

STRATEGIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

Kratki pregled

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije je temeljni strateški planski dokument u kojem se utvrđuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje Županije s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta Županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja.

ISBN 978-953-96720-6-3

IMPRESUM

Izdavač

Krapinsko-zagorska županija

Glavni urednik

Željko Kolar

Uredništvo

Željko Kolar, Vlasta Hubicki, Tomislav Končevski, Žarko Tušek, Anđelko Ferek Jambrek, mr. sc. Jasna Petek, Martina Jus, Zdravko Tušek, Miroslav Kopjar, Stjepan Horvat, mr. sc. Sanja Mihovilić, Nikola Gospočić, Ivanka Znika, Ksenija Tomić, Janja Kantolić, Renata Vranić, dr. sc. Sandra Švaljek, Damir Strejček, Martina Jantol, Dragica Ferek–Jambrek, Damir Hubak, Adalbert Turner, Martina Gregurović Šanjug, Ivan Lamot, Petra Vrančić Lež, Ljiljana Malogorski, Krešimir Božić, Tihomir Vrančić, Zdenko Kobeščak, Zlatko Radman, Ivana Radanović, Vlasta Krklec, Nataša Hlaban, Mirjana Jurman, prof. dr. sc. Ivan Martinić, Jasmin Krizmanić, Milan Kralj, Mirko Krznar, prof. dr. sc. Željko Španjol, Stjepan Bručić, Dijana Hršak, Snježana Žigman, Željko Vincelj, Sandra Mičin, Ivana Horvat, Tomislav Šimunić, Alen Hutinović, Sonja Borovčak, Željko Zozoli, Tea Vdović, Zdravko Tušek, Zoran Gregurović, Jelena Milčić, Ivan Hanžek, Nevenka Gregurić, Marko Vešligaj, Ivan Škrinjar, Juraj Srebačić, Luka Tepoš, Zlatko Brlek, Gordan Šoban, Stanko Majdak, Jasenka Auguštan–Pentek, Ivan Tuđa, Elizabeta Škvorčec, Marko Kos, Stjepan Ciglencečki, Robert Greblički, Štefanija Benko, Zvonko Jutriša, Rajko Jutriša, Branko Tukač, Kristina Ondrašek, Josip Milički, Suzana Hajnić, Zvonko Škreblin, Milivoj Dravinec, Želimir Vlaisavljević, Dragutin Ulama, Sikirica Nenad, Zubić Ivica, Ivan Vančina, Samson Štibohar, Željko Fort, Ivančica Boroš, Božica Šarić, Valentina Đurek, Mirjana Laginja, Ksenija Rissi, Tajana Sedak Benčić, Vesna Hriberski, Tomislav Jadan, Marina Stanković Gjuretek, Davor Gredičak, dr. med. spec. fizijatar, Krešimir Škof, mag. iur., Josip Grilec, Davor Pleško, Tihomir Premužak, Damir Gorup, Marijan Hohnjec, Robert Posavec, Dubravko Žerjavić, Jasminka Šaško, Veronika Kolman, Vedran Kašić, Nada Smrekar, Svjetlana Pripeljaš, Darko Milinković, Zdravko Bedeniković, Josip Horvatin, Ivan Maligec, Jasenka Borovčak

Autori tekstova

Nataša Hlaban, Alen Hutinović, Silvija Malogorski, Marija Jazbec Karažija, Martina Gregurović Šanjug, Ivan Lamot, Petra Vrančić Lež, Ljiljana Malogorski, Krešimir Božić, Zdenko Kobeščak, Zlatko Radman, Ivana Radanović, Mirjana Jurman, prof. dr. sc. Ivan Martinić, Janja Kantolić, Renata Vranić, Stjepan Bručić, Dijana Hršak, mr. sc. Sanja Mihovilić, Snježana Žigman, Željko Vincelj, mr. sc. Sandra Mičin, Ivana Horvat, Tomislav Šimunić, Andrea Vugrinović, Helena Matuša

Vanjsko vrednovanje

Europski edukacijski forum

Dizajn

Igor Vranješ, dizajner

Izrazi koji se koriste u ovoj Strategiji, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

UVODNA RIJEČ ŽUPANA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Sveobuhvatna politika razvoja u 21. stoljeću obilježena je fenomenom globalizacije, ali i izrazitim jačanjem regija kao glavnih aktera razvoja. S jedne strane svjedoci smo vremena u kojem granice država postaju virtualne u razmjerima globalne ekonomije i političkih procesa, dok se s druge strane jačaju identiteti i karakteri regija unutar pojedinih zemalja. Europska unija zasniva regionalnu politiku na harmoniziranom razvoju regija koji iskorištava jake snage svakog područja i unutarnjeg tržišta, a kako bi se riješili lokalni problemi. Novi koncept regionalne politike Europske unije, iznesen u

dokumentu *EUROPA 2020*, počiva na jačanju važnosti takozvanih *soft* aktivnosti, osnaživanju ljudskog kapitala kroz kontinuirano obrazovanje, redefiniranju pozicije sela, gradova i regija u globalnim okvirima te pružanju potpore uspostavi progresivnog poslovnog okruženja kao nositelja regionalne politike.

U nacionalnim okvirima, cilj je politike regionalnog razvoja pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske kroz stvaranje uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućiti jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala. Jačanjem vlastitih komparativnih prednosti uz neutralizaciju negativnih obilježja te poštivanjem načela održivog razvoja, postići će se ravnomjeran razvoj svih dijelova Republike Hrvatske uz očuvanje nacionalnog i regionalnog identiteta.

Krapinsko-zagorska županija 2020. godine, kao *bajka na dlanu*, županija je u kojoj održivi RAZVOJ POČIVA NA LJUDIMA koji ostvaruju svoje potencijale, IDEJAMA koje se njeguju i razvijaju, OKOLIŠU koji je temelj zdravlja, USPJEŠNIM GOSPODARSTVENICIMA koji grade konkurentnost regije te TRADICIJI koja se poštuje. Ova pozitivna promjena može se ostvariti samo djelovanjem svih dionika koji njeguju partnerstvo, inovativnost i međusobnu potporu kao zajedničke vrijednosti.

Ravnomjeran razvoj svih dijelova Županije uz uvažavanje različitosti osnovna je premisa razvoja Krapinsko-zagorske županije kojom ona doprinosi nacionalnom i europskom identitetu. Ujednačeni razvoj planira se postići ulaganjem u konkurentno gospodarstvo, učinkovite ljudske potencijale, obrazovanje, jačanje komunalne infrastrukture koja jamči višu razinu kvalitete života te očuvanje prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti Krapinsko-zagorske županije.

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine rezultat je partnerskog rada sva tri sektora – privatnog, javnog i civilnog, koji je kroz konstruktivnu raspravu rezultirao strateškim smjericama budućeg razvoja Krapinsko-zagorske županije.

Ovim putem zahvaljujem svim članicama i članovima Tematskih radnih skupina i Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije na nesebičnom doprinosu u oblikovanju ovog dokumenta, Zagorskoj razvojnoj agenciji d.o.o. koja je koordinirala proces izrade te svim građankama i građanima koji su svojim mišljenjem doprinijeli artikulaciji razvojnih ciljeva i prioriteta.

Usvajanjem Strategije, Krapinsko-zagorska županija ostaje županija s jakim identitetom i karakterom u Republici Hrvatskoj koja može svim stanovnicima te svim dragim prijateljima ponuditi ugodno mjesto za rad, podizanje obitelji, bogatu povijest i tradiciju, ali i otvoriti vrata prema modernom, održivom i ugodnom načinu života.

Župan

Željko Kolar

Stranica 3 od 117

SADRŽAJ

SAŽETAK	5
1. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA	10
2. SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI	11
3. DRUŠTVENA I ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA	12
4. OBRAZOVANJE	13
5. OPĆA GOSPODARSKA KRETANJA.....	15
6. TRŽIŠTE RADA	16
7. POSLOVNO OKRUŽENJE	17
8. TURIZAM I KULTURA	19
9. POLJOPRIVREDA	21
10. KVALITETA OKOLIŠA, IZLOŽENOST EKOLOŠKIM RIZICIMA I KLIMATSKIM OPASNOSTIMA.....	22
11. PRIMARNA INFRASTRUKTURA.....	24
12. INFRASTRUKTURA ZA MOBILNOST I INTERNETSKU POVEZANOST	25
13. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM	27
14. REZULTATI PROVOĐENJA PRETHODNE GENERACIJE STRATEŠKOG DOKUMENTA	29
15. SWOT ANALIZA	33
16. VIZIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	38
17. CILJEVI RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	43
17.1. POKAZATELJI UČINKA CILJEVA	47
18. PRIORITETI I MJERE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	49
18.1. POKAZATELJI ISHODA PRIORITETA I MJERA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	74
19. POLITIKA ŽUPANIJE PREMA TERITORIJALNOM I URBANOM RAZVOJU	86
20. FINACIJSKI OKVIR PROVEDBE STRATEGIJE	89
21. PROVEDBENI MEHANIZMI	91
22. STRATEŠKI PROJEKTI KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE.....	95
23. PRAĆENJE PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	102
24. VREDNOVANJE STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	103
25. ŽUPANIJSKO PARTNERSTVO.....	105
26. HORIZONTALNA NAČELA	107
27. SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROVEDENOM PRETHODNOM VREDNOVANJU.....	109
28. SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROVEDENOJ STRATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA STRATEGIJE NA OKOLIŠ ...	111
29. POPIS DODATAKA.....	113

UVOD

Sažetak

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14) navodi u Članku 13. da je županijska razvojna strategija temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje jedinice područne (regionalne) samouprave s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja.

Županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije predstavlja temeljni strateški planski dokument koji određuje ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije. Strateški dokument sastavljen je u skladu sa smjericama politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske koja glavnu premisu razvoja definira kao smanjenje društveno-gospodarskih razlika sukladno načelima održivog razvoja i maksimiziranjem konkurentnih prednosti kroz realizaciju vlastitih razvojnih potencijala.

Sukladno načelima politike regionalnog razvoja te zakonskim odredbama, Krapinsko-zagorska županija donijela je Odluku o izradi Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016. – 2020. godine (KLASA: 302-02/15-01/05, URBROJ: 2140/01-02-15-3, od 16. rujna 2015. godine, nalazi se u Prilogu 2). Za izradu Strategije imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Strategije. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, a poštujući načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera.

Županijska skupština također je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/15-01/06, URBROJ: 2140/01-01-15-3 od 16. rujna 2015. godine) radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja (Odluka se nalazi u prilogu 2 ovog dokumenta).

Partnerski pristup koji je korišten u izradi ovog dokumenta definirao je ciljeve i prioritete razvoja Krapinsko-zagorske županije koji će se ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog prioriteta. Strategija je izrađena poštivanjem načela: solidarnosti i usmjerenosti, partnerstva i suradnje, strateškog planiranja, udruživanja financijskih sredstava, praćenja i vrednovanja, održivosti, autonomije lokalne i područne samouprave te poštujući smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija.

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine sastoji se od:

- osnovne analize stanja uz definirane razvojne potrebe i razvojne probleme;
- SWOT analize (razvojne snage, slabosti, mogućnosti, prijetnje);
- županijske razvojne vizije;
- strateških razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera;

- provedbenog okvira koji prikazuje financijski okvir, akcijski plan, strateške projekte Krapinsko-zagorske županije, institucionalni okvir za provedbu Strategije;
- kratkog pregleda rezultata provođenja prijašnjih strategija;
- identifikacije politike Županije prema posebnim područjima;
- opisa temeljnih horizontalnih načela provedbe Strategije.

Strateški okvir razvoja predstavlja artikulaciju promjena koje se žele postići u društveno-ekonomskom razvoju Krapinsko-zagorske županije. Odluka o promjenama donosi se u skladu s identificiranim potrebama razvoja koje su sustavno prikazane u SWOT analizi, a u kontekstu ograničenih financijskih kapaciteta. Nakon identificiranih potreba, izrađena je vizija razvoja Krapinsko-zagorske županije. Vizija predstavlja sažetu i jasnu predodžbu o željenom postignuću u razvoju županije te je zasnovana na realnim saznanjima u osnovnoj analizi, SWOT analizi te idejama o budućem razvoju županije.

VIZIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE GLASI:

KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA – Bajka na dlanu u kojoj održivi RAZVOJ POČIVA NA LJUDIMA koji ostvaruju svoje potencijale, IDEJAMA koje se njeguju i razvijaju, OKOLIŠU koji je temelj zdravlja, USPJEŠNIM GOSPODARSTVENICIMA koji grade konkurentnost regije te TRADICIJI koja se poštuje.

Vizija se ostvaruje djelovanjem svih javnih i privatnih dionika koji njeguju ZAJEDNIČKE VRIJEDNOSTI:

1. PARTNERSTVO – Krapinsko-zagorska županija GRADI I NJEGUJE pozitivne odnose i suradnju kako bi se postigli zajednički ciljevi i pronašla najbolja rješenja za razvoj;
2. INOVATIVNOST – Krapinsko-zagorska županija PODUPIRE izvrsnost, kreativnost i inicijativu;
3. POTPORA – Krapinsko-zagorska županija PRUŽA javne usluge visoke kvalitete svim stanovnicima, društvenoj i poslovnoj zajednici.

Iz vizije razvoja izvedeni su ciljevi razvoja kojima se opisuju trendovi i procesi u Županiji, razrađeni su na način koji omogućuje iskorištavanje identificiranih snaga i prilika Županije, a kako bi se prevladale i zaobišle prijetnje i slabosti.

CILJEVI, PRIORITETI I MJERE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE SU:

CILJEVI RAZVOJA		
1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO	2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA	3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE
PRIORITETI RAZVOJA		
1. 1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture	2.1. Izvrsnost u odgojno – obrazovnom sustavu	3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja
1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja	2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb	3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj
1.3. Razvoj turizma	2.3. Razvoj ljudskih potencijala	3.3. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture i uređenje prostora
1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje	2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva	3.4. Održivo upravljanje prirodnim i kulturnom baštinom
	2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa	
MJERE RAZVOJA		
1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	2.1.1. Pобољшanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja	3.1.1. Zaštita i očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti
1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona	2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno – obrazovnim ustanovama	3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000
1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo	2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju	3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa
1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnik	2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada	3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete
1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima	2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama	3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora
1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija	2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova	3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša
1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda	2.2.3. Razvoj mreže socijalnih usluga i institucija za brigu o ranjivim skupinama	3.3.1. Unapređenje sustava gospodarenja otpadom
1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija	2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika podrške osobama kojima prijeti socijalna isključenost	3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje
1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa	2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti	3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta
1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, te primjenu znanja	2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada	3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture
1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma	2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno obrazovanje	3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)

1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture	2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja	3.3.6. Pобоljšanje energetskog i komunikacijskog sustava
1.3.3. Pобоljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko – informativnih centara	2.3.4. Razvoj programa za mlade	3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine
1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko – zagorske županije kao poželjne turističke destinacije	2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima	3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine
1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU	2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima	3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti
1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda	2.4.1. Poticanje nastanjanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta	
1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva, povrtlarstva i povrćarstva	2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite	
1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva	2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga	
1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje	2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem	
	2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)	
	2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva	
	2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD – a	

DRUŠTVO

1. Demografska obilježja

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji živi 132.892 stanovnika. U županiji se uočava negativan trend kretanja broja stanovnika uzrokovan prvenstveno negativnim prirodnim prirastom, a manjim dijelom i negativnim migracijskim saldom. Promatrajući statističku regiju Kontinentalna Hrvatska, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na sredini prema broju stanovnika među 14 županija koje čine statističku regiju. Broj stanovnika pada brže u odnosu na prosjek statističke regije. Smanjenje stanovništva kroz proces starenja utječe na sve segmente društva te slijedom toga i na veličinu potencijalnih radnih resursa. Dobno spolna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije veoma je slična strukturi stanovništva Republike Hrvatske. Biodinamičko kretanje populacije u novijoj demografskoj prošlosti karakterizira smanjenje broja živorođene djece te stabiliziranje broja umrlih.

Vitalni indeks je sve manji što znači da više ljudi umire nego se rađa. Županija ima velik udio stanovnika starijeg od 60 godina u odnosu na stanovništvo mlađe od 20 godina. Ovakav trend starenja stanovništva može imati nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju, niži ekonomski rast nego ranije. Posebni problemi su manjak radne snage, veći teret na radno-aktivnima u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplji aranžmani za skrb o starijima, povećani izdaci mirovinskog i zdravstvenog sustava te moguća manje kreativna starija radna snaga.

Prosječna starost stanovništva je porasla. Među županijama Sjeverozapadne Hrvatske, najkraće se živi u Krapinsko – zagorskoj županiji. Županija se nalazi među 5 županija s najvećim indeksom starenja.

Cijeli teritorij Krapinsko-zagorske županije je nejednoliko naseljen. Vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva te dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena). Krapinsko-zagorska županija, uz Međimursku županiju, ima najmanji stupanj urbanizacije, odnosno više stanovnika stanuje u ruralnim područjima, a manje u urbanim. Koncentrirana urbanizacija imala je za posljedicu i neravnomjeran regionalni razvoj te produbljivanje nejednakosti između urbanih i ruralnih područja. Gradovi Krapinsko-zagorske županije imaju veliku ulogu u daljnjem ravnomjernom razvoju te povezivanju ruralnih i urbanih područja.

Saldo migracije stanovništva Krapinsko-zagorske županije sa inozemstvom je negativan. Primjetan je konstantan pad broja odseljenih. Krapinsko-zagorska županija se, uz Šibensko – kninsku nalazi među županijama s manjim negativnim saldom ukupne migracije u odnosu na druge županije.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- pronatalitetna politika	- negativan trend kretanja broja stanovnika i prirodnog prirasta

- jačanje uloge gradova Krapinsko – zagorske županije u demografskom oporavku	- neravnomjerna naseljenost stanovništva
- stvaranje povoljnih uvjeta za život i ostanak mladih	- negativan migracijski saldo
- uključivanje lokalne i regionalne zajednice u poboljšanje životnih prilika u županiji	- sustavno starenje lokalnog stanovništva
	- najkraći životni vijek
	- produbljivanje nejednakosti između urbanih i ruralnih područja zbog koncentrirane urbanizacije
	- smanjenje veličine potencijalnih radnih skupina zbog starenja stanovništva

2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Krapinsko-zagorska županija spada u županije s prosječnom razinom materijalne deprivacije. Većina kućanstava izjavila je da uzgaja voće ili povrće za vlastite potrebe, te su izjavili da imaju poteškoća sa zadovoljavanjem osnovnih životnih potreba. Četvrta je županija u Republici Hrvatskoj u kojoj zaposlene osobe imaju dodatni posao, a ističe se po broju žena koje imaju drugi posao. Stanovnici Krapinsko-zagorske županije imaju nešto nižu razinu zadovoljstva životom od prosjeka Republike Hrvatske, no unatoč tome gledaju optimistično na budućnost.

Također, županija bilježi i niži postotak obuhvaćenosti stanovništva zajamčenom minimalnom naknadom u Republici Hrvatskoj. U Krapinsko-zagorskoj županiji dolazi do pada broja kriminalnih djela i smanjenja rasprostranjenosti kriminaliteta. Usluge socijalne skrbi pružaju centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi i obiteljski domovi. Na prostoru županije djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS): Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica i dvije podružnice: Klanjec i Zabok. U županiji djeluju 4 privatne ustanove socijalne skrbi koje pružaju usluge smještaja starijih i nemoćnih osoba, s ukupnim kapacitetom od 265 korisnika. Na području županije nije osnovana niti jedna ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba u vlasništvu županije ili JLS, no županija, gradovi i općine pružaju podršku putem izvan institucijskih oblika skrbi kao što je pomoć u kući i dostava obroka.

Premda u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje brojne organizacije civilnog društva, manji broj ih je uspio razviti kapacitete za pružanje socijalnih usluga. Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u Krapinsko-zagorskoj županiji je manja nego u odnosu na prosjek Republike Hrvatske. Djelomično je povećan broj korisnika osobne invalidnine dok je, vidljivo smanjenje broja korisnika doplatka za pomoć i njegu. Zabilježen je značajan pad smanjenja prava na pomoć za troškove stanovanja i ogrijeva, odnosno prava u nadležnosti lokalne i regionalne samouprave. Razlog tome je zakonska novina prema kojoj se pravo na troškove ogrijeva odobravaju samo korisnicima zajamčene minimalne naknade pri centrima za socijalnu skrb.

Iz svega navedenog uočavamo neke od razvojnih potreba, među kojima se najvažnija odnosi na veću razvijenost kapaciteta za pružanje usluga. Trebalo bi se usmjeriti, također, i na bolju povezanost organizacija civilnog društva koje bi mogle istaknuti važnost volontiranja i socijalnog uključivanja mladih u pružanje pomoći socijalno ugroženim skupinama. Stopa siromaštva je iznad državnog prosjeka, kao i razina zadovoljstva životom pa bi se lokalna zajednica trebala usmjeriti na rješavanje tog problema.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- veća razvijenost kapaciteta za pružanje socijalnih usluga	- poteškoće sa zadovoljavanjem osnovnih životnih potreba
- veća povezanost organizacija civilnog društva	- nedovoljna razvijenost izvaninstitucionalnih oblika skrbi za starije stanovništvo
- podizanje razine svijesti o važnostima volontiranja	- niska razina zadovoljstva životom
- stvaranje povoljnih uvjeta za život	- stopa siromaštva je iznad državnog prosjeka
- povećanje sufinanciranja troškova stanovanja na razini lokalne i regionalne samouprave	
- osnivanje ustanove za smještaj starijih nemoćnih osoba	

3. Društvena i zdravstvena infrastruktura

Pokrivenost zdravstvenim ustanovama je zadovoljavajuća te Krapinsko-zagorska županija ima kvalitetno i dobro organiziranu zdravstvenu zaštitu. Broj bolnica na prostoru županije je veći od državnog prosjeka. Udio zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 73% u odnosu na ukupni broj radnika u tim ustanovama, što je jednako državnom prosjeku. Broj doktora medicine na 10.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini iznosi 27, što je također blizu državnog prosjeka. Omjer doktora dentalne medicine je nešto manji od državnog prosjeka. Analizom broja postelja u zdravstvenim ustanovama na 1000 stanovnika u 2014. godini, Krapinsko-zagorska županija nalazi se iznad prosjeka Republike Hrvatske. Na razini županije u promatranim godinama vidljiv je pozitivan trend dok na razini države broj postelja ostaje na jednakoj razini.

Najčešći uzroci umiranja stanovništva Krapinsko-zagorske županije su bolesti cirkulacijskog sustava, zatim novotvorine i kao treća skupina su bolesti probavnog sustava. Među pojedinačnim dijagnozama najčešće se bilježi smrt od kronične ishemične bolesti srca, infarkta miokarda, moždanog udara, raka pluća, insuficijencije srca, kronične opstruktivne bolesti pluća. Krapinsko-zagorska županija je među prvim županijama u Republici Hrvatskoj koja je donijela Plan za zdravlje. Utvrđeni prioriteti zdravstva su povećanje kontrole vode za piće, smanjenje depopulacije, smanjenje broja konzumenata alkoholnih pića kod djece srednjoškolske i osnovnoškolske dobi, unaprjeđenje skrbi o starijim osobama te rad na prevenciji bolesti cirkularnog sustava.

U Krapinsko-zagorskoj županiji u promatranom razdoblju (2010. – 2013. godina) rade samo amaterska kazališta. Broj kinematografa u županiji u razdoblju od 2010. – 2013. godine je konstantan (1 kinematograf, u Zaboku). Broj radio-postaja u Krapinsko-zagorskoj županiji kreće se na razini 5 – 6 postaja u promatranom razdoblju.

Broj knjižnica u županiji je konstantan te se radi o 11 narodnih knjižnica. Muzejsko-galerijska djelatnost Krapinsko-zagorske županije obuhvaća: Galeriju grada Krapine, Veliku galeriju grada Zaboka, Galeriju izvorne umjetnosti Zlatar, Muzej Ljudevita Gaja, Muzej grada Krapine, Muzej grada Pregrade „Dr. Zlatko Dragutin Tudjina“, te ustanovu Muzeji Hrvatskog zagorja sa sjedištem u Gornjoj Stubici. Od memorijalnog značaja vrijedi

izdvojiti stalni postav Spomen kuće dr. Franje Tuđmana, te zbirke franjevačkih samostana u Klanjcu i Krapini kao i Muzej Žitnicu u Sv. Križu Začretju. Na razini zajednice djeluju 3 sportske udruge više razine osnovane u jedinicama lokalne samouprave, 15 saveza te 19 samostalnih udruga. Školski športski savez broji 42 školska športska društva: 33 ŠŠD osnovnih škola i 9 ŠŠD srednjih škola.

Krapinsko-zagorska županija nalazi se na pretposljednem mjestu po broju završenih stanova za stanovanje u Kontinentalnoj Hrvatskoj, a ispred Virovitičko-podravske županije. Prosječan broj stanovnika po završenom stanu odskaka za 57% od prosječnog broja za Kontinentalnu Hrvatsku.

Postojeća zdravstvena i društvena infrastruktura su zadovoljavajuće razine u odnosu na komparativne pokazatelje nacionalne i regionalne razine, no predstavljaju i potencijal za dodatna poboljšanja. Primijećen je nedostatak liječnika stomatologije i specijalista. Što se tiče kulturnih ustanova i kulturnog života, potrebna je veća podrška lokalne i regionalne samouprave te pojačana aktivnost civilnog sektora kako bi se lokalno stanovništvo potaknulo i zainteresiralo za sudjelovanje. Potrebno je nastojati valorizirati kulturnu baštinu kroz održivi oblik turizma i potaknuti fleksibilnost državnih konzervatorskih službi na upravljanje baštinom.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- intenzivirati rad na ostvarenju zdravstvenih prioriteta	- nedostatak liječnika - specijalista
- aktiviranje lokalne uprave i civilnog sektora u povećanju sudjelovanja stanovništva u kulturnom životu i ustanovama zajednice	- skuplje usluge skrbi o starijima
- fleksibilnije upravljanje kulturnom baštinom	- nedovoljna iskorištenost kulturno – povijesne baštine
- valorizacija kulturne baštine kroz održivi oblik turizma	- nezainteresiranost lokalnog stanovništva za očuvanjem identiteta i tradicijskih vrijednosti
	- nedovoljan broj završenih stanova za stanovanje te napuštenost dostupnih kuća/stanova za stanovanje

4. Obrazovanje

Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije ukazuje na najveći udio osoba sa završenim trogodišnjim i četverogodišnjim tehničkim školama, a slijede osobe čija je najviša razina obrazovanja osnovna škola. Malen je broj visokoobrazovane radne snage te bi raznim obrazovnim reformama i mjerama stimuliranja visokog obrazovanja udio osoba s visokim obrazovanjem trebalo povećati.

Primijećeno je kako je broj ustanova u predškolskom odgoju premali. Prisutna je prostorna ograničenost ustanova obzirom na broj djece i veći broj jedinica lokalne samouprave nema pristup dječjem vrtiću. Izražena je potreba za boljom integracijom djece s posebnim potrebama u redovni program predškolskog odgoja i obrazovanja. Potrebno je uvesti institut pomoćnika za djecu s posebnim potrebama u odgojno-obrazovnim ustanovama u predškolskom odgoju. Mreža osnovnoškolskih ustanova u županiji je dobro razvijena no primijećen je negativan trend u broju učenika. Posebna ciljana skupina na koju je potrebno usmjeriti pozornost kod osnovnoškolskog

obrazovanja su učenici s teškoćama te daroviti učenici kojima se u redovnom osnovnoškolskom obrazovnom sustavu ne pridaje dovoljno pažnje. Glavni razvojni problemi osnovnoškolskog obrazovanja su zapuštenost zgrada određenih škola, veličina škola obzirom na broj učenika te da se nastava u većini škola provodi u dvije smjene. Većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovaraju propisanim pedagoškim standardima. Učenici osnovnih škola imaju pravo na besplatan organizirani prijevoz ako su udaljeni od škole više od 3, odnosno 5 kilometara. Za učenike koji nemaju pravo na organizirani prijevoz, Krapinsko-zagorska županija sufinancira troškove prijevoza u iznosu od 50% dogovorene cijene, a ostatak snose roditelji ili gradovi/općine.

U Krapinsko - zagorskoj županiji djeluje 10 srednjih škola koje provode programe trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja. Vrsta i programi obrazovanja koji se provode u srednjim školama županije su raznoliki. Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne, umjetničke (glazbene, likovne) i gospodarske škole. Teritorijalno gledano srednje škole su dobro razmještene što je u skladu s uobičajenim gravitacijskim tokovima stanovništva. Postojeći kapaciteti učeničkih domova zadovoljavaju potrebu za istima, no roditelji sve više izražavaju želju o otvaranju novih učeničkih domova u Krapini i Zaboku. Broj učenika u srednjoj školi je iznad prosjeka. Većina srednjih škola u županiji su priznate obrazovne ustanove s brojnim uspjesima svojih učenika i nastavnika, nizom provedenih projekata sufinanciranih s nacionalne i europske razine te bogatim izvanškolskim programima. Od 2013.godine, prijevoz srednjoškolaca u županiji je gotovo besplatan zbog sufinanciranja. Strukovno obrazovanje predstavlja vrlo važnu sastavnicu odgoja i obrazovanja, stoga je nužno ulagati u razvoj učeničkih strukovnih kompetencija kroz uključivanje i izradu novih strukovnih kurikuluma kojima će se postojeći programi mijenjati i modernizirati. Stoga je nužno provesti ozbiljniju analizu usklađenosti programa s gospodarskim razvojnim potrebama županije.

Visoka učilišta nalaze se u tri grada Krapinsko-zagorske županije, tj. u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija. Vidljiv je porast broja studenata na prosječan broj stanovnika u županiji. Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji - obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritetnog interesa za Županiju.

Na prostoru županije postoje tri učilišta te tri srednje škole koje provode obrazovanje odraslih. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika, razne oblike prekvalifikacija, osposobljavanja, usavršavanja i informatičkih tečajeva. Zamjetan je značajan porast broja osoba na obrazovanju, na što je izravno utjecao veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Zainteresiranih osoba za cjeloživotno obrazovanje i osposobljavanje ima, te bi upravo iz tog razloga trebalo veću pozornost usmjeriti na njegovo sufinanciranje.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- sustavna edukacija ljudskih resursa kroz različite programe cjeloživotnog obrazovanja	- visok udio stanovništva s niskom razinom obrazovanja
- povećanje udjela radno sposobnog stanovništva i ulaganje u razvoj ljudskih potencijala	- odlazak visokokvalificiranog stanovništva u druge sredine
- aktivnije djelovanje lokalne i regionalne samouprave radi stvaranja uvjeta za zadržavanje	- prostorna ograničenost ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje

visokokvalificiranih kadrova	
- bolja usklađenost obrazovnog programa s razvojnim potrebama županije i tržištem rada	- broj učenika osnovnih škola je u opadanju
- veća integriranost djece s posebnim potrebama u redovni program predškolskog odgoja	- nedovoljna uređenost kapaciteta osnovnoškolskog obrazovanja i manjak opreme u skladu s pedagoškim standardom
- bolja pedagoška standardizacija škola	- nedostatak financijskih sredstava za modernizaciju osnovnoškolskih ustanova
- povećanje ili smanjenje broja upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe	

GOSPODARSTVO

5. Opća gospodarska kretanja

Prema pokazatelju bruto domaćeg proizvoda po stanovniku, u 2012. godini, KZŽ je znatno ispod nacionalnog prosjeka. Kada se uključi i Grad Zagreb nalazi se na 17. mjestu od svih županija u Republici Hrvatskoj. Njen BDP po stanovniku je 2012. iznosio 6.246 €, što je manje od prosjeka RH za 39%. Primjetan je pad BDP-a od 2008. godine uz lagano povećanje u 2011. godini. Najvažniji razlog tomu je svjetska gospodarska kriza koja nije zaobišla ni Krapinsko-zagorsku županiju uslijed čega je došlo do zatvaranja određenih gospodarskih subjekata, smanjenja investicija te pada zaposlenosti. Uvođenje dodatnih poreza, realno povećanje cijena te smanjenje zaposlenosti smanjuje osobnu potrošnju što smanjuje domaću potražnju, a time dolazi i do pada BDP-a.

U odnosu na BDP po stanovniku Kontinentalne Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija ima 40% niži BDP po stanovniku. U usporedbi s EU 28, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 25% prosjeka EU 28 u 2012. godini. U istoj godini, Republika Hrvatska nalazila se na 40% prosjeka EU 28. Ujedno, Krapinsko-zagorska županija činila je 1,87% ukupnog BDP-a Republike Hrvatske.

Prema podacima objavljenim u *Regionalnom indeksu konkurentnosti Republike Hrvatske 2013.*, u kojem se mjere statistički i perceptivni pokazatelji konkurentnosti županija i regija, Krapinsko-zagorska županija u sveukupnom poretku županija zauzima 12. mjesto u 2013. godini te je pala za jedno mjesto u odnosu na 2010. godinu čime i dalje zaostaje za županijama u okruženju.

Poslovni sektor postao je manje konkurentan – analiza statističkih indikatora konkurentnosti pokazuje kako je usprkos povećanju broja poduzetnika, zaposlenika i neto plaći poslovni sektor postao manje konkurentan tj. na rang listi pao je za 2 mjesta i sada se nalazi na 12 mjestu. Razlog tome je smanjenje izvoza te općenito manji stupanj brzine kvalitetnog razvoja poslovnog sektora u odnosu na ostatak Republike Hrvatske. U kvaliteti poslovnog okruženja, pozitivan pomak učinjen je u području poslovne infrastrukture (poduzetničke zone, komunalne naknade). Te mjerljive pozitivne promjene faktora kojima se mjeri konkurentnost prati i znatna promjena u perceptivnim indikatorima konkurentnosti, posebno onima kojima se opisuje poslovno okruženje (skok s 13. mjesta na 12.) što se može povezati s investiranjem u poboljšanje poslovne infrastrukture.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- Dodatni razvoj poslovne infrastrukture	- Ograničena ulaganja poslovnog sektora
- Poticanje razvoja investicijskog okruženja	-
- Poticanje razvoja industrija s višom dodanom vrijednošću	-

6. Tržište rada

Ukupna radna snaga na području Krapinsko-zagorske županije iznosila je u 2013. godini ukupno 40.907 osoba što iznosi ukupno 45,72% ukupno radno sposobnog stanovništva. Ukupan broj nezaposlenih u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu se smanjuje, raste broj ukupno zaposlenih u pravnim osobama, ali se smanjuje broj zaposlenih u obrtima i slobodnim zanimanjima. Ovi podatci rezultat su zatvaranja velikog broja obrta i većih trgovačkih društava u Krapinsko-zagorskoj županiji (npr. Tvornica glinenih crjepova u Bedekovčini), no i posljedica osnivanja takozvanih jednostavnih društva s ograničenom odgovornošću. Ukupno je 2014. godine Krapinsko-zagorskoj županiji bilo zaposleno 24.536 osoba što čini 2,42% ukupno zaposlenih na nacionalnoj razini. Prema razini obrazovanja, najviše je zaposlenih u pravnim osobama sa srednjom stručnom spremom.

Ako usporedimo plaće zaposlenih u Republici Hrvatskoj s plaćama zaposlenih u županiji, dolazimo do izračuna da zaposleni u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju plaće u 2014. godini manje za 646,00 kn. U većini slučajeva zapošljavane su osobe s prethodnim radnim iskustvom, a 22,3% osoba zaposleno je prvi puta, dok je najveći broj osoba zaposleno na određeno vrijeme. Godišnji prosjek nezaposlenih osoba obzirom na razinu obrazovanja u 2014. godini pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba sa srednjom stručnom spremom, zatim slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom, te osobe sa završenom osnovnom školom. Nezaposlenost obzirom na razinu obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji prati trendove na razini Republike Hrvatske. Promatrano prema spolu, najveći udio nezaposlenih čine muškarci s nižim razinama obrazovanja, dok je najveći udio nezaposlenih žena u višim razinama obrazovanja. U Krapinsko-zagorskoj županiji osnovano je Partnersko vijeće za tržište rada koje služi za kreiranje i razvoj regionalnih politika zapošljavanja te je aktivno uključeno u razvoj i primjenu modela za identifikaciju deficitarnih zanimanja.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, na dan 30.1.2014., živi 19.937 osoba s invaliditetom, pa prema tim podacima zauzima vodeće mjesto prema udjelu osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije od 15%. Negativni stavovi, predrasude i nepriznavanje jednakih mogućnosti dovode do isključivanja osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju iz društva na svim razinama. Osobe s invaliditetom su skupina kojoj je potrebna potpora društva kako bi se u što većoj mjeri uključile u društvo i svijet rada.

Nezaposlenost mladih predstavlja jedan od najvećih problema na tržištu rada. Visoka stopa nezaposlenosti, a zatim i neusklađenost obrazovnog sustava s tržištem rada društveni je problem koji čine život mladih nakon završetka školovanja vrlo teškim. Nužne su aktivnosti na poboljšanju položaja mladih na tržištu rada i osiguranja njihove budućnosti, kako bi se prevladale prepreke za veću integraciju mladih na tržište rada i kako bi se bolje odgovorilo na njihove potrebe. U posebno teškom položaju na tržištu rada su i žene zbog dvostruke diskriminacije

– temeljene na spolu i dobi. Diskriminacija na temelju spola najprisutnija je upravo u svijetu rada i u procesima zapošljavanja. Najvažniji pokazatelj neravnopravnosti je činjenica da u RH žene čine 53,9% nezaposlenih te su podložne različitim oblicima diskriminacije pri zapošljavanju i prilikom napredovanja u karijeri, zbog dobi, reproduktivnog statusa ili predrasuda i stereotipa o ulogama i sposobnostima žena. Visoka razina nezaposlenosti izazvana nedovoljnom potražnjom za radom povezana je i s velikim opsegom dugotrajne nezaposlenosti. Dugotrajna nezaposlenost osobito je štetna jer dovodi do gubitka radnih navika, znanja i vještina te tako umanjuje potencijalnu produktivnost odnosno zapošljivost nezaposlenih osoba.

Iz svega navedenog zaključujemo kako nove mjere trebaju biti usmjerene na brže zapošljavanje, što se može postići obrazovanjem i stjecanjem novih vještina potrebnih na tržištu rada. Potrebno je i poticati zapošljavanja socijalno ugroženih skupina i osoba s posebnim potrebama, te posebnu pozornost pridati mladima. Lokalna zajednica bi pozornost trebala usmjeriti na zadržavanje mladih u ruralnim sredinama.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- poticanje zapošljavanja socijalno ugroženih skupina i osoba s posebnim potrebama	- kontinuirani porast nezaposlenih osoba mlađe dobne skupine
- bolja razvijenost sustava profesionalnog usmjeravanja	- nemogućnost zapošljavanja visokokvalificiranih kadrova
- upućivanje mladih na upis u škole deficitarnih zanimanja	- otežan pristup tržištu rada osjetljivim i socijalno ugroženim osobama
- povećanje uključenosti starije populacije na tržištu rada	- diskriminacija žena u svijetu rada
- poticanje zapošljavanja većeg broja žena	- starija populacija (iznad 50) ne traži posao
- aktivnosti poboljšanja položaja mladih na tržištu rada	
- smanjenje dugotrajne nezaposlenosti	

7. Poslovno okruženje

U skladu s trendom na razini Hrvatske, disperziranost poduzetnika karakteristična je i za Krapinsko-zagorsku županiju. Očekivano najveći broj poduzetnika registriran je u gradovima Krapini i Zaboku te općinama Bedekovčina i Sveti Križ Začretje. Prema neto dobiti poduzetnika, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 10. mjestu u Republici Hrvatskoj, prema broju poduzetnika na 13. mjestu, a prema ukupnom prihodu na 11. mjestu od svih županija u Hrvatskoj. Općina Hum na Sutli zauzima visoko 4. mjesto na popisu najbolje rangiranih općina u Republici Hrvatskoj po kriteriju ukupnog prihoda poduzetnika. To je rezultat pozitivnog poslovanja tvrtke VETROPACK STRAŽA tvornica stakla d.o.o i tvrtke OMCO d.o.o.. Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u poduzećima na području Krapinsko-zagorske u proteklih pet godina porasla je za 7,95%.

Za Krapinsko-zagorsku županiju vidljivo je da u BDP-u najveći udio u promatranim godinama (2001. – 2011.) zauzimaju djelatnosti rudarstva i vađenja, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom i opskrba vodom s vidljivim intenzivnim pozitivnim trendom. Prema ulaganju dodatnih sredstva u dugotrajnu imovinu,

Županija je ispod nacionalnog prosjeka. Izravna strana ulaganja u Krapinsko – zagorskoj županiji pokazuju pozitivan trend. Analiza izravnih stranih ulaganja prikazuje pozitivne trendove ulaganja u djelatnostima proizvodnje proizvoda od metala, osim strojeva i oprema, poslovanje nekretninama, proizvodnja tekstila te proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda. Prema pokazatelju ukupne ekonomičnosti poslovanja, poduzetnici u Krapinsko-zagorskoj županiji poslovali su pozitivno te su ostvarili više prihoda od rashoda u poslovanju. Ostvaren je pozitivan prinos u poslovanju (rentabilnost) čime su poduzetnici u županiji poslovali iznad rentabilnosti poduzetnika u drugim županijama Sjeverozapadne Hrvatske. Obzirom na veličinu tržišta, ali i veličinu domaćeg tržišta (nacionalnog), nužno je da poduzetnički sektor Krapinsko-zagorske županije postane konkurentniji te da bude u mogućnosti svoje proizvode plasirati na domaće i inozemno tržište. Nužno je unaprijediti pristup financiranja za gospodarstvo i to kroz povećanje dostupnog kapitala, unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za sektor poduzetništva i obrtništva.

Analiza temeljne gospodarske strukture Krapinsko-zagorske županije pokazuje dominantnu ulogu prerađivačke industrije. Najznačajnije djelatnosti unutar prerađivačke industrije su proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda te proizvodnja gotovih metalnih proizvoda. Podatci o lokacijskom indeksu potvrđuju važnost prerađivačke industrije u kojoj je zaposleno 50% ukupno zaposlenih u županiji te u kojoj posluje preko 20% ukupnog broja poduzetnika. Konkurentsku prednost Krapinsko-zagorska županija posjeduje i u zdravstvenom sektoru zbog velikog broja lječilišta i specijalnih bolnica koje zapošljavaju medicinsko osoblje te jedne opće bolnice na području Županije. Vanjskotrgovinski promet županije je pozitivan iako rezultira konstantnim povećanjem uvoza, dok izvoz u 2012. godini doživljava pad od 1%. Važan element vanjskotrgovinske bilance je sektor prerađivačke industrije koji pokriva najveći dio izvoza. Najviše se roba uvozi iz Italije, Slovenije, Njemačke i Austrije.

U Krapinsko-zagorskoj županiji registrirana je 61 poslovna zona (u prostornim planovima). Za daljnji razvoj poslovnih zona potrebno je dodatno uložiti u izgradnju infrastrukture samih zona, raditi na međusobnom povezivanju u jedinicama lokalne samouprave. Jedina registrirana poduzetnička potporna institucija u Registru poduzetničke infrastrukture Ministarstva poduzetništva i obrta je Zagorska razvojna agencija d.o.o. Što se tiče obrtnika, obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije prema teritorijalnom principu obuhvaća devet udruženja obrtnika. Županija se nalazi na dnu ljestvice s malim brojem priznatih patenata. Prihodi od istraživanja i razvoja kreću se na prosječnoj razini od 2 milijuna kuna godišnje uz ukupno 3 – 4 tvrtke koje se bave istraživanjem i razvojem.

Zaključujemo da je potrebno uvesti financijske poticaje za inovativna rješenja, posredovanje u povezivanju u inovativna partnerstva, administrativno-pravne savjete, pomoć u prijavljivanju inovativnih projekata na natječaje i direktno financiranje proizvoda i usluga. Potrebno je umrežiti poslovni sektor s istraživačkim institucijama i drugim potpornim institucijama kako bi pokrenuli stvaranje novih proizvoda više dodane vrijednosti. Županija bi se trebala fokusirati na bolje iskorištavanje prerađivačke industrije i prilagođavanje proizvoda kako bi postali konkurentniji za domaće i inozemno tržište. Trebale bi se osmisliti kvalitetne mjere čime bi se potaknuo razvoj novih proizvoda. Potrebno je i podignuti razinu konkurentnosti, a to će se postići minimiziranjem troškova proizvodnje te ulaganjem u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
– povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda	– disperziranost poduzetnika
– bolje iskorištavanje prerađivačke industrije i izlazak na inozemna tržišta	– pad konkurentnosti poslovnog sektora
– osmišljavanje kvalitetnih mjera za poticanje razvoja novih proizvoda	– neučinkoviti nacionalni program i financijski okvir potpore poduzetništvu
– unapređenje kvalitete i kvantitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo	– opadanje broja obrta
– ulaganje u izgradnju infrastrukture poslovnih zona	– zastarjeli procesi proizvodnje i niska razina tehnologije u poduzećima

– međusobno povezivanje poslovnih zona u susjednim jedinicama lokalne samouprave	– privatno vlasništvo poslovnih zona
– poticanje cijeloživotnog obrazovanja obrtnika	– mali broj inovacijskih aktivnosti i патената
– uvođenje financijskih poticaja za inovativna rješenja	
– odrediti strateško usmjerenje i promociju poslovnih zona	

8. Turizam i kultura

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta - privatni smještaj, pansioni, hosteli i hoteli. Hotelski i privatni smještaj čine najveći udio u smještajnim kapacitetima na području županije. Vidljiv je kontinuiran porast broja stalnih postelja. Hoteli broje više od 50% smještajnih kapaciteta te ostvaruju gotovo 80% noćenja, stoga predstavljaju ključan element razvoja turizma. Njihova kategorizacija se kreće od 2-4*. Vodene atrakcije su od velike važnosti za županiju, a ukupno 7 hotela raspolaže s vodenim sadržajima. U zadnje 3 godine Krapinsko-zagorska županija bilježi kontinuirani porast broja turističkih dolazaka i noćenja, a posebno je značajan porast broja stranih gostiju, što ide u prilog naporima turističkih djelatnika da kroz županijski brend „Bajku na dlanu“ osiguraju prepoznatljivost destinacije na europskom tržištu. Usmjeravanje ponude ka stranim tržištima predstavlja imperativ razvoja turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Najveći broj stranih gostiju dolazi iz Slovenije, Njemačke, Poljske, BiH, Italije, i Austrije, upravo iz zemalja u kojima postoji kultura zdravstveno-topličkog života odnosno gdje je potražnja za zdravstveno-topličkim turizmom najveća. Primijećen je značajan porast kod organiziranih dolazaka. Prosječna dužina boravka gosta u Krapinsko – zagorskoj županiji iznosi 2,3 dana što je mogući pokazatelj nedostatka dostatne ponude zanimljive turistima. Gosti koji dolaze najviše odsjedaju u hotelima, zatim u pansionima i privatnom smještaju. Uočen je i višestruk porast stope zauzetosti po objektima, no vidljivo je kako je značajno odstupanje u ostvarenom broju noćenja tijekom ljeta. Moguć razlog ovakvog odstupanja jest tranzitni turizam za goste koji putuju na Jadran ili se vraćaju s Jadrana te ovdje odluče prenoćiti prije nastavka puta.

Značajan oblik selektivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bisticu traje više od tri stoljeća, no prihodi koji se ostvaruju od vjerskog turizma su znatno manji nego u zemljama iz okruženja. Županijsku ponudu kulturnog turizma čine i Muzeji Hrvatskog zagorja te brojni spomenici, dvorci, kurije, sakralni objekti, arheološka nalazišta, itd. Trenutni muzejski programi nisu dovoljno atraktivni odnosno ukazuje se na nedostatak atrakcija i muzejskih programa koji bi zadovoljili potrebe gosta tehnološkog doba. Krapinsko-zagorska županija kroz brendiranje županije te slogan „Bajka na dlanu“ želi se pozicionirati kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja. Elementi ovog turističkog proizvoda su: prirodni krajolik, toplina i gostoljubivost ljudi i čarobni, bajkovit dojam koji ovaj kraj ostavlja svojim izgledom i emocijom. Projekt brendiranja donio je pozitivne promjene s aspekta prepoznatljivosti i percepcije javnosti. Za turističke svrhe namijenjeno je ukupno 106 lokacija ukupne površine 608,72 ha od čega je trenutno izgrađeno 60,26 ha. Prednosti na kojima Krapinsko – zagorska županija temelji specijaliziranu turističku ponudu su: netaknuta priroda, zasad još uvijek nemasovnost zagorskog turizma te bogata kulturno-povijesna baština i gastro-običajna tradicija.

Osim lokalnih biciklističkih ruta koje su rezultat lokalnih inicijativa, kroz projekt Krapinsko-zagorske županije „Mreža biciklističkih turističkih ruta“, u suradnji s udrugom Ruralni tandem, identificirana je mreža biciklističkih ruta (21 ruta) ukupne dužine od 688 km, a rute su u rasponu od 15-50 km. Biciklističke rute prolaze uz turističke atrakcije i ostale kulturno-povijesne i prirodne znamenitosti na području Krapinsko-zagorske županije, a rute su povezane i sa Slovenijom na točkama nekadašnjih međunarodnih ili međudržavnih graničnih prijelaza. Osim navedenih rekreacijsko-sportskih resursa za aktivan odmor, važno je spomenuti i mogućnosti za sportski turizam.

Što se tiče prirodne i kulturne baštine, županija obiluje raznovrsnom i vrijednom kulturno-povijesnom baštinom (arheološki lokaliteti, burgovi, dvorci, crkve, kurije, običaji...). Potrebna je međutim nova sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara, budući da su mnogi devastirani, ruševni ili potpuno nestali te su izgubili svojstva po kojima su bili proglašeni zaštićenima.

Bogata kulturna ostavština upotpunjena raznim događanjima sve više postaje zanimljiv turistički proizvod. Tokom cijele godine na području cijele županije se odvijaju različita događanja s ciljem poticanja zainteresiranosti posjetitelja za destinaciju.

Krapinsko – zagorska županija ima velike potencijale za razvoj kupališnog, kulturnog, religijskog i sportskog turizma. Potrebno je detaljno analizirati i sagledati sve snage i slabosti istoga, te djelovati u smanjenju negativnih strana kako bi se izvršila turistička specijalizacija i plasiranje na tržište kao prepoznatljiva destinacija.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
– bolje iskorištavanje i ulaganje u zdravstveno – topličke kapacitete	– propadanje prirodnih resursa zbog zapuštenosti i nedovoljnog ulaganja
– usmjeravanje turističke ponude prema stranim tržištima	– nedostatak dostatne turističke ponude
– produljenje boravka turista u destinaciji	– nedovoljno iskorišteni objekti i sadržaji kulturno – povijesne baštine u turističke svrhe
– potreba za osmišljavanjem novih programa i muzejskih atrakcija u županiji	– neprepoznatost lokalnih atrakcija zbog neadekvatne prometne signalizacije
– bolja usklađenost promocije turističkog brenda na regionalnoj i lokalnoj razini	– devastiranost kulturno – povijesne baštine
– povećanje turističko – informativnih centara	– nedovoljna informiranost o vrijednostima prirodne baštine
– sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara	– slaba iskorištenost potencijala za razvoj sportsko – rekreativnih sadržaja
	– neupoznatost vlasnika kulturnih dobara o njihovom posjedu na lokalnoj razini

9. Poljoprivreda

Poljoprivreda na području Krapinsko-zagorske županije uvjetovana je konfiguracijom terena, kvalitetom tla, razmještajem stanovnika i tradicionalnim načinom življenja na manjim posjedima. U županiji, prirodni uvjeti su slabi, teren je brdovit, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda. Jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost. Poljoprivredne površine obuhvaćaju samo 16% ukupne površine Krapinsko-zagorske županije, a najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice te livade. U promatranom razdoblju uočljiv je trend smanjenja površina pod vinogradima i miješanim višegodišnjim nasadima.

Uočljivo je da su poljoprivredna gospodarstva počela s okrupnjivanjem zemljišta. Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji. Međutim, uočeno je da broj krava opada, te i s time se smanjuje broj uzgajivača krava. Na području Županije uzgojem svinja za vlastite potrebe bavi se oko 90% gospodarstava, dok je vrlo malo proizvođača koji se bave uzgojem tovljenika za potrebe tržišta i uzgajivača koji drže matične svinje.

Zagorski puran prvi je proizvod u kategoriji svježeg mesa koji je dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“ i time kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluje Savez pčelarskih udruga koji okuplja sedam pčelarskih udruga s područja županije. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje-Međimurje, a područje se smatra izrazito vinorodnim sa višestoljetnom tradicijom uzgoja vinove loze. U proizvodnji vina prednjače chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Poznato je da zagorski vinogradari u današnje vrijeme proizvode visoko kvalitetna bijela vina.

Krapinsko-zagorska županija je tradicionalno voćarsko proizvodno područje u kojem prevladavaju klimatski uvjeti za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Od uzgoja egzotičnog voća, svakako prednjači uzgoj aronije gdje je uočen porast od 117% površina pod nasadima u razdoblju od dvije godine. Posljednjih se godina velika pozornost usmjerava na poticanje integrirane i ekološke proizvodnje, kao i na razvoj autohtonih i ekoloških proizvoda. Županija kroz provedbu Mjera ruralnog razvoja nastoji potpomagati zagorske poljoprivrednike, podići razinu kvalitete poljoprivrednih prehrambenih i šumskih proizvoda te osigurati konkurentnost na tržištu. Mjere su usmjerene na edukacije za korisnike mjera ruralnog razvoja, potpore za pripremu projekata, poticanje komercijalizacije tradicionalnih poljoprivredno-šumskih prehrambenih proizvoda i tradicionalnih zagorskih jela.

Važno je kontinuirano raditi na razvoju i očuvanju ruralnih područja i očuvanju tradicionalnih ruralnih vrijednosti, te na stvaranju uvjeta za održanje što većeg broja malih gospodarstava, kroz modernizaciju ili usmjeravanje na nove proizvode i djelatnosti. Isto tako bi mlade trebalo poticati na ovakav oblik djelatnosti i poduzetništva. Konkurentnost u poljoprivredi je velika pa bi stoga trebalo raditi na kvaliteti i kvantiteti poljoprivrednih proizvoda i dovesti ih na konkurentnu razinu sa drugim proizvodima. Potrebno je stvoriti robne marke poljoprivrednih proizvoda kako bi se stekla njihova prepoznatljivost i prepoznatljivost Krapinsko-zagorske županije.

Iz svega navedenog vidljivo je da područje Krapinsko-zagorske županije karakterizira usitnjena i nespecijalizirana poljoprivredna proizvodnja te nerazvijeno tržište. Manjak komercijalne proizvodnje bi se trebalo riješiti promocijom marketinškog načina razmišljanja i pojačanog tržišnog nastupa. Primarni zadatak bi trebao biti usmjeren na prostorno preuređenje povezano s okrupnjivanjem poljoprivrednih zemljišta. Poljoprivredna gospodarstva bi se trebala organizirati i povezati radi zajedničke proizvodnje i plasmana proizvoda na tržište. Trebalo bi se usmjeriti na razvoj specijaliziranih i dugoročno održivih gospodarstava. Treba težiti sprječavanju degradacije malih seoskih

gospodarstava i depopulacije ruralnog područja te poticati povećanje zemljišnog posjeda kao i bolje iskorištavati postojeće.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda	- degradacija i depopulacija seoskih gospodarstava
- razvoj specijaliziranih, dugoročno održivih gospodarstava	- zapuštenost obradivih poljoprivrednih površina i njihova rascjepkanost
- povezivanje poljoprivrednih gospodarstava radi zajedničkog nastupa na tržištu	- manjak komercijalne poljoprivredne proizvodnje
- podizanje razine kvalitete i konkurentnosti poljoprivrednih proizvoda	- smanjeni i ograničeni kapaciteti sektora vinarstva
- bolja razvijenost autohtonih i ekoloških proizvoda	- rast konkurencije iz cijelog svijeta u poljoprivredi
- povećanje razine marketinških aktivnosti u predstavljanju poljoprivrednih proizvoda	

STANJE U OKOLIŠU/PROSTORU

10. Kvaliteta okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Područje Krapinsko-zagorske županije karakterizira kontinentalna klima s nekoliko specifičnih podtipova. Toplinske prilike županije u zadnje 3 godine opisane su dominantnom kategorijom: vrlo toplo i vrlo kišno. Usporedbom vrijednosti srednjih godišnjih temperatura zraka, u posljednje tri promatrane godine vidljivo je da temperatura zraka u Hrvatskoj pa tako i Krapinsko-zagorskoj županiji i dalje prati trend globalnog zatopljenja s izvjesnim međugodišnjim kolebanjima. U županiji se razlikuju tri osnovne vrste reljefa: naplavne ravni, brežuljkasti krajevi – pobrđa i gorski masivi. Naplavna ravan rijeke Krapine je najznačajnija i površinom najveća.

Najvažniji prirodni resursi županije su termalni izvori te izvori pitke vode koji se najvećim dijelom koriste u komercijalne svrhe (lokalni vodovodi). Termalni izvori Stubičkih i Krapinskih Toplica koriste se u turističko-zdravstvene svrhe, dok se Sutinske i Tuheljske Toplice koriste u turističko-rekreacijske svrhe. Prirodna i kulturna baština je jedna od značajnih karakteristika prostora županije koja, unatoč svojoj vrijednosti i značenju, nije dovoljno iskorištena, a u velikoj je mjeri zabrinjavajuće zapuštena i nedovoljno zaštićena. Krajolik je potrebno štiti kao izuzetan prostorni potencijal, te ga uz prirodnu i kulturnu baštinu bolje koristiti za razvoj turizma.

Na području županije dominantne su nemetalne mineralne sirovine od kojih je najznačajnija eksploatacija i prerada tehničkog kamena, pijeska i opekarske gline. Od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine, zbog svoje vatrostalnosti. Kamenolomi su aktivni i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Šume u Krapinsko-zagorskoj županiji zauzimaju 35,5% površine. Županija ne raspolaže takvom šumskom osnovom koja bi mogla biti podloga za značajniji industrijski razvoj u području drvne industrije. Djelatnost šumarstva ne predstavlja onaj dio gospodarskih djelatnosti koji mogu činiti osnovicu za određeni značajniji razvoj.

Veliki broj biljnih i životinjskih vrsta u KZŽ je ugroženo zbog različitih prirodnih čimbenika koji utječu na smanjenje veličine populacije vrsta ili antropogenog učinka koji uzrokuje sve veći pritisak na prirodu. Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10% te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjčicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame.

Što se tiče prikupljanja i gospodarenja otpadom, predviđena je izgradnja regionalnog Centra za gospodarenje otpadom Piškornica, koji se nalazi na području općine Koprivnički Ivanec, te izgradnja šest pretovarnih stanica. Na lokacijama pretovarnih stanica nalazit će se reciklažna dvorišta. Trenutno 6 tvrtki obavlja kontinuirano prikupljanje otpada. Na području županije postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada. Iz tog razloga se nastoji kontinuirano podizati svijest o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada. U Krapinsko-zagorskoj županiji niti jedan poslovni subjekt nema obavezu provoditi kontinuirana mjerenja ispuštanja u zrak.

Pregledom županijskih i lokalnih evidentirana su 52 aktivna klizišta, te još najmanje toliko lokacija potencijalnih klizišta. Klizišta na prometnicama na području KZŽ stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a njihova sanacija predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama.

Velik je broj zapuštene infrastrukture (industrijske, prometne, vojne, turističke) koja je nerentabilna. Vojni objekt na Ivančici već desetak godina stoji napušten i devastiran. Potrebna je potpuna obnova da bi se objekt prenamijenio u turističke svrhe. Ovaj objekt je pogodan za uređenje smještajnih kapaciteta, uz adekvatnog investitora bilo bi optimalno preurediti ga u prikladan hotel ili hostel. Isto tako, bivša vojarna u Stubičkoj Slatini je dodijeljena na korištenje Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici. Na području Grada Oroslavja nalazi se objekt bivše Vojne baza Kanjiža. Grad je zainteresiran da se objekt prenese u njegovo vlasništvo ili da dobije dugoročno pravo korištenja i upravljanja ovim objektom.

Iz svega navedenog, dolazimo do zaključka kako je Krapinsko – zagorska županija puna neiskorištenog prirodnog i kulturnog potencijala koje zahtijeva svrhovitije i bolje korištenje. Ti kapaciteti bi se trebali iskoristiti u turističke, rekreacijske, ekološke i druge svrhe. Također je potrebno podignuti razinu svijesti lokalnih mještana o važnosti sustavnog gospodarenja otpadom, te izvršiti sanaciju neriješenih odlagališta otpada.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- neiskorišteni potencijal termalnih izvora u zdravstveno – turističke svrhe	- nedovoljno zaštićena prirodna i kulturna baština
- bolje i svrhovitije korištenje prirodnog i kultiviranog krajolika	- neadekvatna zakonska regulativa zaštite i korištenja termalnih izvora
- veće iskorištavanje postojećih šumskih kapaciteta u rekreacijske, lovne i turističke svrhe	- loše ukupno stanje privatnih šuma
- zaštita i očuvanje prirodnih staništa ugroženih vrsta	- ugroženost velikog broja biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa
- podizanje razine svijesti o važnostima sustavnog gospodarenja otpadom	- nesanirana odlagališta otpada i divlji deponiji
- sanacija velikog broja klizišta	- nepostojanje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i samo djelomično selektivno sakupljanje otpada
- obnova i prenamjena vojnih objekata u turističke i druge svrhe	- velik broj klizišta koja stvaraju poteškoće u prometovanju

-	- veliko financijsko opterećenje zbog sanacije klizišta
-	- velik broj zapuštene infrastrukture koja zahtijeva ulaganja

11. Primarna infrastruktura

Prosječna opskrbljenost primarnim i sekundarnim mrežama upravljanih komunalnim poduzećima u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 75%. Javna poduzeća koja su registrirana za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe su; Zagorski vodovod d.o.o., Krakom Krapina, VIO Pregrada i Hum Vio Hum na Sutli. Najčešći uzrok neispravnosti bili su mikrobiološka kontaminacija i povišena mutnost, te sadržavanje željeza iznad propisanog minimuma. Unatoč značajnom napretku, stanje u lokalnim vodovodima još je daleko od idealnog, zbog čega je potrebno i dalje raditi na poboljšanju stanja i upozoravati na posljedice zdravstveno neispravne vode za piće. Mnoga izvorišta lokalnih vodovoda su nezaštićena i neistražena, ne prati se kvaliteta i iskoristivost samih izvorišta, a vodotehnički objekti nisu u potpunosti sagrađeni u skladu s normativima i standardima za tu vrstu objekta.

Od većih kapitalnih investicija u sektoru vodoopskrbe, planira se dogradnja sustava vodoopskrbe naselja „visoke zone“ na području grada Zaboka te se projektiraju i grade kapitalni objekti nužni za povećanje kapaciteta sustava i sigurnosti vodoopskrbe stanovništva te za potrebe gospodarske zone grada Zaboka, ali i gospodarskih zona susjednih jedinica lokalne samouprave (grada Oroslavje i općine Veliko Trgovišće). Ukupnu organizaciju sustava javne vodoopskrbe na cijelom prostoru Krapinsko zagorske županije, u predstojećem periodu potrebno je prilagoditi Direktivi vodnog gospodarstva Republike Hrvatske, kao i svim pratećim zakonskim aktima i odredbama. Za hidroenergetsko iskorištavanje bi mogla biti interesantna rijeka Sutla. Pri razmatranju energetskeg potencijala rijeke Sutle potrebno je naglasiti da se ista nalazi u posebnoj zaštiti kroz Nacionalnu ekološku mrežu te je predviđena kao dio europske mreže NATURA 2000 kao stanište rijetke i ugrožene faune.

Krapinsko – zagorska županija planira izradu podloga za planiranje korištenja obnovljivih izvora energije, te strategije njihove implementacije. Većina gradova i općina Krapinsko-zagorske županije prepoznala je važnost provođenja mjera energetske učinkovitosti u sustavima javne rasvjete te je izvršen određeni broj intervencija na postojećoj i izgradnji nove rasvjete. Krapinsko-zagorska županija u suradnji Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost posljednjih pet godina provodi projekt sufinanciranja sustava za korištenje obnovljivih izvora energije namijenjenih fizičkim osobama.

Uzevši u obzir da je oko 40% Županijske površine prekriveno šumama, dosadašnja iskustva odnosno trenutno stanje korištenja biomase, ali i zajednički interes za jačanjem domaćeg gospodarstva, kao najznačajnija mjera prepoznat je projekt područnog grijanja na biomasu. Projektom je predviđeno zadovoljavanje potreba za grijanjem prvenstveno javnih zgrada uz mogućnost kasnijeg proširenja na privatne objekte na području općina i gradova.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- poboljšanje stanja lokalnog vodovoda	- nezaštićena i neistražena izvorišta lokalnih vodovoda
- izgradnja tehničkih objekata lokalnog vodovoda u skladu sa standardima i normativima	- zdravstvena neispravnost vode u pojedinim sustavima javne vodoopskrbe

- racionalnije korištenje vode	- poteškoće u izgradnji sustava odvodnje zbog brdovite konfiguracije terena
- izgradnja planirane plinske mreže na području pojedinih gradova i općina u županiji	- mali prijenosni kapacitet srednjenaponskih vodova
- aktivna primjena obnovljivih izvora energije	
- povećanje korištenja biomase	

12. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća. Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne dužine 3562,96 km. Do prije nekoliko godina cestovna infrastruktura u Krapinsko-zagorskoj županiji bila je jedna od najlošijih u Republici Hrvatskoj. No, situacija se počela mijenjati unatrag nekoliko godina od kada je zabilježen trend ulaganja u cestovnu infrastrukturu na području županije. Potrebna su veća ulaganja u održavanje zbog loše konfiguracije terena (usjeci, velike strmine) te klizišta. Velik dio županijskih cesta je nedovoljne širine kolnika, a i potrebnih tehničkih karakteristika kolnika koje bi trebale zadovoljavati te se može zaključiti da stanje cestovne infrastrukture nije povoljno.

Primijećeno je smanjenje broja prometnih nesreća, što se može pripisati nekolicini čimbenika, među kojima su sigurnija vozila, bolja cestovna infrastruktura, promjena ponašanja sudionika u prometu i ostalo. Jedna od razvojnih potreba je ulaganje u modernizaciju postojeće infrastrukture. U županiji nema potrebe za izgradnjom novih koridora županijskih ili lokalnih cesta, već je potrebno bolje iskoristiti postojeći geoprometni položaj i uložiti u potencijale.

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko - turističku djelatnost čiji su suvlasnici Krapinsko-zagorska županija i Grad Zabok. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo 2013. izdala je rješenje kojim se daje Odobrenje za uporabu aerodroma Zabok - Gubaševo (LDZK) operatoru aerodroma KZA d.o.o. Na aerodrom trenutno mogu slijetati sportsko-turistički avioni koji svojim karakteristikama ne prelaze zahtjeve kategorije koji aerodrom posjeduje. Za Zagorski aerodrom potencijali razvoja leže u činjenici da i u ovoj fazi ima odobrenje za funkcioniranje prema navedenim karakteristikama, da će se aerodrom Lučko (Zagreb) zatvoriti za male letjelice, te da i poslovno okruženje i turistički sektor iskazuju jasan interes za korištenjem aerodroma. Razvojni prioriteti Zagorskog aerodroma u srednjoročnom razdoblju su prvenstveno osiguranje uvjeta za razvoj komercijalne djelatnosti, razvoj infrastrukture, proširenje temeljnog programa rada te utvrđivanje godišnjih kalendara rada.

U Krapinsko-zagorskoj županiji željeznički promet ima stogodišnju tradiciju te su prve pruge u promet puštene davne 1886. godine. Na području županije ukupno je 102,4 km željezničkih pruga. Duljina željezničke pruge na području Krapinsko-zagorske županije čini oko 4% ukupne duljine pruge na području Republike Hrvatske, odnosno 6% ukupne duljine pruga na području Kontinentalne Hrvatske. Jedan od problema željezničkog prometa je neelektrificiranost te jednokolosiječnost pruga koje uvelike utječu na kvalitetu i brzinu putovanja, te je iz tog razloga potrebna modernizacija i elektrifikacija željezničke infrastrukture. Ukupan godišnji broj korisnika željezničkog prometa u Krapinsko-zagorskoj županiji je 1,67 milijuna putnika što je prosječno oko 4600 ljudi dnevno. Frekvencija željezničkih linija je radnim danom prihvatljiva, dok bi vikendom bi praznikom trebalo uvesti više linija.

Što se tiče, širokopojasne infrastrukture njen razvoj je od iznimnog značenja za gospodarski razvoj županije te od ključne važnosti za omogućavanje stvaranja društva znanja. Za razvoj županije ključno je i uključivanje lokalne i područne (regionalne) samouprave koja integriranom izgradnjom infrastrukture može značajno smanjiti troškove, osobito u slučaju kada se radi o novim mrežama koje se temelje na svjetlovodnoj tehnologiji. U Krapinsko-zagorskoj županiji, 50,10% od ukupnog broja kućanstava u županiji posjeduje računalo, a 44,15% koristi Internet. Iz navedenih podataka je vidljivo da je potrebno dati veću podršku razvoju i raspoloživosti modernih tehnologija što većem broju građana. Porast dostupnosti širokopojasnog interneta smatra se ključnim pokazateljem u pripremi politika u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Dostupnost širokopojasnog pristupa internetu smatra se iznimno važnim za razvoj naprednih internetskih usluga kao što su e-poslovanje, e-uprava i e-učenje.

Iz svega navedenog, zaključujemo kako bi Krapinsko – zagorska županija trebala što bolje iskoristiti svoj geoprometni položaj i prostorne potencijale koje posjeduje. Trebala bi se usmjeriti, također, i na modernizaciju i rekonstrukciju postojeće prometne mreže (cestovne, željezničke) jer bi s time bila bolje povezana s ostatkom države i ostalih zemalja. Trebalo bi poraditi i na neadekvatnoj dinamici provedbe prometnih i infrastrukturnih programa donesenih na državnoj razini kako bi se razvojne potrebe mogle provesti.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- bolje iskorištavanje geoprometnog položaja i prostornih potencijala koje županija ima	- loš položaj cesta zbog konfiguracije terena (klizišta, usjeci)
- ulaganje sredstava u modernizaciju i rekonstrukciju postojeće mreže	- nedostatak raspoloživih proračunskih sredstava za kompletnu sanaciju nerazvrstanih cesta
- razvoj infrastrukture Zagorskog aerodroma i proširenje temeljnog programa rada	- neosigurane prometnice s neodgovarajućom signalizacijom
- osiguranje uvjeta za razvoj zrakoplovne komercijalne djelatnosti	- neelektrificiranost i jednokolosiječnost pruga
- poboljšanje kvalitete izgrađenosti infrastrukture željezničkog prometa	- neadekvatna dinamika provedbe prometnih i infrastrukturnih programa donesenih na državnoj razini
- uvođenje više željezničkih linija tokom vikenda i praznika	- nedovoljna razvijenost širokopojasne infrastrukture i slaba prohodnost kapaciteta
- uključivanje lokalne i područne (regionalne) samouprave u integriranu izgradnju širokopojasne infrastrukture	- veliko financijsko opterećenje zbog sanacije klizišta
- veća podrška razvoju i raspoloživosti digitalne infrastrukture svim građanima	
- poboljšanje digitalnih vještina kod ljudskih resursa u županiji	

OKVIR UPRAVLJANJA RAZVOJEM

13. Institucionalni okvir za upravljanje razvojem

Krapinsko-zagorska županija ima ukupno 9 upravnih odjela – Ured župana, potom Upravni odjel za poslove Županijske skupštine, UO za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove, zatim UO za financije, proračun i javnu nabavu, UO za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, UO za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, zatim UO za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade, UO za opće i zajedničke poslove te Službu za unutarnju reviziju. Županija je osnivač srednjih škola te zdravstvenih ustanova, a osnivač je i nekoliko institucija – Zagorske razvojne agencije, Zavoda za prostorno uređenje, Turističke zajednice na županijskoj razini, zatim Županijskih cesta, Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima te je suosnivač Regionalne energetske agencije sjeverozapadne Hrvatske.

Na području Krapinsko-zagorske županije formirane su tri lokalne akcijske grupe: Lokalna akcijska grupa (LAG) Prizag, Zagorje-Sutla i Zeleni Bregi. Već je nekoliko godina prisutan značajan interes raznih dionika s područja županije za korištenje EU sredstava, posebno u području prekogranične suradnje. Naime, razvijena je vrlo kvalitetna komunikacija sa susjednim slovenskim partnerima, a upravo ti kontakti i suradnja s omogućili su relativno rano upoznavanje s konkretnim iskustvima korištenja EU fondova i stjecanja uvida u mogućnosti koje pružaju fondovi. Krapinsko-zagorska županija bila je, uslijed određenih parametara koji su se odnosili na razvijenost, među onima koji nisu imali mogućnost sudjelovati u natječajima u okviru IPA III komponente, namijenjene razvoju poslovne infrastrukture. Do povećanog broja prijavitelja može se doći snažnijim i konkretnijim educiranjem, angažmanom stručnjaka, a potencijalnim prijaviteljima nužno je pravodobno prezentirati mogućnosti kojima mogu premostiti eventualni nedostatak vlastitih sredstava (mjere potpore Krapinsko-zagorske županije za pripremu projektne dokumentacije, krediti HBOR-a, jamstva HAMAG INVEST-a i dr.).

Na području Krapinsko-zagorske županije provedena su tri projekta u okviru programa PROGRESS, financijskog instrumenta Unije koji podupire razvoj i koordinaciju politika na području zapošljavanja, socijalne uključenosti i zaštite, uvjeta rada, Anti diskriminacije, ravnopravnosti spolova i svih aktivnosti snažne europske dimenzije. U projekte su bili kao partneri uključeni HGK Županijska komora Krapina te Krapinsko-zagorska županija. HGK ŽK Krapina ukupno je provela tri projekta iz programa PROGRESS. Krapinsko-zagorska županija, a posebno Zagorska razvojna agencija intenzivno su sudjelovali na pripremi projekata čiji su nositelji bile druge organizacije, što je uglavnom posljedica vrlo razvijene suradnje s međunarodnim partnerima, posebno u okviru programa za prekograničnu suradnju, ali i potpore i suradnje županijske uprave i razvojnih agencija ostalih aktera s područja županije kao što su jedinice lokalne samouprave, interesna udruženja, itd.

Iz svega navedenog zaključujemo, da sve više postoji potreba za dodatnom edukacijom o EU fondovima nositelja političke vlasti na županijskoj i lokalnoj razini s ciljem boljeg razumijevanja i veće podrške za ovu problematiku. Također, više županija i agencija ističe problem bolje međusobne usklađenosti središnjih tijela u pogledu organiziranja natječaja i informiranja korisnika na županijskoj i lokalnoj razini.

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI PROBLEMI
- ulaganje u ljudske resurse u institucijama županije	- needuciranost o potencijalnim mogućnostima EU projekata
- razviti strategije i vještine u korištenju EU fondova	- nedostatna spremnost za pripremu i prijavu projekata
- snažnije i konkretnije educiranje i angažman	- komplicirana i dugotrajna procedura i

stručnjaka u EU projektima	administracija nadležnih tijela
- motivirati i financijski ojačati OCD za aktivnije uključivanje	
- bolja međusobna usklađenost središnjih tijela	

REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA

14. Rezultati provođenja prethodne generacije strateškog dokumenta

Usvajanjem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 153/09) i Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013. te Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija („Narodne novine“, broj 53/10), pokrenut je sustavan proces strateškog planiranja na razini županija u Republici Hrvatskoj.

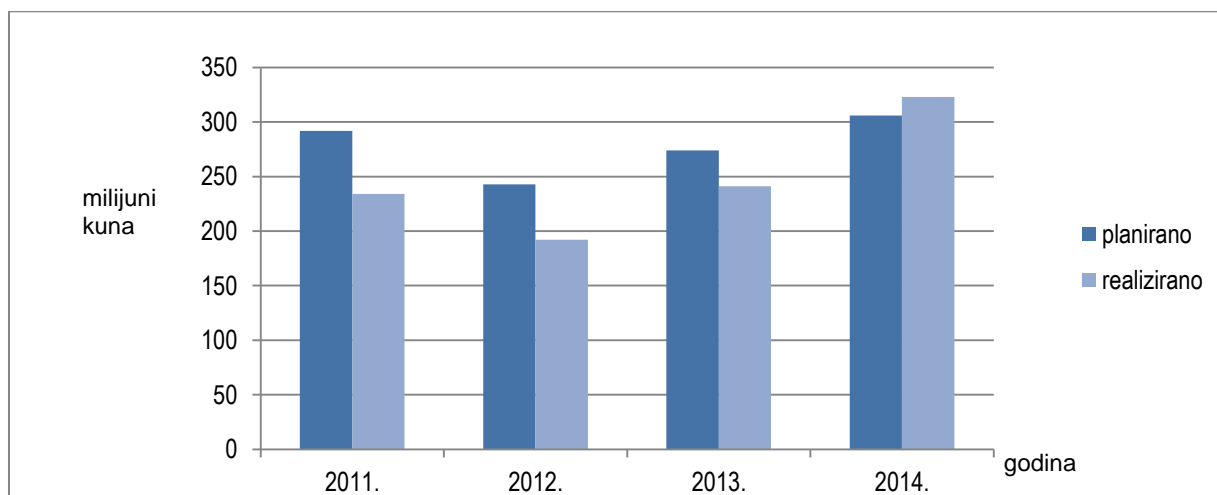
U svim županijama u Hrvatskoj izrađene su županijske razvojne strategije za razdoblje 2011. - 2015. godine. Razvojna strategija Krapinsko–zagorske županije povjerena je na izradu Zagorskoj razvojnoj agenciji koja je operativno tijelo Krapinsko–zagorske županije. Glavni tim osnovan je u lipnju 2009. godine i koordinirao je aktivnosti oko izrade Strategije. Kao vanjski vrednovatelj izabran je Institut za međunarodne odnose (IMO) iz Zagreba. Sukladno postavljenim smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija imenovani su i članovi Regionalnog partnerskog vijeća od strane Župana Krapinsko–zagorske županije.

Svrha izrade Strategije bila je pripremiti Županiju, županijske institucije i cjelokupni prostor na prihvaćanje i uspješno korištenje prepristupnih fondova EU i onih koji će nam biti na raspolaganju od ulaska u EU. Metodologija koja se koristila prilikom izrade Strategije u skladu je sa standardima koji se primjenjuju u EU, a obuhvaćala je temeljnu analizu stanja u Županiji, SWOT analizu, izradu vizije razvoja do 2013. godine, strateške ciljeve, izradu strategije koja se sastoji od razvojnih prioriteta i mjera uz naznaku okvirnih projekata prema horizontalnim načelima EU–a, te predviđanja razvojnih učinka Strategije. Osim toga dokument sadrži i plan i principe provedbe same Strategije kao i indikatore mjerenja uspjeha pri postizanju zadanih ciljeva.

Pri izradi primijenjena su dva metodološka principa izrade. Jedan pristup je bottom up, a krenuo je od općina/gradova, a drugi pristup bio je top – down i krenuo je od same Županijske radne skupine i Regionalnog partnerskog vijeća koji su istovremeno utvrdili županijske prioritete. Partnerski pristup doveo je do definiranja ciljeva i prioriteta razvoja Krapinsko–zagorske županije koji bi se trebali ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog prioriteta. Ciljevi, prioriteti i mjere u skladu su s prioritetima regije Sjeverozapadna Hrvatska, koje je Krapinsko–zagorska županija dio, kao i sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske kao najvažnijim dokumentom regionalnog planiranja u RH. Na taj su način zadovoljena sva načela izrade strateških dokumenata – načelo sukladnosti, smislenosti i održivosti.

Praćenje provedbe Strategije sastoji se od financijskog i narativnog dijela izvješća. Financijski izvještaj o provedenim razvojnim mjerama poduzetim u izvještajnim razdobljima 2011., 2012., 2013. i 2014. grupiran je prema skupinama razvojnih mjera, po područjima razvoja za ostvarenje pojedinog prioriteta i strateškog cilja utvrđenih u Strategiji. Financijska analiza provedbe mjera županijske razvojne strategije pokazuje da su se predviđeni prioriteti i mjere proveli u iznosu od 105,15% planiranih sredstava, što ukazuje na veću koncentriranost sredstava, pozitivne korake u planiranju proračuna, polagan oporavak financijskog kapaciteta jedinica lokalne (regionalne) samouprave te zajedničko djelovanje pojedinih glavnih dionika kako bi se ostvarili definirani ciljevi.

Grafikon 1 - Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2011. - 2014. godine

Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o., Izvješća o provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije, 2011., 2012., 2013. i 2014. godine

Također, financijska izvješća za svaku godinu pokazuju da se u određenom razdoblju u neke mjere nije financijski ulagalo. Mjere u koje se nije ulagalo 2011., 2012. i 2013. su ostale nepromijenjene, dok izvješće za 2014.g. ukazuje promjenu na tom polju i mijenjaju se mjere u koje se ne ulaže. I jedna i druga situacija jasno ukazuju na potrebu redefiniranja mjera i osmišljavanja novih programskih ciljeva za naredno razdoblje, na što se i u svakom izvješću upozoravalo, a ta potreba proizlazi iz:

- 1.) Metodologija izrade Strategije nije usklađena s izvještajima o provedbi Strategije – odnosno, raspisi mjera, učinci, indikatori i ciljevi pojedinih mjera u Strategiji nisu dovoljno dobro opisani, jasni i mjerljivi. Time se u izradi Strategije nisu u potpunosti stvorili preduvjeti za njezinu realnu provedbu – u proces planiranja i razvoja Strategije za naredno razdoblje potrebno je uključiti predstavnike lokalne razine.
- 2.) Izvještaj je pokazao da se neke od mjera navedenih u Strategiji nisu provodile (prema financijskim podacima) te je potrebno izraditi situacijsku analizu i iz nje redefinirati potrebne mjere u Krapinsko-zagorskoj županiji.
- 3.) Promjena prioriteta razvoja na europskoj i nacionalnoj razini povlači za sobom i korigiranje mjera navedenih u Strategiji.

Iz financijskih izvještaja jasno je vidljivo da se u neke mjere kontinuirano nije ulagalo kroz cijelo razdoblje za koje je Strategija donesena. Mjere u koje se uopće nije ulagalo su:

- 2.3.4. Dodjela zaštitnog znaka „Izvorno zagorsko“
- 4.4.4. Plinifikacija Županije
- 1.3.2. Logistički park – logističko-distributivni centar
- 1.1.4. Razvoj klastera

Mjere koje su se 2014. godine provele, a prijašnjih godina nisu bile su: 2.1.7. Agrokolišne mjere, 4.3.3. Održivo korištenje geotermalnih izvora (Zaštita i korištenje geotermalnih izvora), 1.3.1. Razvoj usluga u funkciji tranzitnog prometa, 2.1.5. Razvoj infrastrukture za obnovljive izvore energije i usklađivanje s Nitratnom direktivom, 4.4.5. Zaštita od poplava.

Također, mjere koje su bile provodene 2011. – 2013., a 2014. godine se nisu provodile su: 1.1.5. Jačanje sposobnosti za privlačenje ulaganja, 1.1.7. Socijalno poduzetništvo, 1.1.9. Umrežavanje poslovnog sektora s javnim i znanstveno-istraživačkim sektorom, 3.1.3. Razvoj ljudskih resursa u skladu s potrebama gospodarstva (edukacija za poduzetništvo sadašnjih te budućih radnika i poslodavaca).

Razlozi za neprovođenje mjera iz Strategije navedeni su u izvješćima za 2014. godinu, kao i prethodnih godina, a najveći je problem bio nepoznavanje procesa strateškog planiranja kao i nedovoljno poznavanje samog procesa izvještavanja od strane glavnih dionika. Zagorska razvojna agencija d.o.o. kao regionalni koordinator ukazivala je na činjenicu da proces strateškog planiranja u jedinicama lokalne samouprave nije dovoljno prepoznat te da postoji neusklađenost u razvojnim planovima lokalne i regionalne razine. Osim u planiranju, neusklađenost postoji i na razini praćenja učinaka te izvještavanja. Kako bi se utjecalo na smanjivanje negativnih posljedica ovakvog statusa na terenu, Zagorska razvojna agencija d.o.o. u suradnji s Partnerskim vijećem za tržište rada KZZ-a te Krapinsko-zagorskom županijom 2013. godine i početkom 2014. godine osmislile su i provodile projekt financiran sredstvima EU-a koji je bio usmjeren na usvajanje procesa strateškog planiranja na lokalnoj razini, približavanje glavnih faza i dijelova strateškog planiranja glavnim dionicima te je uloženi dodatni napor u izradu strateških dokumenata nove generacije. Organizirane su radionice za javnu upravu i javne institucije kako bi im se približila Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije i objasnili svaki koraci u provedbi Strategije. Time se aktivno djelovalo na podizanje svijesti o važnosti poštivanja odrednica regionalnog razvoja, no problem neusklađenosti planova razvoja pojedinih institucija/županije i jedinica lokalne samouprave još uvijek je prisutan. Glavni uzrok tome je i dalje nedovoljna upoznatost sa Strategijom koja predstavlja ishodišni dokument razvoja, što rezultira time da se realni učinci mjera ne mogu kvalitetno izmjeriti jer svaka jedinica lokalne samouprave te ostali dionici razvoja vode zasebne i različite evidencije. Problem predstavlja i činjenica što u pokazateljima nema polazne vrijednosti za 2010. g. (zbog nedostatka informacija u Akcijskom planu i raspisu mjera u Strategiji) pa nije moguće odrediti realan učinak provedenih mjera na području Krapinsko-zagorske županije.

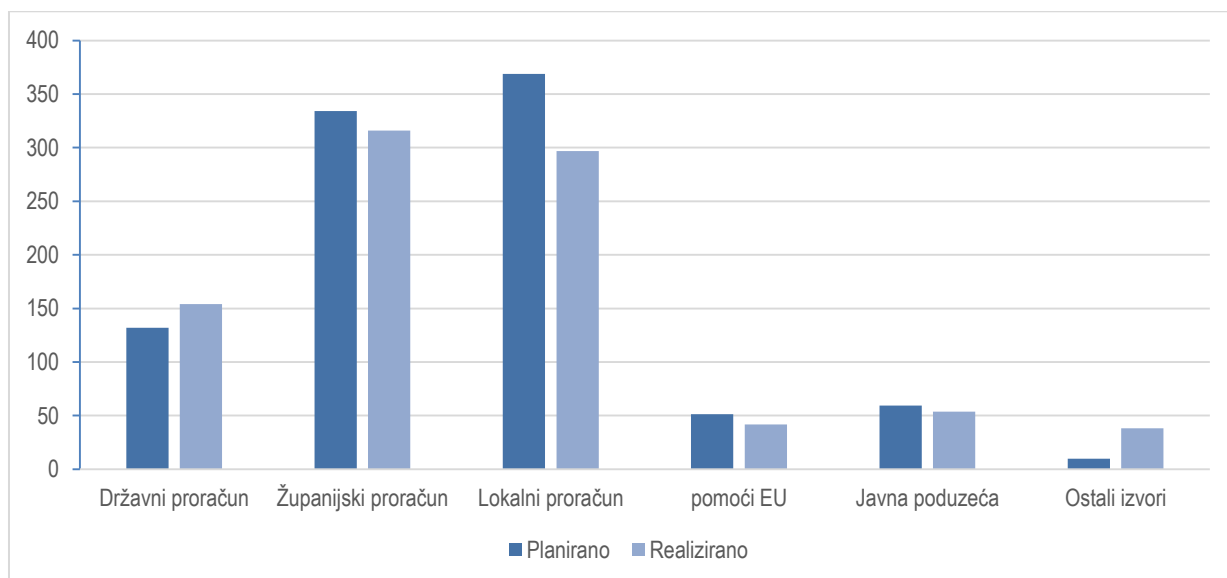
U tablici 79 detaljnije je razmotreno u koje se skupine mjera kako ulagalo pa možemo zaključiti da su najveća planirana ulaganja kroz sve četiri godina bila namijenjena za mjere koje potiču razvoj društvenih djelatnosti gdje su utrošena sredstva u odnosu na planirana u rasponu od 95 do 105%, a najveća razlika između planiranih i utrošenih sredstava vezana je za skupinu mjera za razvoj ljudskih potencijala gdje je razlika utrošenih sredstava u odnosu na planirana čak 30 puta veća (2014. godina), a najvažniji razlog tome su sredstva iz državnog proračuna za mjere unapređenja i tržišta rada i zapošljavanja.

Tabela 1 - Ulaganja u skupine mjera prema području razvoja

Godina	2011.		2012.		2013.		2014.	
	Planirano ulaganje u milijunima kuna	Utrošeno u milijunima kuna	Planirano ulaganje u milijunima kuna	Utrošeno u milijunima kuna	Planirano ulaganje u milijunima kuna	Utrošeno u milijunima kuna	Planirano ulaganje u milijunima kuna	Utrošeno u milijunima kuna
Gospodarstvo	17,3	16	15	13	14,7	12,8	21,5	20,5
Komunalna infrastruktura	83,5	67,5	58	52	53,4	45,6	93	84
Društvene djelatnosti	113,5	108,6	105	93	124	119	151,8	158,1
Zaštita okoliša, prostor i priroda	12,3	6,4	9,6	5,4	14,5	14,5	8,7	4,7
Ljudski potencijali	9,4	8,8	3,8	7	3,5	16	0,8	25
Institucije	2,9	7	3,8	3,5	7,3	5,1	14,5	14

Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o., Izvješća o provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije, 2011., 2012., 2013. i 2014. godine

Grafikon 2 - Analiza realizacije prema izvorima financiranja, u milijunima kuna, 2011. – 2014. godina

Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o., Izvešća o provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije, 2011., 2012., 2013. i 2014. godine
Ostali izvori = javno-privatna partnerstva, koncesije, sredstva privatnog sektora.

Sastavni dio izvještavanja o provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije čini i Baza projekata. U vremenskom razdoblju 2011. – 2014. godine ukupno je u Bazu projekata prijavljeno 727 projekata u iznosu od 13.834.649.570,05 kuna. U tijeku je, odnosno provodi se, 127 projekata u iznosu od 2.847.465.944,45 kuna.

Tabela 2 - Projekti u bazi projekata Krapinsko-zagorske županije

Godina	Broj prijavljenih projekata u Bazu	Vrijednost prijavljenih projekata u Bazu, kune	Broj projekata koji su u provedbi	Vrijednost projekata koji su u provedbi, kune
2011.	317	8.181.632.941,09	69	2.430.555.234,26
2012.	128	3.987.147.404,79	27	214.508.323,45
2013.	89	573.521.667,85	6	68.204.694,00
2014.	143	942.340.251,87	19	124.041.599,74
2015.	50	150.007.304,45	6	10.156.093,00
Ukupno	727	13.834.649.570,05	127	2.847.465.944,45

Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o., Baza projekata

Zbog svega navedenog, Razvojna strategija za razdoblje 2016. – 2020. mora uzeti u obzir sljedeće potrebe:

- povezivanje proračuna sa strateškim dokumentima,
- bolje iskoristiti mogućnosti koje pruža suradnja između općina, gradova i županija,
- daljnje jačanje partnerstva između jedinica lokalne samouprave i znanstvene zajednice, gospodarskih subjekata i organizacija civilnih društva,
- unaprijediti povezanost planova ulaganja državnih tvrtki sa provedbom razvojne strategije,
- jačanje prekogranične suradnje,
- bolje iskorištavanje mogućnosti europskih fondova.

PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA

15. SWOT analiza

Položaj, prirodni resursi, okoliš	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geoprometni položaj (pogranična županija na europskom cestovnom i željezničkom koridoru, blizina Zagreba) pogodan za razvoj poslovanja, posebno logistike. • Značajni prirodni resursi –više termalnih izvora koji se koriste u terapijske i turističko-rekreativne svrhe. • Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a osiguravaju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su za ekološku poljoprivredu. • Motiviranost najšire javnosti za probleme prostornog uređenja i očuvanja okoliša (aktualni ključni pozitivni akteri: JU za zaštićene dijelove prirode, Zavod za prostorno uređenje, udruge, strukovna društva, turističke zajednice, obrazovne ustanove...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav odvodnje otpadnih voda kao zaštita kod poplava i zagađenja nije u potpunosti razvijen na cijelom području. • Nesanirana odlagališta otpada, divlji deponiji i kamenolomi imaju negativan utjecaj na okoliš. • Nepovezanost lokalnih vodovoda s javnim sustavom vodoopskrbe. • Loša kvaliteta lokalnih cesta. • Nepostojanje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i samo djelomično provođenje selektivnog sakupljanja otpada. • Niski stupanj korištenja obnovljivih izvora energije. • Zapuštenost obradivih poljoprivrednih površina. • Usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog i šumskog zemljišta nije povoljna za komercijalnu poljoprivrednu proizvodnju. • Nedovoljna informiranost o vrijednostima prirodne baštine, nedostatak organizirane ponude. • Slaba iskorištenost potencijala za razvoj sportsko-rekreativnih sadržaja. • Slabo stanje zaštićenih dijelova prirode, posebno spomenika parkovne arhitekture (imovinsko-pravni odnosi, devastacija, uzurpiranje, loše vođene revitalizacije i dr.) koji traže značajna ulaganja u studentske poslove i samu obnovu. • Izostanak holističkog pristupa i integralnog vrednovanja bioloških i krajobrazne kvaliteta okoliša i potencijala prirodnih dobara (izostanak krajobrazne osnove županije).
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljna klimatska obilježja. • Blizina velikih emitivnih tržišta. • Rezerve pitke vode koje mogu osigurati samostalnost. • Velika površina pod šumama koje su pročistači zraka te sprečavaju eroziju tla. • Nezagadeno poljoprivredno zemljište 	<ul style="list-style-type: none"> • Propadanje prirodnih resursa uslijed globalnih klimatskih promjena, degradacije, zagađenja i zapuštenosti. • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi. • Neadekvatna zakonska regulativa zaštite i korištenja termalnih izvora (nije uključeno u legislativu o zaštiti izvorišta pitke vode).

<p>pogodno za ekološku i drugu poljoprivrednu proizvodnju (stočarstvo, voćarstvo).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postojanje zakona koji regulira osnivanje zajedničkog odlagališta otpada sa susjednim županijama. • Uvrštenje planirane prometne infrastrukture u nacionalne planove financiranja (puni profil autoceste, paralelna i brza cesta, koridor Xa brze željeznice, letjelišta). • Usklađenje sustava zaštite od poplave i vodnih režima s europskim standardima. • Povećana potražnja za ekološkim proizvodima na tržištu prehrambenih proizvoda u RH i EU. • Povećanje interesa za poslovnim ulaganjima uz prometne pravce. • Povećana potražnja za termalnim lječilištima zbog starenja i zdravija stanovništva RH i EU. • Postojanje sredstava EU predviđenih za razvoj infrastrukture. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak financijskih sredstava za provedbu zakonske regulative u sektoru zaštite okoliša i prirode u javnom i privatnom sektoru. • Prometni i infrastrukturni programi većeg opsega donose se na državnoj razini, s neadekvatnom dinamikom provedbe. • Iskorištavanje mineralnih sirovina i drugih proizvodnih resursa kroz koncesije kojima upravlja država, bez dovoljne kontrole. • Visoka ovisnost o provedbi drugih, za okoliš potencijalno degradirajućih sektorskih politika (urbanizacija/graditeljstvo, promet, trgovina/ industrija, korištenje mineralnih sirovina i dr.).
Gospodarstvo	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijena prerađivačka industrija (industrija stakla, papira, metaloprerađivačka industrija) sa snažnim poduzećima koja posluju na izvoznim tržištima. • Stariji proizvođači u tekstilnoj industriji spremni za ulazak u tržišne niše veće dodane vrijednosti zapošljavaju veliki broj ljudi i posluju pozitivno. • Konkurentna tekstilna industrija u proizvodnji odjeće za renomirane svjetske proizvođače te proizvodnji prediva. Proizvođači u tekstilnoj industriji spremni za ulazak u tržišne niše veće dodane vrijednosti. • Konsolidirani obrti s dugom tradicijom doprinose i nadopunjavaju razvoj industrije. • Prepoznatljivost destinacije („Bajka na dlanu“) zbog duge tradicije u topličkom, zdravstvenom, vjerskom, izletničkom, kulturnom i enogastronomskom turizmu (UNESCO nematerijalna baština). • Postojanje energetske infrastrukture adekvatne za gospodarski razvoj. • Rastući sektor proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. • Rastući sektor ekološke poljoprivrede koristi manje prosječne površine parcela i više radne snage. • Razvijen sektor cestovnog putničkog i teretnog prijevoza s dugom tradicijom i kontinuiranim rastom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Slaba prohodnost i kapaciteti telekomunikacijske infrastrukture (nema optičkih kablova) ograničava razvoj gospodarstva. • Poslovne zone predviđene u prostornim planovima nemaju kvalitetnu infrastrukturu potrebnu za investiranje. • Sektor vinarstva nedostatnih kapaciteta. • Nepostojanje komercijalne poljoprivredne proizvodnje u svim sektorima. • Nedovoljna mobilnost radne snage. • Loša povezanost javnim prijevozom lokalno i s drugim lokacijama u RH i EU, posebice loša željeznička povezanost koja je važna za razvoj gospodarstva. • Nedostatak ex-ante analize socijalnih i gospodarskih trendova, sposobnosti predviđanja promjena i budućih potreba te nedovoljna prilagodba radnika, poduzeća i poduzetnika promjenjivim gospodarskim okolnostima. • Niska razina tehnologije, zastarjeli procesi proizvodnje u poduzećima. • Proizvodi s niskom dodanom vrijednošću, uglavnom poluproizvodi. • Nerazvijen sektor socijalnog poduzetništva koji bi osigurao lakši pristup zapošljavanju osobama kojima prijeti socijalna isključenost. • Neravnomjeran razvoj svih područja koncentracijom gospodarskih zbiljanja na pojedinim lokacijama. • Neodrživo upravljanje objektima kulturne

	<p>baštine i slabo korištenje kulturne baštine u turističkoj ponudi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nerazvijeno tržište autohtonih i ekoloških proizvoda. • Nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača. • Nedovoljni financijski kapaciteti javne uprave za provedbu razvijenih instrumenata potpore gospodarskoj i tehnološkoj infrastrukturi. • Odljev stručnih i visokoobrazovanih kadrova u svim sektorima osim u zdravstvu. • Socijalna neodgovornost i neosjetljivost poslodavaca (poput neisplate plaća i neplaćanja doprinosa za radnike). • Rad i poslovanje na crno.
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Blizina Zagreba kao poslodavca, tehnološkog resursa, tržišta za poljoprivredne proizvode i turističkog emitivnog tržišta. • Dostupni strukturni i investicijski fondovi EU pogodni za razvoj gospodarstva i infrastrukture. • Pojednostavljen plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu. • Podrška razvoju, komercijalizaciji i specijalizaciji poljoprivredne proizvodnje kroz Jedinstvenu poljoprivrednu politiku (CAP) EU. • Modernizacija željezničke infrastrukture kroz državne investicije čime se potiče gospodarski razvoj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Neučinkoviti nacionalni program i financijski okvir potpore proizvodnim investicijama, poduzetništvu i zapošljavanju. • Poslovne zone predviđene u prostornim planovima uglavnom su u privatnom vlasništvu i nemaju infrastrukturu potrebnu za investiranje. • Nedostatak nacionalnih sredstava za sufinanciranje EU programa i loše upravljanje sustavom EU fondova ugrožava projekte na lokalnoj razini. • Nepostojana porezna politika i legislativa negativno utječe na poslovanje. • Nefleksibilni obrazovni sustav kojim upravlja država značajno utječe na nesrazmjer između ponude i potražnje na tržištu rada. • Rast konkurencije proizvođača iz cijelog svijeta u poljoprivredi i prerađivačkoj industriji. • Zakonska regulativa godinama onemogućava korištenje nekretnina u vlasništvu države. • Usklađenje s europskom legislativom kroz postavljanje standarda iznad propisanih EU standarda negativno utječe na poslovne procese u privatnom sektoru.
Društvene djelatnosti	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijena mreža pučkih otvorenih učilišta i ustanova za obrazovanje odraslih s raznovrsnim programima dodatnog obrazovanja i verificiranim programima prekvalifikacija – mogu brže reagirati na potrebe tržišta rada. • Kvalitetno organizirana primarna i sekundarna zdravstvena zaštita (naročito specijalne bolnice). • Kontinuirano zadovoljavajuća razina visokoobrazovnog kadra u zdravstvu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veliki udio stanovništva s nezavršenom osnovnom i završenom osnovnom školom u ukupnom stanovništvu. • Školski programi nisu usmjereni na zapošljavanje, nema interesa za pojedine programe te nedostaje programa tehničke struke. • Starija populacija (iznad 50) ne traži posao. • Trajni odlazak kvalificiranih i visokokvalificiranih osoba u druge sredine zbog nemogućnosti zapošljavanja.

<ul style="list-style-type: none"> • Dobri programi preventivne zdravstvene zaštite. • Raznovrsna kulturno-povijesna baština. • Organizirani i rasprostranjeni oblici očuvanja tradicije i kulture kroz udruge i događaje. • Gostoljubivost stanovništva regije koristi se u turističkom brendiranju. • Raznovrsnost programa u Centru za mlade i nezavisnu kulturu te postojanje lokalnih volonterskih centara i info centara za mlade. • Raznovrsni srednjoškolski programi i funkcionalna mreža srednjih škola. • Dobro razvijena mreža osnovnih škola. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pučka otvorena učilišta i ustanove za obrazovanje odraslih premalo se uključuju u obrazovne procese za gospodarstvo. • Stanovništvo nedovoljno uključeno u procese cjeloživotnog učenja. • Nedovoljno razvijena svijest o važnosti volontiranja (svaki rad za opće dobro bez naplate). • Nedovoljno ulaganje privatnog sektora u razvoj ljudskih potencijala te istraživanje i razvoj. • Nedostatak određenih liječnika – specijalista. • Slabo razvijen sustav profesionalne rehabilitacije uključujući slabe mogućnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom. • Otežan pristup tržištu rada socijalno ugroženim osobama te osobama s posebnim potrebama. • Nedovoljno razvijeni izvaninstitucionalni oblici skrbi za starije stanovništvo. • Nedostatak stručne radne snage specifičnih kompetencija (npr. tehničke struke) koja odgovara potrebama gospodarstva. • Nedovoljno razvijeni mehanizmi privlačenja stručnih kadrova potrebnih gospodarstvu. • Neadekvatna infrastrukturna i tehnička opremljenost školskih ustanova. • Objekti i sadržaji kulturno-povijesne baštine nedovoljno iskorišteni u turističke svrhe. • Odumiranje stare zagorske arhitekture. • Polagani gubitak lokalnog (zagorskog) identiteta. • Podzastupljenost škola i kompetencija djelatnika u školama za razvoj STEM područja.
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Javno-privatno partnerstvo kao izvor financiranja gradnje ili dogradnje objekata javnih ustanova. • Blizina Zagreba kao obrazovnog centra. • Mobilnost i obrazovanje u ostatku EU-a. • Povezivanje organizacija civilnog društva u EU-u. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nesrazmjer između postojećeg stanja i propisanih standarda u predškolskim i školskim ustanovama i nedostatak novca za provođenje propisanih standarda. • Nefleksibilan obrazovni sustav uzrokuje neusklađenost obrazovnih programa s potrebama tržišta rada i proizvodi nedovoljno osposobljen i nekvalificiran stručni kadar. • Državne konzervatorske službe nefleksibilnim upravljanjem kulturnom baštinom uzrokuju visoke troškove i odgode u restauraciji zapuštene lokalne kulturne baštine.
Upravljanje razvojem	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Iskustvo regionalne razvojne agencije u iniciranju, pripremi i provedbi razvojnih projekata financiranih na nacionalnoj i međunarodnoj razini. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno razrađeni gospodarski prioriteti. • Političko i stručno osoblje u regionalnoj i lokalnoj samoupravi nedovoljno educirano za upravljanje razvojem.

<ul style="list-style-type: none"> • Dobra umreženost javnog, civilnog i privatnog sektora s organizacijama i institucijama u RH i inozemstvu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Određeni broj malih jedinica lokalne samouprave ima ograničene ljudske i financijske resurse. • Nedostatna suradnja i koordinacija te nezadovoljavajuća i nestandardizirana komunikacija i protok informacija na vertikalnoj (država, županija, JLS) i horizontalnoj razini (između JLS). • Civilno društvo nedovoljno zainteresirano za sudjelovanje u upravljanju razvojem.
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirani razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva kroz višegodišnji program JAKO. • Nacionalni i EU programi jačanja civilnog društva i kompetencija svih sektora za razvoj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Neprovođenje sustavne decentralizacije. • Ograničena raspodjela sredstava koja su na raspolaganju lokalnoj i regionalnoj samoupravi – dodatne nadležnosti ne prati financiranje. • Česte promjene nacionalne legislative i porezne politike vezane uz upravljanje razvojem.

STRATEŠKI OKVIR

16. Vizija razvoja Krapinsko-zagorske županije

Strateški okvir razvoja predstavlja artikulaciju promjena koje se žele postići u društveno-ekonomskom razvoju Krapinsko-zagorske županije. Odluka o promjenama donosi se u skladu s identificiranim potrebama razvoja koje su sustavno prikazane u SWOT analizi, a u kontekstu ograničenih financijskih kapaciteta. Nakon identificiranih potreba, izrađena je vizija razvoja Krapinsko-zagorske županije. Vizija predstavlja sažetu i jasnu predodžbu o željenom postignuću u razvoju županije te je zasnovana na realnim saznanjima u osnovnoj analizi te SWOT analizi te idejama o budućem razvoju županije.

VIZIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE GLASI:

KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA – Bajka na dlanu u kojoj održivi RAZVOJ POČIVA NA LJUDIMA koji ostvaruju svoje potencijale, IDEJAMA koje se njeguju i razvijaju, OKOLIŠU koji je temelj zdravlja, USPJEŠNIM GOSPODARSTVENICIMA koji grade konkurentnost regije te TRADICIJI koja se poštuje.

Vizija se ostvaruje djelovanjem svih javnih i privatnih dionika koji njeguju ZAJEDNIČKE VRIJEDNOSTI:

4. PARTNERSTVO – Krapinsko-zagorska županija GRADI I NJEGUJE pozitivne odnose i suradnju kako bi se postigli zajednički ciljevi i pronašla najbolja rješenja za razvoj;
5. INOVATIVNOST – Krapinsko-zagorska županija PODUPIRE izvrsnost, kreativnost i inicijativu;
6. POTPORA – Krapinsko-zagorska županija PRUŽA javne usluge visoke kvalitete svim stanovnicima, društvenoj i poslovnoj zajednici.

Krapinsko-zagorska županija do 2020. godine postat će zelena oaza Kontinentalne Hrvatske u kojoj se ostvaruje sinergija privatnog, javnog i civilnog sektora u svrhu održivog razvoja. Ulaganjem u moderne tehnologije, inovacijama unutar proizvodnih procesa, društveno odgovornim poslovanjem te konkurentnom radnom snagom gospodarstvenici su nositelji sveukupnog razvoja Krapinsko-zagorske županije. Izgradnjom potporne infrastrukture potiče se razvoj i njeguje kultura poduzetništva. Javni sektor kroz kreirane javne politike pruža punu potporu gospodarskom i obrazovnom sektoru kroz

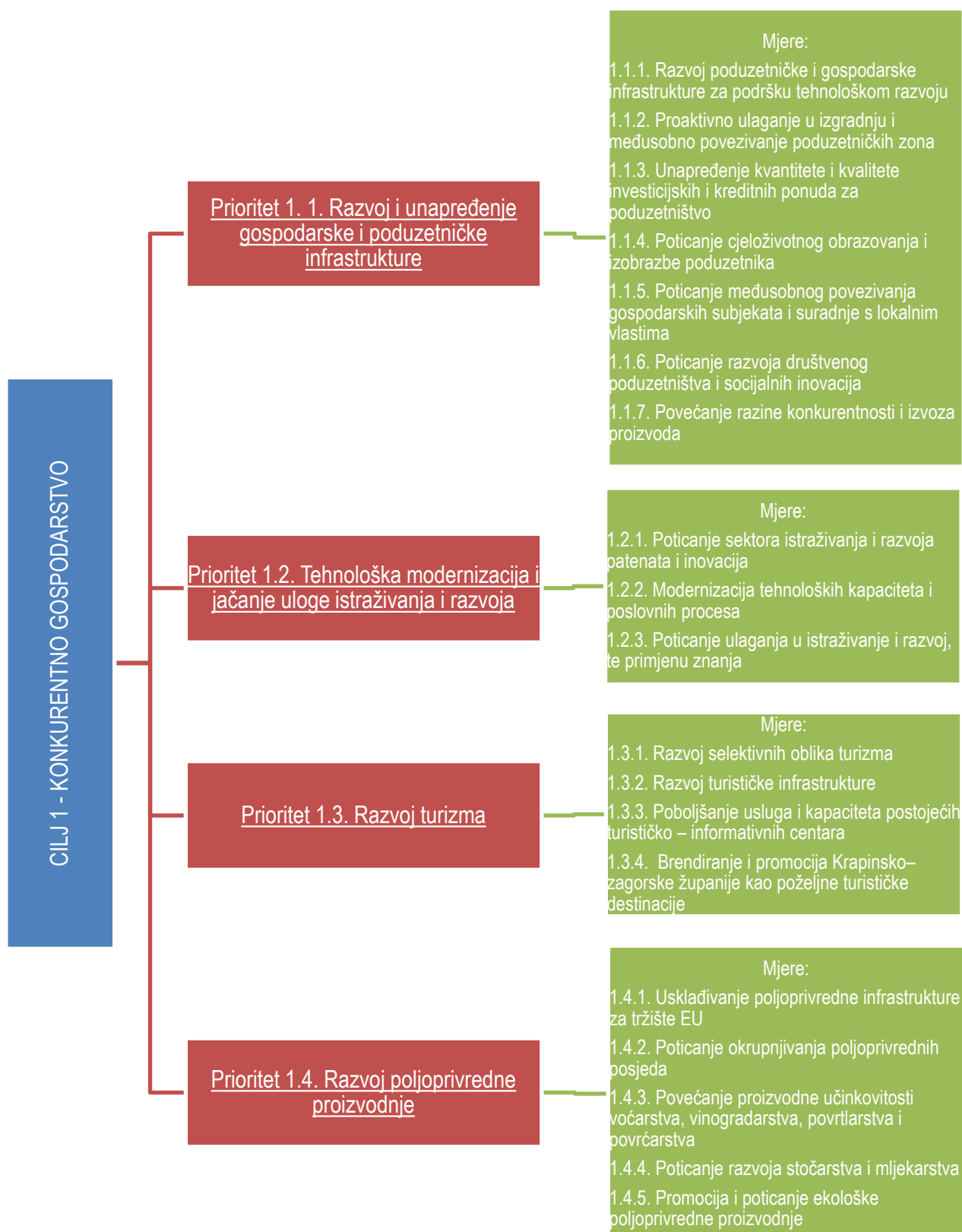
stvaranje educirane, mobilne i fleksibilne radne snage koja odgovara potrebama gospodarstva. Javna uprava odgovara na postavljene zahtjeve privatnog i civilnog sektora u kratkom roku, služi građankama i građanima te djeluje kao nositelj aktivnosti umrežavanja s Europskom unijom. Kvalitetnim planovima razvoja stvoreni su preduvjeti za realizaciju investicija, izgrađena je potrebna komunalna i prometna infrastruktura koja omogućava brži razvoj gospodarstva i podiže kvalitetu života. Kvaliteta života osigurana je kroz razvijene institute potpore stanovnicima Krapinsko-zagorske županije te im se omogućava kvalitetno provođenje slobodnog vremena, visoka razina kvalitete obrazovanja te dostupne i otvorene zdravstvene usluge.

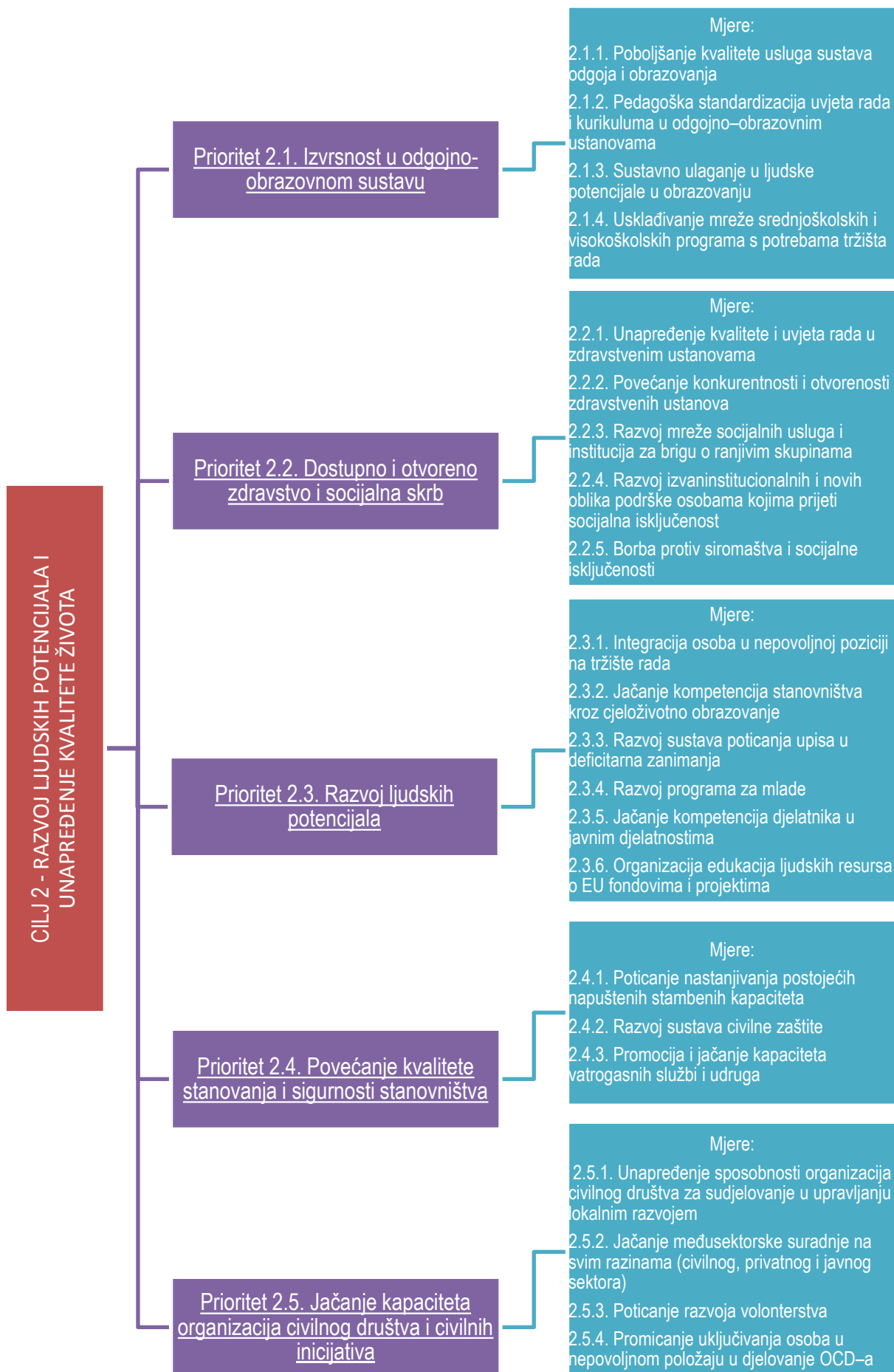
Iz vizije razvoja izvedeni su ciljevi razvoja kojima se opisuju trendovi i procesi u Županiji, razrađeni su na način koji omogućuje iskorištavanje identificiranih snaga i prilika Županije, a kako bi se prevladale i zaobišle prijetnje i slabosti.

Ciljevi razvoja odnose se na:

1. Konkurentno gospodarstvo – postiže se sustavnim ulaganjima u izgradnju potrebne infrastrukture koja će omogućiti razvoj obrtništva i poduzetništva, a bazirajući se na prerađivačkoj industriji kao dominantnom sektoru gospodarstva. Ulaganja gospodarstvenika temelje se na uvođenju modernih tehnologija i primjeni inovacija unutar svojih poduzeća/obrta. Poljoprivreda i turizam sekundarne su grane razvoja i temelje se na ponudi selektivnih oblika turizma, a u punu funkciju stavljaju se toplice, dvorci, prirodna baština pri čemu sektor poljoprivrede služi kao glavni opskrbeni lanac prehrambenih proizvoda. Stvaraju se kratki lanci opskrbe u sektoru poljoprivrede, potiče se modernizacija poljoprivredne proizvodnje i kreiran je prepoznatljiv „zagorski proizvod“ poput štrukli, Zagorskog purana i ostalih proizvoda koji svjedoče o bogatoj tradiciji Zagorja.
2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života – sustav obrazovanja na svim razinama u skladu je s novim trendovima, škole se obnavljaju i opremaju modernim tehnologijama i na taj način stvaraju poduzetnu, konkurentnu i fleksibilnu radnu snagu koja u kratkom roku može zadovoljiti potrebe gospodarstva. Javni sektor potiče i promiče razvoj stručnih programa obrazovanja te poziva roditelje i učenike na odabir strukovnog obrazovanja usmjerenih na potrebe gospodarstva. Sektor zdravstva osigurava primarnu i sekundarnu zdravstvenu zaštitu stanovnika jednako dostupnu svima te je opremljen modernim tehnologijama u funkciji očuvanja zdravlja. Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju centri su zdravstvenog turizma te nude nove i inovativne programe zdravlja i vitalnosti. Socijalna skrb postaje potpora i motivator ranjivih skupina koje se kroz diversificirane programe javnog i civilnog sektora uključuju u svakodnevni život društva.
3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode – bogatstvo kulturne i prirodne baštine kojim obiluje Krapinsko-zagorska županija očuvano je kroz razvijen sistemski pristup zaštiti i očuvanju tih dobara, a koja su u funkciji sveukupnog razvoja, posebice u sektoru turizma. Prirodna dobra su valorizirana i predložena je njihova eksploatacija u sektorima u kojima oni ostvaruju najveći doprinos. Energetska učinkovitost te upotreba obnovljivih izvora energije postaje svakodnevica te su stanovnici Krapinsko-zagorske županije kroz aktivnosti energetske učinkovitosti postali promotori održivog razvoja. Razvojem prometne infrastrukture se povezuju svi dijelovi Županije, a kako bi se omogućio razvoj gospodarstva (stavljanjem u funkciju željeznice i modernizacijom cestovne infrastrukture), kvalitetnije i brže putovanje radne snage (mobilnost) i poboljšala sveukupna kvaliteta života.

Sistematiziran pregled ciljeva, prioriteta i mjera razvoja nalazi se u nastavku.

CILJ 3 - ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE

Prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja

Mjere:
3.1.1. Zaštita i očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti
3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000
3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa

Prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj

Mjere:
3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete
3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora
3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša

Prioritet 3.3. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture i uređenje prostora

Mjere:
3.3.1. Unapređenje sustava gospodarenja otpadom
3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje
3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta
3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture
3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)
3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava

Prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

Mjere:
3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine
3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine
3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti

17. Ciljevi razvoja Krapinsko-zagorske županije

NAZIV CILJA 1	KONKURENTNO GOSPODARSTVO
RELEVANTNOST	<p>S obzirom na veličinu lokalnog i nacionalnog tržišta, nužno je da gospodarski sektor Krapinsko-zagorske županije postane konkurentniji te da bude u mogućnosti svoje proizvode plasirati na šire nacionalno i inozemno tržište. Povećan izvoz može dovesti do povećanja profitabilnosti, zaposlenosti i posljedično do podizanja kvalitete života.</p> <p>Krapinsko-zagorska županija ima neke od bitnih preduvjeta za postizanje konkurentnosti. Jedna od njenih snaga je razvijenost prerađivačke industrije koja već sad čini bitan element vanjskotrgovinske bilance. Pojavljuju se i novi proizvođači u tekstilnoj industriji koji su spremni za ulazak u tržišne niše veće dodane vrijednosti, a pri tome zapošljavaju i velik broj ljudi te posluju pozitivno. Za njih je od velike važnosti da im se pomogne pri ulasku na druga tržišta i da se na taj način iskoriste sve njihove pozitivne strane. Ograničena poslovna ulaganja u istraživanje i razvoj vezana su uz proizvodnju niže dodane vrijednosti pa je bitno da se proizvodnja restrukturira i da se potakne izvoz.</p> <p>Ruralna privreda može se temeljiti na tradiciji, autohtonosti i ekologiji te proizvodima visoke dodane vrijednosti. Poljoprivredu u Županiji karakterizira nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača i nerazvijeno tržište autohtonih i ekoloških proizvoda pa se na taj sektor usmjerava posljednji prioritet ovog cilja.</p> <p>Turizam ima razvojnog potencijala, naročito uz razvijanje prepoznatljivog turističkog identiteta i bolje upravljanje turističkom ponudom.</p>
OČEKIVANI NAČIN POSTIZANJA CILJA	<p>Konkurentnost će se postići smanjivanjem troškova proizvodnje, povećanim ulaganjem u istraživanje i razvoj te ulaganjem u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja. Unaprijedit će se pristup financiranja za gospodarstvo kroz povećanje dostupnosti kapitala te unaprjeđenje kvantitete i kvalitete investicijskih i financijskih proizvoda za sektor poduzetništva i obrtništva. U infrastrukturu disperziranih poduzetničkih i poslovnih zona potrebno je dodatno uložiti kako bi postale privlačne djelatnostima više dodane vrijednosti te raditi na međusobnom povezivanju zona u jedinicama lokalne samouprave uz određivanje strateškog usmjerenja pojedine zone te pojačanu promociju investicijskih lokacija.</p> <p>Od velike važnosti za Krapinsko-zagorsku županiju je jačanje kapaciteta poduzetničkih potpornih institucija (PPI). PPI daju podršku ulaganjima i umrežavanju. Podržava se osnivanje novih (start-up) tvrtki, a poslovni inkubatori koriste se kao suvremeni alat podrške poduzetništvu.</p> <p>Potaknut će se izvoz gotovih proizvoda te smanjiti izvoz poluproizvoda ili sirovina. Potiče se jačanje malih izvoznika i konstantno ulaganje u kvalitetu proizvoda te jačanje kvalitete proizvodnje domaćih proizvoda kako bi se smanjio uvoz. Financijski poticaji za inovativna rješenja, posredovanje u povezivanju u inovativna partnerstva i pomoć u prijavljivanju inovativnih projekata na natječaje dodatne su mogućnosti za poticanje poduzetništva i razvoja.</p>
DOSLJEDNOST	<p>Pametan i održiv gospodarski rast je u skladu s ciljem strategije <i>Europa 2020</i>. Pametan rast uključuje jačanje znanja i inovacija koji bi predstavljali pokretače razvoja gospodarstva. Usmjeravanje na konkurentnost i prednosti je u skladu s osnovnim principima <i>Industrijske strategije Republike Hrvatske 2014. - 2020. g.</i> U skladu s njom, potrebno je usmjeriti aktivnosti prema privatnom sektoru i time doprinijeti uvođenju novih proizvoda na tržište, kao i novih tehnologija za proizvodnju. Ciljevi i mjere vezane uz poduzetništvo u skladu su sa strateškim ciljevima <i>Strategije razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. - 2020.</i> koji se odnose na poboljšanje ekonomske uspješnosti poduzetnika, poboljšanog pristupa financijama te unaprjeđenje poduzetničkih vještina. Prioritet razvoja turizma u skladu je s ciljevima i mjerama <i>Strategije razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine</i>. Prioritet razvoja poljoprivredne proizvodnje u skladu je s <i>Programom ruralnog razvoja 2014. – 2020. g.</i></p>

NAZIV CILJA 2	RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA
<p>RELEVANTNOST</p>	<p>Sve je važniji razvoj i ulaganje u ljudske potencijale, jer su ljudi presudni za uspješnost današnjih poslovnih organizacija i tvrtki. Osnovni zadatak tvrtki je da privuku i zadrže kvalitetnu i obrazovanu radnu snagu. Stoga je od iznimne važnosti i ulaganje u obrazovanje. Krapinsko–zagorska županija ima poteškoća s obrazovnom strukturom stanovništva, s obzirom da je visok udio osoba s niskom razinom obrazovanja pa je potrebno poraditi na sustavnoj edukaciji. Županija se susreće s nizom slabosti, poput onih da starija populacija ne traži posao, kvalificirane i visokokvalificirane osobe odlaze u druge sredine zbog nemogućnosti zapošljavanja, stanovništvo nije dovoljno uključeno u procese cjeloživotnog obrazovanja, slabo je razvijen sustav profesionalne rehabilitacije i uvođenja u posao osoba s invaliditetom. Iz navedenog je vidljiva relevantnost cilja usmjerenog na razvoj ljudskih potencijala i unapređenja kvalitete života.</p>
<p>OČEKIVANI NAČIN POSTIZANJA CILJA</p>	<p>Razvoj ljudskih potencijala unaprijedit će se provedbom sustavne edukacije kroz različite programe cjeloživotnog obrazovanja. Udio visokokvalificiranog stanovništva može se povećati provođenjem obrazovnih reformi i mjerama stimuliranja visokog obrazovanja. Jedinice lokalne i regionalne samouprave Krapinsko–zagorske županije aktivnije djeluju u stvaranju uvjeta za zadržavanje kadrova odgovarajuće kvalifikacije i stručnosti. Poboljšanje usklađenosti obrazovnih programa s razvojnim potrebama županije i tržišta rada, pedagoška standardizacija obrazovnog programa u školama te bolja komunikacija obrazovnog i gospodarskog sektora doprinose poboljšanim poslovnim rezultatima gospodarstva i zapošljavanju.</p> <p>Županija je dužna utvrditi prioritete u zdravstvu te na taj način i djelovati. Potrebno je razviti dodatne kapacitete za pružanje socijalnih usluga (osnivanje ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba). Civilno društvo u Županiji iziskuje veću međusobnu povezanost. Lokalna i regionalna samouprava stručno i financijski podupiru civilni sektor.</p>
<p>DOSLJEDNOST</p>	<p>Navedeni cilj usmjeren je na ostvarenje cilja strategije <i>Europa 2020</i> koji se odnosi na povećanje udjela obrazovanja ljudi srednje životne dobi, kao i ispunjenju obrazovnih dostignuća općenito.</p> <p>Prioritet vezan uz zdravstvenu skrb je u skladu sa strateškim razvojnim pravicima <i>Nacionalne strategije zdravstva 2012. - 2020.</i>, pogotovo s razvojnim pravicima koji se odnose na poboljšanje povezanosti i kontinuiteta u zdravstvu, povećanja dostupnosti zdravstvene zaštite i poboljšanja pokazatelja zdravlja.</p> <p>Prioritet koji se odnosi na jačanje kapaciteta civilnog sektora je u skladu s ciljevima <i>Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine</i>. U skladu s njom, potrebno je unaprijediti sudjelovanje OCD–a u procesu donošenja odluka na lokalnim razinama te povećati svijest djece i mladih o važnostima volontiranja. Prioritet usmjeren na razvoj ljudskih potencijala, pogotovo na razvoj programa mladih je u skladu s ciljevima <i>Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2014. do 2017. godine</i>. U skladu s njom, potrebno se usmjeriti na olakšavanje integracije mladih na tržište rada, kao i poticanje dionika na tržištu rada na partnerski pristup pri unapređenju uvjeta za zapošljavanje mladih i poduzetništva. Poticanje mladih na poduzetništvo je u skladu sa <i>Strategijom razvoja društvenog poduzetništva u Hrvatskoj</i>. Prioritet usmjeren na izvrsnost u odgojno–obrazovnom sustavu je u skladu sa <i>Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije</i> u smislu izgradnje i poboljšavanja sustava za identificiranje, poticanje i razvoj sposobnosti i potencijala učenika, kao i važnost usmjerenja na cjeloživotno obrazovanje i profesionalno usmjeravanje. Mjera koja se odnosi na povećanje učinkovitosti djelatnika javne uprave je u skladu sa <i>Strategijom razvoja javne uprave</i>. Mjere usmjerene na razvoj institucija za brigu o ranjivim skupinama su u skladu sa Strategijom borbe</p>

protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014. - 2020.). Razvojni prioritet koji se odnosi na razvoj i širenje sveobuhvatne i pristupačne mreže kvalitetnih socijalnih usluga u zajednici usklađen je s relevantnim nacionalnim i europskim okvirom za područje socijalne skrbi kao i sa županijskim razvojnim dokumentima i smjernicama, između ostalog s EU strateškim okvirom razvoja Europa 2020, posebno u dijelu smjernica za uključiv rast i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se omogućilo sufinanciranje razvoja socijalnih usluga putem strukturnih EU fondova te *Socijalnim planom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2014. - 2020.* u kojem je obuhvaćen prikaz socio-demografskih i gospodarskih obilježja županije, prikaz sustava socijalne zaštite s opisom institucionalnih kapaciteta kao i izvaninstitucionalnih pružatelja socijalnih usluga prema korisničkim skupinama. Na temelju analize kapaciteta i dostupnosti socijalnih usluga te procjene specifičnih potreba skupina u većem riziku od socijalne isključenosti, određeni su prioriteti te strateški i operativni ciljevi razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga, a isti su sadržani i u mjerama i aktivnostima Županijske razvojne strategije.

NAZIV CILJA 3	ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE
<p>RELEVANTNOST</p>	<p>Županija obiluje bogatstvom biološke, geološke i krajobrazne raznolikosti čiji potencijal nije dovoljno iskorišten. Mnoga prirodna staništa biljnih i životinjskih vrsta narušena su ljudskim utjecajem. Zbog toga se javlja potreba za očuvanjem prirodnog okoliša, njegovim održivim korištenjem te za podizanjem razine svijesti o zaštiti i očuvanju istog.</p> <p>Važan segment obuhvaćen ovim ciljem je razvoj komunalne infrastrukture, posebice sustava odvodnje otpadnih voda. Nedovoljan udio stanovnika je priključen na sustav odvodnje otpadnih voda što se u budućem razdoblju želi promijeniti.</p> <p>S obzirom da se županija nalazi na lošem položaju u smislu konfiguracije terena i brojnih klizišta, potrebno je ulagati u modernizaciju i rekonstrukciju postojeće mreže županijskih i lokalnih cesta. Time će se doprinijeti boljem i racionalnom iskorištavanju geoprometnog položaja i prostornih potencijala županije. Kao uvjet za održivi razvoj, nužno je ulagati i u kulturno-povijesnu baštinu kojom županija obiluje, a trenutno je većim dijelom devastirana. Lokalno stanovništvo nije dovoljno informirano o kulturnim vrijednostima što ne doprinosi održivom upravljanju lokalnom kulturnom baštinom. Stoga je potrebno osvijestiti stanovništvo o vrednotama koja treba očuvati.</p>
<p>OČEKIVANI NAČIN POSTIZANJA CILJA</p>	<p>Provođenjem akcijskih programa zaštite okoliša, doprinijet će se smanjenju onečišćenja okoliša i posljedica negativnih utjecaja na okoliš. Unaprijedit će se sustav praćenja kakvoće okoliša te poduzeti mjere za praćenje kakvoće vode, tla, zraka i buke. Promocijom će se nastojati podignuti razina svijesti lokalnog stanovništva o važnosti obnovljivih izvora energije za održivi razvoj.</p> <p>Proizvođači otpada će odvojeno prikupljati industrijski i opasni otpad prema vrstama. Jedinice lokalne samouprave će sanirati divlja odlagališta otpada. Županija će raditi na podizanju razine svijesti stanovništva o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada postavljanjem zelenih otoka kojima se osiguravaju uvjeti za izdvajanje stakla, papira, PET ambalaže i metalne ambalaže.</p> <p>Postojeći problemi klizišta zbog konfiguracije terena riješit će se sanacijom u čemu će lokalna samouprava pružiti financijsku potporu. Uređenjem postojeće prometne infrastrukture riješit će se problem neadekvatnog pristupa nekim dijelovima županije.</p> <p>Ubrzanje donošenja planova upravljanja prirodnom i kulturnom baštinom i mehanizmima regionalnog i lokalnog sufinanciranja, unaprijedit će održivo</p>

DOSLJEDNOST

upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom.

Navedeni cilj je u skladu s ciljevima *strategije Europa 2020.* koji se odnose na poticanje primjene obnovljivih izvora u proizvodnji električne energije. Također, se poklapa s ciljem poticanja korištenja OIE i energetske učinkovitosti te poticanja projekata.

Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode je u skladu sa *Strategijom energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine.* Povećanje energetske učinkovitosti u svim dijelovima energetskeg sustava odrednica je i jedan od glavnih ciljeva Strategije. U skladu s njom, velika pažnja pridaje se obnovljivim izvorima energije čija uporaba povećava sigurnost opskrbe energijom. Prema *Strategiji energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine* potiče se razvoj domaće proizvodnje energetske opreme i usluga te način ostvarenja ciljeva zaštite okoliša. Postavlja se cilj da se električna energija za potrebe grijanja prostora i pripremu potrošne tople vode zamijeni drugim energijskim oblicima, prvenstveno biomasom. *Nacionalna strategija zaštite okoliša* i *Strategija razvoja KZŽ* prepoznale su jednake probleme koji proizlaze iz energetskeg sektora te gospodarenja otpadom. Ciljevi Strategije obuhvaćaju unaprjeđenje zaštite i očuvanje prirode KZŽ provođenjem akcija zaštite, njeno održivo korištenje, održavanje i unaprjeđenje postojećih zaštićenih prirodnih vrijednosti te područja ekološke mreže. Edukacijom lokalnog stanovništva o prednostima korištenja obnovljivih izvora energije, važnosti područja pod Natura 2000 te o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti KZŽ podiže se opća svijest o potrebi zaštite okoliša. Uvođenje i uspostava sustava za mjerenje kakvoće zraka i stanja tla KZŽ uvelike bi olakšalo pravovremeno reagiranje na povećanje onečišćujućih tvari u zraku i sanaciju klizišta i onečišćenog tla. Jačanje svijesti lokalnog stanovništva KZŽ o potrebi unaprjeđenja zaštite i očuvanja prirode, provedba istraživačkih projekata, akcija i edukativnih radionica za javnost, stavljanje očuvane prirode u sustav turističke ponude usklađene su mjere Strategije sa *Strategijom i nacionalnim planom djelovanja na okoliš.* U svrhu praćenja stanja tla, voda i kakvoće zraka u KZŽ, planirana je uspostava sustava za mjerenje stanja i monitoringa navedenih sastavnica.

Istaknuta važnost obnovljivih izvora energije u ovom cilju je u potpunosti u skladu s *Trećim Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti RH za razdoblje od 2014. do 2016.* kojim je predviđena ušteda potrošnje primarne energije zbog primjena mjera energetske učinkovitosti. Također, cilj je smanjiti neposrednu potrošnju energije u skladu sa zahtjevima Direktive 2006/32/EC o energetskeg učinkovitosti i energetskeg uslugama. U skladu s *Trećim Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti RH za razdoblje od 2014. do 2016.*, predviđena je uspostava sustava za praćenje, mjerenje ušteda koje će omogućiti cjelovito praćenje postignutih ušteda te potaknuti dionike na provođenje mjera energetske učinkovitosti. Mjerama Strategije potiče se primjena obnovljivih izvora energije te korištenje sustava grijanja na biomasu. Promiče se kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina te očuvanje bioraznolikosti šuma. Sukladno navedenom, Strategija je u skladu s *Nacionalnom šumarskom politikom i strategijom.* Izgradnja reciklažnih dvorišta, uspostava zelenih otoka, smanjenje ukupne količine otpada koji se odlaže na odlagališta i sanacija divljih odlagališta te daljnje sortiranje otpada zajednički su sukladni su *Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske 2015.-2021.* prioriteti i mjere koje se odnose na zaštitu nematerijalne kulturne baštine, svjetske kulturne baštine te podizanje svijesti o važnosti kulturne baštine u skladu je sa *Konvencijom o zaštiti nematerijalne kulturne baštine, Pariz, 2003.* i *Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, Pariz, 1972.*

17.1. Pokazatelji učinka ciljeva

Ciljevi su povezani s pokazateljima učinka koji prikazuju informacije o dugoročnim rezultatima i promjenama koje se postižu prilikom ostvarenja ciljeva.¹

Cilj	Pokazatelji učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
1. Konkurentno gospodarstvo	Indeks ukupne konkurentnosti	Rang prema drugim županijama	Regionalni indeks konkurentnosti (RIK) 2013.g.	Rang 12	2013.	8	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske
	BDP per capita	Rang prema drugim županijama	Regionalni indeks konkurentnosti (RIK) 2013.g.	Rang 17	2013.	13	2020.		Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske
2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života	Obrazovanje: – udio osoba s višom školom u populaciji	Rang prema drugim županijama	Izračun prema podacima u Regionalnom indeksu konkurentnosti	16	2013.	10	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske Statistički podatci
	- diplomirani studenti		11	2013.	8	2020.			
	- kvaliteta javnih škola		11	2013.	8	2020.			
	- ulaganje poduzeća u obrazovanje i razvoj zaposlenika		12	2013.	8	2020.			

¹ Prema Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, Zagreb, rujan 2015., Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

	Dostupnost liječnika	Broj liječnika na 100.000 stanovnika	Izračun prema statističkim podacima	258,9	2014.	300			Statistički podatci
	Ukupan broj zaposlenih	Rang prema drugim županijama	Izračun prema Regionalnom indeksu konkurentnosti	13	2013.	8	2020.		Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske
3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode	Razvijenost opće infrastrukture (RIK)	Rang prema drugim županijama		19	2013.	15	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske
	Uporabljjen otpad/ukupna količina	Rang prema drugim županijama	Izračun prema Regionalnom indeksu konkurentnosti	16	2013.	12	2020.	Trogodišnje	

18. Prioriteti i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije

Razvojni prioritet	1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture			
Cilj	Razvijena i umrežena gospodarska i poduzetnička mreža koja proizvodi modernizirane proizvode i usluge konkurentne na domaćem i inozemnom tržištu.			
Opravdanje	<p>Poduzetnici čine važan dio gospodarskog poslovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji pa je nužno da poduzetnički sektor postane konkurentniji i plasira svoje proizvode na domaće i inozemno tržište. Mjere ovog prioriteta trebale bi poticanjem unaprjeđenja poduzetničkog okruženja ujedno utjecati i na ukupnu gospodarsku konkurentnost Županije.</p> <p>Za razvoj poslovnih zona potrebno je dodatno uložiti u izgradnju infrastrukture samih zona, raditi na međusobnom povezivanju zona u susjednim jedinicama lokalne samouprave te se strateški opredijeliti za djelatnosti koje se žele poticati u određenim dijelovima Županije. Prema ukupnom broju investitora i proizvodnosti rada, Županija je ispod nacionalnog prosjeka. Karakteristična je disperziranost poduzetnika na prostoru županije te nerazvijen sustav mjera za poticanje malih i srednjih poduzeća, stoga je potrebno osmisliti kvalitetne mjere koje će doprinijeti poticanju razvoja novih proizvoda, nabavku nove opreme koja će automatizirati proizvodnju, povećati profitabilnost tvrtki i povećati neto prihode tvrtki.</p>			
Opis	Prioritet se ostvaruje provedbom sedam mjera kojima se potiče razvoj postojeće gospodarske i poduzetničke infrastrukture te izgradnja nove. Obuhvaćaju se sljedeće mjere: razvoj tehnološke infrastrukture, ulaganje u izgradnju i povezivanje poduzetničkih zona, poticanje investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo, poticanje edukacija i obrazovanja poduzetnika, povezivanje gospodarskih subjekata s lokalnim vlastima, poticanje razvoja socijalnog poduzetništva te povećanje razine konkurentnosti.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
1.1.1.	Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	<ul style="list-style-type: none"> - usustavljanje i standardizacija gospodarske i poduzetničke infrastrukture - planiranje i pravodobna izgradnja poduzetničke infrastrukture u Županiji - stvaranje u potpunosti infrastrukturno opremljenih poduzetničkih područja 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Upravni odjeli gradova i općina • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> • novi poduzetnici, poduzetnici početnici • tvrtke • obrti
1.1.2.	Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona	<ul style="list-style-type: none"> - identifikacija gospodarskih i drugih subjekata zainteresiranih za međusobno povezivanje u poduzetničku zonu - izrada plana za povezivanje zona 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Upravni odjeli gradova i općina • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • poduzetnici • tvrtke • obrti

			<ul style="list-style-type: none"> • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina 	
1.1.3.	Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje broja kreditnih shema dostupnih poduzetnicima (sufinanciranje troškova, jamstveno–kreditne sheme, potpore za izradu projekata) - informiranje poduzetnika o postojećim potporama i usmjeravanje programe potpora prema njima - tehnička pomoć poduzetnicima u izradi projekata 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Upravni odjeli gradova i općina • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • banke, razvojne agencije 	<ul style="list-style-type: none"> • mali i srednji poduzetnici • obrtnici • zadruge
1.1.4.	Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika	<ul style="list-style-type: none"> - izrada programa edukacije za poduzetnike - poticanje pohađanja certificiranih edukacija - suradnja s obrazovnim institucijama u cilju izrade plana edukacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • razvojne agencije 	<ul style="list-style-type: none"> • poduzetnici • tvrtke • obrti
1.1.5.	Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima	<ul style="list-style-type: none"> - umrežavanje gospodarskih subjekata i lokalnih vlasti - međusobno informiranje i suradnja - sufinanciranje gospodarskih subjekata kroz programe lokalne i regionalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Upravni odjeli gradova i općina • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • Razvojne agencije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalne proizvođačke tvrtke • lokalna i regionalna samouprava
1.1.6.	Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija	<ul style="list-style-type: none"> - jačanje svijesti lokalnog stanovništva o važnostima socijalnog poduzetništva - poticanje OCD–ova, kao i javnog i privatnog sektora na pokretanje soc. poduzetništva - razvoj poslovnih modela i ideja 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade • Upravni odjeli gradova i općina 	<ul style="list-style-type: none"> • OCD • privatni sektor • javni sektor

		<ul style="list-style-type: none"> - poticanje novog zapošljavanje kroz novoosnovane modele socijalnog poduzetništva 	<ul style="list-style-type: none"> • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • razvojne agencije 	
1.1.7.	Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> - identificiranje ključnih elemenata gospodarskih djelatnosti bitnih za izvoz - unaprijeđenje izvoznih elemenata - ulaganje u kvalitetu proizvoda - jačanje uloge malih poduzetnika u izvozu 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • razvojne agencije 	<ul style="list-style-type: none"> • poduzetnici • tvrtke • obrti

Razvojni prioritet	1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja			
Cilj	Usmjerenje gospodarstva Krapinsko–zagorske županije na intenzivan i sustavan razvoj sektora usmjerenog na istraživanje i razvoj.			
Opravdanje	Ovim se prioritetom želi usmjeriti na jačanje uloge istraživanja i razvoja te primjene znanja u tehnologiji. Naime, Krapinsko–zagorska županija bilježi udio sredstava potrošenih na istraživanje i razvoj manji od nacionalnog prosjeka pa se mora usmjeriti na razvoj i modernizaciju postojeće tehnološke strukture. Ograničena poslovna ulaganja te istraživanje i razvoj pridonose proizvodnji proizvoda niže dodane vrijednosti u sektorima niske i srednje-niske tehnologije, stoga je potrebno aktivnosti usmjeriti na preobrazbu strukture proizvodnje i izvoza prema proizvodima koji intenzivno koriste tehnologiju i visokoobrazovanu radnu snagu. Uvođenjem poticaja za inovativna rješenja, posredovanje u povezivanju u inovativna partnerstva te pomoć u prijavljivanju inovativnih projekata na natječaje ojačat će se svijest lokalne zajednice o koristima inovacija. Kako bi se pokrenulo stvaranje novih proizvoda više dodane vrijednosti, potrebno je umrežiti poslovni sektor s istraživačkim institucijama i drugim potpornim institucijama kako bi se bolje iskoristili postojeći razvojni resursi i potencijali za gospodarski razvoj.			
Opis	Prioritet ima tri mjere koje se međusobno nadopunjuju i čijom će se provedbom modernizirati i osnažiti kapaciteti istraživanja i razvoja. Potaknut će se suradnja između istraživačkih institucija i privatnih poduzeća te će se potaknuti gospodarstvo na veća ulaganja u ovaj sektor.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
1.2.1.	Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija	<ul style="list-style-type: none"> - analiza stanja u znanstveno–obrazovnim institucijama, - stručna pomoć u razvoju inovacija i patenata, realizaciji projekata i ideja utemeljenih na znanosti, idejama i inovacijama 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, 	<ul style="list-style-type: none"> • tvrtke • obrti

		<ul style="list-style-type: none"> - izgradnja i razvoj odjela i centara za inovacije - pružanje financijske pomoći za ostvarenje gore navedenog - umrežavanje poslovnog sektora s istraživačkim institucijama 	<p>Županijska komora Krapina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvojne agencije • Visokoobrazovne institucije 	
1.2.2.	Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa	<ul style="list-style-type: none"> - uvođenje naprednije proizvodne tehnologije - jačanje korištenja informacijskih tehnologija - poticanje industrijskog razvoj i komercijalizacije - jačanje znanja i vještina poslovnog sektora u cilju modernizacije i diverzifikacije proizvodnje 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • Razvojne agencije 	<ul style="list-style-type: none"> • tvrtke • poduzeća • obrti
1.2.3.	Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, te primjenu znanja	<ul style="list-style-type: none"> - izrada baze podataka o istraživačkom sektoru - održavanje poslovnih ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije - uvođenje povoljnih oblika financiranja i poticanje primjene istraživanja i razvoja putem novih financijskih mehanizama 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • Razvojne agencije 	<ul style="list-style-type: none"> • tvrtke • obrti

Razvojni prioritet	1.3. Razvoj turizma
Cilj	Razvoj turističkog identiteta Krapinsko–zagorske županije i pozicioniranje na turističko tržište.
Opravdanje	<p>Razvoj turizma predstavlja jedan od važnih prioriteta za postizanje cilja konkurentnosti na tržištu. Krapinsko–zagorska županija već dugi niz godina gradi svoju prepoznatljivost na turističkom tržištu, no potrebno je napraviti promjene u tipu turističke ponude. Glavni problem daljnjeg razvoja turizma u Županiji se odnosi na neiskorištenost potencijala postojećih termalnih izvora u zdravstvene, rekreacijske i turističke svrhe. Postoje i određeni infrastrukturni objekti koje je moguće prenamijeniti u turističke smještajne objekte.</p> <p>Brendiranje Krapinsko–zagorske županije predstavlja važan korak u predstavljanju turističkih proizvoda posjetiteljima i pozicioniranju na regionalno, državno i međunarodno tržište. Usmjeravanje ponude ka stranim tržištima predstavlja imperativ razvoja turizma u Županiji. Manifestacija „100% zagorsko“ razvija se u županijski brend u sklopu definirane <i>brand</i> strategije <i>Zagorje – Bajka na dlanu</i>, a takvi i slični događaji rezultiraju dužim boravkom turista u destinaciji. Da bi se</p>

	privukli potencijalni posjetitelji koji su u prolazu, potrebno je razviti bolju mrežu turističko-informativnih centara te postaviti veći broj info panela. Aktivnosti brendiranja i pozicioniranja Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije provodit će se u skladu s definiranim vizualnim elementima <i>brand strategije</i> , a detaljno će se opisati i definirati kroz <i>Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije</i> . Krapinsko-zagorska županija obiluje kulturno-povijesnom baštinom koja nije dovoljno valorizirana u turističke svrhe. Kroz turističku valorizaciju te baštine ujedno će se potaknuti očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrta.			
Opis	Ovaj prioritet usmjeren na razvoj turizma sastoji se od četiri mjere koje nastoje razviti specifičnije oblike turizma. Fokus se stavlja na razvoj selektivnih oblika turizma poput kulturnog, zdravstvenog, sportskog i gastro turizma. Pri tome će se poseban naglasak staviti na popularizaciju kulturnog turizma. Također će se utjecati na razvoj turističke infrastrukture i povećanje broja turističko-informativnih centara.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
1.3.1.	Razvoj selektivnih oblika turizma	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje razvojnog plana za svaki od selektivnih oblika turizma (kulturni turizam, gastro turizam, sportski turizam, zdravstveni i kupališni turizam) - sustavnije korištenje termalnih izvora u zdravstveno-turističke svrhe - poticanje stvaranja novih programa i manifestacija u kulturi - redovito organiziranje kulturnih događaja kroz cijelu godinu - određivanje prostora za odvijanje kulturnih djelatnosti - fokusiranje na specijalizirane proizvode i njihovu promociju na turističko tržište 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije • Lokalne turističke zajednice • Turistički informativni centri • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Krapina • Zagorska razvojna agencija d.o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> • turisti i izletnici • turističke agencije i turoperatora • kulturne institucije i organizacije • hoteli • lokalno stanovništvo
1.3.2.	Razvoj turističke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> - unaprjeđenje postojeće infrastrukture - prenamjena zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe - usmjeravanje poduzetnika prema razvoju turističke infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije • Lokalne turističke zajednice • Turistički informativni centri • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> • turisti i izletnici • turističke agencije i turoperatora • gospodarstvenici • lokalno stanovništvo

			<ul style="list-style-type: none"> • Zagorska razvojna agencija d.o.o. 	
1.3.3.	Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara	<ul style="list-style-type: none"> - ulaganje u kapacitete turističko-informativnih centara - poticanje suradnje lokalne samouprave s turističko-informativnim centrima - uspostava centara za posjetitelje na regionalnoj i lokalnoj razini 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije • Lokalne turističke zajednice • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Krapina • Zagorska razvojna agencija d.o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> • turističke agencije, turističko-informativno centri • turisti i izletnici • lokalno stanovništvo
1.3.4.	Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije	<ul style="list-style-type: none"> - provedba odredbi Master plana razvoja turizma vezano za vizualni identitet, komunikacijsku strategiju - promocija „Zagorje – Bajka na dlanu“ na regionalnom i međunarodnom tržištu - poticanje izrade suvenira prepoznatljivih za Županiju kao turističku destinaciju 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije • Lokalne turističke zajednice • Razvojne agencije • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Krapina • Zagorska razvojna agencija d.o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> • turisti i izletnici • turističke agencije i turoperatori • lokalno stanovništvo

Razvojni prioritet	1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje
Cilj	Racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta i povećanje konkurentnosti na tržištu razvojem autohtonih, ekoloških poljoprivrednih proizvoda.
Opravdanje	Jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava Krapinsko-zagorske županije je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost pa je potrebno poticati okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda. Primarni je zadatak prostornog uređenja racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta i smanjivanje korištenja kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta za nepoljodjelske svrhe. Krapinsko-zagorska županija bilježi degradaciju malih seoskih gospodarstava i depopulaciju ruralnog područja što će se nastojati spriječiti poticanjem razvoja poljoprivrednih djelatnosti poput stočarstva i mljekarstva. Na području ekološke proizvodnje, nedovoljno je razvijena svijest o važnosti marketinškog načina razmišljanja i tržišnog nastupa. Istraživanje i izrada programa

	<p>proizvodnje autohtonih i specifičnih tradicionalnih proizvoda te koncipiranje strateških proizvodnih programa koji će omogućiti razvoj obiteljskih gospodarstava treba biti kontinuirani zadatak. Kako bi se osigurao stabilan poljoprivredni dohodak i omogućio adekvatan životni standard poljoprivrednim proizvođačima, potrebno je poraditi na razvoju konkurentnih i dugoročno održivih gospodarstava.</p>			
Opis	<p>Ovaj prioritet usmjeren na poljoprivrednu proizvodnju sastavljen je od pet mjera koje su usmjerene na izgradnju tržišne poljoprivredne infrastrukture, poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda, razvoj i povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva, povrtlarstva, povrćarstva, stočarstva i mljekarstva. Također se nastoji poticati i promovirati ekološku proizvodnju.</p>			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
1.4.1.	Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU	<ul style="list-style-type: none"> - analiza potreba i mogućnosti lokalnih i regionalnih poljoprivrednika - izbor optimalnih rješenja za realizaciju projektnog i financijskog plana - restrukturiranje postojećih poljoprivrednih kapaciteta - specijalizacija i uspostava djelotvornih oblika nastupanja na domaćem i inozemnom tržištu - uspostava agrocentra Krapinsko-zagorske županije kao otkupno/prodajno/prezentacijskog centra 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • HPK • Poljoprivredne udruge i zadruge 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalni poljoprivredni proizvođači • OPG-ovi • proizvođačke udruge • tvrtke • obrti
1.4.2.	Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda	<ul style="list-style-type: none"> - identifikacija poljoprivrednih posjeda za okrupnjivanje - izrada plana za okrupnjivanje posjeda - umrežavanje poljoprivrednika i zajednički nastup na tržištu 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • HPK • Poljoprivredne udruge i zadruge 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalni poljoprivrednici i zemljoposjednici • poljoprivredne tvrtke • OPG-ovi
1.4.3.	Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva	<ul style="list-style-type: none"> - potpore izgradnji objekata i opremi za navedene poljoprivredne djelatnosti - poticanje proizvodnje i organizacija prodajnih prostora - distribucija poljoprivrednih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Poljoprivredne udruge i zadruge 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalni poljoprivredni proizvođači • tvrtke • obrti • OPG-ovi
1.4.4.	Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva	<ul style="list-style-type: none"> - potpora izgradnji objekata i nabavi opreme za navedenu djelatnost - poticanje stočarstva i davanje potpora lokalnim stočarima - financijske potpore mljekarama za daljnji razvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Poljoprivredne udruge i zadruge 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalni poljoprivredni proizvođači • tvrtke • obrti • OPG-ovi

1.4.5.	Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje trženja ekoloških i autohtonih proizvoda - organizacija prodajnih prostora - rad na dizajnu i implementaciji ekoloških proizvoda na tržište - pomoć u distribuciji ekoloških proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove • Poljoprivredne udruge i zadruge 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalni poljoprivredni proizvođači • OPG-ovi • obrti • tvrtke
--------	---	---	--	--

Razvojni prioritet	2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu			
Cilj	Unapređenje kvalitete usluga odgojno-obrazovnog sustava i povećanje učinkovitosti školskog nastavnog programa.			
Opravdanje	<p>Ovim prioritetom se nastoji unaprijediti učinkovitost i relevantnost sustava odgoja i obrazovanja na svim razinama te uspostaviti učinkovita mreža odgojno-obrazovnih ustanova u Krapinsko-zagorskoj županiji.</p> <p>Glavni razvojni problemi s kojima se susreće školski sustav u Županiji odnose se na zapuštenost školskih objekata, neadekvatnost prostornih kapaciteta i rad u dvije smjene. Oprema koja se koristi u nastavi ne odgovara propisanim pedagoškim standardima. Organizacija prijevoza učenika je zbog velike raštrkanosti naselja izazov s kojim se Županija susreće. Nužno je poboljšati uvjete rada u školskim ustanovama kako bi se dostigli pedagoški standardi.</p> <p>Posebnu pažnju treba pridati učenicima s posebnim potrebama i poteškoćama pri učenju. Za njih je potrebno primjenjivati individualizirani kurikulum koji se izrađuje prema stručnoj procjeni učenikovih sposobnosti i mogućnosti kako bi se pratio njihov uspjeh u postizanju odgojno-obrazovnih ciljeva. Osim djece s posebnim potrebama i poteškoćama u učenju, talentiranoj i darovitoj djeci treba također osigurati individualiziran pristup i kurikulum koji će omogućiti razvoj njihovih sposobnosti, čemu se trenutno ne pridaje dovoljna pažnja. Veću pažnju potrebno je usmjeriti i na jačanje matematičko-logičkih kompetencija iz razloga što su hrvatski učenici na OECD-ovu testiranju jezičnih, prirodoslovnih i matematičkih kompetencija do sada postizali ispodprosječne rezultate.</p> <p>Mjera za sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju je u skladu sa <i>Strategijom stručnog usavršavanja za profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika 2014. - 2020.</i> što je ključno za postizanje kvalitete u odgojno-obrazovnom sustavu i nastavnom programu. Prioritet obuhvaća i poboljšanje sustava obrazovanja kako bi se poboljšala njegova relevantnost na tržištu rada. Naime, mladi nisu dovoljno informirani o prilikama na tržištu rada i deficitarnim zanimanjima, stoga ih je potrebno adekvatno usmjeriti.</p>			
Opis	Prioritet usmjeren na poboljšanje odgojno-obrazovnog sustava se sastoji od četiri mjere. Mjere su fokusirane na poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja i pedagošku standardizaciju uvjeta rada. Usmjerit će se i na edukaciju odgojno-obrazovnih djelatnika kako bi se podigla kvaliteta njihovog rada. Srednjoškolske i mreže visokoškolskih programa će se nastojati uskladiti s potrebama na tržištu rada, tj. učenike i studente će se nastojati usmjeriti prema deficitarnim zanimanjima.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
2.1.1.	Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> - ulaganje u izgradnju i obnovu predškolskih ustanova i podizanje standarda postojećih ustanova (investicijskim ulaganjem poboljšati uvjete rada u osnovnim i srednjim 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • odgojno-obrazovne ustanove 	<ul style="list-style-type: none"> • djeca predškolske dobi • učenici osnovnih i srednjih škola • studenti • nastavnici, profesori

		<p>školama te njihovu opremljenost, a posebno IKT opremom)</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptirati, rekonstruirati i dograditi prostore škola za prelazak na jednosmjensku nastavu, - sagraditi nedostajuće višenamjenske prostore ili adaptirati postojeće kao i sportske dvorane i sportsko rekreacijske površine pri osnovnim ili srednjim školama koje ne odgovaraju normativu DPS, - provođenje inicijativa za ostvarenje uvjeta i programa produženog boravka djece u školama - kroz strukovno obrazovanje stvarati uvjete za stjecanje praktičnih vještina u srednjim stručnim školama radi bržeg i većeg zapošljavanja učenika nakon završenog stručnog obrazovanja. - podržati razvoj visokog školstva - modernizacija i izgradnja osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova - poboljšanje suradnje i koordinacije među odgojno–obrazovnim institucijama 		<ul style="list-style-type: none"> • roditelji
2.1.2.	Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno–obrazovnim ustanovama	<ul style="list-style-type: none"> - rad školskih ustanova sukladno Državnom pedagoškom standardu - razvoj i implementacija prilagođenih i posebnih programa za učenike s posebnim potrebama kroz obrazovanje - razvoj i poboljšanje sustava za identificiranje i poticanje sposobnosti i potencijala pojedinaca - razvijanje obrazovnih centara kompetencija i centara izvrsnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • Odgojno–obrazovne ustanove 	<ul style="list-style-type: none"> • djeca predškolske dobi • učenici osnovnih i srednjih škola • nastavnici, profesori • roditelji

		<ul style="list-style-type: none"> - promocija i razvoj tehničke kulture - rad s darovitim učenicima prema standardima relevantnih PISA istraživanja - usmjerenje na jačanje matematičko–logičkih i informatičkih kompetencija kod učenika (STEM) 		
2.1.3.	Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju	<ul style="list-style-type: none"> - postupci samovrednovanja (koji se provode u školama) - organizacija dodatnog osposobljavanja obrazovnog kadra - edukacija odgojno–obrazovnih kadrova 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • Odgojno–obrazovne ustanove 	<ul style="list-style-type: none"> • nastavnici • profesori • odgojitelji predškolske djece
2.1.4.	Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada	<ul style="list-style-type: none"> - izrada plana usklađivanja školskog programa s potrebama tržišta rada - unapređenje sustava informiranja i savjetovanja o karijeri u traženju i stvaranju profesionalnog puta - uspostava savjetovališta o budućoj karijeri i profesionalne orijentacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • odgojno–obrazovne ustanove • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> • učenici osnovnih i srednjih škola • studenti • nastavnici i profesori • roditelji

Razvojni prioritet	2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb
Cilj	Povećanje kvalitete uvjeta rada zdravstvenih ustanova, osiguravanje dostatnog kadra u zdravstvu (liječnika specijalista), razvoj i širenje sveobuhvatne i pristupačne mreže kvalitetnih socijalnih usluga u zajednici.
Opravdanje	Unapređenje kvalitete zdravstva, nužan je dio zdravstvene politike Krapinsko–zagorske županije. Uređenje zdravstva izravno utječe na građane i potrebno je razviti stabilne temelje njegovog funkcioniranja. Zdravstvene ustanove na prostoru Krapinsko-zagorske županije imaju djelomično zastarjelu tehnološku opremu. Zbog nedovoljne razine utvrđenosti zdravstvenih prioriteta, zdravstvene ustanove nisu dovoljno konkurentne i otvorene pa je potrebno poboljšati koordinaciju između njih. S obzirom na nedostatak liječnika specijalista i liječnika u ordinacijama opće/obiteljske medicine, njihov broj će se nastaviti povećati raznim potporama. Što se tiče socijalne skrbi za očekivati je da će se ustanove socijalne skrbi koje djeluju na području županije), sukladno transformaciji koja ih u narednom razdoblju očekuje, orijentirati na pružanje usluga u zajednici kroz patronažu/mobilne timove i druge oblike podrške u zajednici. S druge strane važno je zaposlenima u području socijalne skrbi zbog specifičnosti i važnosti osigurati mogućnost cjeloživotnog učenja i supervizije kao podrške profesionalcima.

Opis	Ovaj prioritet se sastoji od pet mjera koje su usmjerene na povećanje kvalitete uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama, pružanje kvalitetne socijalne zaštite i razvoj izvaninstitucionalnih oblika podrške u zajednici. Poradit će se i na većoj otvorenosti zdravstvenih ustanova. Važno je razvijati kvalitetne usluge u zajednici, naročito integraciju u odgojno-obrazovne programe za djecu s teškoćama u razvoju, profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom, udomiteljstvo, savjetodavnu podršku obiteljima, zaštitu mentalnog zdravlja i razvoj usluga za starije i nemoćne i to na način da se osigura ciklus kontinuirane skrbi u kući korisnika, putem usluga u zajednici i kao posljednje rješenje smještajem u ustanove s adekvatnom skrbi. Posebnu pažnju valja usmjeriti na usluge palijativne skrbi koje su važne za kvalitetu života nemoćnih, posebno u snižavanju njihove razine boli i adekvatnoj skrbi bilo u zdravstvenim ili socijalnim ustanovama s naglaskom na kvalitetnoj koordinaciji dva sustava (socijalnog i zdravstvenog) radi pružanja što bolje usluge za krajnjeg korisnika.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
2.2.1.	Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama	<ul style="list-style-type: none"> - unapređenje kvalitete postojeće tehnološke opreme - educiranje djelatnika u zdravstvu - ulaganje u obnovu i opremanje zdravstvenih ustanova - poticanje novih preventivnih zdravstvenih programa - provedba edukacije građana o važnosti preventivnosti - povećanje dostupnosti i mobilnosti zdravstvenih usluga 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade • HZZO • Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije • Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije • Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju • Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije • Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • zdravstveni djelatnici
2.2.2.	Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova	<ul style="list-style-type: none"> - poboljšanje koordinacije između zdravstvenih ustanova - osmišljavanje povoljnih, održivih, visokokvalitetnih zdravstvenih usluga - organiziranje dana otvorenih vrata i omogućavanje besplatnih kontrolnih pregleda - diferenciranje lječilišne ponude kroz naglašenu specijalizaciju u turizmu (obogaćivanje zdravstveno-turističke ponude) 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade • Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije • Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije • Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju • Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • zdravstveni djelatnici
2.2.3.	Razvoj mreže socijalnih usluga i institucija za brigu o ranjivim skupinama	<ul style="list-style-type: none"> - obnova i izgradnja ustanova za socijalnu skrb - opremanje i modernizacija objekata za 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade • OCD 	<ul style="list-style-type: none"> • starije i nemoćne osobe • osobe s invaliditetom • osobe s posebnim

		<p>socijalnu skrb</p> <ul style="list-style-type: none"> - edukacija i usavršavanje kadra za rad u ustanovama za socijalnu skrb - uspostava sigurne kuće na području Krapinsko-zagorske županije - razvoj usluga koje doprinose sprečavanju svih oblika nasilja 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvene ustanove • Centri za socijalnu skrb na području Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • potrebama djece i mladi bez odgovarajuće skrbi
2.2.4.	Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika podrške osobama kojima prijete socijalna isključenost	<ul style="list-style-type: none"> - izgradnja izvaninstitucionalnih rezidencijalnih ustanova (hospicij) - uvođenje mobilnih timova i suvremenih oblika podrške za osobe kojima prijete socijalna isključenost - povezivanje s medicinsko-rehabilitacijskim ustanovama za pružanje cjelokupne usluge - razvoj usluga palijativne skrbi - edukacija i usavršavanje kadra za palijativnu skrb - osmišljavanje i provedba programa smještaja osoba kojima prijete socijalna isključenost u zajednicu - razvoj izvaninstitucionalnih oblika smještaja (udomiteljstvo, organizirano stanovanje i sl.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade • OCD • Bolnice • Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju • Centri za socijalnu skrb na području Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • oboljele osobe koje zahtijevaju posebnu skrb • zdravstveni djelatnici
2.2.5.	Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj modela za pristup socijalnim naknadama i uslugama u zajednici - naknade za novorođenčad kao mjera pronatalitetne populacije politike - potpore socijalno isključenim obiteljima - omogućene kvalitetne i dostupne usluge za djecu/predškolske usluge, slobodne aktivnosti - integracija u odgojno-obrazovne programe djece s teškoćama u razvoju 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade • Upravni odjeli u gradovima/općinama • OCD • Centri za socijalnu skrb na području Krapinsko-zagorske županije • Odgojno-obrazovne ustanove • Centri za odgoj i obrazovanje na području KZZ-a 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • djeca i mladi • obitelji kojima prijete socijalna isključenost

Razvojni prioritet	2.3. Razvoj ljudskih potencijala			
Cilj	Ulaganje u razvoj ljudskih resursa i njihovu uspješnost na tržištu rada.			
Opravdanje	<p>Ljudski potencijali su konkurentna prednost samo kada se njima pravilno upravlja, odnosno kada je upravljanje njima kvalitetno. Isto tako, oni utječu na uspješnost tvrtke te učinkovitost i djelotvornost poslovanja. Krapinsko-zagorska županija ima dosta poteškoća u integraciji osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada. Pojačanim socijalnim uključivanjem nastojat će se osvijestiti lokalnu zajednicu o problemima osoba u nepovoljnom položaju te će se pojedince unutar tih skupina nastojati aktivno uključiti.</p> <p>Prioritet je usmjeren i na važnost cjeloživotnog obrazovanja koja se ogleda u činjenici da bez novih poslovnih i tehnoloških znanja i vještina nije moguće očekivati uspjeh, rast i razvoj. Iz tog razloga će se nastojati uvoditi novi programi cjeloživotnog obrazovanja. Oformit će se i Centar za informiranje i pružanje pomoći osobama na tržištu rada i mladima. Cilj je da se kadrovski potencijali pravilno i pravodobno informiraju o potrebama tržišta rada i usmjere prema zanimanjima koja su aktualna na tržištu. Jedna od mjera će se usmjeriti jačanju kapaciteta javne službe kako bi se podigla razina znanja i kompetencija osoba zaposlenih u javnim djelatnostima vezanim uz tržište rada. Utjecanjem na učinkovitost djelatnika javne uprave, postići će se veća razina kvalitete javnih usluga, veća učinkovitost sustava javne uprave, podignuti razina povjerenja između javne uprave i korisnika javne uprave. Organiziranjem edukacija na temu EU fondova i projekata osvijestit će se lokalno stanovništvo o potencijalnim izvorima financiranja.</p>			
Opis	Razvojni prioritet usmjeren je na ulaganje u razvoj znanja i kompetencija ljudskih resursa. U okviru prioriteta razvijeno je šest mjera. Usmjerene su na integraciju osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada i subvencioniranje njihovog zapošljavanja i samozapošljavanja. Mjera se odnose na povećanje psihofizičkih sposobnosti stanovništva, razvoj programa za mlade te povećanje sposobnosti djelatnika u javnim djelatnostima. Usmjerit će se i na organiziranje edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i apliciranju na natječaje.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
2.3.1.	Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje zapošljivosti osoba u nepovoljnom položaju na tržištu - subvencije za poslodavce koji zapošljavaju osobe u nepovoljnom položaju - subvencije za samozapošljavanje osoba suočenih s teškoćama u zapošljavanju 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Krapina • OCD 	<ul style="list-style-type: none"> • osobe sa smanjenom sposobnošću za rad • osobe kojima prijeti isključenje s tržišta rada
2.3.2.	Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje	<ul style="list-style-type: none"> - otvaranje Centra za informiranje i savjetovanje u karijeri - uvođenje novih programa cjeloživotnog obrazovanja - promotivne aktivnosti radi poticanja na priključenje programima cjeloživotnog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Krapina • Ustanove za obrazovanje odraslih 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo (zaposleni i nezaposleni) • učenici • studenti • poslodavci

2.3.3.	Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja	<ul style="list-style-type: none"> - unaprjeđenje instrumenata istraživanja ponude i potražnje na tržištu - razvoj programa obrazovanja i usavršavanja - stipendiranje učenika i studenata - stvaranje partnerstva između obrazovnih institucija, poslovnog i javnog sektora - razvoj modela karijernog savjetovanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Krapina • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • Poslodavci 	<ul style="list-style-type: none"> • učenici • studenti • djelatnici odgojno–obrazovnih institucija • lokalno stanovništvo (zaposleni nezaposleni) • poslodavci
2.3.4.	Razvoj programa za mlade	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje razvoja programa i Centra za mlade - uspostava info centara za mlade - aktivnosti neformalnog obrazovanja mladih - usmjeravanje mladih prema deficitarnim zanimanjima i informirati ih o pravom stanju na tržištu rada 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu • Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Krapina • Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije • Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina • Poslodavci • Odgojno-obrazovne ustanove • OCD 	<ul style="list-style-type: none"> • učenici • studenti • djelatnici odgojno–obrazovnih institucija
2.3.5.	Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima	<ul style="list-style-type: none"> - organizacija općih dodatnih programa izobrazbe za javne djelatnike - primjena različitih modela ocjenjivanja zadovoljstva korisnika uslugama javne uprave - oblikovanje sustava razvoja i upravljanja ljudskim potencijalima u javnoj upravi - obrazovanje i usavršavanje državnih službenika - nagrađivanje službenika prema rezultatima rada 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Javne ustanove • Jedinice lokalne samouprave • Državna uprava 	<ul style="list-style-type: none"> • djelatnici u javnim djelatnostima • korisnici javne uprave
2.3.6.	Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima	<ul style="list-style-type: none"> - organiziranje redovitih edukacija o EU fondovima i projektima - promocija i isticanje važnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Razvojna agencija • Poduzetnička potporna institucija 	<ul style="list-style-type: none"> • djelatnici u javnim djelatnostima • tvrtke

		<ul style="list-style-type: none"> - posjedovanja znanja o EU projektima - uspostava programa edukacije za ljudske resurse iz različitih sektora u kojima se pokazuju primjeri iz svakog pojedinog sektora 	<ul style="list-style-type: none"> • poduzeća • obrti • nezaposlene osobe
--	--	--	--

Razvojni prioritet	2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva			
Cilj	Podizanje kvalitete stanovanja za stanovništvo Krapinsko–zagorske županije u cjelini i unapređivanje kvalitete sustava civilne zaštite.			
Opravdanje	Kvaliteta života se mjeri različitim elementima, među kojima je i tip vlasništva stana ili kuće. Veliki problem u Krapinsko–zagorskoj županiji je veliki broj praznih i napuštenih stambenih prostora pa bi se trebale formulirati aktivne lokalne mjere i politike koje bi poticale lokalno stanovništvo na naseljavanje neiskorištenih stambenih prostora. S kvalitetom života je povezan i osjećaj sigurnosti u okolini u kojoj se čovjek nalazi. Izrada plana zaštite i intervencija omogućit će bolje djelovanje institucija za spašavanje u opasnim situacijama. Građane će se informirati i educirati o važnosti preventivnih akcija u cilju sprečavanja potencijalno opasnih situacija.			
Opis	Prioritet se odnosi na povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva Krapinsko–zagorske županije. Sastoji se od tri mjere koje se odnose na poticanje nastanjivanja neiskorištenih stambenih kapaciteta, na razvoj sustava zaštite i spašavanja čime bi se podigla kvaliteta života stanovništva Krapinsko–zagorske županije te na promociju i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
2.4.1.	Poticanje nastanjivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta	<ul style="list-style-type: none"> - formuliranje aktivnih mjera naseljavanja u Krapinsko–zagorskoj županiji - uključivanje lokalnih zajednica u međusobnu suradnju - poticanje lokalnog stanovništva na nastanjivanje postojećih napuštenih stambenih kapaciteta 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Lokalna samouprava 	<ul style="list-style-type: none"> • stanovništvo Krapinsko–zagorske županije
2.4.2.	Razvoj sustava civilne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> - suradnja operativnih snaga sustava civilne zaštite - izgradnja/opremanje objekata za jačanje sustava civilne zaštite i jačanje ljudskih kapaciteta - izrada procjena rizika i planova djelovanja civilne zaštite 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Lokalna samouprava 	<ul style="list-style-type: none"> • stanovništvo Krapinsko–zagorske županije • turisti

		<ul style="list-style-type: none"> - aktivnosti nabave opreme i umrežavanje kroz tehnološku modernizaciju - edukacija građana o prevenciji događaja opasnih po život i postupanje u tim situacijama 		
2.4.3.	Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga	<ul style="list-style-type: none"> - izrada plana planskih dokumenata - aktivnosti nabave opreme i izgradnja vatrogasnih domova/adaptacija vatrogasnih domova - poticanje uključivanja mladih u vatrogasne službe 	<ul style="list-style-type: none"> • Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije • Dobrovoljna vatrogasna društva • Javne vatrogasne postrojbe 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • mladi

Razvojni prioritet	2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa			
Cilj	Jačanje suradnje organizacija civilnog društva s privatnim i javnim sektorom te povećanje njegove prepoznatljivosti i uloge u lokalnoj i regionalnoj zajednici.			
Opravdanje	Civilno društvo sve više postaje čimbenikom društvenih promjena u Hrvatskoj, a njegova je važnost jednaka privatnom i javnom sektoru. Uočene slabosti civilnog sektora županije, poput nedovoljne umreženosti s javnim i privatnim sektorom, nastojat će se riješiti poticanjem partnerstva između tih sektora i izradom plana za njihovo daljnje djelovanje i suradnju. Općenito utjecaj organizacija civilnog društva još uvijek nije u potpunosti prepoznat. Iz tog razloga bi trebalo utjecati na njihovu promociju i podizanje razine svijesti stanovništva o njihovoj važnosti i utjecaju na pozitivne promjene u društvu. OCD Krapinsko-zagorske županije su slabo regionalno predstavljene te bi iz tog razloga trebalo raditi na provođenju radionica, okruglih stolova i tribina na temu civilnog sektora i djelovanja organizacija civilnog društva. Jedna od bitnih tema je i volonterstvo, a posebnu pažnju se treba pridati volonterstvu mladih. U suradnji sa školama Krapinsko-zagorske županije će ih se nastojati poticati na ovakav tip aktivnosti. Organizacije civilnog društva će preuzeti na sebe odgovornost promicanja nediskriminacije i osvještavat će lokalno stanovništvo o njevoj važnosti za boljitak cjelokupne zajednice.			
Opis	Ovim prioritetom se nastoji ojačati i umrežiti organizacije civilnog sektora. Sastoji se od pet mjera usmjerenih na unapređenje sposobnosti OCD-a za sudjelovanje u lokalnom razvoju. Među stanovništvom će se nastojati podignuti razina svijesti o važnosti volontiranja te će organizacije civilnog sektora biti otvorene za njegovu organizaciju. Veliku pažnju će posvetiti mjeri poticanja nediskriminacije i uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u civilno društvo.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
2.5.1.	Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem	<ul style="list-style-type: none"> - izrada strategije razvoja civilnog društva za područje Krapinsko-zagorske županije - jačanje svijesti građana o važnosti djelovanja OCD-a - sufinanciranje rada organizacija civilnog 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija, • Organizacije civilnog društva • Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • organizacije civilnog sektora • OCD i volonterske organizacije • LAG-ovi

		<ul style="list-style-type: none"> - društva kroz programe lokalnih vlasti razvijanje kapaciteta organizacija civilnog društva za bolje upravljanje i bolje provođenje programa i projekata - jačanje kapaciteta OCD-a u području socijalnih inovacija - jačanje otvorene uprave kroz jačanje transparentnosti i participativnog uključenja 		
2.5.2.	Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)	<ul style="list-style-type: none"> - jačanje kapaciteta Savjeta za razvoj civilnog društva KZZ-a za poticanje suradnje civilnog i javnog te implementacija modela na lokalnu razinu - organizacija edukacija, radionica, okruglih stolova - sklapanje partnerstva OCD-a i javnog sektora - poticanje međusektorske suradnje 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija, • Organizacije civilnog društva • Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • organizacije civilnog društva • privatni sektor • LAG-ovi
2.5.3.	Poticanje razvoja volonterstva	<ul style="list-style-type: none"> - informiranje i osvješćivanje stanovništva o važnostima volontiranja - uspostava volonterskih centara - jačanje organizatora volontiranja za provođenje volonterskih programa (radionice na temu volonterstva i sl.) - poticanje građana na volontiranje, posebice mlade na volontiranje kroz suradnju sa školama, udrugama i drugim neprofitnim organizacijama 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacije civilnog društva • Odgojno-obrazovne ustanove • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • djeca i mladi • volonterske organizacije

2.5.4.	Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a	<ul style="list-style-type: none"> - radionice na temu nediskriminacije i socijalnog uključivanja - informiranje osnovnoškolske i srednjoškolske djece o važnosti nediskriminacije - poticanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u rad organizacija civilnog društva - poticanje programa koji uključuju korisnike u nepovoljnom položaju 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacije civilnog društva • Odgojno-obrazovne ustanove • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • djeca i mladi • osobe u nepovoljnom položaju • lokalno stanovništvo
--------	---	---	---	---

Razvojni prioritet	3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja			
Cilj	Zaštita i jačanje svijesti o očuvanju prirodne, geološke i krajobrazne raznolikosti prostora Krapinsko-zagorske županije i utjecaj raznolikosti na održivi razvoj.			
Opravdanje	Priroda obuhvaća sveukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost. Prilikom zaštite biološke raznolikosti štite se i ostali dijelovi ekosustava te je ona neophodna za opstanak života na Zemlji. Svaka odluka koja utječe na bioraznolikost, također utječe i na život lokalnog stanovništva. Veliki broj biljnih i životinjskih vrsta u KZZ-u je ugrožen zbog ljudskog utjecaja. Negativne posljedice poput gubitka staništa biljnih i životinjskih vrsta uzrokovane su odvodnjavanjem močvarnih staništa, razvojem brojnih naselja i gospodarskih djelatnosti, promjenama vodnog režima, promjenama u poljoprivredi i gradnji infrastrukture. Iz tog razloga je potrebno jačati svijest lokalnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije kako bi se shvatilo da očuvanost bioraznolikosti ovisi o njihovom utjecaju. To će se postići povećanjem učinkovitosti osnovnih mehanizama zaštite prirode, smanjenjem izravnih pritisaka na prirodu, poticanjem održivog korištenja prirodnih dobara te informiranjem i različitim akcijama za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti.			
Opis	Zaštita i očuvanje prirodne i krajobrazne raznolikosti je glavni cilj ovog prioriteta koji je sastavljen od tri mjere usmjerene na zaštitu prirodnih vrijednosti, jačanje svijesti o važnosti bioraznolikosti te promociju pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Naturom 2000.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
3.1.1.	Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje akcija za zaštitu okoliša - informiranje lokalne zajednice o važnosti očuvanja prirodnih vrijednosti - revitalizacija staništa - edukacijski programi za pripadnike svih dobnih skupina - provođenje akcija za zaštitu okoliša 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša • Nevladine organizacije • Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • turisti • izletnici

		<p>krajobraznu prepoznatljivost</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaštita i očuvanje zavičajnog prostora te izvorne/autentične pejzažne cjeline - tipizacija krajobraza te izdvajanje i upravljanje odabranim krajobraznim cjelinama 		
3.1.2.	Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> - informiranje i podizanje razine svijesti lokalnog stanovništva o važnosti područja pod Natura 2000 - aktivnosti promocije (brošure, letci) gospodarskog područja pod Natura 2000 - postavljanje info punktova na područja pod Naturom 2000 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša • Nevladine organizacije • Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • turisti • izletnici
3.1.3.	Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa	<ul style="list-style-type: none"> - kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina - uređivanje šumskih puteva - očuvanje ukupne bioraznolikosti šuma - infrastruktura u funkciji turizma (tematski putevi) - valorizacija prirodnih resursa (poljoprivredno zemljište, šume, mineralne sirovine, termalni izvori) - poticanje uključivanja poljoprivrednika u Poljoprivredno okolišni program u funkciji očuvanja Natura 2000 područja te drugih ekološki vrijednih područja 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša • Nevladine organizacije • Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • turisti • izletnici

Razvojni prioritet	3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj			
Cilj	Zaštita okoliša kroz povećanje učinkovite uporabe energije, korištenje obnovljivih izvora energije i usmjerenje na održivi razvoj u Krapinsko–zagorskoj županiji.			
Opravdanje	Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost predstavljaju glavne temelje energetski održivog razvoja te su pokazatelj stupnja tehnološkog razvoja i energetske osviještenosti što utječe na gospodarski, okolišni i socijalni razvoj cjelokupnog društva. Poticanjem aktivnog korištenja sustava obnovljivih izvora energije i promocijom istih podigla bi se s jedne strane razina znanja i informiranosti što izravno utječe na promjenu načina razmišljanja i stavova lokalnog stanovništva, a s druge strane izravno se pridonosi povećanju udjela korištenja energije iz obnovljivih izvora energije. Postojeći sektor zgradarstva i javne rasvjete karakterizira visoka potrošnja energije te visoki troškovi održavanja. U tom kontekstu, postoji visok potencijal energetskih i novčanih ušteda kroz provedbu mjera energetske učinkovitosti. Fokus je i na poboljšanju kvalitete zraka, vode i tla koja će se nastojati postići unapređenjem i modernizacijom sustava za mjerenje i praćenje njihove kvalitete.			
Opis	Razvojni prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj je usmjeren na povećanje učinkovite uporabe energije i obnovljivih izvora energije. Sastavljen je od tri mjere koje imaju fokus na povećanju energetske učinkovitosti, povećanom korištenju energije iz obnovljivih izvora energije te izradi i implementaciji programa zaštite i poboljšanja kvalitete zraka, vode i tla.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
3.2.1.	Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete.	<ul style="list-style-type: none"> - identifikacija mogućih mjera i aktivnosti energetske učinkovitosti - provođenje projekata za energetska učinkovitost - energetska obnova zgradarstva - sanacija pročelja zgrada - zamjena energetski neučinkovite javne rasvjete - priprema projektne dokumentacije i tehničkih podloga za realizaciju projekata energetske učinkovitosti - obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje energije iz obnovljivih izvora 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša • Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost • Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske 	<ul style="list-style-type: none"> • objekti javnog i privatnog sektora • lokalno stanovništvo
3.2.2.	Korištenje energije iz obnovljivih izvora	<ul style="list-style-type: none"> - sufinanciranje ugradnje sustava obnovljivih izvora energije - promocija i informiranje lokalnog stanovništva o prednostima korištenja obnovljivih izvora energije - poticanje izgradnje područnih toplana na biomasu 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša • Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost • Ekološke udruge • Energetske udruge • Regionalna energetska agencija 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • tvrtke • obrti • javne ustanove

		- uvođenje sustava OIE u javne zgrade	Sjeverozapadne Hrvatske • Jedinice lokalne samouprave	• OCD
3.2.3.	Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša	- uspostava sustava za mjerenje kakvoće zraka - uspostava sustava za praćenje stanja tla - ispitivanje zdravstvenih ispravnosti vode - praćenje razine buke i zaštita od buke - primjena +green koncepta i „zelenog urbanizma“ kao poželjnog smjera društvenog opredjeljenja u smislu pametnih integriranih koncepata i cjelovitih uređenja usklađenih prostornih cjelina kao ekološki i ekonomski najprihvatljivijih koncepata razvoja	• Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša • Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije • Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije • Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije	• lokalno stanovništvo • turisti • izletnici

Razvojni prioritet	3.3. Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora
Cilj	Podizanje kvalitete života stanovništva u Krapinsko–zagorskoj županiji podizanjem kvalitete i razvoja javne infrastrukture i uređenjem prostora.
Opravdanje	Komunalne djelatnosti služe zadovoljavanju svakodnevnih potreba lokalnog stanovništva i usko su vezane za teritorijalno područje Krapinsko–zagorske županije. Od velike je važnosti izraditi lokalni plan za gospodarenje otpadom jer će se njime postaviti osnovne smjernice po kojima se treba djelovati. U Županiji je potrebno više ulagati u infrastrukturu i izgradnju sustava za gospodarenje otpadom. Na području Županije postoji veći broj divljih i nesaniranih odlagališta otpada. Potrebno se posvetiti izgradnji reciklažnih dvorišta, uspostavi zelenih otoka te osvijestiti stanovništvo o važnosti recikliranja i odvajanja otpada. Izgradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje je još jedan dio komunalnih djelatnosti bitnih za kvalitetan svakodnevni život jer se dio lokalnog stanovništva susreće s poteškoćama u opskrbi i odvodnji. Tek oko 20% stanovništva je priključeno na sustav odvodnje otpadnih voda, što pokazuje da taj dio komunalne infrastrukture treba značajno poboljšati. To bi se riješilo identifikacijom kritičnih točaka i rekonstrukcijom sustava odvodnje kako bi se one sanirale i riješile. Velik broj kućanstava vodom se opskrbljuje iz lokalnih vodovoda (prema posljednjim informacijama 186 lokalnih vodovoda). Konfiguracija terena je također otežavajući faktor razvitka javne vodoopskrbne mreže pošto se mnoga naselja nalaze u tzv. visokim zonama. Područje Krapinsko-zagorske županije stjecanjem prirodnih čimbenika podneblja, reljefa i geološkog supstrata jako je izloženo eroziji – klizanju tla. Prema najnovijim podacima trenutno je na području Krapinsko-zagorske županije aktivno 359 klizišta na županijskim, lokalnim i nerazvrstanim cestama te uz stambene i gospodarske objekte. Spomenuta klizišta uzrokuju otežano korištenje stambenih i gospodarskih objekata te cesta. Kritična mjesta će se nastojati identificirati i poduzetim aktivnostima sanirati te tako umanjiti opasnost. Usmjerit će se i na modernizaciju i obnovu postojećih prometnica. Izgradit će se nove dionice javnih i nerazvrstanih cesta i povezati ih s državnim koridorima.
Opis	Prioritet je usmjeren na razvoj javne infrastrukture i uređenje na prostoru Krapinsko–zagorske županije. Fokus je pritom na razne mjere koje se odnose na unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom, izgradnju i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, poboljšanje prometne infrastrukture i sanaciju

klizišta, sustavno upravljanje razvojem energetske infrastrukture te zaštitu od elementarnih nepogoda.				
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
3.3.1.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	<ul style="list-style-type: none"> - izrada lokalnog plana za gospodarenje otpadom - ulaganje u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenjem otpadom - izgradnja reciklažnih dvorišta, uspostava zelenih otoka i postavljanje spremnika za odlaganje otpada - osnivanje baze podataka o otpadu - saniranje divljih odlagališta otpada - daljnji razvoj regionalnog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Komunalna poduzeća • Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo
3.3.2.	Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje	<ul style="list-style-type: none"> - identifikacija kritičnih točaka sustava vodoopskrbe i odvodnje - izrada dugoročnih planova potreba za vodom - izgradnja vodoopskrbnog sustava sa svim pratećim segmentima - uključivanje lokalnih vodovoda u javni sustav vodoopskrbe - rekonstrukcija postojeće javne vodoopskrbe - izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Komunalna poduzeća • Jedinice lokalne samouprave • Hrvatske vode 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo
3.3.3.	Zaštita i saniranje klizišta	<ul style="list-style-type: none"> - identifikacija kritičnih područja klizišta - izrada dugoročnih planova sanacije klizišta - aktivnosti projektiranja i sanacije klizišta - sustavno upravljanje klizištima 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije • Hrvatske ceste 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • gospodarski subjekti županije
3.3.4.	Poboljšanje prometne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> - obnova i modernizacija postojećih prometnica - izgradnja novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta i povezivanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • gospodarski subjekti županije

		<ul style="list-style-type: none"> - prometnih koridora - modernizacija signalne opreme - asfaltiranje makadamskih cesta - uvođenje inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom - provedba mjera energetske učinkovitosti i korištenje OIE - povećanje razine sigurnosti na željezničko-cestovnim prijelazima - modernizacija željezničkih pruga - uspostava i razvoj biciklističke i pješačke infrastrukture - daljnji razvoj zračnog prometa - uspostava integriranog prijevoza putnika 	<ul style="list-style-type: none"> • Hrvatske ceste • Hrvatske željeznice • Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. • Integrirani promet Zagrebačkog područja d.o.o. 	
3.3.5.	Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)	<ul style="list-style-type: none"> - identifikacija kritičnih područja - izrada dugoročnih planova sanacije područja ugroženih elementarnim nepogodama - aktivnosti projektiranja i sanacije područja zahvaćenim elementarnim nepogodama 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije • Hrvatske vode • Hrvatske ceste 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo
3.3.6.	Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava	<ul style="list-style-type: none"> - dogradnja i modernizacija plinske mreže - dogradnja i modernizacija elektroenergetskog sustava - razvoj i uspostava sustava širokopojasnog interneta 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Javni isporučitelji 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • gospodarski subjekti županije

Razvojni prioritet	3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom
Cilj	Zaštita i upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom na području Krapinsko–zagorske županije te poboljšanje mehanizma regionalnog i lokalnog sufinanciranja
Opravdanje	Zaštita prirodne i kulturne baštine je jedan od važnih čimbenika u procesu globalizacije, kao i očuvanju identiteta županije. Iz tog razloga je potrebno posebnu pažnju posvetiti zaštiti održivosti prirodne i kulturne baštine. Unaprijedit će se sustav planiranja i upravljanja zaštitom prirodne i kulturne baštine tako što će se najprije utvrditi trenutno stanje prirodne i kulturne baštine te će se uspostaviti sustav praćenja njihove ugroženosti i plan upravljanja baštinom. Na prostoru županije postoji neiskorištena prirodna i kulturna baština. Kako bi se potaknula valorizacija te baštine, nastojat će se obnoviti postojeći objekti

	kulturne infrastrukture, razviti kulturna industrija i kulturni turizam. Nužno je posvetiti više pažnje podizanju svijesti stanovništva, a osobito educirati lokalnu vlast o potrebi očuvanja prirodne baštine radi doprinosa održivom upravljanju kako prirodnom, tako i kulturnom baštinom.			
Opis	Razvojni prioritet usmjeren je na zaštitu prirodne i kulturne baštine na održivi način, a sastoji se od tri mjere. Mjere su usmjerene na unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja zaštitom prirodne i kulturne baštine, podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja iste, održavanje prirodne baštine i održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti.			
Mjere	Naziv mjere	Popis aktivnosti	Nositelj	Ciljna skupina
3.4.1.	Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine	<ul style="list-style-type: none"> - utvrđivanje stanja prirodne i kulturne baštine - uspostava sustava praćenja ugroženosti prirodne i kulturne baštine - ubrzavanje donošenja planova upravljanja za navedenu baštinu - unaprjeđenje mehanizama financiranja - uspostava mehanizma za regionalno i lokalno sufinanciranje projekata za održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojna agencija 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • tvrtke
3.4.2.	Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	<ul style="list-style-type: none"> - jačanje partnerstva građana na programima i projektima održivog upravljanja prirodnom i kulturnom baštinom - edukacija lokalnih i regionalnih vlasti o važnosti prirodne i kulturne baštine - podizanje razine svijesti učenika i studenata o temi održivog korištenja prirodne i kulturne baštine - poduzimanje mjera i radova nužnih za očuvanje prirodne i kulturne baštine 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojna agencija • Nevladine organizacije • Odgojno-obrazovne institucije 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • djeca i mladi • turisti • izletnici
3.4.3.	Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti	<ul style="list-style-type: none"> - obnova i opremanje postojeće objekte kulturne infrastrukture - obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje energije iz obnovljivih izvora - razvoj kulturne industrije - poticanje razvoja kulturnog turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko–zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojna agencija • Nevladine organizacije • Odgojno-obrazovne institucije • Muzeji Hrvatskog zagorja • Muzeji/galerije na lokalnoj razini 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalno stanovništvo • turisti • izletnici

		<ul style="list-style-type: none"> - podrška promociji kulturne baštine i kulturnih djelatnosti - osmišljavanje i implementacija interaktivnih/inovativnih modela prezentacije kulturne baštine/kulturnog nasljeđa - poticanje razvoja gradskih/općinskih knjižnica – modernizacija, opremanje, razvoj dodatnih kulturnih programa, obnova knjižnog fonda, uključivanje u turističku ponudu, promocija kreativnih industrija - osmišljavanje i implementacija interaktivnih/inovativnih modela prezentacije kulturne baštine/kulturnog nasljeđa - sustavno praćenje stanja kulturnog dobra 	<ul style="list-style-type: none"> • Nevladine organizacije 	
--	--	---	--	--

18.1. Pokazatelji ishoda prioriteta i mjera Krapinsko-zagorske županije

PRIORITET/ MJERA	Pokazatelji ishoda			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
PRIORITET 1.1. RAZVOJ I UNAPREĐENJE GOSPODARSKE I PODUZETNIČKE INFRASTRUKTURE	Produktivnost rada	Omjer BDP-a županije i broja zaposlenih, kune	Pokazuje učinkovitost gospodarstva	181.793 kuna	2011.	250.000 kuna	2020.	Godišnje	DZS (Zaposlenost i BDP)
	Broj poduzetnika u poslovnim zonama KŽŽ	Broj poduzeća/obrta	Mjeri privlačnost poduzetničkih zona Krapinsko-zagorske županije te sposobnost privlačenja ulaganja	182	2013.	250	2020.	Godišnje	Gradovi i općine KŽŽ-a
1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	Broj zaposlenih u poduzetničkim / gospodarskim zonama	Broj zaposlenih	Povećanje gospodarske i tržišne konkurentnosti Krapinsko-zagorske županije zbog razvoja odgovarajuće infrastrukture namijenjene podršci tehnološkom razvoju	6.438	2013.	7.500	2020.	Godišnje	Gradovi i općine KŽŽ-a
1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona	Broj aktivnih poduzetničkih zona	Broj zona	Ulaganje u izgradnju poduzetničke infrastrukture u svrhu stvaranja preduvjeta za razvoj gospodarstva	21	2013.	25	2020.	Godišnje	Gradovi i općine KŽŽ-a
1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo	Broj dostupnih oblika podrške za poduzetnike u Krapinsko-zagorskoj županiji čiji je nositelj KŽŽ ili javne institucije s područja KŽŽ-a	Broj financijskih oblika podrške	Unapređenjem kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda narast će razina konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika – obuhvaća dostupan krediti potencijal, jamstvene sheme, vaučere za pripremu projekata	3	2015.	5	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija Gradovi i općine
1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika	Broj zaposlenih sa SSS kod pravnih osoba	Broj zaposlenih sa SSS	Povećanje znanja poduzetnika, a time i konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika	13.179	2014.	15.000	2020.	Godišnje	DZS, Zaposlenost i plaće
	Broj zaposlenih sa VSS kod pravnih osoba	Broj zaposlenih sa VSS		3.548	2014.	5.000	2020.	Godišnje	DZS, Zaposlenost i plaće
1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja	Kvaliteta usluga lokalne uprave	Rang prema drugim	Poticanje razvoja gospodarstva na području	4	2013.	2	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti

gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima	poduzetnicima	županijama u Hrvatskoj (RIK)	Krapinsko–zagorske županije od strane lokalne i regionalne vlasti – perceptivni indikator prema regionalnom indeksu konkurentnosti						
1.1.6. Poticanje razvoja socijalnog poduzetništva	Broj uspostavljenih socijalnih poduzetnika	Broj	Poticanjem razvoja socijalnog poduzetništva dolazi do poboljšanja društveno – ekonomske slike Krapinsko–zagorske županije	0	2015.	3	2020.	Godišnje	Zagorska razvojna agencija – provedeno istraživanje
1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda	Koeficijent pokrivenosti uvoza izvozom	Koeficijent	Dodavanjem vrijednosti proizvoda, sustavnom edukacijom i promocijom izvozne politike, povećat će se razina izvoza proizvoda Krapinsko–zagorske županije	1,5	2014.	1,7	2020.	Godišnje	FINA
PRIORITET 1.2. TEHNOLOŠKA MODERNIZACIJA I JAČANJE ULOGE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	Ostvareni prihodi od istraživanja i razvoja u tvrtkama u KZŽ-u	Kune	Istraživanje i razvoj osnova je konkurentnosti tvrtke te jačanja tržišne pozicije.	1.213.915	2014.	2.200.000	2020.	Godišnje	FINA
	Priznati patenti	Broj	Inovacijski potencijal moguće je procijeniti pomoću priznatih патената na razini KZŽ-a	3	2014.	5	2020.	Godišnje	Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske
1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja патената i inovacija	Ulaganja poduzeća u istraživanje i razvoj	Vrijednost ulaganja u kunama	Poticanjem razvoja sektora istraživanja, razvoja патената i inovacija, dolazi do povećanja razine konkurentnosti Krapinsko–zagorske županije	0	2014.	500.000	2020.	Godišnje	FINA
1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa	Ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu	Vrijednost ulaganja u milijunima kunama	Povećanje gospodarske konkurentnosti županije radi modernizacije tehnoloških kapaciteta poslovnih i proizvodnih pogona	538	2014.	1.000	2020.	Godišnje	FINA
1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj te primjenu znanja	Tehnološki razvoj temeljem vlastitih istraživanja	Rang prema drugim županijama u RH-	Omogućavanje razvoja ključnih sektora Krapinsko–zagorskog gospodarstva,	20	2013.	18	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti

		RIK	perceptivni indikator						
PRIORITET 1.3. RAZVOJ TURIZMA	Broj dolazaka	Ukupan broj dolazaka	Jačanje prepoznatljivosti regije te raznovrsna ponuda mogu rezultirati većim brojem dolazaka i noćenja što doprinosi konkurentnosti regije.	81.019	2014.	150.000	2020.	Godišnje	TZ KZŽ
	Broj noćenja	Ukupan broj noćenja		185.731	2014.	250.000	2020.	Godišnje	TZ KZŽ
1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma	Broj posjetitelja	Broj posjetitelja prema obliku turističke djelatnosti	Razvojem selektivnih oblika turizma povećava se konkurentnost Krapinsko-zagorske županije	1.416.398	2014.	2.000.000	2020.	Godišnje	TZ KZŽ
1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture	Izgrađeni turistički kapaciteti	Izgrađena površina	Razvojem turističke infrastrukture povećava se turistička konkurentnost Krapinsko-zagorske županije	60,26 ha	2015.	100 ha	2020.	Godišnje	Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, prostorni plan, JLS
1.3.3. Pобољшanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara	Profesionalni turistički ured/TIC	Broj	Razvojem kapaciteta i poboljšanjem usluga turističko-informativnih centara povećava se turistička konkurentnost Krapinsko-zagorske županije	8	2015.	10	2020.	Godišnje	Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije
1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije	Izrađen integralni brend Krapinsko-zagorske županije kao regije koja objedinjuje sve lokalne i regionalne brendove	Broj	Krapinsko-zagorska županija kao dio brenda	0	2015.	1	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
PRIORITET 1.4. RAZVOJ POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	Površina zemljišta u upotrebi za poljoprivredu	ha	Razvoj poljoprivredne proizvodnje podrazumijeva upotrebu poljoprivrednog zemljišta kao resursa	20.043	2014.	22.000	2020.	Godišnje	Arkod
	Prosječna površina zemljišta po kućanstvu	ha	Rascjepkanost zemljišta karakteristika je Krapinsko-zagorske županije te se želi započeti s okrupnjivanjem	1-3	2013.	5-10	2020.	Godišnje	Arkod

1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU	Poticaji za udruživanja pojedinaca i manjih gospodarskih subjekata	Broj	Razvoj poljoprivredne proizvodnje i gospodarstava u skladu sa zahtjevima tržišta EU-a	0	2015.	10	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda	Broj dodijeljenih potpora za okrupnjivanje zemljišta od strane KZZ-a	Broj	Povećanje proizvodnih cjelina poljoprivrednih zemljišta što dovodi do jačanja konkurentnosti županije na tržištu	0	2015.	5	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva te povrćarstva	Površina pod vinogradima	ha	Nove mogućnosti proizvodnje i dodana vrijednost proizvoda u voćarstvu, vinogradarstvu te povrćarstvu dovest će do povećanja konkurentnosti Županije	686,03	2013.	750,00	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
	Površina pod nasadima - voće	ha		1.011	2015.	1.500	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva	Broj grla	Broj	Nove mogućnosti proizvodnje i dodana vrijednost proizvoda u stočarstvu i mljekarstvu dovode do povećanja konkurentnosti Krapinsko-zagorske županije	6.198	2014.	7.000	2020.	Godišnje	Hrvatska poljoprivredna agencija, godišnje izvješće
1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje	Broj PG-a koji se bave integriranom i ekološkom poljoprivredom	Broj	Promocijom ekološke poljoprivredne proizvodnje nastojat će se osvijestiti i educirati poljoprivredni proizvođači te će se pridonijeti dodavanju vrijednosti poljoprivrednim proizvodima županije.	51	2014.	60	2020.	Godišnje	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

PRIORITET 2.1. IZVRSNOST U ODGOJNO-OBRAZOVNOM SUSTAVU	Broj diplomiranih studenata na 1000 stanovnika	Broj	Kvaliteta obrazovnog sustava te izvrsnost u sustavu postiže se sustavnim ulaganjima u razvoj obrazovnog sustava te se podižu kompetencije radne snage i stanovništva.	7	2013.	10	2020.	Godišnje	DZS
	Kvaliteta obrazovanja matematike i prirodnih znanosti	Rang u odnosu na druge županije (RIK, perceptivni kriterij)		15	2013.	10	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti
2.1.1. Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja	Broj djece po odgajatelju u ustanovama predškolskog odgoja u KZZ-u	Broj	Podizanje razine kvalitete odgojno – obrazovnih ustanova na području Krapinsko–zagorske županije	17	Školska godina 2014./2015.	10	Školska godina 2019./2020.	Godišnje	DZS, Priopćenja
	Kvaliteta javnih škola	Rang u odnosu na druge županije (Regionalni indeks konkurentnosti)		11	2011.	7	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti, perceptivni kriterij
2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikulumu u odgojno–obrazovnim ustanovama	Modernizirani nastavni planovi, programi i kurikulumi za strukovno obrazovanje usklađeni s potrebama tržišta rada	Broj moderniziranih nastavnih planova, programa i kurikuluma	Modernizacija i standardizacija nastavnih planova i programa te njihovo usklađivanje s nacionalnim strategijama	17	2015.	20	2020.	Godišnje (kumulativ do 2020.)	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Krapinsko-zagorska županija, škole, fakulteti
2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju	Nastavnici uključeni u programe poticanja mobilnosti radi trajnog profesionalnog razvoja	Broj nastavnika	Usavršavanje kompetencija djelatnika zaposlenih u obrazovnim institucijama	29	2015.	50	2020.	Godišnje (kumulativ do 2020.)	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Krapinsko-zagorska županija, škole, fakulteti
2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada	Modernizirani nastavni planovi, programi i kurikulumi za strukovno obrazovanje usklađeni s potrebama tržišta rada	Broj moderniziranih nastavnih planova, programa i kurikuluma	Jednake mogućnosti i kvalitetno stjecanje znanja i kompetencija potrebnih za pristup tržištu rada	17	2015.	20	2020.	Godišnje (kumulativ do 2020.)	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Krapinsko-zagorska županija, škole, fakulteti

PRIORITET 2.2. DOSTUPNO I OTVORENO ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	Broj doktora medicine na 10.000 stanovnika	Broj	Upućuje na kvalitetu zdravstvene usluge	27	2013.	31	2020.	Godišnje	DZS
	Stanovništvo koje koristi minimalnu naknadu	Postotak	Relevantan pokazatelj rizika od siromaštva	1,2%	2014.	1%	2020.	Godišnje	Ministarstvo za socijalnu politiku i mlade
2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama	Broj postelja na 1000 stanovnika	Broj	Povećanjem kapaciteta, kao obnovom izgradnjom objekata u zdravstvu se unaprjeđuje sustav zdravstvene zaštite u Krapinsko-zagorskoj županiji	8,95	2014.	10	2020.	Godišnje	Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis
2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova	Projekti/programi u cilju poboljšanja rada zdravstvenih ustanova	Broj	Unaprjeđenje rada zdravstvenih ustanova povećanjem njihove konkurentnosti	0	2015.	5	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.2.3. Razvoj institucija za brigu o ranjivim skupinama	Institucije za brigu o ranjivim skupinama	Broj	Poboljšanje životnih uvjeta i uključivanje ranjivih skupina u socijalni život Krapinsko-zagorske županije	10	2013.	11	2020.	Godišnje	DZS, Statistički ljetopis
2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih rezidencijalnih oblika i novih oblika podrške osobama kojima prijeti socijalna isključenost	Ukupan broj korisnika institucionalne skrbi	Broj	Sprječavanje socijalne isključenosti i razvoj izvaninstitucionalnih programa	27.759	2013.	25.000	2020.	Godišnje	DZS, Statistički ljetopis
2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti	Broj korisnika prava socijalne skrbi	Broj	Primijenjena prava socijalne skrbi u Županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi	3.302	2014.	3.000	2020.	Godišnje	Ministarstvo socijalne politike i mladih, Centar za socijalnu skrb KZZ
PRIORITET 2.3. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA	Broj projekata financiranih sredstvima EU fondova za razvoj ljudskih potencijala	Broj	Fondovi Europske unije izvor su financiranja koji omogućuje provedbu inovativnih projekata i projekata mobilnosti	25	2015.	100	2020. (kumulativ 2016. – 2020.)	Godišnje	Interna evidencija Zagorske razvojne agencije d.o.o.
	Uspostavljen sustav mjerenja zadovoljstva javnom upravom na županijskoj razini	Uvjet DA/NE	Upravljanje kvalitetom i učinkovitošću u lokalnoj samoupravi i javnoj upravi	NE	2015.	DA	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija

2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada	Osobe zaposlene nakon edukacija i osposobljavanja	Postotak	Integracijom osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada smanjit će se nezaposlenost i pridonijet će se većoj zapošljivosti navedenih skupina	77%	2014.	85%	2020.	Godišnje	HZZ PU Krapina
2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje	Broj sudionika na edukacijama/osposobljavanjima	Broj	Jačanje i nadogradnja formalno stečenog obrazovanja, znanja i vještina stanovništva Krapinsko-zagorske županije	359	2013.	500	2020.	Godišnje	HZZ PU Krapina
2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja	Upis učenika u deficitarna zanimanja	Postotak	Razvojem sustava za poticanje upisa u deficitarna zanimanja doći će do poboljšanja slike na tržištu rada	12,34%	Šk. god. 2015./2016.	20%	Šk. god. 2019./2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.3.4. Razvoj programa za mlade	Broj centara za mlade	Broj	Razvijanje programa namijenjenog mladima će dovesti do njihovog uključivanja u društveni i lokalni život Krapinsko-zagorske županije	2	2015.	4	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima	Razvijeni interni programi usavršavanja za javne djelatnike u javnim institucijama na županijskoj razini	Broj	Povećanje razine znanja i kompetencija ljudskih resursa u javnim djelatnostima i upravi	3	2015.	7	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija, javne institucije u županijskom vlasništvu
2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima	Osobe koje pohađaju edukacije o EU fondovima i projektima koje organizira Županija	Broj	Podizanje razine znanja postojećih ljudskih resursa Krapinsko-zagorske županije o EU fondovima apliciranju na natječaje, kao i osvještavanje lokalnog stanovništva o važnosti istih	45	2015.	150	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija
PRIORITET 2.4. POVEĆANJE KVALITETE STANOVANJA I	Broj stanova za koja su izdana rješenja za građenje	Broj	Kvalitetno stanovanje podrazumijeva i izgrađenost prostora kao preduvjet za	84	2014.	120	2020.	Godišnje	DZS, Statistička priopćenja

SIGURNOSTI STANOVNIŠTVA			ostvarivanje kvalitete stanovanja						
	Izrađeni planovi civilne zaštite	Uvjet – DA/NE	Planovi civilne zaštite redovno se obnavljaju i nadopunjuju te odražavaju visoko razinu spremnosti odgovora na elementarne nepogode i druge prirodne/uvjetovane drugim čimbenicima katastrofe	DA	2015.	DA	2020.	Godišnje	Krapinsko- zagorska županija
2.4.1. Poticanje nastanjivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta	Prosječan broj stanovnika po završenom stanu	Broj	Mjere i aktivna politika poticanja nastanjivanja postojećih napuštenih, stambenih kapaciteta na prostoru Krapinsko-zagorske županije	1.353,8	2014.	2.000	2020.	Godišnje	DZS, Statistička priopćenja
2.4.2. Razvoj sustava zaštite i spašavanja - civilne zaštite	Broj pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja Stanice Krapina osposobljenih za gorskog spašavatelja	Broj	Zaštita lokalnog stanovništva, materijalnih i prirodnih dobara od elementarnih nepogoda i katastrofa	3	2015.	21	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
	Broj osposobljenih pripadnika županijskih postrojbi civilne zaštite	Broj	Organiziranje i materijalno- tehničko opremanje i osposobljavanje sudionika, operativnih snaga i građana za ostvarivanje zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša	0	2015.	50	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga	Broj vozila vatrogasnih postrojbi na području Krapinsko-zagorske županije	Broj	Povećanje učinkovitosti vatrogasnih službi i udruga, kao zaštite lokalnog stanovništva	182	2015.	200	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija

PRIORITET 2.5. JAČANJE KAPACITETA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA I CIVILNIH INICIJATIVA	Broj udruga koje ostvaruju potporu Krapinsko-zagorske županije	Broj	Ulaganje u ostvarivanje prioriteta razvoja KZZ-a kroz djelovanje organizacija civilnog društva	250	2015.	300	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem	Izrađena strategija razvoja civilnog društva na županijskoj razini	Uvjet – DA/NE	Povećanje sposobnosti organizacija civilnog društva u upravljanju i sudjelovanju u lokalnom životu Krapinsko-zagorske županije	NE	2015.	DA	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.5.2. Jačanje povezanosti organizacija civilnog društva, lokalnih i županijskih tijela i privatnog sektora	Programi /projekti umreženih OCD-a financiranih od strane KZZ-a	Broj	Poboljšanjem dijaloga i suradnje između civilnog društva te lokalnih i županijskih tijela doprinosi se razvoju lokalnih zajednica Krapinsko-zagorske županije	250	2015.	300	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva	Uključene osobe u programe volonterstva	Broj	Poticanjem razvoja volonterstva doprinosi se stabilnom društvenom okruženju Krapinsko-zagorske županije	590	2015.	700	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a	Programi za društvenu i socijalnu uključenost osoba u nepovoljnom položaju financirani od strane Županije	Broj	Uključivanjem osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-ova, pokušava ih se integrirati u društveni život Krapinsko-zagorske županije	8	2015.	12	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
PRIORITET 3.1. OČUVANJE BIOLOŠKE I KRAJOBRAZNE RAZNOLIKOSTI U FUNKCIJI RAZVOJA	Klimatski uvjeti, prirodne ljepote i ekološka očuvanost županije	Rang u odnosu na druge županije (RIK, perceptivni kriterij)	Očuvani okoliš i zdrav pristup razvoju osiguravaju privlačnost regije u odnosu na visoke ekološke standarde	3	2013.	3	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti
3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti	Projekti koji se temelje na očuvanju prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti	Broj	Razvoj identiteta Krapinsko-zagorske županije jačanjem svijesti o očuvanju prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti	4	2015.	10	2020.	Godišnje (kumulativ)	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije

3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000	Područja pod Naturom 2000 u Krapinsko-zagorskoj županiji	ha	Promocijom područja pod Naturom 2000 u Krapinsko-zagorskoj županiji se podiže svijest lokalnog stanovništva o postojanju i važnosti zaštite okoliša/prirode	11 896	2015.	11 896	2020.	Godišnje	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa	Zaštićena područja prirodnih resursa u Krapinsko-zagorskoj županiji	ha	Održivo upravljanje i adekvatna valorizacija prirodnih resursa na području Krapinsko-zagorske županije	6 448,88	2015.	6 800,00	2020.	Godišnje	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
PRIORITET 3.2. OČUVANJE OKOLIŠA I ODRŽIVI RAZVOJ	Kapaciteti sunčanih elektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji	kW	Korištenje alternativnih izvora energije	7.659,09 kW	2013.	8.500,00 kW	2020.	Godišnje (kumulativ)	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
	Izrađeni strateški programi zaštite okoliša	Uvjet DA/NE	Zaštita okoliša i održivo upravljanje prirodnim resursima koje je strateški usmjereno	NE	2015.	DA	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete	Projekti energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete	Broj (kumulativno u razdoblju 2016. – 2020.)	Smanjenje potrošnje energije i postizanje energetske uštede na području Krapinsko-zagorske županije	4	2008. - 2015.	5	2016. - 2020.	Godišnje (kumulativ)	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora	Izgradnja infrastrukture za iskorištavanje energije iz obnovljivih izvora	Broj	Izgradnjom infrastrukture za iskorištavanje energije iz obnovljivih izvora energije, primjereno će se pokriti sve veće potrebe za energijom	8 solarnih elektrana	2015.	8 solarnih elektrana 4 područna sustava grijanja na biomasu	2020.	Godišnje (kumulativ)	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša	Izrađen program zaštite okoliša Krapinsko-zagorske županije	Uvjet DA / NE	Poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša na području Krapinsko-zagorske županije	NE	2015.	DA	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
PRIORITET 3.3. RAZVOJ KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE I	Uspostavljen funkcionalan integrirani sustav	Uvjet DA / NE	Razina kvalitete i razvoj javne infrastrukture i uređenje prostora kao	NE	2015.	DA	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija

UREĐENJE PROSTORA	gospodarenja otpadom – izgrađen Regionalni centar za gospodarenje otpadom		preduvjet podizanja kvalitete života stanovništva						
	Razvijenost opće infrastrukture	Rang u odnosu na druge županije u RH (RIK)		19	2013.	15	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti
3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	Prikupljeni komunalni otpad po stanovniku	Kg/stanovnik	Smanjenje količine otpada, saniranje i unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom na prostoru Krapinsko–zagorske županije	208	2013.	180	2020.	Godišnje	Agencija za zaštitu okoliša, Izvješće o komunalnom otpadu
	Broj divljih odlagališta otpada	Broj		151	2014.	90	2020.	Godišnje (kumulativ)	Krapinsko-zagorska županija
3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje	Prosječna opskrbljenost stanovništva vodom	%	Stvoriti bolje uvjete za kvalitetan svakodnevni život lokalnog stanovništva Krapinsko–zagorske županije	75%	2015.	80%	2020.	Godišnje	Krapinsko–zagorska županija
	Priključenost stanovništva na sustav odvodnje	%		20%	2015.	30%	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta	Sanirana klizišta	Broj	Saniranje klizišta dovest će do sprječavanja nastanka sličnih događanja, i sprečavanja mogućih šteta, tj. za osiguranje stanja stabilne ravnoteže na prostoru županije	0	2015.	45	2020.	Godišnje (kumulativ)	Krapinsko–zagorska županija
3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture	Modernizirane županijske ceste	%	Bolja prometna povezanost unutar i izvan Krapinsko–zagorske županije	35%	2015.	50%	2020.	Godišnje (kumulativ)	Krapinsko–zagorska županija Županijska uprava za ceste
	Modernizirane lokalne ceste	%		16%	2015.	20%	2020.	Godišnje (kumulativ)	Krapinsko–zagorska županija Županijska uprava za ceste
3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)	Izdvajanja iz proračuna Krapinsko–zagorske županije za saniranje posljedica	Vrijednost kn	Zaštita Krapinsko–zagorske županije od utjecaja i posljedica elementarnih nepogoda (poplava, tuče,	888.125,00	2015.	3.000.000,00	2020.	Godišnje (kumulativ)	Krapinsko–zagorska županija

	od elementarnih nepogoda		suše)						
3.3.6. Pобољшanje energetskog i komunikacijskog sustava	Izgrađeni priključni vodovi	km	Poboљшanjem energetskog i komunikacijskog sustava dolazi do jačanja društveno-ekonomskog razvoja i kvalitete poslovnog okruženja	0	2015.	220	2020.	Godišnje (kumulativ)	Krapinsko-zagorska županija
	Gustoća priključaka širokopojsnog interneta	%		16,6	2015.	25%	2020.	Godišnje (kumulativ)	HAKOM
PRIORITET 3.4. ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNOM I KULTURNOM BAŠTINOM	Stabilna investicijska potpora kulturnim ustanovama na regionalnoj razini (narodne knjižnice i centri/domovi kulture, muzeji, kazališta)	Izdvajanja u kunama iz proračuna KZZ-a	Razvoj kulturne infrastrukture i participacije u kulturnom životu	1.090.000,00	2015.	5.000.000,00	2020.	Godišnje (kumulativ)	Krapinsko-zagorska županija
3.4.1. Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine	Plan za održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	Uvjet DA/NE	Održivo korištenje i zaštita prirodne i kulturne baštine Krapinsko-zagorske županije	Ne	2015.	Da	2020.	Godišnje	Krapinsko-zagorska županija
3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	Educirani građani o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	Broj osoba	Jačanjem razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja baštine doprinijet će se zaštiti i očuvanju okoliša te održivom korištenju prirodnih i kulturnih resursa	1.877	2015.	5.000	2020.	Godišnje (Kumulativ)	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti	Kulturna dobra u obnovi	Broj objekata u obnovi	Održavanje kulturne baštine u vidu obnove i izgradnje s ciljem promocije i razvoja kulture i kulturnih djelatnosti	39	2012.	50	2020.	Godišnje (kumulativ)	Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

19. Politika Županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju

Prilikom izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. - 2020. godine, vodilo se računa da su sva planirana ulaganja usklađena s Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije te prostornim planovima jedinica lokalne samouprave. Učinkovito korištenje, planiranje, zaštita i očuvanje prostora planira se osigurati provođenjem **mjera iz Strategije**:

- 1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
- 1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona
- 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture
- 1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU
- 1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda
- 2.4.1. Poticanje nastanjivanja postojećih neiskorištenih stambenih kapaciteta
- 3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa
- 3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
- 3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje
- 3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta
- 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture
- 3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)
- 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava

Navedene mjere provodit će se putem različitih mehanizama i predloženih aktivnosti i akcija unutar svake mjere kako je definirano u raspisu ciljeva, prioriteta i mjera. Nositelji provedbe navedenih mjera su: Krapinsko-zagorska županija, Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Krapina, Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije, TZ Krapinsko-zagorske županije, Zavod za prostorno planiranje Krapinsko-zagorske županije, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije, turistički informativni uredi, HPK, poljoprivredne udruge, zadruge, županijska i gradska upravna tijela, privatne tvrtke te javni isporučitelji usluga i energenata.

Prostorna politika Krapinsko-zagorske županije

Povezanost Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije i Prostornog plana Krapinsko-zagorske županije ogleda se u postavljenim strateškim ciljevima jednog i drugog dokumenta, pri čemu su se ciljevi Strategije razvoja usklađivali s temeljnim odredbama Prostornog plana:

1. Razvoj prometne infrastrukture - primarna cestovna mreža Županije nadopunjuje se ostalom cestovnom mrežom koja bi našla mjesto u sekundarnoj cestovnoj mreži za poboljšanje uvjeta odvijanja prometa na prilazno-obilaznim pravcima gradova i većih naselja koji leže na pravcima najvažnijih cesta.
2. Energetski sustav – glavni ciljevi su:
 - a. zadržati sve postojeće lokacije energetskih objekata kao podlogu za širenje i razvitak energetskog sustava
 - b. postojeće energetske i prijenosne sustave osuvremeniti i (ili) proširiti
 - c. zadržati postojeće i osigurati nove lokacije i koridore energetskih objekata koji Hrvatsku povezuju sa susjednim zemljama
 - d. poticati i usmjeravati korištenje dopunskih energetskih izvora na županijskoj ili općinskoj razini

- e. osigurati odgovarajuće nadoknade lokalnoj zajednici na čijem se teritoriju objekti grade
 - f. osigurati mogućnost sudjelovanja u razvitku energetike različitih vlasničkih subjekata
 - g. primjenjivati najrelevantnije kriterije zaštite okoliša kod gradnje energetskih i prijenosnih sustava.
3. Korištenje voda - Vodoopskrba je osnova za usmjeravanje razvoja, zaustavljanje negativnih demografskih kretanja, razvoj gospodarstva, turističkih djelatnosti i dr. Glavni cilj dugoročnog programa razvoja vodoopskrbe je osiguranje dovoljne količine vode za stanovništvo i gospodarstvo. Zahtjevi za većom količinom vode upozoravaju da je potrebno obratiti pažnju na učinkovitiju upotrebu sadašnjih izvorišta vode, naročitu pažnju potrebno je usmjeriti na sanaciju gubitaka vode. Radovi na zaštiti od poplavnih voda permanentno se provode tako da je veliki dio donjeg toka sliva zaštićen od velikih voda regulacionim nasipima i sustavom odvodnjavanja. Predstoji uređenje gornjeg toka rijeke Krapine i njezinih pritoka. Kod toga se naglašava prisutan problem uređenja bujica na perimetru sliva u Maclju, Strahinjčici, Ivančici i Medvednici. Uređenje bujica i erozija zahtijeva složeno planiranje i mora se provoditi u suradnji sa šumarskim i poljodjelskim institucijama, a u skladu s načelima zaštite okoliša.
 4. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša - nova polazišta u zaštiti okoliša potrebno je temeljiti na novoustrojenom socijalnom zbiljom i većom ekološkom valorizacijom prostora, izdvojiti prostore u kojima se očekuje snažniji razvoj gospodarskih djelatnosti te prostore koji zahtijevaju mjere pojačane zaštite ili sanacije, propisivati uvjete za omogućavanje održavanja autohtone arhitekture uz poštivanje kulturnog naslijeđa regije, potaknuti istraživanja u područjima odnosa stanovništva prema prostoru i njegovoj kvaliteti.
 5. Demografski razvoj - djelovati u cilju revitalizacije najugroženijih prostora gdje su demografska slika i procesi depopulacije izrazito nepovoljni (pogranična područja te određena ruralna područja na području Županije), stvarati pretpostavke za uravnoteženiji razvoj naselja u cilju ostvarivanja policentričnog razvitka.

Politika Županije prema područjima s razvojnim posebnostima

Uravnoteženi teritorijalni i regionalni razvoj podrazumijeva sustavnu brigu za područja s razvojnim ograničenjima i drugim specifičnostima koje su potencijal regionalnog razvoja. Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske u Krapinsko-zagorskoj županiji među takva područja (prema indeksu razvijenosti) treba izdvojiti općine: Desinić, Mihovljan, Gornja Stubica, Zagorska Sela, Lobar, Budinščina i Petrovsko. Riječ je o teritorijalnim jedinicama koje više od 25% zaostaju u razvoju za prosjekom Republike Hrvatske (tj. imaju vrijednost indeksa razvijenosti manji od 75%) te imaju pravo na status potpomognutih područja.

Kod navedenih općina riječ je pretežno o ruralnom području s visokom kakvoćom zraka, bogatim šumskim resursima te bogatom bioraznolikošću što su ujedno i potencijali za razvoj drvne industrije, turizma i poljoprivrede. Ipak, postojeći resursi nisu dovoljno iskorišteni.

Analizom navedenih teritorijalnih jedinica utvrđena je dugogodišnja depopulacija i starenje stanovništva, povećan udio neaktivnog stanovništva, nepovoljnija obrazovna struktura, smanjene gospodarske aktivnosti, smanjena dostupnost specijalističke zdravstvene skrbi, mali broj stanovnika obuhvaćen sustavom odvodnje. Prostori većinom izvrgnuti depopulaciji, koja u pojedinim dijelovima poprima zabrinjavajuće stanje. Razlog depopulaciji ruralnih područja je prvenstveno nedostatna komunalna i društvena infrastruktura te iseljavanje u urbana područja posebno mlađeg stanovništva.

Osnovni cilj obnove i razvoja sela svakako je poboljšanje uvjeta života izgradnjom potrebne infrastrukture, ostvarenje optimalnih uvjeta za poljodjelsku proizvodnju, ostvarenje uvjeta društvene infrastrukture, uvođenje nepoljodjelskih djelatnosti u seoske obitelji (seoski turizam, prerada poljoprivrednih proizvoda na tradicionalan način, tradicionalni obrti i sl.).

Projekt revitalizacije ruralnih područja mora uključiti pored državne uprave i lokalnu samoupravu te lokalno stanovništvo kao važnih čimbenika na aktivnostima obnove i razvoja sela.

Usporavanje emigracije iz ruralnih područja potrebno je poticati mjerama poticanja ostanka ulaganjem u životni standard na selu, promicanjem temeljnih vrijednosti ruralnog naslijeđa, izgrađivanjem odnosa ravnopravnosti i međusobnog uvažavanja između sela i grada te njegovanjem afirmativnijeg odnosa prema seljacima i selu.

Na operativnoj razini, a u dijelu zahvata u djelokrugu Krapinsko-zagorske županije, planiraju se pripremati i provoditi projekti usmjereni na područja s nižim indeksom razvijenosti i to na način da će se poticati priprema projekta (sufinanciranje projektno tehničke dokumentacije), provedba projekta (sufinanciranje vlastitog doprinosa te uključivanje Županije u partnerstvo na provedbi projekata) te poticanje rada udruga (više sufinanciranje projekata udruga na područjima s nižim indeksom razvijenosti).

Politika Županije prema gradovima

Svrha izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije je smanjivanje razlika u regionalnom razvoju između svih jedinica lokalne samouprave uz korištenje svih njihovih razvojnih potencijala. Posebna pažnja će se stoga posvetiti provođenju svih prioriteta i mjera navedenih u ovom strateškom dokumentu.

Iako je politika Županije prema potpomognutim područjima dala naglasak na poticanje razvoja, kao značajan akter regionalnog razvoja uvažavaju se i urbana područja. Urbano područje su središta s najvećim brojem stanovnika, obrazovnih, kulturnih i drugih institucija, pravnih osoba i dr. te stoga predstavljaju značajan regionalni potencijal cijele regije.

Urbana područja imaju presudnu ulogu kao pružatelji usluga i pokretači razvoja za okolna područja (gradove manjih dimenzija i ruralna područja) kao središta gospodarskih mogućnosti, inovacijskih potencijala, kulturnih vrijednosti i ljudskog kapitala. Istovremeno, zbog velike koncentracije društveno-gospodarskih aktivnosti, to su područja u kojima se koncentriraju problemi poput nezaposlenosti, socijalne isključenosti i siromaštva i velike potrošnje energije. Zato je potrebno, uz osnaživanje urbanih područja kao pokretača rasta i razvoja, iskoristiti njihov potencijal te se koncentrirati na rješavanje socijalnih pitanja, smanjenje potrošnje energije i ispušnih plinova te prelazak na ugljično-neutralno gospodarstvo. Zakon definira strategiju razvoja urbanog područja kao temeljni strateški dokument u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za urbana područja. Strategiju razvoja urbanog područja na području Krapinsko-zagorske županije dužan je izraditi jedino Grad Krapina kao manje urbano područje i sjedište Županije. Krapinsko-zagorska županija operativno je uključena u izradu strategije urbanog razvoja te potiče suradnju u pripremi projekata poslovne infrastrukture (poslovni inkubator, promocija poduzetništva kroz organizaciju gospodarskih sajмова) kao i komunalne infrastrukture u svojstvu partnera.

Na području Krapinsko-zagorske županije proces urbanizacije nije toliko naglašen s obzirom da nema većeg grada već su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Stoga je potrebno razvijati i dalje sva naselja gradskog karaktera s ciljem postizavanja više kvalitete života. Ovo se postiže kroz potporu Županije za pripremu i provedbu projekata prvenstveno financiranih sredstvima Europske unije, ali i pripremom regionalnih projekata koji imaju utjecaj na sve gradove (master plan javne rasvjete).

PROVEDBA

Opis provedbe te provedbeni mehanizmi prikazani su kroz financijski okvir Strategije (razrada planiranih financijskih sredstava koja se planiraju uložiti u provedbu do 2020. godine), institucionalni okvir (opis dionika i njihove uloge u pripremi i provedbi Strategije) te kroz identifikaciju strateških projekata Krapinsko-zagorske županije. Detaljan prikaz provedbe Strategije kroz navedene elemente nalazi se u sljedećim poglavljima.

20. Financijski okvir provedbe Strategije

Financijski okvir provedbe Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine prikazuje planirana sredstva s obzirom na izvore koja su potrebna da bi se dostigli planirani ciljevi razvoja Županije.

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine planira se realizirati pomoću:

1. sredstava alociranih kroz proračun Županije;
2. sredstava uloženi kroz proračune jedinica lokalne samouprave na području Krapinsko-zagorske županije;
3. sredstava koje ulaže Republika Hrvatska kroz državni proračun za investicije na području Županije;
4. pomoći Europske unije odnosno realizacijom projekata koji će se financirati u sklopu strukturnih i Kohezijskog fonda Europske unije te ostalih programa transnacionalne suradnje;
5. sredstava koje kroz svoje poslovanje ulažu javna poduzeća te
6. sredstava ostalih izvora (Zavod za zapošljavanje, komore, privatna sredstva i sl.).

Procjena sredstava koja će se uložiti u provedbu Strategije izrađena je temeljem izvršenja županijskog i lokalnih proračuna Krapinsko-zagorske županije te podataka o investicijama i ulaganjima javnih institucija i ostalih dionika razvoja, a kojima raspolažu glavni dionici provedbe Strategije (prvenstveno pročelnici/pročelnice županijskih/gradskih/općinskih odjela, ravnatelji/ce i direktori/ce javnih institucija) primjenjujući temeljne pretpostavke:

1. Sredstva su podijeljena s obzirom na prethodno navedene izvore.
2. Sredstva su prikazana za razdoblje 2015. – 2020. godina.
3. Sredstva su shematski prikazana na razini ulaganja u pojedinu mjeru te grupirano za pojedini cilj i prioritet;
4. Podaci za državni, županijski, lokalni proračun temelje se na izvršenju proračuna za 2015. godinu, planu proračuna za 2016. godinu te projekcijama proračuna za naredne dvije godine pri čemu su sredstva za razdoblje 2019./2020. godina projicirani u odnosu na planirana sredstva za 2018. godinu.
5. Financijski okvir temelji se na razvojnom konceptu, odnosno očekuje se poboljšanje životnog standarda te se samim time očekuju i veća ulaganja i investicijska aktivnost te se planirana sredstva postupno povećavaju.
6. Sredstva iz europskih fondova planirana su u odnosu na prioritete ulaganja koji su navedeni u operativnim programima za razdoblje 2014. – 2020. godine - Konkurentnost i kohezija, Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja te mogućnosti realizacije projekata kroz programe teritorijalne suradnje u kojima Krapinsko-zagorska županija može sudjelovati (Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska, Programi transnacionalne suradnje, Programi unije).

S obzirom na prikupljene podatke, indikativni financijski okvir prikazan je u narednoj tablici, a detaljan financijski okvir nalazi se u Dodatku 5 Strategije.

Tabela 3 - Sažeti prikaz financijskog okvira provedbe Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. - 2020. godina

DRŽAVNI PRORAČUN	ŽUPANIJSKI PRORAČUN	LOKALNI PRORAČUN	EU SREDSTVA	JAVNE INSTITUCIJE	OSTALI IZVORI	UKUPNO
424.376.798,47 kn	210.571.166,21 kn	1.273.136.307,36 kn	287.948.776,68 kn	2.983.264.541,00 kn	55.493.695,77 kn	5.234.791.285,48 kn
8,11%	4,02%	24,32%	5,50%	56,99%	1,06%	100,00%

Izvor: Analiza proračuna JLPRS, javnih institucija, Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2016. godina

Financijski okvir detaljno je razrađen i unutar Akcijskog plana koji se nalazi u Dodatku 5. Akcijski plan služi za operacionalizaciju i provedbu Strategije, a omogućuje cjelovit pregled i strukturu svih aktivnosti potrebnih za provedbu Strategije u trogodišnjem razdoblju. Akcijski plan detaljno razrađuje plan ulaganja sukladno podacima u Financijskom okviru te povezuje planirane investicije s pokazateljima provedbe na razini pojedine mjere/prioriteta/cilja razvoja navedenih u Strategiji. Akcijski plan izrađen je temeljem Plana razvojnih programa Krapinsko-zagorske županije i lokalnih proračuna te planirane realizacije strateških projekata Županije i podataka navedenih u cjelovitoj Bazi projekata. Akcijski plan usklađuje se svake godine i odraz je Plana razvojnih programa županijske i lokalne razine te plana investicija javnih institucija.

Akcijski plan temelji se, kao i Financijski okvir, na pretpostavci znatnijeg otvaranja diversificiranih izvora sredstava za projekte – odnosno očekuje se u 2017. godini (n+1 godina u Akcijskom planu) otvaranje većeg broja natječaja za projekte usmjerene na poduzetništvo i ruralni razvoj. Posljedično, očekuje se da će se kroz dostupne fondove Europske unije apsorbirati veći iznos sredstava za pojedinačne poduzetničke projekte i projekte u javnom sektoru – stoga su u pojedinim mjerama u Akcijskom planu vidljiva znatna odstupanja od sredstava utrošenih u prethodnim godinama u odnosu na planirana sredstva u narednim godinama.

U Akcijskom planu također je vidljivo da pojedina mjera sadržava samo jedan projekt/program. Ovo je rezultat analize Planova razvojnih programa pojedinih gradova/općina koji su uvršteni u Akcijski plan, a temelje se na projekcijama proračuna za 2017. i 2018. godinu. Ovi podatci posljedica su dostupnih podataka u trenutku izrade Strategije, a kroz godišnje usklađivanje provodit će se detaljna analiza Akcijskog plana te su moguća dodatna odstupanja u odnosu na planirano. Pojam *aglomeracija* unutar cilja koji se odnosi na komunalnu infrastrukturu referira se na regionalni projekt izgradnje sustava odvodnje koji se u službenoj terminologiji Hrvatskih voda naziva „aglomeracijama“ pošto se obuhvaća više jedinica lokalne samouprave i širi teritorij. U ovom smislu, pojam aglomeracije koji se koristi u ove svrhe, drugačiji je sadržajno od pojma aglomeracije koji se koristi za potrebe politike regionalnog razvoja.

21. Provedbeni mehanizmi

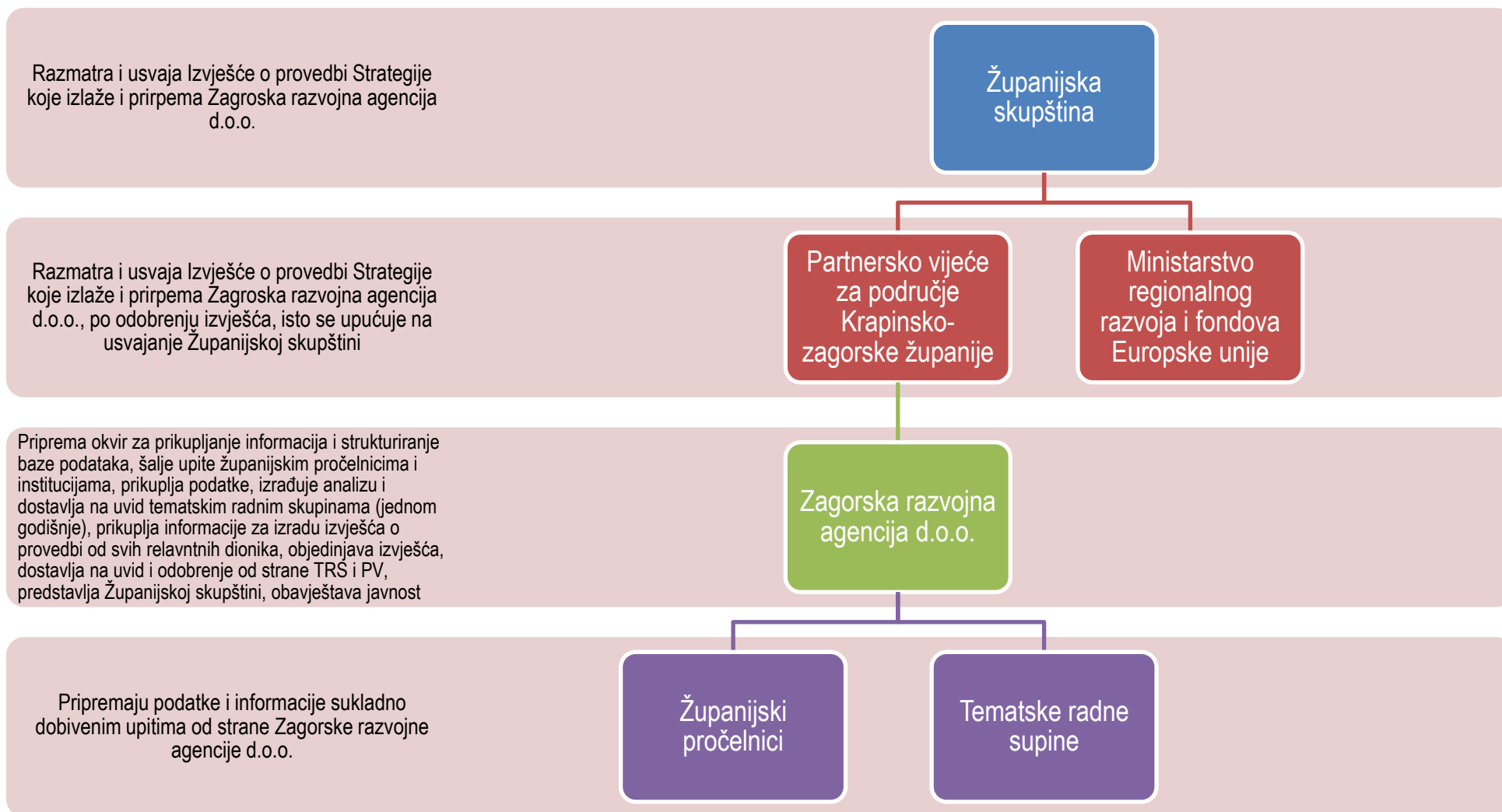
Institucionalni okvir sadrži kratki popis svih uključenih dionika u pripremu, provedbu i praćenje Strategije, opis njihovih uloga i zadaća vezano uz pojedinu fazu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije, kao i način njihove komunikacije i koordinacije. Ključni dionici su:

- Županijska skupština;
- Županijska uprava:
 - župan, zamjenici župana;
 - pročelnici;
- Ravnatelji/ce, direktori/ce županijskih institucija;
- Tematske radne skupine za izradu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije koje uključuju predstavnike javnog, civilnog i privatnog sektora, a podijeljene su u skupine:
 - za gospodarstvo;
 - za razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života;
 - za održivi razvoj prostora, okoliša i prirode;
- Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije koje čine predstavnici regionalne samouprave, gradova i općina s područja županije, visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja, gospodarskih i socijalnih partnera s područja županije te predstavnici organizacija civilnog društva s područja županije;
- Zagorska razvojna agencija d.o.o. kao regionalni koordinator Krapinsko-zagorske županije;
- Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske;
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

U glavne dionike potrebno je ubrojiti i nositelje pojedinih mjera navedenih u Strategiji koji su izravno uključeni u operacionalizaciju Strategije putem provedbe navedenih aktivnosti i projekata. U fazi pripreme, kao dionik uključen je i vanjski evaluator procesa izrade te vanjski stručnjak za provedbu strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš.

Komunikacijski protokol koji obuhvaća jasno definiranje tijeka informacija u procesu provedbe Strategije, ključan je mehanizam za uspješno provođenje Strategije. Kako je prikazano u tabeli 4. zadaće i odgovornosti pojedinih dionika provedbe jasno su definirane, a u nastavku se daje pregled komunikacijskih kanala.

Zagorska razvojna agencija d.o.o. glavni je koordinator provedbe Strategije te je odgovorna za prikupljanje potrebnih informacija o provedbi, izradu baze podataka te na godišnjoj razini, izradu ažurirane Analize stanja. Strukturirani protokol razmjene informacija vezano za provedbu Strategije i praćenje provedbe nalazi se u nastavku.

Shematski prikaz zadaća i odgovornosti pojedinog dionika u pojedinoj fazi Strategije prikazan je tabelom u nastavku.

Tabela 4 - Ključni dionici institucionalnog okvira Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. - 2020. godina

DIONIK	ZADACI I ODGOVORNOSTI		
	FAZA PRIPREME	FAZA PROVEDBE	PRAĆENJE PROVEDBE
Županijska skupština	Donošenje odluke o izradi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije, imenovanje članova Partnerskog vijeća i članova Tematskih radnih skupina, participiranje u procesu javnih konzultacija, razmatra konačni nacrt Strategije te potvrđuje i donosi Strategiju	Potvrđuje strateške projekte, nadzire provedbu strateških projekata, inicira potrebu izmjene Strategije, razmatra i usvaja Akcijski plan provedbe na godišnjoj razini	Razmatra i usvaja izvješća o provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije
Županijska uprava	Sudjeluje u radu Tematskih radnih skupina, dostavlja potrebne podatke za analizu stanja, predlaže indikatore za praćenje, razmatra nacrt Strategije i sudjeluje u postupcima javnih konzultacija	Priprema podatke o provedbi Strategije kroz prikupljanje informacija o indikatorima i financijskom okviru, priprema podatke za Akcijski plan i izvješće o provedbi, inicira, koordinira i sudjeluje u provedbi razvojnih projekata, provodi aktivnosti Komunikacijske strategije	Nadzire i kontrolira provedbu, razmatra Izvješće o provedbi, inicira izmjene i dopune Strategije
Ravnatelj/ce, direktori/ce županijskih institucija	Sudjeluje u radu Tematskih radnih skupina, dostavlja potrebne podatke za analizu stanja, predlaže indikatore za praćenje, razmatra nacrt Strategije i sudjeluje u postupcima javnih konzultacija	Priprema podatke o provedbi Strategije kroz prikupljanje informacija o indikatorima i financijskom okviru, priprema podatke za Akcijski plan i izvješće o provedbi, inicira, koordinira i sudjeluje u provedbi razvojnih projekata, provodi aktivnosti Komunikacijske strategije	Nadzire i kontrolira provedbu, razmatra Izvješće o provedbi, inicira izmjene i dopune Strategije
Tematske radne skupine za izradu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije	Izrada analize situacije, kategorizacija nalaza u SWOT analizi, razrada ciljeva, prioriteta i mjera, predlaganje indikatora razvoja, razmatranje prijedloga strateških projekata, izrada financijskog okvira i akcijskog plana	Razmatra akcijski plan provedbe, suradnja u pripremi i provedbi strateških projekata, sudjelovanje u kreiranju Baze projekata, inicira dopune i izmjene Strategije, sudjeluje u Komunikacijskim aktivnostima	Razmatra i predlaže dopune Izvješća o provedbi Strategije razvoja
Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije	Razmatranje zajedničkih prioriteta na razini Krapinsko-zagorske županije, predlaganje zajedničkih strateških projekata, razmatranje nacrta Strategije, razmatra rezultate ex ante evaluacije, potvrđuje konačni nacrt i predlaže Strategiju za usvajanje od strane Županijske	Daje mišljenje na provedbu Strategije razvoja, razmatra razvojne prioritete, predlaže izmjene i dopune, potvrđuje strateške projekte i Akcijski plan	Razmatra i predlaže dopune Izvješća o provedbi Strategije razvoja te usvaja godišnje izvješće

	skupštine		
Regionalni koordinator	Organizira rad tematskih radnih skupina i Partnerskog vijeća za područje KZZ-a, izrađuje dinamički plan rada na pripremi Strategije, analizira prikupljene podatke, pokreće javna savjetovanja, prikuplja mišljenja javnosti, osigurava administrativnu podršku u pripremi dokumenta, izrađuje konačni nacrt Strategije, djeluje kao posrednik u vertikalnoj i horizontalnoj komunikaciji (sa svim dionicima)	Formira i prikuplja projekte za Bazu projekata, izrađuje analize projekata u Bazi, umrežava glavne dionike, priprema Izvješća o provedbi, koordinira rad Partnerskog vijeća i tematskih skupina, priprema dokumente za usvajanje, inicira pripremu i provedbu razvojnih projekata te aktivno sudjeluje u njima, izrađuje godišnji Akcijski plan i usklađuje financijski okvir na godišnjoj razini, izrađuje baze podataka o stanju Krapinsko-zagorske županije	Priprema izvješća o provedbi Strategije, sudjeluje u procesu vrednovanja provedbe strategije, inicira promjenu razvojnih prioriteta
Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske	Certifikacija regionalnih koordinatora, nadgledanje procesa izrade ŽRS-a te pružanje stručne podrške u tumačenju zakonskih akata	Koordinacija Baze projekata, iniciranje projekata, umrežavanje dionika	Zaprimanje izvješća o provedbi Strategije
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije	Davanje smjernica u izradi Strategije, tehnička podrška, prikupljanje podataka	Koordinacija projekata u Bazi projekata, stručna i tehnička podrška regionalnim koordinatorima, umrežavanje prema institucionalnom okviru sukladno Strategiji regionalnog razvoja RH, priprema i provedba strateških projekata	Zaprimanje Izvješća o provedbi Strategije, davanje mišljenja o potrebi izmjene Strategije
Nositelji pojedinih mjera	Konzultiraju se pri iniciranju i izradi mjera, surađuju pri izradi pokazatelja za praćenje i vrednovanje provedbe te rezultata i učinaka razvojnih projekata, surađuju u izradi prijedloga za financijski okvir	Provedba mjera prema Akcijskom planu, priprema i predlaganje razvojnih projekata	Prate rezultate i razvojnih učinaka provedbe mjera, sudjeluju u izradi izvješća o provedbi mjera Strategije
Vanjski evaluator procesa izrade	Ex ante evaluacija pojedinih faza izrade, ex ante evaluacija konačnog nacrta, izrada izvješća o ex ante evaluaciji	n/p	n/p
Stručnjak za provedbu strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš	Analiza Strategije i procjena utjecaja predloženih Mjera na okoliš, izrada Studije utjecaja na okoliš te tehničkog sažetka, koordinacija povjerenstva za provedbu postupka strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš	n/p	n/p

Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

22. Strateški projekti Krapinsko-zagorske županije

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s tematskim radnim skupinama i partnerskom vijećem za područje Krapinsko-zagorske županije identificirala je 8 strateških projekata koji imaju potencijal ostvarenja nakon donošenja Strategije te u srednjoročnom razdoblju. Cjelovit popis projekata s područja Krapinsko-zagorske županije nalazi se u Bazi projekata Krapinsko-zagorske županije koja se sustavno nadopunjuje od 2011. godine i usklađuje sa Središnjom bazom razvojnih projekata Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Naziv projekta 1:	Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Krapinsko-zagorska županija
Cilj projekta	Jačanje konkurentnosti, rast i razvoj tehnološko usmjerenih i na znanju temeljenih MSP-a, rast i razvoj sektora malog gospodarstva, internacionalizacija poslovanja te podizanje razine poduzetničkog znanja, funkcionalna uspostava inkubatora i jačanje kapaciteta nove institucije.
Indikativni popis aktivnosti	Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora, razvoj vještina djelatnika i suradnika poduzetničkog inkubatora, edukacija poduzetnika, razvoj poslovnog plana i sustava kvalitete poduzetničkog inkubatora, uspostava virtualnog inkubatora, marketing i promocija.
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Indikativni proračun projekta	36.475.192,21 kuna
Izvor financiranja	Europski fond za regionalni razvoj: 30.000.000,00 kuna Sredstva prijavitelja: 5.000.000,00 kuna
Cilj 1	Konkurentno gospodarstvo
Razvojni prioritet 1.1.	Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture
Mjera 1.1.1.	Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
Naziv projekta 2:	Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partneri: 1. Srednja škola Zabok 2. Zagorska razvojna agencija d.o.o. 3. Trgovačko-ugostiteljska škola, Karlovac 4. Srednja škola Prelog 5. Hotelijersko-turistička škola, Zagreb 6. Šolski center Šentjur (SLO) 7. Pučko otvoreno učilište Zabok 8. Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija
Cilj projekta	Poboljšanje kvalitete pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unapređenje vještina polaznika edukativno-obrazovnih programa iz područja turizma i ugostiteljstva. Unapređenje vještina ljudskih resursa kroz cjeloživotno učenje.
Indikativni popis aktivnosti	Priprema i izrada projektno-tehničke dokumentacije Razvoj vještina nastavnog osoblja kroz organizaciju tematskih treninga, studijskih putovanja te stručnih edukacija Kreiranje sustava praćenja potreba i zahtjeva tržišta rada

	<p>Izrada novih nastavnih programa/kurikuluma u skladu s novinama i zahtjevima realnog sektora</p> <p>Nabava opreme sukladno tehnološkim inovacijama i trendovima</p> <p>Izrada kurikuluma za usavršavanje osobnih, komunikacijskih, prodajnih i upravljačkih vještina za niži, srednji i viši menadžment te zaposlene u javnom sektoru povezanom s turizmom</p> <p>Izgradnja i opremanje Centra</p> <ul style="list-style-type: none"> - trening centar - objekt s dostatnim prostorom za održavanje obrazovno edukativnih programa, kabinetima, multimedijским centrom s knjižnicom te ostalim adekvatnim prostorijama, praktikum za kuharstvo, praktikum za slastičarstvo, praktikum za posluživanje, multifunkcionalna dvorana za prezentacije, stručna predavanja i radionice te pripadajući kabineti i oprema, pokazni hotel i restoran otvorenog tipa - podzemna garaža
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Indikativni proračun projekta	29.588.000,00 kuna
Izvor financiranja	Europski fond za regionalni razvoj: 75% (22.191.000,00 kuna) Krapinsko–zagorska županija: 25% (7.397.000,00 kuna)
Cilj 2.	Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
Razvojni prioritet 2.1.	Izvrsnost u odgojno–obrazovnom sustavu
Mjera 2.1.1.	Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja
Naziv projekta 3:	Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja
Naziv nositelja projekta i partnera	Srednja škola Bedekovčina
Cilj projekta	<p>Prijelaz s rada u dvije smjene na rad u jednoj smjeni (djelomično)</p> <p>Povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u Hrvatskoj pa i Europskoj uniji</p> <p>Bolji uvjeti školovanja učenika i radnog prostora za sve učitelje</p> <p>Izgradnja poligona za praktičnu nastavu poljoprivrednih usmjerenja</p> <p>Formiranje centra izvrsnosti koji će doprinijeti kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi kako za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.</p> <p>Proširenje i utvrđivanje opsega znanja kroz teorijski i praktični rad</p>
Indikativni popis aktivnosti	<p>Rekonstrukcija 14 učionica, laboratorija, informatičkih kabineta, knjižnice, ulaznog prostora i krovne konstrukcije objekta</p> <p>Radovi, nabava opreme, ugovori o uslugama (nadzor) za koje će biti formirani timovi s voditeljima svakog tima</p> <p>Financijsko praćenje izgradnje i opremanje objekta</p>
Ciljano područje	Općina Bedekovčina
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Indikativni proračun projekta	26.032.338,75 kuna
Izvor financiranja	Europski fond za regionalni razvoj 85% Prijavitelj: 15%
Cilj 2	Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
Razvojni prioritet 2.1.	Izvrsnost u odgojno–obrazovnom sustavu

Mjera 2.1.1.	Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja
Naziv projekta 4:	Vatrogasno vježbalište
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Hrvatska vatrogasna zajednica Partneri: Krapinsko-zagorska županija Zagorska razvojna agencija d.o.o. Vatrogasna zajednica Zagrebačke županije Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije
Cilj projekta	Izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta što će omogućiti osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova
Indikativni popis aktivnosti	Identifikacija i parcelacija dijela prostora Vatrogasnog vježbališta Izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabineta za nastavnike i ostalom logističkom infrastrukturom Opremanje vatrogasnom tehnikom, vatrogasnom opremom, sredstvima za gašenje i namještajem, opremom i nastavnim pomagalicama za zgradu
Ciljano područje	Grad Oroslavje
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Indikativni proračun projekta	22.510.000,00 kuna
Izvor financiranja	Prijavitelj: 31% (6.978.100,00 kuna) Europski fond za regionalni razvoj: 69% (15.531.800,00 kuna)
Cilj 2	Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
Razvojni prioritet 2.4.	Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva
Mjera 2.4.3.	Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga
Naziv projekta 5:	<i>Izgradnja državnih cesta na području Krapinsko-zagorske županije</i> <i>1. Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum</i> <i>2. Spojna cesta Zabok – Krapina</i>
Naziv nositelja projekta i partnera	Hrvatske ceste d.o.o.
Cilj projekta	Podizanje kvalitete prometne infrastrukture jugoistočnog i zapadnog dijela KZZ-a, rasterećenje prometnica u Zagrebu, poboljšanje povezanosti autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan, brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja.
Indikativni popis aktivnosti	1. listopada 2015. godine otvorena je I. dionica Brze ceste Mokrice – Andraševac (Bračak) dužine 5,2 km ukupne vrijednosti 254 milijuna kuna. U tijeku su i radovi na drugoj fazi Brze ceste na dionici od Andraševca do Zlatar Bistrice vrijednoj 142 milijuna kuna; dio do Bedekovčine je u čitavom svojem dijelu već probijen, zajedno s čvorom Bedekovčina. Također je u tijeku postupak javne nabave za odabir izvođača Brze ceste i to za fazu III (dionica Bedekovčina – Zlatar Bistrica) i fazu VI. (PUO Špičkovina) ukupne vrijednosti 248 milijuna kuna. Dionica do Bedekovčine trebala bi biti dovršena do ljeta 2016. godine; a do Zlatar Bistrice ovisno o provođenju natječaja, unutar dvije i pol godine. 2. 2016. godine planira se puštanje u promet I. faze dionice Zabok – Krapina (izlaz Sveti Križ Začretje) duljine 6,1 km u vrijednosti 43,7 milijuna kuna. Ujedno, planirano je pokretanje postupaka javne nabave za odabir izvođača za II. fazu dionica Sveti

	Križ Začretje – Krapina duljine 13,1 km, vrijednosti 59,7 milijuna kuna.
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta *	Faza I – Andraševac – Zlatar Bistrica - „1” – projekt neposredne realizacije Faza II - Zabok – Sveti Križ Začretje - „1” – projekt neposredne realizacije Faza III – Zlatar Bistrica – Popovec – „2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju Faza IV – Sveti Križ Začretje – Krapina - 2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju Faza - V Zlatar Bistrica – Breznički Hum - „3” - projekt realizacije u dugoročnom planskom razdoblju
Indikativni proračun projekta	Faza I – 254.000.000,00 kuna Faza II – 43. 700.000,00 kuna Faza III – 390.000.000,00 kuna Faza IV – 59.700.000,00 kuna Faza V – 248.000.000,00 kuna
Izvor financiranja	Hrvatske ceste
Cilj 3	Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode
Razvojni prioritet 3.3.	Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora
Mjera 3.3.4.	Poboljšanje prometne infrastrukture
Naziv projekta 6:	NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske Partneri: Krapinsko-zagorska županija Zagrebačka županija
Cilj projekta	Povećanje sigurnosti u prometu - povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona Smanjenja svjetloonečišćenja Postizanje energetske i novčanih ušteda
Indikativni popis aktivnosti	Provedba otvorenog postupka javne nabave za energetske preglede sustava javne rasvjete za gradova i općina na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije Izrada energetske preglede sustava javne rasvjete i izrada Akcijskih planova rekonstrukcije sustava javne rasvjete za svaki uključeni JLS Provedba otvorenog postupka javne nabave za rekonstrukciju postojećih sustava javne rasvjete za gradove i općine na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije Izrade glavnog projekta gradnje sustava javne rasvjete Rekonstrukcija sustava javne rasvjete na području uključenih JLS
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Indikativni proračun projekta	Pripremna faza – 1.425.000,00 kuna Faza realizacije – 41.250.000,00 kuna
Izvor financiranja	Pripremna faza – Europska investicijska banka – ELENA program, vlastita sredstva Faza realizacije – model javno-privatnog partnerstva, vlastita sredstva
Cilj 3	Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode
Razvojni prioritet 3.2.	Očuvanje okoliša i održivi

Mjera 3.2.1.	Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete
Naziv projekta 7:	Integrirani prijevoz putnika na području Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Partneri: Krapinsko-zagorska županija 15% Zagrebačka županija 25% Grad Zagreb 60%
Cilj projekta	Podizanje kvalitete i atraktivnosti javnog gradskog i prigradskog prijevoza uspostavljanjem integriranog prijevoza (autobus, tramvaj, željeznica) te uvođenje jedinstvene prijevozne karte.
Indikativni popis aktivnosti	Izrada projektne dokumentacije: Izrada 1. faze Master plana prometnog sustava za područje Grada Zagreba, Zagrebačke i KŽŽ; 2. faza Master plana prometnog sustava Izrada 2. faze projekata IPP-a : Idejni projekt automatizacije naplate i kontrole vozničkih karata, Idejni projekt informiranja putnika, Elaborat prilagodbe organizacijske strukture operatera modelu integriranog prijevoza putnika; Analiza postojećeg načina financiranja i subvencioniranja javnog gradskog i prigradskog prijevoza putnika na prometno funkcionalnom Zagrebačkom području i prijedlog novog modela komparativnom analizom stanja u EU zemljama; Izvedbeni prijedlog tarifnog sustava IPP-a; Plan prilagodbe prometne infrastrukture sustavu IPP-a; ITS (Inteligentno upravljanje prometom) za područje Grada Zagreba, Zagrebačke županije i KŽŽ-a; Glavni i izvedbeni projekt Sustava za automatsku naplatu i kontrolu karata (ticketing sustav); Glavni i izvedbeni projekt Sustava informiranja putnika u IPP-u; Opremanje sustava, izgradnja ili rekonstrukcija infrastrukturnih objekata (terminala i stajališta, pruga i dr.); uspostavljanje IPP-a-zajednička tarifa, usklađeni vozni red, zajedničko informiranje putnika)
Ciljano područje	Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Indikativni proračun projekta	Prema podacima iz studije predizvodljivosti, ukupna investicije za uspostavu sustava integriranog prijevoza procjenjuje se na 150.000.000 €, u što su uključena ulaganja svih budućih dionika (HŽ Infrastruktura, HŽ Putnički prijevoz, Hrvatske ceste, ZET-a i dr.)
Izvor financiranja	Europski fond za regionalni razvoj: 85%, 15% - vlastita sredstva
Cilj 3	Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode
Razvojni prioritet 3.3.	Razvoj komunalne i prometne infrastrukture i uređenje prostora
Mjera 3.3.4.	Poboljšanje prometne infrastrukture
Naziv projekta 8:	Energetski centar Bračak
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partner: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Cilj projekta	Uspostava Energetskog centra Bračak kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije
Indikativni popis aktivnosti	Energetska obnova dvorca Bračak po niskoenergetskom standardu Opremanje dvorca Bračak Demonstracija elektromobilnosti Sanacija sustava odvodnje Rekonstrukcija interne prilazne ceste Uređenje perivoja

	<p>Provedba planiranih aktivnosti u okviru Energetskog centra Bračak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokretanje i sudjelovanje u investicijskim projektima samostalno ili kao podrška javnom sektoru • stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetskih i razvojnih strategija • poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje • energetska obnova javnih zgrada i zgrada pod spomeničkom zaštitom • pružanje energetske usluge i sklapanje ugovora o energetskom učinku • akademija za korištenje energije biomase • uspostavljanje suradnje s gospodarskim subjektima i interesnim udruženjima iz europskih regija • referentni centar znanja za energetske učinkovitost u području javne rasvjete
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„1” – projekt neposredne realizacije
Indikativni proračun projekta	24.000.000,00 kuna
Izvor financiranja	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Cilj 3	Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode
Razvojni prioritet 3.2.	Očuvanje okoliša i održivi
Mjera 3.2.1.	Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva, prometa i javne rasvjete
Naziv projekta 9:	Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda na području Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Zagorski vodovod d.o.o. Zabok Hrvatske vode, Zagreb
Cilj projekta	Zaštita okoliša – zaštita vodnih resursa
Indikativni popis aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aglomeracija Zabok / Zlatar (Izrada studijske i projektne dokumentacije, Apliciranje prema fondovima EU, Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda, Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda) 2. IZGRADNJA SUSTAVA ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA AGLOMERACIJE KRAPINA - 1) GLAVNI KOLEKTORI: GORNJA PAČETINA – KRAPINA I DONJA ŠEMNICA - KRAPINA, 2) GLAVNI KOLEKTOR 2.1 OD RETENCIJSKOG BAZENA KRAPINA DO UPOV-a, 3) RETENCIJSKI BAZEN KRAPINA I SPOJNI CJEVOVOD, 4) SEKUNDARNA MREŽA GRADA KRAPINE – I DIO, 5) SEKUNDARNA MREŽA GRADA KRAPINE – II DIO, 6) UPOV - UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA 3. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Krapinske Toplice 4. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Pregrada
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija – Aglomeracije Zabok i Zlatar
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	<ol style="list-style-type: none"> 1. AGLOMERACIJA ZABOK / ZLATAR - „2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju - Ishodne lokacijske dozvole za sustave prikupljanje i odvodnju otpadnih voda Aglomeracija Zabok i Zlatar (I i II faza) te uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Oroslavje i Zlatar Bistrica, Dovršenje studijske i projektne dokumentacije – 2016. god., Izgradnja sustava – 2020. god., Izgradnja UPOV-a – 2018. god.

	<p>2. IZGRADNJA SUSTAVA ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA AGLOMERACIJE KRAPINA - „1” – projekt neposredne realizacije - IZRADA PROJEKTNE DOKUMENTACIJE U TIJEKU (SEKUNDARNA I KOLEKTOR K 2.1), PROJEKTNA DOKUMENTACIJA PRIPREMLJENA ZA PRIJAVU PROJEKTA I PROVEDBU (UREĐAJ - UPOV), PROJEKT U TIJEKU (SEKUNDARNA MREŽA – I DIO, SPOJNI CJEVOVOD I RETENCIJSKI BAZEN RB KRAPINA, KOLEKTORI GORNJA PAČETINA I DONJA ŠEMNICA)</p> <p>3. Ishođenje lokacijske dozvole za sustave prikupljanje i odvodnju otpadnih voda Aglomeracije Krapinske Toplice te uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Krapinske Toplice - „2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju - Ishođene lokacijske dozvole za sustave prikupljanje i odvodnju otpadnih voda Aglomeracija Zabok i Zlatar (I i II faza) te uređaja za pročišćavanje - u tijeku, dovršenje studijske i projektne dokumentacije – 2016. god., izgradnja sustava – 2020. god., izgradnja UPOV-a – 2020. god.</p> <p>4. Ishođenje lokacijske dozvole za sustave prikupljanje i odvodnju otpadnih voda Aglomeracije Pregrada te uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Pregrada - 2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju, dovršenje studijske i projektne dokumentacije – 2016. god., izgradnja sustava – 2020. god., izgradnja UPOV-a – 2020. god.</p>
Indikativni proračun projekta	<p>1. AGLOMERACIJA ZABOK / ZLATAR - 62.000.000,00 €</p> <p>2. IZGRADNJA SUSTAVA ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA AGLOMERACIJE KRAPINA - 15.600.000,00 EUR</p> <p>3. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Krapinske Toplice - 8.400.000,00 €</p> <p>4. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Pregrada - 6.800.000,00 €</p>
Izvor financiranja	<p>Europski fondovi Vlada RH Hrvatske vode Zagorski vodovod d.o.o. Zabok Krakom d.o.o. VIOP Pregrada</p>
Cilj 3	Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode
Razvojni prioritet 3.3.	Razvoj komunalne i prometne infrastrukture i uređenje prostora
Mjera 3.3.2.	Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje

23. Praćenje provedbe Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije

Sustav praćenja i izvještavanja se temelji na dva ključna elementa: elektroničkoj bazi u kojoj se nalaze podaci o ostvarenim rezultatima te izvještajima koji na sažet i jasan način pružaju informacije o ostvarenim rezultatima. Svrha sustava praćenja i izvještavanja je osigurati dovoljno informacija za nositelje provedbe Strategije, uključujući županijsko partnerstvo, za donošenje ocjena o sljedećim ključnim elementima:

- uspješnosti dostizanja postavljenih ciljeva za tekuće razdoblje,
- razlozima za eventualno nedostizanje postavljenih ciljeva te mogućim rješenjima,
- adekvatnosti planiranih resursa (materijalnih, ljudskih, financijskih) za dostizanje planiranih ciljeva, odnosno prijedlozima za eventualnim realokacijama resursa,
- relevantnosti planiranih prioriteta i mjera s obzirom na eventualne promijenjene okolnosti odnosno temeljem iskustava iz provedbe,
- financijskoj učinkovitosti provedbe mjera,
- uspješnosti procesa partnerstva s ključnim socio-ekonomskim dionicima.

Sukladno članku 49. Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14), Krapinsko-zagorska županija dužna je Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije dostaviti godišnje izvješće o rezultatima provedbe Strategije i to najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu. Izvješće, temeljem metodologije koju propisuje Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije i dostavlja naknadno, izrađuje Zagorska razvojna agencija d.o.o. kao regionalni koordinator i to jednom godišnje. Izvješća će se fokusirati na praćenje izravnih rezultata (outputa) provedenih aktivnosti kroz opis postignutih vrijednosti indikatora definiranih za praćenje provedbe na razini pojedine mjere/prioriteta/cilja, ali će sadržavati i financijski učinak provedbi zadanih mjera. U izvješću će se dati osvrt na realizaciju Strategije sukladno financijskom okviru i Akcijskom planu koji se izrađuje za svaku godinu provedbe, istaknut će se izazovi u provedbi te dati kratak osvrt na potrebu izmjene Strategije.

Izvješće se dostavlja tematskim skupinama na komentare te se upućuje na usvajanje od strane Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije. Potvrđeno izvješće šalje se na usvajanje Županijskoj skupštini.

Praćenje provedbe Strategije temelji se na uspostavi funkcionalne baze podataka na temelju koje se sve godine (jednom godišnje, najkasnije do kolovoza tekuće godine za prethodnu godinu) izrađuje Osnovna analiza kako bi se utvrdio pomak u razvoju temeljen na objektivnim pokazateljima. Ujedno, ova baza predstavlja temelj za izvještavanje o pokazateljima rezultata. Podatke od relevantnih dionika prikuplja i obrađuje Zagorska razvojna agencija. Svaka od tematskih radnih skupina koje su uspostavljene odgovorne su za praćenje stanja u svojoj domeni te potvrđivanje izrađene Analize stanja.

Zagorska razvojna agencija d.o.o. kao regionalni koordinator koji vrši monitoring Baze projekata i moderira unos projekata u Središnju elektronsku bazu projekata Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije prati tijekom projekata koji su već uneseni u Bazu projekata minimalno jedno godišnje, a po potrebi i češće. Jednom godišnje, kao sastavni dio Izvješća o provedbi Strategije, izrađuje se i Analiza projekata prikupljenih u Bazi projekata. Zagorska razvojna agencija d.o.o. ima uspostavljenu on-line Bazu projekata te je opis projekata od strane dionika moguć jednom godišnje. Projekti koji su uneseni u Bazu, po zadovoljavanju kriterija s nacionalne razine, bit će uvršteni u Bazu projekata MRRFEU. Zagorska razvojna agencija d.o.o. jednom godišnje vrši monitoring svih projekata kako bi se ustanovila promjena njihovog statusa i realizacija u realnom vremenu.

24. Vrednovanje Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije

Sukladno članku 48. Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14), Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2020. godine podliježe postupcima vrednovanja:

- 1. Prethodno vrednovanje** - Prethodno vrednovanje je sistematična i objektivna ocjena kvalitete Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije s aspekta njenog dizajniranja/formuliranja, očekivanih rezultata i planirane provedbe. Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je u tom smislu poboljšavanje konačne kvalitete izrađene Strategije, kako bi koristila nositeljima razvojne politike u Županiji u njejoj što učinkovitijoj i djelotvornijoj provedbi. Prethodno vrednovanje Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije provedeno je od strane neovisnih stručnjaka koji su bili uključeni u proces izrade Strategije od samog početka, a Izvještaj o prethodnom vrednovanju nalazi se u Dodatku 3.
- 2. Vrednovanje tijekom provedbe** – vrednovanje Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije tijekom provedbe provodi se jednom za vrijeme trajanja Strategije, odnosno predviđeno je da vanjski stručnjak ocjeni provedbu strategije u 2019. godini, a razdoblje koje će biti obuhvaćeno vrednovanjem odnosi se na 2016. – 2018. godinu. Kroz vrednovanje tijekom provedbe nužno je ocijeniti kvalitete provedbe u smislu dostizanja zadanih ciljeva, ispunjenja indikatora i ostvarenje financijskog plana. Vanjsko vrednovanje koje će se provesti mora ukazati na nužnost poduzimanja promjena strateškog dokumenta ukoliko nalazi upućuju na tu nužnost.
- 3. Vrednovanje nakon provedbe** – vanjsko vrednovanje nakon provedbe provodi se u 2021. godini nakon što završi razdoblje trajanja Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije. Svrha vrednovanja je ocijeniti cjelokupan sustav provedbe Strategije jesu li postignuti rezultati te izraditi preporuke za novu generaciju strateškog dokumenta.

Kako bi se vrednovanje moglo uspješno provesti, pored osnovnih elemenata i načela evaluacije dokumenta, vrednovanje Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije mora se provesti uzimajući u obzir i identificirane rizike provedbe Strategije. Rizici provedbe Strategije te njihov utjecaj kao i mjere ublažavanja posljedica prikazane su u nastavku.

Tabela 5 - Rizici u provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

RIZIK	MOGUĆI UTJECAJ (od 1 – 5 pri čemu 1 podrazumijeva nizak utjecaj, a 5 visok utjecaj)	INTENZITET RIZIKA (od 1 – 5 pri čemu 1 podrazumijeva nizak intenzitet, a 5 visok intenzitet)	MJERE UBLAŽAVANJA POSLJEDICA IDENTIFICIRANIH RIZIKA
Odljev zaposlenika i nedostatak ključnih kompetencija u upravljanju Strategijom	3	3	Kontinuirano usavršavanje zaposlenika u dijelu regionalnog razvoja, diseminacija znanja i vještina na sve dionike institucionalnog okvira
Negativna percepcija Strategije u javnosti	5	3	Informiranje i obavještanje javnosti o mjerama Strategije i mogućnostima njihovog uključivanja u proces donošenja odluka
Promjena javnih politika vezanih za regionalni razvoj na nacionalnoj razini	5	5	Usklađivanje Strategije s nacrtom Strategije regionalnog razvoja RH 2020+ kontinuirano te usklađivanje s promjenama Zakona o regionalnom razvoju
Nedostatak financijskih sredstava za provedbu Strategije	5	5	Razvojno planiranje proračuna i usklađivanje s Akcijskim planom i planom provedbe Strategije, koncentracija sredstava na razvojne projekte koji

			moгу polučiti najveći pomak u razvoju
Nedostatak natječaja na nacionalnoj razini što uzrokuje ograničavanje financijskog kapaciteta nositelja projekata i diversifikaciju izvora financiranja projekata	5	5	Planiranje provedbe projekata i Akcijskog plana u skladu s objavljenim planom objave natječaja na nacionalnoj razini, iskorištavanje alternativnih izvora financiranja projekata, okrupnjavanje više sličnih projekata u jedan projekt kako bi se povećao njegov regionalni utjecaj, umrežavanje nositelja projekata
Nedostatak podataka za pripremu Izvješća	5	5	Izrada hodograma praćenja provedbe Strategije na godišnjoj razini te upoznavanje glavnih dionika s glavnim aktivnostima za praćenje provedbe, pravovremeno započinjanje postupka pripreme Izvješća i prikupljanje podataka iz dostupnih izvora

Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

PARTNERSKI PRISTUP

25. Županijsko partnerstvo

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14) navodi u Članku 13. da je (1) *Županijska razvojna strategija temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioritete razvoja za područje jedinice područne (regionalne) samouprave s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja te da (2) županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.*

Sukladno načelima politike regionalnog razvoja te zakonskim odredbama, Krapinsko-zagorska županija donijela je Odluku o izradi Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016. – 2020. godina (KLASA: 302-02/15-01/05, URBROJ: 2140/01-02-15-3, od 16. rujna 2015. godine).

Za izradu Strategije imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Strategije. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode. Popis članova tematskih radnih skupina nalazi se u Dodatku 1.

Županijska skupština također je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/15-01/06, URBROJ: 2140/01-01-15-3 od 16. rujna 2015. godine) radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja.

Partnersko vijeće djeluje sukladno načelu partnerstva i suradnje, načelu transparentnosti, jednakosti članova partnerstva, načelu usuglašavanja, ono je savjetodavno tijelo, s ciljem utvrđivanja zajedničkih prioriteta na razini Krapinsko-zagorske županije, predlaganja zajedničkih strateških projekata te obavljanja drugih poslova sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14), a administrativne i stručne poslove za potrebe rada županijskog partnerstva obavlja regionalni koordinator za jedinicu područne (regionalne) samouprave – Zagorska razvojna agencija d.o.o..

Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije broji 43 člana pri čemu ni jedan sektor nema natpolovičnu većinu glasova. U radu partnerskog vijeća sudjeluju predstavnici regionalne (područne) samouprave i regionalnog koordinatora, velikih gradova s područja županije, manjih gradova i općina s područja županije, visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja, gospodarskih i socijalnih partnera s područja županije te organizacija civilnog društva s područja županije. Popis članova partnerskog vijeća nalazi se u Dodatku 1.

Ovom strukturom i uključivanjem dionika u proces pripreme Strategije, ali i definiranje njihovog doprinosa u provedbi i praćenju provedbe, osigurava se primjena konzultativnog procesa u donošenju strateškog dokumenta. Oba tijela sudjelovala su aktivno u čitavom ciklusu strateškog planiranja što je prikazano u narednoj tabeli, a detaljan opis konzultacija s partnerskim vijećem i tematskim skupinama te zainteresiranom javnošću prikazan je u Dodatku 1.

Tabela 6 - Opis konzultativnog procesa sa županijskom partnerstvom

	TEMATSKE RADNE SKUPINE	PARTNERSKO VIJEĆE
METODE RADA	Radionice – održane radionice 04.11.2015. godine, 30.11.2015. godine, 24.02.2016. godine	Sjednice – održane sjednice – 15. veljače 2016. godine, 18. svibnja 2016. godine, 25. svibnja 2016. godine te 13.09.2016. godine kada je usvojen konačni nacrt Strategije
	Online konzultacije – materijali poslani tematskim skupinama na komentiranje – osnovna analiza, SWOT analiza, ciljevi, prioriteti i mjere, vizija razvoja, okvir provedbe Strategije – zaprimljeni komentari ugrađeni u dokumente	Online konzultacije – članovi partnerskog vijeća pozvani su komentirati sadržaj nacrtu pojedinih dijelova Strategije prije samih sjednica i tijekom izrade dokumenta, redovno su obavještavani o tijeku izrade i dostupnosti dokumenata na internet stranicama te o provedenim javnim konzultacijama
	Online anketa – provedena inicijalna anketa među članovima TRS-a kako bi se utvrdile najbolje metode rada i razina poznavanja procesa strateškog planiranja	

Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Osim sudjelovanja tematskih skupina i Partnerskog vijeća u procesu izrade Strategije, pojedinačni dijelovi Strategije koji su izrađivani prošli su javne konzultacije. Javno savjetovanje provedeno je za analizu stanja te su zaprimljena 4 komentara od čega je jedan djelomično usvojen, dva su u potpunosti usvojena, a jedan je odbačen u cijelosti. Tijekom konzultacija vezanih uz viziju i mjere razvoja, nisu zaprimljeni komentari. Na cjelokupni dokument Strategije nisu zaprimljeni komentari zainteresirane javnosti. Savjetovanju se moglo pristupiti putem stranica Krapinsko-zagorske županije i Zagorske razvojne agencije d.o.o., a o postupcima savjetovanja obaviješteni su mediji, gradovi i općine, škole, institucije, privatni i civilni sektor putem baza podataka socijalnih partnera.

26. Horizontalna načela

Provedba mjera, dakle identificiranje, priprema i provedba razvojnih projekata i programa Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije, zasniva se na sljedećim temeljnim horizontalnim načelima:

Ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine

Krapinsko-zagorska županija ulaže velike napore da svim građanima pruži jednake mogućnosti i prilike, kako u osobnom tako i u profesionalnom životu. Jednake mogućnosti i prilike se odnose na pristup obrazovanju, zapošljavanju i ukupnoj razini kvalitete života za sve stanovnike neovisno o spolu, dobi, etničkoj pripadnosti ili bilo kojem obliku invaliditeta, kao i o svim ostalim oblicima različitosti.

Primjenom ovog načela osigurava se zastupljenost i vidljivost svih društvenih skupina u svim segmentima života u Krapinsko-zagorskoj županiji. Jednake mogućnosti za sve društvene skupine osnova su i preduvjet za razvoj socijalno pravednog društva. Kao horizontalno načelo, ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti prožete su svim ciljevima, mjerama i prioritetima Strategije, a posebno se ogledaju unutar mjera koje izravno promiču ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine:

- Mjera 2.2.3. Razvoj mreže socijalnih usluga i institucija za brigu o ranjivim skupinama
- Mjera 2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada
- Mjera 2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno obrazovanje
- Mjera 2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a

Održivi razvoj

Ovo načelo ključno je u razvoju svakog područja, sektora i cjelokupnog razvoja Krapinsko-zagorske županije. Održivi razvoj tiče se svih stanovnika, turista i drugih posjetitelja, odnosno njihovog uključivanja i sudjelovanja u procesu planiranja, realizacije i vrednovanja razvojnih projekata i programa.

Mjere koje potiču održivi razvoj odnose se na zaštitu okoliša, učinkovitu upotrebu resursa, ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama, bioraznolikost, otpornost na krizne situacije i sprječavanje rizika te istovremeno izbjegavanje ugrožavanja okoliša i nepovratnog gubitka neobnovljivih prirodnih bogatstva.

Mjere kojima se zadovoljava održivi razvoj su:

- Mjera: 3.1.1. Zaštita i očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti
- Mjera 3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000
- Mjera 3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa
- Mjera 3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete
- Mjera 3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora
- Mjera 3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanja kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša
- Mjera 3.3.1. Unapređenje sustava gospodarenja otpadom
- Mjera 3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine
- Mjera 3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine
- Mjera 3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti

Uporaba dobre upravljačke prakse i participativan pristup u razvoju

Korištenje dobre upravljačke prakse preduvjet je da se reagira i odgovora na predvidive i nepredvidive izazove u razvoju Krapinsko-zagorske županije. To podrazumijeva sposobnost svih županijskih institucija i organizacija da stalno usavršavaju svoja znanja, vještine i ponašanje u upravljanju razvojem.

Participativan pristup, sudjelovanje javnog, privatnog i sektora civilnog društva, osnova je gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije Krapinsko-zagorske županije i očuvanja i razvoja njezinog identiteta.

Mjere koje se odnose na participativan pristup razvoju su:

- Mjera 2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem
- Mjera 2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)
- Mjera 2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva

27. Sažetak Izvješća o provedenom prethodnom vrednovanju

Slijedeći zadane odredbe i napatke Krapinsko-zagorska županija je sredinom 2013. godine inicirala izradu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (Strategija). Koordinator izrade strategije i njezinog prethodnog vrednovanja, te u ulogu samostalnog izrađivača Strategije je Zagorska razvojna agencija d.o.o. za promicanje regionalnog razvoja. Za izradu Strategije imenovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Strategije. Županijska skupština također je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/15-01/06, URBROJ: 2140/01-01-15-3 od 16. rujna 2015. godine) radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja.

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 147/14), donesen je Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (Pravilnik). Proces izrade županijskih razvojnih strategija podliježe postupku prethodnog vrednovanja, pa je ovaj postupak primijenjen i u izradi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine.

Postupak prethodnog vrednovanja obuhvatio je niz sastanaka, kontinuiranu komunikaciju (telefonskim i elektronskim putem) između izrađivača i ex-ante evaluatora odabranog putem javnog natječaja. Pripremljena su dva izvještaja, Privremeni i Završni izvještaj. Preporuke Privremenog izvještaja uglavnom su prihvaćene. Završni izvještaj također sadrži preporuke za unaprjeđenje koje je Izrađivač prihvatio te su ugrađene u konačni nacrt Strategije.

Među najvažnijim rezultatima vrednovanja izdvajaju se sljedeći:

- Izrađivač je pokazao kompetentnost prilikom izrade, te je evidentan napor u namjeri usklađivanja do sada pripremljenih dokumenata sa svim relevantnim propisima i smjericama.
- U smislu poštivanja evaluacijskog kriterija *važnost (relevantnost)*, ciljevi i prioriteti Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine utemeljeni se na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno ciljevi programa u velikoj su mjeri opravdani u odnosu na potrebe. Predloženi ciljevi intervencije s obzirom na društveno-ekonomske probleme koje intervencija treba riješiti su primjereni. Preporuke za unaprjeđenje s obzirom na ovaj kriterij uglavnom su prihvaćene.
- U smislu poštivanja evaluacijskog kriterija *usklađenost (koherentnost)*, uključena je unutarnja i vanjska usklađenost nacrta Strategije, odnosno utvrđena je logika strategije. Odabrani prioriteti i mjere komplementarni su i povezani, kako međusobno tako i s postavljenim ciljevima. Nacrt Strategije u većem je dijelu usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima koji reguliraju područja različitih javnih politika i ciljevima drugih javnih intervencija te s drugim regionalnim strategijama/dokumentima. U nacrtu Strategije osigurana je i unutarnja usklađenost kojom se podrazumijeva postojanje hijerarhije ciljeva odnosno hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva. Preporuke za unaprjeđenje s obzirom na poštivanje ovog kriterija uglavnom su prihvaćene, te su obrazloženi razlozi za neprihvatanje manjeg dijela preporuka što nije umanjilo metodološku ispravnost dokumenta.

Od dodatnih kriterija vrednovanja propisanih Pravilnikom, u ocjenjeno je poštivanje sljedećih:

- *dosljednost (konzistentnost)* – Ocjenjena je jasnoća i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike. U slučaju vrednovanja procesa izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, dosljednost u odnosu na viziju politike koja se provodi Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske (SRRRH) nije vrednovana, s obzirom da je nova SRRRH 2020+ u postupku izrade, a razdoblje provedbe prethodne SRRRH 2011-2013, donesene u svibnju 2010. godine je završeno. Početkom srpnja 2016. godine, očekuje se stavljanje nacrt nove SRRRH 2020+ u postupak javne rasprave, a njeno usvajanje tijekom jeseni 2016. godine. Izrađivača se upućuje na praćenje ovog procesa te eventualno usklađivanje nacrt Strategije razvoja KZZ do 2020. godine sa SRRRH 2020+, ukoliko do tada Strategija razvoja KZZ do 2020. godine ne bude donesena.
- *održivost* – Načelno se može pretpostaviti da će učinci (barem dijela mjera-intervencija) trajati i nakon što ona završi. Navedene mjere imaju naznačene aktivnosti, no čvršći zaključci u smislu održivosti zahtijevaju detaljnije razmatranje i razradu očekivanih rezultata. U ovoj je fazi osobito otežano zaključivati o mogućim trajnim promjenama koje se očekuju provedbom pojedinih mjera. Za takve zaključke bilo bi potrebno imati razrađene i konkretnije projekte i programe, što trenutno nije slučaj.
- *jednakost* – ocjenjeno je do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, rodnu pripadnost i sl. Analiza stanja uglavnom je potkrijepljena podacima i na osnovi rodne pripadnosti, a nacrt Strategije (kao i svi prethodno komentirani dokumenti) zasniva se na primjeni horizontalnih načela. U dijelu koji se odnosi na Horizontalna načela naznačeno je da će dio mjera biti proveden uzimajući taj aspekt u obzir te su naznačene mjere kod kojih će se ovo načelo primjenjivati. Izrađivaču se preporučuje jasnije naznačiti rodnu pripadnost u pokazateljima vezanim za praćenje provedbe (u slučajevima gdje je to primjenjivo i moguće).

Nacrt Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine u skladu je sa svim relevantnim propisima te se u svim elementima smatra zadovoljavajućim. Kvaliteta dokumenta dodatno je unaprijeđena prihvaćanjem preporuka sadržanih u Završnom izvještaju. Proces izrade dokumenta zadovoljavajuće je kvalitete. Zadovoljene su sve pretpostavke za nastavak procesa finalizacije nacrt Strategije, odnosno razmatranjem preporuka sadržanih u Završnom izvještaju te njihovim prihvaćanjem (ili neprihvaćanjem uz opravdano obrazloženje), ex-ante evalutor predlaže da nacrt Strategije bude upućen u postupak e-savjetovanja.

28. Sažetak Izvješća o provedenoj strateškoj procjeni utjecaja Strategije na okoliš

Studija je stručna podloga koja se prilaže uz Strategiju te obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje koji mogu nastati provedbom Strategije. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje budu ocijenjene za vrijeme pripreme Strategije, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja.

Postupak provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš također pruža priliku dionicima da sudjeluju u postupku, a osigurava se i informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okvirni djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

U svrhu informiranja javnosti, informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Studije objavljena je na internetskoj stranici Krapinsko-zagorske županije (u daljnjem tekstu: KZZ) u razdoblju od 29. listopada do 29. studenog 2015.

Tijekom izrade Studije provedene su u više navrata konzultacije s predstavnicima izrađivača Strategije s ciljem dodatne razrade i usuglašavanja mjera s ciljevima i prioritetima Strategije, očekivanim rezultatima provedbe Strategije te o metodologiji i opsegu pojedinih poglavlja Studije. Utvrđeni su i daljnji konzultativni sastanci s izrađivačem Studije kako bi se osigurala pravovremena i paralelna suradnja među izrađivačima tijekom izrade obaju dokumenata.

Nakon provedenog *Scoping*-a ovlaštenik nalazi da je predmetna Strategija dokument multisektorski prikaz gospodarske i društvene situacije, demografskog stanja te stanja u okolišu na području KZZ koja uključuje i analitičke prikaze makroekonomskih i razvojnih stanja i trendova, razvojne potrebe KZZ i područja prirodnih i demografskih resursa, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem. Mjere Strategije su intervencije i aktivnosti u određenom sektoru/području i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata/aktivnosti. U skladu s navedenim, za predmetnu Strategiju u ovoj se fazi može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na komponente okoliša. Za projekte kojima će se utvrditi prostorni smještaj i obilježja pojedinih zahvata koji bi mogli imati značajan negativan utjecaj potrebno je provesti ocjenu o potrebi procjene/ocjenu prihvatljivosti.

Analizirane mjere pozitivno će djelovati na komponente okoliša, dok su za manji broj mjera mogući potencijalno negativni utjecaji u kasnijoj provedbi. To su mjere cilja Konkurentno gospodarstvo – 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture te cilja Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode – 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava te se za njih predlažu mjere ublažavanja mogućeg nepovoljnog utjecaja.

- 1) Planirati korištenje već postojećih putova i cesta za pristup gradilištima kako bi se umanjila degradacija tla i postojećeg vegetacijskog pokrova. U slučaju potrebe probijanja novih cesta, raditi to u prostorima gdje je vegetacija rjeđe zastupljena. Korištenu mrežu puteva nakon završetka građevinskih radova sanirati. Prilikom izvođenja radova gradilišta prostorno ograničiti samo na nužno potrebne površine.
- 2) Za vrijeme izgradnje prometnica posebnu pažnju usmjeriti pravilnoj organizaciji gradilišta te izraditi projekt privremene regulacije prometa s jasno definiranim točkama na postojeći prometni sustav i osiguranjem svih kolizijskih točaka tijekom izvođenja zahvata.
- 3) Na površinama koje neće biti neposredno zahvaćene građevinskim radovima zadržati postojeću vegetaciju, posebno autohtono drveće i grmlje, kao staništa gmazova, gnjezdilišta ptica i skloništa malih sisavaca, te zbog vizualne barijere prema predmetnom zahvatu. Za iste predvidjeti sanaciju u fazi biološke rekultivacije ukoliko dođe do oštećenja na širem području obuhvata.
- 4) Nadzemne dijelove pripadajućih objekata prilagoditi prostoru uvažavajući elemente tradicionalne arhitekture kako bi što manje odudarali od okoline, a pozicioniranje zahvata maksimalno prilagoditi reljefnim karakteristikama područja kako bi se promjene svele na najmanju moguću mjeru. Teren oko predviđenih zahvata urediti u skladu s lokalnim, krajobraznim obilježjima, koristeći autohtonu vegetaciju. Za rekultivaciju koristiti tlo prikupljeno s lokacije zahvata.

- 5) Gradnju infrastrukturnih i gospodarskih objekata u šumskim područjima usmjeravati na manje vrijedne zone a eventualno zauzimanje šumskih područja treba ići na račun neobraslih te djelomično obraslih šumskih zemljišta, šikara i lošijih panjača.
- 6) Lovno gospodarske osnove gospodarenja lovištima uskladiti s novonastalim lovnoproduktivnim površinama i s pripadajućim bonitetima za sve vrste divljači.
- 7) Zaštititi sva tla bez obzira na način korištenja i bonitetnu vrijednost.
- 8) Prilikom odabira lokacije za zahvate u prostoru zatražiti mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela.
- 9) Prije poduzimanja planiranih zahvata u prostoru potrebno je za svaki zahvat provesti arheološki pregled terena i po potrebi probna arheološka istraživanja kojima će se odrediti opseg zaštitnih arheoloških istraživanja, dokumentiranja i konzervacija nalaza i nalazišta.
- 10) Prilikom izgradnje i unapređenja sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje koristiti koridore postojećih prometnica i drugih infrastrukturnih vodova te preferirati izgradnju u izgrađenom građevinskom području
- 11) Za svaki planirani zahvat ishoditi potrebne vodopravne akte.
- 12) Predvidjeti praćenje sastava i kvalitete otpadnog mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te u skladu s rezultatima predložiti njegovo zbrinjavanje.

Nakon provedene procjene utjecaja, kako svake mjere posebno, tako i grupiranih unutar razvojnih prioriteta, ustanovljeno je da je predmetna Strategija dokument koji uključuje predložene razvojne potrebe KZŽ i područja prirodnih i demografskih resursa, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem bez konkretnih intervencija u okolišu. Zbog svega navedenog, u ovoj fazi za većinu od 56 predloženih mjera možemo isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na komponente okoliša. Za 4 mjere (1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture, 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava ne može se isključiti nepovoljan utjecaj na okoliš, ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može procijeniti s obzirom da nisu poznate lokacije aktivnosti koje će se provoditi realizacijom navedenih mjera. Za projekte unutar ovih mjera bit će potrebnu, u fazi planiranja projekta, provesti zaseban postupak ocjene utjecaja aktivnosti na okoliš sukladno Zakonu o zaštiti okoliša.

29. Popis dodataka

Dodatak 1 – Rezultati konzultacija s Partnerskim vijećem za područje Krapinsko-zagorske županije

Dodatak 2 – Cjelovita analiza stanja

Dodatak 3 – Izvještaj o prethodnom vrednovanju

Dodatak 4 – Strateška studija utjecaja Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije na okoliš

Dodatak 5 – Akcijski plan i financijski okvir

Dodatak 6 – Komunikacijska strategija

POPIS TABELA

Tabela 1 - Ulaganja u skupine mjera prema području razvoja.....	31
Tabela 2 - Projekti u bazi projekata Krapinsko-zagorske županije	32
Tabela 3 - Sažeti prikaz financijskog okvira provedbe Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. - 2020. godina.....	90
Tabela 4 - Ključni dionici institucionalnog okvira Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. - 2020. godina.....	93
Tabela 5 - Rizici u provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine.....	103
Tabela 6 - Opis konzultativnog procesa sa županijskom partnerstvom.....	106

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 - Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2011. - 2014. godine.....	30
Grafikon 2 - Analiza realizacije prema izvorima financiranja, u milijunima kuna, 2011. – 2014. godina.....	32

POPIS KORIŠTENIH KRATICA

HGK	Hrvatska gospodarska komora
HGK ŽK Krapina	Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Krapina
HOK	Hrvatska obrtnička komora
OKKZZ	Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZ PU Krapina	Hrvatski zavod za zapošljavanje - Područni ured Krapina
OC KZZ	Obiteljski centar Krapinsko-zagorske županije
CZSS	Centar za socijalnu skrb
OSI	Osobe s invaliditetom
OCD	Organizacije civilnog društva
RLJP	Razvoj ljudskih potencijala
HRD	<i>Human Resources Development</i> – Razvoj ljudskih potencijala

ESF	<i>European Social Fund</i> - Europski socijalni fond
ERDF	<i>European Regional Development Fund</i> - Europski fond za regionalni razvoj
IPA	Instrument prepristupne pomoći
CARDS	<i>Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation</i> - Pomoć Zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju
OP	Operativni program
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
UO KZŽ	Upravni odjel Krapinsko–zagorske županije
NUTS	<i>Nomenclature of Territorial Units for statistics</i> - Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku)
EU	<i>European Union</i> - Europska unija
EZ	Europska zajednica
DZS	Državni zavod za statistiku
RRA	Regionalna razvojna agencija
ŽRS	Županijska razvojna strategija
PVTR KZŽ	Partnersko vijeće za tržište rada Krapinsko-zagorske županije
TRS	Tematska radna skupina
PV	Partnersko vijeće
BDP	Bruto društveni proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
PPS	Standard kupovne moći
ICT	<i>Information Communication Technology</i> – Informacijsko–komunikacijska tehnologija
PPI	Poduzetnička potporna institucija
Start-up tvrtka	Poduzetnik početnik
JLS	Jedinica lokalne samouprave
ŠŠD	Školsko športsko društvo

POPIS IZVORA PODATAKA

1. Državni zavod za statistiku
 - a. Naselja i stanovništvo RH 1971. – 2011.
 - b. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2014.
 - c. Projekcije stanovništva Republike Hrvatske 2010. – 2061. godina
 - d. Popis stanovništva 2011. godine
 - e. Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2014., 2013., 2012., 2011., 2010. godini
 - f. Pokazatelji siromaštva, usporedba između zemalja Europske unije i Republike Hrvatske, 2014. godina, prethodni podatci
 - g. Statistički ljetopisi
 - h. Statistička izvješća, Kultura i umjetnost, 2010., 2011., 2012., 2013. godina
 - i. Statistička priopćenja, Završene zgrade i stanovi, 2010. – 2014. godina
 - j. Statistička priopćenja, Izdana odobrenja za građenje, 2010. – 2015.
 - k. Priopćenje, Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, početak ped. g. 2010./2011., 2011./2012., 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015.
 - l. Priopćenje veljača 2014., 2013., 2012. godina, Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, NKPJS – 2. razina i županije u 2009., 2010. i 2011. godini,
 - m. Zaposlenost i plaće u 2011., 2012., 2013. i 2014. godini
2. Kvaliteta života u Hrvatskoj: regionalne nejednakosti, UNDP, 2007., dostupno na www.undp.hr, preuzeto iz Socijalnog plana Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2014. – 2020. godine, <http://www.kzz.hr/akcijski-plan-socijalnih-usluga-2015-i-2016>
3. Ministarstvo unutarnjih poslova, Pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada za 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godinu
4. Ministarstvo socijalne politike i mladih - Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2014. godini
 - a. Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godini
5. Ekonomski institut Zagreb, Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Zagreb
6. Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godinu
7. Institut za javne financije, Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama 2011. – 2014
8. Krapinsko-zagorska županija
9. Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina
10. HZZ PU Krapina
11. Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
12. Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije
13. Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
14. Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije
15. Pučko otvoreno učilište Zabok
16. Ministarstvo turizma
17. Muzeji Hrvatskog zagorja
18. Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske
19. Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije
20. Registar udruga Republike Hrvatske

21. Policijska uprava Krapinsko-zagorska
22. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (www.mirovinsko.hr - Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje)
23. Državni ured za reviziju
24. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
25. Hrvatska poljoprivredna agencija
26. Državni hidrometeorološki zavod
27. Agencija za zaštitu okoliša
28. Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
29. Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.
30. Krapinsko-zagorski aerodrom
31. Narodne novine
32. HAKOM
33. Eurostat

DODATAK 1 – REZULTATI KONZULTACIJA S PARTNERSKIM VIJEĆEM ZA PODRUČJE – KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14) navodi u Članku 13. da je (1) *Županijska razvojna strategija je temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje jedinice područne (regionalne) samouprave s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja te da (2) županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.*

Sukladno načelima politike regionalnog razvoja te zakonskim odredbama, Krapinsko-zagorska županija donijela je Odluku o izradi Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016. – 2020. godina (KLASA: 302-02/15-01/05, URBROJ: 2140/01-02-15-3, od 16. rujna 2015. godine). Odluka o izradi Županijske razvojne strategije nalazi se u prilogu 1 ovog dokumenta.

Za izradu Strategije imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Strategije. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, a poštujući načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera. Članovi tematskih skupina navedeni su u nastavku:

1. TEMATSKA RADNA SKUPINA ZA GOSPODARSTVO
Anđelko Ferek Jambreč, zamjenik župana, Krapinsko-zagorska županija
Martina Jus, predsjednica, Odbor za financije i proračun, Krapinsko-zagorska županija
Zdravko Tušek, predsjednik, Odbor za međužupanijsku i međunarodnu suradnju
Miroslav Kopjar, predsjednik, Odbor za gospodarstvo
Stjepan Horvat, predsjednik, Odbor za poljoprivredu
Sanja Mihovilić, pročelnica, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove
Nikola Gospočić, pročelnik, Ured župana
Ivanka Znika, v.d. pročelnika, Upravni odjel za financije, proračun i javnu nabavu, Krapinsko-zagorska županija
Ksenija Tomić, Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije
Janja Kantolić, Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina,
Renata Vranić, Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
Sandra Švaljek, Ekonomski institut Zagreb
Damir Strejček, voditelj Odjela malog i srednjeg poduzetništva, Zagorska razvojna agencija d.o.o.
Martina Jantol, voditeljica Odjela za ruralni razvoj i turizam, Zagorska razvojna agencija d.o.o.
2. TEMATSKA RADNA SKUPINA ZA RAZVOJ Ljudskih POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA
Jasna Petek, zamjenica župana, Krapinsko-zagorska županija
Dragica Ferek – Jambreč, predsjednica, Odbor za statut i poslovnik
Damir Hubak, predsjednik, Odbor za predstavke i prijedloge

Adalbert Turner, predsjednik, Odbor za društvene djelatnosti
Martina Gregurović-Šanjug, pročelnica, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade, Krapinsko-zagorska županija
Ivan Lamot, pročelnik, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu
Petra Vrančić Lež, pročelnica, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Ljiljana Malogorski, pročelnica, Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Krešimir Božić, ravnatelj, Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije
Tihomir Vrančić, ravnatelj, Pučko otvoreno učilište, Zabok
Zdenko Kobeščak, ravnatelj, Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovički
Zlatko Radman, ravnatelj, Srednja škola Bedekovčina
Ivana Radanović, Mreža udruga Zagor
Vlasta Krklec, ravnateljica, Muzeji Hrvatskog zagorja
Nataša Hlaban, savjetnica, Odjel za regionalni razvoj i prekograničnu suradnju, Zagorska razvojna agencija d.o.o.
Mirjana Jurman, Predstojnica, HZZ PU Krapina
3. TEMATSKA RADNA SKUPINA ZA ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE
Ivan Martinić, predsjednik, odbor za turizam, zaštitu čovjekovog okoliša, graditeljstvo i prostorno planiranje
Jasmin Krizmanić, predsjednik, Odbor za promet i veze
Milan Kralj, predsjednik, Odbor za komunalne djelatnosti
Mirko Krznar, predsjednik, Povjerenstvo za procjenu šteta od elementarnih nepogoda
Prof.dr.sc. Željko Španjol, Šumarski fakultet, Zavod za ekologiju i uzgajanje šuma
Stjepan Bručić, pročelnik, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Dijana Hršak, ravnateljica, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije
Snježana Žigman, ravnateljica, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
Željko Vincelj, ravnatelj, Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
Sandra Mičin, direktorica, Zagorski Aerodrom
Ivana Horvat, pomoćnica ravnatelja, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Tomislav Šimunić, Stručni suradnik za promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove
Alen Hutinović, stručni suradnik, Odjel za regionalni razvoj i prekograničnu suradnju, Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Rad s tematskim radnim skupinama zasnovan je na rezultatima ankete koju su članovi popunili na početku strateškog procesa. Anketa je izrađena s ciljem analize komunikacijskih alata i radnih materijala koji se mogu koristiti, a kako bi se maksimalno rad na Strategiji i provedba procesa strateškog planiranja prilagodila dinamici grupe. Rezultati ankete pokazali su da su svi članovi tematskih skupina upoznati sa strateškim dokumentima i procesom strateškog planiranja te da su upoznati sa Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija. Od preferiranih metoda rada, članovi tematskih skupina izrazili su volju za sudjelovanjem na radionicama, ali i da im

se omogućiti komentiranje putem e-maila. Obzirom na dobivene rezultate, rad s tematskim skupinama bazirao se na organiziranim radionicama (3 radionice - 04.11.2015. godine, 30.11.2015. godine, 24.02.2016. godine) na kojima su se članovi upoznali s dinamikom izrade Strategije, sudjelovali su u izradi osnovne analize i davali komentare, predlagali su nalaze za SWOT analizu te izradili matricu za određivanje prioriteta i mjera te njihovu međuovisnost. Putem elektronskih kanala komentirali su nacrt osnovne analize i predlagali promjene, dodavali aktivnosti u identificirane mjere, definirali viziju Krapinsko-zagorske županije te sudjelovali u izradi Akcijskog plana i Financijskog okvira Strategije. Na sastancima je prisustvovala većina članova čime su u potpunosti poštovana načela transparentnosti jednakosti članova partnerstva i načelo usuglašavanja. Svim članovima u svakom trenutku bili su dostupni materijali u elektronskom obliku te su informirani pravovremeno o predstojećim koracima.

	PROVEDBA	PRAĆENJE PROVEDBE
Tematske radne skupine	Razmatra akcijski plan provedbe, suradnja u pripremi i provedbi strateških projekata, sudjelovanje u kreiranju Baze projekata, inicira dopune i izmjene Strategije, sudjeluje u Komunikacijskim aktivnostima	Razmatra i predlaže dopune Izvješća o provedbi Strategije razvoja

Opis uključenosti članova tematskih skupina u sustav provedbe Strategije prikazan je u nastavku.

Županijska skupština također je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/15-01/06, URBROJ: 2140/01-01-15-3 od 16. rujna 2015. godine) radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja (Odluka se nalazi u prilogu 2 ovog dokumenta).

Partnersko vijeće djeluje sukladno načelu partnerstva i suradnje, načelu transparentnosti, jednakosti članova partnerstva, načelu usuglašavanja, ono je savjetodavno tijelo, s ciljem utvrđivanja zajedničkih prioriteta na razini Krapinsko-zagorske županije, predlaganja zajedničkih strateških projekata te obavljanja drugih poslova sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14), a administrativne i stručne poslove za potrebe rada županijskog partnerstva obavlja regionalni koordinator za jedinicu područne (regionalne) samouprave – Zagorska razvojna agencija d.o.o.. Članovi partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije su:

PREDSTAVNICI KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE (REGIONALNE SAMOUPRAVE)	
ČLAN	ZAMJENA ČLANA
Željko Kolar, župan	Nikola Gospočić, pročelnik Ureda župana, Krapinsko-zagorska županija
Vlasta Hubicki, predsjednica Županijske skupštine	Željko Zozoli, član Županijske skupštine
Tomislav Končevski, potpredsjednik Županijske skupštine	Tea Vdović, članica Županijske skupštine
Žarko Tušek, potpredsjednik Županijske skupštine	Zdravko Tušek, vijećnik Županijske skupštine
Jasna Petek, zamjenica župana	Martina Gregurović – Šanjug, v.d. pročelnika, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade
Andelko Ferek Jambrek, zamjenik župana	Sanja Mihovilić, pročelnica, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove
PREDSTAVNICI ZAGORSKE RAZVOJNE AGENCIJE D.O.O.	
ČLAN	ZAMJENA ČLANA
Karolina Barilar, direktorica	Helena Matuša, zamjenica direktorice
PREDSTAVNICI GRADOVA S PODRUČJA ŽUPANIJE	

ČLAN	ZAMJENA ČLANA
Zoran Gregurović, gradonačelnik, grad Krapina	Jelena Milčić, pročelnica, Upravni odjel za financije, proračun, javnu nabavu i gospodarstvo, grad Krapina,
Ivan Hanžek, gradonačelnik, grad Zabok	Nevenka Gregurić, zamjenica gradonačelnika, grad Zabok
Marko Vešligaj, gradonačelnik, grad Pregrada	Ivan Škrinjar, zamjenik gradonačelnika, grad Pregrada
Juraj Srebačić, gradonačelnik, grad Donja Stubica	Luka Tepeš, zamjenik gradonačelnika Grada Donja Stubica,
Zlatko Brlek, gradonačelnik, grad Klanjec	Gordan Šoban, pročelnik Jedinog upravnog odjela Grada Klanjca
Stanko Majdak, gradonačelnik, grad Zlatar	Jasenka Auguštan – Pentek, zamjenica gradonačelnika Grada Zlatara
Ivan Tuđa, gradonačelnik, grad Oroslavje	Elizabeta Škvorčec, predsjednica Udruge mladih Feniks
PREDSTAVNICI OPĆINA S PODRUČJA ŽUPANIJE	
ČLAN	ZAMJENA ČLANA
Marko Kos, načelnik, općina Sveti Križ Začretje	Stjepan Ciglencečki, predsjednik vijeća, općina Sveti Križ Začretje
Robert Greblički, načelnik, općina Veliko Trgovišće	Štefanija Benko, pročelnica Općine Veliko Trgovišće
Zvonko Jutriša, načelnik, općina Hum na Sutli	Rajko Jutriša, zamjenik načelnika, općina Hum na Sutli
Branko Tukač, načelnik, općina Hrašćina	Kristina Ondrašek, pročelnica Općine Hrašćina
Josip Milički, načelnik, Marija Bistrica	Suzana Hajnić, samostalni upravni referent Općine Marija Bistrica
Zvonko Škreblić, načelnik, Desinić	Milivoj Dravinec, zamjenik načelnika Općine Desinić
Želimir Vlasić, zamjenik načelnika Općine Kumrovec	Dragutin Ulama, načelnik, Kumrovec
PREDSTAVNICI VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA, PRUŽATELJA OBRAZOVNIH USLUGA I USLUGA OSPOSOBLJAVANJA	
ČLAN	ZAMJENA ČLANA
Sikirica Nenad, Veleučilište Hrvatsko Zagorje Krapina	Zubić Ivica, Veleučilište Hrvatsko Zagorje Krapina
Tihomir Vrančić, ravnatelj, Pučko otvoreno učilište Zabok	Ivan Vančina, voditelj obrazovanja, Pučko otvoreno učilište Zabok
Samson Štibohar, ravnatelj, Osnovna škola Krapinske Toplice	Željko Fort, Osnovna škola Krapinske Toplice
Zdenko Kobeščak, ravnatelj, Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovički	Ivančica Boroš, Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovički
Božica Šarić, ravnateljica, Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok	Valentina Đurek, prof. informatike, Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mirjana Luginja, pedagoginja Srednja škola Krapina	Ksenija Rissi, pedagoginja
Zlatko Radman, ravnatelj, Srednja škola Bedekovčina	Tajana Sedak Benčić, voditelj smjene i satničar, Srednja škola Bedekovčina
PREDSTAVNICI GOSPODARSKIH I SOCIJALNIH PARTNERA S PODRUČJA ŽUPANIJE	
ČLAN	ZAMJENA ČLANA
Mirjana Jurman, predstojnica, Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Krapina	Vesna Hriberski, Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Krapina
Tomislav Jadan, ravnatelj, Zavod za javno zdravstvo	Marina Stanković Gjuretek, voditeljica Odjela za

Krapinsko-zagorske županije	socijalnu medicinu Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije
Davor Gredičak, dr. med. spec. fizijatar, ravnatelj, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice	Krešimir Škof, mag. iur., zamjenik ravnatelja, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
Josip Grilec, predsjednik, Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina	Janja Kantolić, viši stručni suradnik, Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Krapina
Davor Pleško, predsjednik, Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije	Renata Vranić, tajnica, Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
Vlasta Krklec, ravnateljica, Muzeji Hrvatskog zagorja	Branka Šprem-Lovrić, Muzeji Hrvatskog zagorja
Tihomir Premužak, direktor, VETROPACK STRAŽA d.d.	Damir Gorup, direktor informatike i kadrova VETROPACK STRAŽA d.o.o.
Marijan Hohnjec, KOSTEL PROMET d.o.o.	Robert Posavec, KOSTEL PROMET d.o.o.
PREDSTAVNICI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA S PODRUČJA ŽUPANIJE	
ČLAN	ZAMJENA ČLANA
Dubravko Žerjavić, član	Jasminka Šaško, Udruga VINO Zagorje
Veronika Kolman, predsjednica Županijski savjet mladih	Vedran Kašić, član Županijskog savjeta mladih
Ivana Radanović, Mreža udruga Zagor	Zvonimir Babić, Mreža udruga Zagor
Nada Smrekar, Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije	Svjetlana Pripeljaš, Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije
Darko Milinković, predsjednik Saveza pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije	Zdravko Bedeniković, član Saveza pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije
Josip Horvatin, Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Krapinsko-zagorske županije	Ivan Maligec, član udruge
Jasenska Borovčak, Društvo naša djeca Zabok	Sonja Borovčak, predsjednica Društva naša djeca Zabok

Rad Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije organiziran je kroz partnerske konzultacije, odnosno održane su 3 sjednice Partnerskog vijeća na kojima se raspravljalo:

1. Sjednica - 15.02.2016. – konstituirajuća sjednica, usvajanje poslovnika, izbor Predsjednica i Zamjenika predsjednika, prikaz dinamike rada i metoda rada partnerskog vijeća, izbor predstavnika u Partnersko vijeće Kontinentalne Hrvatske (prisutan 31 član);
2. Sjednica 18. svibnja 2016. godine – rasprava o strateškim okvirima razvoja, osnovnoj analizi stanja Krapinsko-zagorske županije i strateškim projektima te potvrđivanje izrađenih dokumenata (prisutno 33 člana);
3. Sjednica 25. svibnja 2016. godine – rasprava o Financijskom okviru i Akcijskom planu te ostalim dijelovima Strategije te potvrđivanje istih (prisutno 30 članova);
4. Sjednica 13. rujna 2016. godine – završna sjednica Partnerskog vijeća na kojoj je potvrđen konačni nacrt Strategije koji se upućuje na usvajanje Županijskoj skupštini (prisutno 27 članova).

Osim putem sjednica, Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije djelovalo je pute on-line konzultacija, odnosno članovi su redovno obavještavani putem e-maila o statusu izrade Strategije, pokrenutim javnim konzultacijama te su pozvani na komentiranje dokumenata putem e-maila.

Predstavnici Partnerskog vijeća komentirali su izrađenu analizu stanja te nalaze koji upućuju na strukturirani pristup razvoju Krapinsko-zagorske županije te, povezano, strateški okvir. Komentara na mijenjanje strateške strukture dokumenta nije bilo.

Način uključivanja Partnerskog vijeća u proces provedbe i praćenja provedbe Strategije opisan je u nastavku.

	PROVEDBA	PRAĆENJE PROVEDBE
Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije	Daje mišljenje na provedbu Strategije razvoja, razmatra razvojne prioritete, predlaže izmjene i dopune, potvrđuje strateške projekte i Akcijski plan	Razmatra i predlaže dopune Izvješća o provedbi Strategije razvoja te usvaja godišnje izvješće

Osim sudjelovanja tematskih skupina i Partnerskog vijeća u procesu izrade Strategije, pojedinačni dijelovi Strategije koji su izrađivani prošli su javne konzultacije. Javno savjetovanje provedeno je za analizu stanja te su zaprimljena 4 komentara od čega je jedan djelomično usvojen, dva su u potpunosti usvojena, a jedan je odbačen u cijelosti. Tijekom konzultacija vezanih uz viziju i mjere razvoja, nisu zaprimljeni komentari. Na cjelokupni dokument Strategije nisu zaprimljeni komentari zainteresirane javnosti. Savjetovanju se moglo pristupiti putem stranica Krapinsko-zagorske županije i Zagorske razvojne agencije d.o.o., a o postupcima savjetovanja obavješteni su mediji, gradovi i općine, škole, institucije, privatni i civilni sektor putem baza podataka socijalnih partnera.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

KLASA: 302-02/15 01/05
URBROJ: 2140/01-02-15-3
Krapina, 16. rujna 2015.

Zagorska razvojna agencija d.o.o.
Krapina
Datum: 28.09.2015.
Odjel: _____
Bru.: _____
Prilog: 0

Na temelju članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 15/01, 5/06, 14/09, 11/13 i 26/13-pročišćeni tekst), u vezi članka 13. Zakona o regionalnom razvoju („Narodne novine“, broj 147/14), **Županijska skupština** na 15. sjednici održanoj dana 16. rujna 2015. godine donijela je

ODLUKU

o izradi Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016.-2020. godine

I.

Krapinsko-zagorska županija pristupa izradi Županijske razvojne strategije za razdoblje 2016.-2020. godine.

II.

Županijska razvojna strategija za razdoblje 2016.-2020. godine izraditi će se sukladno Zakonu o regionalnom razvoju i smjernicama nadležnog ministarstva za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe i drugim propisima.

III.

Izradu Županijske razvojne strategije za razdoblje 2016.-2020. godine koordinira Zagorska razvojna agencija d.o.o. za promicanje regionalnog razvoja.

IV.

Ova Odluka objavit će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije“.

Dostavlja:

1. Zagorsku razvojnu agenciju d.o.o., Krapina, F. Galovića 113,
2. „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“,
3. Za zbirku isprava,
4. Za prilog zapisniku,
5. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

KLASA: 362-02/15-01/06
URBROJ: 2146/01-01-15-3
Krapina, 16. rujna 2015.

Na temelju članka 27. Zakona o regionalnom razvoju („Narodne novine“, broj 147/14) i članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13 i 26/13-pročišćeni tekst), **Županijska skupština** na 15. sjednici održanoj dana 16. rujna 2015. godine donijela je

OBLUKU

o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije

I.

Osniva se Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije (dalje u tekstu: **Županijsko partnerstvo**).

II.

Županijsko partnerstvo osniva se radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na području Krapinsko-zagorske županije, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije, njihove provedbe i praćenja te obavljanja drugih poslova sukladno zakonu.

III.

U Županijsko partnerstvo imenuju se:

PREDSTAVNICI KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE (REGIONALNE SAMOUPRAVE)		
	ČLAN/ČLANICA	ZAMIJENA ČLANA/ČLANICE
1.	Željko Kolar, župan	Nikola Gospočić, pročelnik Ureda župana, Krapinsko zagorska županija
2.	Vlasta Hubicki, predsjednica Županijske skupštine	Željko Zecoli, član Županijske skupštine
3.	Tomislav Končevski, potpredsjednik Županijske skupštine	Teo Vdović, članica Županijske skupštine
4.	Žarko Tušek, potpredsjednik Županijske skupštine	Zdravko Tušek, član Županijske skupštine
5.	Jasna Petek, zamjenica župana	Martina Gregurović – Šanjug, v.d. pročelnika, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade

Zagorsko razvojna agencija d.o.o.
Krapina

Datum: 18.09.2015
Čeje: 03
Broj: _____
Prilog: 0

5.	Anđelko Ferek- Jambrek, zamjenik župana	Sanja Milhov Ilić, pročelnica, Jpravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove
PREDSTAVNICI ZAGORSKE RAZVOJNE AGENCIJE D.O.O.		
	ČLANICA	ZAMIJENA ČLANICE
7.	Karolina Barilar, direktorica	Helena Matuša, zamjenica direktorice
PREDSTAVNICI VELIKIH I MANJIH GRADOVA S PODRUČJA ŽUPANIJE		
	ČLAN	ZAMIJENA ČLANA
8.	Zoran Gregurović, gradonačelnik, Grad Krapina	Jelena Mičić, pročelnica, Upravni odjel za financije, proračun, javnu nabavu i gospodarstvo, Grad Krapina
9.	Ivan Haržek, gradonačelnik, Grad Zabok	Nevenka Gregurić, zamjenica gradonačelnika, Grad Zabok
10.	Marko Veštegaj, gradonačelnik, Grad Pregrada	Ivan Škrinjar, zamjenik gradonačelnika, Grad Pregrada
11.	Juraj Srebačić, gradonačelnik, Grad Donja Stubica	Luka Tepeš, zamjenik gradonačelnika Grada Donja Stubica,
12.	Zlatko Brlek, gradonačelnik, Grad Klanjec	Gordana Šoban, pročelnica Jedinственог управног одјела Grada Klanjca
13.	Stanko Majdak, gradonačelnik, Grad Zlatar	Jasenska Augustan – Pentek, zamjenica gradonačelnika Grada Zlatara
14.	Ivan Tužija, gradonačelnik, Grad Oroslavje	Elzabeta Škvorčec, predsjednica Udruge mladih Ferika
PREDSTAVNICI OPĆINA S PODRUČJA ŽUPANIJE		
	ČLAN	ZAMIJENA ČLANA
15.	Marko Kos, načelnik, Općina Sveti Križ Začretje	Stjepan Ciglonečki, zamjenik načelnika, Općina Sveti Križ Začretje
16.	Robert Greblički, načelnik, Općina Veliko Trgovišće	Štefanija Benko, pročelnica Općine Veliko Trgovišće
17.	Zvonko Jutriša, načelnik, Općina Hum na Sutli	Raško Jutriša, zamjenik načelnika, Općina Hum na Sutli
18.	Branko Tukač, načelnik, Općina Hrašćina	Kristina Ondrašek, pročelnica Općine Hrašćina
19.	Josip Miličić, načelnik, Općina Marija Bistrica	Suzana Hajnić, samostalni upravni referent Općine Marija Bistrica
20.	Zvonko Štreblin, načelnik, Općina Desinić	Milivoj Dravinec, zamjenik načelnika Općine Desinić
21.	Željimir Vlačavljović, zamjenik načelnika Općine Kumrovec	Dragutin Ulama, načelnik, Općina Kumrovec
PREDSTAVNICI VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA, PRUŽATELJA OBRAZOVNIH USLUGA I USLUGA OSPOSOBLJAVANJA		
	ČLAN/ČLANICA	ZAMIJENA ČLANA/ČLANICE
22.	Sikirića Nenad, Veleučilište Hrvatsko Zagorje Krapina	Zubić Ivica, Veleučilište Hrvatsko Zagorje Krapina
23.	Tihomir Vrančić, ravnatelj, Pučko otvoreno učilište Zabok	Ivan Vančina, voditelj obrazovanja, Pučko otvoreno učilište Zabok
24.	Samson Štibohar, ravnatelj, Osnovna škola Krapinske Toplice	Željko Fort, Osnovna škola Krapinske Toplice
25.	Zdenko Kobeščak, ravnatelj, Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovčiki	Ivančica Boroš, Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovčiki

26.	Božica Šarić, ravnateljica, Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok	Valentina Đurek, prof. informatike, Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
27.	Marija Laginja, pedagoginja Srednja škola Krapina	Ksenija Rissi, pedagoginja
28.	Zlatko Radman, ravnatelj, Srednja škola Bedekovčina	Tajuna Suoak Benčić, voditelj sinjerie i satničar, Srednja škola Bedekovčina
PREDSTAVNICI GOSPODARSKIH I SOCIJALNIH PARTNERA S PODRUČJA ŽUPANIJE		
	ČLAN/ČLANICA	ZAMIENA ČLANA/ČLANICE
29.	Mirjana Jurman, predstojnica, Hrvatski zavod za zapošljavanje, P.J. Krapina	Vesna Hriberski, Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Krapina
30.	Tomislav Jadan, ravnatelj, Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije	Marina Stanković Gjuretek, voditeljica Odjela za socijalnu medicinu, Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije
31.	Davor Gredičak, dr. med. spec. fizijatar, ravnatelj, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice	Krešimir Škot, mag. iur., zamjenik ravnatelja, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
32.	Josip Grilec, predsjednik, Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Krapina	Janja Kantošić, viši stručni suradnik, Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Krapina
33.	Davor Pleško, predsjednik, Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije	Renata Vranić, tajnica, Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
34.	Vlasta Krklec, ravnateljica, Muzeji Hrvatskog zagorja	Branka Šprem-Lovrić, Muzeji Hrvatskog zagorja
35.	Tomislav Premić, direktor, VETROPACK STRAŽA d.d.	Damir Gorup, direktor informatike i kadrova VETROPACK STRAŽA d.o.o.
36.	Marijan Hahnjec, KOSTEL PROMET d.o.o.	Rudolf Pusavec, KOSTEL PROMET d.o.o.
PREDSTAVNICI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA S PODRUČJA ŽUPANIJE		
	ČLAN/ČLANICA	ZAMIENA ČLANA/ČLANICE
37.	Dubravko Žerjavić, član	Jasminka Šaško, Udruga VINO Zagorje
38.	Veronika Kolman, predsjednica županijski savjet mladih	Vedran Kašić, član županijskog savjeta mladih
39.	Ivana Radanović, Mreža udruga Zagor	Zvonimir Babić, Mreža udruga Zagor
40.	Nada Smrekar, Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije	Svjetlana Pripeljaš, Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije
41.	Darko Milinković, predsjednik Saveza pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije	Zdravko Bedenković, član Saveza pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije
42.	Stjepan Pavliša, Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Krapinsko-zagorske županije	Ivan Maligec, član Udruge
43.	Jasenska Borovčak, tajnica, Društvo Naša djeca Zabok	Sonja Borovčak, predsjednica, Društvo Naša djeca Zabok

IV.

Stručne i administrativne poslove za potrebe rada Županijskog partnerstva obavlja Zagorska razvojna agencija d.o.o. za promicanje regionalnog razvoja.

V.

Ova Odluka objavit će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije“.

Dostaviti:

1. Zagorska razvojna agencija d.o.o.,
Krapina, F. Galovića 1B,
2. „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“,
3. Za zbirku isprava,
4. Za prilog zapisniku,
5. Pismohrana.

STRATEGIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

ANALIZA STANJA

Analiza stanja multisektorski je prikaz gospodarske i društvene situacije, opisuje demografsko stanje te stanje u okolišu na području Krapinsko-zagorske županije. Analiza uključuje analitičke prikaze makroekonomskih i razvojnih stanja i trendova, razvojne potrebe Županije i području prirodnih i demografskih resursa, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem.

SADRŽAJ

1.	DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA	5
1.1.	PROSTORNA DISTRIBUCIJA STANOVNIŠTVA.....	8
1.2.	MIGRACIJSKA KRETANJA.....	10
2.	SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI	13
2.1.	KVALITETA ŽIVOTA	13
2.2.	RASPROSTRANJENOST KRIMINALITETA.....	15
2.3.	INSTITUCIONALNA OBILJEŽJA SOCIJALNE SKRBI.....	15
2.3.1.	<i>Novčane naknade/socijalna pomoć.....</i>	<i>17</i>
3.	DRUŠTVENA I ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA.....	20
3.1.	ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA.....	20
3.1.1.	<i>Bolesti stanovništva</i>	<i>23</i>
3.2.	DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	24
3.2.1.	<i>Civilno društvo.....</i>	<i>28</i>
3.3.	STANOGRADNJA I STANOVANJE.....	29
4.	OBRAZOVANJE.....	31
4.1.	OBRAZOVNA STRUKTURA	31
4.2.	PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE	32
4.3.	OSNOVNOŠKOLSKO OBRAZOVANJE	33
4.4.	SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE	35
4.5.	VISOKO OBRAZOVANJE	39
4.6.	OSTALO OBRAZOVANJE	42
5.	OPĆA GOSPODARSKA KRETANJA.....	43
5.1.	RAZVOJNI POLOŽAJ KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	43
6.	TRŽIŠTE RADA.....	45
6.1.	RADNA SNAGA	45
6.2.	ZAPOSLENOST I PLAĆE	46
6.3.	NEZAPOSLENOST I TRŽIŠTE RADA	48
6.4.	OSJETLJIVE SKUPINE NA TRŽIŠTU RADA.....	53
7.	POSLOVNO OKRUŽENJE.....	56
7.1.	POLOŽAJ GOSPODARSTVA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE U GOSPODARSTVU HRVATSKE.....	56
7.2.	INVESTICIJE U DUGOTRAJNU IMOVINU, ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	58
7.3.	IZRAVNA STRANA ULAGANJA	59
7.4.	POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZETNIKA	60
7.5.	OSNOVNI POKAZATELJI PODUZETNIŠTVA PREMA DJELATNOSTIMA	61
7.6.	LOKACIJSKI KVOCIJENT.....	64
7.7.	VANJSKOTRGOVINSKI PARTNERI KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE.....	64
7.8.	GOSPODARSKE ZONE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	66
7.9.	OBRTNIŠTVO.....	68

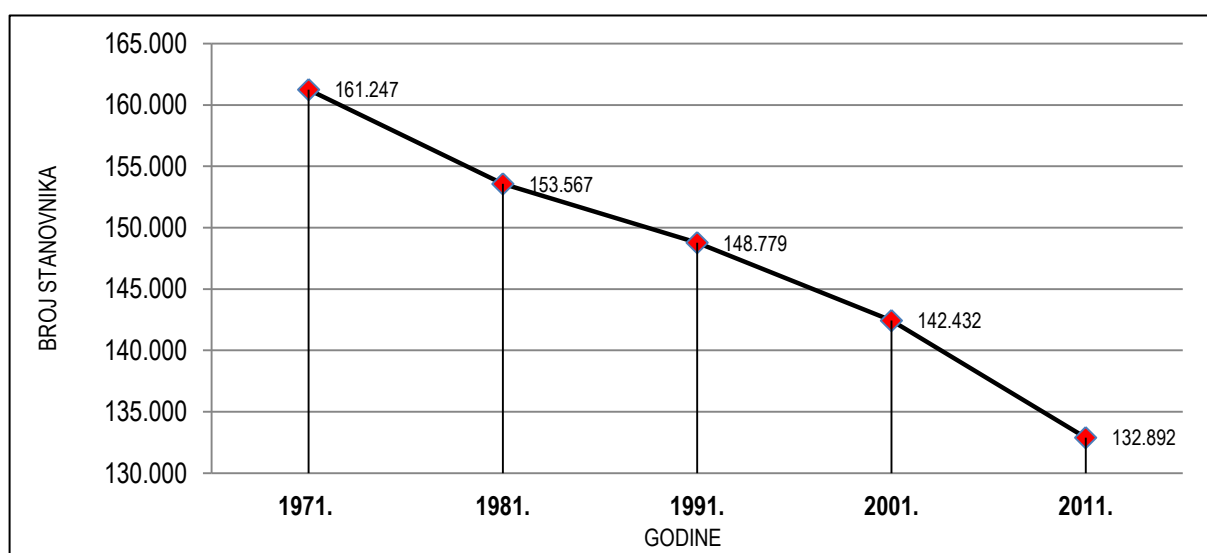
7.10.	INOVACIJSKI POTENCIJAL KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	70
8.	TURIZAM I KULTURA.....	77
8.1.	TURISTIČKA PONUDA	77
8.2.	POTRAŽNJA U SEKTORU TURIZMA.....	81
8.3.	TURISTIČKI BREND ŽUPANIJE	87
8.4.	TURISTIČKA INFRASTRUKTURA.....	87
8.5.	AKTIVAN ODMOR	94
8.6.	KULTURA	96
9.	POLJOPRIVREDA	98
10.	KVALITETA OKOLIŠA, IZLOŽENOST EKOLOŠKIM RIZICIMA I KLIMATSKIM OPASNOSTIMA	104
10.1.	PRIRODNI RESURSI.....	105
10.2.	ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE I EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000 U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI 106	106
10.3.	UGROŽENA FLORA I FAUNA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	106
10.4.	OTPAD	107
10.5.	KVALITETA ZRAKA	111
10.6.	IZLOŽENOST PRIRODNIM RIZICIMA	112
10.7.	BROWNFIELD INVESTICIJE.....	112
10.8.	VOJNI OBJEKTI	113
11.	PRIMARNA INFRASTRUKTURA.....	115
11.1.	VODOOPSKRBA	115
11.1.1.	<i>Gubitak vode u vodoopskrbi.....</i>	<i>117</i>
11.2.	ODVODNJA	118
11.3.	OPSKRBA PLINOM	119
11.4.	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	120
11.4.1.	<i>Energija biomase</i>	<i>120</i>
11.4.2.	<i>Geotermalna energija.....</i>	<i>122</i>
11.4.3.	<i>Sunčeva energija</i>	<i>123</i>
11.4.4.	<i>Male hidroelektrane.....</i>	<i>126</i>
11.4.5.	<i>Vjetroelektrane</i>	<i>127</i>
11.5.	PRIMJENA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI	129
11.5.1.	<i>Javna rasvjeta</i>	<i>129</i>
11.5.2.	<i>Energetska učinkovitost u zgradama u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije</i>	<i>129</i>
11.5.3.	<i>Projekt izgradnje područnih sustava grijanja na biomasu na području Krapinsko-zagorske županije.....</i>	<i>130</i>
12.	INFRASTRUKTURA ZA MOBILNOST I INTERNETSKU POVEZANOST	132
12.1.	CESTOVNI PROMET	132
12.2.	ZRAČNI PROMET	136
12.3.	ŽELJEZNIČKI PROMET	138
12.4.	POKRIVENOST ŠIROKOPOJASNOM INFRASTRUKTUROM.....	139
13.	INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM.....	144
13.1.	RAZVOJ Ljudskih resursa	145

13.2.	KORIŠTENJE EUROPSKIH FONDOVA.....	152
13.2.1.	<i>Analiza projekata</i>	152
13.2.2.	<i>Analiza kapaciteta</i>	155

1. Demografska obilježja

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji živi 132.892 stanovnika. Uspoređujući s 2001. godinom uočava se negativan trend kretanja broja stanovnika (-6,6%) uzrokovan prvenstveno negativnim prirodnim prirastom (-668 za 2011. godinu), a manjim dijelom i negativnim migracijskim saldonom. **Gustoća naseljenosti županije** iznosi 108,1 stanovnika/km² te je ona veća od prosjeka Republike Hrvatske (75,7 stanovnika/km²). S obzirom na statističku regiju Kontinentalna Hrvatska koja ima gustoću naseljenosti od 90,1 stanovnik/km², Krapinsko-zagorska županija ima veću gustoću naseljenosti te time spada u gušće županije Kontinentalne Hrvatske uz Međimursku i Varaždinsku županiju. Prosječna gustoća naseljenosti na razini EU-28 iznosi 116,4 stanovnika/km² te zaključujemo da gustoća naseljenosti Krapinsko-zagorske županije iznosi 92% prosjeka EU-28.

Grafikon 1 - Kretanje broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije od 1971. do 2011. godine

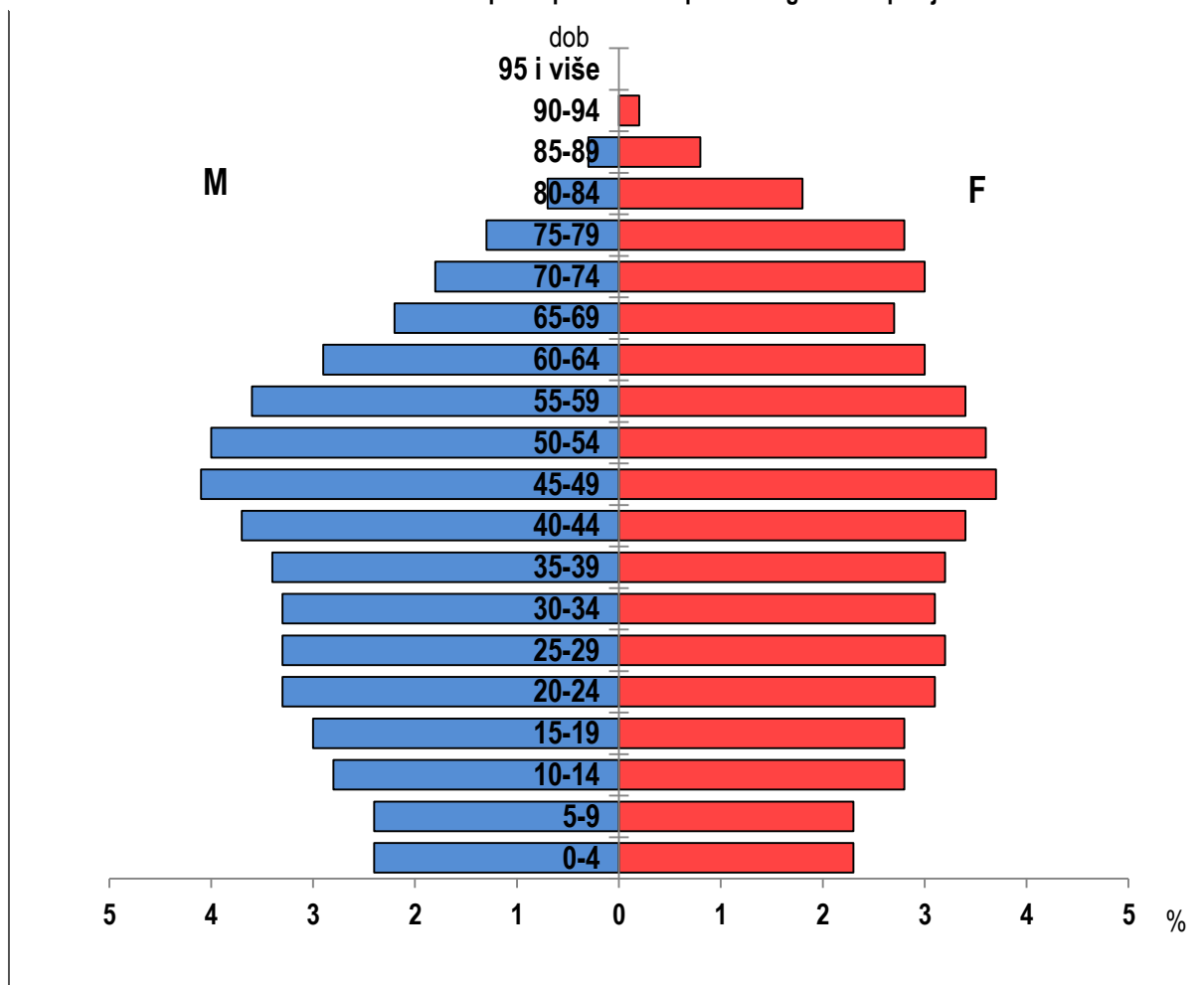

Izvor: Naselja i stanovništvo RH 1971. - 2011., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2011.

Stanovništvo Krapinsko-zagorske županije čini 3,1% ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske u 2011. godini (4.284.889). Promatrajući statističku regiju Kontinentalna Hrvatska, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na sredini prema broju stanovnika među 14 županija koje čine statističku regiju.¹ Između dva popisa (2001. i 2011. godine), broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije smanjen je za 6,6%, dok je na nacionalnoj razini taj omjer na razini od 3,4%. U odnosu na Kontinentalnu Hrvatsku (4,6% smanjenje stanovništva među dva popisa), vidljivo je da broj stanovnika pada brže u Krapinsko-zagorskoj županiji u odnosu na statistički prosjek regije.

¹ Statističku regiju Kontinentalna Hrvatska čine županije: Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska te Međimurska. U Kontinentalnu Hrvatsku spada i Grad Zagreb.

Grafikon 2 - Dobno-polna piramida Krapinsko-zagorske županije

Izvor: DZS, obrada Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Kod **dobno-polne piramide** uočljiva je demografska erozija. Vidljivo je sužavanje mladih dobnih skupina koje pak uzrokuju dugotrajno smanjivanje rodosti te proširenje u starijim dobnim skupinama. Smanjenje stanovništva kroz proces starenja utječe na sve segmente društva te slijedom toga i na veličinu potencijalnih radnih resursa. Dobno-polna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije vrlo je slična strukturi stanovništva Republike Hrvatske.

Biodinamičko kretanje populacije Krapinsko-zagorske županije u novijoj demografskoj prošlosti karakterizira smanjenje broja živorođene djece te stabiliziranje broja umrlih. Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je **vitalni indeks**. Godine 2014. vrijednost tog indeksa za Županiju bio je 61,7 koji govori o nepovoljnom demografskom stanju jer na 61 živorođeno dijete dolazi 100 umrlih stanovnika. Demografsko starenje intenzivirat će se kroz povećanje udjela starijih i smanjenje udjela mladih koje će pak utjecati na apsolutno i relativno smanjenje stanovništva radno aktivne dobi.

Prosječna starost stanovništva je porasla s 39,6 godina u popisu stanovništva iz 2001. na 41,7 prema popisu stanovništva iz 2011. godine. Udio starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu porastao je u 2011. g. na 49% prema 44,5% iz 2001. godine. Među županijama Sjeverozapadne Hrvatske najduže se živi u Gradu Zagrebu, a najkraće u Krapinsko-zagorskoj županiji. Sasvim je razumljivo da je zbog boljih uvjeta života i bolje zdravstvene zaštite u Gradu Zagrebu i očekivano trajanje života muškaraca više nego u drugim županijama Sjeverozapadne Hrvatske. **Vitalni indeks** (živorođeni na 100 umrlih) je sve manji što znači da više ljudi umire nego što se rađa.

Tabela 1 - Prirodno kretanje stanovništva Krapinsko-zagorske županije

Godina	Rođeni			Umrli		Prirodni prirast	Umrli dojenčad na 1000 živorođenih	Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)
	Ukupno	Živorodeni	Mrtvorodeni	Ukupno	Umrli dojenčad			
2009.	1285	1282	3	1987	7	-705	5,5	64,5
2010.	1273	1265	8	1916	2	-651	1,6	66
2011.	1183	1179	4	1867	5	-688	4,2	63,1
2012.	1194	1190	4	1898	3	-708	2,5	62,7
2013.	1156	1152	4	1882	3	-730	2,6	61,2
2014.	1157	1153	4	1868	4	-715	3,5	61,7

Izvor: DZS, PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2014., Priopćenje, 22. srpnja 2015. godine, BROJ: 7.1.1., ISSN 1330-0350

Indeks starenja stanovništva u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 112,6% (2011. godina, Popis stanovništva) što je gotovo identično indeksu Republike Hrvatske (115%). Spomenuti postoci govore kako Krapinsko-zagorska županija ima velik udio stanovnika starijeg od 60 godina u odnosu na stanovništvo mlađe od 20 godina. Promatrajući Kontinentalnu Hrvatsku, Krapinsko-zagorska županija nalazi se među 5 županija s najvećim indeksom starenja. Višu vrijednost ovog pokazatelja od vrijednosti za Krapinsko-zagorsku županiju u 2011. godini imaju Bjelovarsko bilogorska (114,9%), Karlovačka (149%) i Sisačko-moslavačka županija (131,1%) te Grad Zagreb (118,9%). Najnižu vrijednost od 14 županija Kontinentalne Hrvatske ima Međimurska županija (91,8%). **Koeficijent starosti**, naspram indeksa starenja, pokazuje udio osoba starijih od 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Vrijednost ovog pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju u 2011. godini iznosi 23,5% te je vrijednost narasla za jedan postotni poen u odnosu na 2001. godinu (koeficijent starost 2001. godine = 22,4%). Na razini Republike Hrvatske, koeficijent starosti iznosi 24,1% te se zaključuje, a što je vidljivo i iz dobno-spolne piramide, da raste udio starijeg stanovništva u ukupnoj populaciji.

Ovakav trend starenja stanovništva koji je prisutan na razini cijele Republike Hrvatske može imati nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju, niži ekonomski rast nego ranije. Posebni problemi su manjak radne snage, veći teret na radno-aktivnima u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplji aranžmani za skrb o starijima, povećani izdaci mirovinskog i zdravstvenog sustava te moguća manje kreativna starija radna snaga.

Tabela 2 - Stope nataliteta i mortaliteta - Krapinsko-zagorska županija i Republika Hrvatska, 2009. - 2014. godina

GODINA	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta
2009.	9,6	14,9	10,1	11,8
2010.	9,5	14,4	9,8	11,8
2011.	8,8	14,0	9,4	11,6
2012.	8,9	14,3	9,8	12,1
2013.	8,6	14,2	9,4	11,8
2014.	8,6	14,0	9,3	12

Izvor: DZS, PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2014., Priopćenje, 22. srpnja 2015. godine, BROJ: 7.1.1., ISSN 1330-0350, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, PRIRODNO KRETANJE U HRVATSKOJ U 2014. GODINI, srpanj, 2015.

Na području Krapinsko-zagorske županije demografske promjene pokazuju pad nataliteta i sve starije stanovništvo. Trend pada nataliteta prisutan je u cijeloj Europi, a usporedba **stope nataliteta** s prosjekom

Europske Unije (10,3) pokazuje da Krapinsko-zagorska županija ima nešto nižu stopu nataliteta kao i Republika Hrvatska (9,3 u 2014. godini). **Stopa mortaliteta** Krapinsko-zagorske županije za 2014. godinu iznosi 14,0 i u padu je u usporedbi s prethodnom godinom (14,2 u 2013. godini), no još je uvijek znatno viša od prosjeka Republike Hrvatske (12,0 u 2014. godini). Prosjek Europske Unije za 2011. godinu iznosi 9,7 (prema bazi podataka Svjetske zdravstvene organizacije „Zdravlje za sve“).

Niži fertilitet („starenje odozdo“) uvijek dovodi do starijeg stanovništva. Niži mortalitet („starenje odozgo“) čini populacije mlađim kada su stope mortaliteta visoke, a starijim kada su stope niske i kada se očekivano trajanje života produljuje. U posljednjem desetljeću **očekivano trajanje života** pri rođenju u Hrvatskoj se povećavalo prosječno za 2 do 4 mjeseca godišnje, dok se očekivano trajanje života za osobe u dobi od 65 i više godina povećavalo prosječno godišnje za 1 do 2 mjeseca.

Tabela 3 - Očekivano trajanje života u Krapinsko-zagorskoj županiji

GODINA	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA: Očekivano trajanje života za osobe stare:				UKUPNA STOPA FERTILITETA
	0 godina		65 godina		
	Muški	Žene	Muški	Žene	
2001./2002.	67,14	76,84	11,57	16,32	1,37
2008./2009.	68,81	78,16	12,29	17,17	1,46

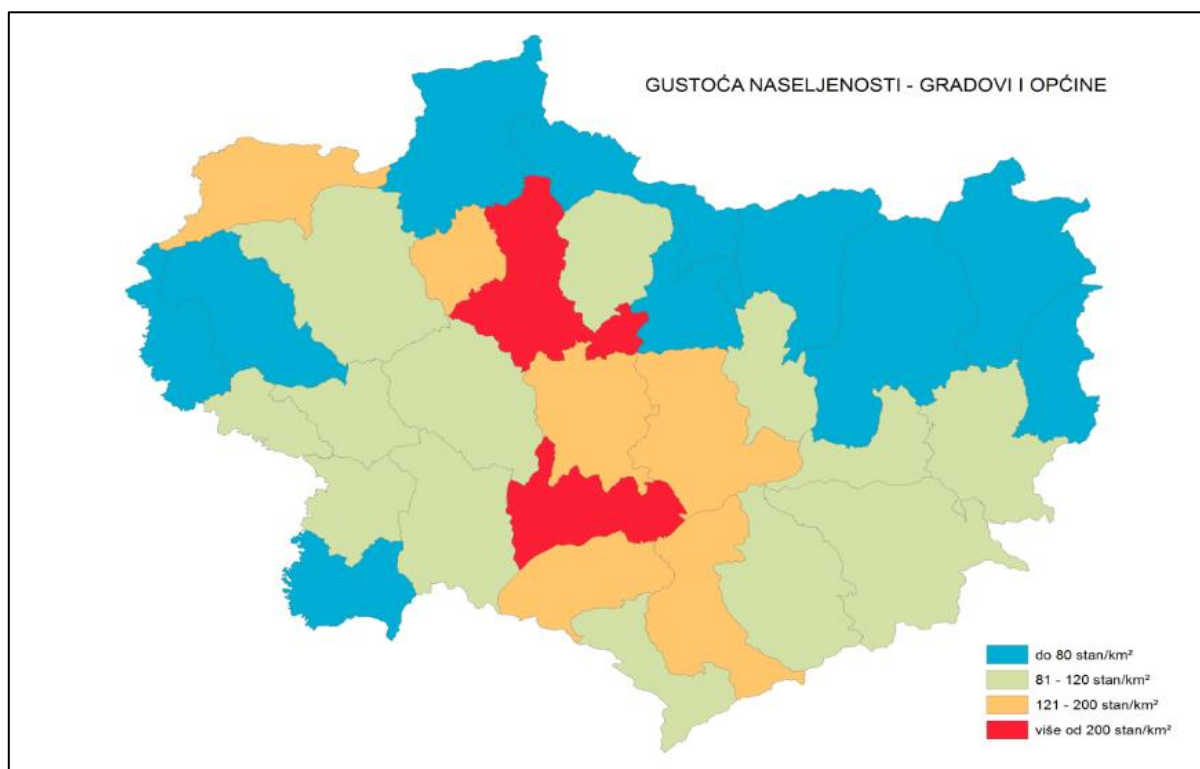
Izvor: DZS, Projekcije stanovništva Republike Hrvatske 2010. – 2061. godina, Zagreb, 2011. godina, CIP: 767809

1.1. Prostorna distribucija stanovništva

Cijeli teritorij Krapinsko-zagorske županije je nejednoliko naseljen, od vrlo rijetkih do gusto naseljenih prostora u odnosu na prosjek Krapinsko-zagorske županije. Ispod prosječnu naseljenost bilježe jedinice Budinščina, Desinić, Hrašćina, Jesenje, Kraljevec na Sutli, Novi Golubovec i Zagorska Sela s gustoćom manjom od 70 stanovnika/km². Gradska područja Krapine, Oroslavja i Zaboka bilježe najveću gustoću naseljenosti (veća od 195 stanovnika/km²).

S obzirom da gustoća naseljenosti ovisi o prirodnim uvjetima, prirodnom bogatstvu, kao i stupnju gospodarske razvijenosti, na primjeru gustoće naseljenosti gradova i općina Krapinsko-zagorske županije, vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva te dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena).

Slika 1 - Gustoća naseljenosti Krapinsko-zagorske županije, 2011. godina

Izvor: DZS, obrada Zagorska razvojna agencija d.o.o.

U administrativne svrhe u Republici Hrvatskoj razlika između ruralnih i urbanih područja temelji se na teritorijalnoj podjeli gdje se manje administrativne jedinice, općine, smatraju ruralnim, dok se gradovi smatraju urbanim područjima. Na temelju takvog administrativnog kriterija, od ukupnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije 36,79% (**stupanj urbanizacije**) stanovnika (48 897) smatra se urbanim stanovništvom, a 63,21% (83 995) smatra se ruralnim stanovništvom. Usporedbe radi, u Republici Hrvatskoj 70,4% ljudi živi u gradovima, a 29,6% u općinama. Stupanj urbanizacije u Kontinentalnoj hrvatskoj nalazi se na razini od 69,79% pri čemu je važno napomenuti da Krapinsko-zagorska županija, uz Međimursku županiju, ima najmanji stupanj urbanizacije, odnosno više stanovnika stanuje u ruralnim područjima, a manje u urbanim (36% stanovništva živi u gradovima). Koncentrirana urbanizacija imala je za posljedicu i neravnomjeran regionalni razvoj te produbljivanje nejednakosti između urbanih i ruralnih područja.

Kao najčešći međunarodno priznat i korišten kriterij za razlikovanje ruralnih i urbanih područja koristi se definicija OECD-a, koja se temelji na gustoći naseljenosti stanovništva. Na lokalnoj razini (LAU 1/2 – općine, gradovi u Republici Hrvatskoj) područja se klasificiraju kao ruralna ili urbana temeljem praga od 150 stanovnika na km². Sukladno toj podjeli 31,47% stanovništva Krapinsko-zagorske županije živi u urbanim područjima, a 68,53% u ruralnim područjima.

Tabela 4 - Stanovništvo gradova i općina Krapinsko-zagorske županije

GRADOVI/ OPĆINE	Broj stanovnika	Površina u km ²	Gustoća naseljenosti	
			Stanovnik/km ²	Tip zajednice
Donja Stubica	5.680	43,48	130,6	ruralno
Klanjec	2.915	25,52	114,22	ruralno
Krapina	12.480	47,54	262,51	urbano
Oroslavje	6.138	31,2	196,73	urbano
Pregrada	6.594	67,25	98,05	ruralno

Zabok	8.994	34,88	257,85	urbano
Zlatar	6.096	75,78	80,44	ruralno
UKUPNO GRADOVI	48.897	325,65	162,91	urbano
Bedekovčina	8.041	51,76	155,35	urbano
Budinščina	2.503	55,18	45,36	ruralno
Desinić	2.933	45,04	65,11	ruralno
Đurmanec	4.235	58,43	72,47	ruralno
Gornja Stubica	5.284	49,31	107,15	ruralno
Hrašćina	1.617	27,05	59,77	ruralno
Hum na Sutli	5.060	36,83	137,38	ruralno
Jesenje	1.560	23,84	65,43	ruralno
Konjščina	3.790	44,17	85,8	ruralno
Kraljevec na Sutli	1.727	26,78	64,48	ruralno
Krapinske Toplice	5.367	48,46	110,75	ruralno
Kumrovec	1.588	17,57	90,38	ruralno
Lobor	3.188	42,98	74,17	ruralno
Maće	2.534	27,88	90,88	ruralno
Marija Bistrica	5.976	71,38	83,72	ruralno
Mihovljan	1.938	24,43	79,32	ruralno
Novi Golubovec	996	15,44	64,5	ruralno
Petrovsko	2.656	18,84	140,97	ruralno
Radoboj	3.387	33,21	101,98	ruralno
Stubičke Toplice	2.805	27,52	101,92	ruralno
Sveti Križ Začretje	6.165	40,37	152,71	urbano
Tuhelj	2.104	23,97	87,77	ruralno
Veliko Trgovišće	4.945	46,65	106	ruralno
Zagorska Sela	996	24,68	40,35	ruralno
Zlatar Bistrica	2.600	24,91	104,37	ruralno
UKUPNO OPĆINE	83.995	906,68	91,52	ruralno
UKUPNO ŽUPANIJA	132.892	1232,33	107,14	ruralno

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godine, obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Gradovi Krapinsko-zagorske županije imaju veliku ulogu u daljnjem ravnomjernom razvoju te povezivanju ruralnih i urbanih područja. Važno je da grad svojom veličinom, tj. gospodarskom i društvenom infrastrukturom, zadrži stanovništvo određenog područja. Gradovi koje okružuju depopulacijski prostori moraju imati središnju ulogu u gospodarskom i demografskom oporavku i tako postati nositelji općeg razvoja u svom gravitacijsko-funkcionalnom okruženju.

1.2. Migracijska kretanja

Demografske karakteristike stanovništva Krapinsko-zagorske županije moguće je promatrati preko neto migracijskog salda. Uz prirodni prirast i broj stanovnika, migracijski saldo spada u osnovne demografske pokazatelje.

Tabela 5 - Vanjska migracija, Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija		Republika Hrvatska	
	Doseljeno	Odseljeno	Doseljeno	Odseljeno
2010.	65	36	4985	9860
2011.	78	45	8534	12699
2012.	59	114	8959	12877

2013.	56	124	10378	15262
2014.	79	256	10638	20858

Izvor: DZS, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2014., Priopćenje, 10. srpnja 2015. godine, ISSN: 1330 - 0350

Iz navedenih podataka vidljivo je da je **saldo migracije stanovništva** Krapinsko-zagorske županije s **inozemstvom** negativan. Navedeni pokazatelj u promatranom razdoblju 2010. – 2014. godine bio je pozitivan samo 2010. i 2011. godine. Na razini Republike Hrvatske, vrijednosti ovog pokazatelja u promatranim godinama su konstantno negativne.

Tabela 6 - Unutarnja migracija, Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija				Republika Hrvatska		
	Doseljeno iz druge županije	Odseljeno u drugu županiju	Preseljeno stanovništvo među naseljima istoga grada/općine	Preseljeno stanovništvo među gradovima/općinama	Među naseljima istog grada/općine	Među gradovima/općinama iste županije	Među županijama
2010.	565	644	378	685	16136	27419	27798
2011.	573	726	386	680	15008	25885	25846
2012.	549	663	404	695	14314	26908	27617
2013.	662	746	491	815	16827	30054	29959
2014.	747	818	426	829	15983	30947	33806

Izvor: DZS, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2014., Priopćenje, 10. srpnja 2015. godine, ISSN: 1330 - 0350, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2013., Priopćenje, 15. srpnja 2014. godine, ISSN: 1330 - 0350, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2011., Priopćenje, 29. lipnja 2011. godine, ISSN: 1330 - 0350, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2012., Priopćenje, 1. srpnja 2013. godine, ISSN: 1330 - 0350, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2010., Priopćenje, 15. lipnja 2011. godine, ISSN: 1330 - 0350

U 2014. mjesto stanovanja unutar Republike Hrvatske promijenilo je 80 736 osoba. Od ukupnog broja preseljenog stanovništva u 2014. najviše osoba (41,9%) selilo se između županija, između gradova/općina iste županije selilo se 38,3% osoba, a između naselja istoga grada/općine 19,8% osoba. Migracije stanovništva između gradova/općina iste županije u 2014. bile su najveće u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Primorsko-goranskoj županiji. Najveću međužupanijsku migraciju stanovništva imali su Grad Zagreb i Zagrebačka županija. Od ukupno dvadeset županija te Grada Zagreba međužupanijski pozitivan migracijski saldo (više doseljenih nego odseljenih) ima sedam županija i Grad Zagreb, a najviši je u Gradu Zagrebu (3 421 osoba). Negativan saldo migracije među županijama ima trinaest županija, s time da je najveći u Vukovarsko-srijemskoj županiji (-1 272 osobe) i Brodsko-posavskoj županiji (-906 osoba). **Migracijski saldo (unutarnje migracije)** za Krapinsko-zagorsku županiju u 2014. godini je negativan (-71 osoba). Iako je 2010. godine vrijednost ovog pokazatelja bila na -50 osoba, u narednim godinama (2011. – 2013.) on se kreće na razini od -153 osobe u 2011. godini nakon čega se vrijednost počinje smanjivati, odnosno primjetan je konstantan pad broja odseljenih.

Tabela 7 - Saldo ukupne migracije, Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija			Republika Hrvatska		
	Saldo ukupne migracije	Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom	Saldo ukupne migracije	Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom
2010.	-50	-79	29	/ ²	0	-4 875
2011.	-120	-153	33	/	0	-4 165
2012.	-169	-114	-55	/	0	-3 918
2013.	-152	-84	-68	/	0	-4 884
2014.	-248	-71	-177	/	0	-10 220

Izvor: DZS, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2014., Priopćenje, 10. srpnja 2015. godine, ISSN: 1330 - 0350, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2013., Priopćenje, 15. srpnja 2014. godine, ISSN: 1330 - 0350, MIGRACIJA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE

² Podaci za ukupno ne iskazuju se jer su uključena i preseljenja unutar Republike Hrvatske.

U 2014. godini ukupan migracijski saldo pozitivan je samo u Istarskoj (653), Dubrovačkoj (114) i Primorsko-goranskoj županiji (38) te Gradu Zagrebu (3040), dok ostale županije bilježe negativan saldo ukupne migracije. Najvišu vrijednost salda ukupne migracije u 2014. godini bilježi Vukovarsko-srijemska županija (-2579). Krapinsko-zagorska županija se, uz Šibensko-kninsku (-228) nalazi među županijama s manjim negativnim saldom ukupne migracije u odnosu na druge županije.

2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

2.1. Kvaliteta života

Kvaliteta života za potrebe ocjene stanja razvoja Krapinsko-zagorske županija prati se putem rezultata istraživanja koje je proveo Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) 2006. godine. Rezultati su reprezentativni na županijskoj razini.³ Kako bi se omogućila usporedba s ostalim zemljama EU u kojima je provedena identična anketa za praćenje kvalitete života, ujednačena srednja vrijednost dohotka domaćinstva izražena je u obliku standarda kupovne moći (PPS) koji predstavlja imaginarnu valutu i omogućuje usporedbu životnog standarda različitih zemalja.

S 267 PPS, Bjelovarsko-bilogorska županija bilježi najniži dohodak kućanstava u Hrvatskoj, dok je prosjek za Hrvatsku iznosio 470 PPS, a najviši je zabilježen u Istarskoj županiji (769 PPS). Krapinsko-zagorska županija zabilježila je 471 PPS, što je svrstava u prosjek Hrvatske. U ostalim zemljama EU, najviša primanja u iznosu od 1.771 PPS zabilježena su u Luksemburgu, dok su najniža zabilježena u Rumunjskoj (210 PPS).

Krapinsko-zagorska županija spada u županije s **prosječnom razinom materijalne deprivacije**, što znači da si od 6 izabranih pokazatelja životnog standarda (održavanje doma toplim, platiti godišnji odmor izvan mjesta boravišta, zamijeniti istrošeni namještaj, kupiti novu odjeću, imati obrok s mesom ili ribom svaki drugi dan, platiti jednom mjesečno izlazak s prijateljima ili obitelji na piće/obrok izvan kuće) ne mogu priuštiti ukupno 1,7 pokazatelja (navedenih u tekstu iznad), što je u prosjeku jednako s razinom Republike Hrvatske.

Krapinsko-zagorska županija spada u županije gdje je većina kućanstava izjavila da uzgaja voće ili povrće za vlastite potrebe (80% osoba u ruralnim područjima odgovorilo je pozitivno).

U prosjeku, oko 5% kućanstava ostvaruje novčane transfere iz lokalnih izvora, a najveći udio je ispitanika (15,2%) upravo u Krapinsko-zagorskoj županiji izjavilo da dobiva neki oblik novčane (dječji doplaci, jednokratne pomoći, pomoći za stanovanje i sl.). U Krapinsko-zagorskoj županiji je 32% kućanstava izjavilo da imaju poteškoća sa zadovoljavanjem svojih osnovnih životnih potreba (spajanja „kraja s krajem“), dok je prosjek za RH 31%.

Krapinsko-zagorska županija je četvrta županija u Republici Hrvatskoj u kojoj zaposlene osobe imaju i dodatni posao te se znatno ističe po broju žena koju imaju drugi posao (dok je udio muškaraca manji od državnog prosjeka).

Ispitanici Krapinsko-zagorske županije imaju nešto nižu razinu zadovoljstva životom (6,8) od prosjeka Republike Hrvatske (7,6) i unatoč tome gledaju optimistično na budućnost (78% ispitanika, u odnosu na nacionalni prosjek od 72%).

Sukladno provedenom istraživanju (UNDP, 2006. godina), ukupno 12,5% ispitanika smatra se **socijalno isključenim u odnosu na ukupni broj stanovnika**. Vrijednost ovog pokazatelja na razini Kontinentalne Hrvatske iznosi 16,02%, a Republike Hrvatske 14,13%. U Istarskoj županiji je najniži udio socijalno isključenih ispitanika (1,7%).

Državni zavod za statistiku redovito prati stanje siromaštva, prema standardnoj metodologiji EU-a za mjerenje relativnog rizika od siromaštva, no samo na državnoj razini jer prikupljeni podaci nisu reprezentativni za

³ Kvaliteta života u Hrvatskoj: regionalne nejednakosti, UNDP, 2007., dostupno na www.undp.hr, preuzeto iz Socijalnog plana Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2014. – 2020. godine, <http://www.kzz.hr/akcijski-plan-socijalnih-usluga-2015-i-2016>

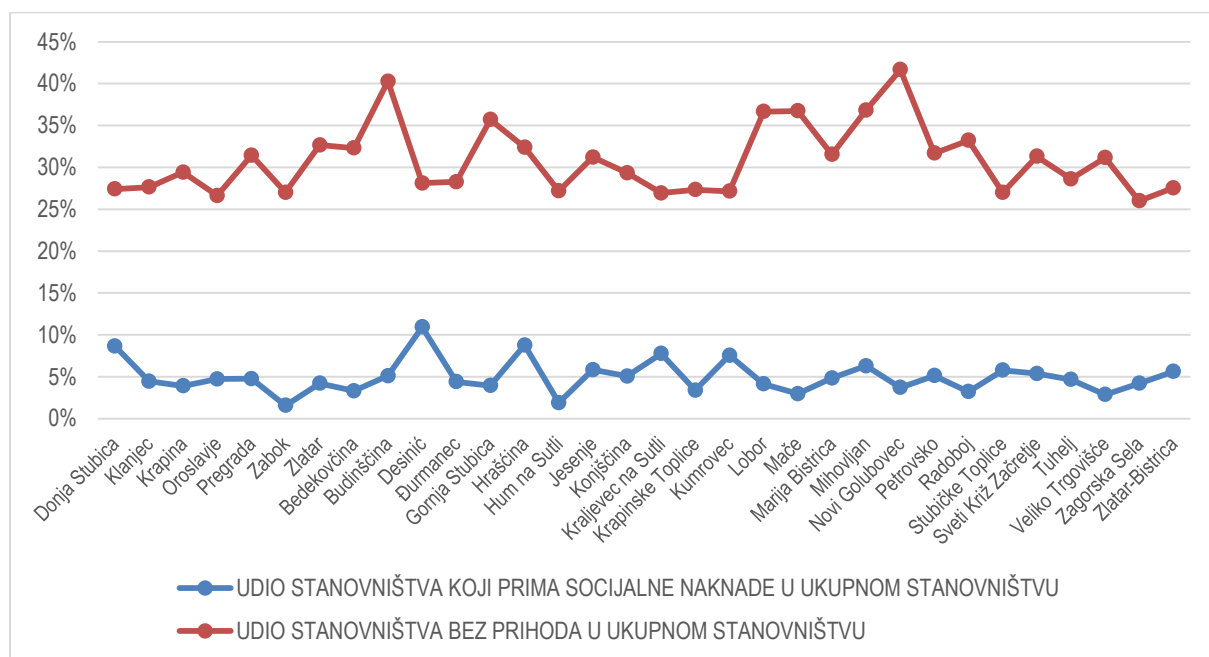
županijsku razinu.⁴ Jedan od relevantnih pokazatelja rizika od siromaštva o kojem redovito izvještava Ministarstvo za socijalnu politiku i mlade odnosi se na udio primatelja socijalnih pomoći u ukupnom broju stanovnika županije. Primjerice, u 2012. godini, u prosjeku je 2,6% stanovnika u Hrvatskoj primalo pomoć za uzdržavanje (sadašnju zajamčenu minimalnu naknadu) uz najmanje primatelja u Istarskoj županiji (0,7%) i najviše u Šibensko-kninskoj županiji (8%).

Krapinsko-zagorska županija bilježi niži postotak obuhvaćenosti stanovništva zajamčenom minimalnom naknadom u Republici Hrvatskoj te je tako u 2014. godini spomenuto pravo koristilo 1,2% stanovništva županije, dok je na državnoj razini taj udio činio 2,6%.

Prema podacima Svjetske banke, **stopa siromaštva (2002. – 2004.)** u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 19,2% što je slično vrijednostima Virovitičko-podravске županije (19,8%) te Osječko-baranjske županije (19,9%). Na razini Kontinentalne Hrvatske, vrijednost ovog pokazatelja iznosi 17,09%, a na razini Republike Hrvatske 13,64%.

Na razini EU-28 u 2014. godini (DZS, Pokazatelji siromaštva, usporedba između zemalja Europske unije i Republike Hrvatske, 2014. godina, prethodni podatci, rujan 2015. godine), **prosječni udio osoba s rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti u ukupnom stanovništvu** u Republici Hrvatskoj iznosio je 29,3%, a stopa rizika od siromaštva nalazi se na razini od 19,4%. Najmanja stopa rizika od siromaštva zabilježena je u Danskoj (11,9%), a najviša u Španjolskoj (22,2%).

Grafikon 3 - Stanovništvo po gradovima/općinama Krapinsko-zagorske županije bez prihoda ili koje prima socijalne naknade, 2011. godina

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godine, STANOVNIŠTVO PREMA GLAVNIM IZVORIMA SREDSTAVA ZA ŽIVOT I SPOLU

⁴ Na razini EU-a, SILC je obavezno istraživanje i referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne uključenosti. Pokazatelji se temelje na konceptu relativnog siromaštva, koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova kućanstva i distribuciju dohotka unutar populacije. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva, koja označava postotak osoba čiji je raspoloživi ekvivalentni dohodak niži od praga rizika od siromaštva. On ne pokazuje koliko je osobe stvarno siromašne, nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva (DZS Pokazatelji siromaštva u 2013. godini, konačni rezultati, str. 1).

2.2. Rasprostranjenost kriminaliteta

Kvalitetu života možemo mjeriti i kroz rasprostranjenost kriminaliteta te opću stopu kriminaliteta. U promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji dolazi do pada broja kriminalnih djela te isti trend prate odabrane županije Sjeverozapadne Hrvatske, statistička regija Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska u cijelosti.

Tabela 8 - Rasprostranjenost kriminaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i odabranim županijama, 2010. - 2014. godine

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Varaždinska županija	Međimurska županija	Zagrebačka županija i grad Zagreb	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska
2010.	1214	2453	1835	20331	45024	73328
2011.	1546	2295	1929	21821	46967	75620
2012.	1288	2044	1935	21317	44849	72171
2013.	1060	1531	1646	18545	40045	62708
2014.	945	1816	1593	16165	37093	56851

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, PREGLED TEMELJNIH SIGURNOSNIH POKAZATELJA I REZULTATA RADA za 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godinu, <http://www.mup.hr/main.aspx?id=180991>

Na razini Europske unije (EU-28) rasprostranjenost kriminaliteta veća je u naseljenijim zemljama te je tako 2012. godine rasprostranjenost kriminaliteta najveća u Njemačkoj, Španjolskoj te Engleskoj i Walesu. U apsolutnom iznosu, u Hrvatskoj je 2012. na 100 stanovnika počinjeno 1,68 kaznenih djela, a u 2014. godini 1,32 kaznenih djela. U Krapinsko-zagorskoj županiji počinjeno je 2014. godine 0,7 kaznenih djela na 100 stanovnika, odnosno 0,9 u 2012. godini. Prikazani podaci ukazuju na smanjenu **rasprostranjenost kriminaliteta** u Krapinsko-zagorskoj županiji u odnosu na ostatak Republike Hrvatske.

Iz navedene tablice vidljivo je da u Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i ostalim promatranim županijama, dolazi do smanjenja **udjela kriminaliteta** u ukupnoj rasprostranjenosti kriminaliteta u Republici Hrvatskoj. Udio kriminaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini iznosi 1,66% ukupnih kaznenih djela u Republici Hrvatskoj. Trend pokazuje konstantno smanjenje udjela u ukupnim kaznenim djelima u Republici Hrvatskoj što prati smanjenje rasprostranjenosti. Na razini Kontinentalne Hrvatske dolazi do rasta udjela u ukupnim kaznenim djelima pri čemu je najveći udio Grada Zagreba i Zagrebačke županije u ukupnim djelima, a što je u skladu s konstatacijom da je kriminalitet veći što je veći broj stanovnika.

2.3. Institucionalna obilježja socijalne skrbi

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi i obiteljski domovi.

U Krapinsko-zagorskoj županiji **djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS)**: Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica i dvije podružnice: Klanjec i Zabok, s ukupno 71 zaposlenog djelatnika. Također, pri Centru za socijalnu skrb Krapina djeluje i Podružnica Obiteljski centar koja pruža usluge stanovništvu na cijelom području Krapinsko-zagorske županije (procijenjen broj korisnika usluga Obiteljskog centra – 7500 korisnika).

U Županiji djeluju **4 ustanove socijalne skrbi** koje pružaju usluge **smještaja starijih i nemoćnih osoba**, sve osnovane od strane privatnog osnivača, s ukupnim kapacitetom od 265 korisnika. Na području Županije nije osnovana ni jedna ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba u vlasništvu županije ili JLS, no Županija, gradovi i općine pružaju podršku putem izvan institucijskih oblika skrbi kao što je pomoć u kući i dostava obroka.

U sustavu socijalne skrbi ustanove se dijele prema određenim korisničkim skupinama: domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, skloništa za žrtve obiteljskog nasilja, domovi za ovisnike o opojnim drogama i prihvatilišta za beskućnike. U Krapinsko-zagorskoj županiji **postoji sedam takvih ustanova** prema podacima u tablicama koje slijede.

Tabela 9 – Domovi socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2014. godina

Domovi za psihički bolesne odrasle osobe u Krapinsko-zagorskoj županiji				
Br.	Grad/općina	Vrsta/naziv	Osnivač	Kapacitet/Broj korisnika
1.	Općina Desinić	Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Bidružica" - Desinić	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 310 Stalni smještaj: 312 Organiziranje prehrane: 36
2.	Općina Lobor	Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Lobor-grad" - Lobor	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 331 Stalni smještaj: 306 Organizirano stanovanje: 21 Stručna pomoć u obitelji – patronaža: 2 Organiziranje prehrane: 57 Pomoć u kući: 5
3.	Općina Sveti Križ Začretje	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec - Sveti Križ Začretje	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 68 Stalni smještaj: 80 Organiziranje prehrane: 38
Domovi za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji				
4.	Općina Budinščina	Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda - Budinščina	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 77 Stalni smještaj: 20 Tjedni smještaj: 18 Privremeni smještaj: 2 Povremeni boravak: 5 Poludnevni boravak: 10
5.	Grad Donja Stubica	Centar za radnu terapiju i rehabilitaciju - Varaždin - Podružnica Pustodol - Donja Stubica	Ustanova za zdravstvenu njegu Lekić	Kapacitet: 250 Stalni smještaj: 247
6.	Općina Krapinske Toplice	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju - Krapinske Toplice	Krapinsko-zagorska županija	Kapacitet: 72 Stalni smještaj: 1 Tjedni smještaj: 9 Cjelodnevni boravak: 4
Domovi za djecu i mlade s problemima u ponašanju u Krapinsko-zagorskoj županiji				
7.	Općina Bedekovčina	Odgojni dom Bedekovčina	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 38 Stalni smještaj: 32

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr i MSPM – Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2014. godini - stanje 31. prosinca 2014.

S obzirom na oblik institucionalne skrbi, sljedeća tablica ocrta glavne pokazatelje institucionalne socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2014. godini (Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2014. godini - stanje 31. prosinca 2014., Ministarstvo socijalne politike i mladih).

Tabela 10 - Domovi socijalne skrbi, Krapinsko-zagorska županija i Republika Hrvatska, 2013. godina

Vrsta doma	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Ukupno domova	Ukupno korisnika	Ukupno domova	Ukupno korisnika
	DRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI			
Domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi	0	0	14	867
Domovi za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju	1	32	11	1030
Domovi za djecu i odrasle osobe s tjelesnim ili intelektualnim poteškoćama	1	20	28	4706
Domovi za starije i nemoćne osobe	0	0	2	164
Domovi za psihički bolesne odrasle osobe	3	786	18	2886
	NEDRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI			
	Ukupno domova	Ukupno korisnika	Ukupno domova	Ukupno korisnika
Domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi	0	0	3	229
Domovi za djecu i odrasle osobe s tjelesnim ili intelektualnim poteškoćama	1	250	13	1496
Domovi za starije i nemoćne osobe	4	382	128	15324
Domovi za psihički bolesne odrasle osobe	0	0	11	936
Domovi za ovisnike o alkoholu, drogama i drugim opojnim sredstvima	0	0	1	75
Domovi za djecu i odrasle osobe – žrtve obiteljskog nasilja	0	0	3	46

Izvor: DZS, Statistički ljetopis za 2013. godinu.

Na području Županije djeluje i 7 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama, ukupnog smještajnog kapaciteta za 92 osoba. U Županiji djeluje i Obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Humu na Sutli u kojem je smješteno 10 djece i mladih s teškoćama u razvoju.

Premda u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje brojne organizacije civilnog društva, manji broj ih je uspio razviti kapacitete za pružanje socijalnih usluga, primjerice gradska društva Crvenog križa, društva Naša djeca. Aktivni su klubovi liječenih alkoholičara koji pružaju usluge bivšim ovisnicima, a Udruga za prevenciju ovisnosti o opojnim drogama, pomoć ovisniku i povremenom uzimatelju droge i obitelji 'Moji dani' iz Krapine osnovala je i Komunu Đurmanec, dom za rehabilitaciju ovisnika o drogama. Udruga Centar za edukaciju i savjetovanja žena – CESI iz Zagreba u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom i Povjerenstvom za ravnopravnost spolova KZZ provodi SOS telefon za žene žrtve nasilja KZZ-a kojeg sufinancira Krapinsko-zagorska županija.

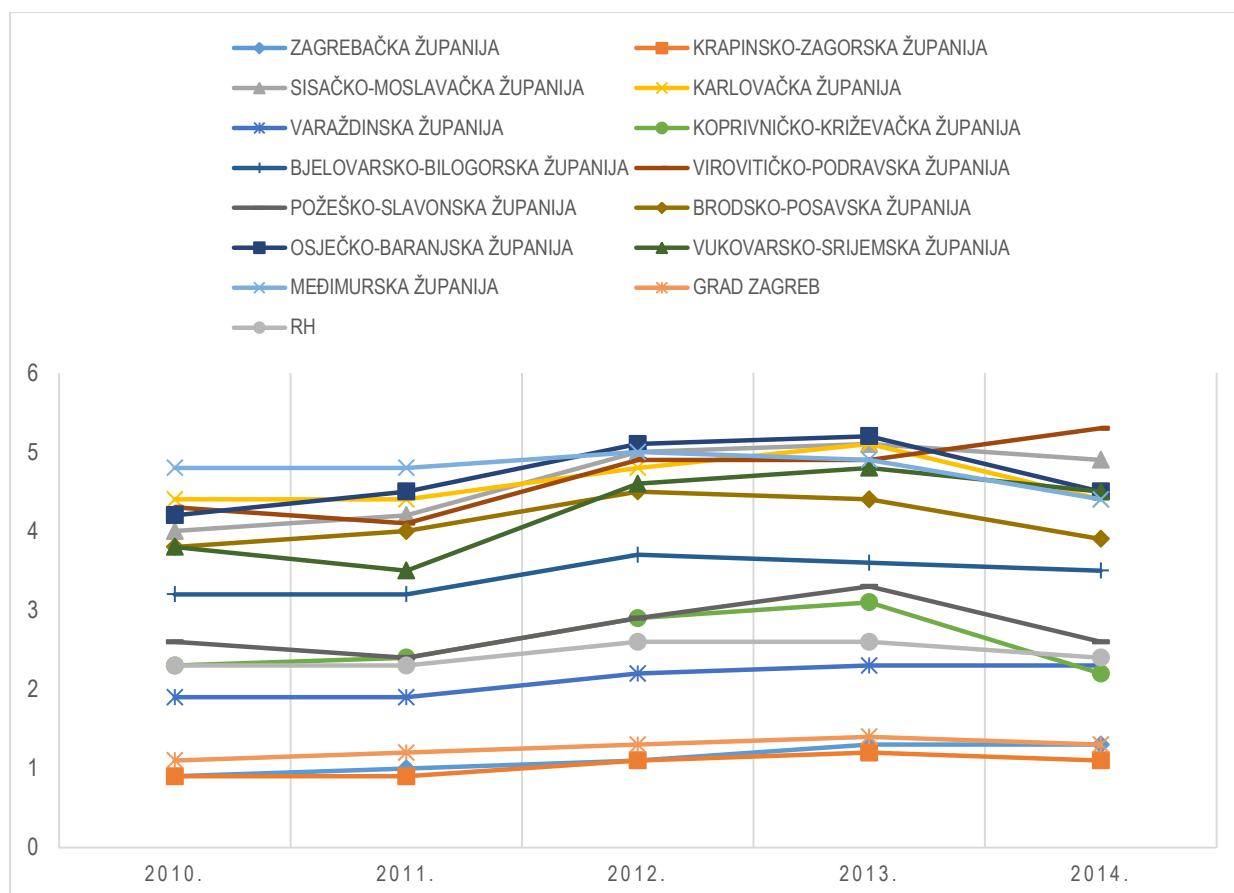
2.3.1. Novčane naknade/socijalna pomoć

Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini iznosi 1,1% što je manje u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (2,4). Na razini Kontinentalne Hrvatske, ukupno je 46,2% osoba u 2014. godini obuhvaćeno nekim oblikom pomoći za uzdržavanje.

Dinamički gledano, stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u razdoblju 2010. – 2014. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji raste do 2013. godine da bi u 2014. godini vrijednost ponovo pala na vrijednost iz

2012. godine. Shematski, u odnosu na ostale županije Kontinentalne Hrvatske te Republiku Hrvatsku, kretanje opće stope obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje prikazano je u sljedećem grafikonu.

Grafikon 4 - Kretanje opće stope obuhvaćenosti stanovništva sa pomoći za uzdržavanje, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2010. – 2014. godina

Izvor: Ministarstvo socijalne politike i mladih, GODIŠNJE STATISTIČKO IZVJEŠĆE O PRIMIJENJENIM PRAVIMA SOCIJALNE SKRBI, PRAVNOJ ZAŠTITI DJECE, MLADEŽI, BRAKA, OBITELJI I OSOBA LIŠENIH POSLOVNE SPOSOBNOSTI TE ZAŠTITI TJELESNO ILI MENTALNO OŠTEĆENIH OSOBA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. GODINI, http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/socijalna_skrb/statisticka_izvjesca

Rashodi za socijalnu zaštitu jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2010. do 2013. godine kreću se na razini 20 milijuna kuna. U 2013. godini iz proračuna lokalnih i regionalne jedinice izdvojeno je 20,3 milijuna kuna što iznosi 2,18% rashoda Kontinentalne Hrvatske (931,7 milijuna kuna) te 1,4% ukupnih rashoda Republike Hrvatske.

Tabela 11 - Rashodi za socijalnu zaštitu jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj te Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija		Kontinentalna Hrvatska		Republika Hrvatska
	Apsolutni iznos u kunama	Udio u RH	Apsolutni iznos u kunama	Udio u RH	Apsolutni iznos u kunama
2010.	20.637.784	1,3%	981.327.689	63,6%	1.542.521.997
2011.	20.431.185	1,3%	972.894.207	63,8%	1.524.703.079
2012.	20.902.045	1,5%	932.224.437	65,2%	1.429.831.561
2013.	20.341.269	1,4%	931.762.080	64,9%	1.434.897.143

Izvor: Ekonomski institut Zagreb, Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Zagreb, veljača 2015.

Tablica 12 prikazuje vrste naknada i broj korisnika kojima su ta prava odobrena temeljem rješenja CZSS-a u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2011., 2012., 2013. i 2014. godini.

Broj korisnika zajamčene minimalne naknade, ranije pomoći za uzdržavanje, kontinuirano se povećava od 2011. do 2013. godine, da bi u 2014. godini bio zabilježen blagi pad. Djelomično je povećan broj korisnika osobne invalidnine dok je, u odnosu na 2013. godinu, vidljivo smanjenje broja korisnika doplatka za pomoć i njegu i to za 77 korisnika.

Značajan je pad smanjenja prava na pomoć za troškove stanovanja i ogrijeva, odnosno prava u nadležnosti lokalne i regionalne samouprave. Razlog tome je zakonska novina prema kojoj se pravo na troškove ogrijeva odobravaju samo korisnicima zajamčene minimalne naknade pri centrima za socijalnu skrb.

U 2014. godini došlo je do povećanja broja djece i odraslih smještenih u udomiteljske obitelji s 236 smještenih korisnika na 259 korisnika. Broj osoba smještenih u domove socijalne skrbi na razini je prethodne godine te je tijekom 2014. godine smješteno 676 korisnika.

Tabela 12 - Primijenjena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi, 2011. – 2014. godina

Pravo u socijalnoj skrbi		Broj korisnika i pomoći			
		2011.	2012.	2013.	2014.
I	STALNA POMOĆ/POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE / ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA	2207	2357	2540	2349
	1. Ukupno pomoći (samaca i obitelji)	883	924	966	953
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	1.324	1.433	1.574	1.396
II	JEDNOKRATNA POMOĆ/NAKNADA, Ukupno pomoći u izvještajnoj godini	2.730	3.203	4.050	3.134
III	POTPORE ZA OBRAZOVANJE/NAKNADE U VEZI S OBRAZOVANJEM ⁵	131	209	206	19
IV	OSOBNA INVALIDNINA	733	809	831	840
V	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	2.631	2.677	2.408	2.337
VI	STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA	154	159	178	177
VII	POMOĆ I NJEGA U KUĆI - ukupno korisnika	90	80	81	156
VIII	USLUGA POMOĆI PRI UKLJUČIVANJU U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA - ukupno korisnika ⁶	3	4	28	/
IX	SKRB IZVAN VLASTITE OBITELJI - UKUPNO	974	966	935	953
	Smještaj u udomiteljsku obitelj djece i odraslih	221	215	236	259
	Smještaj u obiteljski dom djece i odraslih	9	14	23	18
	Smještaj u dom socijalne skrbi za djecu i odrasle	744	737	676	676

Izvor: MSPM, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2011., 2012., 2013. godini MSPM i pojedinačna izvješća centara za socijalnu skrb u Krapinsko-zagorskoj županiji za 2014. godinu.

⁵ U izvješću Ministarstva socijalne politike i mladih za 2014. godinu navode se naknade u vezi s obrazovanjem umjesto dotadašnjih potpora za obrazovanje.

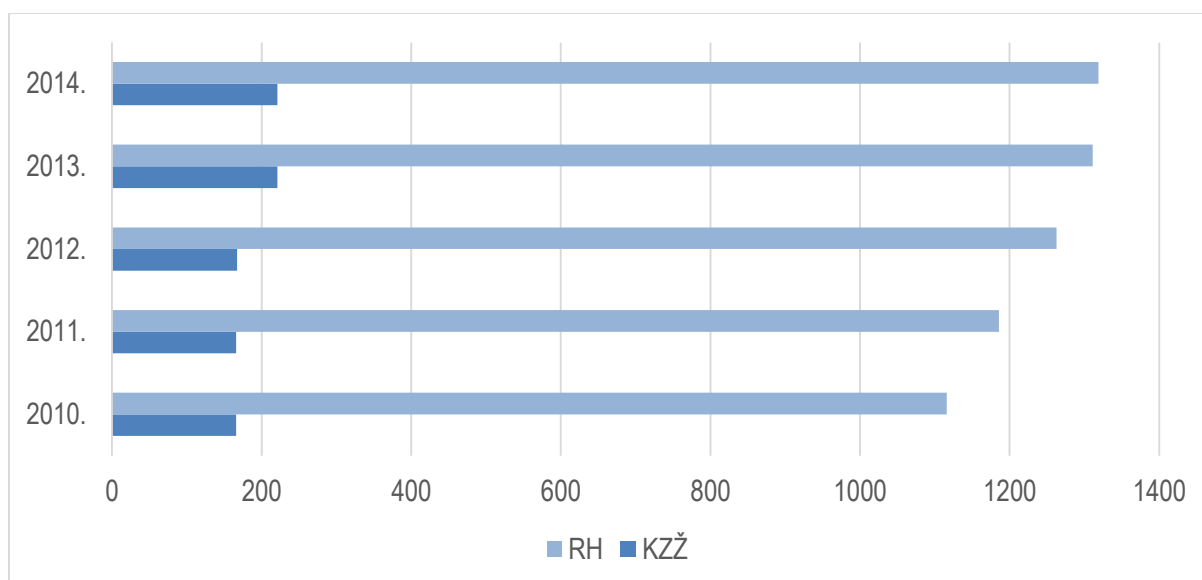
⁶ U izvješću Ministarstva socijalne politike i mladih za 2014. godinu ne iskazuju se podaci za uslugu pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja.

3. Društvena i zdravstvena infrastruktura

3.1. Zdravstvena infrastruktura

Analiza kvalitete zdravstvene usluge temelji se na nekoliko pokazatelja: broju ukupnih zdravstvenih ustanova, broju medicinskog osoblja, broju stanovnika po zdravstvenom radniku te broju postelja na 1000 stanovnika.

Grafikon 5 - Broj zdravstvenih ustanova u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2014. godina

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godinu

Pokrivenost zdravstvenim ustanovama je zadovoljavajuća te Krapinsko-zagorska županija ima kvalitetno i dobro organiziranu zdravstvenu zaštitu.

Tabela 13 - Broj zdravstvenih ustanova prema kategorijama na području Krapinsko-zagorske županije za 2014. godinu

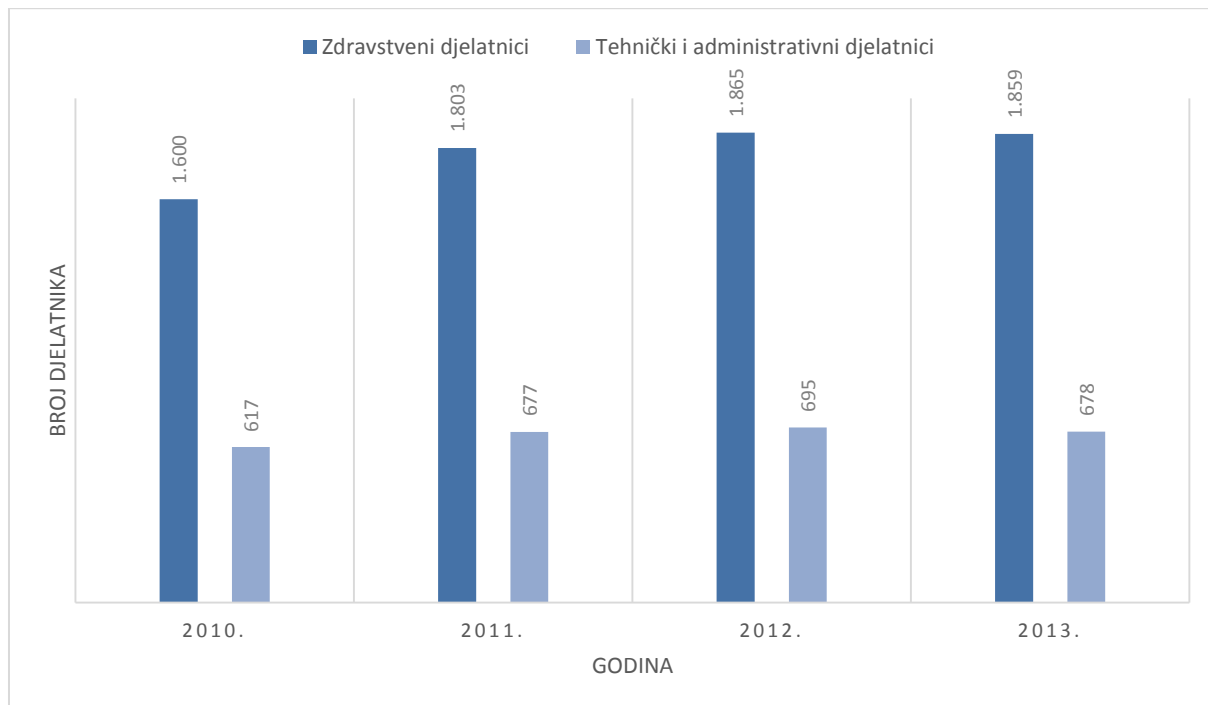
Zdravstvene ustanove prema kategorijama	Broj zdravstvenih ustanova 2014. godine
Bolnica	6
Dom zdravlja	1
Ambulanta	199 timova/32 lokacije
Ljekarna	13 ljekarni s 33 ljekarničke jedinice
Zavod za javno zdravstvo KZŽ	1
Zavod za hitnu medicinu KZŽ	1
UKUPNO	221

Izvor: Krapinsko-zagorska županija

Promatrajući **broj bolnica na 100.000 stanovnika**, u Krapinsko-zagorskoj županiji na 100.000 stanovnika u 2014. godini dolazi 4,5 bolnica. Promatrajući zadnje dostupne podatke na razini Republike Hrvatske iz 2012. godine u Hrvatskoj na 100.000 stanovnika dolazi 1,4 bolnice. Od županija koje spadaju u Kontinentalnu Hrvatsku,

uz Krapinsko-zagorsku županiju veći broj bolnica na 100.000 stanovnika u odnosu na prosjek Hrvatske imaju Varaždinska županija, Bjelovarsko-bilogorska te Požeško-slavonska županija. Krapinsko-zagorska županija se 2012. godine nalazila na razini od 3,09 bolnica na 100.000 stanovnika.

Grafikon 6 - Djelatnici zdravstvenih ustanova u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina

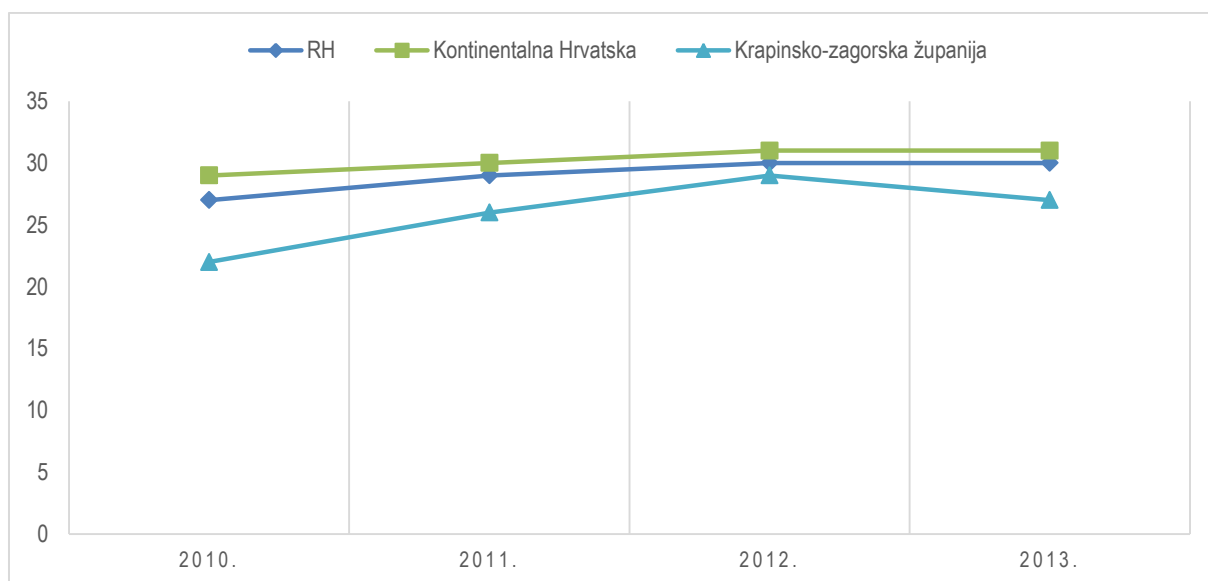

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2010., 2011., 2012. i 2013. godinu

Udio zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 73% u odnosu na ukupni broj radnika u tim ustanovama. Na razini Republike Hrvatske taj udio iznosi 77% čime je Krapinsko-zagorska županija blizu nacionalnog prosjeka. Varaždinska županija se po udjelu zdravstvenog osoblja nalazi iza Krapinsko-zagorske županije dok se Međimurska, Koprivničko-križevačka i Zagrebačka županija te grad Zagreb nalaze ispred. Gledajući strukturu zaposlenih, od 2010. do 2012. godine bilježen je porast broja doktora medicine, farmaceuta, administrativnog i tehničkog osoblja, nakon čega tijekom 2013. godine dolazi do njihovog smanjenja. S druge strane, u istom vremenskom razdoblju bilježi se kontinuirano smanjenje broja doktora dentalne medicine, nakon čega, dolazi do blagog porasta tijekom 2013. godine.

Broj doktora medicine na 10.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini iznosi 27. Na razini Kontinentalne Hrvatske, na 10.000 stanovnika dolazi 31 liječnik medicine, što je više od prosjeka Republike Hrvatske u 2013. godini (30 liječnika). Istočne županije (Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska) te Karlovačka županija imaju više liječnika na 10.000 stanovnika od Krapinsko-zagorske županije pri čemu grad Zagreb ima najviše liječnika medicine na 10.000 stanovnika (53).

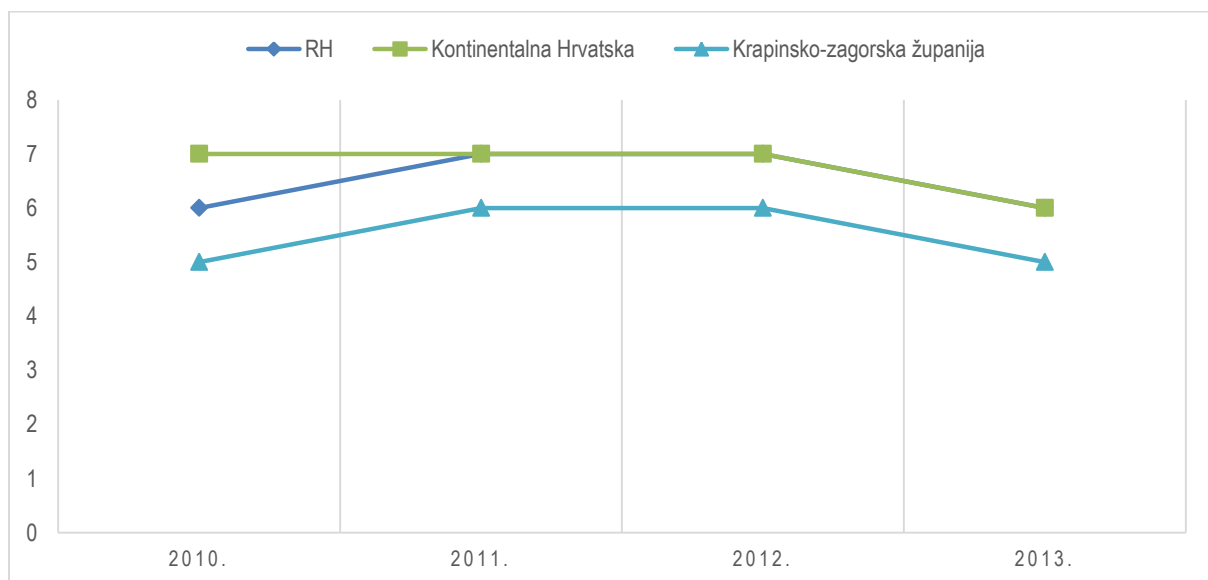
Grafikon 7 - Broj liječnika medicine na 10.000 stanovnika u Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2010., 2012. i 2013. godinu

Kada promatramo **omjer doktora dentalne medicine na 10.000 stanovnika** u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini, na 10.000 stanovnika dolazi **5 doktora dentalne medicine**. Prosjek Republike Hrvatske iznosi 7 doktora dentalne medicine na 10.000 stanovnika što je jednako razini Kontinentalne Hrvatske. Ovaj omjer nije se mijenjao u posljednje 4 godine na nacionalnoj razini, razini statističke regije ili promatrane Krapinsko-zagorske županije.

Grafikon 8 - Omjer farmaceuta na 10.000 stanovnika u Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina

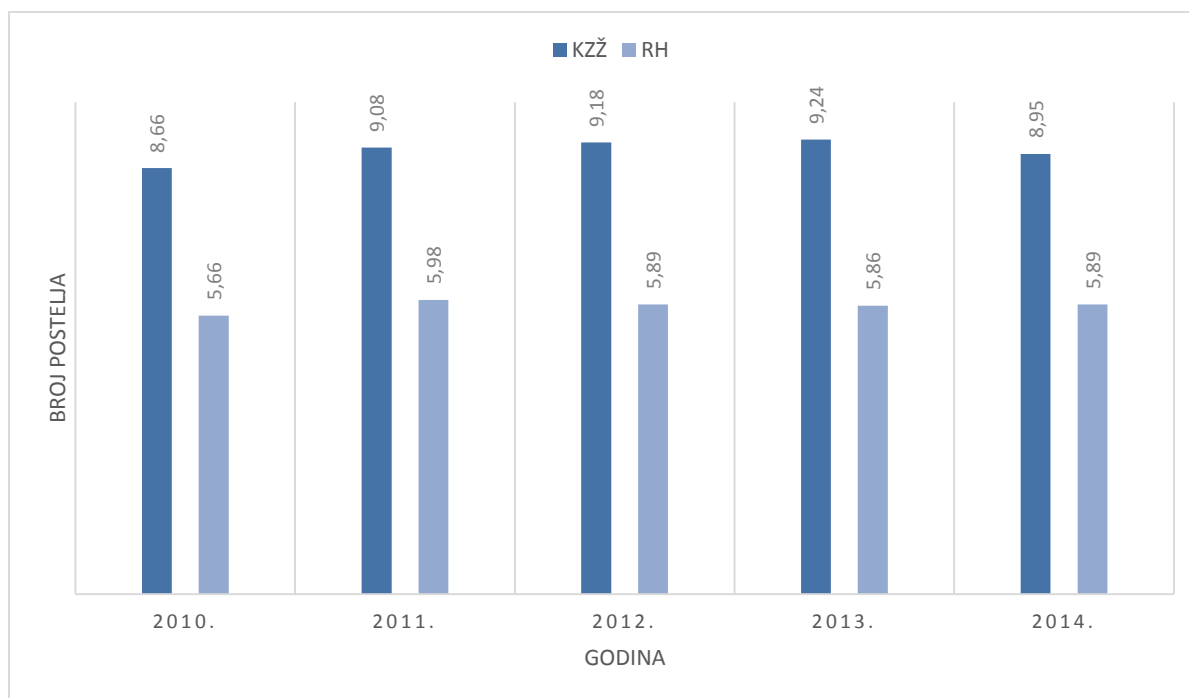

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2010., 2012. i 2013. godinu

Promatrajući **omjer farmaceuta na 10000 stanovnika** u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini, vidljivo je da on iznosi 5 farmaceuta što je za 1 manje od prosjeka Republike Hrvatske i Kontinentalne Hrvatske. U promatranom razdoblju nema značajnijih odstupanja u ovom omjeru.

Analizom broja postelja u zdravstvenim ustanovama na 1000 stanovnika u 2014. godini, Krapinsko-zagorska županija (8,95) nalazi se iznad prosjeka Republike Hrvatske (5,89). Na razini Krapinsko-zagorske županije u promatranim godinama vidljiv je pozitivan trend dok na razini Republike Hrvatske broj postelja ostaje na istoj razini.

Grafikon 9 - Broj postelja na 1000 stanovnika, usporedba RH i KZŽ, 2010. - 2014. godina

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godinu

3.1.1. Bolesti stanovništva

Najčešći uzroci umiranja stanovništva Krapinsko-zagorske županije su bolesti cirkulacijskog sustava, zatim novotvorine i kao treća skupina su bolesti probavnog sustava. Među pojedinačnim dijagnozama najčešće se bilježi smrt od kronične ishemične bolesti srca, infarkta miokarda, moždanog udara, raka pluća, insuficijencije srca, kronične opstruktivne bolesti pluća.

Tabela 14 - Udio određenih skupina bolesti u ukupnom broju smrti na području Krapinsko-zagorske županije

Skupine bolesti	2011.	2012.	2013.	2014.
Ukupno umrlih	1916	1867	1898	1882
Bolesti cirkulacijskog sustava	50,21%	49,33%	47,68%	47,93%
Novotvorine	22,18%	23,25%	24,82%	23,75%
Bolesti probavnog sustava	8,04%	7,50%	6,16%	7,01%
Ozljede, trovanja i dr. poslj. vanjskih uzroka	7,15%	6,16%	5,85%	5,95%
Bolesti dišnog sustava	3,39%	4,77%	4,53%	5,26%

Izvor: Umrle osobe u Hrvatskoj, 2011. – 2014., Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije

Krapinsko-zagorska županija je među prvim županijama u Republici Hrvatskoj koja je donijela Plan za zdravlje. To je strateški dokument kojim se utvrđuju ciljevi, prioritetni zadaci, nositelji i izvršitelji pojedinih zadataka, mogući

izvori financiranja, kontrola provođenja aktivnosti te uključivanje stanovništva i medija u aktivnosti koje se provode na poboljšanju zdravlja i kvalitete života na području Županije.

Utvrđeni prioriteti zdravstva su povećanje kontrole vode za piće, smanjenje depopulacije, smanjenje broja konzumenata alkoholnih pića kod djece srednjoškolske i osnovnoškolske dobi, unaprjeđenje skrbi o starijim osobama te rad na prevenciji bolesti cirkularnog sustava.

3.2. Društvena infrastruktura

Kvantitativna analiza društvene infrastrukture u sferi kulture i umjetnosti prikazana je kroz pokazatelje stanja i razmjere infrastrukture – kazališta, kina, radio postaja, kinematografa i knjižnica.

Broj kazališta u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj prikazan je u tabeli u nastavku. U Krapinsko-zagorskoj županiji u promatranom razdoblju (2010. – 2013. godina) radi se isključivo o amaterskim kazalištima, dok se na razini Kontinentalne Hrvatske i cijelog teritorija Republike Hrvatske mogu naći profesionalna kazališta, profesionalna kazališta za djecu i amaterska kazališta. Najveća koncentracija kazališta nalazi se naravno u Gradu Zagrebu.

Tabela 15 - Broj kazališta u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska
2010.	1	96	126
2011.	4	108	137
2012.	2	127	163
2013.	2	131	172

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost, 2010., 2011., 2012., 2013. godina

Broj kinematografa u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. – 2013. godine je konstantan (1 kinematograf) i odnosi se na kinematografa u gradu Zaboku. U 2013. godini, potrebno je istaknuti da uz Krapinsko-zagorsku županiju, po jednog kinematografa imaju Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska i Vukovarsko-srijemska županija. Na razini Republike Hrvatske, na 100.000 stanovnika dolaze 2 kina, pri čemu je prosjek Kontinentalne Hrvatske 1 (1 kino na 100000 stanovnika). U Krapinsko-zagorskoj županiji taj omjer iznosi 0,7 za sve promatrane godine.

Tabela 16 - Broj kinematografa u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska
2010.	1	34	72
2011.	1	41	78
2012.	1	39	77
2013.	1	37	74

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost, 2010., 2011., 2012., 2013. godina

Broj radiopostaja u Krapinsko-zagorskoj županiji kreće se na razini 5 – 6 postaja u promatranom razdoblju. Radiopostaje su 2010./2011. godine postojale u Donjoj Stubici, Krapini (2), Zlataru, Mariji Bistrici i Zaboku. Od 2012. godine aktivne su sve radio postaje osim jedne u Krapini.

Tabela 17 - Broj radiopostaja u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska
2010.	6	87	148
2011.	6	88	148
2012.	5	87	146
2013.	5	87	142

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost, 2010., 2011., 2012., 2013. godina

Broj radio pretplatnika povećao se u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. – 2013. godine za 0,7% dok je u istom razdoblju porastao broj radio pretplatnika u Kontinentalnoj Hrvatskoj za 1,8%, a u Republici Hrvatskoj za 4,26%. Broj televizijskih pretplatnika prati rast radio pretplatnika te se u promatranom razdoblju u Krapinsko-zagorskoj županiji povećao za 0,8% dok na razini Kontinentalne Hrvatske raste za 0,5%, odnosno Republike Hrvatske za 3,43%. Na 1000 stanovnika u 2013. godini je ukupno 273 radio pretplatnika, odnosno 247 televizijskih pretplatnika.

Tabela 18 - Broj radio i televizijskih pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina

RADIO PRETPLATNICI			
Godina	Krapinsko-zagorska županija	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska
2010.	36073	859057	1321020
2011.	35983	861347	1336054
2012.	36210	873337	1362759
2013.	36331	874662	1377412
TELEVIZIJSKI PRETPLATNICI			
Godina	Krapinsko-zagorska županija	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska
2010.	33572	784519	1210465
2011.	32566	782182	1219322
2012.	32774	788543	1238585
2013.	32864	788466	1252001

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost, 2010., 2011., 2012., 2013. godina

Broj knjižnica je u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. – 2012. godine konstantan te se radi o 11 narodnih knjižnica. U Kontinentalnoj Hrvatskoj, Krapinsko-zagorska županija zauzima udio od 7,85% ukupnog broja narodnih knjižnica (u 2012. godini). Na 100000 stanovnika u Županiji dolazi 8,72 knjižnica što je više od prosjeka za Kontinentalnu Hrvatsku (5 knjižnica na 100000 stanovnika u 2012. godini). Knjižnom građom raspolaže 13 narodnih (Gradska knjižnica i čitaonica Donja Stubica, Gradska knjižnica i čitaonica Antun Mihanović Klanjec, Gradska knjižnica Krapina, Gradska knjižnica Oroslavje, Gradska knjižnica Pregrada, Gradska knjižnica „Ksaver Šandor Gjalski“ (Zabok), Gradska knjižnica Zlatar, Općinska knjižnica i čitaonica

Bedekovčina, Općinska knjižnica i čitaonica Hum na Sutli, Općinska knjižnica Krapinske Toplice, Općinska knjižnica i čitaonica Marija Bistrica, Općinska knjižnica i čitaonica Sveti Križ Začretje) i 4 specijalizirane knjižnice (Knjižnica hrvatskog Nacionalnog svetišta Majke Božje Bistričke, Zbirka Kajkaviana, Knjižnica franjevačkog samostana u Klanjcu i Knjižnica franjevačkog samostana u Krapini) te 33 osnovnoškolskih i 9 srednjoškolskih knjižnica diljem Županije (<http://www.kdkz.hr/>, 2015. godina).

Tabela 19 - Broj knjižnica u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2012. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska
2010.	11	142	257
2011.	11	140	249
2012.	11	140	249

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost, 2010., 2011., 2012. godina

Muzejsko-galerijska djelatnost Krapinsko-zagorske županije (sama Županija nije osnivač ni jedne od tih ustanova u kulturi) obuhvaća: Galeriju grada Krapine, Galeriju izvorne umjetnosti Zlatar, Muzej Ljudevita Gaja, Muzej grada Krapine, Muzej grada Pregrade „Dr. Zlatko Dragutin Tudjina“ te ustanovu Muzeji Hrvatskog zagorja sa sjedištem u Gornjoj Stubici (sastavljenu od 5 ustrojbenih jedinica: Dvor Veliki Tabor, Muzej „Staro selo“ Kumrovec, Muzej krapinskih neandertalaca, Muzej seljačkih buna, Galeriju Antuna Augustinčića). Od memorijalnog značaja vrijedi izdvojiti stalni postav Spomen kuće dr. Franje Tuđmana te zbirke franjevačkih samostana u Klanjcu i Krapini kao i Muzej Žitnicu u Sv. Križu Začretju.

Na razini zajednice unutar zajednice sportova djeluju **3 udruge više razine** osnovane u jedinicama lokalne samouprave (Krapinski športski savez, Športska zajednica Grada Zaboka, Zajednica športskih udruga općine Veliko Trgovišće), **15 saveza te 19 samostalnih udruga**. Školski športski savez broji **42 školska športska društva**: 33 ŠSD-a osnovnih škola i 9 ŠSD-a srednjih škola. Aktivno se treniraju sportovi kao što su: cross, košarka, nogomet, odbojka, rukomet, stolni tenis, šah i streljaštvo te se za vrijeme školske godine organiziraju športska natjecanja za učenike osnovnih i srednjih škola (<http://www.zagorski-skolski-sport.hr/index.php>).

Pregled ostalih objekata društvene infrastrukture po gradovima/općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji (sportsko igralište, dječje igralište, sportska dvorana, dom kulture, pošta, sud, policija) dan je u nastavku.

Tabela 20 - Pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. godina

OPĆINA/GRAD	SPORTSKO IGRALIŠTE	DJEČJE IGRALIŠTE	SPORTSKA DVORANA	DOMOVI KULTURE	POŠTA	SUD	POLICIJA
BEDEKOVČINA	8	0	3	0	da	ne	ne
BUDINŠČINA	4	1	0	3 1 u izgradnji	da	ne	ne
DESINIĆ	5	4	1	0	da	ne	ne
DONJA STUBICA	4	1	1 sportska dvorana pred završetkom	1 koji nije u funkciji	da	ne	da
ĐURMANEC	7 2 u izgradnji	3	u izgradnji	0	da	ne	ne
GORNJA	7	1	1	0	ne	ne	ne

STUBICA							
HRAŠČINA	2	0	0	1	da	ne	ne
HUM NA SUTLI	9	0	1	1 kino dvorana	da	ne	ne
JESENJE	4	3	1	1 dom kulture, 1 DVD dom, 1 Lovački dom, 1 dom uz igralište	da	ne	ne
KLANJEC	4	4	1	0	da	ne	da
KRALJEVEC NA SUTLI	2	3	0	1 dom za puhački orkestar, 1 lovački dom, 6 DVD domova	da	ne	ne
KRAPINA	19	8	3	pučko otvoreno učilište	da	da	da
KRAPINSKE TOPLICE	10	1	1	3	da	ne	ne
KONJŠČINA	2	2	1	1	da	ne	ne
KUMROVEC	5	2	1	0	da	ne	ne
LOBOR	4	1 igralište u postupku uređenja	1	3 1 u postupku izgradnje	da	ne	ne
MAČE	5	1	1	1	da	ne	ne
MARIJA BISTRICA	6	3	1	1	da	ne	ne
MIHOVLJAN	3	0	1	1 lovački dom, 1 društveni dom	da	ne	ne
NOVI GOLUBOVEC	4	1	1	2	da	ne	ne
OROSLAVJE	5	8	1	1	da	ne	ne
PETROVSKO	5	0	0	1 dom kojem treba obnova 1 nedovršeni dom	da	ne	ne
PREGRADA	13	4	2	0	da	da	da
RADOBOJ	9	9	1	2 u funkciji, 1 nije u funkciji	da	ne	ne
STUBIČKE TOPLICE	3	5	0	0	da	ne	ne
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	13	10	1	0	da	ne	ne
TUHELJ	1	1	1	0	da	ne	ne
VELIKO TRGOVIŠĆE	4	2	1	1	da	ne	ne
ZABOK	9	26	2 1 u izgradnji	16 i 1 nije u funkciji = 5 su društvene namjene, 4 DVD doma, 2	da	općinski sud - stalna služba	da

				lovačka doma, 2 ribička doma, 1 planinarski dom, 2 NK doma, 1 dom SC			
ZAGORSKA SELA	4	2	0	0	da	ne	ne
ZLATAR	2	4	0	1 ali nije u funkciji	da	da	ne
ZLATAR BISTRICA	1	3	1	3	da	ne	da

Izvor: Gradovi i općine

3.2.1. Civilno društvo

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Krapinsko-zagorske županije u ožujku 2016. godine djeluje 1.265 aktivnih udruga. Ne postoji jedinstveni dokument u kojem bi se iščitali neki od osnovnih zbirnih podataka, a iako je veći dio tih udruga usmjeren na svoju lokalnu zajednicu i potrebe koje se u njoj javljaju, ključno je imati na umu da civilno društvo ima iznimno značajnu ulogu u pretvaranju globalnih standarda i ciljeva u strateške dokumente niže razine.

Tabela 21 - Organizacije civilnog društva u Krapinsko-zagorskoj županiji s obzirom na područje djelovanja, 2015. godina

PODRUČJE DJELOVANJA	BROJ UDRUGA
BRANITELJI I STRADALNICI	22
DEMOKRATSKA I POLITIČKA KULTURA	81
DUHOVNOST	19
GOSPODARSTVO	197
HOBISTIČKA DJELATNOST	14
KULTURA I UMJETNOST	257
LJUDSKA PRAVA	80
MEĐUNARODNA SURADNJA	100
NOMENKLATURA SPORTOVA	156
OBRAZOVANJE, ZNANOST I ISTRAŽIVANJE	97
ODRŽIVI RAZVOJ	46
OSTALA PODRUČJA DJELOVANJA	5
SOCIJALNA DJELATNOST	148
SPORT	327

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

<https://registri.uprava.hr/#/udruga/9glBAAEAAAAAmmwQBAAABAgAAAAGA7LgLAAAAAQEAAAAABAgAAAAAAQBAQAQAAAAABBBAAAAAABAAQFvaelCAYhj>

Organizacije civilnog društva odražavaju raznolikost demokracije, često skreću pažnju na razvoj, ali i probleme – kako na globalnoj, tako i na razini lokalne zajednice. Raznolikost i fleksibilnost jedna je od glavnih prednosti organizacija civilnog društva i čini važnu skupinu dionika koji su relevantni za društveni, ekonomski, politički i drugi razvoj društva, ovisno o njihovim poljima djelovanja.

Savjet za razvoj civilnoga društva Krapinsko-zagorske županije osnovan je početkom 2015. godine. Ono je savjetodavno tijelo Županijske skupštine, a djeluje kroz suradnju izabranih predstavnika i njihovih zamjenika organizacija civilnoga društva s područja Županije i predstavnika i zamjenika regionalne samouprave te ustanova koje je osnovala Županija. Jedan od ciljeva Savjeta za razvoj civilnoga društva KZZ-a je sudjelovanje u praćenju i kreiranju politika prema organizacijama civilnoga društva, davanju mišljenja o pitanjima za civilno društvo, razvoj međusektorske suradnje, filantropije i druge aktivnosti vezane uz razvoj civilnoga društva.

Najveći izazovi s kojima se udruge susreću svakako su nedostatak prostora za djelovanje, nedostatak materijalnih i kadrovskih kapaciteta te izazovi pisanja prijedloga projekata te i provođenje istih. Za kvalitetan rad i provođenje projekata posljednjih se godina radi na razvoju međusektorske suradnje. OCD-ovima su pruženi temelji za povezivanje, suradnju i partnerstvo kroz međusektorsku suradnju. Povezivanje je omogućeno kroz Partnersko vijeće za tržište rada, kroz Lokalne akcijske grupe, ali potrebno je raditi na samoinicijativnosti OCD-a te promociji mogućnosti za međusektorsku suradnju. Iako u usponu, još je uvijek nedovoljna suradnja među OCD-ovima te je potrebno raditi na podizanju svijesti o potrebi međusobne suradnje radi ostvarivanja kvalitetnih projekata, projekata sa sinergijskim/multiplicirajućim učincima posebice projekata financiranih iz Europskih fondova. Nedostaje podrška, i na lokalnoj i na nacionalnoj razini, koja bi osigurala sredstva za pred financiranje, sufinanciranje i među financiranje projekata udruge te je to jedan od razloga financijske nelikvidnosti i nestabilnosti OCD-ova. Potrebno je osigurati fond za OCD-ove koji uspiju povući sredstva Europske unije kako bi im se pružila potpora za predfinanciranje, sufinanciranje i međufinanciranje projekta ali i drugih organizacija koje djeluju za opće dobro. Također, nedostaju institucionalne potpore, različitih financijskih kategorija, za rad OCD-a koje bi dodatno osigurale konstantnost rada i financijsku stabilnost.

Pojam socijalnog/društvenog poduzetništva sve se više koristi među OCD-ovima te kroz edukaciju i motivaciju potiču se OCD-ovi na osnivanje socijalnih/društvenih poduzeća/zadruga. Potrebno je pružiti podršku OCD-ovima koji se odluče na osnivanje socijalnog/društvenog poduzeća i drugih oblika dohodovnih djelatnosti te socijalnih inovacija kako bi doprinijeli društveno-ekonomskom razvoju. OCD-i na području Krapinsko-zagorske županije već provode razne kreativne projekte i programe koje možemo prepoznati i kao socijalne inovacije i kao socijalne usluge. Mali broj OCD-a se bavi i društvenim poduzetništvom, ali ne u obliku formiranja društvenog poduzeća, već većinom kroz obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti. Društveno poduzetništvo, odnosno uspostava socijalne zadruge mjera je koja razvija dobra i usluge na trajnoj osnovi u djelatnostima i u skladu sa znanjima i vještinama kojima će ciljna skupina aktivno unaprijediti rješenja za socijalne probleme. Socijalna zadruga podrazumijeva poduzetničke aktivnosti za ostvarenje šire društvene misije; nudeći proizvode i usluge čiji će tržišni učinci posredno riješiti društveni problem, izravno utjecati na negativne trendove tržišta rada kroz ekonomsku aktivnost ciljnih skupina te posebno efikasnu borbu protiv siromaštva, socijalne isključenosti i marginalizacije. Socijalne usluge su sve aktivnosti koje se bave prepoznavanju i rješavanju problema a tendencijom i njihova sprječavanja za pojedince, skupine ili zajednicu s ciljem poboljšanja njihova života. One se mogu pružati kao izvan institucijske (većinom ih pružaju OCD-i) ili kao institucijske usluge (poput centara za socijalnu skrb). Najčešći oblici socijalnih usluga su informiranje, savjetovanje, pružanje direktne pomoći ali i smještaja ili boravka pojedincima.

3.3. Stanogradnja i stanovanje

Kvaliteta stanovanja ukazuje na kvalitetu života koju nudi određeni prostor, ali podrazumijeva i primjenu standarda kvalitete u prostornom planiranju stambenih naselja. Kvalitetno stanovanje podrazumijeva osiguravanje potrebnih sadržaja u susjedstvu, mobilnost i dostupnost javne mreže te društvene infrastrukture.

Sustavno podizanje kvalitete stanovanja preduvjet je za podizanje kulture stanovanja kao što je i visoka razina društvene svijesti o značaju izgrađenog prostora preduvjet za ostvarivanje njegove kvalitete.⁷

Tabela 22 - Završeni stanovi za stanovanje, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godina

Županija	2010. godina	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina
Zagrebačka	1084	771	803	49	449
Krapinsko-zagorska	243	236	180	148	96
Sisačko-moslavačka	346	285	305	276	166
Karlovačka	123	139	157	184	176
Varaždinska	392	256	265	192	236
Koprivničko-križevačka	146	211	133	121	111
Bjelovarsko-bilogorska	338	182	153	170	168
Virovitičko-podravska	149	139	144	93	39
Požeško-slavonska	124	176	78	64	101
Brodsko-posavska	431	378	213	336	156
Osječko-baranjska	845	603	406	398	534
Vukovarsko-srijemska	498	422	324	301	211
Međimurska	342	172	173	236	227
Grad Zagreb	3938	2388	2729	250	638
KONTINENTALNA HRVATSKA	8999	6358	6063	2818	3308
REPUBLIKA HRVATSKA	14814	12284	11710	10090	7805

Izvor: DZS, Statistička priopćenja, Završene zgrade i stanovi, 2010. – 2014. godina

Najviše završenih stanova u Kontinentalnoj Hrvatskoj je u Gradu Zagrebu, Osječko-baranjskoj županiji i Zagrebačkoj županiji. Krapinsko-zagorska županija nalazi se na pretposljednem mjestu po broju završenih stanova za stanovanje u Kontinentalnoj Hrvatskoj, a ispred Virovitičko-podravske županije (podaci za 2014. godinu).

Tabela 23 - Prosječan broj stanovnika po završenom stanu, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2014. godina

Županija	Završeni stanovi za stalno stanovanje u 2014. godini	Procjena broja stanovnika 2014. godine	Prosječan broj stanovnika po završenom stanu
Zagrebačka	449	318.453	709,2
Krapinsko-zagorska	96	129.967	1353,8
Sisačko-moslavačka	166	163.975	987,8
Karlovačka	176	124.127	705,3
Varaždinska	236	173.454	735,0
Koprivničko-križevačka	111	113.688	1024,2
Bjelovarsko-bilogorska	168	115.536	687,7
Virovitičko-podravska	39	82.162	2106,7
Požeško-slavonska	101	74.991	742,5
Brodsko-posavska	156	154.082	987,7
Osječko-baranjska	534	298.272	558,6
Vukovarsko-srijemska	211	173.441	822,0

⁷ Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Ekonomski institut, Zagreb, veljača 2015. godine

Međimurska	227	113.159	498,5
Grad Zagreb	638	798.424	1251,4
KONTINENTALNA HRVATSKA	3308	2.833.731	856,6
REPUBLIKA HRVATSKA	7805	4.238.389	543,0

Izvor: DZS, Statistička priopćenja, Završene zgrade i stanovi, Procjene stanovništva Republike Hrvatske, 2014. godina

Najmanji broj stanovnika po stambenoj jedinici zabilježen je u Međimurskoj županiji, a najveći broj u Virovitičko-podravskoj županiji. Nakon Virovitičko-podravske županije u Krapinsko-zagorskoj županiji je zabilježen drugi po redu najveći prosječan broj stanovnika po završenom stanu, a slijede Grad Zagreb i Koprivničko-križevačka županija. U Krapinsko-zagorskoj županiji prosječan broj stanovnika po završenom stanu odskaače za 57% od prosječnog broja za Kontinentalnu Hrvatsku.

U promatranom razdoblju 2010. – 2014. godine izdano je ukupno 23666 odobrenja za građenje stanova u Kontinentalnoj Hrvatskoj, a prosječno je godišnje građeno 4733 stanova. U Krapinsko-zagorskoj županiji u istom razdoblju izdano je 605 odobrenja za građenje, odnosno prosječno 121 godišnje što je znatno manje od prosjeka Kontinentalne Hrvatske.

Tabela 24 - Stanovi za koje su izdana odobrenja za građenje, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godina

Županija	2010. godina	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina
Zagrebačka	815	710	598	345	269
Krapinsko-zagorska	152	140	152	77	84
Sisačko-moslavačka	285	284	191	268	73
Karlovačka	227	130	159	178	119
Varaždinska	468	446	145	185	232
Koprivničko-križevačka	204	182	80	83	85
Bjelovarsko-bilogorska	195	230	142	99	90
Virovitičko-podravka	168	157	78	37	52
Požeško-slavonska	144	161	76	56	73
Brodsko-posavska	285	309	228	102	159
Osječko-baranjska	662	501	692	237	194
Vukovarsko-srijemska	426	656	215	113	236
Međimurska	188	197	144	228	155
Grad Zagreb	2283	2272	1605	1163	1292
KONTINENTALNA HRVATSKA	6502	6375	4505	3171	3113
REPUBLIKA HRVATSKA	13378	13470	9742	4573	7743

Izvor: DZS, Statistička priopćenja, Izdana odobrenja za građenje, 2010. – 2015.

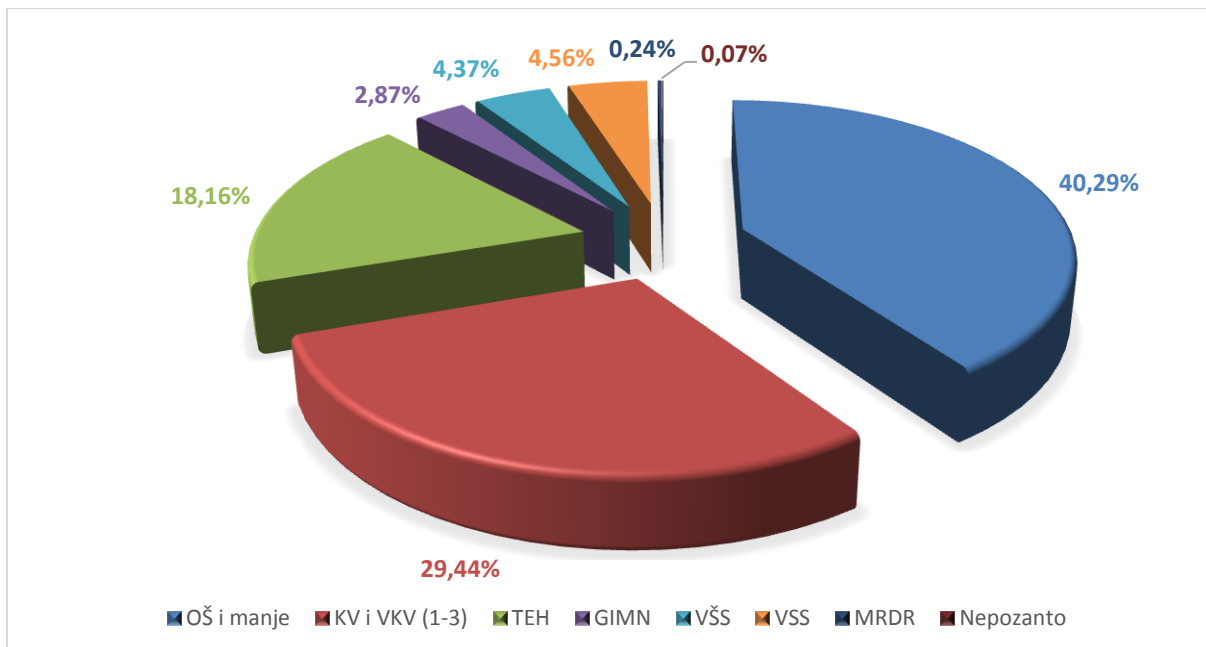
4. Obrazovanje

4.1. Obrazovna struktura

Obrazovna struktura jedna je od bitnih značajki stanovništva neke regije ili zemlje. Struktura u kojoj nema nepismenih osoba, a istodobno postoji mnogo stručne radne snage, pogotovo visokoobrazovane, temelj je za dobar gospodarski, kulturni i socijalni razvoj. Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije ukazuje na najveći udio osoba sa završenim trogodišnjim i četverogodišnjim tehničkim školama (47,60%). Značajan udio čine osobe čija je najveća razina obrazovanja osnovna škola (40,29%) dok je 2,87% ljudi sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe čine samo 9,17% stanovništva. U taj broj uključeni su i

magistri i doktori znanosti. Spomenuti podaci pokazuju kako je u Krapinsko-zagorskoj županiji malen broj visokoobrazovane radne snage te bi raznim obrazovnim reformama i mjerama stimuliranja visokog obrazovanja udio takvih osoba trebalo povećati.

Grafikon 10 - Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije

Izvor: DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011, Zagreb

4.2. Predškolsko obrazovanje

Mreža dječjih vrtića Krapinsko–zagorske županije u pedagoškoj godini 2014./2015. obuhvaća 21 dječji vrtić te 10 drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja (osnovne škole, igraonice u knjižnicama te druge zdravstvene kulturne, sportske ustanove i udruge koje su ostvarivale programe predškolskog odgoja). Dva su privatna vrtića u Krapini i jedan u Oroslavju. Problem predškolskog obrazovanja je njihov premali broj te prostorna ograničenost ustanova s obzirom na broj djece. Prema podacima za 2014. godinu, u 19 vrtića postoje i jasličke grupe s ukupno 397 djece. Svi vrtići provode redoviti, 10-satni program, a od dodatnih programa provode se kraći programi ranog učenja jezika, programi ritmike, sportski programi i drugo. Osnivači – jedinice lokalne samouprave – sufinanciraju (u veći slučajeva riječ je o 50-postotnom iznosu) ekonomsku cijenu redovnog programa vrtića.

U pedagoškoj godini 2014./2015. **broj djece po dječjem vrtiću iznosi 118**. Na razini Kontinentalne Hrvatske (ukupno 902 vrtića i drugih pravnih osoba koje se bave predškolskim odgojem), prosječan broj djece po dječjem vrtiću iznosi 99, a za Republiku Hrvatsku taj pokazatelj iznosi 84.

U odnosu na broj odgajatelja, **broj djece po odgajatelju** u Krapinsko-zagorskoj županiji u pedagoškoj godini 2014./2015. iznosi 17 (Kontinentalna Hrvatska = 11, Republika Hrvatska = 12). Državni pedagoški standard propisuje dva odgojitelja u grupi po maksimalno 25 djece što znači da bi trebalo povećati broj odgajatelja u ustanovama predškolskog odgoja u Krapinsko-zagorskoj županiji kako bi se udovoljilo pedagoškim standardima.

Tabela 25 - Broj djece upisane u dječje vrtiće, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska u šk. godinama 2010./2011. – 2014./2015. godina

Školska godina	2010./2011.		2011./2012.		2012./2013.		2013./2014.		2014./2015.	
Pokazatelj	Broj upisane djece	Odgajatelji	Broj upisane djece	Odgajatelji	Broj upisane djece	Odgajatelji	Broj upisane djece	Odgajatelji	Broj upisane djece	Odgajatelji
Krapinsko-zagorska županija	2823	203	2815	210	2811	199	2801	188	3786	217
Republika Hrvatska	125166	10046	1127066	10466	128046	10591	131037	10785	133764	11215
Kontinentalna Hrvatska	84342	6636	84389	6856	85118	6923	87215	7038	89392	8124

Izvor: DZS, Priopćenje, DJEČJI VRTIĆI I DRUGE PRAVNE OSOBE KOJE OSTVARUJU PROGRAME PREDŠKOLSKOG ODGOJA, početak ped. g. 2010./2011., 2011./2012., 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015., ISSN 1330-0350

Unatrag tri godine upis djece u predškolu je gotovo stopostotni. Prema evidenciji Ureda državne uprave u školskoj godini 2012./2013 tzv. malu školu prošlo je 1.184 djece, školsku godinu 2013./2014. ukupno 1.119 djece, a u školskoj godini 2014./2015. je upisano 1328 djece u prvi razred.

Što se tiče prostornog razmještaja vrtića, primjetno je da u 13 jedinica lokalne samouprave ne postoji dječji vrtić (Đurmanec, Gornja Stubica, Hrašćina, Kraljevec na Sutli, Mače, Mihovljan, novi Golubovec, Petrovsko, Radoboj, Zagorska Sela). Djeca s područja ovih jedinica koriste usluge predškolskog odgoja i obrazovanja u drugim ustanovama (susjednim jedinicama).

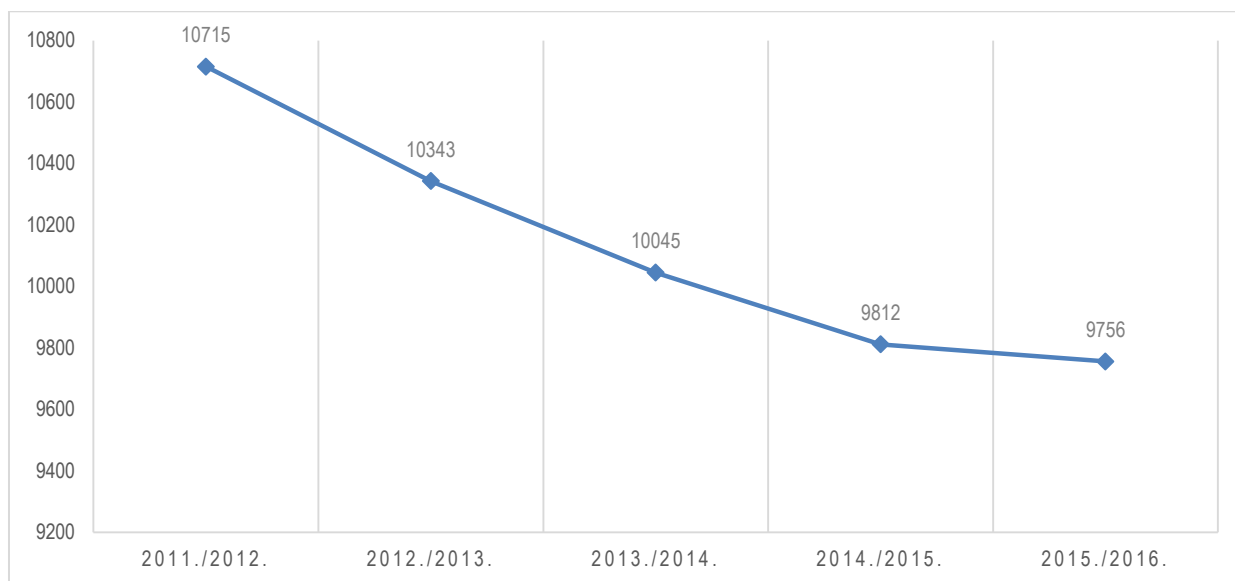
Izražena potreba u dječjim vrtićima je integracija djece s posebnim potrebama u redovni program predškolskog odgoja i obrazovanja. Potrebno je uvesti institut pomoćnika za djecu s posebnim potrebama u odgojno-obrazovnim ustanovama u predškolskom odgoju.

4.3. Osnovnoškolsko obrazovanje

Osnovnoškolsko obrazovanje u Krapinsko-zagorskoj županiji organizirano je kroz mrežu 33 osnovne i 54 područne škole. Na području Krapinsko-zagorske županije jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole. To može dovesti do negativnih posljedica budući da je škola jedan od glavnih centara aktivnosti i zbiljanja, a što u konačnici utječe na daljnje iseljavanje stanovništva iz ovog kraja.

Kretanje broja učenika u osnovnim školama pokazuje trend opadanja što je u skladu i negativnim podacima o natalitetu.

Grafikon 11 - Broj učenika u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije, 2011. - 2015. godina

Izvor: Krapinsko-zagorska županija, 2015. godina, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu

Promatrajući **broj učenika po osnovnoj školi**, u školskoj godini 2015./2016. u osnovno školskom sustavu se u prosjeku po školi nalazi 112 učenika. Zadnji dostupni podatak za školsku godinu za županije Kontinentalne Hrvatske je za školsku godinu 2012./2013. godina te prosječan broj djece po školi iznosi 162 učenika. Od 2001. do 2013. godine vidljiv je negativan trend (opadanje) broja djece po školama. Smanjenje broja upisane djece u osnovne škole zabilježeno je u svim županijama Kontinentalne Hrvatske pri čemu se najmanje djece po školi nalazi u Virovitičko-podravskoj (89) i Požeško-slavonskoj županiji (89), a najveći broj u Gradu Zagrebu (404) te Zagrebačkoj županiji (207).

Osnovno glazbeno obrazovanje organizirano je u Glazbenoj školi u sklopu Osnovne škole Augusta Cesarca u Krapini, Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku, Osnovne škole Marija Bistrica te u samostalnoj Glazbenoj školi u Pregradi.

Posebna ciljana skupina na koju je potrebno usmjeriti pažnju kod osnovnoškolskog obrazovanja su učenici s teškoćama te daroviti učenici kojima se u redovnom osnovnoškolskom obrazovnom sustavu ne pridaje dovoljno pažnje.

Analizom stanja vezanom uz darovite učenike utvrđeno je da ne postoji jedinstvena baza darovitih učenika te se posebni programi izobrazbe tih učenika ne provode u dovoljnoj mjeri. Tek nekoliko škola u Krapinsko-zagorskoj županiji osmislilo je izvannastavne programe za darovite učenike koji ovise o vanjskom financiranju programa (kroz razne natječaje i donacije na nacionalnoj razini) te bi na razini Krapinsko-zagorske županije trebalo osmisliti poseban obrazovni program (izvannastavna aktivnost) i sustav financiranja takvog programa. Stoga je potrebno izraditi detaljnu analizu stanja kojom je nužno obuhvatiti sve škole u Županiji iz koje će proizaći aktivnosti koje je potrebno pokrenuti.

Učenici s poteškoćama u redovnom se obrazovanju prate kroz prilagođene nastavne programe i kroz osiguravanje asistenata u nastavi. U školskoj godini 2014./2015. u 27 osnovnih škola i 4 srednje škole djelovalo je 69 pomoćnika u nastavi za 99 učenika s teškoćama. Program asistenata u nastavi bio je sufinanciran kroz ESF u iznosu od 81% i od strane Krapinsko-zagorske županije od 19%. Također je i nekoliko JLS- sufinanciralo pomoćnike u nastavi iz svojih proračuna za učenike s teškoćama koji su naknadno prijavljeni u sustav.

U školskoj godini 2015/16. se taj način financiranja pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama nastavlja i to: ESF u iznosu od 86% te ostali partneri u projektu s 14%. U školskoj godini 2015./2016. djeluje 83 pomoćnika na 121 učenika.

Također, za ovu ciljanu skupinu djece, u tijeku je izrada analize stanja koja će utvrditi broj djece s poteškoćama u učenju i razvoju te će se identificirati najnužniji oblici potpore djeci u obrazovnom sustavu, s mogućnošću proširenja na predškolsku populaciju djece.

U cilju poboljšanja uvjeta školovanja darovite djece, Krapinsko-zagorska županija je u ožujku 2014. godine osnovala radnu skupinu odgojno-obrazovnih djelatnika, entuzijasta koji žele unaprijediti podršku darovitim učenicima i promicati njihova prava i specifične potrebe. U proteklom razdoblju radna skupina je provela niz aktivnosti u svrhu povećanja kvalitete rada s darovitim učenicima. Neke od aktivnosti su: izrađen je letak i plakat o darovitim učenicima; organiziran je dan darovitih u OŠ AK Zlatar dana 26.03.15. povodom Dana darovitih; uveden je besplatni telefon 0800 205 208 na koji zainteresirani građani mogu svaki ponedjeljak 17.00 - 19.00 sati dobiti besplatni savjet glede darovitosti; za vrijeme uskršnjih školskih praznika u školama su organizirane radionice za darovite i talentirane učenike; izvršena je identifikacija darovitih učenika u 3 škole. Radna skupina djeluje i dalje, povećava broj svojih članova koji i dalje provode brojne aktivnosti, s ciljem da se uskoro u jednoj školi uspostavi Županijski centar za darovite učenike.

Glavni razvojni problemi osnovnoškolskog obrazovanja su zapuštenost zgrada određenih škola, veličina škola s obzirom na broj učenika te da se nastava u većini škola provodi u dvije smjene (u 20 od ukupno 33) što nije u skladu s pedagoškim standardima; većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovara propisanim pedagoškim standardima (uvode se e-dnevnici – još uvijek u manje škole, upravo zbog nedostatka financijskih sredstava potrebnih za provođenje modernizacije – u tom dijelu se nazire poboljšanje, s obzirom na najavu CARnet-a i provedbe projekta e-škole u većini osnovnih i srednjih škola u Županiji).

Organizacija prijevoza učenika u školama Krapinsko-zagorske županije je kompleksna s obzirom na raštrkanost naselja i njihove udaljenosti od škola. Učenici osnovnih škola imaju pravo na besplatan organizirani prijevoz ako su udaljeni od škole više od 3 (razredna nastava, niži razredi), odnosno 5 kilometara (predmetna nastava, viši razredi). Za učenike koji nemaju pravo na organizirani prijevoz, Krapinsko-zagorska županija sufinancira troškove prijevoza u iznosu od 50% dogovorene cijene, a ostatak snose roditelji ili gradovi/općine. U školskoj godini tako pravo na besplatan prijevoz u punom iznosu ostvaruje oko 2.800 učenika (27%), dok je 15% učenika uključeno u subvencionirani prijevoz u iznosu od 50%. Osnovni problem kod organiziranog prijevoza je njegova relativno visoka cijena u strukturi obrazovnih troškova te sve manje fiskalne mogućnosti JLS-a da sufinanciraju isti u dijelu gdje se očekuje doplata roditelja (takozvani prijevoz po odredbama Državnog pedagoškog standarda).

Pored financijskih prepreka, jedan od glavnih problema su i neosigurane prometnice za djecu koja stanuju unutar 3 kilometra od škole (nepostojanje nogostupa, neobilježene trake za pješake, neodgovarajuća vertikalna i horizontalna signalizacija), neobilježena i neosigurana autobusna stajališta čime se ugrožavaju pješaci u prometu.

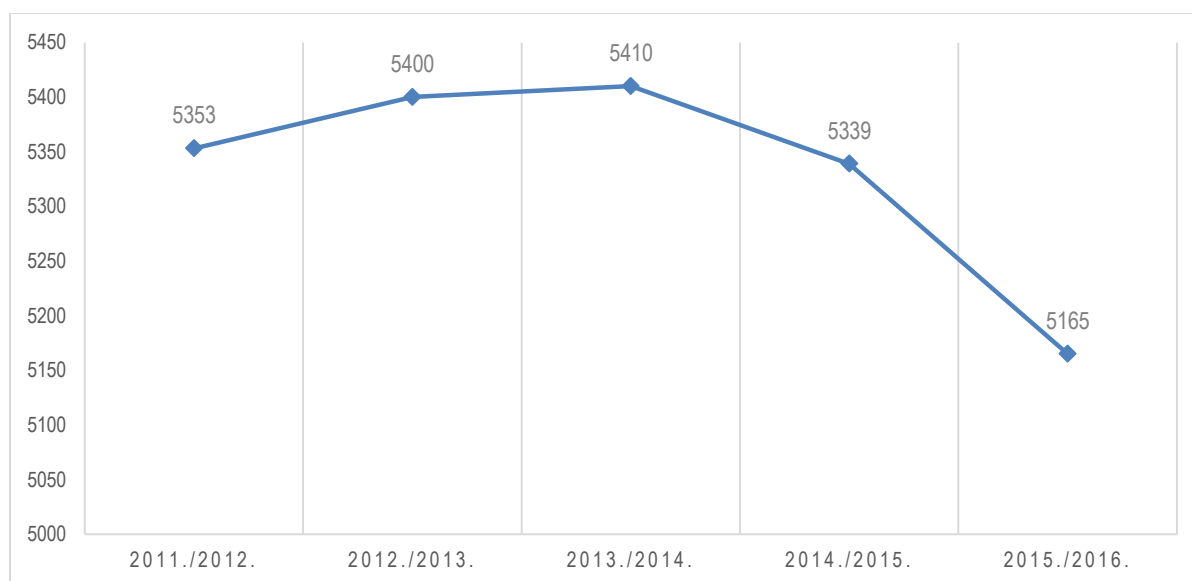
4.4. Srednjoškolsko obrazovanje

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 10 srednjih škola koje provode programe trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja. Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne, umjetničke (glazbene, likovne) i gospodarske škole. Jedna srednja škola je isključivo samo gimnazija (u Zaboku), jedna je isključivo glazbena, a ostale imaju kombinirane programe u četverogodišnjem, trogodišnjem ili dvogodišnjem trajanju.

Uz srednje škole u Bedekovčini i Pregradi postoje učenički domovi u koje se može smjestiti do 290 učenika (svake školske godine popunjenost je oko 90%). Iako postojeći kapaciteti učeničkih domova zadovoljavaju potrebu za istima, iz godine za godinom izražavaju se želje roditelja o otvaranju učeničkih domova u Krapini i Zaboku. Teritorijalno gledano srednje škole su dobro razmještene što je u skladu s uobičajenim gravitacijskim tokovima stanovništva.

Broj učenika u razdoblju 2011. - 2014. godine kontinuirano raste, da bi se 2015. evidentirala stagnacija. Za 10 srednjih škola u Županiji (osnivač njih 9 je Krapinsko-zagorska županija te 1 Grad Pregrada) putem e-aplikacije odobrava se upis oko 1550 učenika. Taj broj je uvijek u skladu s brojem učenika koji završavaju 8 razred osnovne škole, uvećan za 200, s obzirom da ima sve više primjera da se jedan dio učenika iz drugih županija upisuje u srednje škole Krapinsko-zagorske županije, kao što se jedan dio učenika iz Krapinsko-zagorske županije upisuje u srednje škole drugih županija (upisno područje za srednje škole nije ograničeno – jedinstveno je za cijelu državu).

Grafikon 12 - Broj učenika u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije, 2011. - 2015. godina

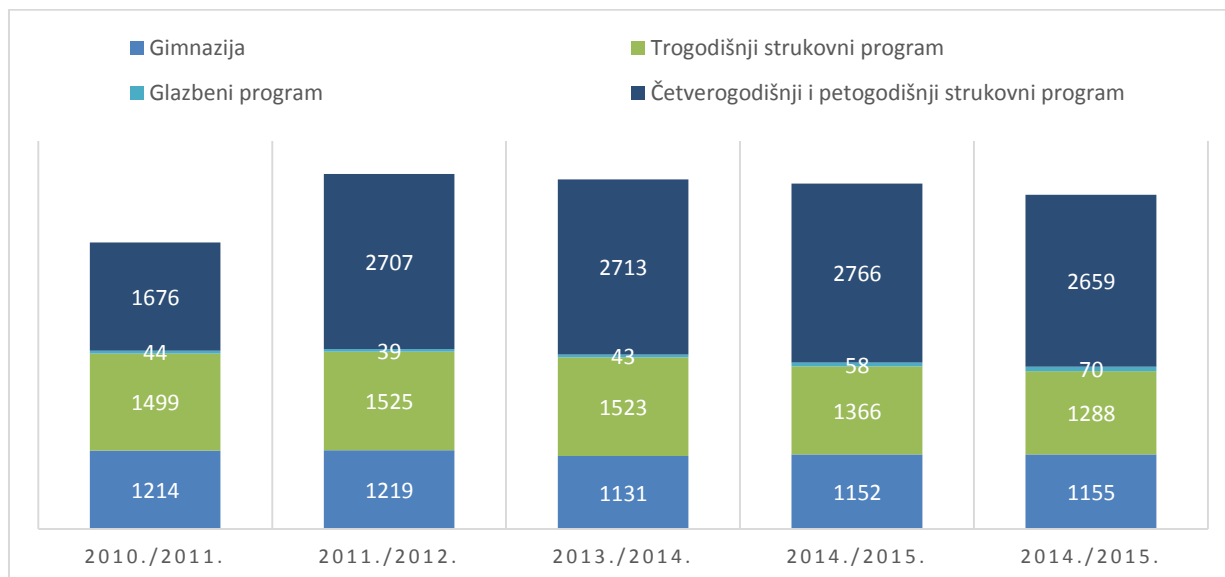

Izvor: Krapinsko-zagorska županija, 2015. godina, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu

U prosjeku u 2015. godini **na jednu srednju školu u Krapinsko-zagorskoj županiji otpada 516 učenika**. U 2014. godini taj omjer iznosi 533 učenika po školi. Uspoređujući zadnje dostupne podatke na razini Republike Hrvatske i Kontinentalne Hrvatske u 2013. godini, prosjek učenika po srednjoj školi kreće se od 186 učenika u Karlovačkoj županiji do 381 učenika u Gradu Zagrebu (Kontinentalna Hrvatska =287) te 255 učenika po srednjoj školi na razini Republike Hrvatske. Vidljiv je pad broja učenika u srednjim školama u školskoj godini 2014./2015. godine u odnosu na prijašnje godine što se može opisati smanjenjem broja djece općenito (negativnim demografskim promjenama), ali i činjenicom da dio učenika školovanje nastavlja u srednjim školama izvan Krapinsko-zagorske županije.

S obzirom na program obrazovanja (strukovni, gimnazijski i umjetnički), vidljivo je da svaki od tih programa također bilježi porast broja upisanih učenika. Ne postoje podaci o tome koliko učenika nastavlja sa studiranjem odnosno koliko ih se nakon srednje škole zaposli.

Grafikon 13 - Broj učenika prema programima srednjih škola, 2011. - 2015. godina

Izvor: Krapinsko-zagorska županija, 2015. godina, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu

Vrsta i programi obrazovanja koji se provode u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije raznoliki su i obuhvaćaju gimnazije, umjetničke, strukovne te obrtničke škole u vremenskom trajanju od 3 te 2 godine obrazovanja. Škole s gimnazijskim programima provode obrazovanje općeg, jezičnog te prirodoslovno-matematičkog smjera. Nadalje, provode se strukovni programi za zanimanja ekonomist, komercijalist, hotelijersko-turistički tehničar, turističko-hotelijerski komercijalist za koje obrazovni program traje četiri godine, kao i programi obrazovanja za tehničare za mehatroniku, tehničara za računalstvo, arhitektonskog te građevinskog tehničara.

Osim toga, srednjoškolske institucije obrazuju i za zanimanja agrotehničar, potom za zanimanje tehničara za logistiku i špediciju, upravnog referenta, za medicinske sestre (škola traje pet godina), fizioterapeutske, farmaceutske tehničare te zubotehničare.

U srednjim školama na području Krapinsko-zagorske županije također se provode trogodišnji programi obrazovanja za zanimanja: cvjećar, vrtlar, prodavač, grafičar pripreme, dorade i tiska, kuhar i konobar, zatim za zanimanja CNC operater, automehatroničar, bravar, elektrotehničar, elektroinstalater, elektromehaničar, instalater grijanja i klimatizacije, plinoinstalater, potom za zanimanja soboslikar, zidar, tesar, monter suhe gradnje, rukovatelj građevinskih i rudarskih strojeva, keramičar, klesar, strojobravar, tokar, stolar, kao i za zanimanja frizer i kozmetičar.

Također se provode i programi obrazovanja u sektoru umjetnosti (likovne, glazbene), sektoru grafičke tehnologije i audiovizualnog oblikovanja (web dizajner, medijski tehničar, grafičar pripreme, dorade i tiska) te odjeći (šivač odjeće).

Od 2011. godini pri Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok djeluje i srednja glazbena škola s odobrenim programima i zanimanjima deset glazbenih instrumenata te glazbene teorije. Škola može provoditi glazbeno obrazovanje kroz samostalni općeobrazovni glazbeni razredni odjel (koji uključuje općeobrazovni dio i stručni dio), kao i integracijom učenika u dijelu općeobrazovnih predmeta u postojeće razredne odjele likovne

umjetnosti i dizajna ili programe medijski tehničar i web dizajner. Uz to, učenici srednje glazbene škole mogu pohađati gimnazije i druge srednje škole i upisati samo stručni dio glazbenog programa. Većina srednjih škola etablirane su obrazovne ustanove s brojnim uspjesima svojih učenika i nastavnika, nizom provedenih projekata sufinanciranih s nacionalne i europske razine te bogatim izvanškolskim programima.

Od kolovoza 2013. godine, može se reći da je prijevoz srednjoškolaca besplatan. Vlada RH od tog dana svojim odlukama utvrđuje kriterije za subvenciju jednolinijskog srednjoškolskog prijevoza na način da država daje subvenciju od 75%, a preostalih 25%, popola sufinanciraju Županija i JLS. Tu subvenciju na godišnjoj razini koristi oko 4.400 učenika (autobus i željeznica). Uz to, iz županijskog se proračuna sufinancira prijevoz učenicima koji od kuće do škole nemaju organizirani javno linijski prijevoz – njih oko 15 u školskoj godini.

Do 2013. godine Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije provodila je prezentaciju obrtničkih i ostalih srednjoškolskih zanimanja u svim osnovnim školama. Na taj su način, u suradnji s HZZ Područnim uredom Krapina i srednjim školama s područja Krapinsko-zagorske županije svi učenici osmih razreda i njihovi roditelji dobivali uvid u različita zanimanja, posebno deficitarna, a provodilo se i anketiranje učenika vezano uz njihov interes za obrtnička zanimanja. Od 2014. godine ovakav način prezentacija provodi HZZ PU Krapina.

Većina učenika na srednjoškolskoj razini uključena je u strukovno obrazovanje koje po definiciji karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. Strukovno obrazovanje predstavlja vrlo važnu sastavnicu odgoja i obrazovanja, stoga je nužno ulagati u razvoj učeničkih strukovnih kompetencija kroz uključivanje i izradu novih strukovnih kurikuluma kojima će se postojeći programi mijenjati i modernizirati. Naime, sadašnji sustav mreže strukovnih škola to ne omogućuje u potpunosti, jer se ne prate brze promjene tehnološkog razvoja u sustavu te nema usklađenosti s potrebama gospodarstva i tržišta rada. Nužno je provesti ozbiljniju analizu usklađenosti programa s gospodarskim razvojnim potrebama županije te osigurati optimalne uvjete rada svih odgojno-obrazovnih ustanova. Dugoročni razvoj resursa u sektoru turizma županija vidi i u projektu uspostave Regionalnog centra kompetencija za ugostiteljstvo i turizam u Zaboku koji se pokreće uz tehničku pomoć Ministarstva turizma.

Uz srednjoškolsko, jednako kao i visokoškolsko obrazovanje, ključno je spomenuti preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja, odnosno Uredbu Vlade RH o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada koja je na snazi od 2010. Analiza i prognoza potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima provodi se na temelju statističkih podataka i relativnih pokazatelja o zapošljavanju nezaposlenih osoba prema obrazovnom programu koji su završile (brzina zapošljavanja, stopa zapošljavanja), podataka o nedostatku radnika pojedinih zanimanja dobivenih anketom poslodavaca, uvida dobivenih posredovanjem te podacima iz strategija i planova gospodarskog razvoja, odnosno planova i najava investicija na regionalnoj i lokalnoj razini. Pri tome su u obzir uzeti i podaci o broju već upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe. U izradi preporuka za područje Krapinsko-zagorske županije sudjeluje i Tematska radna skupina za tržište rada KZZ-a, sukladno Sporazumu regionalnog partnerstva za praćenje i procjenu potreba izrađuje se lista obrazovnih programa u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata, odnosno smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata. Preporuke imaju kvalitativni karakter. Preporučuje se povećanje ili smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika i studenata u pojedinim obrazovnim programima, ali se ono ne određuje kvantitativno. Opetovanom pojavljivanju pojedinih obrazovnih programa trebat će pridavati sve veću težinu i uzimati ga u obzir sve ozbiljnije prilikom donošenja odluka. Prema tim Preporukama, vidljivo je da se unatrag 3 godine ponavljaju pojedini srednjoškolski programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika – poput CNC operatera, tokara, konobara, bravara ili tesara. Iako na tržištu rada na području Županije, u posljednje vrijeme postoje opravdane potrebe za zanimanjima u sektoru tekstila (šivač, krojač), zanimanje je potpuno ugašeno zbog nezainteresiranosti učenika i roditelja te nestimulativnim metodama gospodarstvenika (relativno slaba plaća, nema stipendija i slično). U istom razdoblju ponavljaju se i zanimanja za koje je predloženo da se

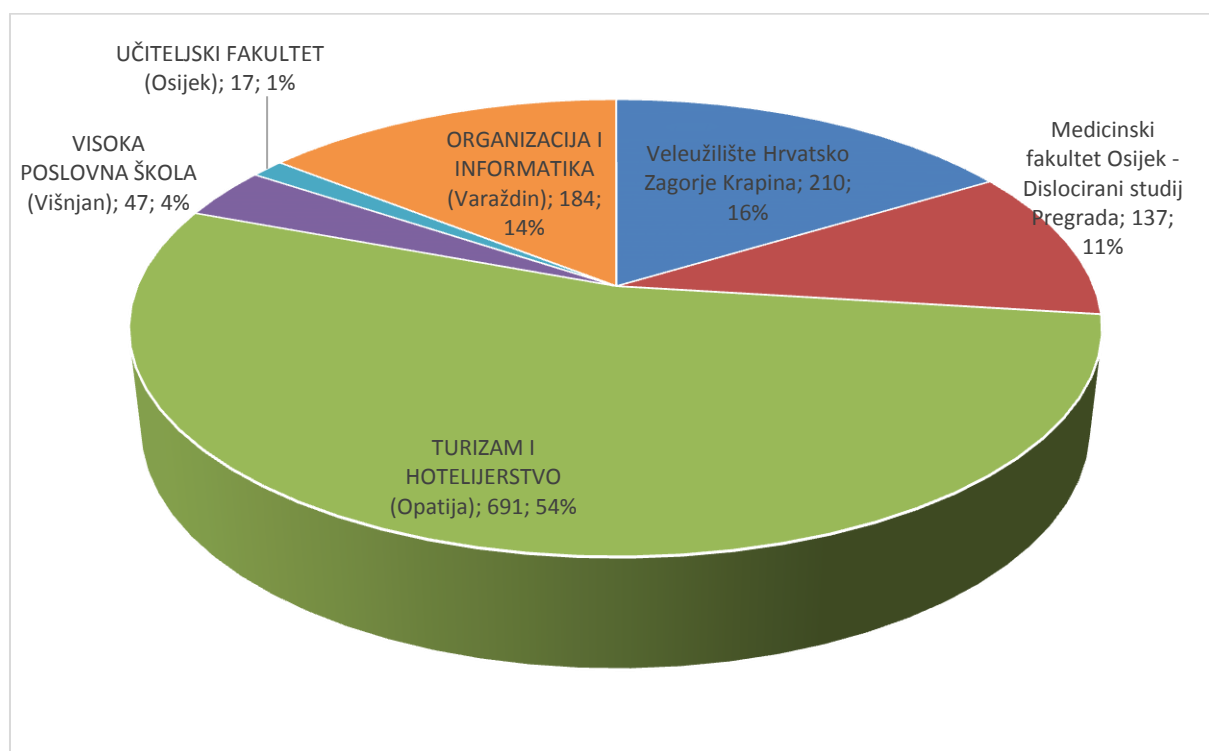
smanji broj upisanih i stipendiranih učenika, a među njima su primjerice prodavač, automehaničar, frizer, komercijalist, upravni referent, hotelijersko-ugostiteljski tehničar te ekonomist.

Glavni razvojni problemi kao i na osnovnoškolskoj razini obrazovanja odnose se na nedovoljno uređene prostorne kapacitete određenih škola, zastarjelu opremu, organizacijske probleme uslijed rada u dvije smjene što nije u skladu s pedagoškim standardima. U nekoliko škola su uvedeni e-dnevници, no, rješenje za cijeli sustav nazire se tek kroz provedbu najavljenog CARnetovog projekta e-škole.

4.5. Visoko obrazovanje

Visoka učilišta nalaze se u tri grada Krapinsko-zagorske županije, tj. u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija. Naime, u Pregradi trenutno djeluje dislocirani studij Sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku (prostori Srednje škole Pregrada). Također, u Zaboku djeluje dislocirani studij Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija Sveučilišta u Rijeci, dislocirani studij Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu (voditeljstvo studija u sklopu Pučkog otvorenog učilišta Zabok), potom dislocirani studij Učiteljskog fakulteta Osijek te Visoke poslovne škole Višnjan. U akademskoj godini 2013./2014. na ovim je fakultetima ukupno 1.601 student, a postotak od ukupnog broja prema navedenim visokim učilištima prikazan je sljedećem grafikonu.

Grafikon 14 - Studenti na visokim učilištima na području Krapinsko-zagorske županije 2015./2016.

Izvor: Krapinsko-zagorska županija, 2015. godina, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu; Pučko otvoreno učilište Zabok, 2014.; obrada Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Posebno treba napomenuti da je samo određeni postotak studenata na ovim studijima iz Krapinsko-zagorske županije. Dok je na Veleučilištu Hrvatsko zagorje Krapina od ukupno 199 studenata u akademskoj godini 2013./2014. većina iz Krapinsko-zagorske županije, na dislociranom studiju Veleučilištu Lavoslav Ružička u Pregradi od 90 studenata njih 45 posto je iz Krapinsko-zagorske županije, a 55 posto od ukupno 112 studenata na studiju sestrinstva u Pregradi je iz Krapinsko-zagorske županije. Među 195 studenata dislociranog studija FOI

Varaždin u Zaboku njih 44 posto je iz Krapinsko-zagorske županije, od ukupno 845 studenata FMTU Opatija u Zaboku ih je 20 posto, od ukupno 93 studenta na dislociranom studiju Učiteljskog fakulteta Osijek u Zabok ih je 46 posto, a Visoke poslovne škole Višnjan u Zaboku 50 posto.

Broj upisanih studenata (statistika prema županiji prebivališta) u akademskoj godini 2013./2014.⁸ iznosio je 4.158. **Broj studenata u promatranoj godini na 1000 stanovnika** iznosi 31. Promatrajući trend, vidljiv je porast prosječnog broja studenata na 1000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji (od 23. u ak. godi. 2008./2009. do 31 u ak. god. 2013./2014.). Prosjek Kontinentalne Hrvatske u promatranoj godini iznosi 34, a nacionalni prosjek je 35. Podaci o prolaznosti na studiju odnosno mogućnosti zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije ne postoje.

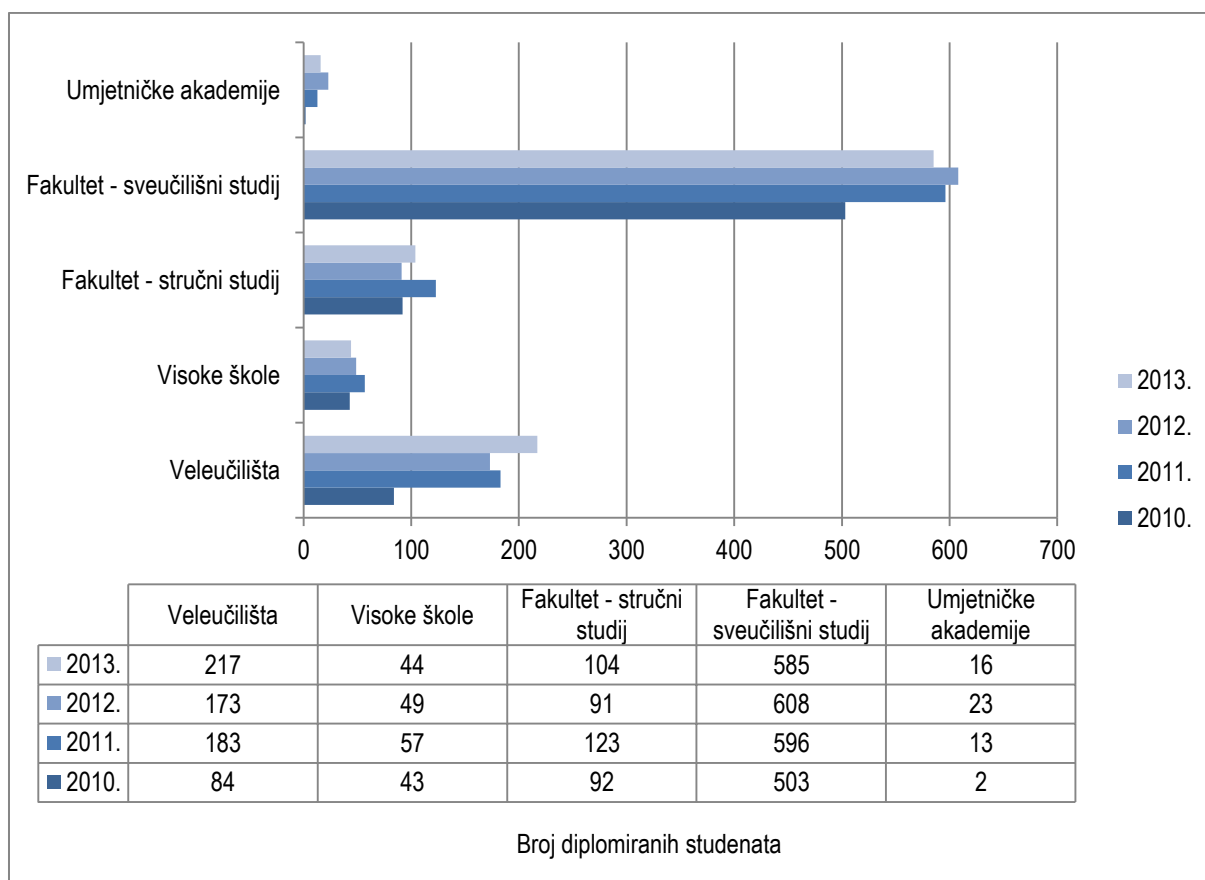
Prema dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku tijekom 2013. godine diplomiralo je 966 osoba s područja Krapinsko-zagorske županije. Ovo predstavlja povećanje od čak 33% u odnosu na 2010. godinu kada je diplomiralo 724 osoba s područja Krapinsko-zagorske županije. Općenito, u promatranom vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine, vidljiv je porast broja diplomiranih studenata, s izuzetkom 2012. godine kada je došlo do smanjenja u odnosu na godinu ranije. Ohrabrujuće je što je za razliku od državnog prosjeka tijekom većine navedenih godina došlo do povećanja broja diplomiranih studenata. Valja napomenuti kako je promatranom vremenskom razdoblju većina studenata bila ženskog spola. **Broj diplomiranih studenata na 1000 stanovnika** u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini iznosi 7. Prosjek Kontinentalne Hrvatske iznosi 8 studenata na 1000 stanovnika što je u skladu s nacionalnim prosjekom u 2013. godini.

Grafikon 6 pokazuje raspodjelu diplomiranih studenata s obzirom na vrstu studija. Vidljivo je kako je u odnosu na 2010. godinu tijekom 2013. godine došlo do povećanja u svim studijskim područjima, osim visokih škola gdje je broj diplomiranih studenata ostao isti. Većina diplomiranih studenata (gotovo 70%) bili su redoviti studenti. S obzirom na prebivalište, najviše je diplomiranih studenata u gradu Krapini (114) te Zaboku (102), a od općina u Mariji Bistrici (51), Gornjoj Stubici (46), Bedekovčini (44) te Svetom Križu Začretju (44).

Broj magistara u 2012. godini iznosi 20 te bilježi povećanje od 80% u odnosu na 2010. i 2011. godinu (11 magistara znanosti). Tijekom 2013. godine na području Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 15 doktora znanosti, što predstavlja povećanje od čak 114% u odnosu na prijašnju godinu kada je evidentirano 7 doktora znanosti na području Krapinsko-zagorske županije.

⁸ Posljednji dostupni podatak prema DZS-u – Statističko izvješće ISSN 1845-9927, Studenti u akademskoj godini 2013./2014., br. 1523.

Grafikon 15 - Diplomirani studenti 2010. – 2013. godina prema vrsti studija (prebivalište na području Krapinsko-zagorske županije)

Izvor: DZS, Statistička izvješća 1522/2014, 1498/2013, 1472/2012, 1444/2011

Prema Preporukama za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja za Krapinsko-zagorsku županiju spomenutu i u prethodnom poglavlju, vidljivo je da se u razdoblju 2012. – 2014. ponavljaju obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih ili stipendiranih studenata. To su programi sestrinstva te medicina, anglistika, strojarstvo, elektrotehnika, matematika, informatika, edukacijska rehabilitacija te farmacija. Među programima za koje se u istom razdoblju predlaže smanjenje broja upisanih i stipendiranih studenata su primjerice ekonomija, politologija te promet – cestovni smjer.

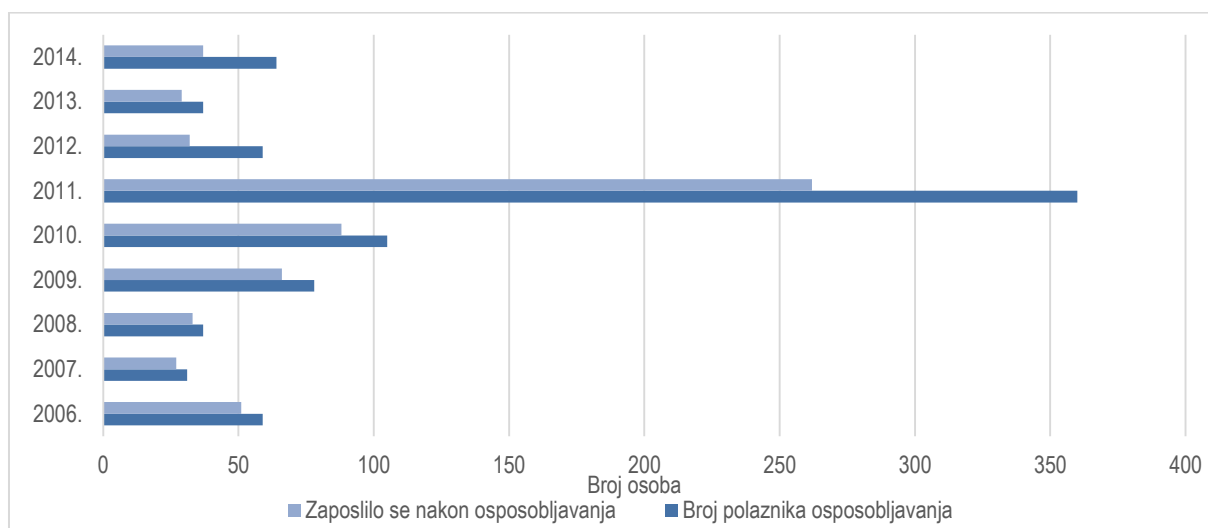
Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji - obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritarnog interesa za Županiju. Stipendije se dodjeljuju za kalendarsku godinu, a za 2012. su odobrene 33 učeničke i 35 studentskih, 2013. godine 30 učeničkih i 35 studentskih te za 2014. godinu - 28 učeničkih i 22 studentske stipendije. Već više godina učenička stipendija iznosi 400 kn, a studentska 600 kn na mjesec.

4.6. Ostalo obrazovanje

Verificirane programe osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja odraslih, dokvalifikacije, prekvalifikacije te stručna usavršavanja i tečajeve, osim srednjih škola, izvode i Pučka otvorena učilišta u Donjoj Stubici, Oroslavju, Krapini i Zaboku te dva privatna učilišta stranih jezika. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika, razne oblike prekvalifikacija, osposobljavanja, usavršavanja i informatičkih tečajeva. Prema podacima navedena tri učilišta te tri srednje škole koje provode obrazovanje odraslih, u 2011. godini različite programe obrazovanja završilo je 477 osoba, godinu kasnije 399 osoba, a 2013. godine 359 osoba.

U okviru svojih mjera, na obrazovanje nezaposlene osobe upućuje i Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Krapina. Grafikon 7 prikazuje broj osoba koje su prošle obrazovanje putem ovih mjera te udio onih koje su se nakon toga zaposlile u razdoblju od 2006. do 2014. godine. Tijekom 2011. godine zamjetan je značajan porast broja osoba na obrazovanju, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 77% polaznika.

Grafikon 16 - Broj osoba zaposlenih nakon obrazovanja (2006. - 2014.)

Izvor: HZZ PU Krapina, 2015., Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

S obzirom na turbulentno tržište rada i brze tehnološke promjene, poseban je osvrt na posljednjih nekoliko godina. Prema podacima HZZ Područnog ureda Krapina vidljivo da je 2012. godine na obrazovanje upućeno 59 osoba. Radilo se o zanimanjima za CNC operatore, vozače motornih vozila, montere foto naponskih sustava, proizvođače tradicionalnih mesnih proizvoda, pekare, šivače i druge, a obrazovanje se provodilo putem pučkih otvorenih učilišta, srednjih škola i drugih obrazovnih ustanova na području Krapinsko-zagorske županije te u Zagrebu. U 2013. godini na ovaj je način obrazovanje završilo 37 osoba, u program je uvršteno i obrazovanje za zavarivače, zaštitare te slastičare. U 2014. završeno je obrazovanje za 64 osobe za zanimanja zavarivač, šivač, knjigovođa, računalni operater, monter suhe gradnje, njegovateljica, konobar i sobarica.

Osim ovih programa, na području Krapinsko-zagorske županije princip cjeloživotnog učenja, uključujući obrazovanje za verificirane programe, provodio se i kroz više projekata sufinanciranih iz fondova Europske unije, a koji su djelomični odgovor na specifične ciljeve prethodne strategije. Riječ je o obrazovanju temeljenom na potrebama poslodavaca, no specifično dizajniranom za osobe s invaliditetom, potom obrazovnim aktivnostima u području turizma kao jedne od ključnih razvojnih područja, zatim razvoju novih kurikuluma u obrazovanju za poljoprivredu i drugo.

GOSPODARSTVO

5. Opća gospodarska kretanja

5.1. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u Republici Hrvatskoj

Prema pokazatelju bruto domaćeg proizvoda po stanovniku, u 2012. godini, KZŽ je znatno ispod nacionalnog prosjeka. Kada se uključi i Grad Zagreb nalazi se na 17. mjestu od svih županija u Republici Hrvatskoj. Njen BDP po stanovniku je 2012. iznosio 6.246 €, što je manje od prosjeka RH za 39%. Primjetan je pad BDP-a od 2008. godine uz lagano povećanje u 2011. godini. Najvažniji razlog tomu je svjetska gospodarska kriza koja nije zaobišla ni Krapinsko-zagorsku županiju uslijed čega je došlo do zatvaranja određenih gospodarskih subjekata, smanjenja investicija te pada zaposlenosti. Uvođenje dodatnih poreza, realno povećanje cijena te smanjenje zaposlenosti smanjuje osobnu potrošnju što smanjuje domaću potražnju, a time dolazi i do pada BDP-a.

U odnosu na BDP po stanovniku Kontinentalne Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija ima 40% niži BDP po stanovniku. U usporedbi s EU 28, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 25% prosjeka EU 28 u 2012. godini. U istoj godini, Republika Hrvatska nalazila se na 40% prosjeka EU 28. Ujedno, Krapinsko-zagorska županija činila je 1,87% ukupnog BDP-a Republike Hrvatske.

Tabela 26 - Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije prema indikatoru BDP/st u €

Županija	BDP/stanovniku (€)				INDEKS 2012./2009.	2012. godina (RH=100)
	2009. godina	2010. godina	2011. godina	2012. godina		
Kontinentalna Hrvatska	10.111	10.147	10.514	10.500	103,8	102
Grad Zagreb	17.814	18.645	18.503	18.506	103,9	179,7
Zagrebačka županija	7.803	7.164	7.786	7.791	99,8	75,7
Krapinsko-zagorska županija	6.576	6.085	6.300	6.246	95	60,7
Varaždinska županija	8.834	8.209	8.285	8.300	94	80,6
Koprivničko-križevačka županija	9.371	8.086	8.524	9.156	97,7	88,9
Međimurska županija	8.349	7.885	8.459	8.436	101	81,9
Bjelovarsko-bilogorska županija	7.677	6.720	7.062	6.879	89,6	66,8
Virovitičko-podravskaa županija	6.399	5.869	6.333	6.199	96,9	60,2
Požeško-slavonska županija	6.229	6.053	6.281	6.101	97,9	59,3
Brodsko-posavska županija	5.606	5.357	5.882	5.853	104,4	56,8

Osječko-baranjska županija	8.112	7.539	8.271	8.093	99,8	78,6
Vukovarsko-srijemska županija	5.974	5.521	6.217	5.996	100,4	58,2
Karlovačka županija	7.634	7.404	7.709	7.621	99,8	74
Sisačko-moslavačka županija	8.325	8.362	8.214	8.148	97,9	79,1
Jadranska Hrvatska	9.764	9.876	9.941	9.885	101,2	96
Primorsko-goranska županija	12.305	12.343	12.724	13.110	106,5	127,3
Ličko-senjska županija	8.707	8.278	8.081	7.764	89,2	75,4
Zadarska županija	8.388	8.182	8.302	8.169	97,4	79,3
Šibensko-kninska županija	7.239	7.887	7.930	7.869	108,7	76,4
Splitsko-dalmatinska županija	7.952	8.072	8.072	7.875	99	76,5
Istarska županija	12.810	12.897	12.991	12.677	99	123,1
Dubrovačko-neretvanska županija	9.990	10.457	9.807	9.861	98,7	95,8
Republika Hrvatska	10.111	10.057	10.325	10.297	101,8	100

Izvor: DZS, Priopćenje veljača 2014. 2013., 2012. godina, Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, NKPJS – 2. razina i županije u 2009., 2010. i 2011. godini,

Prema podacima objavljenim u *Regionalnom indeksu konkurentnosti Republike Hrvatske 2013.*, u kojem se mjere statistički i perceptivni pokazatelji konkurentnosti županija i regija, Krapinsko-zagorska županija u sveukupnom poretku županija zauzima 12. mjesto u 2013. godini te je pala za jedno mjesto u odnosu na 2010. godinu čime i dalje zaostaje za županijama u okruženju.

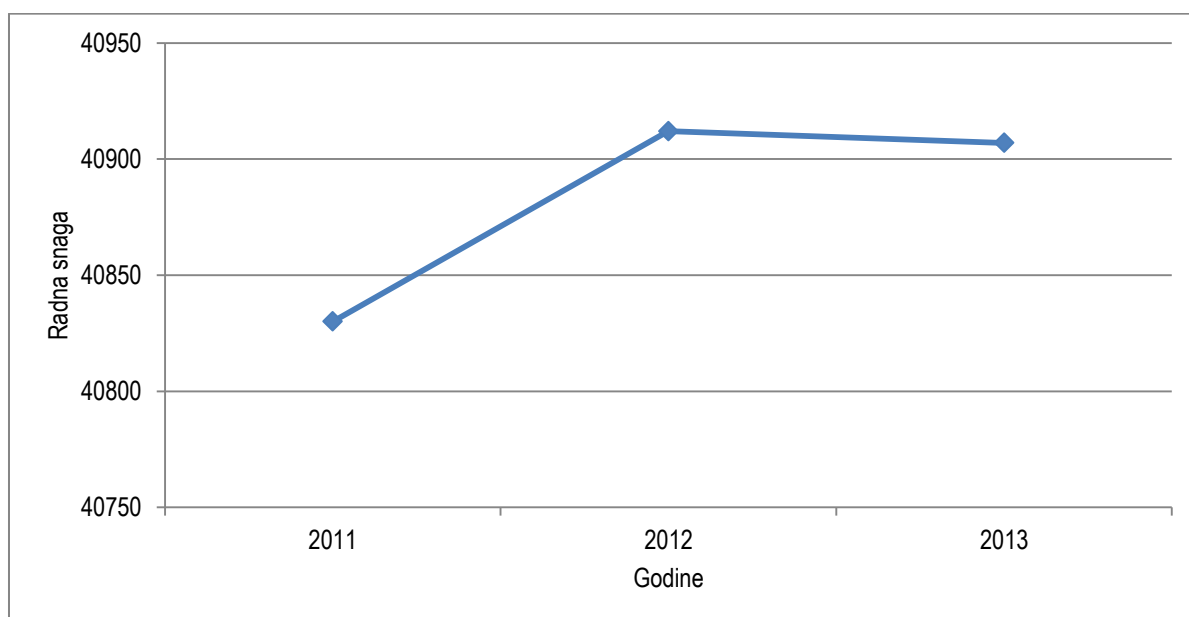
Poslovni sektor postao je manje konkurentan – analiza statističkih indikatora konkurentnosti pokazuje kako je usprkos povećanju broja poduzetnika, zaposlenika i neto plaći poslovni sektor postao manje konkurentan tj. na rang listi pao je za 2 mjesta i sada se nalazi na 12 mjestu. Razlog tome je smanjenje izvoza te općenito manji stupanj brzine kvalitetnog razvoja poslovnog sektora u odnosu na ostatak Republike Hrvatske. U kvaliteti poslovnog okruženja, pozitivan pomak učinjen je u području poslovne infrastrukture (poduzetničke zone, komunalne naknade). Te mjerljive pozitivne promjene faktora kojima se mjeri konkurentnost prati i znatna promjena u perceptivnim indikatorima konkurentnosti, posebno onima kojima se opisuje poslovno okruženje (skok s 13. mjesta na 12.) što se može povezati s investiranjem u poboljšanje poslovne infrastrukture.

6. Tržište rada

6.1. Radna snaga

Radnu snagu čine ukupno zaposlene i nezaposlene osobe. Sukladno evidenciji Državnog zavoda za statistiku, ukupno je u pravnim osobama 2013. godine bilo zaposleno 25.611 osoba od čega 13.309 žena. U slobodnim profesijama i obrtima bilo je zaposleno prosječno 6.748 osoba u 2013. godini. Prosječan broj nezaposlenih iste godine iznosio je 8.548 osoba. Ukupna radna snaga na području Krapinsko-zagorske županije iznosila je u 2013. godini ukupno 40.907 osoba što iznosi ukupno 45,72% ukupno radno sposobnog stanovništva (prema Popisu stanovništva 2011. godine ukupno je u radno aktivnoj dobi evidentirano 89.545 stanovnika Krapinsko-zagorske županije. Kretanje radne snage prikazano je grafikonom u nastavku.

Grafikon 17 - Kretanje radne snage 2011. - 2013. godine

Izvor: DZS, Priopćenja 2011., 2012., 2013. godina

Analiza svih komponenti radne snage ukazuje da je porast radne snage između 2011. godine i 2012. rezultat porasta broja zaposlenih uz smanjenje zaposlenih u pravnim osobama i zaposlenim u obrtima i slobodnim zanimanjima. Ukupan broj nezaposlenih u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu se smanjuje, raste broj ukupno zaposlenih u pravnim osobama, ali se smanjuje broj zaposlenih u obrtima i slobodnim zanimanjima. Ovi podaci rezultat su zatvaranja velikog broja obrta i većih trgovačkih društava u Krapinsko-zagorskoj županiji (npr. Tvornica glinenih crjepova u Bedekovčini), no i posljedica osnivanja takozvanih jednostavnih društva s ograničenom odgovornošću u 2013. godini.

Tabela 27 - Radno sposobno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije, 2011. godina

	15 - 64 godine	15 - 24 godine	55 - 64 godine
UKUPNO	89.545	16.305	17.217
Muškarci	46.093	8.442	8.617
Žene	43.452	7.863	8.600

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godina

Radno-sposobno stanovništvo čini ukupno 89545 osoba u dobi 15 - 64 godine prema Popisu stanovništva. Udio radno sposobnog stanovništva u dobi 24 – 54 godine (56293 osobe) u ukupno radno sposobnom stanovništvu Županije iznosi 62,86%.

6.2. Zaposlenost i plaće

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, statističke informacije o zaposlenosti i plaćama, ukupno je 2014. godine Krapinsko-zagorskoj županiji bilo **zaposleno 24536 osoba** što čini 2,42% ukupno zaposlenih na nacionalnoj razini.

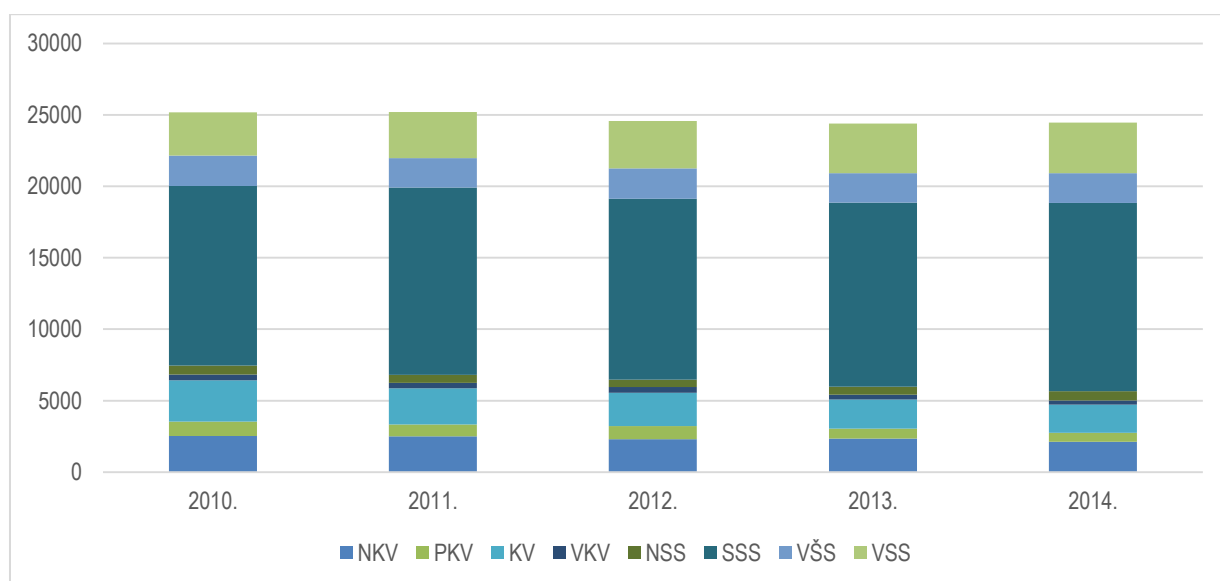
Tabela 28 - Ukupan broj zaposlenih u pravnim osobama u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. - 2014. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
KZŽ	25554	25293	24659	24448	24536
RH	1111575	1078011	1066328	1037321	1009841

Izvor: DZS, Statistička izvješća. Zaposlenost i plaće u 2011., 2012., 2013. i 2014. godini, ISSN 1331-5048, br. 1449, 1476, 1502, 1526, 1549

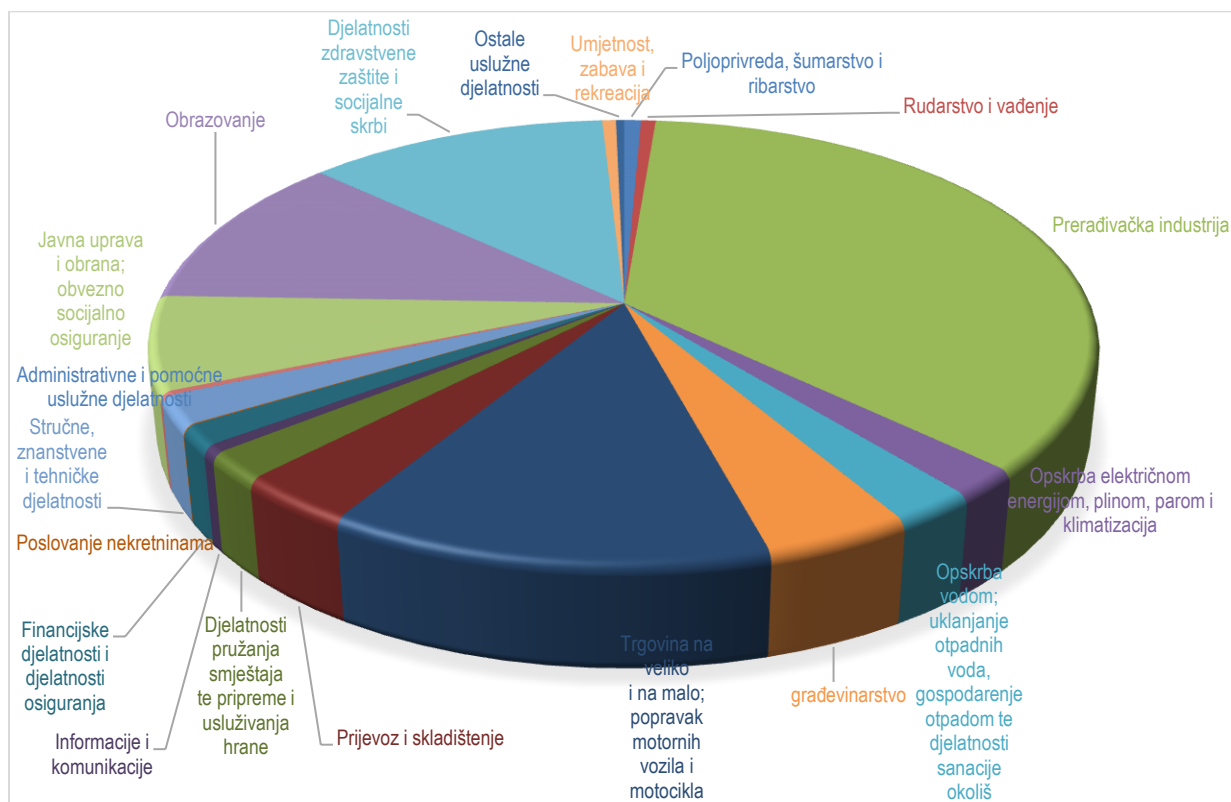
Prema razini obrazovanja, najviše je **zaposlenih u pravnim osobama** sa srednjom stručnom spremom (2014. godina, stanje 31.3.2014. godine = 13179). Udio zaposlenih s doktoratom u 2014. godini iznosi 0,13% (32 osobe, 2013. godine = 30 osoba) te 0,36% zaposlenih s magisterijem (89 osoba, 2013. godina = 81 osoba).

Grafikon 18 - Zaposleni u pravnim osobama u Krapinsko-zagorskoj županiji prema razini obrazovanja, 2010. - 2014. godina

Izvor: DZS, Statistička izvješća. Zaposlenost i plaće u 2011., 2012., 2013. i 2014. godini, ISSN 1331-5048, br. 1449, 1476, 1502, 1526, 1549

Grafikon 19 - Struktura zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnosti, 2014. godina

Izvor: DZS, Statistička izvješća. Zaposlenost i plaće u 2014. godini, ISSN 1331-5048, br. 1549

Ako usporedimo plaće zaposlenih u Republici Hrvatskoj s plaćama zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji, dolazimo do izračuna da zaposleni u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju plaće u 2015. godini manje za 776,00kn, odnosno 15,47%, što predstavlja smanjenje razlike u odnosu na 2010. godinu kada su prosječne bruto plaće u Krapinsko-zagorskoj županiji bile niže 18,13%.

Tabela 29 - Neto plaće u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2015. godina

Godina	Republika Hrvatska, kune	Krapinsko-zagorska županija, kune	Udio KZŽ/RH
2010.	4685	3836	81,87%
2011.	4751	3984	83,85%
2012.	4769	3999	83,85%
2013.	4819	4141	85,93%
2014.	4878	4141	84,89%
2015.	5019	4243	84,53%

Izvor: FINA, obrada HGK ŽK Krapina

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda u Krapini, tijekom 2014. godine u većini slučajeva zapošljavane su osobe s prethodnim radnim iskustvom (77,7%), a 22,3% osoba zaposleno je prvi puta, dok je najveći broj osoba, njih više od 90% zaposleno na određeno vrijeme (zaposleni temeljem zasnivanja radnog odnosa). Kroz godine raste udio zaposlenih bez prethodnog radnog iskustva (2010. godine = 14,7%, 2012. godine = 16,7%), dok je udio zapošljavanja na određeno vrijeme konstantan kroz nekoliko posljednjih godina (oko 92%).

6.3. Nezaposlenost i tržište rada

Negativan trend porasta broja nezaposlenih osoba vidljiv od 2010. do 2013 godine konačno je prekinut 2014. godine. Prema podacima HZZ-a, tijekom 2014. godine evidentirano je prosječno 7.893 nezaposlenih osoba što je smanjenje od 7,66% u odnosu na prethodnu godinu, ali je manje od prosjeka za RH koji iznosi 4,90%, pri čemu je veći udio muškaraca. Prethodnih godina Krapinsko-zagorska županija imala je značajno više stope rasta registrirane nezaposlenosti u odnosu na prosjek RH (2012./2011. +11,3% (RH +6,2%), 2011./2010. +8,0% (RH +1,0%)). U navedenoj tablici prikazano je kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2010. godine do 2014. godine.

Tabela 30 - Kretanje prosječnog broja nezaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2014. godina

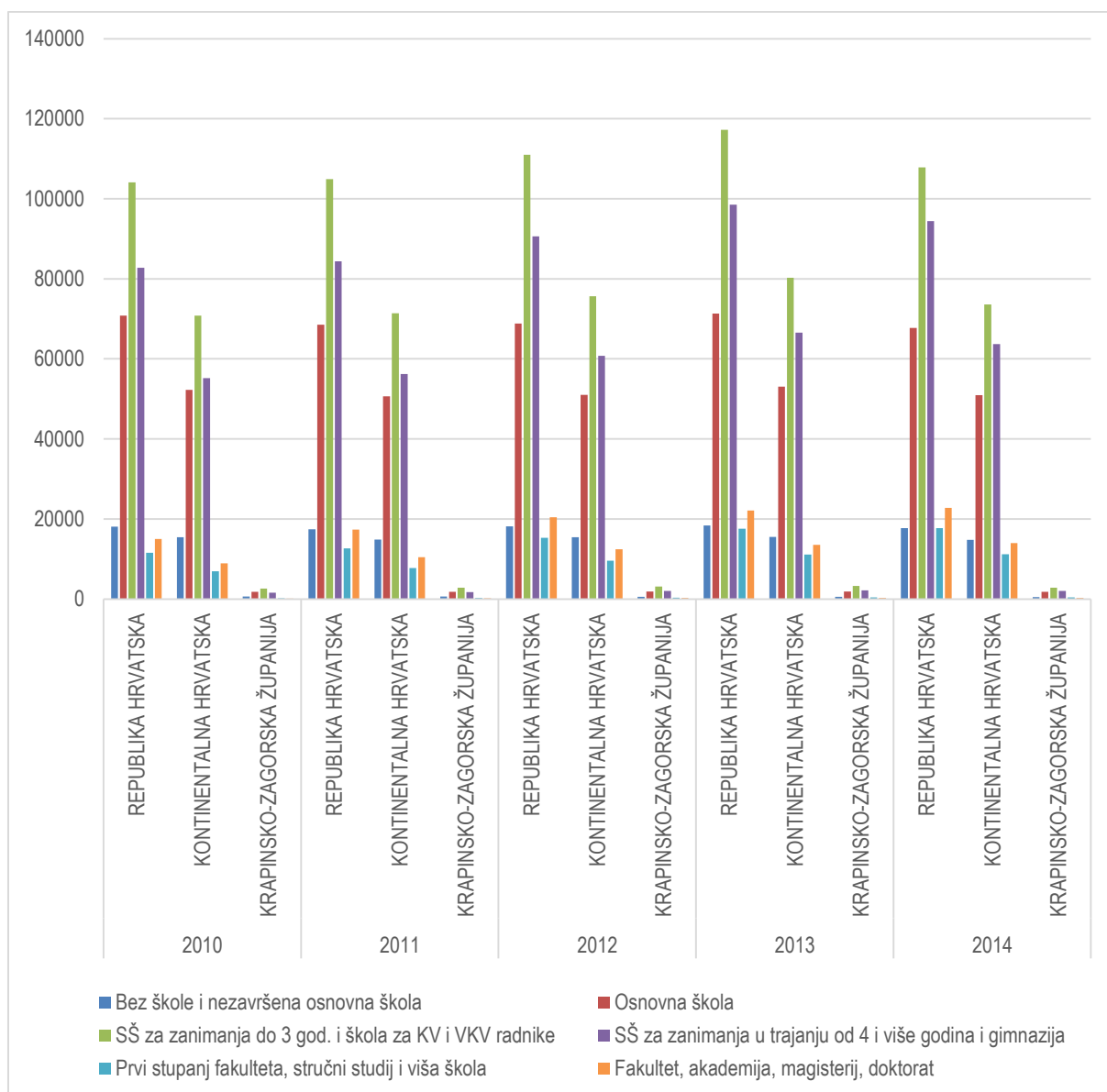
Godina	Krapinsko-zagorska županija	Republika Hrvatska
2014.	7.893	328.187
2013.	8.548	345.112
2012.	8.214	324.324
2011.	7.380	305.333
2010.	6.835	302.425

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje: www.hzz.hr -> Statistika ON line -> Registrirana nezaposlenost

Godišnji prosjek nezaposlenih osoba s obzirom na razinu obrazovanja u 2014. godini (ukupno 7893 osoba) pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba sa srednjom stručnom spremom (2685 ili 36,30%, SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike), zatim slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (2015 osobe ili 25,53%) i osobe sa završenom osnovnom školom (1.800 osoba ili 22,82%) te osobe bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (485 ili 6,15%). Najmanje je nezaposlenih osoba s prvim stupnjem fakulteta stručni studij ili viša škola (5,54%) te završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom (3,66%). Usporedbom broja nezaposlenih osoba u 2014. g. u odnosu na 2010. godinu primjetno je smanjenje nezaposlenosti među skupinama bez škole i nezavršene osnovne škole, sa završenom osnovnom školom, sa srednjoškolskim obrazovanjem u trajanju od 3 godine, sa završenom gimnazijom. S druge strane, porast nezaposlenosti zabilježen je kod skupina s višom školom, I. stupnjem fakulteta i stručnim studijem, sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom i sa srednjoškolskim obrazovanjem u trajanju od 4 i više godina.

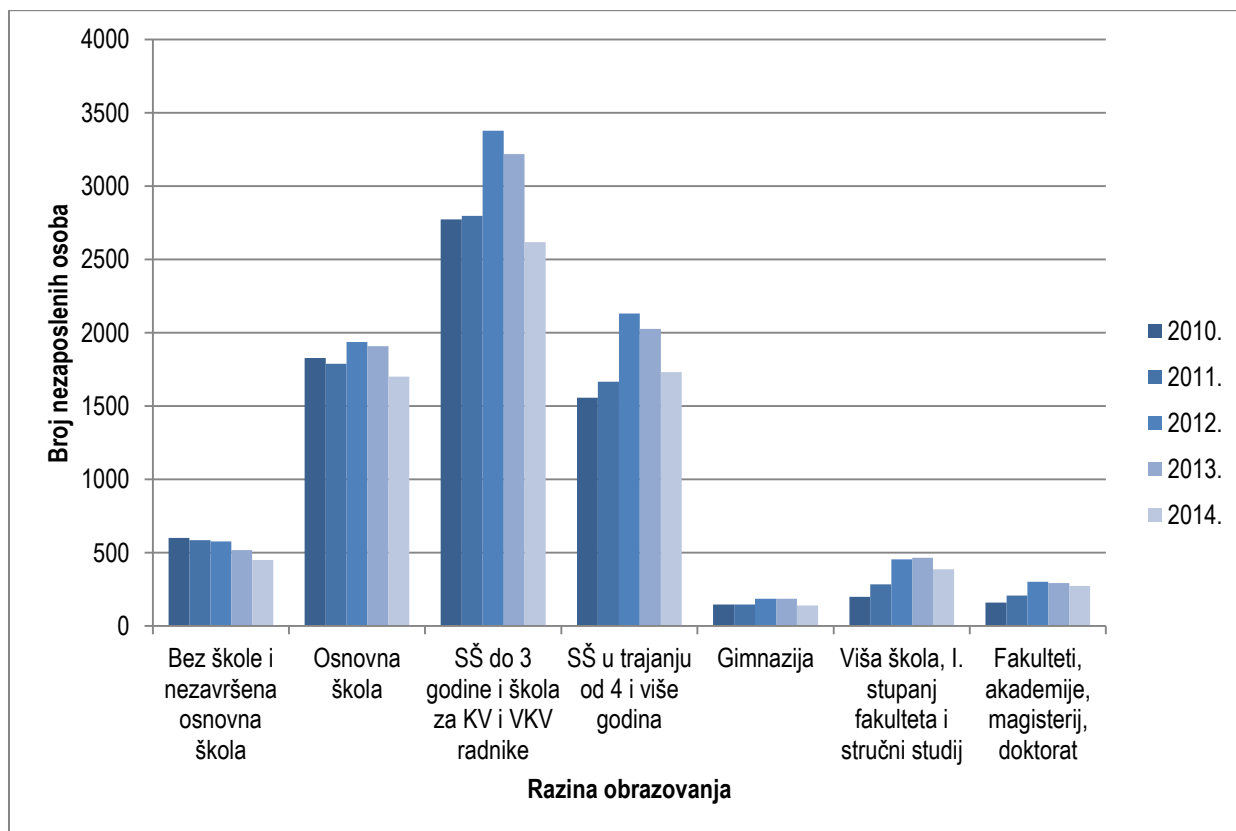
S obzirom na razinu obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji, nezaposlenost prati trendove na razini Republike Hrvatske. Kao i u Županiji, na nacionalnoj razini najveći je udio nezaposlenih osoba sa srednjoškolskim zanimanjima do 3 godine (i škola za KV i VKV radnike). U odnosu na Kontinentalnu Hrvatsku, prosječan broj nezaposlenih osoba u 2014. godini zauzima udio od 3,46% ukupno nezaposlenih osoba, pri čemu se taj udio u promatranom razdoblju (2010. – 2014.) kreće na približnoj istoj razini oko 3%.

Grafikon 20 - Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godine

Izvor: HZZ PU Krapina, 2015. godina

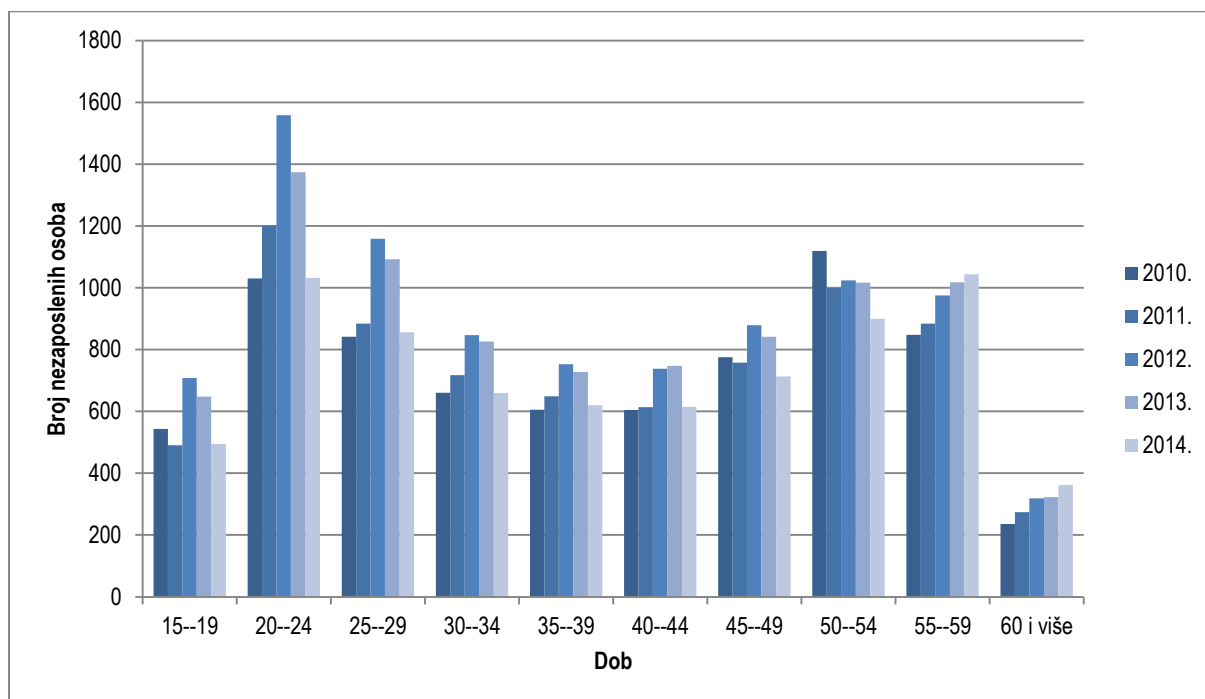
Grafikon 21 - Nezaposlenost prema razinama obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2014. godina

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje: www.hzz.hr -> Statistika On-line -> Registrirana nezaposlenost -> Razina obrazovanja

Promatrano prema spolu, pretežiti udio nezaposlenih čine muškarci u nižim razinama obrazovanja (bez škole i nezavršena osnovna škola, završena osnovna škola i srednja škola za trogodišnja zanimanja, KV i VKV zanimanja), dok je pretežiti udio nezaposlenih žena u višim razinama obrazovanja (završena četverogodišnja srednja škola, gimnazija, prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola te fakultet, akademija, magisterij i doktorat).

Grafikon 22 - Nezaposlenost prema dobnim skupinama, 2010. - 2014. godina

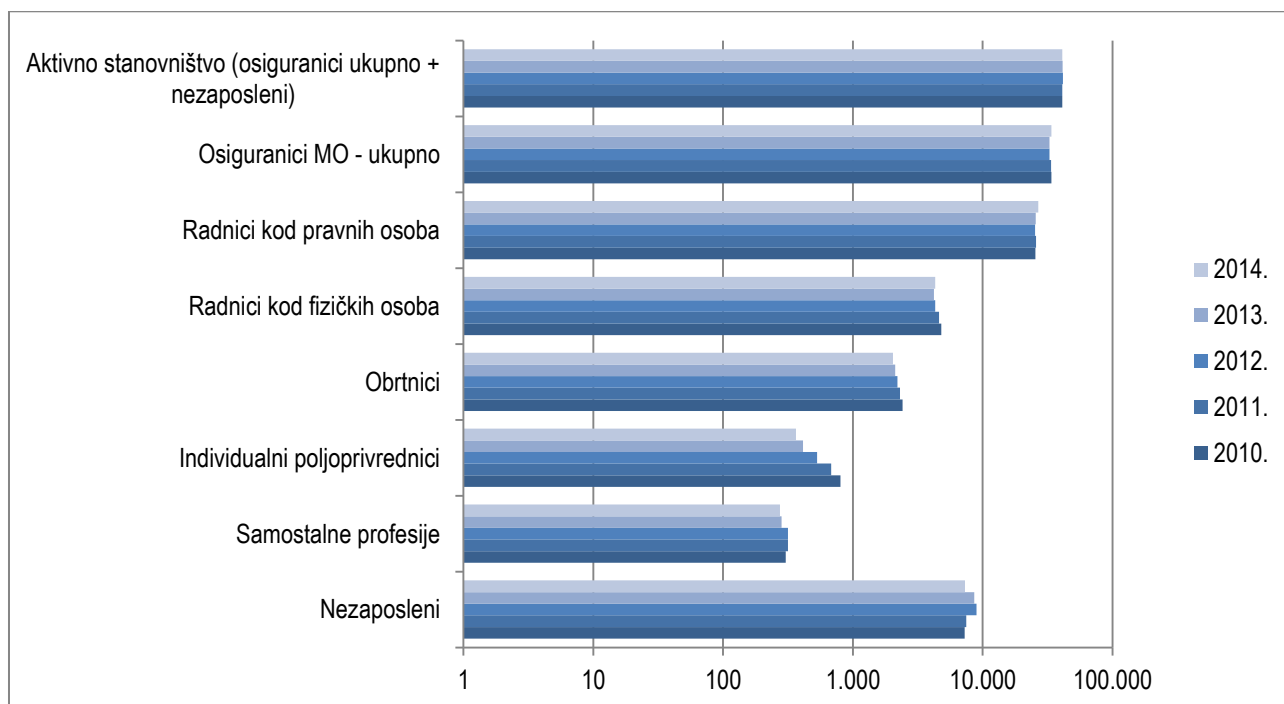
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje: www.hzz.hr -> Statistika On-line -> Registrirana nezaposlenost -> Dob

Krajem 2014. godine najveći broj nezaposlenih osoba bio je star između 55 i 59 godina (1.044 osobe ili 14,31%). Ovo predstavlja promjenu u odnosu na prethodne tri godine (2011. - 2013.) kada je najviše nezaposlenih osoba bilo staro između 20 i 24 godine. Upravo je među mlađim dobnim skupinama (15 - 19 g., 20 - 24 g. i 25 - 29 g.) tijekom 2011. i 2012. godine zabilježen najveći porast nezaposlenosti, dok je tijekom 2013. i 2014. godine došlo do smanjenja broja nezaposlenih u navedenim dobnim skupinama. Razlog rasta je globalna kriza koja je ponajviše utjecala na mogućnost zapošljavanja mladih osoba. U okvirima ograničene poslovne aktivnosti, sukladno podacima Ankete poslodavaca 2013. godine, kao najčešća poteškoća kod zapošljavanja ističe se nedostatak radnog iskustva koji je prisutan u mlađim dobnim skupinama. Zabrinjavajuće je što je među starijom populacijom (55 - 59 g., 60 i više godina) tijekom posljednjih pet godina zabilježen kontinuiran porast broja nezaposlenih osoba.

Usporedbom broja nezaposlenih krajem 2014. g. u odnosu na 2010. godinu, nezaposlenost je smanjena u dobnim skupinama 50 - 54 godine (-19,57%), 15 - 19 godina (-8,84%), 45 - 49 godina (-8%) i 30 - 34 godine (-0,15%). S druge strane, u odnosu na 2010. godinu broj nezaposlenih se najviše povećao među dobnim skupinama od 60 i više godina (53,39%) te 55 - 59 godina (23,11%).

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.12.2014. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji evidentirano je 41.185 aktivnih stanovnika, od čega se 33.889 odnosi na aktivne osiguranike Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, a 7.296 na nezaposlene osobe. Aktivno stanovništvo smanjilo se za 0,44% u odnosu na prosinac 2013. godine. Broj osiguranika mirovinskog osiguranja padao je 2010. - 2012. g., a u naredne dvije godine primjetan je porast od 0,32% (2013. godina) i 3,48% (2014. godina). Kretanje nezaposlenosti pokazuje isti trend budući da je rasla sve do 2012. godine, nakon čega dolazi do njenog smanjenja za 3,85% (2013. godina) odnosno 15,31% tijekom 2014. godine.

Grafikon 23 - Osiguranici mirovinskog sustava, 2010. - 2014. godina

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (www.mirovinsko.hr - Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje), Hrvatski zavod za zapošljavanje (www.hzz.hr), izračun Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Krapina

Vežano uz fluktuaciju aktivnih zaposlenika prema osnovama osiguranja, krajem prosinca 2014. godine prisutan je rast zaposlenih kod pravnih osoba za 4,64% u odnosu na prosinac 2013. godine, dok broj zaposlenih kod fizičkih osoba bilježi porast od 2,01%. Istodobno, zabilježen je pad broja registriranih obrtnika za 3,91%, dok je kod poljoprivrednika došlo do smanjenja od čak 11,41%, a kod samostalnih profesionalnih djelatnosti za 3,18%.

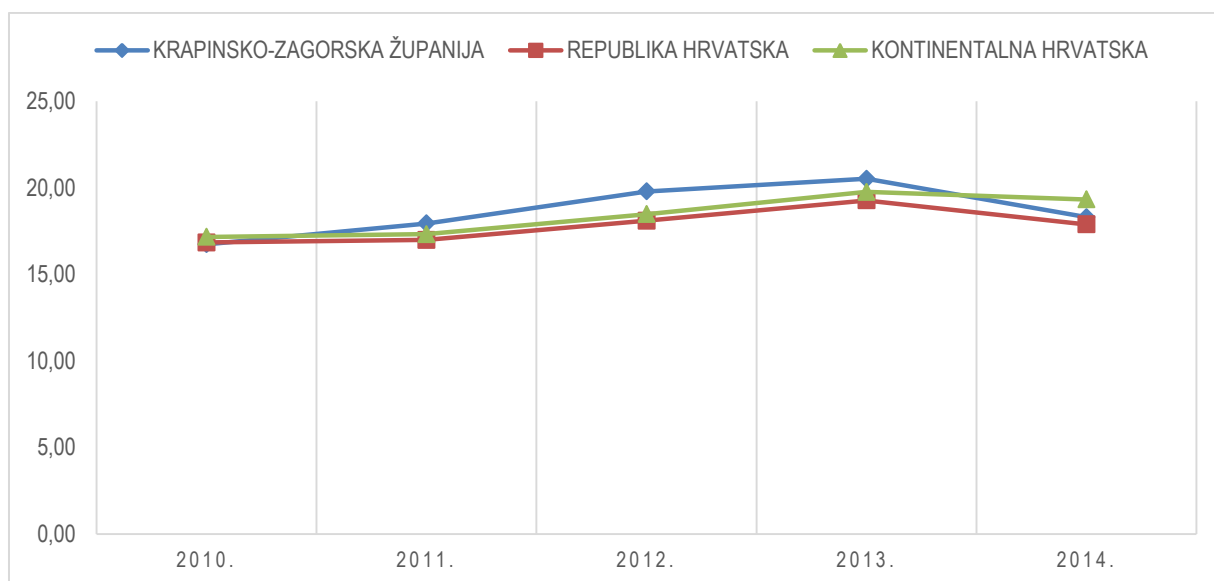
Tabela 31 - Stopa nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i EU-28 (godišnji prosjek.), 2010. - 2014. godina

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska	EU-28
2010.	16,74%	16,84%	17,17%	9,6%
2011.	17,94%	16,99%	17,32%	9,7%
2012.	19,79%	18,09%	18,48%	10,5%
2013.	20,52%	19,27%	19,76%	10,9%
2014.	18,30%	17,88%	19,32%	10,2%

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (www.mirovinsko.hr - Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje), Hrvatski zavod za zapošljavanje (www.hzz.hr), izračun Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Krapina

Stopa nezaposlenosti 2014. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosila je 18,30%, što je smanjenje stope za 2,2 postotna boda u odnosu na prosjek 2013. godine. Najmanje stope nezaposlenosti u RH krajem 2014. godine su u Gradu Zagrebu (9,1%), Istarskoj (7,3%) i Varaždinskoj županiji (12,6%), a najveće stope nezaposlenosti su u Sisačko-moslavačkoj (34,8%), Virovitičko-podravskoj (33,5%) i Vukovarsko-srijemskoj županiji (32,7%).

Grafikon 24 - Kretanje prosječne stope nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj u razdoblju 2010. - 2014. godine

Izvor: HZZ PU Krapina, 2015. godina

U Krapinsko-zagorskoj županiji osnovano je Partnersko vijeće za tržište rada koje služi za kreiranje i razvoj regionalnih politika zapošljavanja te je aktivno uključeno u razvoj i primjenu modela za identifikaciju deficitarnih zanimanja. Partnersko vijeće aktivno djeluje već 5 godine te okuplja širok krug dionika iz privatnog, javnog i nevladinog sektora. Vijeće je aktivno u provođenju projekata Europske unije putem kojeg financira svoje redovne djelatnosti te provodi edukaciju svojih članova, zainteresiranih zaposlenih i nezaposlenih osoba te osmišljava nove mehanizme utjecaja na tržište rada.

6.4. Osjetljive skupine na tržištu rada

Osobe s invaliditetom

Prema Izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, na dan 30.1.2014., živi 19.937 osoba s invaliditetom, pa prema tim podacima zauzima vodeće mjesto prema udjelu osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Županije od 15%. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10.344 (52%) je u radno aktivnoj dobi.

Oko 77% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 16% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje ima oko 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima iz baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko-zagorskoj županiji je 620 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom (67% muškaraca, 33% žena).

Na dan 31.12.2014. g. u HZZ PU Krapina evidentirane su 262 osobe s invaliditetom (OSI) ili 3,6% od ukupnog broja nezaposlenih osoba (prema udjelu 2. županija u RH). Udio osoba s invaliditetom u Krapinsko-zagorskoj županiji je rastao kroz godine (s 2,6% krajem 2010. g. na 3,6% krajem 2014. g.) dok je na razini RH udio OSI stabilan kroz godine i kreće se oko 2%. U strukturi OSI udio žena iznosi 40,8%, dok je udio muškaraca 59,2%.

Prema načinu stjecanja invalidnosti najviše je osoba s invaliditetom kojima je ranije (tijekom školovanja) utvrđen status učenika s teškoćama u razvoju (84,0%), slijede ostali invalidi (8,8%), invalidi rada (4,9%), vojni invalidi (1,5%) i invalidi domovinskog rata (0,8%).

Prema vrsti oštećenja u evidenciji nezaposlenih je najviše OSI s intelektualnim poteškoćama (42,0%), kombiniranim smetnjama (26,0%) i tjelesnim invaliditetom (16,4%).

Nezaposlene osobe s invaliditetom evidentirane u evidenciji HZZ PU Krapina najvećim dijelom su srednjoškolskog obrazovanja (236 ili 90,1%) od čega je 207 osoba s invaliditetom završilo trogodišnju srednju školu, a 29 nezaposlenih osoba s invaliditetom ima završenu četverogodišnju srednju školu.

Promatrano prema dobi, u evidenciji HZZ Područnog ureda Krapina najveći broj nezaposlenih OSI je u mladim dobnim skupinama: osobe između 25 i 34 godine (88 ili 33,6% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom) i OSI do 25 godina (76 ili 29,0%).

Tijekom 2014. godine iz evidencije nezaposlenih HZZ PU Krapina zaposlene su 93 osobe s invaliditetom (u 2013. godini 82 osobe), a kroz mjere aktivne politike zapošljavanja uključeno je 30 osoba s invaliditetom (2013. g. 23 osobe).

Negativni stavovi, predrasude i nepriznavanje jednakih mogućnosti dovode do isključivanja osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju iz društva na svim razinama. Osobe s invaliditetom su skupina kojoj je potrebna potpora društva kako bi se u što većoj mjeri uključile u društvo i svijet rada.

Mladi (15 - 29 godina)

Posebnu skupinu nezaposlenih osoba čine mlade osobe do 29 godina starosti. Iako se prema međunarodnoj klasifikaciji mladima smatraju osobe 15 - 24 godina, ovdje definiramo mlade kao osobe 15 - 29 godina starosti jer je ta dobnja skupina uključena u pojedine mjere aktivne politike zapošljavanja.

Na dan 31.12.2014. godine u HZZ PU Krapina evidentirano je 2.383 mladih osoba do 29 godina starosti ili 32,7% od ukupnog broja nezaposlenih osoba (prema udjelu 5. županija u RH). Prosječan udio mladih rastao je od 2010. s 32,5% na 36,6% u 2012. g., da bi ponovno pao na 34,3% u 2014. godini. Udio mladih na nacionalnoj razini u razdoblju od 2010. do 2014. g. imao je isto kretanje ali je udio mladih bio niži za više od 3 postotnih bodova. U strukturi mladih nezaposlenih osoba udio žena iznosi 53,1%, dok je udio muškaraca 46,9%. Više nezaposlenih mladih muškaraca je u nižim razinama obrazovanja, a žena u višim razinama obrazovanja (četverogodišnje srednje škole, gimnazije, više škole i fakulteti).

Pretežni udio nezaposlenih mladih osoba (77,3%) završio je srednju školu, 18,0% nezaposlenih mladih završilo je visokoškolsko obrazovanje, a 4,7% mladih (113 osoba) čine osobe bez završene OŠ i sa završenom OŠ. Na nacionalnoj razini viši je udio nezaposlenih mladih osoba nižih razina obrazovanja (10,1%), a niži je udio mladih osoba sa završenom srednjom školom (71,5%).

Prema prethodnom radnom iskustvu, najviše je mladih nezaposlenih osoba bez radnog iskustva (945 ili 39,7%), zatim slijede osobe s manje od 1 godine radnog iskustva (496 ili 20,8%) te osobe s 1 - 2 g. radnog iskustva (435 ili 18,3%). Udio mladih osoba bez radnog iskustva raste kroz godine – krajem 2010. g. bilo je 34,6% mladih bez radnog iskustva, krajem 2011. godine 36,2%, krajem 2012. 40,1%, a krajem 2013. 41,3%. Ipak, krajem 2014. dolazi do pada udjela mladih na već spomenutih 39,7%.

Više od 58% nezaposlenih mladih osoba čeka na zaposlenje kraće od 6 mjeseci, dok oko 26% nezaposlenih mladih osoba čeka na zaposlenje više od 1 godine.

Broj zaposlenih mladih iz evidencije HZZ PU Krapina rastao je kroz godine (od 1.849 u 2010. godini na 3.531 u 2014. godini), dok u strukturi zapošljavanja u 2014. godini preko 57% svih zaposlenih čine mladi (na nacionalnoj razini udio zaposlenih mladih u ukupnom zapošljavanju niži je za gotovo 10 postotnih bodova).

Nezaposlenost mladih predstavlja jedan od najvećih problema na tržištu rada. Visoka stopa nezaposlenosti, a zatim i neusklađenost obrazovnog sustava s tržištem rada društveni je problem koji čine život mladih danas, nakon završetka školovanja, vrlo teškim.

Nužne su aktivnosti na poboljšanju položaja mladih na tržištu rada i osiguranja njihove budućnosti, kako bi se prevladale prepreke za veću integraciju mladih na tržište rada i kako bi se bolje odgovorilo na njihove potrebe.

Žene

Na području Krapinsko-zagorske županije od veljače 2010. godine udio nezaposlenih žena niži je od udjela nezaposlenih muškaraca, što je najvećim dijelom uzrokovano padom gospodarske aktivnosti u djelatnosti građevinarstva gdje su većinom zaposleni muškarci. To je vidljivo iz podataka o broju osiguranika mirovinskog osiguranja gdje je primjetan pad broja osiguranika u djelatnosti građevinarstva za 954 osobe ili 25,6% u razdoblju 2010. - 2013. godine. I kod osiguranika HZMO-a krajem 2014. godine više je evidentiranih muškaraca 17.156 ili 50,5% u odnosu na 16.836 ili 49,5% žena.

Na dan 31.12.2014. g. u evidenciji HZZ PU Krapina bilo je 7.296 nezaposlenih osoba, od čega je 3.512 ili 48,1% žena. Na razini RH istovremeno je veći udio žena – 53,9%.

Najviše nezaposlenih žena završilo je trogodišnje (1.087 ili 31,0% ukupno nezaposlenih žena) i četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje (976 ili 27,8%), a slijede nezaposlene žene sa završenom osnovnom školom (801 ili 22,8%). Udio nezaposlenih žena u odnosu na muškarce veći je u višim razinama obrazovanja – srednja škola za zanimanja u trajanju 4 i više godina (976 ili 56,4%), gimnazija (139 ili 68,3%), viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij (386 ili 58,0%) te fakulteti, akademije, magisterij, doktorat (272 ili 71,3%).

S obzirom na dobnu strukturu, žene od 15 do 24 godine čine 21,5% nezaposlenih žena (756 žena), od 25 do 34 godine 25,5% (894 žene), od 35 do 44 godine 18,5% (649 žena), od 45 do 54 godine 21,4% (752 žene) te iznad 55 godina 13,1% (461 žena). Veći je udio nezaposlenih žena u odnosu na muškarce u dobnim skupinama od 25 do 34 godine (59,1%) i od 35 do 44 godine (52,6%), dok je manji udio nezaposlenih žena kod osoba iznad 55 godina (32,8%), osoba od 45 do 54 godine (46,6%) te kod mladih osoba do 24 godine starosti (49,5%).

U posebno teškom položaju na tržištu rada su žene zbog dvostruke diskriminacije – temeljene na spolu i dobi. Diskriminacija na temelju spola najprisutnija je upravo u svijetu rada i u procesima zapošljavanja. Najvažniji pokazatelj neravnopravnosti je činjenica da u RH žene čine 53,9% nezaposlenih te su podložne različitim oblicima diskriminacije pri zapošljavanju i prilikom napredovanja u karijeri, zbog dobi, reproduktivnog statusa ili predrasuda i stereotipa o ulogama i sposobnostima žena.

Dugotrajno nezaposlene osobe

U evidenciji nezaposlenih osoba HZZ PU Krapina krajem prosinca 2014. g. bilo je 3.627 dugotrajno nezaposlenih osoba (u evidenciji više od 12 mjeseci) – 49,7% ukupno nezaposlenih (na nacionalnoj razini udio dugotrajno nezaposlenih bio je za 2,3 postotnih bodova niži i iznosio je 47,4%). Nešto je manje dugotrajno nezaposlenih žena (1.781 ili 49,1%) međutim udio dugotrajno nezaposlenih žena u ukupnom broju žena od 50,7% veći je nego kod istog udjela muškaraca koji iznosi 48,8%.

Ako promatramo prosječan broj dugotrajno nezaposlenih osoba kroz godine i ovdje je rast broja i udjela dugotrajno nezaposlenih bio prisutan od 2010. godine (2.747 osoba, udio 40,2%) do 2014. godine (3.894 osobe, udio 49,3%). Na nacionalnoj razini taj rast nije toliko izražen – tijekom 2010., 2011. i 2012. godine prosječan broj dugotrajno nezaposlenih osoba bio je viši nego u KZZ-u za nekoliko postotnih bodova, da bi u 2013. i 2014. godini bio za 0,4 odnosno 0,7 postotnih bodova niži nego u KZZ-u.

Prema razini obrazovanja čak 40% dugotrajno nezaposlenih nema završenu osnovnu školu ili ima završenu osnovnu školu), a značajan je i udio dugotrajno nezaposlenih sa završenom trogodišnjom srednjom školom s više od 34%. Udio dugotrajno nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih prema razinama obrazovanja pada od nižih razina obrazovanja prema višima: kod nezavršene OŠ 79,3% svih nezaposlenih je dugotrajno nezaposleno, kod završene OŠ 64,5%, kod završene trogodišnje SŠ 47,7%, kod četverogodišnje SŠ 40,0%, kod prvog stupnja fakulteta, stručnih studija 29,8% dok kod fakulteta udio dugotrajno nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih iznosi 18,4%.

Prema dobi najviše dugotrajno nezaposlenih je starije od 55 godina (30,5%) te između 45 i 54 godina (27,4%), a najmanje kod osoba mlađih od 25 godina (9,9%).

Visoka razina nezaposlenosti izazvana nedovoljnom potražnjom za radom povezana je i s velikim opsegom dugotrajne nezaposlenosti. Dugotrajna nezaposlenost osobito je štetna jer dovodi do gubitka radnih navika, znanja i vještina te tako umanjuje potencijalnu produktivnost odnosno zapošljivost nezaposlenih osoba.

Osim toga kod dugotrajne nezaposlenosti dulje traju razne socijalne potpore i naknade nezaposlenima. Nove mjere moraju biti usmjerene na brže zapošljavanje, što se može postići obrazovanjem i stjecanjem novih vještina potrebnih na tržištu rada.

7. Poslovno okruženje

7.1. Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u gospodarstvu Hrvatske

Republiku Hrvatsku općenito karakterizira disperziranost malog broja poduzetnika na samo nekoliko županija. Tako je vidljivo da je najviše poduzetnika u 2015. godini (32,9%) koncentrirano na području Grada Zagreba te Zagrebačke županije. U Krapinsko-zagorskoj županiji nalazi se ukupno 1,7% od ukupnog broja poduzetnika u Republici Hrvatskoj što ju svrstava ispred Koprivničko-križevačke županije (1,4%), no iza Varaždinske (3%) i Međimurske (2,5%) županije.

U skladu s trendom na razini Hrvatske, disperziranost poduzetnika karakteristična je i za Krapinsko-zagorsku županiju. Očekivano najveći broj poduzetnika u 2015. godini registriran je u gradovima Krapini (271), Zaboku (204) i Oroslavju (109) te općinama Bedekovčina (104) i Sveti Križ Začretje (90). Ujedno, tvrtke u navedenim jedinicama lokalne samouprave zapošljavaju 47,48% od ukupnog broja zaposlenih u poduzećima u KZZ-u (2015. godina = 18.378, a 2014. godina = 17.122).

Prema neto dobiti poduzetnika, Krapinsko-zagorska županija se u 2015. godini nalazi na 9. mjestu u Republici Hrvatskoj, prema broju poduzetnika na 13. mjestu, a prema ukupnom prihodu na 11. mjestu od svih županija u Hrvatskoj.

Na popisu najbolje rangiranih općina u Republici Hrvatskoj po kriteriju ukupnog prihoda poduzetnika, visoko 4. mjesto zauzima općina Hum na Sutli. Zanimljivost proizlazi iz činjenice kako je u prvih 10 gradova/općina po veličini neto dobiti poduzetnika samo jedna općina, Hum na Sutli i to 8. po neto dobiti. Najveća dobit poduzetnika općine Hum na Sutli rezultat je pozitivnog poslovanja tvrtke VETROPACK STRAŽA tvornica stakla d.o.o. koja je u 2014. godini ostvarila 96,7 milijuna kuna neto dobiti i tvrtke OMCO CROATIA d.o.o. sa ostvarenih 59,6 mil. kuna neto dobiti. Značajne tvrtke, s obzirom na visinu neto dobiti, su Jedinstvo d.d. (Krapina, 53,9 mil. kuna), Aquafilcro d.o.o., (Oroslavje, 14,2 mil. kuna) te MASS Shoes (Klanjec, 14,0 mil. kuna).

Tabela 32 - Osnovni pokazatelji poduzetništva u Krapinsko-zagorskoj županiji

Godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj poduzetnika	1.263	1.586	1.621	1.595	1.670	1.765	1.829
Ukupni prihodi*	9.074	9.341	9.797	9.705	9.969	9.889	10.128
Ukupni rashodi*	8.808	9.338	9.898	9.687	9.631	9.623	9.656
Dobit nakon oporezivanja*	369	301	384	457	466	557	565
Gubitak nakon oporezivanja*	186	358	522	474	207	347	174
Neto plaće u HRK	3.812	3.836	3.984	3.999	4.137	4.141	4.243
Broj zaposlenih	15.912	16.974	16.660	16.446	16.571	17.638	18.378

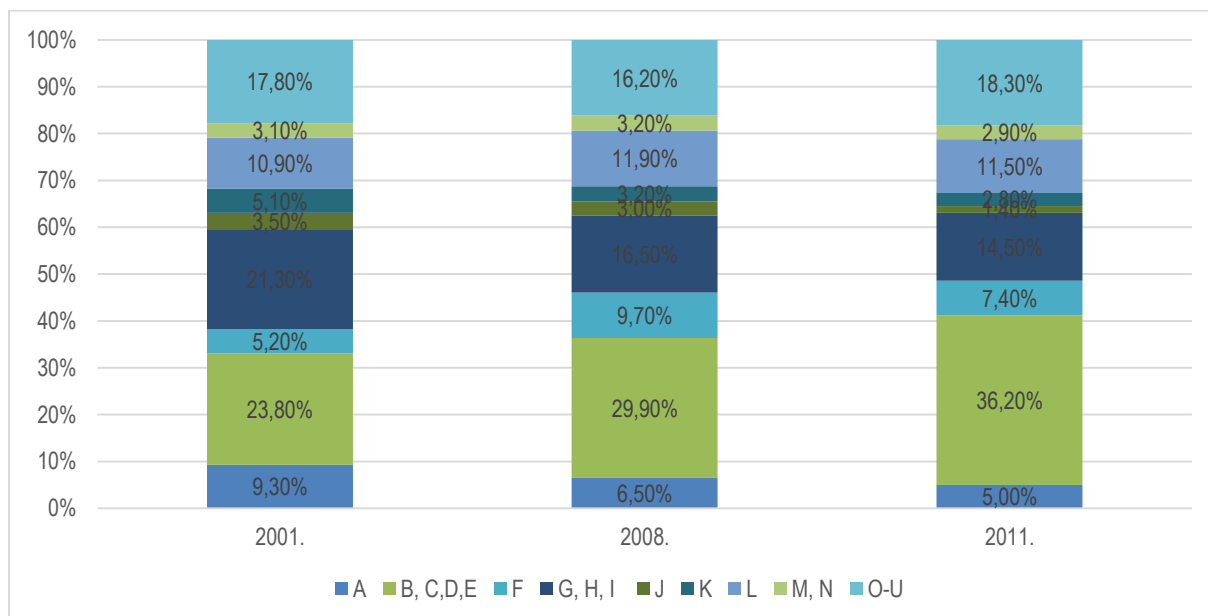
Izvor: Fina; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

*Iznosi u milijunima kuna

Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u poduzećima na području Krapinsko-zagorske u proteklih pet godina porasla je za 7,95% tj. sa 3.836 kuna 2010. godine na 4.243 kuna 2015. godine (RH = 5.019,00 kuna). S obzirom na veličinu poduzeća, 2014. godine u ukupnom broju poduzeća mikro poduzetnika je 1477, malih 245, srednjih 38 te velikih 5.

Osnovna obilježja strukture gospodarstva mogu se utvrditi izračunom udjela bruto dodane vrijednosti (BDV) pojedine djelatnosti (odnosno skupina djelatnosti NKD-a) u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti te izračunom **indeksa specijalizacije**. Za Krapinsko-zagorsku županiju vidljivo je da u BDV-u najveći udio u promatranim godinama (2001. – 2011.) zauzimaju djelatnosti rudarstva i vađenja, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom i opskrba vodom s vidljivim intenzivnim pozitivnim trendom. Pozitivan trend vidljiv je i u djelatnostima O – U (obrazovanje, javna uprava, zdravstvena zaštita i socijalna skrb te ostale djelatnosti – navedeno pod referencom broj 1 na dnu stranice).

Grafikon 25 - Udio bruto dodane vrijednosti pojedine djelatnosti u ukupnom BDV-u KZZ-a, 2001., 2008. i 2011. godina

Izvor: MRRFEU - Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, veljača 2015.⁹

⁹ Slovne oznake djelatnosti prema NKD 2007 – A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, B - Rudarstvo i vađenje, C - Prerađivačka industrija, D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, E - Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje

Nastavno na udjele BDV-a u ukupnom BDV-u **Krapinsko-zagorske županije, indeks specijalizacije** (omjer udjela pojedine djelatnosti u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti) pokazuje da je KZŽ konkurentnija upravo u navedenim sektorima u kojima ima i znatniji udio BDV-a u ukupnom BDV-u (indeks specijalizacije veći od 1). Podaci ukazuju na homogenu strukturu gospodarstva s većim udjelom tradicionalnih djelatnosti i prerađivačke industrije kao tradicionalne djelatnosti Krapinsko-zagorske županije. Na razini Kontinentalne Hrvatske, indeks specijalizacije veći do 1 imaju djelatnosti poljoprivreda, šumarstvo i rudarstvo, informacije i komunikacije te financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja.

Proizvodnost rada pokazuje učinkovitost gospodarstva. Za Krapinsko-zagorsku županiju, proizvodnost rada (BDP po zaposlenom) kreće se na razini od 181.793 kune u 2011. godini (manje za 22,8% od nacionalnog prosjeka). Kretanje proizvodnosti rada u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2001. – 2011. godina te u Kontinentalnoj Hrvatskoj i na nacionalnoj razini prikazano je u tablici u nastavku. Proizvodnost rada u Kontinentalnoj Hrvatskoj u 2011. godini nalazi se na 76% prosjeka EU 28.

Tabela 33 - Proizvodnost rada (BDP po zaposlenom), Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2001. - 2011. godina

Godina	KZŽ	Kontinentalna Hrvatska	Republika Hrvatska	Proizvodnost rada KZŽ, RH = 100
2001.	156.128	171.981	168.789	92,5
2008.	185.112	223.067	223.551	82,8
2009.	173.206	217.358	218.384	79,3
2010.	172.601	226.859	226.842	76,1
2011.	181.793	236.092	235.564	77,2

Izvor: Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, MRRFEU, 2015. godina

7.2. Investicije u dugotrajnu imovinu, istraživanje i razvoj

Od ukupnog broja poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini samo je 28% uložilo dodatna sredstva u dugotrajnu imovinu. U odnosu na Republiku Hrvatsku, poduzetnici zauzimaju 2,4% ukupnog broja investitora čime je Krapinsko-zagorska županija ispod nacionalnog prosjeka (20%) te u okruženju susjednih županija iza Varaždinske, Međimurske i Zagrebačke županije. Apsolutni iznos investiranih sredstava iznosi 538 milijuna kuna (1,5% u odnosu na RH).

Tabela 34 - Investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu, 2010. - 2015. godina, Krapinsko-zagorska županija; Republika Hrvatska, Kontinentalna Hrvatska

Godina	Investicije u milijunima kuna	Udio u ukupnim investicijama RH	Udio u ukupnim investicijama Kontinentalna Hrvatska	Investicije po zaposlenom KZŽ/kn
2010.	348	1,1	1,9	20.501
2011.	491	1,2	1,8	29.471
2012.	646	1,9	2,6	39.280
2013.	425	1,1	1,5	25.647
2014.	538	1,5	2,0	30.502
2015.	851	2,1	2,9	N/A

otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F – Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila, H - Prijevoz i skladištenje, I - Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane, J - Informacije i komunikacije, K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i obrana, obavezno socijalno osiguranje, P – Obrazovanje, Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, R - Umjetnost, zabava, rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti, T - Djelatnosti kućanstva kao poslodavca, djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe, U - Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela.

Kada promatramo **investicije po zaposlenom**, u 2014. godini, apsolutni iznos za Krapinsko-zagorsku županiju iznosi 30.502 kuna, a za Republiku Hrvatsku iznos ulaganja u dugotrajnu imovinu iznosi 43.810 kuna. **Indeks ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu u 2014. godini** po poduzetniku RH/KZŽ iznosi 69, odnosno 31% su manje investicije po zaposlenom u Krapinsko-zagorskoj županiji u odnosu na Republiku Hrvatsku. Promatrajući **ulaganja po investitoru**, u 2014. godini ukupno je 491 poduzeće ulagalo u dugotrajnu materijalnu imovinu što iznosi prosječno 1,09 milijuna kuna ulaganja po investitoru (2013. godina = 0,9 mil. kuna). Na razini Republike Hrvatske u 2014. godini, taj omjer iznosi 1,71 milijun kuna (2013. godina = 1,87 mil. kuna).

7.3. Izravna strana ulaganja

Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorskoj županiji pokazuju pozitivan trend u promatranom razdoblju. Negativni predznak ispred iznosa ulaganja znači neto povlačenje ulaganja za razdoblje za koje je iznos prikazan. Negativni iznos ulaganja može nastati kao posljedica:

- povlačenja uloženog kapitala,
- prodaje postojećih vlasničkih udjela rezidentima,
- gubitaka u poslovanju ili isplaćivanja dividendi većih od ostvarene dobiti, koji onda utječu na negativnu zadržanu dobit u okviru izravnih ulaganja,
- povlačenje ostalog kapitala u okviru izravnih ulaganja npr. vraćanje pozajmice poduzeću vlasniku u inozemstvo i sl.

Tabela 35 - Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2010. -2014. godina, milijuni EUR

Djelatnost	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	UKUPNO
PROIZVODNJA PROIZVODA OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREMA	1,2	1,6	3,3	3,8	3,5	13,4
POSLOVANJE NEKRETNINAMA	-0,1	-0,4	0,5	-1,3	9,9	8,6
UKLANJANJE OTPADNIH VODA, ODVOZ SMEĆA, SANITARNE I SLIČNE DJELATNOSTI	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	8,5
PROIZVODNJA TEKSTILA	-2,0	-0,8	1,1	3,4	5,2	6,9
GRAĐEVINARSTVO	1,7	0,3	0,3	0,5	0,9	3,8
PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODA OD PAPIRA	3,6	-2,4	-0,2	1,1	1,0	3,2
HOTELI I RESTORANI	2,1	0,0	-0,5	-0,8	-0,2	0,6
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5
TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3
VLASNIČKA ULAGANJA U NEKRETNINE	0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,1
PROIZVODNJA MOTORNIM VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
TRGOVINA MOTORNIM VOZILIMA; POPRAVAK MOTORNIM VOZILA	-0,1	-0,4	-0,4	0,0	0,0	-0,9
RECIKLAŽA	0,0	-0,6	-0,3	-0,5	-0,1	-1,5
PROIZVODNJA METALA	-0,5	-0,5	0,0	-0,5	0,0	-1,5
PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	-1,4	-1,4	0,0	0,0	0,0	-2,8
PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	-17,7	2,9	0,3	-6,6	10,2	-10,8

<i>Ostalo</i> ¹⁰	-0,7	0,1	0,0	-0,1	0,3	-0,3
UKUPNO	-13,7	7,1	4,5	-1,0	31,1	27,9

Izvor: HNB, 2015. godina

Analiza izravnih stranih ulaganja prikazuje pozitivne trendove ulaganja u djelatnostima proizvodnje proizvoda od metala, osim strojeva i oprema, poslovanje nekretninama, proizvodnja tekstila te proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda. Uspoređujući županije Sjeverozapadne Hrvatske (prema Analitičkim podlogama za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Zagreb, 2015.), Varaždinska i Međimurska županija bilježe sličnu dinamiku i visinu stranih ulaganja po sektorima (posebice proizvodnja tekstila, proizvodnja proizvoda od metala).

7.4. Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika

Prema pokazatelju produktivnosti rada, mjerenom ukupnim prihodom po zaposlenom, Krapinsko-zagorska županija ostvaruje 551.000 kuna po zaposlenom u 2015. godini. Produktivnost rada mjerena neto dobiti (dobit minus gubici) po zaposlenom u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 21.301 kuna neto dobiti što govori o visokoj produktivnosti i učinkovitosti rada.

Tabela 36 - Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2012. - 2015. godine

Godina	Pokazatelj	Ukupni prihodi po zaposlenom (000 kn)	Neto dobit ili gubitak razdoblja po zaposlenom (kn)	Ekonomičnost poslovanja (%)	Rentabilnost prometa, neto (%)	Rentabilnost ukupne imovine, neto (%)	Rentabilnost vlastitog kapitala (%)
2012.	Krapinsko-zagorska županija	590	-1.058	100,2	-0,2	-0,1	-0,8
2013.	Krapinsko-zagorska županija	602	15.634	103,5	2,6	2	9,4
2014.	Krapinsko-zagorska županija	561	11.886	102,8	2,1	2	6,6
2015	Krapinsko-zagorska županija	551	21.301	104,89	3,87	3,63	11,48
2012.	Republika Hrvatska	736	5.954	101,5	0,8	0,5	1,3
2013.	Republika Hrvatska	737	4.248	101,2	0,6	0,3	0,9
2014.	Republika Hrvatska	745	11.750	102,3	1,6	0,9	2,5
2015	Republika Hrvatska	763	20.439	103,68	2,68	1,57	4,10

Izvor: FINA, obrada Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Prema pokazatelju ukupne ekonomičnosti poslovanja, poduzetnici u Krapinsko-zagorskoj županiji poslovali su pozitivno te su ostvarili više prihoda od rashoda u poslovanju. Ostvaren je pozitivan prinos u poslovanju

¹⁰ Stavka Ostalo uključuje dio prikupljenih podataka obuhvaćenih statističkim istraživanjem za koje nije raspoloživ podatak o djelatnosti izvještajnog subjekta i dio podataka koji se odnosi na procjenu za onaj dio populacije koji nije obuhvaćen statističkim istraživanjem. To se odnosi na dužničke transakcije koje su zbog vlasničke povezanosti dužnika i vjerovnika uključene u izravna ulaganja, a dijelom su statistike inozemnog duga u sklopu koje se posebno procjenjuju stanja i transakcije za dio populacije koji istraživanjem nije obuhvaćen. Za taj dio populacije nije raspoloživa informacija o djelatnosti izvještajnog subjekta.

(rentabilnost) čime su poduzetnici u Krapinsko-zagorskoj županiji poslovali iznad rentabilnosti poduzetnika u drugim županijama Sjeverozapadne Hrvatske.

Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine županije u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj te na nacionalnoj razini prikazan je u nastavku.

Tabela 37 - Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godina

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		KONTINENTALNA HRVATSKA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Broj poduzeća na 1000 stanovnika	Broj poduzeća na km ²	Broj poduzeća na 1000 stanovnika	Broj poduzeća na km ²	Broj poduzeća na 1000 stanovnika	Broj poduzeća na km ²
2010.	11,7	1,3	20,0	1,8	21,9	1,7
2011.	12,2	1,3	20,9	1,9	23,0	1,7
2012.	12,1	1,3	28,7	1,9	22,8	1,7
2013.	12,6	1,4	21,6	1,9	23,6	1,8
2014.	13,2	1,4	28,15	2,3	24,4	1,8

Izvor: Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, MRRFEU 2015., Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske u 2014. godini po županijama, Fina, 2015. godina

7.5. Osnovni pokazatelji poduzetništva prema djelatnostima

Analiza temeljne gospodarske strukture Krapinsko-zagorske županije pokazuje dominantnu ulogu prerađivačke industrije koja je u 2015. godini ostvarila 48,20% ukupnog prihoda Krapinsko-zagorske županije. Druga po redu je djelatnost trgovine na veliko i malo s ostvarenih 23,08%, a treća prijevoz, skladištenje i veze s 8,35% ukupnog prihoda u KZZ-u.

Tabela 38 - Ukupni prihodi prema djelatnostima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2015. godina

PODRUČJE DJELATNOSTI	2015.		2014.		2013.		2012.		2011.		2010.	
	UKUPNI PRIHOD	%	UKUPNI PRIHOD	%	UKUPNI PRIHOD	%	UKUPNI PRIHOD	%	UKUPNI PRIHOD	%	UKUPNI PRIHOD	%
A Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	148.279	1,46	165.098	1,83	207.816	2,28	194.390	2	198.396	2,03	154.257	1,65
B Rudarstvo i vađenje	120.317	1,19	106.928	1,19	105.564	1,16	112.646	1,16	115.088	1,17	119.398	1,28
C Prerađivačka industrija	4.881.522	48,20	4.454.941	49,41	4.094.850	44,97	4.252.033	43,81	4.208.208	42,96	3.937.831	42,15
D Opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	146.789	1,45	155.611	1,73	199.415	2,18	196.239	2,02	197.852	2,02	202.795	2,17
E Opskrba vodom	273.101	2,7	226.634	2,51	138.397	1,52	203.372	2,1	212.905	2,17	138.015	1,48

F	Građevinarstvo	541.604	5,35	508.431	5,64	409.070	4,49	720.304	7,42	887.469	9,06	997.727	10,68
G	Trgovina na veliko i malo	2.337.536	23,08	2.168.530	24,05	2.475.411	27,18	2.601.631	26,81	2.577.413	26,31	2.492.033	26,68
H	Prijevoz, skladištenje i veze	845.579	8,35	516.683	5,73	438.845	4,82	609.586	6,28	579.119	5,91	491.213	5,26
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	170.006	1,68	125.675	1,39	119.840	1,32	126.852	1,31	155.374	1,59	139.507	1,49
J	Informacije i komunikacije	58.657	0,58	44.751	0,5	35.558	0,39	32.592	0,34	32.366	0,33	33.566	0,36
K	Financijsko posredovanje	3.836	0,04	1.985	0,02	2.323	0,03	3.597	0,04	3.141	0,03	2.201	0,02
L	Poslovanje nekretnimama	36.321	0,36	33.958	0,38	40.081	0,44	40.970	0,42	41.881	0,43	24.921	0,27
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	323.110	3,19	272.794	3,03	614.764	6,75	/	/	/	/	/	/
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	14.953	0,15	31.077	0,34	19.221	0,21	/	/	/	/	/	/
P	Obrazovanje	16.830	0,17	13.093	0,15	12.772	0,14	11.288	0,12	10.222	0,1	10.044	0,11
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	178.709	1,76	170.163	1,88	176.271	1,94	181.596	1,87	183.029	1,87	190.244	2,04
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	3.318	0,03	724	0,01	1.901	0,02	2.220	0,02	1.248	0,01	300	0
S	Ostale uslužne djelatnosti	26.187	0,26	18.708	0,21	14.432	0,16	415.193	4,28	393.042	4,01	407.430	4,36
T	Djelatnosti kućanstva kao poslodavca	511	0,01	169	0	3	0	/	/	/	/	/	/
	UKUPNO	10.127.167	100,00	9.015.959	100	9.106.544	100	9.704.509	100	9.796.753	100	9.341.482	100

Izvor: Fina, Obrada HGK ŽK Krapina, Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Najviše je poduzetnika u 2015. godini registrirano u djelatnostima trgovine na veliko i malo (23%), zatim u prerađivačkoj industriji (20%) te građevinarstvu (15%). Najviše je osoba zaposleno u prerađivačkoj industriji

(49%), zatim trgovini na veliko i malo (16%) te građevinarstvu (8%). Omjer broja poduzetnika i zaposlenih u pojedinim djelatnostima kreće se na istoj razini u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godini. Primjetno je povećanje broja poduzetnika u građevinarstvu, ali i povećanje broja zaposlenih tek u 2015. godini, dok je u razdoblju od 2010. do 2014. godine primjetan pad broja zaposlenih u građevinarstvu što je posljedica stagnacije tog sektora na nacionalnoj razini te nedostatak kapitalnih investicija. U tom sektoru dolazi posljedično i do smanjenja ukupnih prihoda.

Najznačajnije djelatnosti unutar prerađivačke industrije su proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda te proizvodnja nemetalnih mineralnih proizvoda i gotovih metalnih proizvoda.

S obzirom na otvaranje/zatvaranje tvrtki po županijama, vidljivo je da je u petogodišnjem razdoblju (2010. – 2014. godina) u Krapinsko-zagorskoj županiji otvoreno ukupno 2,48% novootvorenih tvrtki u Kontinentalnoj Hrvatskoj (1,64% ukupnog broja na razini RH), a zatvoreno je 2,26% ukupno zatvorenih tvrtki u Kontinentalnoj Hrvatskoj, odnosno 1,43% na razini Republike Hrvatske.

Tabela 39 - Otvorene/zatvorene tvrtke po županijama Kontinentalne Hrvatske, 01.01.2010. - 31.12.2014.

ŽUPANIJA	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki
UKUPNO HRVATSKA	67.573	62.037
UKUPNO KONTINENTALNA HRVATSKA	44.726	39.308
Grad Zagreb	22.439	20.222
Zagrebačka županija	4.180	3.391
Osječko-baranjska	3.977	2.859
Varaždinska	1.908	1.999
Međimurska	1.704	1.603
Vukovarsko-srijemska	1.540	1.214
Bjelovarsko-bilogorska	1.386	1.334
Sisačko-moslavačka	1.343	992
Brodsko-posavska	1.333	1.313
Koprivničko-križevačka	1.258	1.092
Karlovačka	1.214	1.141
Krapinsko-zagorska	1.111	889
Virovitičko-podravska	709	673
Požeško-slavonska	624	586

Izvor: HGK ŽK Krapina, 2015. godina

S obzirom na veličinu tržišta Krapinsko-zagorske županije, ali i veličinu domaćeg tržišta (nacionalnog), nužno je da poduzetnički sektor Krapinsko-zagorske županije postane konkurentniji te da bude u mogućnosti svoje proizvode plasirati na domaće i inozemno tržište. Konkurentnost će se postići minimiziranjem troškova proizvodnje (materijala i proizvoda potrebnih za proizvodnju) te ulaganjem u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja.

Na razini Krapinsko-zagorske županije, osim kreditnih linija za poticanje malog i srednjeg poduzetništva te lokalnog jamstvenog fonda koji izdaje jamstva za kredite u prerađivačkoj industriji, ne postoji sveobuhvatan sustav mjera za poticanje malih i srednjih poduzeća te obrta. Stoga je potrebno osmisliti kvalitetne mjere koje će doprinijeti poticanju razvoja novih proizvoda, nabavku nove opreme koja će automatizirati proizvodnju, povećati profitabilnost tvrtki i povećati neto prihode tvrtki. Osim izravnih gospodarskih mjera (odnosno usmjerenog sustava poticaja za konkurentnost gospodarstva), nužno je unaprijediti pristup financiranja za gospodarstvo i to kroz

povećanje dostupnog kapitala, unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za sektor poduzetništva i obrtništva.

7.6. Lokacijski kvocijent

Lokacijski kvocijent prikazuje koncentraciju gospodarskog sektora u lokalnoj ekonomiji u odnosu na nacionalnu/referentnu ekonomiju. Izračunava se kao broj zaposlenih u nekom gospodarskom sektoru kao udio ukupnog broja zaposlenih na lokalnoj razini u odnosu na broj zaposlenih u nekom gospodarskom sektoru kao udio ukupnog broja zaposlenih na nacionalnoj/referentnoj razini. Rezultat veći od 1 ukazuje na sektore koji imaju veću koncentraciju na lokalnoj razini odnosno koji su produktivniji, konkurentniji i proizvode viškove za izvoz (izvan lokalne ekonomije).

Prilikom izračuna lokacijskog kvocijenta za područje Krapinsko-zagorske županije u odnosu na RH korišteni su podaci Državnog zavoda za statistiku (Statističko izvješće SI-1502 Zaposlenost i plaće u 2012.) gdje su dostupni podaci o zaposlenima u pravnim osobama i zaposlenima u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija stanje 31. ožujka 2012. g. po županijama. Kod zaposlenih u pravnim osobama istraživanjem nisu obuhvaćene djelatnosti T (djelatnosti kućanstva kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe) i U (Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela) pa navedene djelatnosti ne uzimamo u razmatranje. Kod zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija postoje i nerazvrstani prema djelatnosti (820 u RH i 1 osoba u KZZ) koje također ne uzimamo u razmatranje.

Prema izračunu, lokacijski kvocijent na području Krapinsko-zagorske županije iznad 1 imaju djelatnosti C prerađivačka industrija (1,7), zatim D opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, F građevinarstvo i Q djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi s lokacijskim kvocijentom 1,4 te B rudarstvo i vađenje (1,1) gdje je relativno mali broj zaposlenih. Lokacijski kvocijent 1,0 ima djelatnost P obrazovanje. Od djelatnosti sa značajnijim brojem zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji lokacijski kvocijent ispod 1 imaju sljedeće djelatnosti: G trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (0,9), H prijevoz i skladištenje (0,8), I djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (0,8) te O javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje (0,6).

Podaci o lokacijskom indeksu potvrđuju važnost prerađivačke industrije u kojoj je zaposleno 50% ukupno zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji te u kojoj posluje preko 20% ukupnog broja poduzetnika. Konkurentsku prednost Krapinsko-zagorska županija posjeduje i u zdravstvenom sektoru zbog velikog broja lječilišta/specijalnih bolnica koje zapošljavaju medicinsko osoblje te jedne opće bolnice na području Županije. Županija mora uložiti dodatna sredstva kako bi razvila svoje konkurentske prednosti te pomoći malom i srednjem poduzetništvu prerađivačke industrije, ali i osnažiti zdravstveni sektor kako bi se pružila sveobuhvatna zdravstvena usluga izvan institucionalnog sustava te stvorili novi programi koji mogu pozitivno biti valorizirani u sektoru turizma.

7.7. Vanjskotrgovinski partneri Krapinsko-zagorske županije

Vanjskotrgovinski promet Krapinsko-zagorske županije u 5 godina za koje su dostupni podatci (2010. – 2014.) je pozitivan iako rezultira povećanjem uvoza, dok izvoz u 2012. godini doživljava rast od 1,8% u odnosu na 2011. godinu, a uvoz pada za 8,6%. Povećanje izvoza, ali i u daljnjim godinama povećanje uvoza, uzrokovano je produbljanjem postojeće ekonomske krize kako u Hrvatskoj tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji.

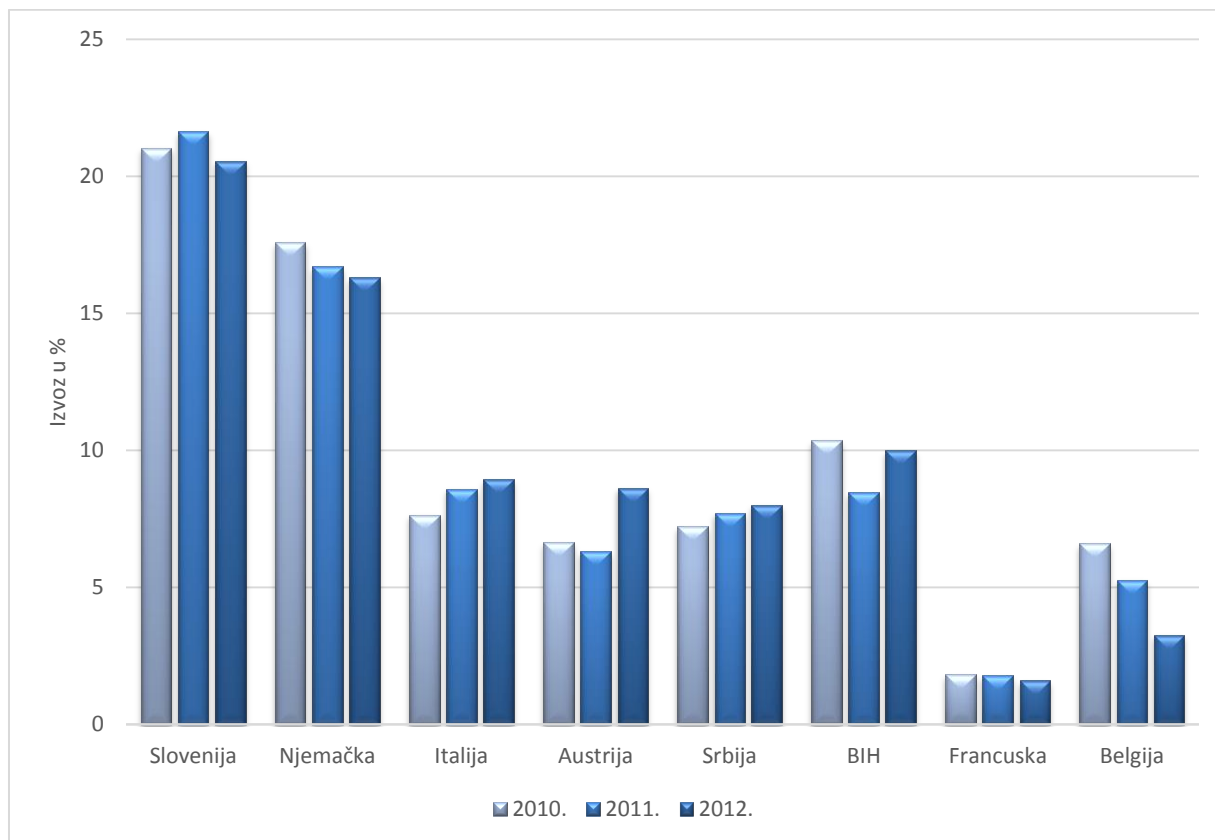
Tabela 40 - Uvoz i izvoz - Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina, kune

Pokazatelj/Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
IZVOZ	2.111.394	2.338.701	2.380.751	2.664.083	3.075.464

UVOZ	1.466.891	1.627.340	1.487.210	1.806.176	1.970.568
KOEFICIJENT POKRIVENOSTI UVOZA IZVOZOM	1,4	1,6	1,5	1,5	1,5

Izvor: Fina, obrada: HGK ŽK Krapina

Grafikon 26 - Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u izvozu

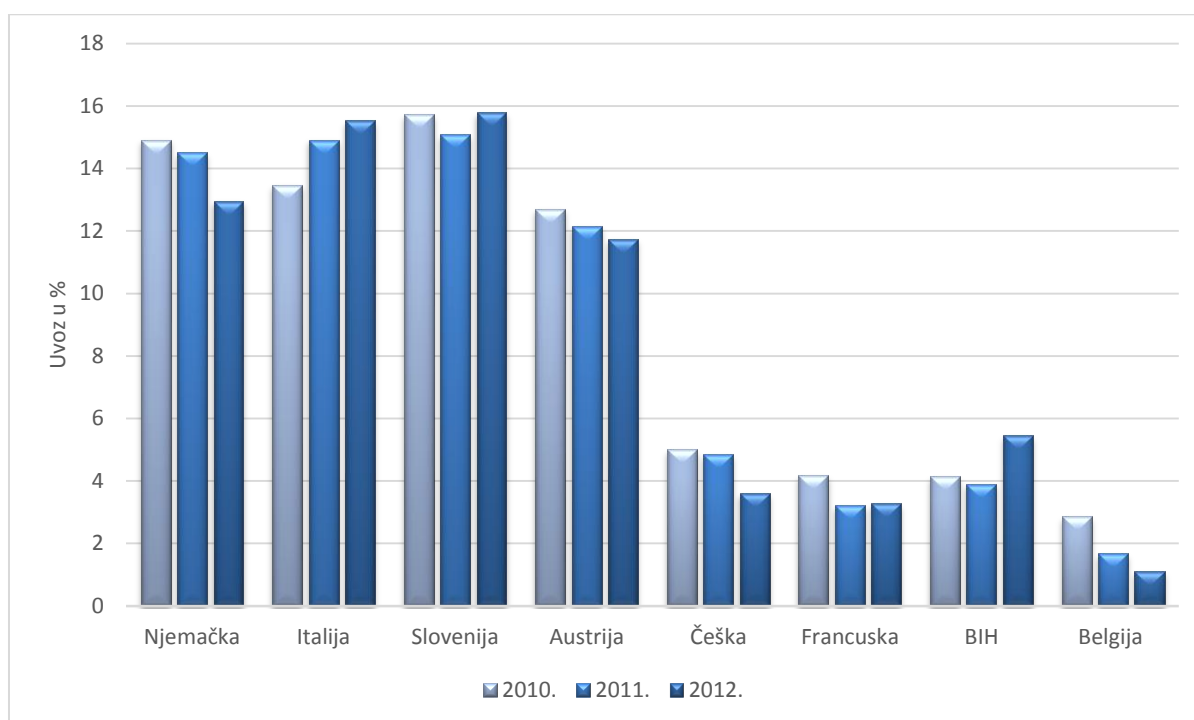

Izvor: HGK, ŽK Krapina

Vidljivo je da je vanjskotrgovinska bilanca s partnerima u izvozu konstantna da nema značajnijih promjena u zemljama prema kojima je usmjeren izvoz. Iako je vidljivo lagano smanjenje izvoza u Sloveniju, Njemačku, Francusku i Belgiju, raste izvoz u Italiju, Austriju, Srbiju i BiH.

Najviše se izvozi staklenih proizvoda, kotlova, strojeva i aparata, zatim pokućstva, opreme za krevete, umjetna i sintetička vlakna, odjeća i pribor za odjeću te sjemenje i plodovi te industrijsko i ljekovito bilje. S obzirom na strukturu proizvoda koji se izvoze, vidljivo je da su to proizvodi dominantnih industrija u Krapinsko-zagorskoj županiji. Potrebno je poraditi na većem stupnju obrade proizvoda koji se izvoze kako bi se potaknuo izvoz gotovih proizvoda, smanjio izvoz poluproizvoda ili sirovina (kao ljekovito bilje, vata, pređa, netkani materijali, sintetička vlakna i slično koji zauzimaju više od 20% izvoza u 2012. godini).

Grafikon 27 - Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u uvozu

Izvor: HGK, ŽK Krapina

Najviše se roba uvozi iz Italije, Slovenije, Njemačke i Austrije. S obzirom na vrstu robe koja se uvozi, najviše je kotlova, mehaničkih dijelova kotlova za proizvodnju pare, zatim plastične mase i proizvoda od plastične mase, umjetni ili sintetički filamenti, vrpce, sintetička vlakna, papir i karton, željezo i čelik te mineralna gnojiva. Vidljivo je također da se najviše robe uvozi upravo za proizvodnju proizvoda u najjačim industrijama (proizvodnja metalnih proizvoda npr.)

Važan element vanjskotrgovinske bilance je sektor prerađivačke industrije koji pokriva najveći dio izvoza (više od 80% u 2014. godini). Najzastupljeniji sektori u prerađivačkoj industriji su proizvodnja nemetalnih mineralnih proizvoda, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda te proizvodnja tekstila. Isti sektori najzastupljeniji su u sektoru uvoza. Identificirani problem je zastupljenost malih poduzeća u izvozu što je u skladu i s trendom na nacionalnoj razini. Jačanje malih izvoznika uz konstantno ulaganje u kvalitetu proizvoda doveli bi do jačih izvoznih rezultata i jačanju domaće proizvodnje proizvoda koji bi zamijenili uvozne proizvode.

S obzirom na važnost prerađivačke industrije u Krapinsko-zagorskoj županiji te njezinom utjecaju na izvoz, nužno je poticati razvoj ovih djelatnosti i unaprijediti izvozne rezultate gospodarstva. Nužno je uvesti mehanizme koji bi pomogli upravama društva poglavito malih i srednjih tvrtki u upravljanju ljudskim potencijalima te kako bi kvalitetno ušli na nova tržišta i na njima poslovali uspješno u budućnosti. Hrvatska gospodarska komora u te svrhe razvila je uslugu „Poduzetnik izvoznik“. Ovaj mehanizam služi kao potpora tvrtkama u internacionalizaciji poslovanja te je prilagođena individualnim, konkretnim potrebama i zahtjevima pojedinačnih tvrtki.

7.8. Gospodarske zone Krapinsko-zagorske županije

U Krapinsko-zagorskoj županiji registrirana je 61 poslovna zona (u prostornim planovima). Krajem 2013. godine u funkciji je bila 21 poslovna zona.

Tabela 41 - Gospodarske zone Krapinsko-zagorske županije, 2013. godine

IME ZONE	PODRUČJE	U funkciji	Broj tvrtki	Broj zaposlenih
Poduzetnička zona Hruševac i Lepa Ves	Grad Donja Stubica	NE		
Poduzetnička zona Matenačka - Kolodvorska		DA	5	186
Poduzetnička zona Golubovec - Zapad		DA	1	72
Poduzetnička zona Golubovec - Istok		NE		
Poduzetnička zona Vučak	Grad Klanjec			
Poslovna zona Lepoglavec II				
Zona malog gospodarstva	Grad Krapina	DA	5	250
Poduzetnička zona Krapina Nova - Zapad		DA	2	40
Poduzetnička zona Krapina Nova - Jug		DA	5	62
Radna zona Mokrice	Grad Oroslavje	DA	5	160
Poslovna zona Pregrada	Grad Pregrada	DA	9	481
Gospodarska zona Grada Zaboka	Grad Zabok	DA	90	1809
Poslovna zona grada Zlatara	Grad Zlatar	NE		
Poduzetnička zona Bedekovčina I	Općina Bedekovčina	DA	4	402
Poduzetnička zona Poznanovec		NE		
Poduzetnička zona Bedekovčina II		NE		
Poduzetnička zona Bedekovčina III		NE		
Poduzetnička zona Gotalovec	Općina Budinščina	NE		
Poduzetnička zona Krapinica		NE		
Poduzetnička zona Turnišće Desinić	Općina Desinić	NE		
Poduzetnička zona Velika Horvatska		NE		
Zona trgovačkog centra	Općina Đurmanec	NE		
Zona obrtničkih i uslužnih djelatnosti (naselje Ravninsko)		NE		
Zona obrtničkih i uslužnih djelatnosti (naselje Hromec)		NE		
Zona obrtničkih i uslužnih djelatnosti (naselje Gornji)		NE		
Poduzetnička zona Zelenka	Općina Gornja Stubica	DA	1	6
Poduzetnička zona Jarek Habekov	Općina Hrašćina	NE		
Poduzetnička zona Vrbovo		NE		
Zona malog gospodarstva Dražja	Općina Hum na Sutli	DA	4	821
Poduzetnička zona Gornje Jesenje - Slivnjak	Općina Jesenje	NE		
Poduzetnička zona Gornje Jesenje - Gorjak		DA	1	26
Poduzetnička zona Donje Jesenje - Tuf		NE		
Poduzetnička zona Cerje Jesenjsko - Koritiše		NE		
Poduzetnička zona Cerje Jesenjsko - Kod pilane		DA	1	22
Poduzetnička zona Donje Jesenje - Zabavni park		NE		
Zona malog gospodarstva Konjščina I	Općina Konjščina	DA	4	111
Poduzetnička zona Mala Lasača		NE		
Poduzetnička zona Peščeno		NE		
Poduzetnička zona Jertovec		NE		
Poduzetnička zona Kraljevec na Sutli	Općina Kraljevec na Sutli	NE		
Poduzetnička zona	Općina Krapinske Toplice	NE		
Radno gospodarska i poslovna zona Razvor	Općina Kumrovec	DA	3	43
Poduzetnička zona Lobar	Općina Lobar	DA	3	87
Gospodarska zona naselja Mače	Općina Mače	NE		
Gospodarska zona naselja Veliki Komor		NE		
Gospodarska zona naselja Mali Bukovec		NE		
Poduzetnička zona Tugonica 1	Općina Marija Bistrica	DA	1	18
Poduzetnička zona Tugonica 2		NE		
Gospodarska namjena-poslovna - Mihovljan	Općina Mihovljan	NE		
Gospodarska namjena-poslovna - Frkuljevec		NE		
Gospodarska namjena - zona privrede I2		NE		
Gospodarska namjena - zona privrede I1		NE		
Poduzetnička zona Risnica	Općina Novi Golubovec	NE		
Poduzetnička zona	Općina Petrovsko	NE		

Gospodarska zona proizvodno-poslovne namjene "Brod"	Općina Radoboj	DA	1	/
Poduzetnička zona Stubaki	Općina Stubičke Toplice	NE		
Poduzetnička zona Strmec Stubički				
Zona malog gospodarstva "LUG"	Općina Sveti Križ Začretje	DA	20	565
Gospodarska zona Veliko Trgovišće	Općina Veliko Trgovišće	DA	8	540
Poduzetnička zona Zagorska Sela	Općina Zagorska Sela	NE		
Gospodarska zona Jugo-zapad	Općina Zlatar Bistrica	DA	9	737
UKUPNO			182	6438

Izvor: OSNIVANJE I ULAGANJA U OPREMANJE I RAZVOJ PODUZETNIČKIH ZONA NA PODRUČJU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE, Državni ured za reviziju, listopad 2014. godine

Najveći broj tvrtki nalazi se na području poslovne zone grada Zaboka s 90 tvrtki, zatim slijedi Sveti Križ Začretje s cca 20 tvrtki te poslovna zona Krapina Nova Zapad s 12 tvrtki. Poslovne zone u kojima se ne posluje su prazne, a razlog tome je neatraktivnost prostora samih zona, udaljenost od frekventnih prometnica, nedovoljno privlačenje investitora od strane jedinica lokalnih samouprava te općenito neadekvatna procjena same izgradnje tih poslovnih zona.

Kako bi se potaknuo daljnji razvoj poslovnih zona, potrebno je dodatno uložiti u izgradnju infrastrukture samih zona, raditi na međusobnom povezivanju zona u jedinicama lokalne samouprave koje su susjedne te se strateški opredijeliti za djelatnosti koje se žele poticati u određenim dijelovima Županije i određenim gospodarskim zonama. Stoga je nužno konsenzusom svih jedinica lokalne samouprave te Županije odrediti strateško usmjerenje poslovnih zona i sukladno tome raditi na daljnjem promoviranju zona.

Osim Zagorske razvojne agencije i partnera HGK-a, OKKZZ-a, HZZ-a i Krapinsko-zagorske županije koje čine *One stop service centre* za investitore, ne postoje razvijeni sustavi potpore poduzetnicima u poslovanju u zonama. **Jedina registrirana poduzetnička potporna institucija** u *Registru poduzetničke infrastrukture* Ministarstva poduzetništva i obrta je Zagorska razvojna agencija d.o.o.. Pojedine općine/gradovi na području Županije nude usluge poduzetnicima prilikom osnivanja tvrtke ili uspostavljanja poslovanja u zoni, no ne postoji dovoljno operabilne podrške na regionalnoj razini. Potrebno je unaprijediti sustave suradnje između regionalne i lokalne razine te uspostaviti jedinstven sustav podrške za promicanje ulaganja. Pripremljena je projektna dokumentacija za izgradnju poduzetničkog inkubatora u Krapini čiji bi cilj bio brži razvoj poduzetništva, a time i unapređenje lokalnog i regionalnog razvoja. Na razini Kontinentalne Hrvatske vidljiv je zamjetan broj poduzetničkih potpornih institucija (2 tehnološka parka, 17 poduzetničkih inkubatora, 4 inkubatora za nove tehnologije, 16 poduzetničkih centara, 17 razvojnih agencija i 3 razvojne agencije za određene djelatnosti).

7.9. Obrtništvo

Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije prema teritorijalnom principu obuhvaća **devet udruženja obrtnika**: UO Bedekovčina, UO gradova Donja Stubica, Oroslavje i općina Marija Bistrica, Gornja Stubica, Stubičke Toplice, MUO Klanjec, UO grada Krapine i općina Đurmanec, Jesenje, Petrovsko i Radoboj, UO Krapinske Toplice, UO Pregrada, Hum na Sutli, Desinić, UO Sveti Križ Začretje, UO Zabok, UO Zlatar. Najveći broj obrtnika KZZ-a koncentriran je upravo na području većih gradova kao što su Donja Stubica, Krapina, Zlatar i Zabok.

Tabela 42 - Usporedba broja obrtnika KZZ-a, 31.12.2013. i 31.12.2014.

UDRUŽENJE	Uslužni obrt	Proizv. obrt	Prijevoz	Trgovina	Ugostiteljstvo	Trad. obrt	Grad i teljstvo	Frizeri	Proizv. tekstila	UKUPNO
BEDEKOVČINA	29	20	13	21	20	3	20	7	2	135
DONJA STUBICA	184	107	25	87	69	20	0	30	0	522
KLANJEC	34	47	25	18	19	1	31	5	2	182
KRAPINA	131	50	39	41	48	4	53	31	14	411
KRAP.TOPLICE	20	22	6	9	15	1	29	7	0	109
PREGRADA	52	21	68	16	23	2	60	17	0	259
S.K.ZAČRETJE	36	21	7	9	15	1	11	6	3	109
ZABOK	75	37	11	45	52	1	52	17	14	304
ZLATAR	58	113	45	37	54	12	23	24	6	372
UKUPNO	619	438	239	283	315	45	279	144	41	2.403
RAZLIKA 31.12.2014.- 31.12.2013.	-46	-30	0	-6	-5	0	-1	0	0	-88

Izvor: OKKZZ, 2015. godina

Uspoređujući broj obrta u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2014. godine vidljivo je kako je u odnosu na 2013. godinu poslovalo 88 obrta manje. Ovo predstavlja nastavak negativnog trenda budući da je u prijašnjim godinama zabilježeno 131 (2012. u odnosu na 2011. godinu) i 105 (2013. u odnosu na 2012. godinu) obrta manje. Pored zatvaranja dijela obrta zbog financijskih gubitaka, razlog smanjenja njihovog broja valja potražiti i u preregistraciji dijela obrtnika u jednostavna društva s ograničenom odgovornošću i društva s ograničenom odgovornošću. Broj aktivnih obrta u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2013. godine čini 3,1% od ukupnog broja aktivnih obrta u Republici Hrvatskoj. U usporedbi s drugim županijama u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj, samo Varaždinska županija ima veći udio (3,3%) dok Međimurska (1,7%) i Koprivničko-križevačka županija (1,6%) imaju manji udio na nacionalnoj razini.

S obzirom na vlasništvo, tijekom 2013. godine evidentirano je više vlasnika od vlasnica obrta (72%), a što je više od prosjeka Republike Hrvatske (68,1%). Valja napomenuti kako je većina vlasnika obrta spadala u dobne skupine od 45 do 54 godine (32,1%) i od 35 do 44 godine (31,9%). Ovo je u skladu s nacionalnim prosjekom budući da u navedene dobne skupine spada 60,3% vlasnika obrta.

Gledajući strukturu zaposlenih u obrtima, radnici čine 61,3% a vlasnici 38,7% zaposlenih u obrtima na području Krapinsko-zagorske županije. Ovakva struktura zaposlenih odgovara situaciji u drugim županijama Sjeverozapadne Hrvatske. S druge strane, na nacionalnoj razini primjetan je približno jednak omjer radnika (55%) i vlasnika (45%) u ukupnoj strukturi zaposlenih u obrtima.

Financijska analiza poslovanja obrta zasniva se na podacima iz prijave poreza na dohodak i poreza na dobit Porezne uprave Ministarstva financija. Prepreku pri interpretaciji rezultata analize predstavlja činjenice da podaci iz prijave poreza na dohodak prate zbirno obrte i slobodna zanimanja te poljoprivredu i šumarstvo pa je obrte nemoguće izdvojiti iz raspoloživog skupa podataka.

Hrvatska obrtnička komora u okviru svojih ovlasti koje proizlaze iz Zakona o obrtu iz 1994. godine ima javnu ovlast u području obrazovanja za potrebe obrtništva. Temeljem te ovlasti OKKZZ naročito skrbi o: licenciranju obrtničkih radionica za primanje naučnika na naukovanje (od 523 izdanih licenci aktivnih je 394). Obrtnici osiguravaju potrebnu opremu za realizaciju programa naukovanja kao i majstore-mentore čija je zadaća što

kvalitetnije provoditi propisani program praktične nastave. Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije (OKKZŽ) u suradnji s Ministarstvom poduzetništva i obrta svake godine stipendira učenike obrtničkih zanimanja, a za školsku godinu 2013./2014. stipendira sveukupno 18 učenika koji se školuju za deficitarna obrtnička zanimanja.

OKKZŽ skrbi o cjeloživotnom obrazovanju obrtnika kroz majstorske ispite i ispite stručne osposobljenosti. Tako je do sada majstorski ispit od prijavljenih 662 kandidata položilo 582 majstora, a ispit stručne osposobljenosti od prijavljenih 603 kandidata uspješno je položilo 560 osoba.

7.10. Inovacijski potencijal Krapinsko-zagorske županije

Inovacijski potencijal možemo procijeniti pomoću podataka Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske te podataka FINA-e o poslovnim rezultatima poduzetnika koji djeluju u odabranim ICT djelatnostima te prema podacima o izdacima poduzeća za razvoj i broju zaposlenih u djelatnosti istraživanja i razvoja. Tablica u nastavku prikazuje podatke o distribuciji kumulativnog broja prijavljenih patenata, priznatih patenata, konsenzualnih patenata, priznatih žigova i priznatom dizajnu unutar Kontinentalne Hrvatske te na razini Republike Hrvatske ukupno.

Tabela 43 - Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2008. - 2014. godina

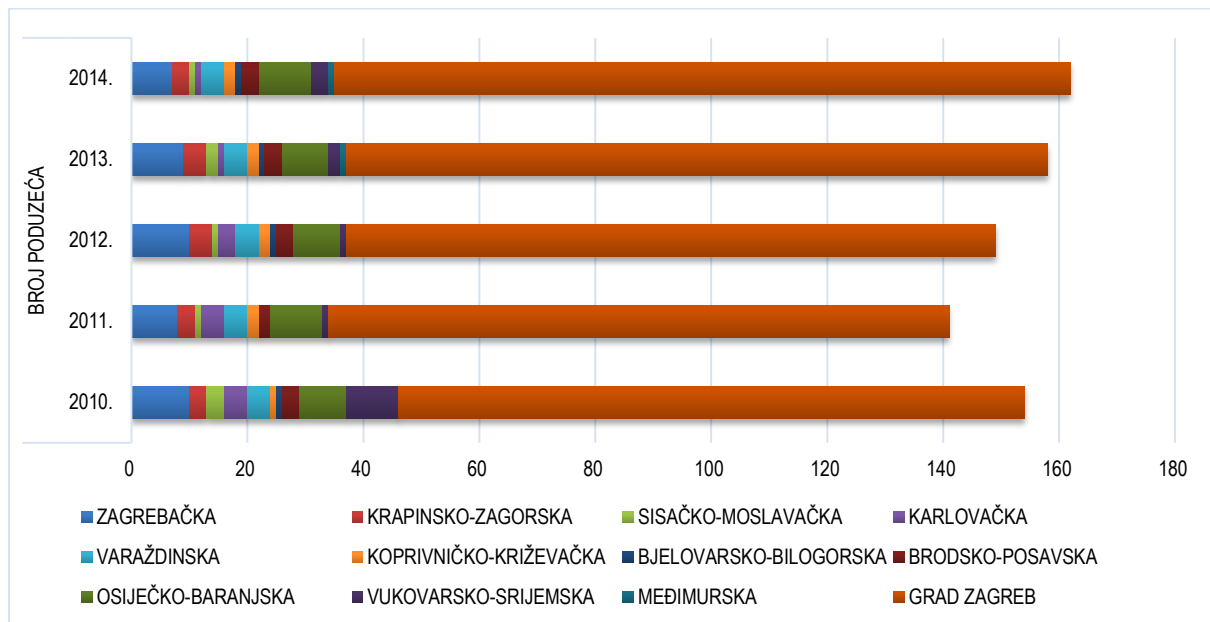
Županija	Prijavljeni patenti		Priznati patenti		Konsenzualni patenti		Priznati žigovi		Priznati dizajn	
	2008. – 2013.	2014. godina	2008. – 2013.	2014. godina	2008. – 2013.	2014. godina	2008. – 2013.	2014. godina	2008. – 2013.	2014. godina
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	617	68	55	23	196	3	5432	787	583	108
Osječko-baranjska	90	10	3	3	29	0	259	32	50	9
Varaždinska	41	6	5	3	26	0	300	30	29	5
Međimurska	66	10	2	1	18	1	68	11	33	4
Vukovarsko-srijemska	42	6	3	1	16	1	71	5	14	1
Bjelovarsko-bilogorska	14	0	0	0	2	0	59	1	35	3
Sisačko-moslavačka	26	5	3	1	4	0	58	19	12	0
Brodsko-posavska	53	9	0	1	9	0	58	10	19	3
Koprivničko-križevačka	12	2	1	1	9	1	218	29	3	0
Karlovačka	48	6	3	3	22	0	75	9	23	4
Krapinsko-zagorska	20	3	2	3	3	0	75	10	21	5
Virovitičko-podravska	36	2	0	3	11	0	52	7	4	0
Požeško-slavonska	5	2	2	0	6	0	38	4	13	1
KONTINENTALNA HRVATSKA	1.070	129	102	43	539	6	8.094	954	1.095	143
REPUBLIKA HRVATSKA	1.523	176	122	69	580	6	8.333	1.166	1.122	188

Izvor: Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, MRRFEU 2015., Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, 2015. godina

Prema spomenutim podacima, vidljivo je da je inovativna aktivnost koncentrirana u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, Osječko-baranjskoj i Međimurskoj županiji što možemo povezati s činjenicom da su to ujedno i središta većih sveučilišnih obrazovnih institucija. Krapinsko-zagorska županija nalazi se na dnu ljestvice s malim brojem priznatih patenata.

Što se tiče istraživanja i razvoja, prema podacima FINA-e za djelatnost istraživanja i razvoja (M72), iz grafikona ispod vidljivo je da je najviše poduzeća u djelatnosti istraživanja i razvoja registrirano u gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji.

Grafikon 28 - Broj poduzeća u djelatnosti istraživanja i razvoja, Kontinentalna Hrvatska, 2010. - 2014. godina

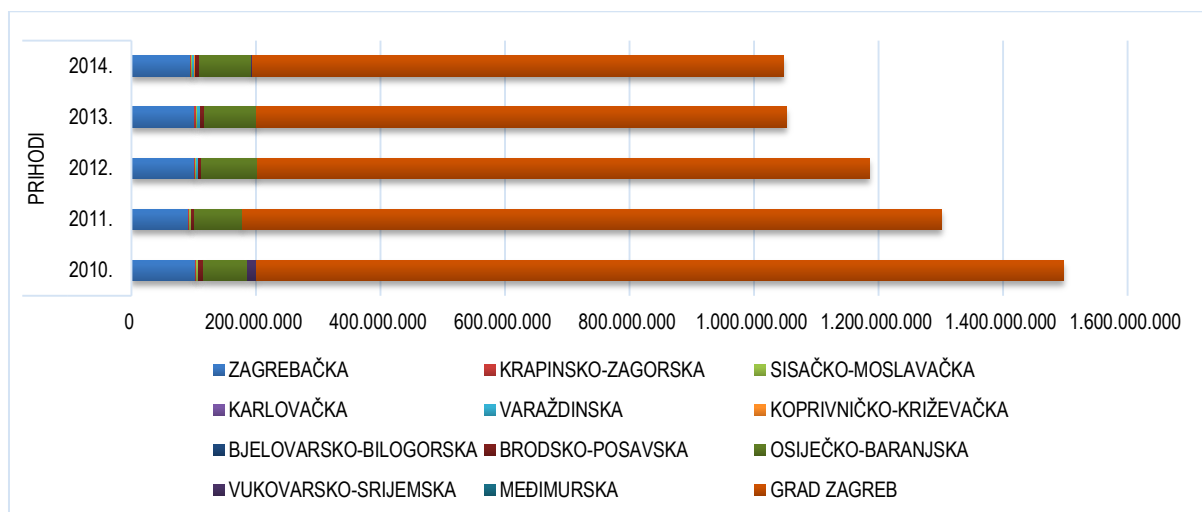

Izvor: FINA; 2015. godina

Najviše prihoda od istraživanja i razvoja ostvareno je također u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. U Krapinsko-zagorskoj županiji se prihodi od istraživanja i razvoja kreću na prosječnoj razini od 2 milijuna kuna godišnje uz ukupno 3 – 4 tvrtke koje se bave istraživanjem i razvojem.

Prema podacima FINA-e, jedino se u gradu Zagrebu u promatranom razdoblju (2010. – 2014. godina) izdvajalo za istraživanje i razvoj, dok ni u jednoj drugoj županiji nisu zabilježena izdvajanja za istraživanje i razvoj. U Krapinsko-zagorskoj županiji nisu zabilježena ni ulaganja u koncesije, patente i licence u navedenom razdoblju. Ukupan broj zaposlenih kreće se na razini 6 - 9 osoba, dok je najviše zaposlenih u djelatnosti istraživanja i razvoja upravo u Gradu Zagrebu.

Grafikon 29 - Ostvareni prihodi od djelatnosti istraživanja i razvoja, Kontinentalna Hrvatska, 2010. - 2014.

Izvor: FINA; 2015. godina

Ograničena poslovna ulaganja te istraživanje i razvoj pridonose proizvodnji proizvoda niže dodane vrijednosti temeljeno na sektorima niske i srednje–niske tehnologije, stoga je potrebno aktivnosti usmjeriti na preobrazbu strukture proizvodnje i izvoza prema proizvodima koji intenzivno koriste tehnologiju i visokoobrazovanu radnu snagu. Prema provedenom istraživanju u Krapinsko-zagorskoj županiji¹¹ potrebno je uvesti financijske poticaje za inovativna rješenja, posredovanje u povezivanju u inovativna partnerstva, administrativno-pravne savjete, pomoć u prijavljivanju inovativnih projekata na natječaje i izravno financiranje proizvoda i usluga. Potrebno je umrežiti poslovni sektor s istraživačkim institucijama i drugim potpornim institucijama kako bi pokrenuli stvaranje novih proizvoda više dodane vrijednosti.

Što se tiče sektora informacijske i komunikacijske tehnologije,¹² vidljivo je da u Kontinentalnoj Hrvatskoj konstantno raste broj registriranih tvrtki u ovoj djelatnosti. U Krapinsko-zagorskoj županiji broj poduzetnika raste s 38 u 2010. godini na 58 u 2014. godini, dok je najviše registriranih tvrtki u djelatnosti informacijske i komunikacijske tehnologije u Gradu Zagrebu, Zagrebačkoj i Varaždinskoj te Osječko-Baranjskoj županiji. Prihodi poduzetnika u ICT djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji kreću se između 37 i 53 milijuna kuna godišnje (201. – 2014. godina) što je više od Virovitičko-podravске županije, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske i Vukovarsko-srijemske. Uspoređujući sa županijama Sjeverozapadne Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija posljednja je po ostvarenom prihodu – više prihoda u ICT djelatnosti ostvaruju tvrtke u Varaždinskoj, Međimurskoj, Zagrebačkoj županiji i Gradu Zagrebu. Promatrajući izdatke za razvoj ICT djelatnosti, u Krapinsko-zagorskoj županiji u promatranom razdoblju tvrtke nisu izdvajale za razvoj, dok su u 2014. godini tvrtke u Gradu Zagrebu izdvojile više od 29 milijuna kuna, u Zagrebačkoj županiji više od 1 milijun kuna kao i u Međimurskoj županiji, a u Karlovačkoj više od 4 milijuna kuna. Iako u Krapinsko-zagorskoj županiji nije bilo izdataka za razvoj, tvrtke su ulagale u koncesije, patente i licencije i to od 17 tisuća kuna (2011. godina) do 93 tisuće kuna u 2014. godini. Najviše ulaganja u koncesije patente i licencije ostvareno je u Gradu Zagrebu (više od 2 mlrd. kuna u 2014. godini), dok se županije Sjeverozapadne Hrvatske kreću na razini ulaganja od 316 tisuća kuna u Koprivničko-križevačkoj županiji do 2,4 milijuna kuna u Varaždinskoj županiji. Najviše zaposlenih u ovoj djelatnosti je u Gradu Zagrebu, a u Krapinsko-zagorskoj županiji broj zaposlenih u 2014. godini iznosi 135 osoba.

¹¹ Analiza inovacijskog potencijala poduzeća i R&D institucija na hrvatskom i slovenskom prostoru (Podravsko-pomurska i Međimurska regija) projekta SPRINT, ožujak 2013.

¹² U ICT industriju svrstane su djelatnosti: C26 – Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda, J582 – Izdavanje softvera, J61 – Telekomunikacije, J62 – Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima, J631 – Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima, internetski portali, S95 – popravak računala i komunikacijske opreme.

Tabela 44 - Podaci o tvrtkama, ostvarenim rezultatima te ulaganjima u djelatnosti istraživanja i razvoja (M72) u Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2014. godina

NAZIV ŽUPANIJE	BROJ PODUZEĆA					PRIHODI					IZDACI ZA RAZVOJ				
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
ZAGREBAČKA	10	8	10	9	7	102.687.315	91.296.671	100.411.858	101.629.215	94.769.681	0	0	0	0	0
KRAPINSKO-ZAGORSKA	3	3	4	4	3	2.198.432	2.038.115	1.989.998	2.778.864	1.213.915	0	0	0	0	0
SISAČKO-MOSLAVAČKA	3	1	1	2	1	1.964.261	2.349.504	1.717.158	1.836.628	1.763.700	0	0	0	0	0
KARLOVAČKA	4	4	3	1	1	600.222	802.678	503.579	406.767	370.525	0	0	0	0	0
VARAŽDINSKA	4	4	4	4	4	98.162	462.290	2.442.172	3.288.376	3.720.152	0	0	0	0	0
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1	2	2	2	2	80.229	68.304	88.538	318.603	477.286	0	0	0	0	0
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	1	0	1	1	1	318.899	0	164.283	66.741	72.583	0	0	0	0	0
BRODSKO-POSAVSKA	3	2	3	3	3	7.202.171	3.634.543	4.569.739	7.302.590	6.096.495	0	0	0	0	0
OSJEČKO-BARANJSKA	8	9	8	8	9	71.032.224	78.170.585	89.618.132	82.478.419	84.894.018	0	0	0	0	0
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	9	1	1	2	3	14.853.614	16	12	12.929	74.935	0	0	0	0	0
MEDIJURSKA	0	0	0	1	1	0	0	0	73.420	109.338	0	0	0	0	0
GRAD ZAGREB	108	107	112	121	127	1.296.193.163	1.122.512.051	984.300.682	852.515.201	853.792.693	10.876.648	6.012.085	1.684.308	1.441.697	5.355.281
RH	186	176	185	199	208	1.540.866.189	1.363.501.951	1.338.693.512	1.492.605.659	1.338.206.746	11.399.635	6.012.085	1.684.308	1.826.873	5.720.457

Nastavak tabele

NAZIV ŽUPANIJE	KONCESIJE, PATENTI, LICENCIJE					ZAPOSLENI				
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
ZAGREBAČKA	24.043	14.153	6.946	948	4.780	139	139	140	144	135
KRAPINSKO-ZAGORSKA	0	0	0	0	0	7	6	9	9	7
SISAČKO-MOSLAVAČKA	4.058	2.319	1.365	521	257	16	16	16	15	14
KARLOVAČKA	4.950	1.500	1.920	0	0	2	1	2	2	2
VARAŽDINSKA	0	66.739	56.529	124.980	131.624	0	2	7	7	10
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	0	0	0	1.222	855	1	3	2	3	3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	0	0	0	0	0	2	0	2	1	1
BRODSKO-POSAVSKA	0	28.600	28.600	35.661	35.661	29	19	26	29	37
OSJEČKO-BARANJSKA	0	45.376	23.623	209.236	280.236	253	263	263	281	273
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	18.127	0	0	0	0	41	0	0	4	3
MEDIMURSKA	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
GRAD ZAGREB	8.516.555	6.172.454	20.795.692	19.339.627	20.261.721	2.355	2.034	1.891	1.834	1.794
RH	8.687.331	6.514.387	22.935.292	21.995.452	22.611.597	2.938	2.622	2.768	2.769	2.814

Izvor: FINA, 2015. godina

Tabela 45 - Podaci o poslovanju tvrtki u djelatnosti informacijske i komunikacijske tehnologije u Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2014. godina

NAZIV ŽUPANIJE	BROJ PODUZEĆA					PRIHODI					IZDACI ZA RAZVOJ				
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
ZAGREBAČKA	219	236	247	285	297	470.290.308	461.971.445	481.722.925	467.374.223	463.335.618	101.288	392.207	870.981	1.678.540	1.158.440
KRAPINSKO- ZAGORSKA	38	41	43	45	58	38.961.524	37.972.379	42.380.180	50.571.470	53.312.479	0	0	0	0	0
SISAČKO- MOSLAVAČKA	54	57	53	61	65	196.350.256	209.034.261	196.436.446	183.215.499	178.011.114	956.785	0	0	89.980	531.854
KARLOVAČKA	55	54	51	61	65	82.581.830	88.746.371	63.909.756	64.928.953	77.546.480	1.705.518	1.231.595	1.409.601	4.081.463	4.337.984
VARAŽDINSKA	111	123	131	143	156	131.231.380	147.278.201	178.377.641	196.807.642	220.998.591	25.993	25.993	25.993	25.993	25.993
KOPRIVNIČKO- KRIŽEVAČKA	31	30	35	34	40	20.615.544	22.271.463	23.909.477	51.931.972	79.707.012	0	0	0	90.000	90.000
BJELOVARSKO- BILOGORSKA	51	52	52	57	59	107.972.453	111.737.590	118.039.545	127.281.269	152.313.510	0	0	0	11.574	7.919
VIROVITIČKO- PODRAVSKA	16	16	15	19	21	6.473.303	4.903.397	2.697.981	4.377.092	8.206.724	0	0	0	0	0
POŽEŠKO- SLAVONSKA	24	29	26	23	23	18.205.484	19.884.853	13.180.906	11.574.916	11.257.146	0	0	0	0	0
BRODSKO- POSAVSKA	43	44	38	42	52	64.602.438	62.718.298	50.327.599	56.692.869	70.955.839	0	0	0	0	0
OSJEČKO- BARANJSKA	119	124	126	144	163	129.801.500	152.969.324	122.709.805	137.311.596	151.492.044	0	108.690	183.906	0	0
VUKOVARSKO- SRIJEMSKA	34	40	45	47	43	25.992.012	22.354.158	27.316.899	28.186.949	35.139.492	0	333.801	50.563	60.283	58.103
MEDIMURSKA	77	85	81	101	106	159.916.137	165.709.429	156.038.205	122.971.141	134.480.617	0	0	789.400	920.365	890.292
GRAD ZAGREB	1.701	1.826	1.913	2.061	2.202	24.417.328.602	23.894.312.026	23.837.941.919	23.393.860.998	24.507.589.277	8.064.853	5.736.298	22.403.530	26.747.648	29.698.670
RH	3.476	3.704	3.810	4.180	4.455	27.334.876.683	26.890.091.555	26.781.407.235	26.503.877.399	27.901.597.007	16.956.481	16.561.890	36.352.129	51.583.549	55.346.546

Nastavak tabele

NAZIV ŽUPANIJE	KONCESIJE, PATENTI, LICENCIJE					ZAPOSLENI				
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
ZAGREBAČKA	1.676.685	1.356.148	2.880.963	4.384.322	2.183.906	715	710	722	765	730
KRAPINSKO-ZAGORSKA	30.377	17.383	19.551	43.489	93.513	90	93	104	110	135
SISAČKO-MOSLAVAČKA	267.460	263.591	347.080	208.402	203.381	1.271	1.292	1.026	913	886
KARLOVAČKA	38.206	114.839	87.368	96.400	3.215.408	171	178	179	200	234
VARAŽDINSKA	2.812.967	1.809.422	2.189.020	2.514.795	2.455.756	373	408	470	553	594
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	91.653	41.854	56.768	147.859	316.981	67	74	85	108	140
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	7.213.778	6.249.302	7.022.274	6.708.839	8.537.735	191	227	248	260	270
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	367.363	364.231	362.154	246.749	255.749	14	16	20	30	41
POŽEŠKO-SLAVONSKA	1.893	78.758	59.612	23.800	21.363	134	119	70	48	43
BRODSKO-POSAVSKA	22.256	7.642	6.766	17.905	96.477	241	239	217	279	337
OSJEČKO-BARANJSKA	270.603	474.562	320.098	450.680	355.925	508	559	502	543	575
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	766.043	108.908	148.881	260.383	218.804	88	86	101	118	136
MEDIMURSKA	1.643.427	343.186	740.178	1.689.458	1.740.215	321	350	361	354	370
GRAD ZAGREB	1.517.374.824	1.374.721.228	1.663.845.601	2.237.055.922	2.214.284.697	19.329	19.599	19.718	20.796	21.648
RH	1.564.175.381	1.418.286.035	1.705.694.662	2.287.747.471	2.279.523.276	26.969	27.570	27.550	29.141	30.501

Izvor: FINA, 2015. godina

8. Turizam i kultura

8.1. Turistička ponuda

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta - privatni smještaj, pansioni, hosteli i hoteli. Najveći udio u smještajnim kapacitetima na području Krapinsko-zagorske županije čini hotelski smještaj te privatni smještaj.

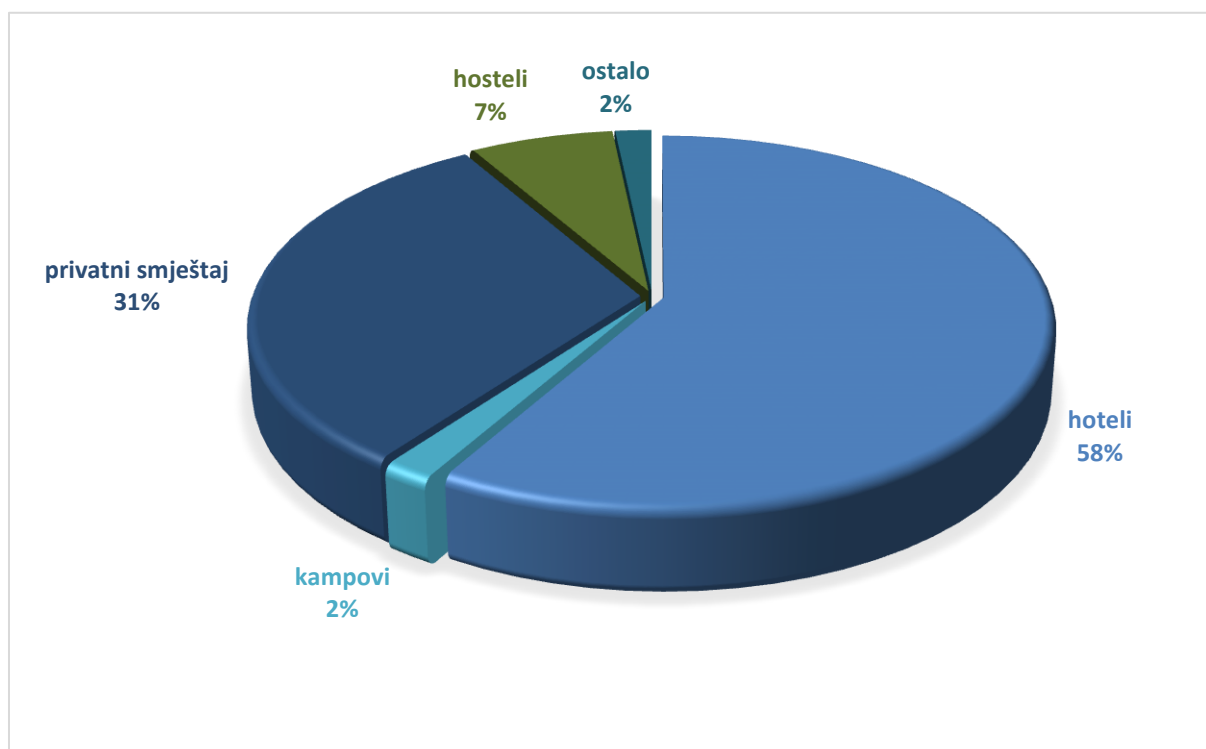
Tabela 46 - Smještajni kapaciteti u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini

Smještajni objekt	Broj objekata	Broj smještajnih jedinica	Broj kreveta
Hoteli	9	574	1284
Kampovi	1	30	90
Privatni smještaj	92	254	737
Hostel	3	21	97

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije

Promatrajući strukturu smještajnih kapaciteta vidljivo je kako hoteli čine 58% smještajnih kapaciteta, privatni smještaj 31%, dok hosteli čine 7% smještajnih kapaciteta.

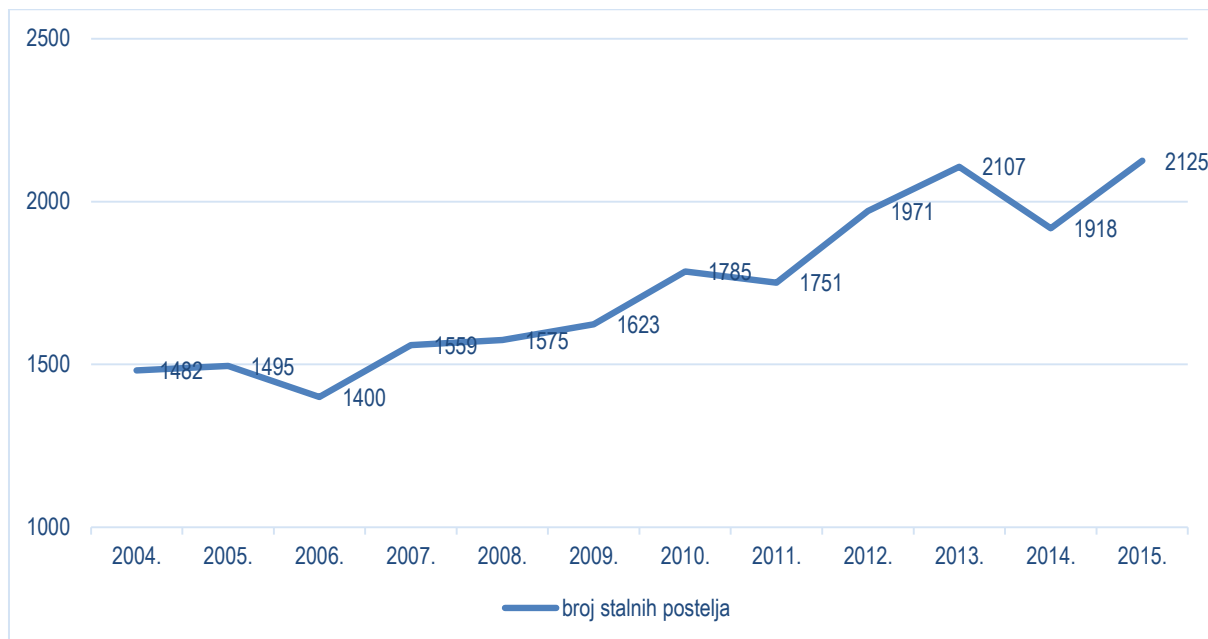
Grafikon 30 - Smještajni kapaciteti u 2014. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

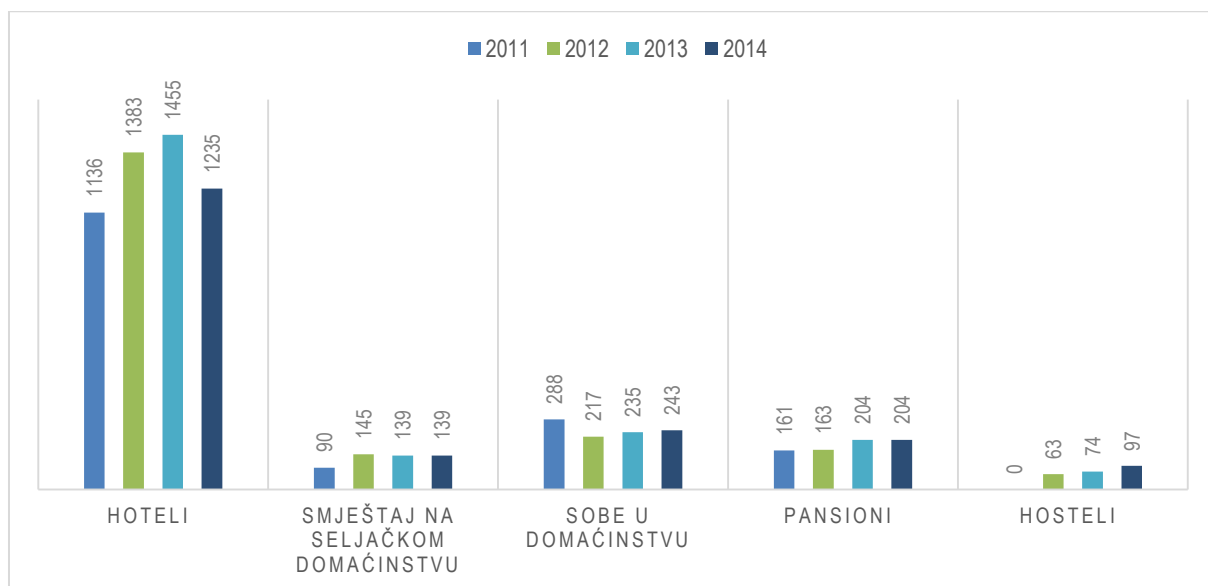
Tijekom posljednjih desetak godina vidljiv je kontinuiran porast broja stalnih postelja na području Krapinsko-zagorske županije. U 2014. godini zatvoren je jedan hotel s 220 ležaja što je, usprkos otvaranju novih smještajnih kapaciteta, dovelo do blagog pada stalnih postelja. Već početkom 2015. godine, isti se hotel ponovno otvorio čime je ostvaren ponovni rast smještajnih kapaciteta.

Grafikon 31 - Broj stalnih postelja u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: Državni zavod za statistiku, Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije

Grafikon 32 - Struktura smještajnih kapaciteta u KZZ-u po broju stalnih postelja

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Hoteli broje više od 50% smještajnih kapaciteta te ostvaruju gotovo 80% noćenja, stoga predstavljaju ključan element razvoja turizma.

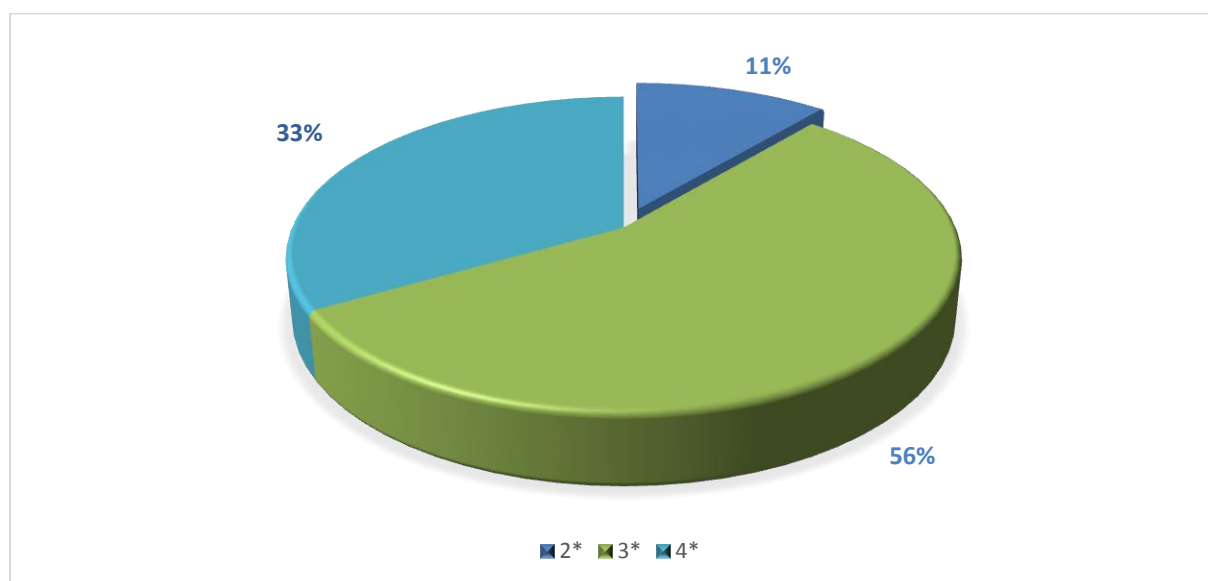
Tabela 47 – Pregled smještajnih kapaciteta u hotelima u Krapinsko-zagorskoj županiji,

R.br.	Hotel	Broj smještajnih jedinica	Broj stalnih kreveta	Broj pomoćnih kreveta
1.	Villa Magdalena ****	9	22	14
2.	Terme Tuhelj****	264	505	100
3.	Bluesun Hotel Kaj ****	65	120	0
4.	Terme Jezerčica***	47	103	14
5.	Toplice Hotel***	133	221	16
6.	Hotel Puntar ***	9	18	5
7.	Hotel SE-MI***	8	15	0
8.	Hotel Gjalski ***	19	43	5
9.	Hotel Matija Gubec**	97	144	72

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

Razina kvalitete posebice je vidljiva u hotelskom smještaju, u kojem se i nalazi najveći broj ležaja. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluje 9 hotela, kategorizacije 2 - 4*.

Grafikon 33 - Struktura hotela u Krapinsko-zagorskoj županiji po kategorijama, 2015. godina

Izvor: Ministarstvo turizma, 2015. godina

Budući da su i najveći smještajni kapaciteti smješteni upravo u toplicama, važnu ulogu u atrakcijskom smislu imaju vodeni sadržaji. Ukupno 7 hotela u Krapinsko-zagorskoj županiji raspolaže vodenim sadržajima kapaciteta za 5938 kupača. U nastavku se nalazi pregled vodenih atrakcija na području Krapinsko-zagorske županije.

Tabela 48 - Kupališni kapaciteti i atrakcije u Krapinsko-zagorskoj županiji

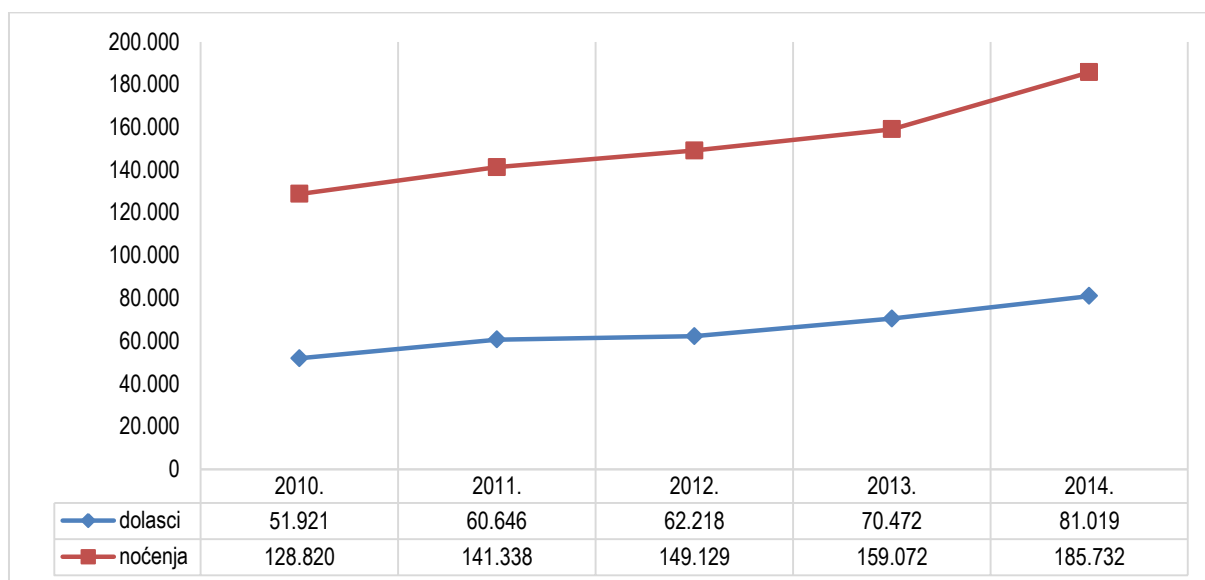
Naziv objekta	Lokacija	Sadržaji	Kapacitet – kupaci
Hotel Matija Gubec - Terme Stubaki	Stubičke Toplice	Bazen	100
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju	Stubičke Toplice	Bazen Maksimilijan, wellness oaza	100
Aquae Vivae	Krapinske Toplice	Bazeni (plivački, dječji, ronilački, s valovima, vanjski...)	1200
Hotel Villa Magdalena	Krapinske Toplice	Bazeni - wellness oaza	8
Toplice Hotel	Krapinske Toplice	Bazeni - wellness program	30
Terme Jezerčica	Donja Stubica	Unutarnji i vanjski vodeni park	2000
Vodeni planet Terme Tuhelj	Tuheljske Toplice	UNUTARNJI BAZENI - jacuzzi s masažom i wellness bazen s atraktivnim vodenim učincima: 2 jacuzzi, vodeni slapovi, podvodni masažni kreveti, vodene i zračne masaže, gejziri. VANJSKI BAZENI - bazeni s valovima, dječji bazen s četiri tobogana i vodenim topovima, bazen za najmlađe s vodenim igračkama i špralicama, relaksacijski bazen s gejzirima, vodeni tornjevi i podvodna masaža.	2500

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

8.2. Potražnja u sektoru turizma

U posljednje 3 godine Krapinsko-zagorska županija bilježi kontinuirani porast broja turističkih dolazaka i noćenja. Vidljivo je da u razdoblju 2012.-2014. dolazi 33% više turista, a broj noćenja se u istom razdoblju povećao za 26%.

Grafikon 34 - Broj turističkih dolazaka i noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2011. - 2014. godine

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

Analizirajući strukturu gostiju, uočen je kontinuiran porast broja turističkih dolazaka, a posebno je značajan porast stranih gostiju.

Tabela 49 - Ukupan broj dolazaka i noćenja prema strukturi gostiju, Krapinsko-zagorska županija, 2011. - 2014. godina

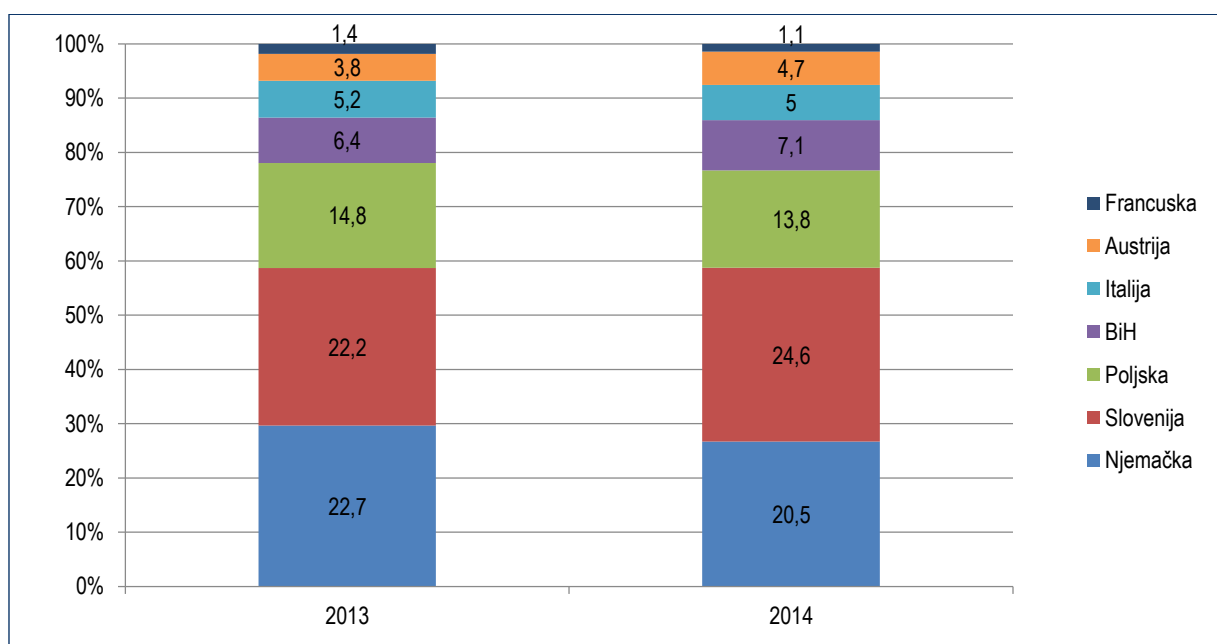
Godina	Dolasci		Noćenja	
	Domaći gosti	Strani gosti	Domaći gosti	Strani gosti
2010.	40.465	11.456	118 108	27 303
2011.	45.978	14.668	109.434	31.904
2012.	41.229	20.989	102.067	47.062
2013.	42.463	29.342	98.606	62.840
2014.	48.714	34.000	113.867	73.953

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine, Turizam 2010. godina, kumulativni podatci, DZS, veljača 2011.

Ovaj porast stranih gostiju ide u prilog naporima turističkih djelatnika da kroz županijski brend „Bajku na dlanu“ osiguraju prepoznatljivost destinacije na europskom tržištu. Usmjeravanje ponude k stranim tržištima predstavlja imperativ razvoja turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Ključna emitivna tržišta u Krapinsko-zagorskoj županiji je Slovenija, a zatim slijedi Njemačka, Poljska, Bosna i Hercegovina te Italija, što je vidljivo iz narednog grafikona.

Grafikon 35 - Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u 2014. godini

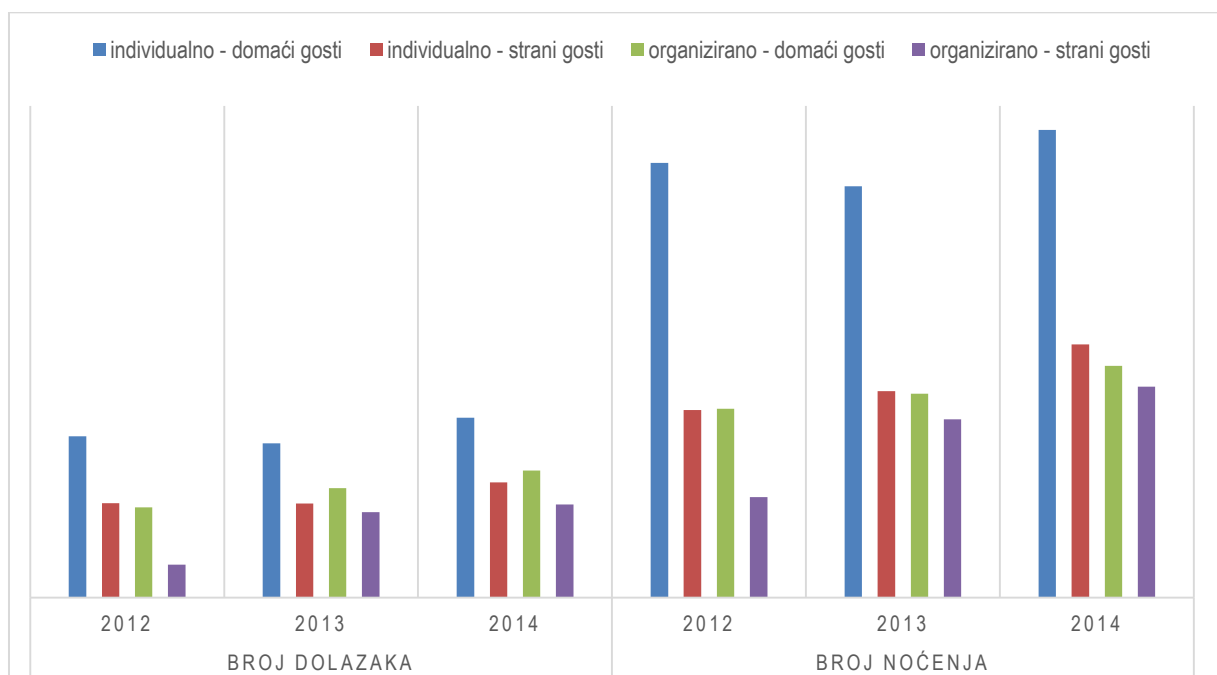

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije

Najveći broj stranih gostiju dolazi iz Slovenije, Njemačke, Poljske, BiH, Italije, i Austrije, upravo iz zemalja u kojima postoji kultura zdravstveno-topličkog života odnosno gdje je potražnja za zdravstveno-topličkim turizmom najveća.

Kod organiziranih dolazaka, primijećen je izuzetno visok porast, i to povećanje od 21% domaćih te čak 161% stranih organiziranih dolazaka, uz istovremeno, tek neznatno smanjenje individualnih dolazaka. Uspoređujući 2014. i 2012. godinu, ukupno je 78% više organiziranih dolazaka te 52% više noćenja u organiziranom aranžmanu.

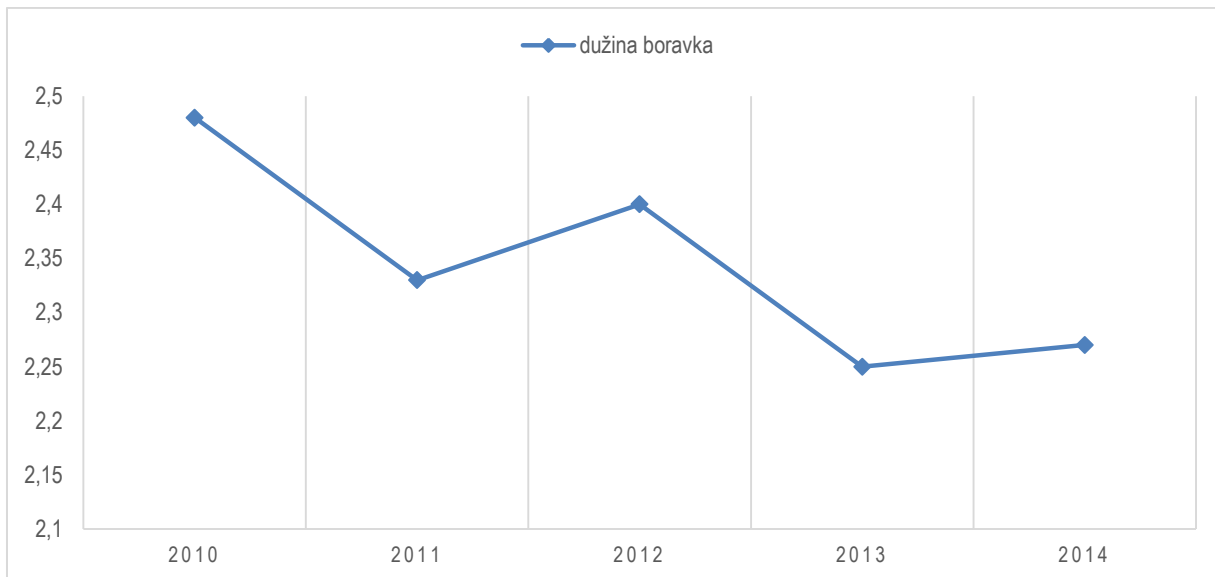
Grafikon 36 - Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema načinu dolaska

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2014. godina

Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini bila je 2,3 dana. Kada se promatra razdoblje 2010. - 2014. prosječna dužina boravka kreće se između 2,3 i 2,5 dana. Međutim, također je uočeno kako je 2010. godine prosječna duljina iznosila 2,5 dana, dok je u 2014. godini bila 2,3 dana.

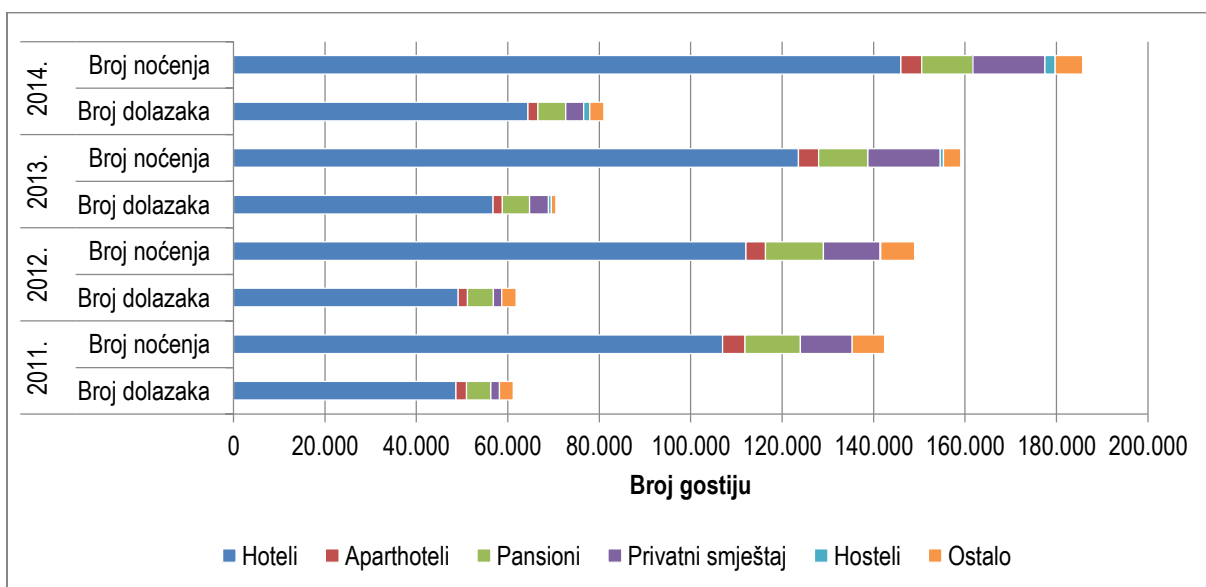
Grafikon 37 - Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2014. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

Iz navedenog je vidljivo kako dolazi više gostiju koji ostaju kraće, što može biti pokazatelj nedostatka dostatne ponude zanimljive turistima, a i pokazatelj trenda kraćeg boravka turista.

Grafikon 38 - Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema vrsti objekata, 2011. – 2014.

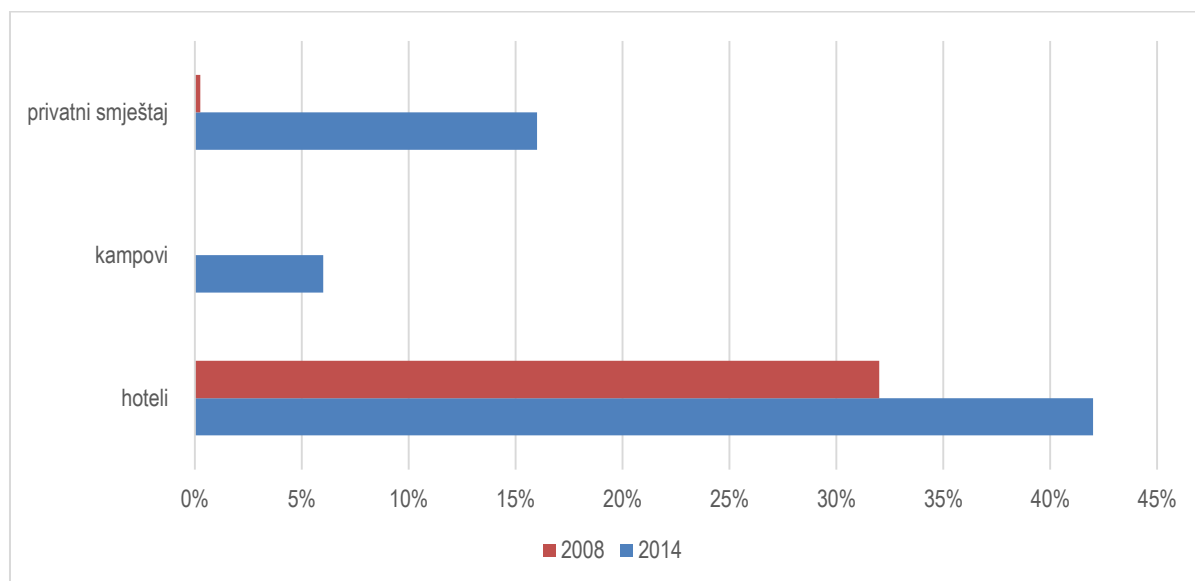

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2014. godine

Gosti koji dolaze najviše odsjedaju u hotelima, zatim u pansionima i privatnom smještaju. S obzirom da u Krapinsko-zagorskoj županiji, najveći broj smještajnih kapaciteta predstavlja hotelski smještaj, očekivano upravo hotelski smještaj ostvaruje najveći broj noćenja. Uspoređujući strukturu noćenja prema vrsti smještajnih kapaciteta u 2012. i 2014. godini, vidljivo je da se ostvaruje 29% više noćenja u hotelima, svega 3% više noćenja u privatnom smještaju te iznimno velik porast noćenja u hostelima (1.770%).

Promatrajući broj smještajnih kapaciteta te ostvarene dolaske i noćenja u 2014. te 2008. godini po objektima uočen je višestruk porast stope zauzetosti po objektima, tako primjerice stopa zauzetosti zagorskih hotela u 2014. godini iznosi 42% dok je 2008. iznosila 32%. Porast stope zauzetosti uočen je i kod privatnog smještaja (16% u 2014. godini naspram 0,26% u 2008. godini) te kampova (16% u 2014. godini, 0,26% u 2008. godini).

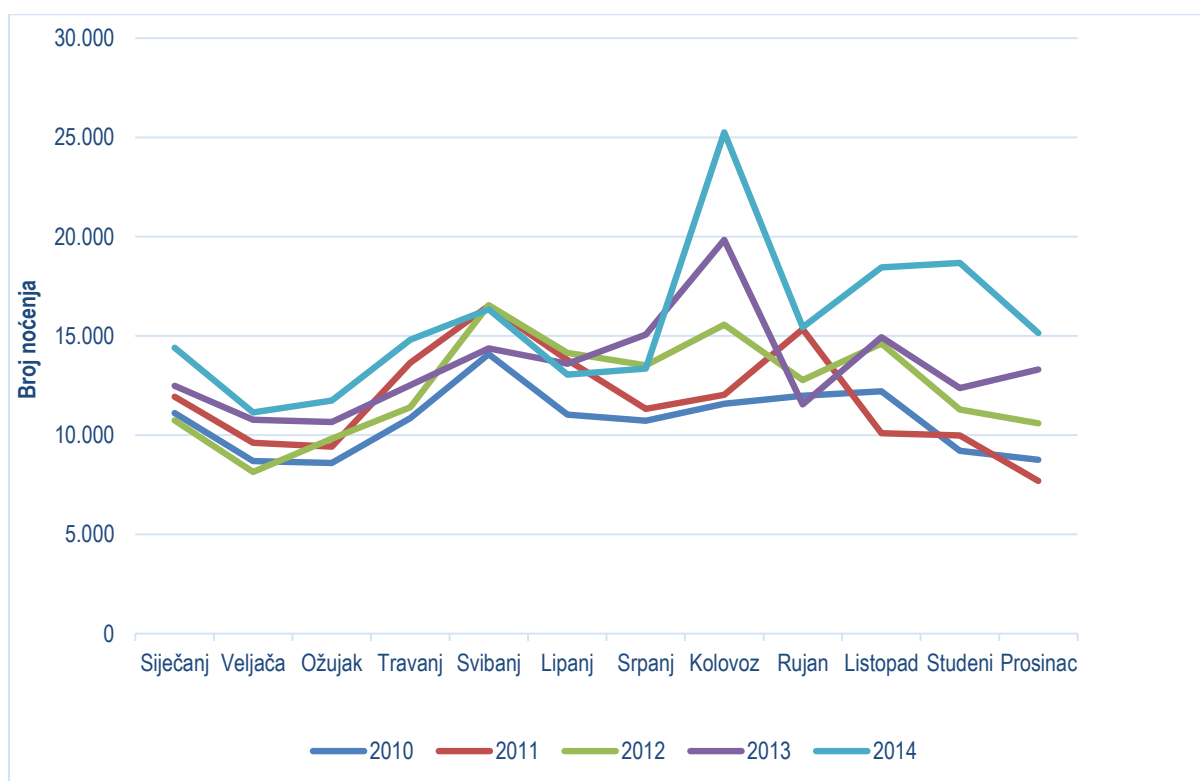
Grafikon 39 - Stope zauzetosti po objektima

Izvor: Turističke zajednice gradova i općina

Kao i većinu kontinentalnih regija, Krapinsko-zagorska županija nema velika odstupanja u broju noćenja tijekom godine. U razdoblju od siječnja do svibnja ostvaruje se 39,4% noćenja, u ljetnim mjesecima (lipanj – rujanj) 36,5%, dok se najmanje noćenja ostvaruje u razdoblju listopad - prosinac (24,1%). Iz sljedećeg grafikona vidljivo je kako se broj ostvarenih noćenja kontinuirano povećava svake godine. Ujedno, vidljivo je kako je značajno odstupanje u ostvarenom broju noćenja ostvareno u kolovozu 2014. godine. Moguć razlog ovakvog odstupanja jest tranzitni turizam za goste koji putuju na Jadran ili se vraćaju s Jadrana te ovdje odluče prenoćiti prije nastavka puta.

Grafikon 40 - Sezonalnost prema ostvarenim noćenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2014. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Značajan oblik selektivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bistricu traje više od tri stoljeća. Važno je napomenuti kako su prihodi koji se ostvaruju od vjerskog turizma znatno manji u Krapinsko-zagorskoj županiji nego u zemljama iz okruženja (Bosna i Hercegovina – Međugorje; Slovenija – Slovensko narodno svetište Marije Pomoćnice na Brezju; Mađarska – Marija Jud).

Nadalje, resursnu osnovu kulturnog turizma čine i Muzeji Hrvatskog zagorja te brojni spomenici, dvorci, kurije, sakralni objekti, arheološka nalazišta, itd. Pregled najvažnijih kulturnih atrakcija nalazi se u nastavku.

kulture atrakcije	Muzej seljačkih buna – Dvorac Oršić
	Dvor Veliki Tabor
	Muzej krapinskih neandertalaca i nalazište Hušnjakovo
	Galerija Antuna Augustinčića
	Muzej Staro selo
	Spomenik himni Zelenjak
	Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy

Navedeni muzeji čine ključan kulturno-turistički proizvod koji godišnje posjeti oko 168.000 posjetitelja, međutim detaljna analiza dolazaka u muzeje ukazuje da trenutni muzejski programi nisu dovoljno atraktivni odnosno ukazuje na nedostatak atrakcija i muzejskih programa koji bi zadovoljili potrebe gosta tehnološkog doba.

Tabela 50 - Broj posjetitelja u kulturnim atrakcijama, 2012. – 2014. godina, Krapinsko-zagorska županija

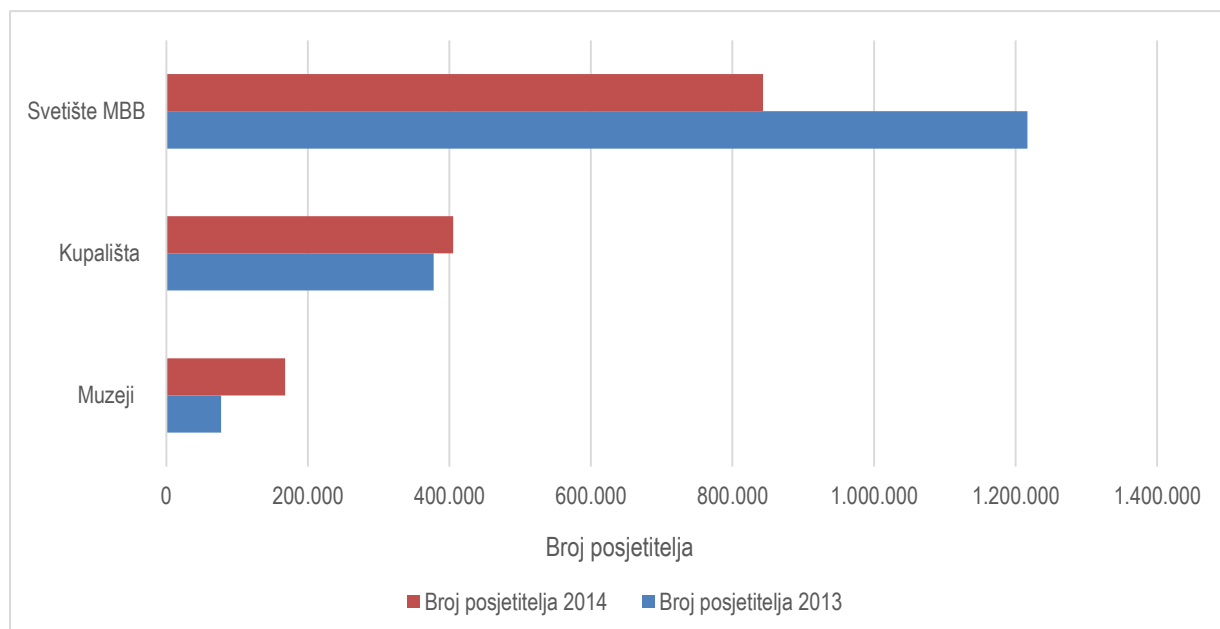
Kulturna atrakcija	Broj posjetitelja		
	2012.	2013.	2014.
Muzej seljačkih buna – Dvorac Oršić	16.191	16.806	15.629
Dvor Veliki Tabor	28.761	24.795	25.903
Muzej krapinskih neandertalaca	83.563	77.352	77.125
Galerija Antuna Augustinčića	3.532	3.682	2.324
Muzej Staro selo	48.128	47.951	47.133
Spomenik himni Zelenjak*	45.000	45.000	45.000
Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy*	3.500	3.500	3.500

Izvor: Muzeji hrvatskog zagorja, 2015. godina

* Procijenjen broj posjetitelja sukladno dolascima obližnjih kulturnih atrakcija

U promatranom razdoblju 2012. - 2014. godina vidljivo je kako broj posjetitelja u kulturne atrakcije kontinuirano pada što ukazuje na nedostatke dodatne turističke sadržaje te turistima nedovoljno zanimljive programe.

Grafikon 41 - Broj posjetitelja prema obliku turističke atrakcije, Krapinsko-zagorska županija, 2013. i 2014. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

S obzirom na oblik turističke djelatnosti, kao posljedica zatvaranja jednog od najpoznatijih kupališta – Stubičkih Toplica, unatrag dvije godine vidljivo je smanjenje broja posjetitelja u kupališta/toplice Krapinsko-zagorske županije. Nakon prvotnog porasta broja posjetitelja u muzeje Krapinsko-zagorske županije uzrokovano

otvaranjem svjetski poznatog Muzeja krapinskog neandertalca u Krapini, dolazi do laganog pada broja posjetitelja što ukazuje na potrebu za osmišljavanjem novih programa i muzejskih atrakcija u ovom segmentu.

8.3. Turistički brend županije

Krapinsko-zagorska županija kroz brendiranje županije te slogan „Bajka na dlanu“ želi se pozicionirati kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja. Tvrtka Branddoctor d.o.o. je za Krapinsko-zagorsku županiju kao naručitelja 2002. godine izradila branding temeljem čega je i kreiran vizualni identitet – logotip koji povezuje nekoliko elemenata u cjelinu koja označava prirodni krajolik, toplinu i gostoljubivost ljudi i čarobni, bajkovit dojam koji ovaj kraj ostavlja svojim izgledom i emocijom te slogan Zagorje – Bajka na dlanu kao potpora vizualnom identitetu.

Projekt brandiranja donio je pozitivne promjene s aspekta prepoznatljivosti i percepcije javnosti, međutim tijekom razdoblja implementacije branda uočeno je kako zasad još uvijek nije uspostavljena vertikalna i horizontalna usklađenost promocije turističkog brenda na regionalnoj i lokalnoj razini.

8.4. Turistička infrastruktura

Osim resursne osnove kao temelja za razvoj turističke ponude destinacije, ključna je i turistička infrastruktura kao što su centri za posjetitelje, turistički-informativni centri, smeđa signalizacija i slično. Na području Krapinsko-zagorske županije provedeno je nekoliko EU projekata kojima je sufinancirana izrada smeđe signalizacije što je omogućilo poprilično kvalitetnu infrastrukturu putokaza. Međutim, zbog prezasićenosti smeđe signalizacije odnosno prevelikog broja tabli na pojedinim lokacijama teško je percipirati sve table i sve na tablama pozicionirane objekte. Usprkos tablama financiranim iz EU projekata, privatne inicijative ugostiteljskih objekata te inicijative javnih turističkih atrakcija dovele su do kvalitetne pokrivenosti smeđom signalizacijom. Velik problem nastaje kod manjih atrakcija lokalnog karaktera koje zbog nedostatka financijskih sredstava ostaju neobilježene, a samim time i neprepoznate. Postojeća smeđa signalizacija ne odgovara stvarnom stanju – na tablama se nalaze i objekti koji su zatvoreni i neaktivni, a istovremeno postoji inicijativa da se novi objekti pozicioniraju na table, no zbog niza administrativnih ograničenja zasad se nije pronašlo adekvatno rješenje. Također, turistička infrastruktura Krapinsko-zagorske županije u pogledu turističko-informativnih centara ili centara za posjetitelje poprilično je ograničena. Od 32 jedinice lokalne samouprave tek njih 8 pokriveno je profesionalnim turističkim uredom sa zaposlenim osobama koje su na raspolaganju za pružanje turističke informacije, promociju i organizaciju turističke djelatnosti te statističko praćenje rezultata.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, prema podacima županijskog Zavoda za prostorno uređenje, trenutna površina koja je u upotrebi kao građevinsko zemljište iznosi 10.668 ha, a planirano je još 6.652 ha. Za turističke svrhe namijenjeno je ukupno 106 lokacija ukupne površine 608,72 ha od čega je trenutno izgrađeno 60,26 ha.

- Na području Krapinsko-zagorske županije postoje tek 4 zone veće od 40 ha (Donja Stubica – Jezerčica – Zaluže – Boka (43,6 ha; Mihovljan - Zona turističke izgradnje komplementarnih smještajnih kapaciteta, pansioni, apartmani, vile (91,06 ha), Donje Jesenje – Turistička zona Karpeta (71,24 ha) i Sveti Križ Začretje – Turistička zona Vrankovec – Šemničke Toplice (48,54 ha) planirane za turističko-rekreativne sadržaje.

- Izuzevši navedene četiri turističke zone, ostale planirane površine za turističko-rekreativne sadržaje predstavljaju relativno male površine, a prosječna površina turističkih zona iznosi 3,18 ha.
- Izuzevši turističku zonu u Mihovljanu površine 91,06 ha te turističke zone Karpeta u Jesenju, preostale površine znatno su manje.
- Većina planiranih zona su turističke zone, dok je manji udio rekreativnih zona.
- Rekreativne zone su planirane u Donjoj Stubici (Jezerčica – Zaluke – Boka (43,64 ha), Krapinskim Toplicama (23,4 ha) te Kumrovcu (4,15 ha).
- Tek 10% planiranih površina je izgrađeno, što govori o nedovoljnoj izgrađenosti turističke infrastrukture odnosno o dostatnim površinama planiranim za izgradnju turističko-rekreativnih sadržaja.
- Predviđene su i 3 rekreativne zone za sport i rekreaciju odnosno golf terene koje su međusobno susjedne te zapravo čine jednu zonu ukupne veličine 113,47 ha) – to su: rekreativne zone u Zlatar Bistrici (29,34 ha), Bedekovčini (27,96 ha) te Maču (56,17 ha).
- Postoji svega 7 turističko-rekreativnih zona većih od 20 ha, što ukazuje na nedostatnu površinu za golf terene.

Detaljan pregled turističkih zona nalazi se u nastavku.

Tabela 51 - Popis turističkih i rekreativnih zona u Krapinsko-zagorskoj županiji

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
DONJA STUBICA			
Jezerčica - Zaluke - Boka	Donja Stubica, (Donja Stubica)	43,64 Izgrađeno: 2,99	T1,R1
Donja Stubica - Iznad Zaluke	Donja Stubica, (Donja Stubica)	0,65	T3
Donja Stubica - Istok	Donja Stubica, (Donja Stubica)	1,89	D,T
Donja Stubica - Jug	Donja Stubica, (Donja Stubica)	0,41	T3
Pustodol	Donja Stubica, (Pustodol)	3,26	D,T
Matenci	Donja Stubica, (Matenci)	0,88	T3
Hruševac Klanjčičev Jarek	Donja Stubica, (Hruševac)	0,51	T2
Hruševac Zimići	Donja Stubica, (Hruševac)	1,61	T2
Lepa Ves - Pavlići	Donja Stubica, (Lepa Ves)	0,42	T2
STUBIČKE TOPLICE			
Zdravilišni centar - Stubaki	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	12,35 Izgrađeno: 1,3	T
Stubičke Toplice - Hotel Sljeme	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	Izgrađeno: 0,41	T1

Stubičke Toplice - Centar 1	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	0,39	/
Stubičke Toplice - Hotel Matija Gubec	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	Izgrađeno: 6,41	T1
Idila Sport Strmec	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	3,48 Izgrađeno: 1,02	T1
Autokamp - Jarki	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	0,98	T3
Hunjka - Zvonimirov dom	Stubičke Toplice, (Sljeme)	Izgrađeno: 0,64	/
Apartmani Snježna Kraljica	Stubičke Toplice, (Sljeme)	Izgrađeno: 0,74	/
KRAPINSKE TOPLICE			
Krapinske Toplice	Krapinske Toplice, (Krapinske Toplice)	23,4 Izgrađeno: 6,15	T1,T2,T3,T4,R3
Turistička zona - Čavlek	Krapinske Toplice, (Krapinske Toplice)	4,86 Izgrađeno: 1,65	T
Turistička zona - Hršak Breg (Petrač)	Krapinske Toplice, (Hršak Breg, Slivonja Jarek)	3,01 Izgrađeno: 1,8	T2,2
TUHELJ			
Tuheljske Toplice - uz Terme (UPU)	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	5,6	T
Tuheljske Toplice - Terme Olimje	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	16,39 Izgrađeno: 16,14	T
Tuheljske Toplice - Sjever	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	0,93	T
Črešnjevec - Bleska Gorica	Tuhelj, (Črešnjevec)	0,89	T
Turistička zona - Tuhelj (UPU)	Tuhelj, (Tuhelj)	3,66	T
KRAPINA			
*podaci preuzeti iz GUP-a (Sl. br. Gl. 2/12)			
Zona tranzitnog turizma - Velika Ves (Betonara, Autohof)*	Krapina, (Velika Ves)	Izgrađeno: 3,56	T3
Motel*	Krapina, (Krapina)	Izgrađeno: 0,29	T1
Hotel - Hušnjakovo*	Krapina, (Krapina)	1,06 Izgrađeno: 0,25	Th,P
Golub Breg	Krapina, (Škarićevo)	1,40 Izgrađeno: 0,35	/
Ribnjak	Krapina, (Škarićevo)	1,55	/
Vuglec Breg	Krapina, (Škarićevo)	3,00 Izgrađeno: 0,65	/
Turističko-rekreacijski predio Šemničke Toplice	Krapina, (Donja Šemnica)	3,96	/
MARIJA BISTRICA			
UPU Hotel	Marija Bistrica, (Marija Bistrica)	1,71	T1

Prekopi	Marija Bistrica, (Podgorje Bistričko, Laz Bistrički)	4,36 Izgrađeno: 0,08	T
Šćurići	Marija Bistrica, (Podgorje Bistričko)	4,8	T
Turističko naselje Globočeci	Marija Bistrica, (globočec, Podgorje Bistričko)	27,07 Izgrađeno: 0,7	TZ
MIHOVLJAN			
Zona turističke izgradnje komplementarnih smještajnih kapaciteta, pansioni, apartmani, vile	Mihovljan, (Mihovljan, Frkuljevec Mihovljanski, Sutinske Toplice)	91,06	T4
MAČE			
Turističko zdravstveno-rekreativni kompleks - Sutinske Toplice	Mače, (Mali Komor, Veliki Komor)	29,14 Izgrađeno: 1,8	T
Sport i rekreacija – golf (relativna blizina Sutinskih Toplica)	Mače (Mali Komor)	56,17	R1
VELIKO TRGOVIŠĆE			
Turističko naselje - kamp - Turistička zona Velika Erpenja	Veliko Trgovišće, (Velika Erpenja)	10,7	T3,T2
Turistička zona Dubrovčan	Veliko Trgovišće, (Dubrovčan)	5,98	T
Turistička zona Mrzlo Polje	Veliko Trgovišće, (Mrzlo Polje)	4,8	T4
SVETI KRIŽ ZAČRETJE			
Turistička zona Pačetina	Sveti Križ Začretje, (Donja Pačetina, Završje Začretno)	20,7 Izgrađeno: 0,4	T2
Turistička zona Vrankovec - Šemničke T.	Sveti Križ Začretje, (Vrankovec, Galovec Začretni, Švaljkovec)	48,54 Izgrađeno: 0,64	T1,T2
KONJŠČINA			
Stari Grad	Konjščina, (Konjščina, Donja Konjščina)	1,57	T1,T4
GORNJA STUBICA			
Prostori za logorovanje i izviđački kampovi - Hum Stubički - Sjever	Gornja Stubica, (Hum Stubički)	0,47	T4
Ugostiteljsko turistički predjel Horvatov brijeg	Gornja Stubica, (Hum Stubički)	6,2 Izgrađeno: 0,19	T
Ugostiteljsko-turistički predio Šagudovec	Gornja Stubica, (Šagudovec)	3,95 Izgrađeno: 0,9	T

KLANJEC			
Tomaševac	Klanjec, (Tomaševac)	2,91 Izgrađeno: 0,23	T
Letovčan - Sjever	Klanjec, (Letovčan Novodvorski)	2,23	T
Letovčan - Jug	Klanjec, (Letovčan Novodvorski)	1,17	T
KRALJEVEC NA SUTLI			
Kraljevec na Sutli	Kraljevec na Sutli, (Gornji Čemehovec)	0,96	T
Pušava	Pušava, (Kraljevec na Sutli)	2,36 Izgrađeno: 0,23	T
ZAGORSKA SELA			
Naselje Harina Žlaka	Zagorska Sela, (Harina Žlaka)	2,8 Izgrađeno: 0,2	T1
Naselje Miljana	Zagorska Sela, (Miljana)	4,68	T3
Naselje Zagorska Sela	Zagorska Sela, (Zagorska Sela)	3,07	T4
Naselje Miljana - sjever	Zagorska Sela, (Miljana)	0,27	T2
KUMROVEC			
Znanstveni centar Kumrovec (spomen dom)	Kumrovec, (Kumrovec)	6,52 Izgrađeno: 0,84	T1
Turistička zona Kumrovec - 1	Kumrovec, (Kumrovec)	4,15	T1,R4, T6
Turistička zona Kumrovec - 2	Kumrovec, (Kumrovec)	0,86	T3
Turistička zona Kumrovec - 3	Kumrovec, (Kumrovec, Donji Škrnik)	1,07	T5
Turistička zona - Donji Škrnik	Kumrovec, (Donji Škrnik)	1,41	T5
Etno naselje	Kumrovec, (Risvica)	0,41	T7
Zelenjak	Kumrovec, (Risvica)	0,66 Izgrađeno: 0,2	T6
ĐURMANEC			
Donji Macelj	Đurmanec, (Donji Macelj)	3,49 Izgrađeno: 0,4	T
Gornji Macelj - Smiljanova graba	Đurmanec, (Gornji Macelj)	1,01 Izgrađeno: 3,19	T
PETROVSKO			
Turistička zona Benkovec Petrovski	Petrovsko, (Benkovec Petrovski)	0,40 Izgrađeno: 0,27	T
JESENJE			
Turističko područje - Karapeta	Jesenje, (Donje Jesenje)	71,24	T6
RADOBOJ			

Turistička zona - Radoboj	Radoboj, (Gorjani Sutinski, Gornja Šemnica)	1,42	T
PREGRADA			
Stari Kamenelom - Pregrada I	Pregrada, (Pregrada)	1,58	T
Lovački dom	Pregrada, (Pregrada)	Izgrađeno: 0,34	T
Turistička zona - Jurišić	Pregrada, (Gabrovec)	0,12	T
Turistička zona - Antonić	Pregrada, (Velika Gora)	Izgrađeno: 0,37	T
HUM NA SUTLI			
Turistička zona - Hum na Sutli	Hum na Sutli, (Rusnica)	5,44	T
BEDEKOVČINA			
Ugostiteljski sadržaji i pojedinačni smještajni objekti	Bedekovčina, (Poznanovec)	9,2	T4
Turistička zona Poznanovec - istok	Bedekovčina, (Poznanovec)	4,94	T1
Sport i rekreacija – golf kod dvorca	Bedekovčina (Poznanovec)	27,96	R1
DESINIĆ			
Hum Kosnički - TZ 1	Desinić, (Hum Kosnički)	0,30 Izgrađeno: 0,07	T1
Hum Kosnički - TZ 2	Desinić, (Hum Kosnički)	0,65 Izgrađeno: 0,25	T1
Hum Kosnički - TZ 3	Desinić, (Hum Kosnički)	Izgrađeno: 0,52	T1
Hum Kosnički - TZ 4	Desinić, (Hum Kosnički)	1,12 Izgrađeno: 0,12	T1
Osredok Desinički	Desinić, (Osredok Desinički, Desinić)	1,72	T1
Desinić	Desinić, (Desinić)	1,95 Izgrađeno: 0,39	T1
Trnovec Desinički	Desinić, (Trnovec Desinički)	Izgrađeno: 0,8	T1
Šimunci - TZ 1	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,09	/
Šimunci - TZ 2	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,07	T1
Šimunci - TZ 3	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,11	T1
Škalić Zagorski	Desinić, (Škalić Zagorski)	0,95	T1
Gostenje	Desinić, (Gostenje)	1,74	T1
Jelenjak - TZ 1	Desinić, (Jelenjak)	Izgrađeno: 0,78	T1
Jelenjak - TZ 2	Desinić, (Jelenjak)	0,43 Izgrađeno: 0,02	T1
Jelenjak - TZ 3	Desinić, (Jelenjak)	Izgrađeno: 0,09	T1
ZABOK			
Gubaševo - Autokamp	Zabok, (Gubaševo)	4,74	T3
Pojedinačni objekti - Pavlovec Zabočki	Zabok, (Pavlovec Zabočki, Gubaševo)	3,03	T4

Pojedinačni objekti - Gubaševo	Zabok, (Gubaševo)	0,53	T4
Hotel Gjalski	Zabok, (Pavlovec Zabočki)	1,05 Izgrađeno: 0,37	T1
BUDINŠČINA			
Zajezda Sjever	Budinščina, (Zajezda)	3,83 Izgrađeno: 0,35	T5
Pokojec Sjever	Budinščina, (Zajezda, Pokojec)	18,42	T5
Pokojec	Budinščina, (Pokojec)	5,03	T4
Zajezda TZ - 1	Budinščina, (Zajezda)	0,45	T4
Zajezda TZ - 2	Budinščina, (Zajezda)	1,59	T4
Zajezda TZ - 3	Budinščina, (Zajezda)	0,24	T4
Zajezda TZ - 4	Budinščina, (Zajezda)	2,04	T4
Topličica - Gotalovec	Budinščina, (Topličica, Gotalovec)	Neizgrađeno: 1,33	T
Gotalovec	Budinščina, (Gotalovec)	2,83	T4,T5
HRAŠČINA			
//	//	//	//
LOBOR			
Petrova Gora	Lobor, (Stari Golubovec)	1,78	T5
Lobor	Lobor, (Lobor)	1,09	T4
Šipki	Lobor, (Šipki)	0,92 Izgrađeno: 0,76	T4
NOVI GOLUBOVEC			
Novi Golubovec	Novi Golubovec, (Novi Golubovec)	Izgrađeno: 0,14	T4
ZLATAR			
//	//	//	//
ZLATAR BISTRICA			
Sport i rekreacija – golf kod dvorca Poznanovec	Zlatar Bistrica (Lovrečan)	29,34	R1
OROSLAVJE			
//	//	//	//

Izvor: Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije

8.5. Aktivan odmor

Netaknuta priroda, zasad još uvijek nemasovnost zagorskog turizma te bogata kulturno-povijesna baština i gastro-običajna tradicija komparativne su prednosti na kojima Krapinsko-zagorska županija temelji specijaliziranu turističku ponudu namijenjenu pojedincima željnim novih iskustva i doživljaja.

Tabela 52 - Ponuda aktivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji

Planinarske staze	Planinarska staza Kunagora, Pregrada Planinarske staze na Strahinjčici Planinarske staze na Ivanščici Horvatove stube – Hunjka
Pješačke staze	Lovne staze krapinskog pračovjeka, Jesenje Po brvnu preko granice – Zagorska Sela (19 km) Od crkvice do crkvice – Zagorska Sela (22 km) K svetoj Emi – Zagorska Sela – Slovenija (10 km)
Poučne staze	Planinarsko-poučna staza Put orhideja, Radoboj Poučna eko-staza na Cesarskoj gori, Klanjec Povijesno-poučna staza Kamenjak
Moto staze	Moto cross staza Marof na lokaciji naselje Grbovec – Židovinjak Motociklistička staza Borje – Radoboj Off road staza – Lobor Staza za moto crosss, autocross i utrke quadova u Keblu (Auto moto klub Kebel)
Lokalne biciklističke rute	„Rimska cesta“, Radoboj (5,5 km) „Mirna“, Radoboj (6 km) „Put Klanjca i dolinom Sutle“ (41 km) „Okolicom Zaboka i Sv. Križa Začretja“ (32 km) „Pitoresknim brežuljcima i dolinama“ (22 km) „Ruta Vranyczany“ (47,5 km) „Okolicom Stubičkih Toplica“ (20 km) „Kroz Oroslavje dolinom rijeke Krapine“ (30 km) „Putovima Seljačke bune“ (36 km) „Put Medvednice i stubičkog kraja“ (50 km) „Od Marije Bistrice do Zeline“ (18 km) „Okolicom Lobora i zapadne Ivanščice“ (31 km) „Dvorcima, kurijama i brežuljcima središnjeg Zagorja“ (49 km) „Bregima, dolinama i vidikovcima sjeverno-istočnog Zagorja“ (42 km) „Uspón na Ivanščicu“ (27 km) „Putovima hrvatskih velikana“ (35 km) „Nezaboravni vidici s Vinagore“ (37 km) „Kroz pejzaž razigranih bregova“ (15 km) „Put vidikovaca“ (33 km) „Povijesnim putovima krapinskog pračovjeka“ (30 km) „Po obroncima Maceljske gore“ (38 km)

paragliding uzletišta	Marija Bistrica – Podgorje Bistričko (8 km) Marija Bistrica (7 km) Podgorje Bistričko (10 km) Globočec – Poljanica – Šušobreg (12,5 km) Tugonica – Poljanica (10 km) Tugonica – Podgrađe – Selnica (4 km) Podgrađe (6 km) Selnica (8 km) „Putevima dvaju izvora“ (33 km) Biciklistička staza TD Tuhelj (36 km) „Put kroz Dugnjevac“ (18 km) „Gupčevim krajem“ (35 km) Kumrovec – Škrnik – Brezakovec - Zagorska Sela (7 km) „Po slovenskim i hrvatskim brdima“ – Zagorska Sela (29 km) „Lagano dolinom zdravlja“ – Zagorska Sela (6 km) „Uzbrdo i nizbrdo“ – Zagorska Sela (54 km)
	Uzletište na Ivanščici – Grtovec, Pokojec Uzletište na Kunagori, Pregrada Uzletište u Petrovoj Gori, Lobar Uzletište kod Planinarskog doma Strahinjčica, Radoboj

Izvor: Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije

Osim lokalnih biciklističkih ruta koje su rezultat lokalnih inicijativa te imaju različit stupanj razvijenosti (dio ruta označen, dio neoznačen, karte uglavnom nepostojeće, loša popratna biciklistička infrastruktura), kroz projekt Krapinsko-zagorske županije „Mreža biciklističkih turističkih ruta“, u suradnji s udrugom Ruralni tandem, identificirana je mreža biciklističkih ruta (21 ruta) ukupne dužine od 688 km, a rute su u rasponu 15 - 50 km. Biciklističke rute su zamišljene s namjenom i prilagodbom za rekreativne bicikliste (pojedince i grupe) te obitelji s djecom koji mogu dnevno prijeći 10 - 40 km, a maksimalno 70 km. Biciklističke rute prolaze uz turističke atrakcije i ostale kulturno-povijesne i prirodne znamenitosti na području Krapinsko-zagorske županije, a rute su povezane i sa Slovenijom na točkama nekadašnjih međunarodnih ili međudržavnih graničnih prijelaza. Vrsta podloge je uglavnom asfalt i makadam po prometnicama niskog/nizjeg intenziteta prometa motornih vozila, a samo u iznimnim slučajevima kraće sekcije šumskih i poljskih putova. Također, samo u iznimnim slučajevima, kada za to nema prometne (cestovne) infrastrukturne alternative, kraće dionice biciklističkih ruta prolaze i prometnijim dijelovima prometnica. Mreža biciklističkih ruta prezentirana je putem četiri tiskana vodiča/karte te web portala www.zagorjebike.com.hr.

Osim navedenih rekreacijsko-sportskih resursa za aktivan odmor, važno je spomenuti i mogućnosti za sportski turizam. Vanjsko nogometno igralište u neposrednoj blizini Terma Tuhelj te vanjska igrališta (igralište za tenis i nogometno igralište) u Donjoj Stubici omogućavaju profesionalnim sportskim ekipama da održavaju kvalitetne pripremne treninge za važna natjecanja. Županijskim prostornim planom definirano je i područje predviđeno za golf terene koje se nalazi na trameđi općina Bedekovčina (Poznanovec), Mače i Zlatar Bistrica.

Tabela 53 - Potencijali za daljnji razvoj dodatnih sadržaja i turističke ponude u Krapinsko-zagorskoj županiji

Pejzaž	Arheološka nalazišta	Atrakcije i lokaliteti
Betlehemska špilja u Stubičkim Toplicama	Hanžekova špilja u Belcu kod Zlatara	Mauzolej Jakoba Badla u Krapinskim Toplicama
Horvatove stube u Donjoj Stubici	Ravno Brezje, Kumrovec – prapovijesni arheološki lokalitet	Sarkofazi obitelji Erdödy

Kostelgrad kod Pregrade	Špičak (Zagorska Sela)	Rudnik sumpora u Radoboju
Lenartove stube u Pregradi	Arheološko nalazište "Stari grad" u Donjoj Stubici (Tahyjev grad)	Bedekovčanska jezera
Hrvatski vrt perunika u Donjoj Stubici	Brdo Zašat u Krapinskim Toplicama – kasno brončano doba	
	Nalazište fosila školjaka u Zaboku	
	Nalazište fosila vinove loze u Radoboju	

Izvor: Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije

8.6. Kultura

Prostorni planovi uređenja gradova i općina daju detaljnu obradu kulturne i prirodne baštine temeljem konzervatorskih podloga, sa smjernicama i mjerama zaštite. Potrebna je međutim nova sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara, budući da su mnogi devastirani, ruševni ili potpuno nestali te izgubili svojstva po kojima su bili proglašeni zaštićenima, preventivno zaštićenima ili evidentiranima za zaštitu temeljem prostorno-planske dokumentacije.

Krapinsko-zagorska županija obiluje raznovrsnom i vrijednom kulturno-povijesnom baštinom (arheološki lokaliteti, burgovi, dvorci, crkve, kurije, običaji...) što i danas obogaćuje kulturnu djelatnost županije kroz razne manifestacije, ustanove, institucije i susrete.

Sukladno zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, sačinjen je *Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske*. Sukladno navedenom registru, u Republici Hrvatskoj ukupno je zaštićeno 8.445 kulturnih dobara. U Krapinsko-zagorskoj županiji zaštićeno je ukupno 256 lokaliteta (3,03%). Detaljna analiza sukladno kategorizaciji prikazana je u tabeli 8.

Tabela 54 - Kategorizacija zaštićene kulturne baštine, 2014. godina

VRSTA ZAŠTITE	Broj
Nematerijalno kulturno dobro	3
Nepokretno kulturno dobro - kulturno-povijesna cjelina	12
Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	184
Pokretno kulturno dobro- muzejska građa	6
Pokretno kulturno dobro – pojedinačno	38
Pokretno kulturno dobro – zbirka	13
UKUPNO	256

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, 2014. godina

Posebno je važno napomenuti da su među 12 dobara iz Republike Hrvatske uvrštenih na UNESCO-vu *Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva* upisani umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračka s područja Hrvatskog zagorja te medičarski obrt na području sjeverne Hrvatske.

Tabela 55 - Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara, obnovljenih kulturnih dobara i kulturnih dobara u obnovi u razdoblju 1995. - 2011. godine

	Ukupni broj nepokretnih kulturnih dobara	N lista	Z lista	P lista	Obnovljena kulturna dobra	Udio u ukupnom broju	Kulturna dobra u obnovi	Udio u ukupnom broju
Krapinsko-zagorska županija	188	/	179	9	/	/	39	20,7%
Republika Hrvatska	5936	33	5305	631	1304	21,9%	665	11,2%
Udio KZZ / RH	3,17%	/	3,37%	1,42%	/	/	5,86%	/

Izvor: Ministarstvo kulture, 2012. godina

Legenda: Z lista - Lista zaštićenih kulturnih dobara,

N lista - Lista kulturnih dobara nacionalnog značenja

P lista - Lista preventivno zaštićenih dobara

Od ukupno 188 nepokretnih kulturnih dobara, njih 15 (7,9%) nalazi se na listi ugroženih kulturnih dobara, odnosno 2,7% ukupno ugrožene kulturne baštine Republike Hrvatske. U skupinu ugroženih kulturnih dobara možemo ubrojiti većinu arheoloških nalazišta (6 lokaliteta u 2014. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji), etnološku kulturnu baštinu, fortifikacijske građevine, dvorce i veći broj kulturno povijesnih cjelina zbog zapuštenosti ili neadekvatnih intervencija.

Problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara, posebno preventivno zaštićenih i evidentiranih koji se štite prostorno-planskom dokumentacijom, ogleda se u nedonošenju odluka o njihovoj zaštiti sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a imaoci kulturnih dobara često nisu upoznati o posjedu kulturnog dobra na lokalnoj razini. S obzirom da nema odluke o zaštiti kulturnog dobra, imaoci nisu upoznati s obvezama i pravima sukladno zakonskim propisima.

Bogata kulturna ostavština upotpunjenja raznim događanjima postaje zanimljiv turistički proizvod. Tako Muzeji Hrvatskog zagorja u čijem su sastavu: Muzej seljačkih buna smješten u Dvorcu Oršić, muzej Dvor Veliki Tabor u Desiniću, Muzej Staro selo u Kumrovcu, Muzej krapinskih neadnertalaca na arheološkom nalazištu Hušnjakovo u Krapini te Galerija Antuna Augustinčića u Klanjcu, raznim događanjima upotpunjuju stalni muzejski postav. Primjeri takvih događanja su: Srednjovjekovne svečanosti u Velikom Taboru, Tabor Film Festival, Geološka škola na Hušnjakovu, Noć krapinskog pračovjeka, Ljeto u Dvorcu Oršić, ili npr. Zagorska svadba u Muzeju Staro selo.

Osim navedenih događanja, tijekom cijele godine na području cijele Krapinsko-zagorske županije odvijaju se različita događanja s ciljem animiranja posjetitelja za destinaciju, s jedne strane te upotpunjavanja turističke ponude, s druge strane. Međutim, trenutna struktura i koncept događanja uglavnom dominantno privlači lokalno stanovništvo, dok pravih turističkih događanja koja generiraju noćenja i značajan dolazak posjetitelja izvan Zagorja još uvijek nema.

9. Poljoprivreda

Poljoprivredna djelatnost na području Krapinsko-zagorske županije uvjetovana je konfiguracijom terena, kvalitetom tla, razmještajem stanovnika i tradicionalnim načinom življenja na manjim posjedima. Za intenzivnije bavljenje poljoprivredom, prirodni uvjeti su slabi, teren je brdovit, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda. Pored toga, nema većih melioracijskih zahvata u cilju privođenja tla za poljoprivrednu proizvodnju. Jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost.

Tabela 56 - Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji

Godina	Obiteljska poljoprivredna gospodarstva	Obrti	Trgovačka društva	Zadruga	Ostali	UKUPNO
2003.	4.640	54	18	11	0	4.723
2012.	9.010	86	51	14	2	9.163
2013.	8.931	121	67	19	2	9.140
2014.	8.571	85	58	8	1	8.723

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2015. godina

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području Krapinsko-zagorske županije, u 2014. godini upisano je ukupno 8.723 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je 8.571 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Značajan udio čine i obrti koji su bilježili znatan rast u do 2013. godine. Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području Krapinsko-zagorske županije 70% je obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava čiji su nositelji muškarci, dok je samo 30% žena koje su nositeljice obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredne površine obuhvaćaju gotovo 16% ukupne površine Krapinsko-zagorske županije, a najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice (55,24%) te livade (33,64%). U promatranom razdoblju uočljiv je trend smanjenja površina pod vinogradima i miješanim višegodišnjim nasadima.

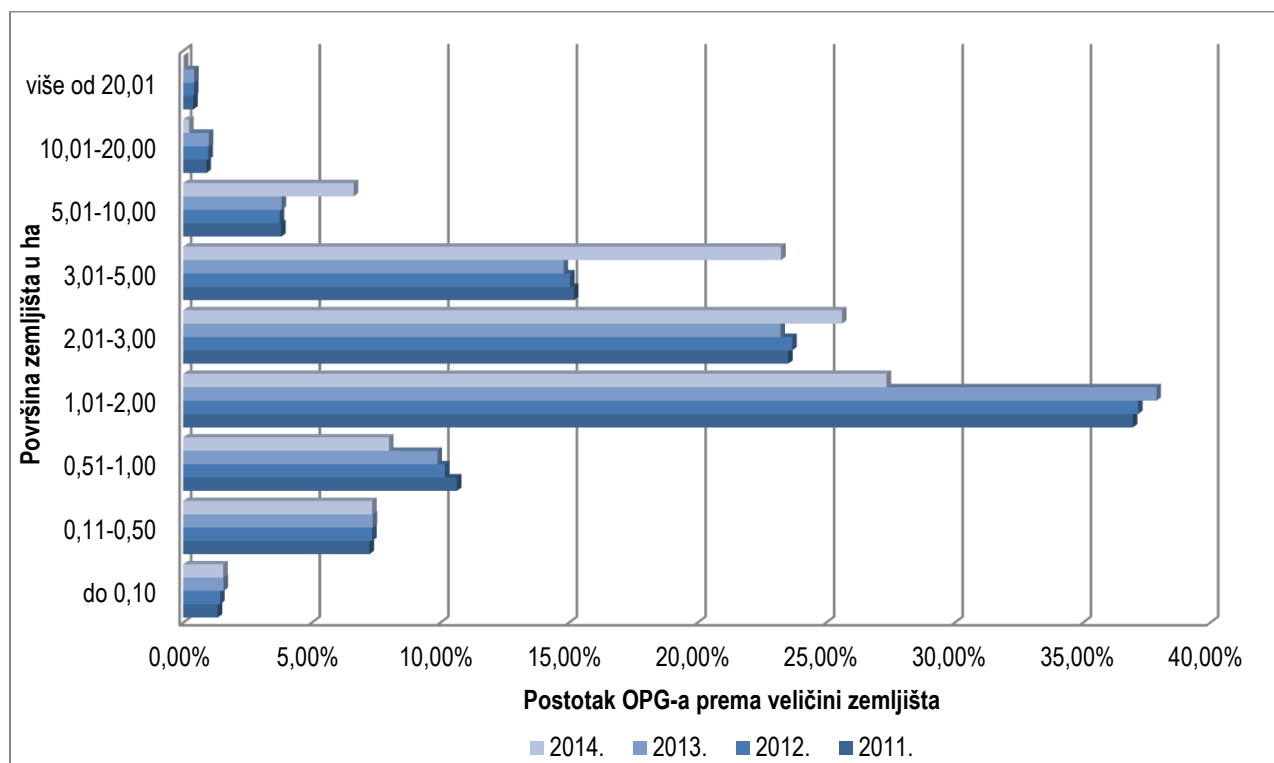
Tabela 57 - Površina zemljišta prema vrsti uporabe (ha)

Vrsta poljoprivrednog zemljišta	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2015. godina
	Površina (ha)	Površina (ha)	Površina (ha)	Površina (ha)
Oranica	9.991	10.305	10.511	11.071
Staklenik/plastenik	10	10	10	11
Livada	6.724	6.705	6.529	6.743
Pašnjak	390	391	392	320
Vinograd	818	790	779	774
Voćnjak	849	880	902	1.012
Orašasti plodovi	86	92	93	-
Miješani višegodišnji nasad	71	72	67	61
Ostalo zemljište	39	38	49	51
Ukupno	18.978	19.283	19.332	20.043

Izvor: Arkod, 2014. godina

Prema podacima iz 2014. godine, najveći broj kućanstava imao je veličinu posjeda 1 - 3 ha (53%), zatim slijede kućanstva s posjedima veličine do 1 ha površine - 17%; dok je najmanje kućanstva koja imaju posjede veličine iznad 10 ha (0,3%). Međutim, u promatranom razdoblju vidljiv je blagi rast površina poljoprivrednog zemljišta, što slijedi povećanje broja poljoprivrednih gospodarstava. Posebno je značajan porast udjela poljoprivrednog zemljišta površine od 2,01 do 10 ha što dovodi do zaključka da su poljoprivredna gospodarstva počela s okrupnjivanjem zemljišta.

Grafikon 42 - Veličina zemljišta po kućanstvu

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2013.

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji. Prirodni uvjeti s relativno blagom klimom, bez ekstremno visokih ljetnih temperatura pogoduju uzgoju goveda. Voluminozna krmiva kao najvažnija komponenta u ishrani goveda imaju u Županiji pogodne prirodne uvjete. Međutim, u promatranom razdoblju (2010. – 2014.) uočeno je da broj krava opada te se time smanjuje broj uzgajivača krava. Budući da se temeljem trenutno važećim zakonskih odredbi, svinje, ovce i koze ne označavaju, ne postoje relevantni podaci o stvarnom stanju u stočarstvu. Podaci su prikazani za uzgojno valjanu stoku sukladno evidenciji Hrvatske poljoprivredne agencije.

	2010. godina		2011. godina		2012. godina		2013. godina		2014. godina	
	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača
Krave	7.599	3.785	7.235	3.358	6.718	-	6.275	-	5.973	-
Svinje	-	-	-	-	11.974	-	-	-	-	-
Ovce	197	8	170	8	165	7	130	7	225	8
Koze	207	4	203	4	162	3	92	2	0	0

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće

Napomena: Ovce – broj uzgojno valjanih ovaca u promatranim godinama,

Koze – broj uzgojno valjanih koza.

Na području Županije uzgojem svinja za vlastite potrebe bavi se oko 90% gospodarstava, dok je vrlo malo proizvođača koji se bave uzgojem tovljenika za potrebe tržišta i uzgajivača koji drže matične svinje.

Tabela 58 - Peradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji

	2010. godina		2011. godina		2012. godina		2013. godina		2014. godina	
	Broj kljunova	Broj uzgajivača	Broj kljunova	Broj uzgajivača	Broj kljunova	Broj uzgajivača	Broj kljunova	Broj uzgajivača	Broj kljunova	Broj uzgajivača
Perad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zagorski puran	1.329	102	1.551	95	2.171	95	1.871	80	1.728	74

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće

Kao što je slučaj i u stočarstvu, temeljem trenutno važećih zakonskih odredbi, perad se ne označava te iz tog razloga ne postoje relevantni podaci o stvarnom stanju u peradarstvu. Također, podaci o uzgoju Zagorskog purana ukazuju isključivo na podatke o uzgojno-selekcijском odabiru.

Zagorski puran prvi je proizvod u kategoriji svježeg mesa koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“, što je jedan od načina zaštite autohtonih proizvoda koji su specifični za određeno zemljopisno područje, a imaju posebna prehrambena i organoleptička svojstva te kvalitetu koja je kod Zagorskog purana postignuta tradicionalnim načinom uzgoja na otvorenom. Time je Zagorski puran kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije.

Na području Krapinsko-zagorske županije djeluje Savez pčelarskih udruga koji okuplja sedam pčelarskih udruga s područja županije, a Savez trenutno broji 433 članova od kojih je 210 članova završilo pčelarsku školu. Od ukupnog broja pčelara, njih 34¹³ upisano je u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla.

U 2012. godini dobiveno je Rješenje za registraciju žiga Bagrem med zagorskih brega od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo čime je zagorski bagremov med dobio potvrdu vrijednost kakvu i zaslužuje, a sama registracija doprinosi i komercijalnoj vrijednosti meda i mogućnosti prodaje, ali ne bilo kakve jer se radi o kontroliranoj proizvodnji. Višegodišnjem praćenjem botaničkog podrijetla bagremovog meda uočila se mogućnost njegove zaštite kao i kreiranja županijske robne marke.

S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije Krapinsko-zagorska županija je 2005. godine u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pokrenula projekt „Bagrem med zagorskih brega“. Tijekom tri godine provodile su se fizikalno-kemijske analize na Prehrambenom biotehnoškom fakultetu te je utvrđeno da uzorci meda s područja Krapinsko-zagorske županije zadovoljavaju norme kemijskih i fizikalnih

¹³ Prema popisu objekata upisanih u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla na dan 30. kolovoza 2012. Popis vodi Ministarstvo poljoprivrede RH.

parametara prema istraživanjima provedenim od strane 15 vodećih europskih instituta za analitiku meda. Stoga su se rezultati provedenih fizikalnih i kemijskih parametara iskoristili za specifikaciju proizvoda potrebnog za pokretanje zaštite županijske robne marke bagremovog meda.

Krapinsko-zagorska županija, prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje - Međimurje, a područje se smatra izrazito vinorodnim s višestoljetnom tradicijom uzgoja vinove loze. Rezultati provedenih analiza ukazuju da zagorski vinogradari danas rade visoko kvalitetna bijela vina koja pripremaju kao lagana do srednje jaka, suha ili srednje slatka. Sva su vina kristalno bistra ili bistra, a bijela su vina obilježena osobitim cvjetnim ili voćnim aromama. U proizvodnji vina prednjače chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Svjetski poznata su i specijalna predikatna vina i ledene berbe. Vina proizvedena od crnih sorti vinove loze uglavnom su svježja, voćna i s niskim taninom.

Tabela 59 - Vinogradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji

Godina	Ukupna površina, ha	Ukupan broj trsova	Broj vinogradara
2010.	667,49	4.122.782	4.912
2011.	671,86	4.146.507	4.920
2012.	677,25	4.178.402	4.923
2013.	686,03	4.225.397	4.927

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U usporedbi s ukupnom površinom pod nasadima vinove loze iz 2003. godine (521,81) odnosno broja trsova (3.262.127) i ukupnog broja vinogradara (4.462), uočen je porast navedenih usporednih parametara. U odnosu na 2010. godinu tijekom 2013. godine broj vinogradara bio je veći za 0,3% što je ujedno dovelo do povećanja površina pod nasadima vinove loze (2,78%) te broja trsova (2,5%). Razlike u površini (ha) pod nasadima vinove loze u odnosu na površinu vinograda (ha) (tablica 29 Površina zemljišta (ha) prema vrsti uporabe) proizlaze iz različitih evidencija koje nas upućuju na aktivno bavljenje vinogradarstvo. Sukladno zakonskim odredbama, obveznici upisa u Vinogradarski registar su svi proizvođači koji posjeduju površinu zasađenu vinovom lozom od najmanje 0,1 ha ili imaju obvezu podnositi izjave o berbi, izjave o proizvodnji i izjave o zalihama, dok je upis u ARKOD obavezan za sva poljoprivredna zemljišta na poljoprivrednom gospodarstvu i/ili za sve poljoprivredne površine koje poljoprivredno gospodarstvo koristi. Dakle, iako na području Krapinsko-zagorske županije u 2013. godini ukupna površina pod vinogradima iznosi 778,76 ha, vinogradarstvom i vinarstvom aktivno se bavi 4.927 vinogradara na ukupnoj površini 686,03 ha. Iako se ukupna površina pod vinogradima u promatranom razdoblju (2011. - 2013.) smanjuje, kada govorimo o aktivnom vinogradarstvu, u istom razdoblju broj vinogradara, ukupna površina te ukupan broj trsova kontinuirano raste.

Tabela 60 - Voćarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji

2012. godina		2013. godina		2014. godina		2015. godina	
Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača	Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača	Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača	Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača
875,28	3.786	888,88	3.830	890,49	3.839	1.011,52	4.017

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Krapinsko-zagorska županija je tradicionalno voćarsko proizvodno područje u kojem prevladavaju klimatski uvjeti za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, ljeske i jagodičastog voća. Iz tabele 36. vidljivo je povećanje i površinama pod nasadima i broja uzgajivača. Posljednjih godina uočen je veliki interes za uzgojem egzotičnog voća kao što su goji bobice, tayberry i slično, no na

području Krapinsko-zagorske županije svakako prednjači uzgoj aronije gdje je uočen porast od 117% površina pod nasadima u razdoblju od dvije godine.

Posljednjih se godina velika pažnja usmjerava na poticanje integrirane i ekološke proizvodnje. Iz tabele 7 vidljivo je kako u integriranoj proizvodnji tijekom godina dolazi do oscilacije broja poljoprivrednih gospodarstava, no one su gotovo zanemarive, budući da je zamijećen rast različitih kultura pod integriranom proizvodnjom. U ekološkoj proizvodnji u promatranom razdoblju 2011. - 2014. uočen je kontinuirani rast kako poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrednih kultura sve do 2013. godine nakon čega u narednoj godini dolazi do smanjenja. Razlika između ukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava i ukupnog broja poljoprivrednih kultura proizlazi iz činjenice da jedno gospodarstvo može uzgajati više različitih kultura što je posebno vidljivo u ekološkoj proizvodnji.

Tabela 61 - Integrirana i ekološka proizvodnja

Proizvodnja	Broj PG-a	Povrćarstvo	Voćarstvo	Vinogradarstvo	Ostalo	Ukupno	
Integrirana	2011.	11	-	10	2	-	12
	2012.	10	-	8	2	-	10
	2013.	9	-	9	2	-	11
	2014.	10	-	9	3	-	12
Ekološka	2011.	16	7	9	4	12	32
	2012.	17	12	12	5	22	51
	2013.	22	12	17	6	17	52
	2014.	32	11	16	6	6	39

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Krapinsko-zagorska županija kroz provedbu Mjera ruralnog razvoja nastoji potpomagati zagorske poljoprivrednike, podići razinu kvalitete poljoprivrednih prehrambenih i šumskih proizvoda te osigurati konkurentnost na tržištu. Riječ je o sklopu mjera usmjerenih na edukacije za korisnike mjera ruralnog razvoja, potpore za pripremu projekata, poticanje komercijalizacije tradicionalnih poljoprivredno-šumskih prehrambenih proizvoda i tradicionalnih zagorskih jela, promociju tradicionalno poljoprivredno-šumskih prehrambenih i obrtničkih proizvoda i tradicionalne zagorske kuhinje, uspostavu i jačanje proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, potporu samoopskrbnim gospodarstvima koja proizvode za vlastite potrebe i tržišta, razvoj turističkih djelatnosti te na poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje te održivog gospodarenja šumama. Navedene mjere provodile su se u razdoblju 2012. - 2013. godini putem Javnih poziva. Izrađena je i analiza temeljem koje je utvrđeno da je po Javnim pozivima u 2012. i 2013. godini zaprimljeno ukupno 411 prijava, od kojih je odobreno 347 te su isplaćena sredstva u iznosu od 3.622.668,30 kuna. Najviše prijava je pristiglo na Javni poziv za potporu za samoopskrba gospodarstva koja proizvode za vlastite potrebe i tržište te ta mjera ima najveći broj korisnika potpore, njih 185 u 2012. i 2013. godini. Kroz potporu za investicijska ulaganja u poljoprivredi u posljednje dvije godine isplatila su se sredstva u iznosu od 1.214.892,43 kune te je samim time navedena potpora u odnosu na ostale isplaćena u najvećem iznosu. Poticanje komercijalizacije tradicionalnih poljoprivredno šumskih prehrambenih proizvoda i tradicionalnih zagorskih jela je mjera putem koje je zabilježen slabi interes, ali su se planirana sredstva preusmjerila na podmjeru Potpora za investicijska ulaganja za koju je veliki interes poljoprivrednika. Mjera Uspostava i jačanje proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija pokazala se kao najlošija mjera, jer u dvije godine njene provedbe nije zaprimljena ni jedna prijava.

Iz svega navedenog vidljivo je da područje Krapinsko-zagorske županije karakterizira usitnjena i nespecijalizirana poljoprivredna proizvodnja te nerazvijeno tržište. Potrebno je u područje poljoprivrede ugraditi marketinški način razmišljanja i tržišnog nastupa. Istraživanje i izrada programa proizvodnje autohtonih i specifičnih tradicionalnih proizvoda te koncipiranje strateških proizvodnih programa koji će omogućiti razvoj obiteljskih gospodarstava treba biti kontinuirani zadatak.

Na području poljodjelstva primarni je zadatak prostornog uređenja racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta i smanjivanje korištenja kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta za nepoljodjelske svrhe. Treba sprječavati degradaciju malih seoskih gospodarstava i depopulaciju ruralnog područja te poticati povećanje zemljišnog posjeda kao i bolje iskorištavati postojeće i privoditi svrsi do sada neobrađene i zapuštene poljodjelske površine osobito u pograničnom području. Kod korištenja poljodjelskih resursa potrebno je uzeti u obzir aspekte zaštite okoliša, demografsku i gospodarsku problematiku te donijeti propise i poticajne mjere kako bi se unaprijedilo "održivo" korištenje i upravljanje tlom.

Iz situacijske analize vidljivo je također da je potrebno poraditi na razvoju specijaliziranih, konkurentnih i dugoročno održivih gospodarstava kako bi se osigurao stabilan poljoprivredni dohodak i omogućio adekvatan životni standard poljoprivrednim proizvođačima. Važno je da se kontinuirano radi na razvoju i očuvanju ruralnih područja i očuvanju tradicionalnih ruralnih vrijednosti te na stvaranju uvjeta za održanje što većeg broja malih gospodarstava, kroz modernizaciju ili usmjeravanje na nove proizvode i djelatnosti. Kako su sve teži uvjeti u poljoprivrednoj proizvodnji, poljoprivredna gospodarstva bi trebalo organizirati i povezati zbog zajedničkog nastupanja poljoprivrednih gospodarstava, tj. lokalnih proizvođača radi zajedničke proizvodnje i plasmana proizvoda na tržište. Također treba poraditi na kvaliteti i kvantiteti poljoprivrednih proizvoda i dovesti ih na konkurentnu razinu s drugim proizvodima, odnosno potrebno je stvoriti robne marke poljoprivrednih proizvoda kako bi se stekla njihova prepoznatljivost i prepoznatljivost Krapinsko-zagorske županije.

STANJE U OKOLIŠU/PROSTORU

10. Kvaliteta okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Područje Krapinsko-zagorske županije zbog specifičnog geografskog položaja te reljefnih karakteristika prostora karakterizira kontinentalna klima s nekoliko specifičnih podtipova. Opće priznata klasifikacija W. Koeppena smješta prostor Hrvatskog zagorja u C tip klime: umjereno topla kišna klima s toplim ljetom i s najmanje oborina u zimskoj polovini godine, označena tipom Cfbwx. Najmanje oborina ima zimi, a najviše u toplijoj polovici godine, tj. u vegetacijskome razdoblju. U mjesecu lipnju, srpnju i kolovozu zabilježene su najviše maksimalne temperature dok su u siječnju i veljači zabilježene najniže minimalne temperature. Kako klima Krapinsko-zagorska županije spada u kontinentalno-panonsku klimu, podaci meteorološke postaje Zagreb-Maksimir uzeti su u obzir kod prikaza godišnjih osnovnih meteoroloških elemenata padalina (sukladno metodologiji Državnog hidrometeorološkog zavoda) – prikaz u tabeli u nastavku.

Tabela 62 - Srednje godišnje i godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških elemenata, 2010. - 2013. godina

Godina	Srednje godišnje vrijednosti			Godišnje vrijednosti			
	Temperatura zraka °C	Tlak zraka, hPa	Relativna vlaga zraka, %	Količina oborina mm	Broj dana sa snježnim pokrivačem ≥ 1 cm	Vedri dani	Oblačni dani
2010.	11,3	998,7	75	1059,9	49	32	149
2011.	12,1	1003,5	71	517,0	9	68	112
2012.	12,5	1001,6	68	761,1	31	64	97
2013.	11,9	1000,7	74	1052,7	38	46	147

Izvor: Statistički ljetopis 2011., 2012., 2013. i 2014. godine, www.dzs.hr

Prema raspodjeli percentila, toplinske prilike Krapinsko-zagorske županije u posljednje 3 godine opisane su dominantnom kategorijom vrlo toplo u koju su svrstana i šira područja Varaždina i dio središnje Hrvatske. Županija spada u kategoriji **vrlo kišno** kao i dio Sjeverozapadne i Središnje Hrvatske, zatim dio sjevernog i srednjeg Jadrana s pripadnim zaleđem te šire područje Dubrovnika. Osim navedenog, usporedbom vrijednosti srednjih godišnjih temperatura zraka, u posljednje tri promatrane godine vidljivo je da temperatura zraka u Hrvatskoj pa tako i Krapinsko-zagorskoj županiji i dalje prati trend globalnog zatopljenja s izvjesnim međugodišnjim kolebanjima.¹⁴

U Krapinsko-zagorskoj županiji razlikuju se tri osnovne vrste reljefa:

- naplavne ravni,
- brežuljkasti krajevi – pobrđa,
- gorski masivi.

¹⁴ Državni hidrometeorološki zavod, Praćenje klime, 2014. godina, <http://klima.hr/klima.php?id=ocjgodina>

Naplavna ravan rijeke Krapine je najznačajnija i površinom najveća. Najniži naplavni dio doline nalazi se na visini od 120 metara. Prostrana naplavna ravan rijeke Krapine bitno je područje razvoja poslovnih zona, urbanizaciju te gradnju infrastrukturnih koridora duž cijele županije. Prigorski pojasevi na prisojnim (južnim) stranama predstavljaju prostor pogodan za razvoj vinogradarstva, a u to pripadaju prigorja Maceljske Gore, Strahinčice, Ivančice, Cesargradske Gore. Neobrađeni prostor prigorja najvećim je dijelom obrastao šumom.

10.1. Prirodni resursi

Najvažniji prirodni resursi županije su termalni izvori te izvori pitke vode koji se najvećim dijelom koriste u komercijalne svrhe (lokalni vodovodi) za koje je i nadalje potrebno planirati i provoditi mjere zaštite. Termalni izvori Stubičkih i Krapinskih Toplica koriste se u turističko-zdravstvene svrhe, dok se Sutinske i Tuheljske Toplice koriste u turističko-rekreacijske svrhe.¹⁵ Ipak, termalni imaju puno veći potencijal te predstavljaju neiskorišteni potencijal za zdravstveno-turističke svrhe (primjer: Šemničke toplice).

Kulturna i prirodna baština uključuju zaštitu materijalnih i nematerijalnih dobara odnosno cjelokupni prirodni okoliš s pripadajućom florom i faunom. Spomenuta baština je jedna od značajnih karakteristika prostora županije koja, unatoč svojoj vrijednosti i značenju, nije dovoljno iskorištena, a u velikoj je mjeri zabrinjavajuće zapuštena i nedovoljno zaštićena. Relativno očuvani prirodni i kultivirani krajolik potrebno je štiti kao izuzetan prostorni potencijal te ga uz prirodnu i kulturnu baštinu bolje koristiti za razvoj turizma.

Na području županije dominantne su nemetalne mineralne sirovine od kojih je najznačajnija eksploatacija i prerada tehničkog kamena, pijeska i opekarske gline. U 2012. godini ukupno 1,16% ukupnog prihoda gospodarstva otpada na djelatnost rudarstvo i vađenje te u tom sektoru djeluje 8 poduzetnika.

Sve do 70-ih godina prošloga stoljeća eksploatirao se ugljen (lignitni slojevi Konjščinske sinklinale, potez Mali Tabor – Klenovec – Lupinjak - Hlevnica te južno područje Ivančice), no uslijed iscrpljenja rezervi i neekonomičnosti eksploatacije, svi ugljenokopi su zatvoreni.

Zbog svoje vatrostalnosti od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine te se eksploatacija vrši za potrebe opekarske industrije u Bedekovčini.

Kamenolomi Kuna gore (Pregrada), Strahinčice (Gorjak), Ivančice (Očura) i Cesargore (Sv. Križ) aktivni su i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu tih gora tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci).

Šume u Krapinsko-zagorskoj županiji zauzimaju 35,5% površine dok je ukupna površina šuma u Hrvatskoj veća te iznosi 47%. Od ukupno 43 718 hektara kolika je površina šuma u KZZ-u, privatne šume nalaze zauzimaju 33 758 hektara (77,2%), dok državne šume zauzimaju 9 960 hektara ili 22,8% šumske površine.¹⁶ Djelatnost šumarstva ne predstavlja onaj dio gospodarskih djelatnosti koji mogu činiti osnovicu za određeni značajniji razvoj. Krapinsko-zagorska županija ne raspolaže takvom šumskom osnovom koja bi mogla biti podloga za značajniji industrijski razvoj u području drvne industrije, ali može poslužiti kao izvor obnovljivih energenata. Pored gospodarske vrijednosti šuma, potrebno je voditi računa i o rekreacijskoj, lovnoj i turističkoj vrijednosti koja je značajna, ali nedovoljno iskorištena. Rascjepkanost šuma i vrlo mala površina po vlasniku i parceli te slabije gospodarenje u odnosu na državne šume osnovna je karakteristika privatnih šuma. Jedan od razloga slabog gospodarenja šumama je loša edukacija vlasnika, a nedostatak podataka je problem vezan uz upravljanje

¹⁵ Sutinske toplice trenutno nisu u funkciji.

¹⁶ IZVOR: Ivan Martinić, Bioraznolikost u privatnim šumama, Šumarski fakultet sveučilišta u Zagrebu, II. dopunjeno izdanje, Krapina 2013.

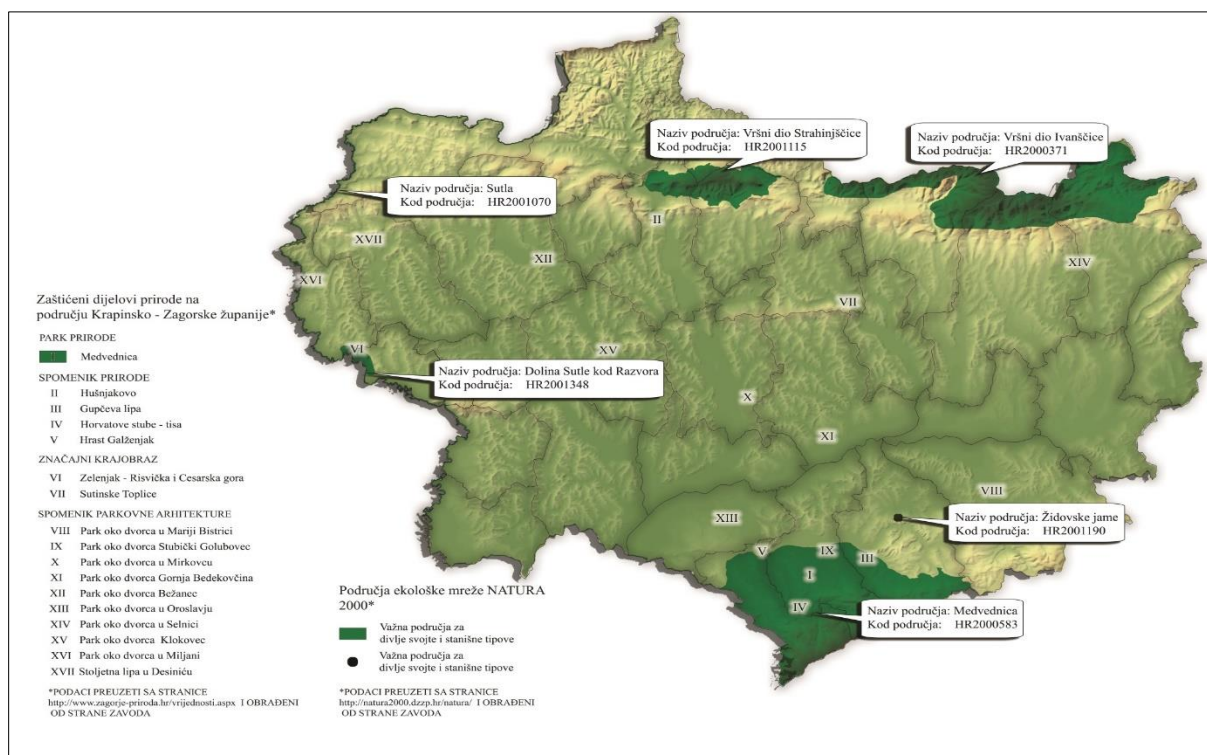
šumama. Posljedica toga je loše ukupno stanje privatnih šuma, a to se negativno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost.

10.2. Zaštićeni dijelovi prirode i ekološka mreža Natura 2000 u Krapinsko-zagorskoj županiji

Na području KZZ nalazi se 16 zaštićenih dijelova prirode u kategorijama spomenik prirode, značajni krajobraz i spomenik parkovne arhitekture koji obuhvaćaju površinu od 396,6 ha. Pored toga, na području KZZ nalazi se i 27% teritorija parka prirode Medvednica kojim upravlja Javna ustanova «Park prirode Medvednica» koju je osnovala Vlada RH. Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije predviđena je zaštita većeg broja novih prirodnih vrijednosti.

Osim zaštićenih dijelova prirode u navedenim kategorijama, na području KZZ nalaze se područja ekološke mreže Natura 2000. Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10 % te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnog stanja Natura 2000 vrsta prema Direktivama o pticama i staništima.

Slika 2 - Zaštićeni dijelovi prirode na području Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

10.3. Ugrožena flora i fauna Krapinsko-zagorske županije

Veliki broj biljnih i životinjskih vrsta u KZZ-u je ugrožen zbog različitih prirodnih čimbenika koji utječu na smanjenje veličine populacije vrsta ili antropogenog učinka koji uzrokuje sve veći pritisak na prirodu.

Pokazalo se da je oko 60% uzročnika ugroženosti biljnih vrsta povezano s gubitkom staništa. Promjene koje su rezultirale negativnim posljedicama su odvodnjavanje močvarnog staništa, razvoj brojnih naselja i gospodarskih djelatnosti, promjene vodnog režima, promjene u poljoprivredi i gradnja infrastrukture.

Na području Županije izdvajaju se sljedeće kategorije ugroženosti: regionalno izumrle svojte (Regionally Extinct - RE), Kritično ugrožene svojte (Critically Endangered – CR), ugrožene svojte (Endangered - EN) i osjetljive svojte (Vulnerable - VU).

Osjetljivost slatkovodnih ekosustava i pritisak kojem su izvrgnuti čovjekovim djelovanjem stavlja ribe u vrlo težak položaj. Sve veće onečišćenje rijeka i potoka otpadnim vodama iz industrije i kućanstava, regulacija i pregradnja vodotoka, uklanjanje drvenaste vegetacije uz korita, invazivne vrste riba i još drugi faktori negativno utječu na populacije riba zbog čega je veliki broj vrsta ugrožen ili će u skorij budućnosti postati ugrožen.

Najveći razlog ugroženosti vodozemaca je nestanak i uništavanje njihovih staništa (regulacija vodotoka), primjena pesticida u poljoprivredi, onečišćenje voda, stradavanje na prometnicama te unos stranih vrsta. Sve vrste vodozemaca su zaštićene Zakonom o zaštiti prirode. Gmazove danas najviše ugrožava čovjek uništavanjem, degradacijom i fragmentacijom staništa, unošenjem stranih vrsta te ilegalnim komercijalnim lovom. U KZZ nema ugroženih (EN) i osjetljivih (VU) vrsta vodozemaca i gmazova.

Uska vezanost uz staništa, složenost životnoga ciklusa i potreba za različitim staništima tijekom godine samo su neka svojstva brojnih ptičjih vrsta, ali upravo ih ona čine dobrim pokazateljima stanja u okolišu. No, ujedno su, zbog tih svojstava, ptičje vrste veoma osjetljive na vanjske utjecaje i promjene u staništima.

Mnoga staništa sisavaca, ali i drugih životinja i biljaka, ugrožena su zbog promjena staništa, prestanka tradicionalnog načina života (zarastanje livada u šikare), upotrebe pesticida, onečišćenja okoliša, stvaranja divljih deponija, ilegalne sječe šuma te požara.

Na području KZZ-a nalazi se ekološka mreža Natura 2000. Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10% te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sulte i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnog stanja Natura 2000 vrsta prema europskim direktivama te vrsta koje su značajne na nacionalnoj razini.

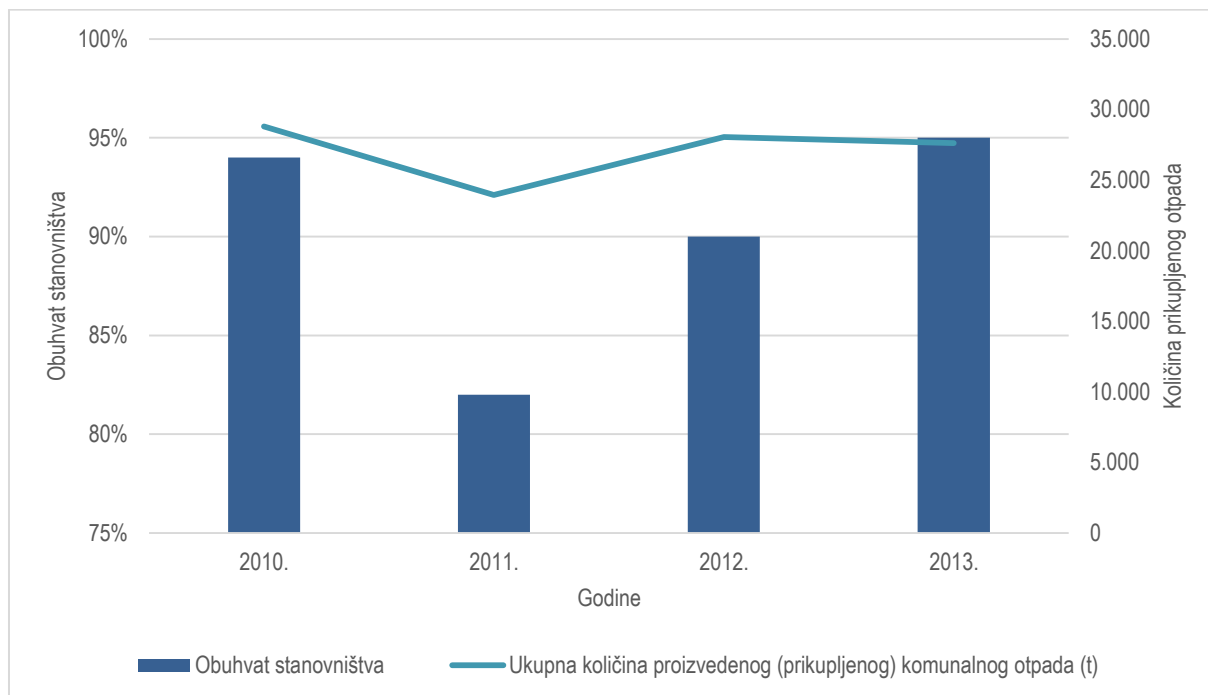
10.4. Otpad

Krapinsko-zagorska županija je sukladno važećim zakonskim propisima dužna na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje otpadom i u provedbi mjera surađivati s jedinicama lokalne samouprave koje su odgovorne za gospodarenje komunalnim otpadom. U sklopu uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj predviđena je izgradnja regionalnog Centra za gospodarenje otpadom Piškornica koji se nalazi na području općine Koprivnički Ivanec te izgradnja šest pretovarnih stanica od čega četiri veće na lokacijama Gubaševo (Zabok), Motičnjak (Varaždin), Jerovec (Ivanec) i Totovec (Čakovec). Na lokacijama pretovarnih stanica nalazit će se reciklažna dvorišta odakle će se sakupljeni sortirani otpad specijalnim kamionima prevoziti u Piškornicu na daljnju mehaničko-biološku obradu. Projekt je apliciran za strukturne fondove EU-a u svrhu dobivanja sredstava za sufinanciranje izgradnje centra i sanacije postojećih.

Prikupljeni komunalni otpad koji nastaje u kućanstvima pravne osobe skupljaju specijalnim vozilima namijenjenim za sakupljanje otpada i pomoću posuda-kanti za skupljanje otpada, a s lokacija gdje nije moguć pristup specijalnom vozilu postavljani su spremnici većih zapremina.

Analiza prikupljenog komunalnog otpada u godinama 2010. – 2013. godina ukazuje na ispodprosječni obuhvat stanovništva u prikupljanju otpada u odnosu na Republiku Hrvatsku. Od županija Sjeverozapadne Hrvatske (Varaždinska, Međimurska, Koprivničko-križevačka, Zagrebačka), jedino je obuhvat stanovništva kod organiziranog prikupljanja otpada niži u Varaždinskoj županiji (2013. godine 93%). Kontinuirano 6 tvrtki obavlja prikupljanje otpada. Količine prikupljenog komunalnog otpada u promatranom razdoblju nalaze se u rasponu između 20.000 i 30.000 tona godišnje. Jedan stanovnik u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini proizveo je 208 kilograma otpada što je znatno manje od nacionalnog prosjeka (402 kilograma/stanovnik).

Grafikon 43 - Stanovništvo obuhvaćeno organiziranim prikupljanjem otpada te količine prikupljenog otpada u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina

Izvor: Agencija za zaštitu okoliša, Izvješće o komunalnom otpadu, 2010., 2011., 2012. i 2013. godina

Podaci o proizvedenom biorazgradivom komunalnom otpadu temelje se na prijavama skupljača komunalnog otpada, skupljača proizvodnog otpada (biorazgradivi komunalni otpad iz uslužnog sektora) i posjednika otpada. Prema podacima iz 2013. godine, ukupno je prikupljeno 17.167 tona biorazgradivog otpada (udio u RH 1,6%), a od toga je 9,1% poslano na daljnju uporabu što je manje od nacionalnog prosjeka (15,6%). Ohrabrujuće je što je u odnosu na 2012. godinu došlo do povećanja količine biorazgradivog otpada proslijeđenog na daljnju uporabu (sa 600 tona odnosno 3,35% tijekom 2012. godine na 1.567 tona odnosno 9,1% tijekom 2013. godine).

Komunalni otpad od proizvodnih i uslužnih djelatnosti (po svojstvima i sastavu sličan je otpadu iz kućanstva) s područja Krapinsko-zagorske županije organizirano skuplja 6 tvrtki registriranih za sakupljanje i odlaganje komunalnog otpada (5 komunalnih poduzeća i 1 koncesionar). Organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada obuhvaćeno je oko 126 724 stanovnika što čini 95% stanovništva Županije.

Skupljeni komunalni otpad s područja jedinica lokalne samouprave odlaže se na šest službenih odlagališta na području Krapinsko-zagorske županije („Gorjak“ Jesenje, „Gubaševo“ Zabok, „Lesičak“ Bedekovčina, „Medvedov jarek“ Klanjec, „Tugonica“ Marija Bistrica i odlagalište Hum na Sutli) osim otpada sakupljenog na područjima gradova/općina gdje je sakupljač tvrtka Eko-flor plus d.o.o. koji otpad odvozi izvan područja Krapinsko-zagorske županije. Svih šest službenih odlagališta je u postupku sanacije odnosno provodi se program sanacije odlagališta s krajnjim ciljem zatvaranja s obzirom na skoro otvaranje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom

Sjeverozapadne Hrvatske. Sanacija odlagališta provodi se u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Tabela 63 - Podaci o odloženim količinama komunalnog otpada iz grupe 20 na odlagališta otpada na području Krapinsko-zagorske županije

Red. broj	ODLAGALIŠTE	KOLIČINA ODLOŽENOG OTPADA (tona)			
		2011.	2012.	2013.	2014.*
1.	Hum na Sutli	1596	1666	1598	1315
2.	Tugonica, Marija Bistrica	4370	4469	3581	3517
3.	Gubaševo, Zabok	3164	2920	1965	1628
4.	Lesičak, Bedekovčina	2019	2085	1496	1120
5.	Gorjak, Krapina	5053	6267	7296	6591
6.	Medvedov Jarek, Klanjec	2409	2271	2099	1961
UKUPNO		18611	19678	18035	16132

Izvor: ROO, Agencija za zaštitu okoliša

* Prema neslužbenim podacima AZO-a.

Iz tabele u kojoj je dan prikaz podataka o odloženim količinama komunalnog otpada na odlagališta Krapinsko-zagorske županije u 2011., 2012., 2013. i 2014., vidljivo je da je u 2014. u odnosu na prethodne 3 godine smanjena količina odloženog komunalnog otpada na odlagališta na području Krapinsko-zagorske županije.

Osim smanjenih količina odloženog komunalnog otpada u 2014. godini smanjene su i količine skupljenog komunalnog otpada što ukazuje na sve veći postotak recikliranja iskoristivih komponenti otpada gdje najviše odvojeno skupljenih vrsta otpada iz komunalnog otpada čine glomazni otpad, otpad od papira i kartona, metali te biorazgradivi otpad iz vrtova i parkova, osobito na području gradova. Oko polovice odvojeno skupljenih vrsta iz komunalnog otpada izravno preuzimaju oporabitelji, dok preostalu količinu preuzmu odlagališta gdje se eventualno još određena mala količina otpada izdvoji za potrebe oporabe.

Odvojeno prikupljanje krupnog, glomaznog otpada osiguravaju sve jedinice lokalne samouprave na način da se skupljanje i odvoz provodi jednom ili dva puta godišnje, odnosno prema pozivu.

Zakonom o održivom gospodarenju otpadom biorazgradivi komunalni otpad definiran je kao otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede, šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad.

Prema Izvješću Agencije za zaštitu okoliša o komunalnom otpadu za 2014. godinu s područja gradova i općina Krapinsko-zagorske županije sakupljena je 401 tona biorazgradivog otpada.

Gospodarenje biorazgradivim otpadom vrlo je važno iz razloga što u komunalnom otpadu on zauzima najveći udjel. Procesom prerade biorazgradivog komunalnog otpada, kompostiranjem, smanjuje se količina komunalnog otpada koju je potrebno odložiti na odlagalište.

Industrijski i opasni otpad nastao na području Krapinsko-zagorske županije proizvođači otpada dužni su isti odvojeno prikupljati po vrsti i predati svoj otpad osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom sukladno zakonu kojim je regulirano gospodarenje otpadom. Odvojeno prikupljeni otpad pravna i fizička osoba-obrtnik koja ima ishoduenu dozvolu za gospodarenje otpadom dužna je zbrinuti preporučenim načinom obrade (kemijsko-fizikalni, biološki, termički i odlaganje otpada). Na području Krapinsko-zagorske županije 34 tvrtke posjeduju dozvole za gospodarenje neopasnim otpadom među kojima u Zaboku posluje tvrtka C.I.A.K. d.o.o. iz Zagreba koja se bavi gospodarenjem opasnim i neopasnim otpadom te na toj lokaciji posjeduje građevinu za privremeno skladištenje i obradu opasnog i neopasnog otpada.

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odbacuju građevinski, miješani komunalni otpad i glomazni otpad.

U 2013. godini na području Krapinsko-zagorske županije prema evidencijama postojale su 255 lokacije divljih odlagališta otpada koje je bilo potrebno sanirati. Jedinice lokalne samouprave sanirale su mnoga divlja odlagališta pa je prema evidenciji tijekom 2014. godine sanirano 105 divljih odlagališta otpada.

S obzirom da je Županija u proteklih 13 godina poticala sanaciju divljih odlagališta sukladno mogućnostima sredstava osiguranih proračunom, tako će i nadalje provoditi tu mjeru koja se pokazala vrlo uspješnom.

Krapinsko-zagorska županija kontinuirano podiže svijest o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada postavljanjem zelenih otoka kojima se osiguravaju uvjeti za izdvajanje stakla, papira, PET ambalaže i metalne ambalaže, a za koje je Županija svake godine osigurala i doznačivala subvencijska sredstva za njihovu uspostavu.

Tako su u 29 jedinica lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije oformljeni „zeleni otoci“ - 190. Podatak o jedinici lokalne samouprave te vrsti otoka nalazi se u tabeli u nastavku.

Tabela 64 - Broj i lokacija zelenih otoka u Krapinsko-zagorskoj županiji

GRAD/OPĆINA	BROJ ZELENIH OTOKA
Grad Krapina	17
Grad Donja Stubica	11 (8 papir, 9 staklo, 1 plastika, 1 tekstil)
Grad Klanjec	4
Grad Oroslavje	8 (8 staklo, 2 papir, 4 plastika)
Grad Pregrada	11
Grad Zabok	25 (papir 25, staklo 25, plastika 25, metal 25, 11 tekstil)
Općina Bedekovčina	11 (papir 11, staklo 11, 11 metal, plastika 11, 2 tekstil)
Općina Budinščina	4
Općina Desinić	1
Općina Đurmanec	9
Općina Gornja Stubica	3 (staklo)
Općina Hum na Sutli	4
Općina Hrašćina	4
Općina Jesenje	3
Općina Konjšćina	6
Općina Krapinske Toplice	2 (staklo, papir, plastika, metal, tekstil)
Općina Kraljevec na Sutli	2
Općina Kumrovec	2
Općina Lohor	4
Općina Mače	2
Općina Marija Bistrica	3
Općina Mihovljan	3
Općina Petrovsko	6
Općina Radoboj	8
Općina Stubičke Toplice	8 (8 staklo, 4 papir, 3 plastika)
Općina Sveti Križ Začretje	16
Općina Tuhelj	2
Općina Veliko Trgovišće	3 (3 staklo, 1 papir)
Općina Zlatar Bistrica	7
Općina Zagorska Sela	2

Međutim, u svrhu odvojenog prikupljanja otpada čija svojstva se mogu iskoristiti gotovo sve jedinice lokalne samouprave osigurale su odvojeno prikupljanje, na kućnom pragu, putem dodatne kante ili posebne dodatne vreće čime je osigurano odvojeno prikupljanje papira, kartona, tetrapaka, plastike, metalne ambalaže i stakla.

10.5. Kvaliteta zraka

Obaveze mjerenja onečišćenja zraka propisane su Zakonom o zaštiti zraka (NN 130/11.), Pravilnikom o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 129/12.) i Uredbom o граниčnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 117/12.).

Obveznici provođenja mjerenja ispuštanja su subjekti koji obavljaju djelatnost u kojoj dolazi do onečišćenja zraka i ima li u svojoj djelatnosti ispušt (dimovodni kanal) za odvod onečišćujućih tvari u zrak. Učestalost mjerenja te popis onečišćujućih tvari koje se mjere regulirani su gore navedenim propisima.

Prema postojećim propisima u Krapinsko-zagorskoj županiji, ni jedan poslovni subjekt nema obavezu provoditi kontinuirana mjerenja ispuštanja u zrak.

Obveznici povremenih mjerenja (njih oko 150) dužni su dostaviti **izvještaj o obavljenim mjerenjima do 31. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu okoliša te ukoliko prelaze godišnji prag ispuštanja propisan pravilnikom o Registru onečišćavanja okoliša podatke o istim dostaviti u Registar. Budući da je 2015. stupio na snagu** stupio novi Pravilnik o Registru onečišćavanja okoliša (NN, 87/15) kojim je povećan prag ispuštanja onečišćujućih tvari za prijavu u Registar, broj obveznika će se znatno smanjiti.

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14) određeno je 5 zona i 4 aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka. Krapinsko-zagorska županija svrstana je u zonu HR1 – Kontinentalna Hrvatska zajedno s Osječko-baranjskom županijom (izuzimajući aglomeraciju HR OS), Požeško-slavonskom županijom, Virovitičko-podravskom županijom, Vukovarsko-srijemskom županijom, Bjelovarsko-bilogorskom županijom, Koprivničko-križevačkom županijom, Međimurskom županijom, Varaždinskom županijom te Zagrebačkom županijom (izuzimajući aglomeraciju HR ZG). Za zonu HR1-Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi prema onečišćujućoj tvari SO₂ niža je od gornjeg praga procjene, razina NO₂ niža je od donjeg praga procjene, razina PM₁₀ niža je od gornjeg praga procjene, razina benzen, benzo(a)pirena niža je od donjeg praga procjene, razina Pb, As, Cd, Ni niža je od donjeg praga procjene, razina CO niža je od donjeg praga procjene, O₃ viša je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon, Hg niža je od granične vrijednosti. Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu vegetacije SO₂ niži je od donjeg praga procjene, NO_x niža je od donjeg praga procjene, a AOT₄₀ parametar viša je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon (AOT₄₀ parametar).

U Krapinsko-zagorskoj županiji za ocjenu onečišćenosti u 2014. godini uzeti su podaci s mjerne postaje Desinić, koja je dio državne mreže i zrak je bio I kategorije s obzirom na O₃.

Ukupna količina ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak kod industrijskih djelatnosti tijekom godine analizirana na području Krapinsko-zagorske županije odnosi se na mjerenja u tvornici Vetropack Straža d.d. u Humu na Sutli. Količine se odnose na ukupna ispuštanja tijekom godine, a mjerenja postoje za 2011., 2012. i 2013. godinu.

Tabela 65 - Ukupna količina ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak kod industrijskih djelatnosti

Industrijska djelatnost/ Ispuštanja onečišćujućih tvari	2011. godina	2012. godina	2013. godina
Ispuštavanja na razini Krapinsko-zagorske županije	Organizacijska jedinica	Organizacijska jedinica	Organizacijska jedinica
Ugljikov dioksid (CO₂)	113.181 t	102.763 t	105.133 t
Arsen i spojevi	30,2 kg	32,3 kg	30,7 kg
Kadmij i spojevi	12,9 kg	11,2 kg	13,1 kg
Čestice (PM 10)	75,8 t	128 t	126 t
Spojevi klora izraženi kao klorovodik (HCl)	-	15,3 t	11,0 t
Oksidi dušika izraženi kao dušikov dioksid (NO₂)	471 t	340 t	409 t
Oksidi sumpora izraženi Kao sumporov dioksid (SO₂)	229 t	220 t	180 t

Izvor: Agencija za zaštitu okoliša

10.6. Izloženost prirodnim rizicima

Pregledom županijskih i lokalnih cesta Krapinsko-zagorske županije evidentirana su 52 aktivna klizišta te još najmanje toliko lokacija potencijalnih klizišta. Najveći broj aktivnih klizišta je na području općine Hrašćina (ukupno 7), na području općine Kumrovec ih ima 6, po 4 klizišta su na području općine Lohor te grada Zlatara i Donje Stubice, po 3 klizišta su na području općine Radoboj, Krapinske Toplice, Veliko Trgovišće i Desinić, po 2 klizišta na području grada Pregrade i općine Gornja Stubica, Đurmanec i Mihovljan te po 1 klizište na području grada Klanjca i općinama: Bedekovčina, Marija Bistrica, Mače, Jesenje, Kraljevec na Sutli i Hum na Sutli.

U 20 od 32 jedinice lokalne samouprave evidentirana je potreba sanacije klizišta i to na 19 županijskih i 13 lokalnih cesta. Od 52 klizišta, izrađeno je 19 projekata sanacije, novih 23 je već u planu za izradu ove godine, a od preostalih 10 očekuje se zatvaranje financijske konstrukcije za projektiranje do kraja 2014. godine. Cilj je ishodište projektnu dokumentaciju za sanaciju klizišta do kraja 2016. godine.

Klizišta na prometnicama na području KZŽ-a stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a sanacija istih predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama. U proljeće 2013. godine nakon otapanja snijega i pojave veće količine oborinskog nevremena šteta od klizišta uz nerazvrstane ceste procijenjena je na oko 33.000.000,00 kuna, dok je na županijskim i lokalnim cestama nastala šteta procijenjena na oko 15.000.000,00 kuna.

10.7. Brownfield investicije

Pod pojmom brownfield investicije razumijeva se ulaganje u prostor postojeće izgradnje, koja je ekonomskim ili drugim zakonitostima postala nerentabilna te je za sobom ostavila zapuštenu infrastrukturu - industrijsku, prometnu, vojnu, turističku. Ovakvo ulaganje za sobom povlači urbanu obnovu. U tablici u nastavku dan je pregled mogućih lokacija za realizaciju brownfield investicija te prostora koje je potrebno staviti u funkciju.

Tabela 66 - Popis brownfield lokacija za investicije

R. br.	Prostor - naziv	Veličina hale/ poslovnog prostora u m ²	Naziv JLS gdje se nalazi hala/poslovni prostor
--------	-----------------	--	---

1.	Bivša Prvomajska	4000 m2	Općina Novi Golubovec
2.	Protrade LEMONA trgovina d.o.o.	500 m2	Općina Stubičke Toplice
3.	Bivša Emka	2500 m2	Grad Pregrada
4.	Proizvodno-skladišna hala	1.468 m2	Općina Bedekovčina
5.	Faktis	400 m2	Općina Bedekovčina
6.	Stara menza	400 m2	Općina Bedekovčina
7.	Dogotova kože 2. kat	2000 m2	Općina Bedekovčina
8.	Obučara (dio hale)	1.468 m2 moguće i 10.000 m2	Općina Bedekovčina
9.	-	600 + 2.500 dvorišta	Općina Radoboj
10.	-	600	Općina Radoboj
11.	Zgrada poljoprivredne zadruge Zagorska Sela	80	Općina Zagorska Sela
12.	Zgrada kulturnog centra Zagorska Sela	200	Općina Zagorska Sela
13.	Konstruktor d.d.	1.452,49 + 8.357,51 građevinskog zemljišta	Grad Zlatar
14.	LHB trade d.o.o.	4.515 + 960 građevinskog zemljišta	Grad Zlatar
15.	Končar	1.903 + 4.148 građevinskog zemljišta	Grad Zlatar
16.	Bestal d.o.o.	2.450	Grad Klanjec
17.	Proizvodna hala	300 + 3.000 terena	Općina Krapinske Toplice
18.	TEP pogon Desinić	1.515	Općina Desinić
19.	Božić Frasinov	700	Grad Donja Stubica
20.	Salar	330	Grad Donja Stubica
21.	Sever	3.300	Grad Donja Stubica
22.	Bivši pogon M.I. Jakopec	37.000	Općina Konjščina
23.	Bivši pogon Zagorje	1.000	Općina Konjščina
24.	Prostor - dio Armka d.d. u stečaju	8.000	Općina Konjščina
25.	Škofina	nema podataka	Općina Veliko Trgovišće
26.	FERO ERO	poslovni prostor 220 m2 + skladište 400 m2 + skladište 1.300 m2	Općina Veliko Trgovišće
27.	TL Tome Lučić d.o.o. u stečaju	1.373	Općina Veliko Trgovišće
28.	Zgrada bivše Perfecte	4.200 m2	Općina Sveti Križ Začretje
29.	Termotehnika	320 uredski prostor + 1.440 skladište i proizvodni dio	Općina Sveti Križ Začretje
30.	Marcel plin	350	Općina Sveti Križ Začretje
31.	Hala unutar tvornice TEP-a	5.400 m2	Općina Sveti Križ Začretje
32.	Građevinsko zemljište na području bivše motokros staze Vučak	površina zemljišta 44.656 m2	Grad Zabok
33.	Industrijska hala u centru Zaboka - bivši Živtex	objekt 4.101 m2 + okućnica 1.552 m2	Grad Zabok
34.	Hala u vl. Jedinstvo d.d.		Krapina
35.	Poslovna zgrada Rednićeva 23 u Krapini	suteren 155 m2, prizemlje 170 m2, prvi kat 190 m2, potkrovlje 190 m2	Krapina
36.	Autohof Krapina	1.350 m2, 7.500 m2 okućnice od toga 6.000 m2 asfaltirano	Krapina

Izvor: Baza podataka Zagorske razvojne agencije d.o.o., 2015. godina

10.8. Vojni objekti

Objekt koji se nalazi na vrhu Ivančice na području Zlatara u vlasništvu je MORH-a i trenutno se ne koristi. Potrebna je potpuna obnova da bi se objekt prenamijenio u turističke svrhe. Vojni objekt na Ivančici je

nerentabilan i već desetak godina stoji napušten i devastiran. MORH je odustao i odrekao se potrebe za takvim objektom i on je sada pod ingerencijom Ureda državne uprave za upravljanje imovinom. Zemljište na kojem je sagrađen vojni objekt u postupku je povrata imovine. Grad Zlatar se opravdano nada da će dobiti navedenu imovinu u vlasništvo ili koncesiju. Navedeni vojni objekt je devastiran te su potrebna značajna ulaganja, odnosno opustošen je do te mjere da su praktički ostali samo goli zidovi.

Ovaj objekt je pogodan za uređenje smještajnih kapaciteta, uz adekvatnog investitora bilo bi optimalno preurediti ga u prikladan hotel ili hostel koji bi zadovoljio potrebe smještaja planinskih turista koji bi time dobili reprezentativnu ponudu na Ivančici.

Bivša vojarna u Stubičkoj Slatini od 2009. godine dodijeljena je na korištenje Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici. Radi se o više od 180.000 četvornih metara zemljišta s pratećim objektima koje će ubuduće za svoje potrebe koristiti vatrogasci te je izrađena projektna dokumentacija za Vatrogasni centar za obuku vatrogasaca.

Na području Grada Oroslavja nalazi se objekt bivše Vojne baza Kanjiža. Baza se prostire na 60.768 m², a trenutno je zapušteno i napušteno područje. Budući da je vlasnik objekta 1/1 Republika Hrvatska, Grad je zainteresiran da se objekt prenese u njegovo vlasništvo ili da dobije dugoročno pravo korištenja i upravljanja ovim objektom.

11. Primarna infrastruktura

11.1. Vodoopskrba

Prosječna opskrbljenost primarnim i sekundarnim mrežama upravljanih komunalnim poduzećima u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 75%. Javna poduzeća koja su registrirana za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe su: Zagorski vodovod d.o.o. Zabok, „Kraikom – vodoopskrba i odvodnja“ d.o.o. Krapina, „VIO Pregrada“ d.o.o. Pregrada i „HUMVIO“ d.o.o. Hum na Sutli. Ukupna dužina distribucijskih mreža kojima upravljaju navedena poduzeća iznosi; a) primarne mreže oko 750 km, b) sekundarne oko 1.700 km. U Županiji postoji više od 300 lokalnih vodovoda putem kojih se provodi distribucija vode, od kojih je 11 većih. U takve se ubrajaju sljedeći sustavi: Belec, Budinščina, Donje Jesenje, Gornje Jesenje, Gotalovec, Marija Bistrica, Dobri Zdenci u G. Stubici, Novi Golubovec, Radoboj-Jazvine, Pece i Vinagora. Razlike u stupnju opskrbljenosti vodom izuzetno su prisutne u pojedinim gradovima i općinama županije. Izdvaja se npr. Mihovljan s 30% te Stubičke Toplice, Zabok Tuhelj i Klanjec sa 100% opskrbljenosti vodom. Posljednjih godina neki lokalni vodovodi uključeni su u sustav javnog vodovoda. Do sada izgrađeni dijelovi regionalnog sustava vodoopskrbe županije, omogućuju priključenje većine preostalih lokalnih vodovoda u zajednički organiziranu distribuciju vode stanovništvu i gospodarskim subjektima KZZ-a.

Pokazatelji kvalitete vode i njezine zdravstvene ispravnosti određeni su odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Narodne novine 47/08). Zdravstvenu ispravnost vode provjerava Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije. U 2010. godini broj neispravnih uzoraka vode lokalnih vodovoda smanjen je za 66%. U 2012. Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije je provodio stalnu kontrolu vode za piće svih isporučitelja (na izvorištu i u sustavu opskrbe) te je ispitao 1 115 uzoraka vode od čega 34 uzorka ili 3,0% nisu zadovoljavala kriterije kvalitete pitke vode. U 2015. godini napravljena su ispitivanja uzoraka vode za ljudsku potrošnju temeljem monitoringa kojeg financira Krapinsko-zagorska županija sukladno pravilniku i temeljem ugovora s jedincima lokalne samouprave. Prikupljena su 442 uzorka, od čega 136 temeljem monitoringa i 306 temeljem ugovora s jedinicama lokalne samouprave. Nakon provedene analiza, utvrđeno je da je 201 uzorak zdravstveno neispravan, od čega se 138 uzoraka (45,1%) odnosi na jedinice lokalne samouprave, a 63 (46,3%) zdravstveno neispravnih uzoraka na monitoring. U 2014. godini zdravstveno neispravni uzorci vode sukladno provedenom monitoringu iznosili 60,2%. Najčešći uzrok neispravnosti bili su mikrobiološka kontaminacija i povišena mutnost te sadržavanje željeza iznad propisanog minimuma. Ipak, unatoč značajnom napretku, stanje na lokalnim vodovodima još je daleko od idealnog, zbog čega je potrebno i dalje raditi na poboljšanju stanja i upozoravati na posljedice zdravstveno neispravne vode za piće. Mnogo izvorišta lokalnih vodovoda je nezaštićeno i neistraženo, ne prati se kvaliteta i iskoristivost samih izvorišta, a vodotehnički objekti nisu u potpunosti sagrađeni u skladu s normativima i standardima za tu vrstu objekta.

Prosječna opskrbljenost vodom iz sustava javne vodoopskrbe u 2006. godini na području Županije, prema podacima iz Novelacije Studije razvitka vodoopskrbe na području Krapinsko-zagorske županije, IGH, bila je oko 60%. Izgradnjom magistralnih i sekundarnih cjevovoda te ostalih hidrotehničkih građevina (izvorišta, vodosprema i pumpnih stanica) u proteklih 7 godina, opskrbljenost je podignuta na cca 75%, bez lokalnih vodovoda. Lokalnim vodovodima upravljaju tzv. vodovodni odbori ili grupe građana te jedinice lokalne samouprave. Iako u funkciji, ti vodovodi su izvan sustava javne vodoopskrbe, temeljeni na izvorima male izdašnosti, loše održavani (osim onih kojima upravljaju JLS), a voda u istima je u velikoj mjeri zdravstveno neispravna.

Ukupna prosječna godišnja potrošnja vode u okviru javnih vodoopskrbnih sustava iznosila je cca 4.500.000 m³, a prosječna godišnja potrošnja vode po stanovniku iznosila je 33,5 m³ odnosno cca 92 l/dan. Današnje potrebe za vodom u okviru sustava javne vodoopskrbe podmiruju se s 390,0 l/s.

Na lokalne vodovode je 2010. godine bilo priključeno više od 42.259 stanovnika odnosno 9.151 kućanstava. Ukupno se 97 vodovoda redovno dezinficira, a njih 50 ima dovoljnu količinu vode za neometanu vodoopskrbu. Prema posljednjim podacima iz 2016. godine na lokalne vodovode priključeno je 10.551 domaćinstvo odnosno 31.845 stanovnika što je povećanje u odnosu na 2010. godinu. Dezinficira se 947 vodovoda dok 73 vodovoda ima dovoljnu količinu vode.

Od većih kapitalnih investicija u sektoru vodoopskrbe, planira se dogradnja sustava vodoopskrbe naselja „visoke zone“ na području grada Zaboka te opskrba vodom „Visoke zone“ Lobar – Mače i Novi Golubovec iz izvorišta Mlačine Grabari. Također se projektiraju i grade kapitalni objekti nužni za povećanje kapaciteta sustava i sigurnosti vodoopskrbe stanovništva te za potrebe gospodarske zone grada Zaboka, novi vodospremnik Zabok V = 1.500 m³. U fazi izgradnje je kapitalna investicija i cjevovodi vezani uz C.S. Gredice. i to:

Ukupna ulaganja za navedene investicije na području grada Zaboka (i rubnih područja prema susjednim JLS) do 2019. godine planiraju se u iznosu cca 60.000.000,00 kn.

Završetkom planiranih investicija na području grada Zaboka, ali i ostalih kapitalnih investicija na području Krapinsko-zagorske županije iz strategije razvoja vodoopskrbe Krapinsko-zagorske županije, a koja ovim planom nisu obuhvaćene, dugoročno će se i sveobuhvatno riješiti pitanje vodoopskrbe područja grada Zaboka i čitave Krapinsko-zagorske županije.

Od planiranih projekata i investicija za naredno plansko razdoblje, potrebno je navesti:

- Izgradnja objekata na crpilištu Lobar,
- Sustav Harina Zlaka III B faza – iz bunara HRZ-2,
- Lobar – Mihovljan - Dukovec nastavak I A etape – od L.O. 5 do filtrirnice,
- Visoka zona grada Zlatara – Kadoići, Kantociji, Bartolini (h.s. i cjevovodi),
- HS Jankovčica i cjevovodi na vodoopskrbnom podsustavu Bedekovčina,
- Vodosprema Gredice, V = 4.000 m³,
- Vodospremnik „Klanjec Gornji“ i rekonstrukcija postojeće crpne stanice,
- Opskrba vodom područja „niske zone“ naselja Veliko Trgovišće, Opskrba vodom naselja Velika Erpenja,
- Opskrba vodom „visoke zone“ Gornja Stubica - 1 FAZA,
- Opskrba vodom „visoke zone“ Gornja Stubica - 2 FAZA,
- Opskrba vodom južnog područja grada Donja Stubica,
- Vodoopskrbni sustav Hrašćina - Budinščina, podsustav u općini Budinščina – nastavak,
- Opskrba vodom „niske zone“ naselja Marija Bistrica
- Opskrba vodom podsustava Laz Bistrički,
- Opskrba vodom „visoke zone“ Marija Bistrica – Globočec,
- Opskrba vodom područja naselja Hum Bistrički, Donja i Gornja Selnica,
- Podsustav "Visoka zona" Zlatar ("Puljekov breg") - vodospremnik "Ratkovec", glav. Opskrbni cjevovod vs "Ratkovec", cjevovod od vodospremnika do naselja,
- Opskrba vodom naselja Kraljev vrh 3 FAZA – spoj Strmec - Pila,
- Opskrba vodom područja "visoke zone" Grada Zaboka, Općine Sv. Križ Začretje i Kr. Toplice 2 FAZA,
- Harina Zlaka III B – faza,
- Opskrba vodom "visoke zone" općine Zagorska Sela i Desinić,
- Vodoopskrba "visoke zone" Općine Desinić H.S. Košnica i opskrbeni cjevovodi,
- Opskrba vodom naselja Mihovljan,
- Opskrbeni cjevovodi visoke zona Kr. Toplice sjever,

- Izmještanje magistralnog cjevovoda na lokaciji vodospremnika "Bedekovčina",
- Magistralni cjevovod V. Vrh - C.S. Gređice (zamjenski cjevovod (DUKTIL DN 800)) sa svim pratećim objektima,
- Harina Zlaka - 4 FAZA (cjevovod DN 250, L = 10 km), vodospremnik Miljana – V.S. Risvica,
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda Gređice - V.S. Kamenjak - dionica gospodarska zona Oroslavje - V.S. Kamenjak (DN 400, L = 2 km),
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda V.S. Kamenjak - Jakovlje (DN 250, L = 1 km),
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda Lobor - Zabok dionica C.S. Cetinovec - P.K. Bukovec (DN 250, L = 1 km),
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda Lobor - V.S. Kaštel dionica C.S. Cetinovec - V.S. Cetinovec - V.S. Kaštel (DN 200, L = 1 km),
- Šavorići - KONJŠČINA – PEŠČENO
- Dogradnja NUS-a.

Za postojeća istražena izvorišta nužno je donijeti Odluke o vodozaštitnim zonama te poduzimati sve kako bi se kvaliteta i sigurnost istih u potpunosti zadržala. Također je za planirane investicije u tijeku izrada projektna dokumentacija.

11.1.1. Gubitak vode u vodoopskrbi

Štedljivo i racionalno korištenje vode jedno je od temeljnih načela Strategije upravljanja vodama Republike Hrvatske. Neracionalna potrošnja vode je rezultat, između ostalog, visokih gubitaka, koji su posljedica zastarjelosti i nedovoljnog održavanja sustava javne vodoopskrbe. Na području Županije, u 2015. godini je zahvaćeno 6.688.979 m³ vode, a prodano je 3.607.974 m³ vode što u konačnici znači gubitak 2.648.152 m³ vode ili 39,6% te je vidljivo smanje gubitka vode u odnosu na 2014. godinu kada je gubitak vode iznosio 45,0%.

Zagorski vodovod, Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) i Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) bavi se aktivnostima koje su vezane na smanjenje gubitka vode u sustavu.

Zagorski vodovod s ciljem smanjenja gubitka te unapređenja kontrole curenja RJ Vodoopskrba prepoznala je i pokrenula niz sustavnih mjera i aktivnosti. Sustav je temeljem međunarodnih standarda (IWA metodologija) podijeljen na DMA zone, regulaciju tlaka i aktivnu kontrolu curenja. Zagorski vodovod ima ugrađen nadzorno upravljački sustav (NUS) sukladno kojeg se prate vitalni dijelovi sustava te stanje količine vode u svim vodoopskrbnim objektima, tlak, protok i upravljanje uređajima za prepumpavanje vode. NUS je instaliran u CS Gređice putem kojeg dežurni zaposlenici 0 – 24 sata upravljaju sustavom. Zagorski vodovod također već duži niz godina radi na obnovi pumpnih i hidroforskih stanica gdje se ugrađuju pumpe najnovije generacije x frekventnom regulacijom te GPRS modulima koji su povezani s NUS-om, a koje sprečavaju nastanak hidrauličkih udara i samim time smanjuje se i broj puknuća cjevovoda.

Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) planira izgradnju postojeće stare distributivne mreže na svojem području:

- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod podsustav Harina Zlaka II.C faza, 3. dio (Lastine, Gletinec, Klauže, Vrbišnica) dužina cca 2 000 m
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod podsustav Harina Zlaka II.C faza, 4. dio (nizinski dio Prišlin, Mali Tabor, Brezno Gornje i Donje, Zalug) dužina cca 5 000 m
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod Harina Zlaka IIC-faza, 2. dio (Donji Hum) dužina cca 2 000 m

- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod Harina Zlaka IIC-faza, 1. dio (visoki dio Prišlin, Poredje) dužina cca 1 500 m
- Distributivna mreža vezana na vodoopskrbni cjevovod Visoke zone Lupinjak dužina cca 500 m cjevovodi distributivne mreže IIB faze dužina cca 6 800 m.

Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) u svrhu rješavanja problematike gubitka vode napravila je hidraulično–matematički modeli vodoopskrbnog sustava i elaborat analize stanja gubitka. U 2015. godinu u suradnji s Hrvatskim vodama, VIOP započeo je projekt „Sanacije gubitka vodovoda Pregrada“ ugradnjom mjerne opreme i regulatora tlakova na postojeći vodoopskrbni sustav. Projektom se planira riješiti problem visokih tlakova u vodoopskrbnoj mreži.

Navedene aktivnosti dovele su do značajnog smanjenja gubitka vode i uštede u potrošnji električne energije te navedena društva kontinuirano rade na rekonstrukciji mreža, neovlaštenoj potrošnji vode, nepreciznosti mjernih instrumenata, nekontroliranom istjecanju vode.

U sljedećem kratkoročnom razdoblju (5 – 8 godina)potrebno je uložiti značajna sredstva u sanaciju gubitka u postojećim distribucijskim mrežama kako bi se isti sveli u normalne veličine.

11.2. Odvodnja

Na području Krapinsko-zagorske županije u sustav odvodnje otpadnih voda priključeno je tek oko 20% stanovništva. Sustav se sastoji od mreže kanala i kolektora i samo dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja. Spomenuti sustav izgrađene mreže otpadnih voda dug je oko 241,86 km te je uglavnom izgrađen u većim naseljima urbanog karaktera, a na istu je priključeno oko 28.000 stanovnika.

Tabela 67 - Broj stanovnika i kućanstva priključenih na kanalizacijsku mrežu u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2012. godina

GRAD/OPĆINA	Kućanstva priključena na kanalizaciju	Stanovnici priključeni na kanalizaciju	Duljina mreže km	Nadležno komunalno poduzeće
DONJA STUBICA	250	800	13,2	/
KLANJEC	/	/	4	Zagorski vod.
KRAPINA	1.782	5.525	35	Krakom
OROSLAVJE	1.000	3.200	28,5	/
PREGRAĐA	600	1.920	10	VIOP
ZABOK	1.149	3.677	45	Zagorski vod.
ZLATAR	490	1.568	11	/
BEDEKOVČINA	950	3.040	8,3	Zagorski vod.
BUDINŠČINA	/	/	/	/
DESINIĆ	/	/	/	/
ĐURMANEC	/	/	/	/
GORNJA STUBICA	/	/	6,62	/
HRAŠČINA	/	/	0,32	/
HUM NA SUTLI	/	/	3,7	HUMVIO
JESENJE	/	/	/	/
KONJŠČINA	210	672	6	
KRALJEVEC NA SUTLI	/	/	/	/
KRAPINSKE TOPLICE	353	1130	9,46	Zagorski vod.
KUMROVEC	60	191	10	Zagorski vod.
LOBOR	/	/	/	/

MAČE	/	/	/	/
MARIJA BISTRICA	320	1.024	2,6	/
MIHOVLJAN	/	/	/	/
NOVI GOLUBOVEC	/	/	/	/
PETROVSKO	/	/	/	/
RADOBOJ	/	/	/	/
STUBIČKE TOPLICE	885	2.832	26,66	/
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	182	582	11	Zagorski vod.
TUHELJ	/	/	/	/
VELIKO TRGOVIŠĆE	150	480	7,5	Zagorski vod.
ZAGORSKA SELA	/	/	/	/
ZLATAR BISTRICA	410	1.312	4	/
UKUPNO	8.791	27.953	242,86	/

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije

Brdovita konfiguracija terena otežava izgradnju sustava i priključivanje manjih naselja i pojedinačnih kuća koje koriste sabirne jame ili uopće nemaju riješenu odvodnju otpadnih voda, a zbog konfiguracije terena čak i nakon izgradnje cjelovitog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Županije na mrežu za prikupljanje otpadnih voda u sustavu bit će priključeno oko 60% stanovništva Županije.

11.3. Opskrba plinom

Na području Krapinsko-zagorske županije ukupna dužina mreža iznosi 1.981,74 km. Distribuciju plina obavlja 5 distributera. Plinom se opskrbljuje 30.377 potrošača. Prosječan broj priključaka na 100 stanovnika je 23. Postoje planovi za proširenje plinske mreže poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnja magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže. Kao važan energent svakako valja spomenuti i ogrjevno drvo. Najniži stupanj plinifikacije od 8% je u općini Hrašćina, dok je najveći stupanj, do 90%, na području Zaboka.

Tabela 68 - Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2016. godina

NAZIV	DUŽINA MREŽE U KM	POTROŠAČI (BROJ)
PLIN KONJŠĆINA d.o.o.	331*	4.829*
Gradska plinara Krapina d.o.o.	457	5.507
ZELENJAK - PLIN d.o.o.	310,25	2.684
ZAGORSKI METALAC d.o.o.	666,49	14.542
HUMPLIN d.o.o.	217	2.815
UKUPNO	1.981,74	30.377

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo i financije, Krapinsko-zagorska županija, *Podaci HSUP: Plinsko gospodarstvo u 2014. godini

U industrijskoj potrošnji najveći udio od oko 76% u ukupnoj neposrednoj potrošnji ima potrošnja prirodnog plina. Gledajući udio pojedinih energenata, prirodni plin, električna energija i ogrjevno drvo imaju najveći udio u ukupnoj potrošnji energije kućanstava odnosno 45%, 26% i 20% od ukupnog.

Strateški je cilj Županije primjenjivati takve energente koji će biti ekonomski, ali i ekološki najprihvatljiviji za individualnu potrošnju i za gospodarstvo u cijelosti. Opcija korištenja plina smatra se povoljnijom, ali je nužno vezana s realizacijom programa opskrbe plinom i iz drugih izvorišta (vlastiti resursi ili uvoz npr. LNG iz jadranskog izvorišta). Uz opskrbu plinom iz Rusije treba predvidjeti i ostale mogućnosti radi diversifikacije i neovisnosti o samo jednom dobavljaču i samo jednom plinovodu.

Na području Županije potrebno je još izgraditi planiranu plinsku mrežu na području pojedinih općina i gradova te poticati provedbu plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe.

11.4. Opskrba električnom energijom

Krapinsko-zagorska županija pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području Krapinsko-zagorske županije je KTE Jertovec (kombinirana plinsko-parna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. Predviđa se da će oba bloka elektrane iz pogona izaći 2018. godine.

Područje Krapinsko-zagorske županije električnom energijom opskrbljuju tri distributera:

- DP Elektra Zabok,
- DP Elektra Varaždin,
- DP Elektra Zagreb.

Ukupna duljina vodova na distribucijskom području Krapinsko-zagorske županije, površine 1190 km², iznosi 5129,37 km. Najveći dio područja Županije (cca 86%) električnom energijom opskrbljuje distributer Elektra Zabok. Značajan problem je relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom energijom u sjeveroistočnom dijelu Županije u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lobar, Zlatar i Budinščina radi dugih radijalnih vodova 10 kV s nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV s presjekom 95 mm². Na cijelom području Županije postoji značajan broj naselja s nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. Glavne distributivne spojne točke su trafostanice TS 110/35/10 kV u Zaboku, Humu na Sutli i Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH.

Problem elektroenergetskog sustava županije leži u činjenici malog prijenosnog kapaciteta sredjenaponskih vodova. Program obnove elektroenergetskih vodova predviđa zamjenu 10kV-nim s 20kV-nim vodovima pri čemu bi se povećala kvaliteta distribucijske usluge kao i potencijal razvitka županije. U niskonaponskim mrežama vladaju nezadovoljavajuće naponske prilike i prisutno je veliko nezadovoljstvo, svakodnevne pritužbe i peticije potrošača i jedinica lokalne samouprave. Radi dovođenja elektroopskrbe tih područja, tzv. sivih zona, u skladu s propisima, potrebno je interpolirati cca 440 kom transformatorskih stanica TS 10 (20)/0,4 kV, s izgradnjom cca 220 km priključnih vodova 10 (20) kV i rekonstruirati cca 946 km niskonaponske mreže.

U pogledu proizvodnje i opskrbe električnom energijom od državnih strateških objekata planira se izgradnja KTE Jertovec snage oko 240 MW s pripadajućim dalekovodom 2x110 kV Žerjavinec – Jertovec koji će koristiti koridor uz postojeći 110 kV vod. Od prijenosnih postrojenja od državnog interesa planira se izgradnja 2 x 400 kV dalekovoda od rasklopišta Žerjavinec do transformatorskog postrojenja TS 400/110 kV Zlodi kod Samobora. Trasa ovog dalekovoda planira se kroz južno područje Županije s ulazom kod Laza Bistričkog i izlaza kod Strmca Stubičkog.

11.4.1. Energija biomase

Najvažniji izvor biomase u Krapinsko-zagorskoj županiji je drvna (šumska) biomasa. Drvna biomasa za energetske uporabu se dijeli na cjepanice, sječku i pelete.

Najveći dio šumske biomase dolazi iz sječe. Redovita sječa dio je ukupnog ciklusa gospodarenja šumama dok izvanredna sječa nastupa kao neizbježna sanitarna mjera uslijed oštećenja šume. Za ocjenu mogućega prinosa biomase potrebno je poznavanje drvne zalihe i njezina udjela po vrstama drveća, dobnim razredima, debljinskim

razredima, prirastu, etatu i sličnim pokazateljima. Navedeni podaci predstavljaju temelj planiranja šumskoga ostatka u energetske svrhe, a za Krapinsko-zagorsku županiju prema podacima Hrvatskih šuma d.o.o. prikazani su u sljedećoj tablici.

Tabela 69 - Površina šuma i šumskog zemljišta, godišnji tečajni prirast i etat za Krapinsko-zagorsku županiju za 2014. godinu

	Jedinica	Vrijednost
Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta	ha	45.647
Ukupna površina gospodarskih šuma	ha	44.413
Udio privatnih šuma	%	79,2
Udio državnih šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.	%	20,8
Površina privatnih gospodarskih šuma	ha	35.172
Površina državnih gospodarskih šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.	ha	9.240,82
Ukupna drvena zaliha gospodarskih šuma, za stabla iznad 10 cm promjera na visini od 1,30 m	m ³	9.975.266
Godišnji tečajni prirast drvene zalihe gospodarskih šuma, za stabla iznad 10 cm promjera na visini od 1,30 m	m ³	273.206
Prosječni godišnji etat (planirana drvena zaliha za sječu predviđena šumskogospodarskom osnovom područja) za sve drvene sortimente	m ³	126.686

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, 2014. godina

Planirana drvena zaliha za sječu, predviđena šumskogospodarskom osnovom područja, za sve drvene sortimente iznosi 126.686 m³. U prosjeku se od ukupne mase stabala dobiva oko 65% trupaca, 20% oblica i cjepanica te 15% otpada (sitna granjevina, lišće i dr.).

Na području Krapinsko-zagorske županije, trenutno najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (Popis stanovništva 2011. godine), ukupno 25.870 nastanjenih kućanstava koristi drvo kao jedini ili primarni energent za grijanje odnosno oko 62% ukupnog broja stanovnika. Procijenjena godišnja potrošnja ogrjevnog drva iznosi oko 116.109 m³ (energetska vrijednost oko 0,76 PJ). Prosječna godišnja potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku za Krapinsko-zagorsku županiju iznosi 0,87 m³, a za Republiku Hrvatsku iznosi 0,77 m³. Na osnovi potrošnje ogrjevnog drva izračunato je da se najviše (1,25 - 1,5 m³) ogrjevnog drva troši u općinama Budinščina, Hraščina, Konjščina, Zagorska Sela, Kumrovec i Tuhelj, a najmanje (0 - 0,6 m³) u Svetom Križu Začretje i Kraljevcu na Sutli.

Zbog tehnološke mogućnosti spaljivanja u automatiziranim kotlovskim postrojenjima, sječka će postati sve značajniji energent. Prema izračunu iz planiranih drvnih zaliha iz privatnih šuma raspoložemo s 25.888 m³ drva pogodnog za izradu sječke. Proizvođača sječke s područja Krapinsko-zagorske županije za sad nema, ali postoje 4 ovlaštena izvođača radova u šumarstvu koji imaju licencu od Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvene tehnologije. Da bi se bavili proizvodnjom sječke, uz standardnu šumarsku mehanizaciju, potrebna je dodatna oprema kojom se iz drva proizvodi drvena sječka, tzv. iverači. Troškovi nabave ovih strojeva kreću se od 30.000 HRK pa navise. Drugu skupinu mogućih opskrbljivača drvnom sječkom čine Hrvatske šume d.o.o. koje na području Krapinsko-zagorske županije raspoložu s površinom 20,8% udjela ukupne površine gospodarskih šuma. Planirana drvena zaliha za sječu za sve drvene sortimente iznosi 52.719 m³. Prema izračunu, iz gospodarskih šuma kojima raspoložu poduzeće Hrvatske šume d.o.o. raspoložemo s 18.451 m³ drva pogodnog za izradu sječke.

Osim cjepanica i sječke, povećava se i udio peleta i briketa. Na području Županje nalazi se manji broj drvoprerađivačkih tvrtki uz čiju primarnu proizvodnju nastaje i određena količina drvnog ostatka koji se može koristiti za proizvodnju energije. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji oko 20 pilana i drvo-prerađivačkih tvrtki, ali njihovi trenutni kapaciteti su zanemarivi, odnosno jedva pokrivaju svoje toplinske potrebe ili od otpada rade finalni proizvod u obliku peleta ili briketa koji prodaju na tržištu.

Kao četvrtu skupinu potencijalnog opskrbljivača drvnom sječkom treba navesti brzorastuće nasade kojih za sada nema, ali prema procjenama i provedenim istraživanjima dobiveni su podaci da bi za Krapinsko-zagorsku županiju takvi nasadi mogli proizvoditi 12.588 t suhe tvari godišnje. Proračun je napravljen na 10% ukupne površine zemljišta okarakteriziranog kao pretežno poljodjeljskih zemljišta s većim područjima prirodne vegetacije što iznosi 1.049 ha.

Uzevši u obzir dosadašnja iskustva, odnosno trenutno stanje korištenja biomase na razini Krapinsko-zagorske županije, kao najznačajnija mjera za privatne osobe može se preporučiti poticanje (sufinanciranje) ugradnje učinkovitih kotlova na biomasu za grijanje i pripremu tople vode. Ugradnjom kotlovskog postrojenja na drvenu biomasu dolazi do energetske i novčane uštede, poticanja razvoja lokalnog gospodarstva te do smanjenja emisije CO₂.

U zgradama u javnom vlasništvu, preporučuje se korištenje biomase u kotlovnica za grijanje i pripremu tople vode uz grupiranje više zgrada na jednu kotlovnicu, gdje je to moguće, kako bi se smanjili investicijski i operativni troškovi. Nužno je prilikom projektiranja poštivati sve norme za smanjenje emisija te koristiti najmodernije tehnologije kotlovskih postrojenja s učinkovitošću većom od 90% i pirolitičkim načinom izgaranja vođenim lambda sondom.

11.4.2. Geotermalna energija

Geotermalna energija je prisutna, na višoj ili nižoj temperaturnoj razini, na gotovo cijelom području Krapinsko-zagorske županije. Na području Županje provedena su istraživanja i postoji više bušotina i lokaliteta s različitim geotermalnim energetske potencijalom. U sklopu istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije 1988. godine Geološki zavod Zagreb izradio je Elaborat na temelju kojega je, na krajnjem sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, locirana i 1989. godine izrađena bušotina Kumrovec-1 (Kum-1), kao istražna sa svrhom otkrivanja geotermalnih resursa. Na bušotini je ustanovljena temperatura vode od 25 °C uz protok vode od 4000 m³/d. Prema kemijskoj analizi voda je kalcijsko-magnezijsko-hidrokarbonatna. Bušotina Kum-1 projektirana je i bušena pod nadzorom INA Projekta, a nakon njegova ukidanja ostaje vlasništvo INA-e.

Bušotina Tuheljka-1 (Tka-1) projektirana je kao istražna radi otkrivanja geotermalnih resursa ali kako prilikom ispitivanja slojeva zasićenih vodom nisu dobiveni zadovoljavajući rezultati, bušotina je likvidirana kao negativna.

Bušotina Zabok-1 (Za-1) izrađena je 1963. godine. Projektirana je kao istražna na ugljikovodike, ali zbog negativnih rezultata pri ispitivanju bušotina je likvidirana kao negativna. Isto je i s bušotinom Hrvatsko Zagorje-1 (HZ-1) koja je izrađena 1990. sa svrhom otkrivanja ugljikovodika, ali zbog negativnih rezultata pri ispitivanju bušotina je likvidirana kao negativna.

Tijekom 1986. Geotehnika je, za tadašnjeg investitora INA-u, izradila bušotinu Krapinske Toplice-1 (KRT-1). Utvrđena je pojava geotermalne vode s temperaturom od 45 °C.

Sljedeći lokalitet su Sutinske Toplice na jugoistočnom dijelu Krapinsko-zagorske županije koji većim dijelom obuhvaća rubne dijelove općina Mihovljan i Mače. Na tome prostoru, uz postojeće povijesne objekte rimskih toplica, postoje otvoreni bazeni. Danas su rimske terme zapuštene i devastirane. Novi objekt koji koristi prirodni

geotermalni izvor poznat je pod nazivom Sutinske Toplice. Istraživački radovi na području Sutinskih Toplica započeli su 1960. godine kada je izvedeno pregledno geološko kartiranje zapadnog dijela Krapinsko-zagorske županije, koje je nastavljeno 1981. detaljnim geološkim kartiranjem. Prva geotermalna bušotina Sutinka Termalna-1 (SuT-1) izrađena je 1983. godine. Budući da njeni rezultati nisu bili zadovoljavajući, tijekom studenog iste godine obavljena su geoelektrična mjerenja koja su korištena za lociranje bušotine Sutinka Termalna-2 (SuT-2) izrađene 1984. godine. Treća bušotina Sutinka Termalna-3 (SuT-3) izrađena je 1988. godine, koja je nabušila znatno povećanu debljinu ovog prvorazrednog vodonosnika. Izmjerena temperatura na dubini ležišta bila je 38 °C. Sve bušotine u vlasništvu su tvrtke INA d.d.

Najčešća primjena termalnih voda je za toplice, kao bazenska voda te za grijanje. Ovisno o temperaturnoj razini, grijanje je moguće izravno preko izmjenjivača (Specijalna bolnica Stubičke Toplice) ili preko geotermalnih dizalica topline (Specijalna bolnica Krapinske Toplice). Nakon oduzimanja toplinske energije, nužno je geotermalnu vodu vratiti natrag upojnim bunarom te pri tome paziti da se ne događa kontaminacija vode. Sustavi koji su trenutno u funkciji se ne drže uvijek toga principa (topla voda se ispušta u vodotok ili u kanalizaciju).

Osim iskorištavanja energije termalnih voda, kao smjernica za buduće aktivnosti na području geotermalne energije može se preporučiti i korištenje toplinskih pumpi u sustavima grijanja zgrada javne namjene te domaćinstva.

11.4.3. Sunčeva energija

Sunce je neiscrpan je obnovljivi izvor energije. Većina dostupnih oblika energije na Zemlji nastala je djelovanjem energije Sunca. Teoretski potencijal energije Sunčeva zračenja daleko je veći od ostatka obnovljivih izvora energije.

Za razumijevanje značenja pojedinih vrijednosti parametara Sunčevog zračenja potrebno je objasniti pojam ozračenosti koji predstavlja količinu energije Sunčeva zračenja dozračenu na jediničnu površinu plohe u određenom vremenskom razdoblju. Dobiva se integriranjem ozračenja po vremenu, a jedinica za ozračenost je vat sat po kvadratnom metru (Wh/m²).

S obzirom da ne postoje procjene Sunčevog zračenja u Krapinsko-zagorskoj županiji zbog relativno rijetke mreže meteoroloških postaja, može se primijeniti interpolacija meteoroloških veličina uz poštivanje pravila o primjenjivosti meteoroloških podataka za mjesta udaljena do 50 km od mjerne postaje. U slučaju Krapinsko-zagorske županije uzeti su obzir podaci s najbliže meteorološke postaje Zagreb-Grič. Svjetska meteorološka organizacija za prikaz prosječnih podataka o Sunčevom zračenju, preporučuje korištenje niza podataka iz tridesetogodišnjeg razdoblja od 1961. do 1990. godine. Na ovaj način dozračena sunčeva energija na području Krapinsko-zagorske županije, na optimalno nagnutu plohu u godišnjem prosjeku, iznosi 3,5 - 3,7 kWh/m² dnevno. Iznos srednje godišnje ozračenosti dokaz je značajnog potencijala koji je moguće iskoristiti primjenom aktivnih i pasivnih solarnih rješenja.

Tabela 70 - Srednja dnevna ozračenost nagnute plohe (kWh/m²) uz godišnji optimalni kut 24,16° za razdoblje 1961. - 1990.¹⁷

Mjesec	Ukupno	Raspršenost	Izravno	Odbijeno
Siječanj	1,27	0,66	0,60	0,01

¹⁷ Matić, Z., 2007, Sunčevo zračenje na području Republike Hrvatske, Energetski institut Hrvoje Požar, Zagreb

Veljača	2,01	1,02	0,97	0,01
Ožujak	3,39	1,59	1,77	0,03
Travanj	4,45	2,09	2,32	0,04
Svibanj	5,27	2,52	2,70	0,05
Lipanj	5,61	2,67	2,89	0,05
Srpanj	5,88	2,52	3,31	0,05
Kolovoz	5,19	2,25	2,90	0,04
Rujan	4,44	1,68	2,73	0,03
Listopad	2,88	1,22	1,64	0,02
Studeni	1,49	0,76	0,72	0,01
Prosinac	0,94	0,53	0,40	0,01
Prosječno	3,58	1,63	1,92	0,03
Σ [MWh/m ²]	1,31	0,60	0,70	0,01

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, 2014.

Vrlo povoljni insolacijski i klimatski uvjeti Krapinsko-zagorske županije u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe, naročito u zimskom razdoblju, jamče veliki solarni tehnički potencijal. Usporedbe radi, tehnički iskoristiv potencijal sunčeve energije koji padne na primjer na neku građevinu nekoliko je puta veći od energetske potreba te građevine.

Primjenom pasivnih solarnih rješenja - povoljnom orijentiranošću građevine te dostatnom toplinskom izolacijom njene vanjske ovojnice postižu se značajne energetske uštede kroz čitavu godinu.

Aktivna primjena Sunčeve energije podrazumijeva njezinu izravnu pretvorbu u toplinsku ili električnu energiju. Pomoću **solarnih kolektora** sunčeva energija se izravno pretvara u toplinsku energiju koja se koristi za pripremu potrošne tople vode i/ili kao podrška grijanju. Obično se instaliraju na krov zgrade okrenut prema jugu i nagnut prema horizontali. U našim zemljopisnim širinama odabire se nagib kolektora od 35° do 45° čime se postiže da od proljeća do jeseni kolektor prima sunčevo svjetlo prosječno 7 do 8 sati dnevno. **Solarni fotonaponski sustavi** pomoću fotoelektričkog efekta pretvaraju energiju Sunčeva zračenja u električnu energiju. Mogu se podijeliti u dvije osnovne skupine: fotonaponski sustavi koji nisu priključeni na mrežu i fotonaponski sustavi priključeni na javnu elektroenergetsku mrežu. Uobičajeno se fotonaponski moduli, kao osnovni elementi fotonaponskog sustava, postavljaju na krovove zgrada (ravni ili kose), a u posljednje vrijeme ugrađuju se kao element fasade.

Na području Krapinsko-zagorske županije tijekom 2013. godine djelovalo je ukupno 8 sunčanih elektrana ukupne snage postrojenja 7.659,09 kW.¹⁸ Ti su solarni fotonaponski sustavi izravno priključeni na javnu elektroenergetsku mrežu i svu proizvedenu električnu energiju predaju u elektroenergetski sustav. Navedena postrojenja dio su sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije te imaju status povlaštenog proizvođača.

Tabela 71 - Popis povlaštenih proizvođača električne energije na području Krapinsko-zagorske županije,

Naziv nositelja projekta	Naziv postrojenja	Snaga postrojenja (kW)	Grad/općina
KRKLEC-METAL d.o.o.	Fotonaponski sustav Krklec Metal	30,00	Hum na Sutli
Jedinstvo d.d.	SE Jedinstvo 1	289,80	Krapina

¹⁸ Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.

Jedinstvo d.d.	SE Jedinstvo 2	30,00	Krapina
Jedinstvo d.d.	SE Žutnica 1	299,80	Krapina
Jedinstvo d.d.	SE Žutnica 2	299,80	Krapina
Obrt AUTOMONT "BELINA" proizvodnja	Sunčana elektrana BELINA 1	30,00	Krapinske Toplice
HVAC - energetika d.o.o.	Sunčana elektrana HVAC-1	10,00	Oroslavje
HVAC - energetika d.o.o.	Sunčana elektrana HVAC-2	6,00	Oroslavje
Nikola Ilijašević	Sunčana elektrana Ilijašević	10,00	Hum na Sutli
Renato Šamec	Sunčana elektrana Ivana R	10,00	Zabok
SOLIDA d.o.o.	Sunčana elektrana Konjščina I	169,00	Konjščina
SOLIDA d.o.o.	Sunčana elektrana Konjščina II	177,00	Konjščina
SOLIDA d.o.o.	Sunčana elektrana Konjščina III	151,00	Konjščina
SOLIDA NEKRETNINE d.o.o.	Sunčana elektrana Konjščina IV	999,00	Konjščina
CENT d.o.o.	Sunčana elektrana Konjščina V	996,00	Konjščina
NOVA DUGA d.o.o.	Sunčana elektrana Konjščina VI	998,00	Konjščina
PLAVI SVOD d.o.o.	Sunčana elektrana Konjščina VII	996,00	Konjščina
SPIRIT ESS SOLAR d.o.o.	Sunčana elektrana Marijan Žnidarec - 9,69 kW	9,69	Kumrovec
MIP-IVETIĆ, obrt za proizvodnju i trgovinu	Sunčana elektrana MIP-IVETIĆ	10,00	Veliko Trgovišće
ZAGORSKI METALAC d.o.o.	Sunčana elektrana Rajić 1	30,00	Zabok
RIMAT SISTEMI d.o.o.	Sunčana elektrana Ratkajec	10,00	Tuhelj
SOLARMONT IZGRADNJA d.o.o.	Sunčana elektrana Solarmont Zlatar 1	10,00	Zlatar
SOLARMONT IZGRADNJA d.o.o.	Sunčana elektrana Solarmont Zlatar 2	10,00	Zlatar
SUNČANO ZAGORJE j.d.o.o.	Sunčana elektrana Tomo Horvat - 10kW	10,00	Zlatar Bistrica
TT INŽENJERING d.o.o.	Sunčana elektrana TT Inženjering	10,00	Bedekovčina
Rok Vincetić	Sunčana elektrana Vincetić i sin Mihovljan	30,00	Mihovljan
Zagorje promet d.o.o.	Sunčana elektrana Zagorje promet	30,00	Zagorska Sela
TRASA d.o.o.	Sunčana elektrana Zlatar Bistrica 1	999,00	Zlatar Bistrica
SOLIDA NOVA d.o.o.	Sunčana elektrana Zlatar Bistrica 3	999,00	Zlatar Bistrica
UKUPNO		7.659,09	

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Ovisno o ozakonjenju novih stimulativnih financijskih mjera za otkup u mrežu tako proizvedene električne energije omogućit će se jači poticaj za sve veće korištenje i primjenu obnovljivih izvora energije. Tijekom budućeg razdoblja očekuje se pad cijena fotonaponskih modula i ostalih komponenti sustava što će dodatno doprinijeti postizanju povoljnijih proizvodnih cijena električne energije u odnosu na druge izvore.

11.4.4. Male hidroelektrane

Sve se površinske vode u Krapinsko-zagorskoj županiji evakuiraju kroz dva sliva: rijeke Krapine i rijeke Sutle. Preostali dijelovi vodotoka koji izvire ili utječu u Krapinsko-zagorskoj županiji, a imaju ili mali protok ili mali geodetski pad, nisu u ovoj analizi uzeti u obzir.

Rijeka Krapina izvire na jugoistočnim obroncima Ivančice i sakuplja brojne pritoke s južnih obronaka ove gore. Drugi dio pritoka dolazi sa sjeverne strane Medvednice. Rijeka izlazi iz Županije kod Velikog Trgovišća. Sliv rijeke Krapine ima slivno područje od 1.244 km², od čega na Krapinsko-zagorsku županiju otpada oko 730 km².

Na vodomjernoj stanici Kupljenovo (slivno područje 1.150 km²) izmjeren je višegodišnji srednji protok od 12,0 m³/s. U mjernom razdoblju zabilježen je srednji minimalni protok od 1,12 m³/s, odnosno srednji maksimalni protok od 153 m³/s. Sama krivulja trajanja protoka, mjerena na ovoj vodomjernoj stanici pokazuje dobru izdašnost rijeke (više od srednjeg protoka 27% godišnje).

Vodotok rijeke Krapine se može podijeliti u dva dijela, na gornji i donji tok. Gornji tok je karakteriziran relativno malim protocima pa se u ovom pregledu ovaj dio uzima do utoka rijeke Batine (Selnica, Batina i Bistrica), dok je donji tok preostali dio vodotoka do izlaska iz Krapinsko-zagorske županije. Pregled procijenjenog hidroenergetskog potencijala koji se odnosi na veće pritoke rijeke Krapine u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazan je u nastavku, pri čemu ukupni bruto potencijal sliva rijeke Krapine iznosi 16,2 GWh.

Tabela 72 - Procijenjeni hidro energetski potencijali većih pritoka rijeke Krapine

Vodotok	Slivna površina	Dužina	Geodetski pad	Relativni pad	Prosječni protok	Bruto potencijal
	km ²	km	m	‰	m ³ /s	GWh
Krapina - gornji tok	90,9	10,17	18	1,77	1,87	0,25
Krapina - donji tok	640	11,43	11	0,96	5,2	1,2
Selnica	14,2	13,08	120	9,17	0,14	0,4
Batina	33,5	9,3	63	6,77	0,35	0,55
Reka	56,1	15,1	166,6	11,03	0,44	2
Velika Reka	75,2	19,64	194	9,88	0,55	2,3
Krapinica	129,8	30,84	257	8,33	1,37	3,1
Kosteljina	61	30,08	157	5,22	0,4	0,3
Horvatska	107,5	28,71	201	7	1,16	1,95
Bistrica	43,2	12,15	174	14,32	0,31	1,5
Žitomirka	40,4	7,25	219	30,21	0,3	1,8
Pinja	22,7	6,97	64	9,18	0,18	0,6
Toplički potok	148,3	4,97	20,5	4,12	0,35	0,25
UKUPNO	1 462,8	199,69	1665,1	-	-	16,2

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Rijeka Sutla izvire u Sloveniji sjeverozapadno od Đurmanca, a od mjesta Lupinjak čini granicu između Hrvatske i Slovenije. Slivno područje iznosi 590 km², od čega 133 km² na strani Republike Hrvatske i 457 km² na strani Republike Slovenije. Glavninu slivnog područja u Hrvatskoj čine sjeverni i zapadni obronci Maceljskog gorja. Iz ovog područja Sutla ima i lijeve pritoke Brezinu, Sutlišće i Skoritnu. S hidroenergetskog stajališta sva tri pritoka su nezanimljiva.

Za hidroenergetsko iskorištavanje bi mogla biti zanimljiva rijeka Sutla koja na gornjoj graničnoj točki ima kotu korita 247 m.n.m., a na izlasku iz Krapinsko-zagorske županije 150 m.n.m. U dužini granice od 73 km ima pad od 97 m, što znači da prosječni relativni geodetski pad graničnog poteza ove rijeke iznosi 1,27‰. Na vodomjernoj stanici Zelenjak (slivno područje 455 km²) izmjeren je višegodišnji srednji protok od 7,31 m³/s. U mjernom razdoblju zabilježen je srednji minimalni protok od 0,859 m³/s, odnosno srednji maksimalni protok od 129 m³/s. Sama krivulja trajanja protoka, mjerena na ovoj vodomjernoj stanici pokazuje veliku izdašnost rijeke (više od srednjeg protoka 43% godišnje). Temeljem ovih podataka može se procijeniti bruto hidroenergetski potencijal od oko 40 GWh.

Pri razmatranju energetskog potencijala rijeke Sutle potrebno je naglasiti da se ista nalazi u posebnoj zaštiti kroz Nacionalnu ekološku mrežu te je predviđena kao dio europske mreže NATURA 2000 kao stanište rijetke i ugrožene faune. Stoga je prije planiranja izgradnje malih hidroelektrana na rijeci Sutli potrebno provesti postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode.

Vodnogospodarski interesi Republike Hrvatske ne podudaraju se s vodnogospodarskim interesima Republike Slovenije (u Republici Sloveniji se zalažu za stvaranje Sutlanskog jezera sjeveroistočno od Terma Olimia koje bi se koristilo u športske i turističke svrhe), što je razlog da do danas nije definirano zajedničko rješenje uređenja čitavog sliva. Zbog činjenice da u ovom prostoru još nema dogovora između susjednih država, ne može se ni pouzdano računati s procijenjenim hidroenergetskim potencijalom ovog sliva.

U Republici Hrvatskoj, pa tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ne postoji katastar pozicija za male hidroelektrane temeljem kojega bi se mogle izabirati pozicije i obrađivati podaci za određenu hidroelektranu. Takav katastar je nužno sačiniti ukoliko se želi sistematska i isplativa izgradnja malih hidroelektrana. S obzirom da se strategija o ovakvim objektima donosi na razini županija, Krapinsko-zagorska županija treba pokrenuti izradu katastra pozicija za male hidroelektrane. Po izradi katastra pozicija za male hidroelektrane, potrebno je pokrenuti postupak za izmjenu i dopunu postojećeg prostornog plana županije i u njega unijeti potencijalne pozicije za male hidroelektrane definirane navedenim katastrom.

Ukoliko se i prije dovršenja katastra odnosno izmjena prostornog plana pojave zainteresirani investitori za gradnju malih hidroelektrana kao višenamjenskih objekata (turizam, šport, poljodjelstvo i sl.), bit će potrebno odgovoriti na postavljene zahtjeve glede promjene urbanističkog plana u tom segmentu, izdavanja odgovarajućih dozvola i slično.

11.4.5. Vjetroelektrane

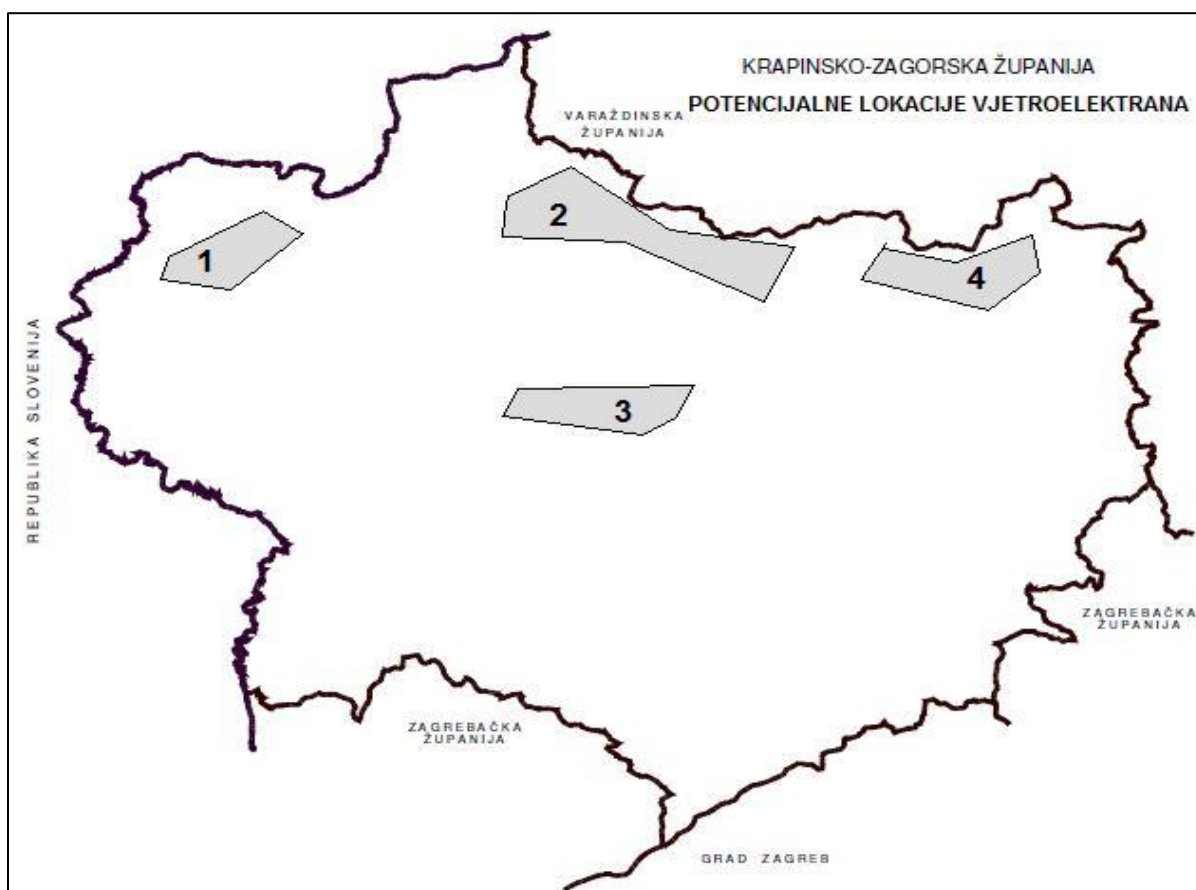
Za područje Republike Hrvatske, do danas, nije izrađen atlas vjetra kojim bi se sustavno opisali vjetroklimatski uvjeti relevantni za procjenu potencijala energije vjetra i planiranje izgradnje vjetroelektrana. Ipak, na osnovi rezultata primjene globalnih modela prostorne razdiobe srednje godišnje brzine vjetra i podataka analize, na prostoru Krapinsko-zagorske županije, mogu se očekivati srednje godišnje brzine vjetra u rasponu od 4,0 i 5,0 m/s na visinama od 50 m od tla. Treba naglasiti da je ovdje riječ o generaliziranom opisu vjetroptencijala koji ne uzima u obzir lokalne efekte na strujanje.

Za analizu potencijalnih lokacija vjetroelektrana Županije potrebno je odabrati prostore u kojima se mogu očekivati ambijentalna povećanja brzine strujanja te mjesta gdje je trenje podloge i vjetra najmanje (vrhovi i sljemena blago zaobljenih brda; travnati, kultivirani ili slabo zarasli prostori; prostori u čijoj blizini nema izgrađenih objekata). S obzirom na indikativne i preliminarnu ocjenu, potencijali energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno su manji u odnosu na prostore priobalnih županija. Bez obzira na iznesenu činjenicu, potencijal energije vjetra Županije trebalo bi detaljnije razmotriti iz sljedećih razloga:

- međunarodne obveze u pogledu ispunjenja ciljeva u korištenju obnovljivih izvora energije;
- tehnološki napredak omogućit će širu dostupnost tehnologije uz znatan pad cijene;
- evolucija modela poticanja primjene tehnologije u sklopu složenih strukturiranih modela koji uzimaju u obzir i kvalitetu lokacije.

Pregled potencijalnih lokacija vjetroelektrana, koje su određene na temelju snimke topografskih i satelitskih karata uz pretpostavku minimalne udaljenosti od 750 m od prvih naseljenih objekata, dan je na slici u nastavku. Uz navedene parametre, ove lokacije na maloj su udaljenosti od postojećih visokonaponskih mreža što ih čini vrlo pogodnima za eksploataciju.

Slika 3 - Potencijalne lokacije vjetroelektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji

1. Područje Desinić Gore i Velike Gore 2. Brdsko područje između Gornjeg Jesenja i Novog Golubovca 3. Brdski predio Mihovljana 4. Južni obronci Ivanšćice

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Za provođenje energetske strategije, u dijelu korištenja energije vjetra, predlažu se neke od mjera kao što su izrada podloga za planiranje energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji te strategija implementacije tehnologije na lokalnoj i županijskoj razini. Inicijalni odabir mjernih lokacija i njihovih potencijala, provedba mjerenja na lokacijama te analiza dobivenih podataka prvi su koraci u dobivanju relevantnih informacija. Treba naglasiti da se postojeća mjerenja provode isključivo u meteorološke svrhe i samo su djelomično iskoristiva za procjenu potencijala energije vjetra i planiranje razvoja projekata vjetroelektrana na prostoru Krapinsko-zagorske županije.

11.5. Primjena energetske učinkovitosti u Krapinsko-zagorskoj županiji

11.5.1. Javna rasvjeta

U prosjeku, na javnu rasvjetu utroši se oko 1 - 3% proračunskih sredstava za potrošnju električne energije gradova i općina na području Republike Hrvatske. Ako se navedenim troškovima pridodaju i troškovi tekućeg i investicijskog održavanja te troškovi izgradnje javne rasvjete, udio utrošen na javnu rasvjetu u proračunskim sredstvima jedinica lokalne samouprave doseže i do 5%. Većina gradova i općina Krapinsko-zagorske županije prepoznala je važnost provođenja mjera energetske učinkovitosti u sustavima javne rasvjete te je izvršen određeni broj intervencija na postojećoj i izgradnji nove rasvjete. No ipak, postoje mnoge instalacije koje ne zadovoljavaju osnovne kriterije i norme svjetlotehnike s velikim energetskim potencijalom ušteda koji će biti moguće ostvariti tijekom njihove rekonstrukcije ili izgradnje.

Projekt NEWLIGHT - Master plan javne rasvjete Krapinsko-zagorske županije povezuje ukupno 62 jedinice lokalne samouprave na području Krapinsko-zagorske i Zagrebačke županije zajedničko djelovanje putem sustavnog i planskog provođenja rekonstrukcije na postojećoj i izgradnji dijela nove javne rasvjete uključujući provedbu svih faza projekta, od izrade projektne dokumentacije do same realizacije. Projekt Master plana javne rasvjete temelji se na najvišim tehničkim standardima po pitanju primjene mjera povećanja energetske učinkovitosti i smanjenja svjetloonečišćenja. Projekt NEWLIGHT temelji se na najvišim standardima po pitanju primjene mjera povećanja energetske učinkovitosti i smanjenja svjetloonečišćenja. Na ovaj način postići će se povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona i time povećati sigurnost u prometu te postići značajne energetske i novčane uštede.

11.5.2. Energetska učinkovitost u zgradama u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije

Posebno značajan projekt na razini Županije proveden je tijekom 2008. godine. U ukupno 12 školskih objekata izvršena je zamjena kotlovnica (prelazak s lož ulja na plin), zamjena rasvjete (prelazak sa žarulja sa žarnim nitima na fluorescentnu rasvjetu), ugradnja termostatskih ventila na svim radijatorskim tijelima uz djelomičnu zamjenu vanjske stolarije. Projektom su obuhvaćene matične osnovne škole Belec, Zlatar, Radoboj, Budinščina, Mihovljan, Brestovec Orehovički i Sveti Križ Začretje, Strukovno i umjetničko učilište Zabok te područne škole Petruševac, Donja Batina i Novi Golubovec. Projekt je proveden s tvrtkom HEP ESCO, a sufinanciranje je osigurao i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Godine 2011. Krapinsko-zagorska županija počela je veliki projekt ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti osnovnih škola na svojem području, ukupno vrijedan projekt više od 10 milijuna kuna, koji je podupirala Europska investicijska banka s 1,5 milijuna kuna bespovratnih sredstava uz uvjet ostvarenja minimalnih energetskih ušteda od 30% i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Odabir je izvršen na temelju potencijala najvećih energetskih i financijskih ušteda. Na ukupno 10 osnovnih škola (izvršeni su brojni radovi - zamjena vanjske stolarije, izgradnja toplinske ovojnice, izolacija stropa prema negrijanom tavanu,

rekonstrukcija kotlovnice te pilot projekt ugradnje geotermalne dizalice topline za grijanje. Prema prvim rezultatima praćenja potrošnje, ukupna ušteda energije iznosi 31,74% čime su premašeni početno zacrtani ciljevi. Posebno treba istaknuti Područnu školu Hum Stubički s ostvarenim uštedama u iznosu od 67,95%.

Projekt rekonstrukcije domova zdravlja na području Krapinsko-zagorske županije obuhvatit će obnovu javnih zgrada i to pomicanjem granica energetske svojstava od propisima zahtijevanih u vidu postizanja obnove po načelima energetske gotovo nulte gradnje. Ovim projektom predviđena je rekonstrukcija 16 ispostava Domova zdravlja Krapinsko-zagorske županije smještenih na različitim lokacijama. Zahtjevi na energetska svojstva zgrada odredit će se troškovno optimalnom metodom ravnoteže između potrebnih ulaganja i uštedenih troškova energije tijekom ukupnog vijeka trajanja zgrade. Projekt se razrađuje pri Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije u cilju pružanja tehničke pomoći u pripremi navedenog projekta za strukturne fondove.

Tijekom 2013. godine uspostavljena je baza u sklopu Nacionalnog informacijskog sustava za gospodarenje energijom (ISGE) od ukupno 149 objekata u nadležnosti Županije. Za navedeni fond objekata prikupljeni su opći podaci (površine objekata, status kulturne baštine, broj i visina etaža, katastarske općine i čestice, korištenje objekata u vidu broja zaposlenika i korisnika, broja radnih sati u danu, dana u tjednu i godini) te su uneseni podaci o potrošnji energenta i vode za tekuću 2013. godinu uz retroaktivan upis očitavanja mjesečne potrošnje za 2012. godinu. Podaci o potrošnji energenta i vode unose se kontinuirano na mjesečnoj bazi. Na ovaj način omogućeno je kontinuirano praćenje trenda potrošnje energije prije i nakon primjene mjera energetske učinkovitosti čime su postavljeni uvjeti za verifikaciju ušteda na razini svih objekata u nadležnosti Županije.

Glavni problem kod prijave i provedbe projekata obnovljivih izvora energije i mjera energetske učinkovitosti jesu neriješeni imovinsko-pravni odnosi. Nužno je u narednom razdoblju u potpunosti provesti postupke legalizacije objekata i upisa vlasništva.

Provedba mjera energetske učinkovitosti na zaštićenim objektima i revitalizaciji spomeničke baštine predstavlja posebno područje energetske obnove koje podrazumijeva multidisciplinarni pristup. Sukladno tome moraju se zadovoljiti dvije osnovne odrednice: obnoviti i sačuvati vrijednu građevinu od propadanja te primijeniti nove materijale i tehnologije s ciljem smanjenja potrošnje energije. Područje Krapinsko-zagorske županije obiluje zaštićenim objektima s visokom potencijalnom energetske uštedom.

11.5.3. Projekt izgradnje područnih sustava grijanja na biomasu na području Krapinsko-zagorske županije

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s Gradom Donja Stubica, Gradom Oroslavje, Gradom Klanjec, Općinom Jesenje, Općinom Gornja Stubica, Općinom Stubičke Toplice i Općinom Radoboj prepoznali su potencijal energije biomase koji može i treba značajno doprinijeti lokalnom održivom razvoju te smanjiti troškove za energiju i troškove održavanja objekata od javnog interesa. Uzevši u obzir da je oko 40% Županijske površine prekriveno šumama, dosadašnja iskustva odnosno trenutno stanje korištenja biomase, ali i zajednički interes za jačanjem domaćeg gospodarstva, kao najznačajnija mjera prepoznat je projekt područnog grijanja na biomasu. Projektom je predviđeno zadovoljavanje potreba za grijanjem prvenstveno javnih zgrada uz mogućnost kasnijeg proširenja na privatne objekte na području općina i gradova.

Sve javne zgrade koje će biti priključene na sustav kao energent za grijanje koriste prirodni plin. Preliminarna analiza izrađena na temelju usporedbe stvarnih cijena prirodnog plina i drvne sječke kao budućeg energenta pokazuje da je ovakav projekt opravdan s ekonomskog stajališta. Sustav dobave drvne sječke je moguće riješiti preko lokalnih poduzetnika uz korištenje lokalnih šuma što značajno smanjuje troškove transporta, a uz lokalni

sabirni centar za biomasu osigurava se sigurnost opskrbe te se smanjuje potreba za dugotrajnim zalihama na samoj lokaciji kotlovnice. U svrhu zbrinjavanja drvenog otpada iz lokalne drvno-prerađivačke proizvodnje te u svrhu ostvarivanja dodatnog izvora prihoda, bitno je razmotriti i mogućnost zbrinjavanja drvenog otpada za poduzetnike u okolici distribucijskog centra za biomasi. Na promatranom području jedinica lokalne samouprave – Oroslavja, Stubičkih Toplica, Donje Stubice i Gornje Stubice, ali i u širem okruženju Krapinsko-zagorske županije, biomasa je široko i gotovo jednoliko rasprostranjena s odličnim tehničkim potencijalom.

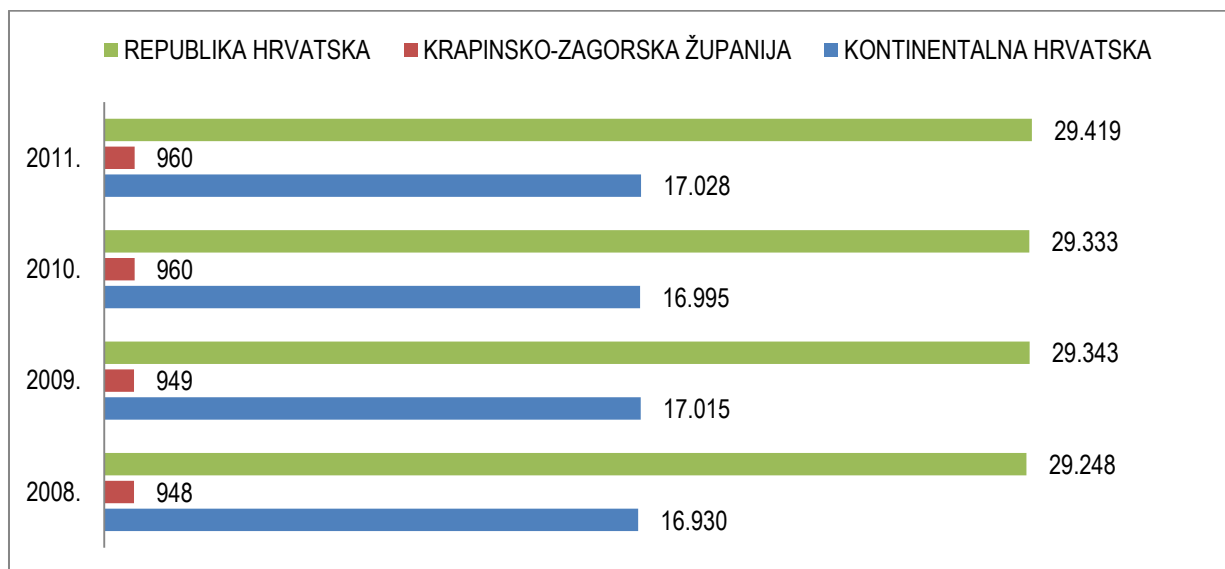
Potrebno je također naglasiti da je smisao projekata korištenja energije biomase uvijek nešto širi od same ekonomske dobiti jer se njima ostvaruju brojni pozitivni učinci kao što su otvaranje novih i zadržavanje postojećih radnih mjesta, zaštita okoliša te povećanje konkurentnosti šumarstva i drvne industrije.

12. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

12.1. Cestovni promet

Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća. Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne dužine 3562,96 km. Razvrstane - kategorizirane ceste u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju **ukupnu duljinu** od 963,50 km. Od toga **autocesta** Zagreb – Macelj čini 38,43 km + 800 metara spojne ceste (čvor Trakošćan – novi granični prijelaz Macelj), državne ceste 275,00 km, županijske ceste 407,30 km te lokalne ceste 242,80 km. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, ove prometnice na području Krapinsko-zagorske županije čine 3,26% ukupne duljine cesta u Republici Hrvatskoj, odnosno 5,64% Kontinentalne Hrvatske. Ukupna duljina ovih cesta na području županije, Kontinentalne Hrvatske i Republike Hrvatske u razdoblju od 2008. do 2011. godine, što je godina za koju posljednju postoje službeni podaci Državnog zavoda za statistiku, prikazana je u grafikonu u nastavku.

Grafikon 44 - Duljina cesta u kilometrima; Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska

Izvor: DZS, 2014.

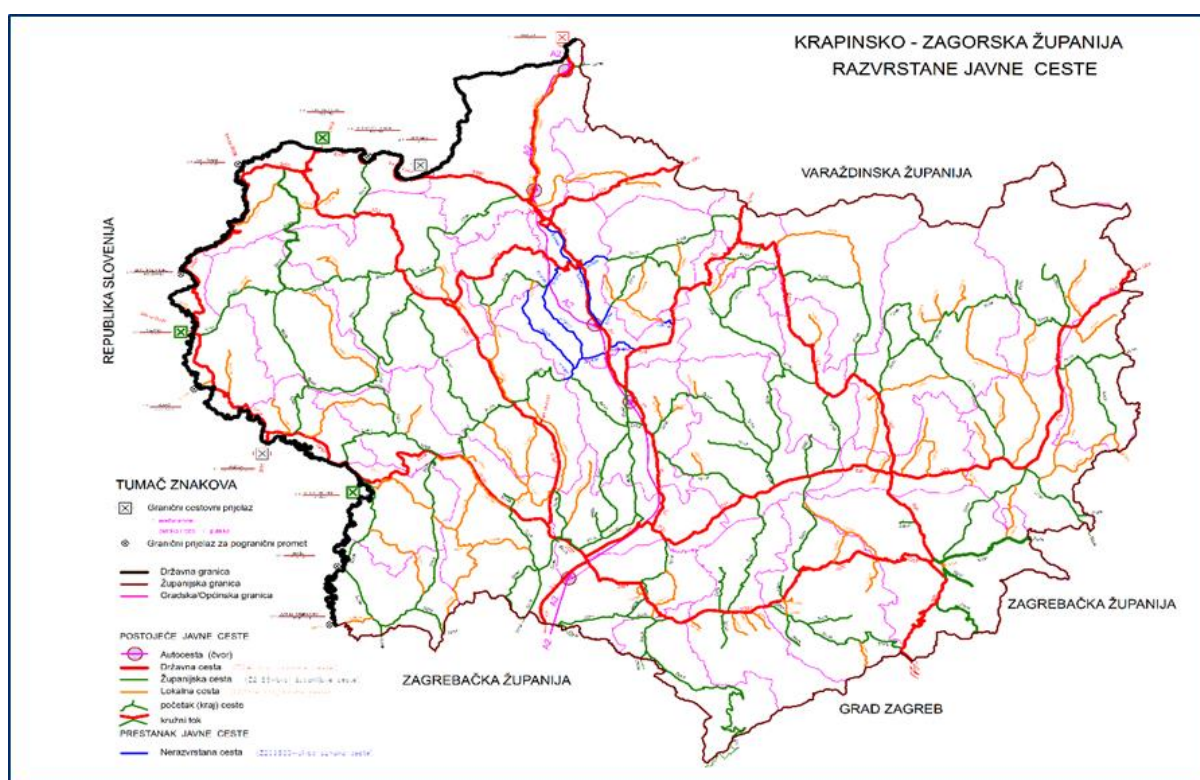
Ukupna duljina nerazvrstanih cesta je 2599,46 km, a održavanje svih spomenutih cesta obavljaju jedinice lokalne samouprave, županija i države. Najveća duljina županijskih i lokalnih cesta je na području Grada Zlatara, ukupno 45 km, na području Općine Veliko Trgovišće nalazi se ukupno 41 km županijskih i lokalnih cesta, a više od 30 km županijskih i lokalnih cesta nalazi se na području Grada Pregrade, općina Bedekovčina, Konjščina, Gornja Stubica, Hum na Sutli i Krapinske Toplice.

Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi županijom u smjeru sjever-jug je autocesta A2 koja se poklapa s međunarodnim cestovnim pravcem E-59 (dio Pyhrnske autoceste) Nürnberg – Graz – Maribor – Zagreb. Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Od tih koridora valja spomenuti dio „zagrebačkog prstena“ na trasi Mokrice (Zabok - Oroslavje) – Zlatar Bistrica (spoj na Breznički Hum) – Marija Bistrica – Laz – Popovec – Zagreb te koridor od Krapine prema Đurmancu – Jesenje – Lepoglava – Ivanec – sa spojem na autocestu Zagreb – Varaždin –Mađarska.

Do prije nekoliko godina cestovna infrastruktura u Krapinsko-zagorskoj županiji bila je jedna od najlošijih u Republici Hrvatskoj, što je bila posljedica neulaganja u modernizaciju postojećih prometnica, ali i izgradnju planiranih prometnica zbog nedostatka financijskih sredstava i nekih drugih razloga. Među značajnijim su problemima činjenica da se većina cesta nalazi na lošem položaju po pitanju konfiguracije terena (velike strmine, usjeci) te klizišta, što je iziskuje veća ulaganja u održavanje.

Međutim, situacija se počela mijenjati unatrag nekoliko godina od kada je zabilježen trend ulaganja u cestovnu infrastrukturu na području KZZ-a, posebice u državne ceste rekonstrukcijom postojećih (D1 - Stara zagorska magistrala, D205 - Kumrovečka magistrala, D29 - Laz Bistrički, D24 Konjščina - Budinščina, D205 - Mokrice, D35 Donja Šemnica - Novi Golubovec) te izgradnjom novih dionica državnih cesta (brza cesta Mokrice - Marija Bistrica - Popovec) koje su u tijeku. Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije u 2015. godini prikazana je na slici u nastavku.

Slika 4 - Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije u 2015. godini

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, 2015.

Prema informacijama dobivenim od strane Županijske uprave za ceste KZZ-a, u Županiji nema potrebe za izgradnjom novih koridora županijskih ili lokalnih cesta. Potrebno je ulagati sredstva u modernizaciju i rekonstrukciju postojeće mreže županijskih i lokalnih cesta. **Cestovne** udaljenosti sjedišta županije, Grada Krapine, do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje prikazane su u tablici u nastavku teksta.

Tabela 73 - Cestovne udaljenosti sjedišta županije do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje

CESTOVNA UDALJENOST KRAPINE DO NEKOLIKO EUROPSKIH GRADOVA			
GRAD	BROJ STANOVNIKA	UDALJENOST	VRIJEME VOŽNJE
Rijeka, Hrvatska	128.624	204 km	2 h 15 min
Zagreb, Hrvatska	790.017	67 km	1 h 05 min
Split, Hrvatska	178.102	452 km	4 h 41 min
Dubrovnik, Hrvatska	42.615	755 km	11 h 26 min
München, Njemačka	1.407.836	510 km	5 h 52 min
Venecija, Italija	270.660	382 km	5 h 16 min
Milano, Italija	1.353.882	642 km	7 h 24 min
Budimpešta, Mađarska	2.530.167	326 km	3 h 58 min
Beograd, Srbija	1.659.440	456 km	4 h 39 min
Ljubljana, Slovenija	279.653	140 km	2 h 14 min
Beč, Austrija	1.766.746	314 km	3 h 29 min

Izvor: www.viamichelin.com

Prema prosječnom ljetnom dnevnom prometu (PLDP), koji predstavlja prosječnu, dnevnu količinu prometa od 1000 - 3000 vozila i srednjoj duljini prometa do 20 km, županijske i lokalne ceste na području Krapinsko-zagorske županije trebale bi zadovoljiti tehničke karakteristike za ceste 4. i 5. kategorije, koje prolaze brdskim terenom, odnosno sa znatnim ograničenjima, prema čemu bi navedene ceste trebale imati sljedeće tehničke elemente:

- Županijske ceste trebale bi imati minimalnu širinu kolnika 5,50 m, s obostranim bankinama širine 1,0 m, uz ograničenje brzine prometovanja na 50 km/h;
- Lokalne ceste trebale bi imati minimalnu širinu kolnika 5,00 m, uz ograničenje brzine prometovanja na 40 km/h.

Prema tim kriterijima cca 283 km županijskih cesta ili njih 65% nisu dovoljne širine, čime je ugroženo sigurno odvijanje prometa. Polovica od tih nedovoljno širokih županijskih cesta ima širinu kolnika između 3,00 i 4,00 m. Najveći dio županijskih cesta nedovoljne širine su na području grada Zlatara, Pregrada i Donje Stubice te na području općina Lobor, Mače, Hrašćine, Konjšćine, Budinšćine, Marije Bistrice, Bedekovčine i Gornje Stubice.

Čak 195 km lokalnih cesta ili njih 84% nemaju dovoljnu širinu od 5,0 m; više od polovice tih nedovoljno širokih lokalnih cesta ima širinu kolnika do 3,5 m. Opet je najveći dio tih cesta u istočnom dijelu Županije.

Više od 70% županijskih i lokalnih cesta na području Županije je nedovoljne širine kolnika, a i potrebnih tehničkih karakteristika kolnika koje bi trebale zadovoljavati te se može zaključiti da stanje cestovne infrastrukture nije povoljno. Razlozi su konfiguracija terena, vrsta tla na kojima su građene, razdoblje u kojem su građene te način na koji su građene radi nedovoljnih novčanih sredstava u prošlosti.

Prema analizi stanja kolnika izrađenoj 2013. godine na način da se izvrši bodovanje cesta prema oštećenjima, mrežastim pukotinama, ulegnućima i naravnostima na kolniku (na način da je ocjena 0 - novi kolnik, a ocjena 5 - kolnik s potpunim uništenjem kolovoznog zastora), cca 295 km županijskih i lokalnih cesta (oko 45%) ocijenjeno je ocjenama 3, 4 i 5 tj. pretežno nezadovoljavajućim stanjem kolnika.

Na području KZZ-a nalazi se 2599,46 km nerazvrstanih cesta, od čega ih oko 60% ima asfaltni zastor, 34% makadamski te 6% zemljani zastor. Održavanje nerazvrstanih cesta u nadležnosti je jedinica lokalne samouprave sukladno odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu. Većina JLS-a, pogotovo one s manjim raspoloživim proračunskim sredstvima imaju problem da ne mogu održavati i modernizirati nerazvrstane ceste sukladno potrebama, već to ovisi o raspoloživim sredstvima pa stanovništvo u nekim dijelovima Županije nema adekvatni pristup do svojih domaćinstava.

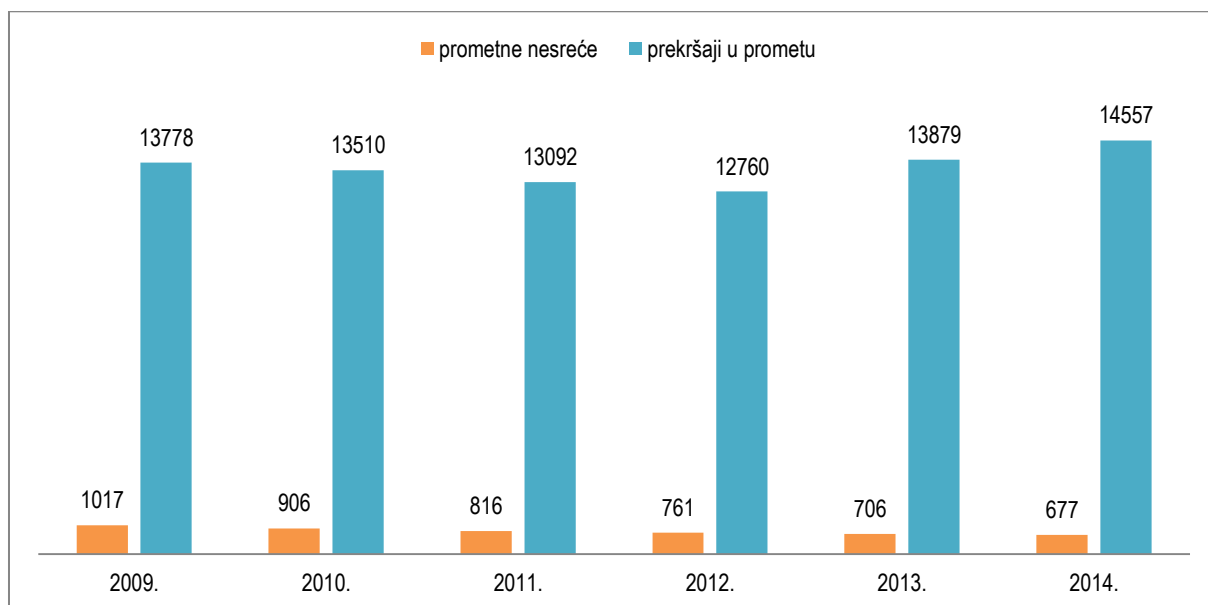
Pregledom županijskih i lokalnih cesta Krapinsko-zagorske županije evidentirana su 52 aktivna klizišta te još najmanje toliko lokacija potencijalnih klizišta. Najveći broj aktivnih klizišta je na području općine Hrašćina (ukupno 7), na području općine Kumrovec ih ima 6, po 4 klizišta su na području općine Lobor te grada Zlatara i Donje Stubice, po 3 klizišta su na području općine Radoboj, Krapinske Toplice, Veliko Trgovišće i Desinić, po 2 klizišta na području grada Pregrade i općine Gornja Stubica, Đurmanec i Mihovljan te po 1 klizište na području grada Klanjca i sljedećih općina: Bedekovčina, Marija Bistrica, Mače, Jesenje, Kraljevec na Sutli i Hum na Sutli.

U 20 od 31 grada ili općine evidentirana je potreba sanacije klizišta i to na 19 županijskih i 13 lokalnih cesta. Od 52 klizišta, izrađeno je 19 projekata sanacije, novih 23 je već u planu za izradu ove godine, a za preostalih 10 očekuje se zatvaranje financijske konstrukcije za projektiranje do kraja 2014. godine. Cilj je ishoditi projektnu dokumentaciju za sanaciju klizišta do kraja 2016. godine.

Klizišta na prometnicama na području KZZ-a stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a sanacija istih predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama. U proljeće 2013. godine nakon otapanja snijega i pojave veće količine oborinskog nevremena šteta od klizišta uz nerazvrstane ceste procijenjena je na oko 33.000.000,00 kuna, dok je na županijskim i lokalnim cestama nastala šteta procijenjena na oko 15.000.000,00 kuna.

Što se pak tiče stanja **sigurnosti u prometu** na područjima policijskih uprava, pa tako i Krapinsko-zagorske, ona ovisi o gustoći prometa i značajkama prometnih smjerova te nizu drugih čimbenika. Dakako, ovdje spada i broj registriranih motornih vozila kojih je 2004. godine na području Županije bilo 48.689, a 2013. godine 57.422. Prema podacima Policijske uprave Krapinsko-zagorske, primjetan je pad broja prometnih nesreća u razdoblju od 2009. do 2014. godine, dok je na razini Republike Hrvatske taj broj u porastu. U prometnim nesrećama također je smanjen broj stradalih. Smanjenje broja nesreća se, prema analizama Ministarstva unutarnjih poslova, može pripisati nekolicini čimbenika, među kojima su sigurnija vozila, bolja cestovna infrastruktura, promjena ponašanja sudionika u prometu i ostalo. S druge strane, prema podacima Policijske uprave Krapinsko-zagorske, u istom je razdoblju povećan broj prometnih prekršaja, pri čemu su glavni uzroci nepropisna i neprimjerena brzina, nepridržavanje ostalih zakonom propisanih sigurnosnih obveza poput vezanja pojasa, zatim nepropisno parkiranje, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola i drugo. Statistički pokazatelji sigurnosti u prometu na području Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2009. do 2014. godine prikazana je u grafikonu koji slijedi.

Grafikon 45 - Prometne nesreće i prekršaji na području Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Policijska uprava Krapinsko-zagorska, 2015.

12.2. Zračni promet

Govoreći o zračnom prometu, nužno je u uvodu podsjetiti da postoje dvije osnovne kategorije aerodroma – mali i veliki, po oblicima se dijele na komercijalne, nekomercijalne i one posebne namjene, a prema materijalnom učinku na sustav neprofitne djelatnosti, sustav ugovornih partnera te sustav investicijskih ulaganja. Osnovni parametri za poslovanje su prije svega objekti i infrastruktura, uključujući njihovo korištenje i održavanje, potom kadrovi (administrativni i stručni) te program.

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost čiji su suvlasnici Krapinsko-zagorska županija i Grad Zabok. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo 2013. izdala je rješenje kojim se daje Odobrenje za uporabu aerodroma Zabok - Gubaševo (LDZK) operatoru aerodroma KZA d.o.o.

Među najvažnijim aktivnostima tijekom 2015. godine je svakako dobivanje građevinske dozvole za izgradnju građevine infrastrukturne namjene, prometnog sustava – prilazna cesta s komunalnom infrastrukturom s priključkom na odvojak ŽC, 2. faza, 1. etapa, 3. skupine odnosno II faza prema lokacijskoj dozvoli. Uz to svakako treba napomenuti da je tijekom 2015. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo donijela rješenje kojim se odobrava društvu Krapinsko-zagorski Aerodrom d.o.o. poseban aerodromski program zaštite s neograničenim rokom važenja.

Trenutna kategorija aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) je 1A, a u kasnijoj fazi ući će u kategoriju B2. Naime, prema Pravilniku o aerodromima (N.N.64/12), referentni kod aerodroma utvrđuje se u skladu planiranja aerodroma, odnosno zrakoplova kojima je namijenjen. Konkretno, kategorija 1A podrazumijeva duljinu uzletno sletne staze manju od 800 m, raspon krila 15 m, dok se kategorija B2 odnosi na duljinu 800 - 1.199,99 te veći raspon krila. Na aerodrom trenutno mogu slijetati sportsko-turistički avioni koji svojim karakteristikama ne prelaze zahtjeve kategorije koji aerodrom posjeduje.

U skladu sa složenim pravilima i procedurama koje se odnose na zračni promet, Krapinsko-zagorski aerodrom dosad je izradio Studiju utjecaja na okoliš, zaštitnu ogradu s rampom na ulazu u aerodrom, osigurao priključak struje, izradio Investicijsku studiju o gospodarskoj opravdanosti izgradnje aerodroma, geotehnički elaborat temeljenja KZA Gubaševo, dopunske geotehničke istražne radove, terenske istražne radove, laboratorijska ispitivanja, geofizička istraživanja, kao i geotehnički elaborat. Izrađena je prilazna cesta aerodromu s komunalnom infrastrukturom s priključkom na odvojak Županijske ceste, obavljeno je prelaganje odnosno kabliranje dalekovoda u zoni prilaza aerodromu u smjeru okomito na uzletno sletnu stazu, a ishođena je i lokacijska dozvola od Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja za zahvat u prostoru "Aerodrom Zabok-Gubaševo", s obzirom da postoji faznost građenja i dozvola.

Prema evidenciji, tijekom 2013. godine aerodrom je, u tadašnjoj fazi izgrađenosti, korišten 195 puta i to za 100 uzlijetanja i 95 slijetanja ultra lakih zrakoplova, balona na vrući zrak, aviona, paraglajdera, zmajeva te motornih jedrilica, dok je godinu kasnije bilo 201 uzlijetanja i 164 slijetanja.

Tabela 74 - Promet zrakoplova tijekom 2014. godine na Aerodromu Zabok - Gubaševo

ZABOK - Gubaševo		Promet zrakoplova tijekom 2014. godine		
Zrakoplov	Uzlijetanja	Slijetanja	Nezgode	
Parajedrilice	34	34	0	
Ultra laki zrakoplovi	9	9	0	
Jedrilice	44	44	0	
Baloni	41	4	0	
Avioni	73	73	0	
Padobranci	0	0	0	
UKUPNO	201	164	0	

Izvor: Krapinsko-zagorski aerodrom, 2015. godina

Procijenjena vrijednost potrebnih ulaganja za čitavu investiciju iznosi 40 milijuna kuna i podijeljena je u 11 faza građenja, od premještanja odnosno kabliranja dalekovoda u zoni prilaza aerodroma (u smjeru okomito na uzletno sletnu stazu), potom prilazna cesta aerodromu s komunalnom infrastrukturom s priključkom na odvojak ŽC, 1 etapa, zatim faza koja podrazumijeva aerodrom s travnatom pistom, stazom za vožnju, stajanka 1 etapa i ograda, zatim faza izgradnje prilazne ceste s komunalnom infrastrukturom, 2 etapa, zatim hangar, faza koja uključuje kontrolni toranj, trafostanica 10(20)70,4 kV, u fazi 8 predviđen je hangar 2, u sljedećoj fazi hangar 3 i spojni dio između hangara, stajanke 2 etapa, u fazu 10 je uključeno istakalište goriva te u posljednjoj fazi asfaltna kolnička konstrukcija uzletno sletne staze i staze za vožnju.

Za Zagorski aerodrom potencijali razvoja leže u činjenici da i u ovoj fazi ima odobrenje za funkcioniranje prema navedenim karakteristikama, da će se *Lučko* zatvoriti za male letjelice te da i poslovno okruženje i turistički sektor iskazuju jasan interes za korištenjem aerodroma. Grad i Županija u fazi su traženja adekvatnog partnera s kojim bi putem javno-privatnog partnerstva realizirali gradnju piste i svih pratećih objekata. Razvojni prioriteti Zagorskog aerodroma u srednjoročnom razdoblju su prvenstveno osiguranje uvjeta za razvoj komercijalne djelatnosti, razvoj infrastrukture, proširenje temeljnog programa rada te utvrđivanje godišnjih kalendara rada.

Kada je u pitanju zračni promet putnika i robe, najbliži aerodromi su Zračna luka Zagreb i Aerodrom Maribor. Statistika broja putnika u posljednjih 5 godina na zagrebačkom aerodromu pokazuje godišnji promet na razini 2,3

– 2,4 milijuna putnika s većim intenzitetom od svibnja do listopada (više od 200 tisuća putnika mjesečno). Druga najbliža zračna luka je Aerodrom Maribor udaljen svega 1,5 sat vožnje automobilom od Krapine i Zaboka. Statistika prometa broja pokazuje konstantan porast broja putnika. U 2012. godini otvoren je novi terminal, vrijedan 15 milijuna eura koji bi trebao omogućiti prijevoz i do 600,000 putnika na godinu.

12.3. Željeznički promet

U Krapinsko-zagorskoj županiji željeznički promet ima stogodišnju tradiciju te su prve pruge u promet puštene davne 1886. godine. Kasnije tijekom godina širila se mreža pruga. Na području Županije **ukupno je 102,4 km željezničkih pruga**. Pruga Zaprešić – Varaždin - Čakovec izravno povezuje veći dio Hrvatskog zagorja sa Zagrebom odnosno Varaždinskom i Međimurskom županijom. Najznačajnije željezničko čvorište je Zabok od koga se odvajaju priključne pruge Zabok - Đurmanec (koja je povezana s dijelom željezničke mreže Slovenije) te pruga lokalnog značenja Zabok - Gornja Stubica. Pogranična pruga Savski Marof - Kumrovec povezuje glavnu magistralnu prugu Tovarnik - Dobova s krajnjim zapadnim dijelom Hrvatskog zagorja i željezničkom mrežom Slovenije. Na pograničnim prugama Savski Marof - Kumrovec trenutno nema prometnih aktivnosti dok na dionici pruge Đurmanec – Rogatec postoji prometna aktivnost, a ova je prometna dionica puštena u promet 14. prosinca 2014 godine. S navedenim je i datum uspostavljeno i novo stajalište Pristava Krapinska. Unatoč zatvaranju pruge Savski Marof - Kumrovec, promet na navedenoj lokaciji nije ukinut, već je u organizaciji Meštrović prijevoza d.o.o. osiguran prijevoz autobusima između Harmice i Kumrovca u kojima vrijedi zajednička pretplatna karta HŽPP-MPZ.

Tabela 75 - Duljina željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije

Oznaka	Puni naziv željezničke pruge	Skraćeni naziv željezničke pruge	Građevinska duljina km	Duljina u KZŽ-u km
R 201	Zaprešić – Zabok – Varaždin - Čakovec	Zaprešić - Čakovec	100,722	45,173
L 102	Savski Marof – Kumrovec – DG - (Imeno)	Savski Marof - Kumrovec-DG	38,552	16,783
R 106	Zabok – Krapina – Đurmanec – DG - (Rogatec)	Zabok - Đurmanec - DG	27,187	27,187
L 201	Varaždin - Ivanec - Golubovec	Varaždin - Golubovec	34,582	2,449
L 202	Hum Lug odvojnica - Gornja Stubica	Hum Lug - Gornja Stubica	10,823	10,823
UKUPNO			211,866	102,415

Izvor: Narodne novine br. 3/2014 – Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga

Uspoređujući podatke u ukupnoj duljini željezničke pruge, ona na području Krapinsko-zagorske županije čini oko 4% ukupne duljine pruge na području Republike Hrvatske, odnosno 6% ukupne duljine pruga na području Kontinentalne Hrvatske.

Kvaliteta i izgrađenost prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu nisu zadovoljavajući. Stanje mobilnih i stabilnih kapaciteta te mala brzina putovanja ima negativan utjecaj na kvalitetu prijevoza. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te nedovoljan broj prijelaza koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na brojnim prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. Naime, one se ugrađuju neposredno ispred pješačkoga prijelaza preko pruge kako bi se pješaci pravovremeno upozorili da slijedi prijelaz preko željezničke pruge u istoj razini. U cilju rješavanja uočenih problema, Krapinsko-zagorska županija je u suradnji s nadležnim institucija poduzela niz aktivnosti što je rezultiralo podizanjem razine osiguranja na najviše razinu na 2 željezničko cestovna prijelaza na

dionici pruge R 106 Zabok – Đurmanec. Nadalje Županijska uprava za ceste KZZ-a je inicirala rješavanje osiguranja prijelaza Poznanovec na način LED dioda te je ujedno navedeni prijelaz prvi na području RH osiguran na naveden način. Što se tiče podizanja razine osiguranja pješaka, u tijeku je realizacija projekta postave mimoilaznih zaštitnih ograda na 4 lokacije na području Županije.

Oko 55% stanovnika županije živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljena mjesta (od toga 5 gradova). Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci kolodvora/postaja prosječno iznose 2,87 km. Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost županije prometom, a to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. Problem željezničkog prometa je i neelektrificiranost te jednokolosiječnost pruga koje uvelike utječu na kvalitetu i brzinu putovanja. Konačna faza osuvremenjivanja željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije je elektrifikacija postojećih i novih pruga, jer tek elektrifikacija pruga pruža mogućnosti za postizanje većih brzina i vrhunske udobnosti u putničkom prijevozu te maksimalnu sposobnost prijevoza u teretnog prometu. Postiže se bolje gospodarenje energijom (manji troškovi i manja specifična potrošnja), a aspekt zaštite okoliša nalaže da se što prije i u što većem opsegu rabi električna vuča. Realizacijom I. faze elektrifikacije pruge R 201 koji obuhvaća dionicu Zaprešić – Zabok u dužini od 23,06 km ostvaruju se svi tehnički preduvjeti za nastavak elektrifikacije pruga u svim smjerovima iz kolodvora Zabok i to: pruge Zabok – Gornja Stubica (12 km), Zabok – Krapina – Đurmanec (21 km) te dionicu pruge Zabok – Budinščina, što zahtijeva izgradnju elektrovučne podstanice u Zaboku. Pri dovršetku je izrada projektne dokumentacije te bi se tijekom 2016. godine projekt, čija procijenjena vrijednost iznosi 68 mil. € aplicirao prema EU fondovima.

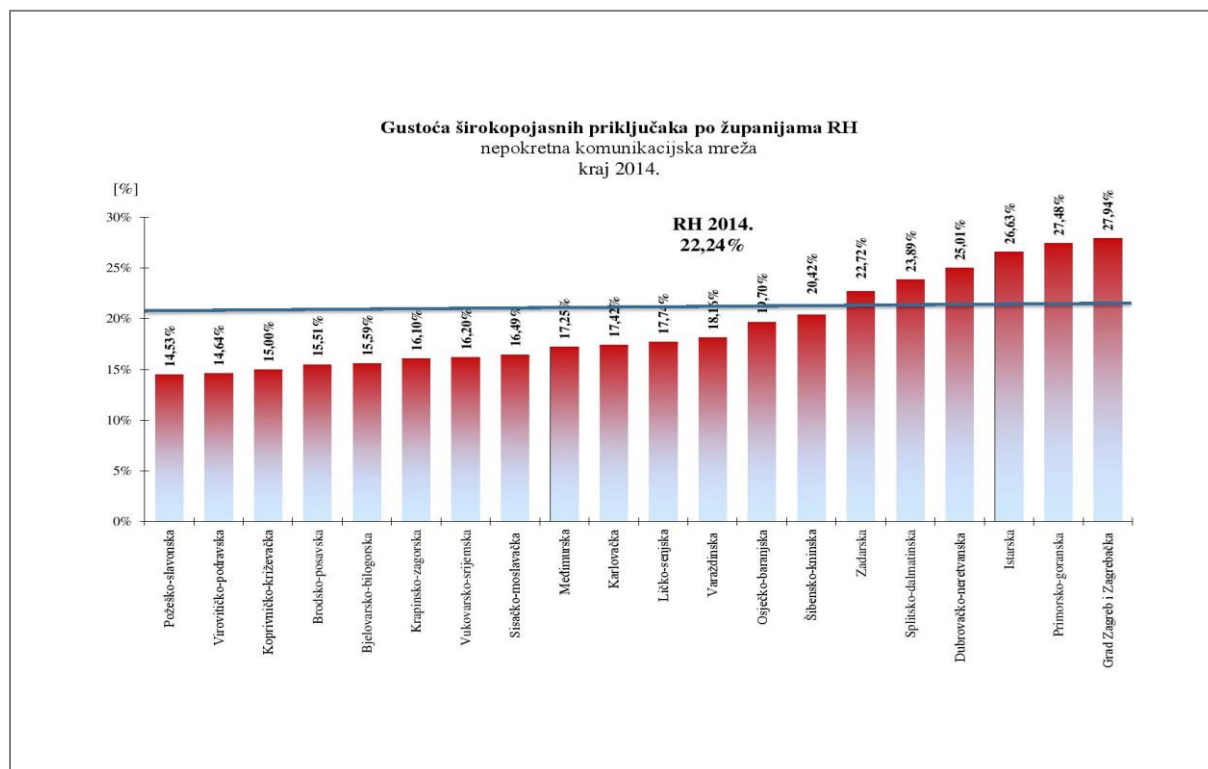
Ukupan godišnji **broj korisnika željezničkog prometa u Krapinsko-zagorskoj županiji je 1,67 milijuna putnika** što je prosječno oko 4600 ljudi dnevno. Frekvencija linija željezničkog prometa na relaciji Zagreb - Zabok - Zagreb pokazuje da radnim danom u prosjeku postoji željeznički prijevoz putnika svakih sat vremena, no vikendima i blagdanima linije su značajno prorijeđene. Glavno sjecište svih željezničkih linija je u Zaboku, s presjedanjem na drugi vlak u Zaboku moguće je doći do Varaždina, Gornje Stubice, Đurmanca i nastaviti prema Sloveniji. Veza s potencijalnim emitivnim turističkim tržištima postoji preko glavnog kolodvora u Zagrebu gdje dnevno postoje dvije izravne željezničke linije sa Münchenom te po jedna s Zürichom, Frankfurtom, Budimpeštom te Bečom. Preko veznih vlakova u Budimpešti i Beču moguće je nastaviti putovanje prema Kijevu i Moskvi, Parizu i Italiji, a preko veze u Beogradu nastaviti putovanje prema Grčkoj, Turskoj, Bugarskoj te Istanbulu.

12.4. Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom

Razvoj širokopojasnih usluga od iznimnog je značenja za gospodarski razvoj Republike Hrvatske te od ključne važnosti za omogućivanje stvaranja društva znanja, a usluge širokopojasnog pristupa osobito su važne na području rada i poslovanja (e-uprava, e-poslovanje, itd.) i obrazovanja. Ostvarivanje cilja od 75% dostupnosti nepokretnih priključaka širokopojasnog pristupa bit će teško ostvarivo bez značajnog udjela financiranja države te lokalne i područne (regionalne) samouprave. Stoga je za razvoj županije ključno uključivanje i lokalne i područne (regionalne) samouprave koja integriranom izgradnjom infrastrukture može značajno smanjiti troškove, osobito u slučaju kada se radi o novim mrežama koje se temelje na svjetlovodnoj tehnologiji. Prema podacima HAKOM-a, iako broj i gustoća širokopojasnih priključaka na području Krapinsko-zagorske županije kontinuirano rastu – značajan se skok primjerice, dogodio u 2012. godini, kada je evidentirani broj priključaka bio veći je za čak 81% u odnosu na 2008. godinu, no još je uvijek ispod nacionalnog prosjeka.

Kako je vidljivo na slici ispod, koncem 2014. godine, prosjek gustoće širokopojasnih priključaka u Republici Hrvatskoj bio je 22,24% dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosio 16,10%.

Slika 5 - Gustoće širokopojsnih priključaka u Republici Hrvatskoj

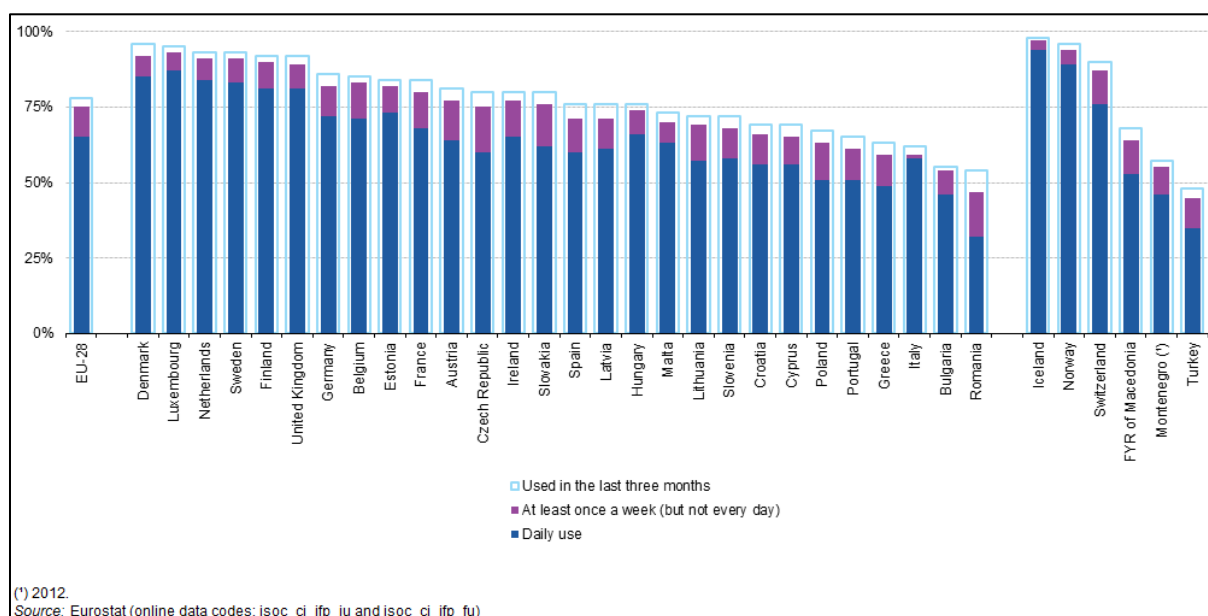

Izvor: HAKOM, 2015.

Informacijske i komunikacijske tehnologije postale su vrlo dostupne stanovništvu, kako u pogledu pristupa tako i cjenovno. Granica je pređena 2007. kad je većina (55%) u skupini država Europske unije imala pristup internetu. Taj se udio nastavio povećavati i u 2014. dostigao je 81%, odnosno 2 postotna boda više nego u 2013. Široko raširen i cjenovno pristupačan širokopojsni internet jedan je od načina promicanja društva znanja i informirane javnosti. Širokopojsni pristup bio je najčešći oblik pristupa internetu u svim državama članicama EU-a: njime se koristilo 78% kućanstava u skupini država EU 28 tijekom 2014., odnosno 36 postotnih bodova više u odnosu na 2007. godinu.

Istraživanja i statistički pokazatelji Eurostata pokazuju koliko je korištenje interneta na dnevnoj bazi u sve većem porastu. Slika 4 prikazuje korištenje interneta tijekom 2014. godine u zemljama članicama Europske unije (prikazana je učestalost korištenje interneta stanovništva u dobi između 16 i 74 godina), pri čemu svijetlo plava linija prikazuje korištenje interneta u posljednja tri mjeseca, ljubičasta označava korištenje interneta barem jednom tjedno, a plava dnevno korištenje interneta.

Slika 6 - Korištenje interneta u europskim zemljama

Izvor: Eurostat, 2015. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Information_society_statistics_-_households_and_individuals/hr#Glavni_statisti.C4.8Dki_nalazi

Istraživanja Državnog zavoda za statistiku za 2014. godinu pokazuju da je opremljenost kućanstava informatičkom i komunikacijskom tehnologijom na razini prethodne godine, da je dostupnost širokopojasnog interneta u porastu, da je uporaba računala i interneta na zadovoljavajućoj razini samo kod mlađe populacije (do 24 godine), no istodobno je primijećen porast korištenja interneta kod svih dobnih skupina. Evidentan je porast upotrebe različitih online usluga, uključujući i porast trgovine putem interneta (28% osoba je tijekom 2015. kupovalo robe i usluge putem interneta, što je porast od 2% u odnosu na godinu prije). Pohranu podataka na internetu u 2014. godini koristilo je 19% internetskih korisnika.

Statistički pokazatelji o upotrebi računala, bilo u privatne, poslovne ili neke druge svrhe na razini županija ne postoje, a među službenim podacima o informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji su tek oni o posjedovanju računala i korištenju interneta općenito, koji su proizašli iz Popisa stanovništva 2011. godine. Iz njih je vidljivo da ukupan broj kućanstava na području Krapinsko-zagorske županije čini 2,77% ukupnih kućanstava u Republici Hrvatskoj, da računalo u Krapinsko-zagorskoj županiji posjeduje 21.063 kućanstava (2,51% ukupnog broja kućanstava koja posjeduju računalo u Republici Hrvatskoj), a da internet koristi 18.561 kućanstvo (2,41% ukupnog broja kućanstava na državnoj razini). Međutim, promatrajući samo Krapinsko-zagorsku županiju, prikupljeni podaci pokazuju da 50,10% od ukupnog broja kućanstava u Županiji posjeduje računalo, a 44,15% koristi internet.

I u ovom strateškom dokumentu važno je prepoznati širi kontekst – naime, širokopojasne tehnologije smatraju se važnim čimbenikom u mjerenju pristupa internetu i korištenja njime, jer se njima korisnicima nudi mogućnost brzog prijenosa velikih količina podataka i neometan pristup telefonskim linijama. Porast dostupnosti širokopojasnog interneta smatra se ključnim pokazateljem u pripremi politika u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Dostupnost širokopojasnog pristupa internetu smatra se iznimno važnim za razvoj naprednih internetskih usluga kao što su e-poslovanje, e-uprava i e-učenje. U svibnju 2010. Europska komisija donijela je Komunikaciju pod nazivom „Digitalna agenda za Europu“ u kojoj je iznesena strategija za poticanje uspješnog digitalnog gospodarstva do 2020., i ona je jedna od sedam najvažnijih inicijativa strategije Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast. U svibnju 2015. Europska komisija donijela je strateški dokument o jedinstvenom digitalnom tržištu, u kojem su obuhvaćena tri područja, primjenjiva i na regionalnim razinama -

promicanje lakšeg internetskog pristupa robi i uslugama diljem Europe, osmišljavanje optimalnog okruženja za razvoj digitalnih mreža i usluga te osiguravanje da se u okviru europskog gospodarstva i industrije u potpunosti iskoristi digitalno gospodarstvo kao mogući pokretač rasta.

Slijedom toga, ciljevi se ogledaju i u Operativnom programu Konkurentnost i kohezija, unutar Prioritetne osi „Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija“. Jedan od glavnih identificiranih problema Hrvatske u sektoru IKT-a je upravo **širokopojasni pristup** i pokrivenost mrežom sljedeće generacije, od kojih oba zaostaju za prosjekom Europske unije. U siječnju 2014., penetracija fiksnog širokopojasnog pristupa iznosila je 21,7% (prosjeak Europske unije 2013. godine je 29,8%). Tijekom 2013., 63,6% kućanstava u Hrvatskoj imalo je pristup internetu (prosjeak Europske unije iznosio je 76% za 2013. godinu). Iako je Hrvatska već ostvarila dobru osnovnu širokopojasnu pokrivenost (97% stanovništva u 2013.), ukupna pokrivenost pristupnom mrežom sljedeće generacije u Hrvatskoj iznosila je samo 33% u 2013., što je pozicioniralo Hrvatsku daleko iza prosječne pokrivenosti u EU pristupnom mrežom sljedeće generacije od 62% u istoj godini. Sadašnja razina pokrivenosti pristupnom mrežom sljedeće generacije koncentrirana je na nekoliko gusto naseljenih područja u Hrvatskoj. Kako je navedeno u Operativnom programu, s obzirom na to, značajan broj kućanstava, lokacija javne uprave, obrazovnih institucija i ustanova zdravstvene skrbi, kao i malih i srednjih poduzeća, nisu u mogućnosti pristupiti brzom širokopojasnoj vezi i koristiti napredne IT usluge, čime se koči ujednačen regionalni razvoj u Hrvatskoj i eksploatiranje socioekonomske koristi vezane uz raspoloživost širokopojasnih pristupnih mreža sljedeće generacije.

Nadalje, kako je navedeno u Operativnom programu, Studija o modelu financiranja i potporama za ulaganje u širokopojasnu infrastrukturu ukazuje da, s ciljem postizanja stopostotne širokopojasne nacionalne pokrivenosti pristupom sljedeće generacije i zatvaranja postojećeg i predviđenog nedostatka pokrivenosti u neprofitabilnim područjima do 2020., potrebna su ulaganja u iznosu do 1.286 milijuna eura. Predviđa se da će najmanje 29,8% ovog iznosa biti pokriveno privatnim ulaganjima gospodarskih subjekata, dok će preostali udio od 70,2% biti obuhvaćen javnom potporom, zbog nerentabilnosti komercijalnih ulaganja u mrežu sljedeće generacije u predgrađima i ruralnim područjima. Investicijski model javno-privatnog partnerstva (JPP) isto tako će biti podržan u svrhu raspoređivanja širokopojasnih mreža sljedeće generacije (NGA), a sredstvima EFRR-a nadopunit će se sredstva privatnih subjekata kako bi se poticala ulaganja privatnih subjekata u trgovački neprofitna područja (ukidanje razlike u profitabilnosti). Predviđa se da će potpora iz fonda EFRR-a doprinijeti širenju širokopojasne pokrivenosti mrežom sljedeće generacije za barem dodatnih 20% hrvatskih kućanstava.

Glavni cilj Strategije za razvoj širokopojasnog pristupa Internetu u Republici Hrvatskoj za 2012. - 2015. i nove Strategije za 2016. - 2020. jest podrška razvoju nacionalne infrastrukture za brzi širokopojasni pristup internetu (najmanje 30 Mbit/s) i usluga koje zahtijevaju visoku brzinu pristupa, omogućujući razvoj i raspoloživost digitalnog društva svim građanima. Između ostaloga, navedeno je i kako je oprema i infrastruktura IKT-a potrebna za umrežavanje i pružanje e-usluga javnosti zastarjela i neadekvatna te joj je potrebna dodatna potpora. Potrebni su dodatni naponi za prilagodbu e-usluga različitim skupinama osoba s posebnim potrebama i prilagodbu e-sadržaja kako bi se osigurala dostupnost usluga svima (uključujući udaljene i teško dostupne lokacije, posebno na otocima). Operativni program naglašava kako je upravo primjena IKT-a ključni element za bolje ostvarivanje ciljeva politike u korist cjelokupnog stanovništva. Hrvatska je, u ovom trenutku, prepoznala potrebu za razvojem e-usluga, posebno u području zdravstva, obrazovanja, u području upravljanja prostorom, pravosuđu, kulturi, turizmu i socijalnoj uključenosti, kako bi tijela državne uprave poboljšala svoju isporuku usluga.

Strategija digitalnog rasta usmjeravat će razvoj e-usluga s jasno određenim prioritetima i orijentiranošću prema rezultatima te će razraditi poticaje usmjerene ka povećanju korištenja e-usluga (npr. brža obrada e-zahjeva i smanjenje troškova u usporedbi s klasičnim šalterskim uslugama). U okviru prioritetne osi 2., glavni prioriteti financiranja iz EFRR-a za OPKK su sljedeći - rješavanje pitanja pokrivanja hrvatskog područja širokopojasnom mrežom sljedeće generacije, poboljšanje načina upravljanja javnom IKT infrastrukturom, rješavanje pitanja

nedostatka podataka i provođenje politika te pitanja niske razine dostupnosti e-usluga. Dakako, da bi se potaknula produktivnost u privatnom sektoru i državnoj upravi, unapređenje IKT opreme, razvoj e-usluga i širokopojasne infrastrukture mreže sljedeće generacije nisu dovoljni, već će se za postizanje cilja unaprijeđenog korištenja IKT-a uključiti i mjere poboljšanja digitalnih vještina koje će se provoditi u okviru Operativnog programa iz područja učinkovitih ljudskih resursa.

OKVIR UPRAVLJANJA RAZVOJEM

13. Institucionalni okvir za upravljanje razvojem

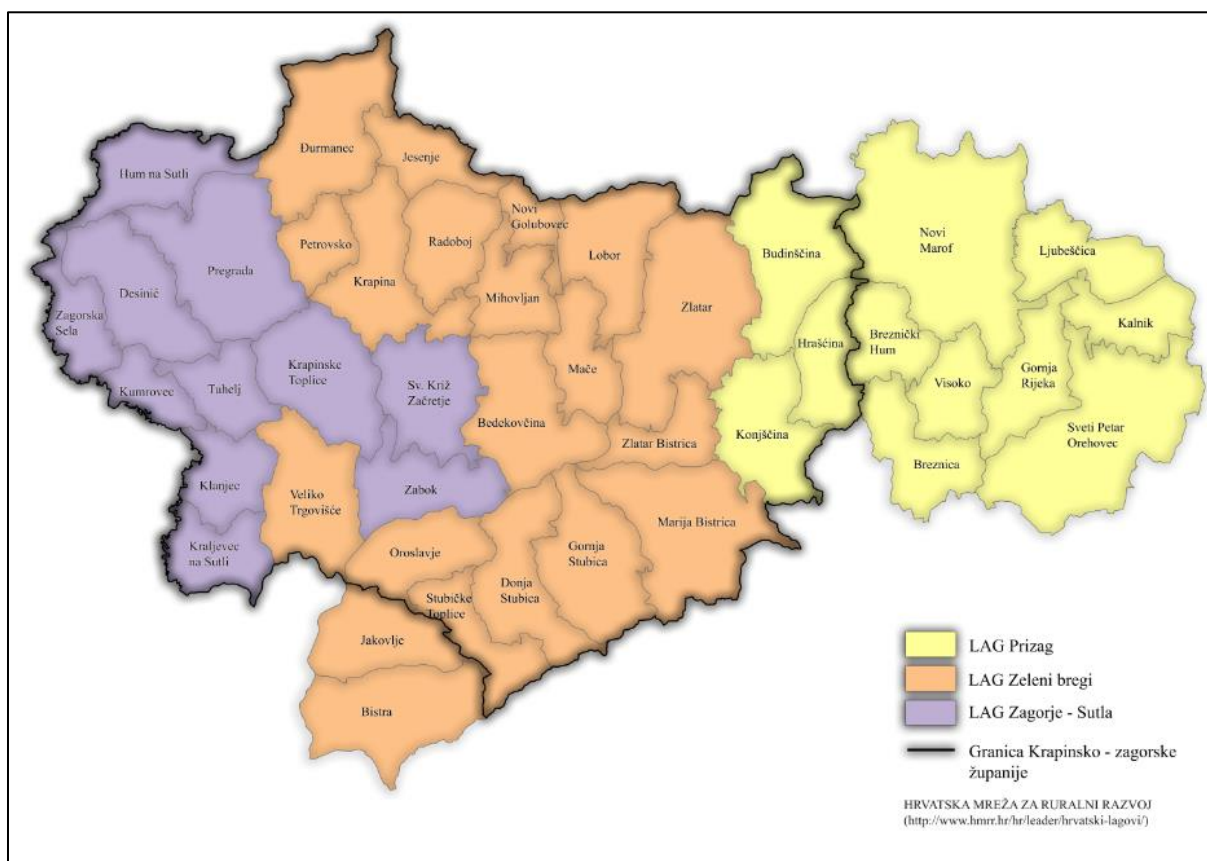
Sukladno zakonskim odrednicama i statutu, županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cjelinu, a ustrojava se radi obavljanja poslova od područnog (regionalnog) interesa. Županija je **samostalna u odlučivanju** o poslovima iz samoupravnog djelokruga u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, a u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove od područnog (regionalnog) značaja, osobito one koji se odnose na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, - planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, održavanje javnih cesta, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja velikog grada te ostale poslove sukladno posebnim zakonima. Županija može preuzeti obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave. Odluku o preuzimanju poslova može donijeti Županijska skupština pod uvjetom da je prethodno odluku o prenošenju obavljanja tih poslova na Županiju donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. Odlukom o preuzimanju poslova propisat će se način, uvjeti, kriteriji, visina sredstava, nadzor i kontrola preuzetih poslova. Jednako tako, Županija može prenijeti obavljanje poslova iz svog samoupravnog djelokruga na jedinicu lokalne samouprave. Odluku o prenošenju poslova može donijeti Županijska skupština na traženje predstavničkog tijela jedinica lokalne samouprave i uz pribavljenu suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave ako jedinica lokalne samouprave može osigurati dovoljno prihoda za njihovo obavljanje.

Osnovne **ustrojstvene jedinice** su Skupština kao predstavničko tijelo i župan kao izvršno tijelo. Krapinsko-zagorska županija ima ukupno 9 upravnih odjela – Ured župana, potom Upravni odjel za poslove Županijske skupštine, Odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove, zatim za financije, proračun i javnu nabavu, Ured za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, Odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, zatim Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade, Odjel za opće i zajedničke poslove te Službu za unutarnju reviziju. Osim što je osnivač osnovnih i srednjih škola te zdravstvenih ustanova, Krapinsko-zagorska županija osnivač je i nekoliko institucija – Zagorske razvojne agencije, Zavoda za prostorno uređenje, Turističke zajednice na županijskoj razini, zatim Županijskih cesta, Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima te je suosnivač Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske. Od **strateških dokumenata**, na razini Krapinsko-zagorske županije postoji (još uvijek važeća) Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije, potom Strategija razvoja ljudskih potencijala, Mjere ruralnog razvoja, Program energetske učinkovitosti 2014. - 2016, Strategija održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije te Županijski program djelovanja za mlade.

Na području Krapinsko-zagorske županije formirane su tri **lokalne akcijske grupe**. Lokalna akcijska grupa (LAG) je partnerstvo predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora određenog ruralnog područja koje je osnovano s namjerom izrade i provedbe lokalne razvojne strategije tog područja.

LAG predstavlja ruralno područje s više od 5.000 i manje od 150.000 stanovnika uključujući manje gradove te gradove s manje od 25.000 stanovnika. Ista lokacija ne smije pripadati više od jednom LAG-u što se tiče partnerstva, strategije i teritorija. Na području Krapinsko-zagorske županije postoje 3 LAG-a: Prizag, Zagorje - Sutla i Zeleni Bregi. LAG Prizag je međužupanijski LAG. Svi LAG-ovi na području Krapinsko-zagorske županije ostvarili su potporu kroz Program ruralnog razvoja te su u tijeku izrade lokalnih razvojnih strategija koje će definirati projekte koji će se poticati i financirati na području LAG-ova.

Slika 7 - Lokalne akcijske grupe Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, 2015. Godina

13.1. Razvoj ljudskih resursa

U cilju ažuriranja podataka koji ilustriraju stanje i planove u razvoju ljudskih resursa u okviru upravljanja razvojem, koncem 2015. godine provedena je analiza u Krapinsko-zagorskoj županiji te ostalim institucijama kojima je osnivač ili suosnivač, u što nisu uključene obrazovne i zdravstvene institucije. Prikupljanje i analiza podataka odnosila se na ukupan broj zaposlenih po instituciji, sektoru koji je u njejoj nadležnosti, potom planovima razvoja ljudskih resursa i dugoročne kadrovske politike, podatke o usavršavanju zaposlenika, sustavu unutarnje i vanjske komunikacije, zatim pitanja vezana uz procedure strateškog planiranja, međusektorsko planiranje te pitanja vezana uz eventualno postojanje konkretnih ciljeva i očekivanih rezultata rada na godišnjoj razini, indikatora te sustava praćenja.

Analiza provedene ankete upućuje na razvijene kapacitete planiranja na operativnoj razini pojedine institucije Krapinsko-zagorske županije, no vidljivo je da pojedine organizacije nemaju dugoročni strateški plan razvoja koji bi upućivao na međusektorsko planiranje. Zagorska razvojna agencija d.o.o. kao regionalni koordinator Krapinsko-zagorske županije i jedina registrirana poduzetnička potporna institucija na području Županije ima potrebno znanje i kompetencije u području razvojnog planiranja i upravljanja, dok s druge strane u jednoj instituciji (Krapinsko-zagorskoj športsko turističkoj zračnoj luci d.o.o.) vidljiv je manjak ljudskih resursa koji posljedično dovodi do nedostatnih kompetencija za upravljanje. Istaknuti je problem ograničenih sredstava za rad institucija što uzrokuje manjak raspoloživih resursa koji se mogu usmjeriti na interno planiranje i usavršavanje. Ovaj problem može se djelomično otkloniti zajedničkim planiranjem razvojnih projekata u sferi jačanja ljudskog kapitala za upravljanje razvojem (npr. korištenjem sredstava ESF-a za lokalna partnerstva,

sredstava MRRFEU za regionalne koordinate, umrežavanjem putem programa teritorijalne suradnje ili Programa Unije i sl.)

Tabela 76 - Rezultati provedene ankete među županijskim institucijama - strateško upravljanje

INSTITUCIJA / TVRTKA								
Kategorija	Krapinsko-zagorska županija	Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije	Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije	Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske	Zagorska razvojna agencija d.o.o.	Krapinsko-zagorska športsko turistička zračna luka d.o.o.	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
Ukupan broj zaposlenih	84 (74 na neodređeno, 7 na određeno i 3 dužnosnika/ce)	10	3	7	27	17	1	3
Koji je sektor izravno u vašoj nadležnosti kada je u pitanju upravljanje razvojem ?	Djelokrug rada županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave propisan je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i posebnim zakonima.	Cestovni promet- županijske i lokalne ceste KZZ-650 km	Nije primjenjivo	Prostorno uređenje. Nadležnost zavoda je ograničena na izradu prijedloga, dok konačne dokumente donosi županijska skupština	Energetski održivi razvoj u sektoru zgradarstva, prometa i javne rasvjete	Istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja	Promet	Zaštita i očuvanje zaštićenih dijelova prirode i područja ekološke mreže Natura 2000 Krapinsko-zagorske županije
Postoji li plan razvoja ljudskih resursa, odnosno dugoročne kadrovske politike? (ukoliko postoji, molimo da navedete)	NE	NE	Nije primjenjivo	Poseban plan razvoja dugoročne kadrovske politike ne postoji već je ista	Plan razvoja ljudskih resursa provodi se na godišnjoj razini na način da se krajem tekuće	DA plan razvoja ljudskih potencijala izložen je u strateškom planu	Djelomično, kroz Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta	Ne postoji plan razvoja ljudskih resursa. Ustanova ima Pravilnik o unutarnjem

osnovne podatke.)				definirana pravilnikom.	godine postavljaju ciljevi za narednu godinu na razini svakog pojedinog djelatnika, a uzevši u obzir njegov individualni razvoj, profesionalno usavršavanje te razvoj agencije.	razvoja agencije do 2020. godine.	KZA d.o.o.	ustrojstvu i načinu rada Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Krapinsko-zagorske županije kojim su definirana i sistematizirana radna mjesta dok se plan zapošljavanja donosi na godišnjoj razini.
Provodite li u vašoj organizaciji usavršavanje zaposlenika? (Ukoliko je odgovor potvrđan, molimo da navedete osnovne podatke – prosječan godišnji broj osoba koje polaze različite oblike usavršavanja, iznos predviđenih sredstava za ovu namjenu na godišnjoj osnovi i sl.)	DA Planom stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih u upravnim tijelima Krapinsko-zagorske županije za 2015. godinu („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 3/15.) U 2015. godini za tu	DA prisustvovanje seminarima, savjetovanjima i stručnim osposobljavanjima a svih zaposlenika -cca 70.000,00 kn godišnje	DA 3 zaposlena djelatnika 14.000,00 kn	DA Prosječno 5 osoba polazi različite oblike usavršavanja, a godišnje se za navedeno prosječno osigurava cca 8.000 kn.	Usavršavanje zaposlenika provodi se tijekom cijele godine sukladno individualno postavljenim ciljevima u pogledu profesionalnog usavršavanja i ciljevima za razvoj Agencije. Prisutni su različiti oblici usavršavanja -	DA Usavršavanje se provodi tijekom cijele godine i svaki od zaposlenika mora sudjelovati minimalno jednom godišnje na stručnom usavršavanju – jednokratne radionice iz područja rada, specijalizirane radionice, tailor	Da, jedna osoba 2000 kn	Provodimo stručno usavršavanje svih zaposlenika. Predviđena sredstva za stručno usavršavanje na godišnjoj razini su 3.000,00 kuna. Stručno usavršavanje provodi se i kroz besplatne seminare u

	namjenu su predviđena sredstva u iznosu od 62.200,00 kuna. Prosječan godišnji broj osoba – ne posjedujemo podatak za cijelu Krapinsko-zagorsku županiju jer svi službenici ne dostavljaju podatke o pohađanju usavršavanja.				od jednokratnih radionica, višemjesečnih tečajeva, visokog obrazovanja do pohađanja doktorskih studija. Prosječan godišnji broj osoba koje polaze različite oblike usavršavanja – 10. Iznos predviđenih sredstava na godišnjoj razini – 40.000,00 HRK.	made edukacije, jačanje socijalnih vještina. U proračunu se odvaja približno 50.000,00 kuna godišnje za obrazovanje.		organizaciji resornog ministarstva, državnog zavoda za zaštitu prirode, sudjelovanja na stručnim skupovima te usavršavanja koja organizira ZARA i dr.
Kako se provodi komunikacija unutar vaše organizacije, a kako s ostalim županijskim institucijama i županijom? (Postojeća procedura, ukoliko postoji; prošireni kolegij KZZ-a i slično)	E-mailom, pisanim putem, ne postoji pisana procedura. Svakog utorka održava se kolegij župana, zamjenika i pročelnika kojem prisustvuje i predstavnik ZARA-e, a svakog zadnjeg utorka u mjesecu održava se	*Unutar organizacije-dnevno usklađivanje zadataka *Sa županijom - komunikacija po potrebi	Konstantna komunikacija s obzirom da smo svi u jednom uredu. S GU HTZ-a putem redovnim koordinacija. Sa sustavom TZOGIP preko redovnih koordinacija i prema potrebi. Sa županijom redovno kao i po	Ne postoji posebno propisana procedura. Unutarnja komunikacija se sastoji od tjednih radnih sastanaka vezano na poslove i aktivnosti Zavoda odnosno sastanaka odgovarajućih radnih grupa	Interna komunikacija: - Grupni mjesečni kolegij ravnatelja sa svim zaposlenicima; - Tjedni kolegij ravnatelja sa zamjenikom i pomoćnicima ravnatelja; Projektno vođenje aktivnosti	Unutarnja komunikacija odvija se putem tjednih sastanaka direktora i voditelja odjela, pisanim putem kroz e-mailove sa zaposlenicima, individualnim sastancima s djelatnicima oko raspodjele zadataka i rješavanja	Prošireni kolegij KZZ, komunikacija s nadležnim Upravnim odjelom	Komunikacija u našoj organizaciji provodi se na dnevnoj razini prema potrebi i poslovima koji su planirani – ne postoji pisani protokol. Komunikacija sa Županijom provodi se putem proširenog kolegija župana, putem maila i

	<p>prošireni kolegij kojem prisustvuju predstavnici pojedinih trgovačkih društava i ustanova kojih je Županija vlasnik ili osnivač.</p>		<p>pozivu župana.</p>	<p>vezano na pojedinu aktivnost. Komunikacija sa županijskim institucijama i Županijom se provodi mjesečno u okviru proširenog kolegija KZZ-a te izravnom komunikacijom s odgovarajućim subjektom prema prirodi posla u tijeku.</p>	<p>podrazumijeva kontinuiranu međusobnu komunikaciju uključenih članova projektnog tima putem mailova, telefonskih razgovora, održavanja radnih sastanaka i drugo.</p> <p>Komunikacija prema osnivačima Agencije (Krapinsko-zagorska, Karlovačka, Zagrebačka županija i Grad Zagreb) i povezanim institucijama odvija se u okviru kolegija župana, putem informativnih i radnih sastanka s pročelnicima upravnih odjela i odgovornih</p>	<p>problema.</p> <p>Jednom tjedno direktor sudjeluje na sastanku sa županom, zamjenicima i županijskim pročelnicima, a jednom mjesečno na sastanku svih ravnatelja/direktora županijskih institucija i pročelnika za županom i zamjenicima.</p> <p>S ostalim institucijama komunicira se na tjednoj osnovi s obzirom na raspisane natječaje i informacije koje su bitne za rad.</p>		<p>telefona te osobno prema potrebi (računovodstvene, pravne i dr. usluge) – ne postoji pisana procedura.</p>
--	---	--	-----------------------	---	--	---	--	---

					osoba institucija te kroz dnevnu poslovnu komunikaciju i zajedničko operativno djelovanje na projektno vezanim aktivnostima.			
Postoje li u vašoj organizaciji procedure za strateško planiranje, bilo na godišnjoj bilo na višegodišnjoj osnovi, ovisno o području za koje je vaša organizacija nadležna?	DA	DA	DA	DA	DA	DA	Da, na godišnjoj razini	NE
Postoji li međusektorsko planiranje (osim županijske razvojne strategije)?	DA	NE	Po potrebi	DA	DA	DA	Ne	DA
Jesu li u vašoj organizaciji utvrđeni konkretni ciljevi i očekivani rezultati rada na godišnjoj razini, indikatori i sustav praćenja?	DA	DA	DA	DA	DA	DA	Djelomično	DA

13.2. Korištenje europskih fondova

Smatrajući da važnost korištenja financijskih sredstava dostupnih putem fondova i programa Europske unije, kako u pretpripru, tako i u novom razdoblju punopravnog članstva ima posebno važno mjesto u analizi, podaci su podrobnije obrađeni. Naime, strateški okviri koji nužno moraju biti u suglasju s osnovnim inicijativama i ciljevima EU-a, projektni pristup, priprema dokumentacije i proračun, od ključne su važnosti za rast i razvoj u budućem razdoblju. Dosadašnja iskustva temelj su korištenja strukturnih i Kohezijskog fonda pa je stoga nužno razviti sve one vještine i modele koji se dosad nisu pokazali dovoljno snažnim za adekvatnu apsorpciju sredstava koja su na raspolaganju.

13.2.1. Analiza projekata

Jedinice lokalne i regionalne samouprave, razvojne agencije, organizacije civilnog društva, poslovna zajednica, interesna udruženja, obrazovne institucije i mnogi drugi – potpuno su jednako važni kao sudionici u cjelokupnom sustavu korištenja sredstava iz razvojnih fondova Europske unije. Već je nekoliko godina prisutan značajan interes raznih dionika s područja Županije za korištenje EU sredstava, posebno u području prekogranične suradnje. Naime, razvijena je vrlo kvalitetna komunikacija sa susjednim slovenskim partnerima, a upravo ti kontakti i suradnja s omogućili su relativno rano upoznavanje s konkretnim iskustvima korištenja EU fondova i stjecanja uvida u mogućnosti koje pružaju fondovi. Uz to, već je u pretpripru bilo jasno da će sredstva EU fondova nakon ulaska u Uniju postati jedan od glavnih izvora financiranja razvojnih projekata pa je sudjelovanje u tim programima neprocjenjivo znanje i iskustvo za korištenje puno bogatijih strukturnih fondova. Kako se navodi i u *Analizi kapaciteta za korištenje EU fondova na županijskoj razini* Instituta za međunarodne odnose iz 2011., zbog uvjeta natječaja prekograničnih programa mogućnosti za financiranje investicija i drugih objekata bile su prilično ograničene, a samo planiranje i provedba bili su zahtjevni zbog nužnosti uključivanja prekograničnog partnera. U uvodnom dijelu nužno je još jednom napomenuti da je Krapinsko-zagorska županija bila – uslijed određenih parametara koji su se odnosili na razvijenost – među onima koji nisu imali mogućnost sudjelovati u natječajima u okviru IPA III komponente, namijenjene razvoju poslovne infrastrukture.

Prema analizi Instituta za javne financije *Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama 2011. – 2014.*,¹⁹ pomoći Europske unije primilo je 90% županija Republike Hrvatske, 47% gradova i 15% općina – ukupno 309 milijuna kuna. Podaci ukazuju da se godišnje povlači sve više sredstva (od 17 milijuna kuna 2011. godine do 134 milijuna kuna 2014. godine), no ipak se radi o skromnim iznosima. Od ukupno iskorištenih 309 milijuna kuna u promatranom razdoblju, gradovi su privukli više od polovice (155,8 milijuna kuna), županije manje od trećine (94,7 milijuna kuna), a općine manje od petine (58,4 milijuna kuna) ukupnih sredstava.

Tabela 77 - Pomoći EU-a županijama, 2011. - 2014. (u milijunima kuna)²⁰

Županija	Tekuće	Kapitalne	Ukupne	Ukupno po stanovniku
Grad Zagreb	10,419	0	10,419	13,2
Zagrebačka županija	0,229	0	0,229	0,7

¹⁹ <http://www.ijf.hr/upload/files/file/newsletter/105.pdf>

²⁰ Pomoći EU-a mogu biti izravne kada ih lokalne jedinice (županije, gradovi i općine) primaju izravno od Europske komisije ili drugih zemalja članica (prekogranični programi), ili neizravne kada ih primaju preko proračunskih korisnika (državnog, županijskih, gradskih ili općinskih proračuna) koji im prenose sredstva iz europskih fondova. Za financiranje rashoda poslovanja (redovnih aktivnosti u obračunskom razdoblju) dobivaju se tekuće, a za financiranje dugotrajne nefinancijske imovine kapitalne pomoći EU-a.

Krapinsko-zagorska županija	0	1,490	1,490	11,2
Varaždinska županija	1,514	0	1,514	8,6
Koprivničko-križevačka županija	0,863	0,069	0,932	8,1
Međimurska županija	4,708	0	4,708	41,4
Bjelovarsko-bilogorska županija	0,301	0	0,301	2,5
Virovitičko-podravska županija	4,119	15,210	19,329	227,8
Požeško-slavonska županija	0,007	0	0,007	0,1
Brodsko-posavska županija	5,826	7,430	13,255	83,6
Osječko-baranjska županija	0,085	0	0,085	0,3
Vukovarsko-srijemska županija	1,109	0	1,109	6,2
Karlovačka županija	0,310	0	0,310	2,4
Sisačko-moslavačka županija	0,464	0	0,464	2,7
Republika Hrvatska	67,966	26,687	94,653	581,3

Izvor: Institut za javne financije, *Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama 2011. – 2014.*, newsletter, br. 105, svibanj 2016., ISSN 133-9303

Od gradova i općina, prema analizi Instituta za javne financije, u razdoblju 2011. – 2014. godina kapitalne i tekuće pomoći primile su jedinice: Klanjec, Donja Stubica, Budinščina, Zagorska Sela, Kumrovec i Desinić. Ostale jedinice lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije u svojim proračunima nemaju evidentirane pomoći Europske unije.

Na sljedećoj tablici iskazana je **vrijednost provedenih projekata i projekata u provedbi** koji su na području Krapinsko-zagorske županije sufinancirani iz različitih programa Europske unije. Riječ je o evidenciji podataka nacionalnih tijela dostavljenih Zagorskoj razvojnoj agenciji zaključno s prosincem 2015. godine. **Vrijednost projekta prikazana je kao ukupna vrijednost svih projektnih aktivnosti neovisno o projektnom partneru i sjedištu projektnog partnera.** Na vrijednost ovih projekata potrebno je dodati i vrijednost projekata koji su sufinancirani sredstvima Europske investicijske banke – ukupno 27 projekata vrijednosti 27.299.988,01 kuna.

Tabela 78 - Projekti sufinancirani sredstvima Europske unije (2007. - 2015.)

NAZIV PROGRAMA	BROJ PROJEKATA	UKUPNA VRIJEDNOST (euro)
Program Unije - CJELOŽIVOTNO UČENJE	29	5.585.371,80 kn
Program prekogranične suradnje Slovenija - Hrvatska	24	66.034.435,35 kn
IPA V (IPARD)	6	2.376.224,85 kn
Program Unije - EUROPA ZA GRAĐANE	3	517.500,00 kn
Program Unije - PROGRESS	3	5.044.658,85 kn
IPA I	1	1.482.000,00 kn
IPA III C – Regionalna konkurentnost	1	1.848.645,27 kn
IPA IV (RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA)	6	5.914.957,50 kn
INTERREG IIIB	1	18.870.000,00 kn
CEI (Srednjoeuropska inicijativa)	1	205.042,50 kn
Program Unije - CIP	1	30.945.000,00 kn
Program Unije - Mladi na djelu	3	310.897,50 kn
OP PROMET	3	20.844.800,00 kn
Operativni program Regionalna konkurentnost	5	25.823.569,06 kn
Europski socijalni fond	41	54.392.048,00 kn
Ukupno	128	240.195.150,68 kn

Projekti prekogranične suradnje s partnerima pograničnog područja Republike Slovenije, osim što su brojniji, veći su i opsegom i proračunom i trajanjem. U provedbu su bili uključeni partneri regionalne i lokalne samouprave, razvojne agencije, poslovna zajednica i interesna udruženja, turistički sektor i mnogi drugi. S pravom se može reći da su upravo ovi projekti, pri čemu je brojne inicirala upravo Zagorska razvojna agencija, bili najbolji način istinskog upoznavanja s pravilima i procedurama projekata unutar europskih fondova, kao i međunarodne suradnje.

Potencijal IPARD-a u proteklom je razdoblju bio iznimno velik, a podaci Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ukazuju na jaz između ostvarenog i mogućnosti. Prema podacima Agencije, iz Krapinsko-zagorske županije za sredstva iz programa IPARD dosad je ugovoreno, dijelom i isplaćeno, svega 6 ukupne vrijednosti preko 2 milijuna kuna, od čega je ukupni iznos potpore približno 918.000,00 kuna.

Prema analizama Agencije, najčešći razlozi odbijanja prijave su neprihvatljivost ulaganja, nepotpuna i neispravna projektna dokumentacija, ne udovoljavanje kriterijima Pravilnika, vlasnička povezanost prijavitelja i dobavljača, pa čak i krivotvorenje podataka. Stoga je posve jasno da se do povećanog broja prijavitelja može doći još snažnijim i konkretnijim educiranjem, angažmanom stručnjaka, a potencijalnim - ali skeptičnim ili nezainteresiranim prijaviteljima nužno je pravodobno prezentirati mogućnosti kojima mogu premostiti eventualni nedostatak vlastitih sredstava (mjere potpore Krapinsko-zagorske županije za pripremu projektna dokumentacije, krediti HBOR-a, jamstva HAMAG INVEST-a i dr.).

Budući korisnici *Programa ruralnog razvoja 2014. - 2020.* trebaju se upoznati s mjerama kojima se može postići veći razvoj hrvatske poljoprivrede, ali i ruralnih područja uopće. Sukladno potrebama poljoprivrednog i prerađivačkog sektora za ulaganjima i želju za razvojem ruralnih područja, Ministarstvo poljoprivrede će već tijekom 2014. godine raspisati natječaje za 8 mjera Programa, čime bi se prebrodila ova, tzv. prijelazna godina. Uključivanjem lokalnog stanovništva u izradu i provedbu lokalnih razvojnih strategija u skladu s tzv. *bottom up* principima stvaraju se uvjeti za provedbu održivog razvoja ruralnih područja. LEADER pristup se u politiku ruralnog razvoja RH uveo prvi puta upravo kroz IPARD program, što govori da je sam proces kreiranja politike preko uključivanja lokalnog stanovništva i interesnih skupina u procese ruralnog razvoja još uvijek nedovoljno razvijen, a razina kapaciteta ljudskih potencijala na lokalnoj razini je niska. Za razliku od država članica EU, lokalne akcijske grupe u RH nisu imale odobrena sredstva za provedbu projekata iz lokalnih razvojnih strategija. U Hrvatskoj je trenutno osnovano 55 lokalnih akcijskih grupa koje pokrivaju oko 65% površine i uključuju 35% stanovnika Republike Hrvatske. U Krapinsko-zagorskoj županiji postoji ukupno 5 lokalnih akcijskih grupa.

Komponenta IV Instrumenta pretpristupne pomoći odnosi se na razvoj ljudskih resursa i financira projekte na području socijalne kohezije u svrhu ostvarivanja ciljeva Europske strategije za zapošljavanje. Naime, prema podacima Zagorske razvojne agencije, na nekoliko natječaja otvorenih 2012./2013. prijavljeno je svega 6 projekata. Razlozi kvantitativno slabog odaziva mogli bi biti odraz nekoliko faktora – slabe informiranosti, nedostatne spremnosti ciljnih skupina da pripreme, prijave i provedu projekte, komplicirana i dugotrajna procedura i administracija nadležnih tijela itd. U ovom sektoru posebno treba motivirati i financijski ojačati organizacije civilnog društva za aktivnijim uključanjem.

Europska unija svoje ciljeve stvaranja naprednog društva znanja, većeg broja poslova, jačanja suradnje svih razina u procesu obrazovanja (od vrtića do znanstvenih institucija) do 2013. godine pokušavala je ostvariti kroz *Program cjeloživotnog učenja*, odnosno mobilnosti. Problemi i potrebe u ovom području ukazuju na istinsku potrebu promoviranja i poticanja cjeloživotnog učenja i mobilnosti, ali i potpore osnivača dionicima koji se uključuju u ove programe. S obzirom na posve jasne buduće odrednice Europske unije i novom programu *Erasmus +* koji će objediniti postojećih 7 programa obrazovanja, sporta i mladih u jedan te u sljedećem

programskom razdoblju osigurati i veća sredstva za provedbu projekata, nužno je jače poticati uključivanje čitave zajednice te definirati konkretnu logističku i financijsku potporu onim segmentima kojima je pomoć nužna.

Na području Krapinsko-zagorske županije provedena su tri projekta u okviru programa PROGRESS, financijskog instrumenta Unije koji podupire razvoj i koordinaciju politika na području zapošljavanja, socijalne uključenosti i zaštite, uvjeta rada, antidiskriminacije, ravnopravnosti spolova i svih aktivnosti snažne europske dimenzije. U projekte su bili kao partneri uključeni HGK Županijska komora Krapina te Krapinsko-zagorska županija. HGK ŽK Krapina ukupno je provela tri projekta iz programa PROGRESS. ŽK Krapina je na projektima sudjelovala kao vodeći partner iz Hrvatske. Razmjena znanja, iskustva i primjera dobre prakse provodila se putem web stranica projekta, e-foruma, newslettera, osposobljavanja, nacionalnih i međunarodnih foruma i konferencija te studijskih putovanja (Velika Britanija, Španjolska i Austrija). Kroz projekte izrađeni su priručnici: Zdravi pristup restrukturiranju, Usklađivanje vještina za održavanje razvoja karijere te Sudjelovanjem do povjerenja i uspješnog poslovanja.

Iako je provedeno nekoliko edukacija s primjerima iz prakse, pokazalo se da je i na ovom području nužno još snažnije potencirati mogućnosti, vrijednosti i snažnu europsku dimenziju projekata koji mogu dovesti do nužnih analiza, akcijskih planova, treninga, unapređenja radnog okruženja, promoviranja mobilnosti, novih kurikuluma i drugog.

Puno manjeg opsega i proračuna, model sufinanciranja projekata koje provodi CEI (Srednjoeuropska inicijativa) pokazao je svoju svrhu i ciljeve upravo na primjeru u Krapinsko-zagorskoj županiji. Naime, kroz program CEI KEP Županija je dobila *Strategiju ruralnog razvoja Krapinsko-zagorske županije* na kojoj su zajednički radili Zagorska razvojna agencija, Partnerski odbor za izradu *Strategije* uz konzultacije vanjskih stručnjaka. Ovim projektom dobiven je važan strateški dokument koji se sastoji od osnovne analize stanja, SWOT analize koja opisuje razvojne snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje, zatim razvojne vizije ruralnog područja Županije, strateških razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera, analize povezanosti i usklađenosti ciljeva i mjera Strategije s nacionalnim ciljevima i ciljevima EU-a te baze projekata.

13.2.2. Analiza kapaciteta

Ocjenjivanje osposobljenosti prema pojedinim područjima pripreme i provedbe projekata koje je 2011. godine proveo *Institut za međunarodne odnose* pokazalo je da županije svoje najveće kapacitete vide u području osmišljavanja projektnih ideja, prepoznavanju i prioritizacije kvalitetnih projektnih ideja te izradi prijavnice projekta. Takvi su rezultati upravo u skladu s očekivanom ulogom razvojnih agencija te županijske uprave kao institucija koje su u stanju uspješno koordinirati i pomagati ostale županijske aktere u osmišljavanju kvalitetnih projektnih ideja. Prema rezultatima Instituta, s druge strane najslabije su osposobljene u pogledu poznavanja postupaka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu te izrade studije izvedivosti, odnosno analize troškova i koristi. Ovo potonje je dijelom razumljivo, s obzirom da se nužnost njihove izrade pojavila tek u nekim nedavno objavljenim natječajima.

Osim vlastitih, Krapinsko-zagorska županija, a posebno Zagorska razvojna agencija intenzivno su sudjelovali na pripremi projekata čiji su nositelji bile druge organizacije, što je uglavnom posljedica vrlo razvijene suradnje s međunarodnim partnerima, posebno u okviru programa za prekograničnu suradnju, ali i potpore i suradnje županijske uprave i razvojnih agencija ostalih aktera s područja Županije kao što su jedinice lokalne samouprave, interesna udruženja itd. S obzirom na pristup natječajima kako u okviru brojnih programa Unije tako i komponentama Instrumenta za pretpristupnu pomoć, posve je jasno da prijavitelji nisu ni kvantitativno ni kvalitativno u dovoljnoj mjeri razvijeni da bi u potpunosti mogli odgovoriti na izazove i mogućnosti. Naravno, pokazalo se i to da veličina Županije mjerena brojem stanovnika nije relevantna za uspješnost sudjelovanja Županije u EU programima. Sva istraživanja pokazala su da prijavitelji – bilo da je riječ o jedinicama lokalne

samouprave, organizacijama civilnog društva ili poduzetnicima - mogu očekivati itekako značajne rezultate ako ulože u razvoj vlastitih kapaciteta za korištenje EU fondova. S druge strane, činjenica da je neko područje razvijenije, odnosno financijski bogatije neće sama po sebi dovesti do rezultata u vidu projekata financiranih kroz EU fondove, ukoliko se ne dogodi ulaganje u razvoj ljudskih kapaciteta. Institut za javne financije u analizi *Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama 2011. – 2014.* navodi da bi lokalne jedinice morale više ulagati u usavršavanje zaposlenih i učiti od uspješnijih, udruživati se i zajednički nastupati, a pritom bi im mogle pomagati i Udruge gradova i općina i Zajednica županija. Osim toga, budući da brojne male općine i gradovi često nemaju vlastitih kadrova ni mogućnosti da plate nekoga tko bi im pomogao s prijavama projekata, a često nisu ni dovoljno dobro informirane o mogućnostima u raspisanim natječajima, nužno je osmisliti kako im sustavnije pomoći i kako ih prisiliti da se međusobno udružuju i aktivnije privlače europska sredstva. Osim inercije i neaktivnosti lokalnih jedinica, često praćenih kadrovskim i financijskim problemima, posebice u manjim – premda često i u većim – lokalnim jedinicama, postoje i brojni drugi razlozi slabog privlačenja europskih sredstava. Tu valja istaknuti sporst administracije i kašnjenja na nacionalnoj razini. Još uvijek nema nekih ključnih strateških dokumenata, primjerice Strategije regionalnog razvoja za razdoblje do 2020., natječaji se često odgađaju, pravilnici po kojima se projekti prijavljuju objavljuju se tek nekoliko dana prije objave natječaja, prijavitelji znaju čekati i više od godine dana da saznaju je li njihov projekt prihvaćen, česte su izmjene javnih poziva (uvjeta natječaja i/ili natječajne dokumentacije), a nije uvijek ni jasno na koji način valja knjižiti primljene pomoći.²¹

Pored gore navedenih potreba, niz županija i razvojnih agencija u svojim komentarima ističe potrebu za dodatnom edukacijom o EU fondovima nositelja političke vlasti na županijskoj i lokalnoj razini s ciljem boljeg razumijevanja i veće podrške za ovu problematiku. Također, više županija i agencija ističe problem bolje međusobne usklađenosti središnjih tijela u pogledu organiziranja natječaja i informiranja korisnika na županijskoj i lokalnoj razini. Također je više puta istaknuta potreba raščišćavanja uloge razvojnih agencija i privatnih konzultanata u području pripreme projekata za natječaje, odnosno potreba jasnog definiranja same svrhe razvojne agencije i njezine diferencije u odnosu na pružatelje konzultantskih usluga iz privatnog sektora. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji relativno visoka razina povezanosti s međunarodnim partnerima, koja je jednim dijelom posljedica važnosti programa prekogranične suradnje, ali dijelom i članstvom u različitim međunarodnim asocijacijama. Iako je suradnja s međunarodnim partnerima ponekad prilično zahtjevna, ona je istodobno pružila mogućnosti domaćim partnerima da steknu dragocjena znanja od svojih iskusnijih prekograničnih partnera iz zemalja Europske unije u pogledu pripreme i provedbe projekata.

²¹ Izvor: Institut za javne financije, *Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama 2011. – 2014.*, newsletter, br. 105, svibanj 2016., ISSN 133-9303

POPIS TABELA

Tabela 1 - Prirodno kretanje stanovništva Krapinsko-zagorske županije	7
Tabela 2 - Stope nataliteta i mortaliteta - Krapinsko-zagorska županija i Republika Hrvatska, 2009. - 2014. godina	7
Tabela 3 - Očekivano trajanje života u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	8
Tabela 4 - Stanovništvo gradova i općina Krapinsko-zagorske županije.....	9
Tabela 5 - Vanjska migracija, Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina.....	10
Tabela 6 - Unutarnja migracija, Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina.....	11
Tabela 7 - Saldo ukupne migracije, Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina ...	11
Tabela 8 - Rasprostranjenost kriminaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i odabranim županijama, 2010. - 2014. godine.....	15
Tabela 9 – Domovi socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2014. godina.....	16
Tabela 10 - Domovi socijalne skrbi, Krapinsko-zagorska županija i Republika Hrvatska, 2013. godina	17
Tabela 11 - Rashodi za socijalnu zaštitu jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj te Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina	18
Tabela 12 - Primijenjena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi, 19	
Tabela 13 - Broj zdravstvenih ustanova prema kategorijama na području Krapinsko–zagorske županije za 2014. godinu.....	20
Tabela 14 - Udio određenih skupina bolesti u ukupnom broju smrti na području Krapinsko-zagorske županije ...	23
Tabela 15 - Broj kazališta u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina.....	24
Tabela 16 - Broj kinematografa u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina.....	24
Tabela 17 - Broj radiopostaja u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina.....	25
Tabela 18 - Broj radio i televizijskih pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina	25
Tabela 19 - Broj knjižnica u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2013. godina.....	26
Tabela 20 - Pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. godina.....	26
Tabela 21 - Organizacije civilnog društva u Krapinsko-zagorskoj županiji s obzirom na područje djelovanja, 2015. godina.....	28
Tabela 22 - Završeni stanovi za stanovanje, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godina	30
Tabela 23 - Prosječan broj stanovnika po završenom stanu, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2014. godina.....	30
Tabela 24 - Stanovi za koje su izdana odobrenja za građenje, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godina.....	31
Tabela 25 - Broj djece upisane u dječje vrtiće, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska u šk. godinama 2010./2011. – 2014./2015. godina.....	32
Tabela 26 - Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije prema indikatoru BDP/st u €.....	43
Tabela 27 - Radno sposobno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije, 2011. godina.....	45
Tabela 28 - Ukupan broj zaposlenih u pravnim osobama u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. - 2014. godine.....	46
Tabela 29 - Neto plaće u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2012. godina	47
Tabela 30 - Kretanje prosječnog broja nezaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj,	48

Tabela 31 - Stopa nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i EU-28 (godišnji prosjek.), 2010. - 2014. godina.....	52
Tabela 32 - Osnovni pokazatelji poduzetništva u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	57
Tabela 33 - Proizvodnost rada (BDP po zaposlenom), Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2001. - 2011. godina.....	58
Tabela 34 - Investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu, 2010. - 2015. godina, Krapinsko-zagorska županija; Republika Hrvatska, Kontinentalna Hrvatska	58
Tabela 35 - Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2010. -2014. godina, milijuni EUR.....	59
Tabela 36 - Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2012. - 2014. godine	60
Tabela 37 - Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godina	61
Tabela 38 - Ukupni prihodi prema djelatnostima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2015. godina.....	61
Tabela 39 - Otvorene/zatvorene tvrtke po županijama Kontinentalne Hrvatske, 01.01.2010. - 31.12.2014.....	63
Tabela 40 - Uvoz i izvoz - Krapinsko-zagorska županija, 2010. - 2014. godina, kune	64
Tabela 41 - Gospodarske zone Krapinsko-zagorske županije, 2013. godine.....	67
Tabela 42 - Usporedba broja obrtnika KZŽ-a, 31.12.2013. i 31.12.2014.....	69
Tabela 43 - Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2008. - 2014. godina.....	70
Tabela 44 - Podaci o tvrtkama, ostvarenim rezultatima te ulaganjima u djelatnosti istraživanja i razvoja (M72) u Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2014. godina.....	73
Tabela 45 - Podaci o poslovanju tvrtki u djelatnosti informacijske i komunikacijske tehnologije u Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2014. godina	75
Tabela 46 - Smještajni kapaciteti u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini.....	77
Tabela 47 – Pregled smještajnih kapaciteta u hotelima u Krapinsko-zagorskoj županiji,.....	79
Tabela 48 - Kupališni kapaciteti i atrakcije u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	80
Tabela 49 - Ukupan broj dolazaka i noćenja prema strukturi gostiju, Krapinsko-zagorska županija, 2011. - 2014. godina.....	81
Tabela 50 - Broj posjetitelja u kulturnim atrakcijama, 2012. – 2014. godina, Krapinsko-zagorska županija.....	86
Tabela 51 - Popis turističkih i rekreativnih zona u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	88
Tabela 52 - Ponuda aktivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji	94
Tabela 53 - Potencijali za daljnji razvoj dodatnih sadržaja i turističke ponude u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	95
Tabela 54 - Kategorizacija zaštićene kulturne baštine, 2014. godina.....	96
Tabela 55 - Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara, obnovljenih kulturnih dobara i kulturnih dobara u obnovi u razdoblju 1995. - 2011. godine	97
Tabela 56 - Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	98
Tabela 57 - Površina zemljišta prema vrsti uporabe (ha)	98
Tabela 58 - Peradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji	100
Tabela 59 - Vinogradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	101
Tabela 60 - Voćarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	101
Tabela 61 - Integrirana i ekološka proizvodnja	102
Tabela 62 - Srednje godišnje i godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških elemenata, 2010. - 2013. godina.....	104
Tabela 63 - Podaci o odloženim količinama komunalnog otpada iz grupe 20 na odlagališta otpada na području Krapinsko-zagorske županije.....	109
Tabela 64 - Broj i lokacija zelenih otoka u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	110
Tabela 65 - Ukupna količina ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak kod industrijskih djelatnosti	112
Tabela 66 - Popis brownfield lokacija za investicije.....	112
Tabela 67 - Broj stanovnika i kućanstva priključenih na kanalizacijsku mrežu u Krapinsko-zagorskoj županiji, .	118

Tabela 68 - Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2016. godina	119
Tabela 69 - Površina šuma i šumskog zemljišta, godišnji tečajni prirast i etat za Krapinsko-zagorsku županiju za 2014. godinu	121
Tabela 70 - Srednja dnevna ozračenost nagnute plohe (kWh/m ²) uz godišnji optimalni kut 24,16° za razdoblje 1961. - 1990.	123
Tabela 71 - Popis povlaštenih proizvođača električne energije na području Krapinsko-zagorske županije,	124
Tabela 72 - Procijenjeni hidro energetske potencijali većih pritoka rijeke Krapine	126
Tabela 73 - Cestovne udaljenosti sjedišta županije do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje	134
Tabela 74 - Promet zrakoplova tijekom 2014. godine na Aerodromu Zabok - Gubaševo	137
Tabela 75 - Duljina željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije	138
Tabela 76 - Rezultati provedene ankete među županijskim institucijama - strateško upravljanje	147
Tabela 77 - Pomoći EU-a županijama, 2011. - 2014. (u milijunima kuna).....	152
Tabela 78 - Projekti sufinancirani sredstvima Europske unije (2007. - 2015.).....	153

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 - Kretanje broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije od 1971. do 2011. godine.....	5
Grafikon 2 - Dobno-spolna piramida Krapinsko-zagorske županije.....	6
Grafikon 3 - Stanovništvo po gradovima/općinama Krapinsko-zagorske županije bez prihoda ili koje prima socijalne naknade, 2011. godina.....	14
Grafikon 4 - Kretanje opće stope obuhvaćenosti stanovništva sa pomoći za uzdržavanje, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska, 2010. – 2014. godina	18
Grafikon 5 - Broj zdravstvenih ustanova u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj, 2010. - 2014. godina	20
Grafikon 6 - Djelatnici zdravstvenih ustanova u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina	21
Grafikon 7 - Broj liječnika medicine na 10.000 stanovnika u Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina.....	22
Grafikon 8 - Omjer farmaceuta na 10.000 stanovnika u Kontinentalnoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina.....	22
Grafikon 9 - Broj postelja na 1000 stanovnika, usporedba RH i KZŽ, 2010. - 2014. godina.....	23
Grafikon 10 - Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije	32
Grafikon 11 - Broj učenika u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije, 2011. - 2015. godina.....	34
Grafikon 12 - Broj učenika u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije, 2011. - 2015. godina	36
Grafikon 13 - Broj učenika prema programima srednjih škola, 2011. - 2015. godina	37
Grafikon 14 - Studenti na visokim učilištima na području Krapinsko-zagorske županije 2015./2016.	39
Grafikon 15 - Diplomirani studenti 2010. – 2013. godina prema vrsti studija (prebivalište na području Krapinsko-zagorske županije).....	41
Grafikon 16 - Broj osoba zaposlenih nakon obrazovanja (2006. - 2014.).....	42
Grafikon 17 - Kretanje radne snage 2011. - 2013. godine.....	45
Grafikon 18 - Zaposleni u pravnim osobama u Krapinsko-zagorskoj županiji prema razini obrazovanja, 2010. - 2014. godina	46
Grafikon 19 - Struktura zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnosti, 2014. godina.....	47
Grafikon 20 - Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja, Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. - 2014. godine	49

Grafikon 21 - Nezaposlenost prema razinama obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2014. godina	50
Grafikon 22 - Nezaposlenost prema dobnim skupinama, 2010. - 2014. godina	51
Grafikon 23 - Osiguranici mirovinskog sustava, 2010. - 2014. godina.....	52
Grafikon 24 - Kretanje prosječne stope nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Kontinentalnoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj u razdoblju 2010. - 2014. godine	53
Grafikon 25 - Udio bruto dodane vrijednosti pojedine djelatnosti u ukupnom BDV-u KZŽ-a, 2001., 2008. i 2011. godina	57
Grafikon 26 - Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u izvozu	65
Grafikon 27 - Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u uvozu.....	66
Grafikon 28 - Broj poduzeća u djelatnosti istraživanja i razvoja, Kontinentalna Hrvatska, 2010. - 2014. godina...	71
Grafikon 29 - Ostvareni prihodi od djelatnosti istraživanja i razvoja, Kontinentalna Hrvatska, 2010. - 2014.	72
Grafikon 30 - Smještajni kapaciteti u 2014. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji	77
Grafikon 31 - Broj stalnih postelja u Krapinsko-zagorskoj županiji	78
Grafikon 32 - Struktura smještajnih kapaciteta u KZŽ-u po broju stalnih postelja	78
Grafikon 33 - Struktura hotela u Krapinsko-zagorskoj županiji po kategorijama, 2015. godina.....	79
Grafikon 34 - Broj turističkih dolazaka i noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2011. - 2014. godine	81
Grafikon 35 - Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u 2014. godini	82
Grafikon 36 - Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema načinu dolaska	82
Grafikon 37 - Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2014. godina.....	83
Grafikon 38 - Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema vrsti objekata, 2011. – 2014.	83
Grafikon 39 - Stope zauzetosti po objektima	84
Grafikon 40 - Sezonalnost prema ostvarenim noćenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2014. godina.	85
Grafikon 41 - Broj posjetitelja prema obliku turističke atrakcije, Krapinsko-zagorska županija, 2013. i 2014. godina	86
Grafikon 42 - Veličina zemljišta po kućanstvu	99
Grafikon 43 - Stanovništvo obuhvaćeno organiziranim prikupljanjem otpada te količine prikupljenog otpada u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. - 2013. godina.....	108
Grafikon 44 - Duljina cesta u kilometrima; Krapinsko-zagorska županija, Kontinentalna Hrvatska, Republika Hrvatska.....	132
Grafikon 45 - Prometne nesreće i prekršaji na području Krapinsko-zagorske županije.....	136

POPIS SLIKA

Slika 1 - Gustoća naseljenosti Krapinsko-zagorske županije, 2011. godina.....	9
Slika 2 - Zaštićeni dijelovi prirode na području Krapinsko-zagorske županije	106
Slika 3 - Potencijalne lokacije vjetroelektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji	128
Slika 4 - Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije u 2015. godini.....	133
Slika 5 - Gustoće širokopojasnih priključaka u Republici Hrvatskoj.....	140
Slika 6 - Korištenje interneta u europskim zemljama.....	141
Slika 7 - Lokalne akcijske grupe Krapinsko-zagorske županije	145

POPIS KORIŠTENIH KRATICA

HGK	Hrvatska gospodarska komora
HGK ŽK Krapina	Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Krapina
HOK	Hrvatska obrtnička komora
OKKŽŽ	Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZ PU Krapina	Hrvatski zavod za zapošljavanje - Područni ured Krapina
OC KZŽ	Obiteljski centar Krapinsko-zagorske županije
CZSS	Centar za socijalnu skrb
OSI	Osobe s invaliditetom
OCD	Organizacije civilnog društva
RLJP	Razvoj ljudskih potencijala
HRD	<i>Human Resources Development</i> – Razvoj ljudskih potencijala
ESF	<i>European Social Fund</i> - Europski socijalni fond
ERDF	<i>European Regional Development Fund</i> - Europski fond za regionalni razvoj
IPA	Instrument prepristupne pomoći
CARDS	<i>Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation</i> - Pomoć Zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju
OP	Operativni program
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
UO KZŽ	Upravni odjel Krapinsko-zagorske županije
NUTS	<i>Nomenclature of Territorial Units for statistics</i> - Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku)
EU	<i>European Union</i> - Europska unija
EZ	Europska zajednica
DZS	Državni zavod za statistiku

RRA	Regionalna razvojna agencija
ŽRS	Županijska razvojna strategija
PVTR KZŽ	Partnersko vijeće za tržište rada Krapinsko-zagorske županije
TRS	Tematska radna skupina
PV	Partnersko vijeće
BDP	Bruto društveni proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
PPS	Standard kupovne moći
ICT	<i>Information Communication Technology</i> – Informacijsko–komunikacijska tehnologija
PPI	Poduzetnička potporna institucija
Start-up tvrtka	Poduzetnik početnik
JLS	Jedinica lokalne samouprave

Europski edukacijski forum, Srebrnjak 131a, 10000 Zagreb
OIB 66202207934, MB 1681877
Tel: 099 243 0383, e-mail: eef@eef.hr

Prethodno vrednovanje izrade

Strategije razvoja

Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

- Završni izvještaj -

Provoditelj prethodnog vrednovanja

Europski edukacijski forum

Zagreb, lipanj 2016.

SADRŽAJ

SAŽETAK

- 1. UVOD**
- 2. CILJEVI I METODOLOGIJA EVALUACIJE**
 - 2.1. Metodološki pristup
 - 2.2. Kriteriji ocjenjivanja
 - 2.3. Evaluacijska pitanja
- 3. PROCES EVALUACIJE**
- 4. OCJENA ANALIZE – OSNOVNE I SWOT-a**
 - 4.1. Opća ocjena analize
 - 4.2. Ocjena analize institucionalnih kapaciteta i korištenja fondova EU
 - 4.3. Ocjena rezultata provođenja prethodne generacije strateškog dokumenta
 - 4.4. Opća ocjena SWOT analize
- 5. OCJENA STRATEGIJE**
 - 5.1. Opća ocjena strategije
 - 5.2. Ocjena relevantnosti strategije
 - 5.3. Ocjena opravdanosti ciljeva, prioriteta i mjera
 - 5.4. Ocjena konzistentnosti strategije
 - 5.5. Ocjena koherentnosti strategije
 - 5.6. Ocjena utjecaja strategije
 - 5.7. Ocjena Politike županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju
- 6. OCJENA PROVEDBENIH MEHANIZAMA I AKCIJSKOG PLANA – FINACIJSKOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA**
 - 6.1. Opća ocjena provedbenih poglavlja Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine
 - 6.2. Opća ocjena Akcijskog plana i prijedloga strateških projekata
 - 6.2.1. Ocjena Akcijskog plana
 - 6.2.2. Ocjena prijedloga strateških projekata
- 7. OCJENA KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE ZA PROVEDBU STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE**
- 8. OCJENA KVALITETE SASTAVA I RADA PARTNERSTVA I PROCESA KONZULTACIJA**
- 9. OCJENA USKLAĐENOSTI STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE S DRUGIM RAZVOJNIM PROGRAMIMA**

SAŽETAK

Slijedeći zadane odredbe i napatke Krapinsko-zagorska županija je sredinom 2013. godine inicirala izradu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (Strategija). Koordinator izrade strategije i njezinog prethodnog vrednovanja, te u ulozi samostalnog izrađivača Strategije je Zagorska razvojna agencija d.o.o. za promicanje regionalnog razvoja. Za izradu Strategije imenovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Strategije. Županijska skupština također je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/15-01/06, URBROJ: 2140/01-01-15-3 od 16. rujna 2015. godine) radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja.

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 147/14), donesen je Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (Pravilnik). Proces izrade županijskih razvojnih strategija podliježe postupku prethodnog vrednovanja, pa je ovaj postupak primijenjen i u izradi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine.

Postupak prethodnog vrednovanja obuhvatio je niz sastanaka, kontinuiranu komunikaciju (telefonskim i elektronskim putem) između izrađivača i ex-ante evaluatora odabranog putem javnog natječaja. Pripremljena su dva izvještaja, Privremeni i Završni izvještaj. Preporuke Privremenog izvještaja uglavnom su prihvaćene. Završni izvještaj također sadrži preporuke za unaprjeđenje koje je Izrađivač prihvatio te su ugrađene u konačni nacrt Strategije.

Među najvažnijim rezultatima vrednovanja izdvajaju se sljedeći:

- Izrađivač je pokazao kompetentnost prilikom izrade, te je evidentan napor u namjeri usklađivanja do sada pripremljenih dokumenata sa svim relevantnim propisima i smjernicama.
- U smislu poštivanja evaluacijskog kriterija *važnost (relevantnost)*, ciljevi i prioriteti Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine utemeljeni se na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno ciljevi programa u velikoj su mjeri opravdani u odnosu na potrebe. Predloženi ciljevi intervencije s obzirom na društveno-ekonomske probleme koje intervencija treba riješiti su primjereni. Preporuke za unaprjeđenje s obzirom na ovaj kriterij uglavnom su prihvaćene.
- U smislu poštivanja evaluacijskog kriterija *usklađenost (koherentnost)*, uključena je unutarnja i vanjska usklađenost nacrtu Strategije, odnosno utvrđena je logika strategije. Odabrani prioriteti i

mjere komplementarni su i povezani, kako međusobno tako i s postavljenim ciljevima. Nacrt Strategije u većem je dijelu usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima koji reguliraju područja različitih javnih politika i ciljevima drugih javnih intervencija te s drugim regionalnim strategijama/dokumentima. U nacrtu Strategije osigurana je i unutarnja usklađenost kojom se podrazumijeva postojanje hijerarhije ciljeva odnosno hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva. Preporuke za unaprjeđenje s obzirom na poštivanje ovog kriterija uglavnom su prihvaćene, te su obrazloženi razlozi za neprihvatanje manjeg dijela preporuka što nije umanjilo metodološku ispravnost dokumenta.

Od dodatnih kriterija vrednovanja propisanih Pravilnikom, u ocjenjeno je poštivanje sljedećih:

- *dosljednost (konzistentnost)* – Ocjenjena je jasnoća i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike. U slučaju vrednovanja procesa izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, dosljednost u odnosu na viziju politike koja se provodi Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske (SRRRH) nije vrednovana, s obzirom da je nova SRRRH 2020+ u postupku izrade, a razdoblje provedbe prethodne SRRRH 2011-2013, donesene u svibnju 2010. godine je završeno. Početkom srpnja 2016. godine, očekuje se stavljanje nacrta nove SRRRH 2020+ u postupak javne rasprave, a njeno usvajanje tijekom jeseni 2016. godine. Izrađivača se upućuje na praćenje ovog procesa te eventualno usklađivanje nacrta Strategije razvoja KZŽ do 2020. godine sa SRRRH 2020+, ukoliko do tada Strategija razvoja KZŽ do 2020. godine ne bude donesena.
- *održivost* – Načelno se može pretpostaviti da će učinci (barem dijela mjera-intervencija) trajati i nakon što ona završi. Navedene mjere imaju naznačene aktivnosti, no čvršći zaključci u smislu održivosti zahtijevaju detaljnije razmatranje i razradu očekivanih rezultata. U ovoj je fazi osobito otežano zaključivati o mogućim trajnim promjenama koje se očekuju provedbom pojedinih mjera. Za takve zaključke bilo bi potrebno imati razrađene i konkretnije projekte i programe, što trenutno nije slučaj.
- *jednakost* – ocjenjeno je do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, rodnu pripadnost i sl. Analiza stanja uglavnom je potkrijepljena podacima i na osnovi rodne pripadnosti, a nacrt Strategije (kao i svi prethodno komentirani dokumenti) zasniva se na primjeni horizontalnih načela. U dijelu koji se odnosi na Horizontalna načela naznačeno je da će dio mjera biti proveden uzimajući taj aspekt u obzir te su naznačene mjere kod kojih će se ovo načelo primjenjivati. Izrađivaču se preporučuje jasnije naznačiti rodnu pripadnost u pokazateljima vezanim za praćenje provedbe (u slučajevima gdje je to primjenjivo i moguće).

Nacrt Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine u skladu je sa svim relevantnim propisima te se u svim elementima smatra zadovoljavajućim. Kvaliteta dokumenta

dodatno je unaprjeđena prihvaćanjem preporuka sadržanih u Završnom izvještaju. Proces izrade dokumenta zadovoljavajuće je kvalitete. Zadovoljene su sve pretpostavke za nastavak procesa finalizacije nacrtu Strategije, odnosno razmatranjem preporuka sadržanih u Završnom izvještaju te njihovim prihvaćanjem (ili neprihvatanjem uz opravdano obrazloženje), ex-ante evaluator predlaže da nacrt Strategije bude upućen u postupak e-savjetovanja.

1. UVOD

Na temelju članka 48. stavka 3. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 147/14), donesen je Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (Pravilnik). Pravilnikom se uređuju načela vrednovanja, ciljevi i koristi vrednovanja, vrste vrednovanja te postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnoga razvoja. Postupak vrednovanja spomenut je i u Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, koje je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU donijelo u rujnu 2015. godine (Smjernice), dok je spomenutim Pravilnikom detaljnije opisan postupak vrednovanja te preporučeni sadržaj završnog Izvještaja o vrednovanju planskog dokumenta. Odredbe Pravilnika primjenjuju se i u postupku vrednovanja izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (Strategija).

Slijedeći zadane odredbe i naputke Krapinsko-zagorska županija je sredinom 2013. godine inicirala izradu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (Strategija). Koordinator izrade strategije i njezinog prethodnog vrednovanja, te u ulozi samostalnog izrađivača Strategije je Zagorska razvojna agencija d.o.o. za promicanje regionalnog razvoja. Za izradu Strategije imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Strategije. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, a poštujući načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera. Županijska skupština također je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/15-01/06, URBROJ: 2140/01-01-15-3 od 16. rujna 2015. godine) radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja.

Provoditelj prethodnog vrednovanja (ex-ante evaluator) odabran je na temelju provedenog natječaja. Odabrani evaluator je Europski edukacijski forum, nevladina udruga koja okuplja stručnjake iz različitih područja putem vlastite mreže stručnjaka, uključujući stručnjake iz područja strateškog planiranja i vrednovanja procesa i izrade razvojnih dokumenata.

2. CILJEVI I METODOLOGIJA EVALUACIJE

U ovom su dijelu dokumenta pobliže objašnjeni metodološki pristup, kriteriji ocjenjivanja i evaluacijska pitanja korištena u postupku vrednovanja.

2.1. Metodološki pristup

Sukladno Pravilniku ciljevi vrednovanja su (između ostalih):

- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta politike regionalnoga razvoja, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i donošenja planskih dokumenata te prilikom utvrđivanja novih intervencija;
- kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata vrednovanja.

Prethodno vrednovanje provodi se tijekom svih faza izrade ŽRS-a, a završava prije njenog usvajanja. Svrha prethodnog vrednovanja je poboljšati kvalitetu postupka izrade i same strategije razvoja. Vrednovanje treba doprinijeti postizanju povezanosti ŽRS-a s drugim županijskim i nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima kao i onima na razini EU-a. Prethodno vrednovanje je iterativan i interaktivan proces koji se obavlja istovremeno uz pripremu ŽRS-a. Usmjeren je prije svega na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li razvidna koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, da li su očekivani učinci realni i sl. (Smjernice, rujan 2015.).

S obzirom na dinamiku procesa, kontinuiranu komunikaciju s naručiteljem tijekom izrade pojedinih dijelova dokumenta, te veći broj iteracija dokumenta i gotovo paralelnog nastajanja dokumenta Analize stanja, SWOT analize i Razrade ciljeva, prioriteta i mjera, u dogovoru s naručiteljem pripremljen je jedan Privremeni izvještaj (za fazu analize stanja i fazu definiranja ciljeva, prioriteta i mjera), te je izrađen ovaj Završni izvještaj o vrednovanju, čije su preporuke za poboljšanje konačnog nacrtu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine najvećim dijelom prihvaćene.

U Privremenom izvještaju dane su preporuke za poboljšanje analize stanja i SWOT analize, te unaprjeđenja dijela dokumenta koji obuhvaća ciljeve, prioritete i mjere. Taj je dokument imao fokus na ocjeni relevantnosti i koherentnosti sadržaja dokumenta osobito povezanosti između analitičkog dijela dokumenta i definiranih ciljeva, prioriteta i mjera. Preporuke za poboljšanje sadržane u Privremenom izvještaju su velikim dijelom prihvaćene i ugrađene u narednu verziju dokumenta.

U ovom dijelu Završnog izvještaja, pobliže su objašnjeni kriteriji ocjenjivanja koji su korišteni, kao i evaluacijska pitanja na koja Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine treba odgovoriti.

2.2. Kriteriji ocjenjivanja

Prije početka postupka vrednovanja, naručitelj vrednovanja utvrđuje Opis poslova za prethodno vrednovanja (sukladno Pravilniku) te definira evaluacijska pitanja na koja je u izvještaju o vrednovanju potrebno odgovoriti. Opis poslova za prethodno vrednovanje Strategije razvoja

Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine objavljen je 2013. godine (prije stupanja Pravilnika na snagu) pa stoga nije obuhvatio konkretna evaluacijska pitanja. U izradi Privremenog i Završnog izvještaja u većem je dijelu primijenjen Pravilnik koji je u međuvremenu donesen, a u kojem su navedeni obavezni i dodatni kriteriji vrednovanja. Evaluacijski tim je za potrebe Privremenog izvještaja strukturirao niz evaluacijskih pitanja relevantnih za fazu analize stanja te fazu definiranja ciljeva, prioriteta i mjera u procesu izrade Strategije. Izvještaj, zajedno s prilogima u kojima su sadržani komentari, sadržava preporuke za unaprjeđenje procesa i dokumenta, koje je tim za izradu strategije razmotrio te uvažio u cilju poboljšanja nacrtu Strategije. U Završnom izvještaju popis evaluacijskih pitanja je proširen te osim pitanja prethodno postavljenih u Privremenom izvještaju sadrži i niz dodatnih pitanja usmjerenih na ocjenu preostalih dijelova/elemenata Strategije.

Važnost (relevantnost) i usklađenost (koherentnost) smatraju se obaveznim kriterijima sukladno Pravilniku za sve vrste vrednovanja, a Pravilnikom su objašnjeni na sljedeći način:

- Važnost (*relevantnost*) – provjerava se jesu li ciljevi i prioriteti planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi programa opravdani u odnosu na potrebe
- Usklađenost (*koherentnost*) – uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost planskog dokumenta, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani; je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima (ovisno o planskom dokumentu). Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenata s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.

Od dodatnih kriterija vrednovanja propisanih Pravilnikom, vrednovani su sljedeći:

- dosljednost (*konzistentnost*) – jasnoća i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike. Iako je u postupku prethodnog vrednovanja moguće vrednovanje po ovom kriteriju, u slučaju vrednovanja procesa izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, dosljednost u odnosu na viziju politike koja se provodi Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske (SRRRH) neće biti vrednovana, s obzirom da je nova SRRRH 2020+ u postupku izrade, a razdoblje provedbe prethodne SRRRH 2011-2013, donesene u svibnju 2010. godine je završeno;

- održivost – ocjenjuje mjeru u kojoj je izgledno da će učinci intervencije trajati nakon što ona završi, odnosno razmatra se jesu li rezultati, uključujući institucionalne promjene, trajni te može li se pretpostaviti da će biti trajni
- jednakost – do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.

2.3. Evaluacijska pitanja

Spomenuti kriteriji ocjenjivanja okosnica su vrednovanja procesa. Dodatni doprinos u ocjeni, moguće je ostvariti strukturiranjem odgovarajućih evaluacijskih pitanja koja se postavljaju u fazama ocjene analize stanja i izrade analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT analiza), te u fazi ocjene strategije, uključujući identifikaciju ciljeva, prioriteta i mjera. Moguća pitanja prema fazama ocjene su u nastavku (također proizišla na temelju EU relevantnih priručnika/uputa za vrednovanje).

OCJENA ANALIZE

Opća ocjena socio-ekonomske analize:

- Da li su pokrivena relevantna područja analize s odgovarajućom razinom detaljnosti prikupljenih podataka, uzimajući u obzir zapažene trendove s obzirom na nacionalni kontekst i kontekst NUTS II regije Kontinentalna Hrvatska?
- Da li je analiza obuhvatila relevantne informacije, kvantitativne i kvalitativne prirode, te prepoznaje li uska grla razvoja u svakom od relevantnih sektora društveno-gospodarskog razvoja?
- Da li su prikupljeni podaci u skladu s preporučenim indikativnim sadržajem analize stanja sukladno Smjernicama?
- Da li su prikupljeni podaci na ispravan način interpretirani, razumljivo prezentirani te da li su doveli do bitnih zaključaka o stanju u svakom od relevantnih sektora analize?
- Obuhvaćaju li prikupljeni podaci vremensko razdoblje relevantno za donošenje budućih odluka te objektivnih projekcija razvoja?
- Da li su izvori podataka pouzdani? Da li je bilo moguće korištenje primjerenijih podataka?

Opća ocjena SWOT analize

- Da li identificirane snage, slabosti, prilike i prijetnje proizlaze iz analize prikupljenih podataka (odnosi se na sva područja provedene analize)?
- Jesu li identificirane snage, slabosti, prilike i prijetnje ispravno raspoređene u odgovarajuće skupine nalaza, te da li su nalazi korisni za utvrđivanje ključnih potencijala za razvoj?
- Postoje li proturječni nalazi prema područjima analize i SWOT područjima?

- Jesu li nalazi u SWOT tablicama korisni za identificiranje ciljeva, prioriteta i mjera, te jesu li prilike i prijetnje u SWOT analizi utemeljene na stvarnim vanjskim trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će se razvojna strategija implementirati?

Ocjena STRATEGIJE

Opća ocjena strategije

Ocjena jasnoće i prezentacije strategije

- Jesu li vizija, ciljevi, prioriteti i mjere jasno definirani i prezentirani?

Ocjena relevantnosti strategije

- Jesu li predloženi ciljevi, prioriteti i mjere utemeljeni na socio-ekonomskoj analizi stanja?
- Je li predložena strategija utemeljena na u analizi identificiranim razvojnim poteškoćama, potrebama i potencijalima (*snage i slabosti*)?
- Je li predložena strategija oblikovana u skladu s u analizi prepoznatim trendovima i izazovima? (*prilike i prijetnje*)?
- Bi li se relevantnost strategija mogla ojačati dodatnim elementima analize?

Ocjena opravdanosti ciljeva, prioriteta i mjera

- Je li način na koji su ciljevi, prioriteti i mjere strukturirani u skladu s prepoznatim potrebama i mogućnostima regionalnog razvoja i sektorskom logikom?
- Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim problemima i mogućnostima prepoznatim u analizi? Da li su postavljeni ciljevi adekvatan odgovor na identificirane probleme?
- Predstavlja li predložena strategija najbolji način da se pristupi zatečenom stanju socio-ekonomskog razvoja, iskoriste prepoznate prilike i moguće izazove?

Ocjena konzistentnosti strategije

- Je li strategija konzistentno definirana s jasnim razvojnim ciljevima i prioritetima?
- Jesu li definirani ciljevi takvi da vode do ostvarenja prepoznate vizije, a prioriteti takvi da vode ostvarivanju prepoznatih ciljeva?
- Mogu li predložene mjere doprinijeti ostvarenju razvojnih ciljeva i prioriteta?
- Da li su odabrane mjere komplementarne postojećim javnim politikama?
- Do koje razine su u predloženim mjerama ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl., odnosno da li je u obzir uzeta jednakost po različitim osnovama?

Ocjena koherentnosti strategije

- Je li logika podjele strategije na ciljeve i prioritete jasna i proizlazi li iz osnovnih nalaza analize?
- Jesu li ciljevi komplementarni? Ima li preklapanja među njima?
- Jesu li prioriteta i mjere u strategiji jasno razgraničeni i komplementarni?
- Postoji li sinergija između ciljeva te između prioriteta i mjera?

Ocjena utjecaja

- Jesu li indikatori za ciljeve, prioritete i mjere mjerljivi, relevantni i realistični? Jesu li ispravno definirani pokazatelji učinka na razini ciljeva, te pokazatelji na razini prioriteta i mjera?
- Je li vjerojatno da će se predloženim mjerama postići očekivana razina ostvarivanja ciljeva i utjecaj na socio-ekonomsku situaciju u regiji?

Ocjena provedbe

Opća ocjena provedbenih poglavlja ŽRS

- Je li iz provedbenih poglavlja jasno na koji način će se financirati provedba mjera predviđenih u strategiji?
- Je li jasna podjela institucionalnih nadležnosti u provedbi strategije?
- Je li institucionalni sustav za provedbu strategije kvalitetno osposobljen i adekvatan?
- Je li jasno na koji će se način pratiti i evaluirati provedba ŽRS?

Opća ocjena akcijskog plana

- Je li akcijski plan jasan i sadrži li listu projekata?
- Sadrži li akcijski plan jasnu vremensku perspektivu u kojoj će se pripremati i provoditi projekti i mjere?
- Je li iz akcijskog plana vidljivo da postoji dovoljno spremnih projekata ili projekata s jasnim planom pripreme koji će voditi ostvarenju definiranih ciljeva strategije?

Ocjena izvedivosti strategije

- Jesu li financijski, institucionalni i ljudski resursi predviđeni za provedbu strategije jasno identificirani i dovoljni za provedbu?

Ocjena komunikacijske strategije za provedbu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

- Sadrži li Komunikacijska strategija za provedbu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine jasno definirane ciljeve, mjere, aktivnosti, nositelje i vremenski plan komunikacijskih aktivnosti?
- Jesu li predviđene mjere i aktivnosti adekvatne za postizanje definiranih ciljeva?

Ocjena kvalitete sastava i rada partnerstva i procesa konzultacija

- Jesu li u proces programiranja na adekvatan način uključeni svi relevantni dionici, te je li proces konzultacija bio uključiv i interaktivan?
- Kakva je kvaliteta sastava partnerstva, predstavlja li ono sve potrebne dionike i djeluju li oni na principima konsenzusa, jednakosti i transparentnosti?
- Je li partnerstvo bilo na adekvatan način uključeno u sve faze pripreme Strategije?

Ocjena usklađenosti strategije sa SRR i drugim planskim dokumentima

- Usklađenost s Nacionalnom Strategijom regionalnog razvoja
- Usklađenost sa EU Operativnim programima
- Usklađenost sa Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe

3. PROCES EVALUACIJE

U travnju 2013. godine potpisan je ugovor između Zagorske razvojne agencije d.o.o. i Europskog edukacijskog foruma, kao neovisnog ex-ante evaluatora Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine. Tijekom 2013. godine pokrenut je postupak izrade Osnovne analize. U tom razdoblju evaluacijski tim osvrnuo se na prethodni strateški dokument razvoja (ŽRS KŽŽ 2011.-2013.) te dao preporuke za izradu novog razvojnog dokumenta. Zbog različitih okolnosti, uglavnom uzrokovanih vanjskim čimbenicima (produljenje važenja ŽRS KŽŽ 2011.-2013. u dva navrata od strane MRRFEU, odgađanje izrade Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine, kašnjenja pri donošenju podzakonskih akata koji reguliraju izradu županijskih razvojnih strategija, poput Smjernica za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe), te intenzivnim uključivanjem Zagorske razvojne agencije d.o.o. u natječaje za korištenje EU fondova iz pretpripravnog razdoblja kao i razdoblja ulaska RH u EU, tijekom 2014. i 2015. godine, na prijedlog naručitelja dva je puta produljen ugovor za izvršenje usluga provedbe ex-ante evaluacije. U međuvremenu se osnovna analiza revidirala nekoliko puta, te postupno uz kontinuiranu komunikaciju (sastanci, telefonska i elektronska komunikacija) izrađivao cjeloviti dokument. Konačni nacrt osnovne analize predan je ex-ante evaluatoru krajem ožujka 2016. godine, dok su preostali dokumenti predani na ocjenu u svibnju 2016. godine. Privremeni izvještaj je predan krajem svibnja,

te sadržava ocjenu osnovne analize i SWOT analize te ocjenu predloženih ciljeva, prioriteta i mjera. Završni izvještaj, sadržava ocjenu svih dijelova dokumenta, odnosno nacрта Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, koji se tijekom lipnja 2016. godine planira staviti u postupak e-savjetovanja. Izvještaj uzima u obzir dopune i reviziju prethodno ocijenjenih materijala izrađenih na temelju prihvaćenih preporuka proisteklih iz Privremenog izvještaja. Uz to, Završni izvještaj sadržava i Sažetak Završnog izvještaja koji je sastavni dio Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine.

4. OCJENA ANALIZE – OSNOVNE I SWOT-a

4.1. Opća ocjena analize

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine prati strukturu sadržaja sukladno Smjernicama. Kako bi se jednostavnije vrednovalo jesu li poštovani obvezni i dodatni kriteriji vrednovanja, primjenjivi u postupku prethodnog vrednovanja procesa izrade Strategije, evaluacijski tim strukturirao je odgovore na postavljena evaluacijska pitanja u fazi analize stanja i izrade SWOT analize, koji pojašnjavaju dosadašnji tijek izrade dokumenta. Odgovori su u nastavku.

- Da li su pokrivena relevantna područja analize s odgovarajućom razinom detaljnosti prikupljenih podataka, uzimajući u obzir zapažene trendove s obzirom na nacionalni kontekst i kontekst NUTS II regije Kontinentalna Hrvatska?

Provedena analiza obuhvatila je sva važnija područja analize, uključujući socio-ekonomsku počevši s poglavljem Demografska obilježja. Uslijedila su poglavlja Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi, Društvena i zdravstvena infrastruktura, Obrazovanje, Opća gospodarska kretanja, Tržište rada, Poslovno okruženje, Turizam i kultura, Poljoprivreda, Kvaliteta okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima, Primarna infrastruktura, Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost, te Institucionalni okvir za upravljanje razvojem. Prikupljeni podaci su dovoljno detaljno obrađeni kada god je to bilo moguće ovisno o kvaliteti primarnih i sekundarnih podataka.

- Da li je analiza obuhvatila relevantne informacije, kvantitativne i kvalitativne prirode, te prepoznaje li uska grla razvoja u svakom od relevantnih sektora društveno-gospodarskog razvoja?

Analizom su obuhvaćene relevantne informacije. Glavnina prikupljenih i obrađenih podataka kvantitativne je prirode. Primarni podaci obrađeni su odgovarajućim metodama deskriptivne statistike. Informacije kvalitativne prirode su nastale na temelju obrađenih podataka ili su preuzete iz izvora/dokumenata u kojima su primarni podaci obrađeni i izneseni objektivni sudovi o uočenom problemu ili zatečenom stanju, odnosno uskom grlu razvoja.

- Da li su prikupljeni podaci u skladu s preporučenim indikativnim sadržajem analize stanja sukladno Smjernicama?

Područja analize (sadržaji poglavlja i potpoglavlja) kao i redoslijed njihove obrade usklađeni su u potpunosti sa Smjericama.

- Da li su prikupljeni podaci na ispravan način interpretirani, razumljivo prezentirani te da li su doveli do bitnih zaključaka o stanju u svakom od relevantnih sektora analize?

Tekst analize stanje pisan je na razumljiv način. Prikupljeni podaci ispravno su interpretirani te su izneseni objektivni stavovi i zaključci. Manji broj nejasnoća naveden je u komentarima dokumenta Osnovna analiza (OA_v1 002) te u Privremenom izvještaju. Izrađivač je prihvatio preporuke te je dokument dorađen sukladno komentarima.

- Obuhvaćaju li prikupljeni podaci vremensko razdoblje relevantno za donošenje budućih odluka te objektivnih projekcija razvoja?

Za donošenje buduće Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. bilo bi poželjno obuhvatiti razdoblje od 5-10 godina unazad, u odnosu na predviđenu godinu usvajanja dokumenta ovisno o području analize. U tom smislu podaci variraju. Dio podataka odnosi se na razdoblje koje neposredno prethodi godini izrade Strategije, dok je dio podataka nešto stariji pa time ne oslikava najvjernije realno stanje u promatranom području analize. Smjernice preporučuju koje bi sve podatke bilo poželjno prikupiti tijekom analize stanja, no dio podataka se ne prikuplja putem službenih institucija, već se o nekim pojavama provode povremena istraživanja, a izvješća/dokumentacija koriste se kao izvori podataka relevantnih za Strategiju. U tom smislu učinjen je napor kako bi se prikupili najvjerodostojniji podaci te ugradile napomene vezane za izvor i starost podataka.

- Da li su izvori podataka pouzdani? Da li je bilo moguće korištenje primjerenijih podataka?

U pripremi osnovne analize korišteni su javno dostupni i pouzdani izvori podataka: DZS, FINA, HZZ, HZMO službeni dokumenti Krapinsko-zagorske županije, TZ, MRRFEU - Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, kao i službeni dokumenti i izvješća različitih drugih ministarstava i javnih tijela. Spomenuti izvori podataka smatraju se pouzdanima i najčešće korištenima pri izradi ovakvih i sličnih dokumenata na području RH i šire.

4.2. Ocjena analize institucionalnih kapaciteta i korištenja fondova EU

Osnovna analiza obuhvatila je i analizu institucionalnih kapaciteta. U cilju ažuriranja podataka koji prikazuju stanje i planove u razvoju ljudskih resursa u okviru upravljanja razvojem, koncem 2015. godine provedena je analiza u Krapinsko-zagorskoj županiji te ostalim institucijama kojima je Županija osnivač ili suosnivač, a u što nisu uključene obrazovne i zdravstvene institucije. Kako se navodi u dokumentu Osnovna analiza, prikupljanje i analiza podataka odnosila se na ukupan broj zaposlenih po instituciji, sektoru koji je u njenoj nadležnosti, potom planovima razvoja ljudskih resursa i dugoročne kadrovske politike, podatke o usavršavanju zaposlenika, sustavu unutarnje i vanjske komunikacije, zatim pitanja vezana uz procedure strateškog planiranja, međusektorsko planiranje te

pitanja vezana uz eventualno postojanje konkretnih ciljeva i očekivanih rezultata rada na godišnjoj razini, indikatora te sustava praćenja.

U pogledu pokrivenosti institucija planovima razvoja ljudskih resursa, institucije su djelomično pokrivena planovima, a postoje planovi razvoja ljudskih resursa/potencijala Regionalne energetske agencije Sjevero-zapadne Hrvatske i Zagorske-razvojne agencije. U svim anketiranim institucijama provode se različiti oblici usavršavanja zaposlenika – mjesečno, kvartalno, polugodišnje, godišnje te u duljim razdobljima (različiti oblici studiranja), te prema potrebama institucije i planu usavršavanja zaposlenika.

Anketa je obuhvatila i pitanje unutarnje i vanjske komunikacije svake anketirane institucije. Uglavnom ne postoji pisani protokol/procedura komuniciranja, no ona se u anketiranim institucijama odvija na dnevnoj, tjednoj ili mjesečnoj razini ovisno o razini odluka – strateške, operative ili tehničke. Za uspješno provođenje Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije, čija provedba je izrazito koordinativnog karaktera, preporučena izrada protokola (pisane procedure) koja će omogućiti što jednostavniju i učinkovitiju komunikaciju unutar pojedine institucije, kao i s drugim institucijama, je većim dijelom prihvaćena. Na taj način bit će omogućeno pravovremeno uklanjanje eventualnih poteškoća u provedbi nastalih kao posljedica loše komunikacije.

U svim anketiranim institucijama izuzev Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije, postoje procedure za strateško planiranje. Međutim, nije eksplicitno navedeno poštuju li se i u kojoj mjeri, odnosno postoje li i ako da koje su prepreke za uspješnu provedbu procedura vezanih za strateško planiranje. U posljednjoj verziji nacrtu Strategije nije dodatno pojašnjeno poštuju li se procedure vezane za strateško planiranje i koja su glavna ograničenja u tom smislu, no ovaj je opis moguće ugraditi i naknadno (po okončanju postupka e-savjetovanja), te prije usvajanja nacrtu Strategije.

Sukladno odgovorima navedenima u anketi, anketirane organizacije imaju utvrđene konkretne ciljeve i očekivane rezultate rada na godišnjoj razini, te definirane indikatore i sustav praćenja (jedino u Krapinsko-zagorskoj športsko turističkoj zračnoj luci d.o.o. je navedeno djelomično).

U smislu međusektorskog planiranja (osim u procesu planiranja Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije), ono se ne odvija u dvjema institucijama i to u Županijskoj upravi za ceste Krapinsko-zagorske županije te Krapinsko-zagorskoj športsko turističkoj zračnoj luci d.o.o., dok se u Turističkoj zajednici Krapinsko-zagorske županije odvija po potrebi.

Općenito u dijelu koji se odnosi na analizu institucionalnih kapaciteta u dokumentu Osnovna analiza, dana je djelomična ocjena (više usmjerena na korištenje EU fondova i upravljanje projektima) te je u prethodnoj verziji dokumenta nedostajala ocjena ili neki vid zaključnog komentara, kao na primjer:

- Da li su institucionalni kapaciteti zadovoljavajući u kontekstu planiranja i upravljanja razvojem?
- Koje institucije su u smislu razvojnog planiranja i upravljanja najslabije, a koje imaju najprimjerenije kompetencije?
- Da li su postojeći organizacijski ustroj i kadroviranost anketiranih institucija odgovarajući, te na koji način bi ih se (ukoliko se ocijeni potrebnim) trebalo unaprijediti?
- Mogu li anketirane institucije osigurati dovoljno sredstava za poboljšanje svoga rada, u kontekstu planiranja i upravljanja razvojem, te ukoliko ne mogu na koji način će se pristupiti rješavanju uočenih nedostataka?

Izrađivač je većim dijelom prihvatio preporuku usmjerenu na dopunu teksta ocjenom institucionalnih kapaciteta te je dodan zaključni komentar koji može biti koristan za definiranje budućih konkretnih aktivnosti koje je potrebno poduzeti u smislu jačanja institucionalnih kapaciteta u području planiranja i upravljanja razvojem, odnosno šire od planiranja i korištenja EU fondova.

U dijelu analize koji se odnosi na Korištenje europskih fondova, prikazano je stanje do sada iskorištenih mogućnosti financiranja projekata iz EU fondova, pri čemu je dat pregled dodijeljenih EU pomoći u razdoblju 2011.-2014. (na temelju podataka Instituta za javne financije, svibanj 2016.) te pregled svih projekata financiranih uz fondova EU u razdoblju 2007. – 2015., čiju evidenciju vodi Zagorska razvojna agencija d.o.o. te izneseni zaključci koji omogućuju odgovarajuće daljnje djelovanje.

Uočava se da je Krapinsko-zagorska županija, putem pomoći EU-a u razdoblju 2011. - 2014., gledajući iznos EU pomoći po stanovniku, iza Grada Zagreba, Međimurske, Virovitičko-podravske, te Brodsko-posavske županije, od županija Kontinentalne Hrvatske (KH), što je u odnosu na druge županije KH solidan rezultat. Međutim, ukoliko se radi usporedba s Virovitičko-podravskom županijom (najviša vrijednost od promatranih županija KH po ovom pokazatelju), te s hrvatskim prosjekom, navedeni podatak je značajno nepovoljniji. Analiza je pokazala da sve više postoji potreba za dodatnom edukacijom o EU fondovima nositelja političke vlasti na županijskoj i lokalnoj razini s ciljem boljeg razumijevanja i veće podrške za ovu problematiku, te svih potencijalnih prijavitelja na natječaje EU, u cilju poboljšavanja korištenja EU sredstava. Također, ističe se problem bolje međusobne usklađenosti središnjih tijela u pogledu organiziranja natječaja i informiranja korisnika na županijskoj i lokalnoj razini.

U području prekogranične suradnje razvijena je vrlo kvalitetna komunikacija sa susjednim slovenskim partnerima, a upravo ti kontakti i suradnja omogućili su relativno rano upoznavanje s konkretnim iskustvima korištenja EU fondova i stjecanja uvida u mogućnosti koje pružaju fondovi, pa su ove mogućnosti u prethodnom razdoblju bile dobro iskorištene.

Ovaj dio analize, koji se odnosi na korištenje EU fondova obrađen je na zadovoljavajući način.

4.3. Ocjena rezultata provođenja prethodne generacije strateškog dokumenta

Dokument Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine sadrži poglavlje Rezultati provođenja prethodne generacije strateškog dokumenta te pruža osvrt na prethodno donesene strategije kao i ocjenu njihove provedbe. Dobro su uočeni problemi vezani za planiranje razvojnih dokumenata te ograničenja koja su postojala pri njihovoj provedbi. Na temelju tih nalaza, doneseni su zaključci, koji su uglavnom uzeti u obzir prilikom izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, a u nastavku su navedeni sljedeći:

- povezivanje proračuna sa strateškim dokumentima,
- bolje korištenje mogućnosti koje pruža suradnja između općina, gradova i županija,
- daljnje jačanje partnerstva između jedinica lokalne samouprave i znanstvene zajednice, gospodarskih subjekata i organizacija civilnih društva,
- unaprjeđenje povezanosti planova ulaganja državnih tvrtki s provedbom razvojne strategije¹,
- jačanje prekogranične suradnje,
- bolje iskorištavanje mogućnosti europskih fondova.

Prikazani sažeti pregled iznesen je na zadovoljavajući način.

4.4. Ocjena SWOT analize

U Privremenom izvještaju o vrednovanju Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, navedeni su komentari i preporuke za poboljšanje SWOT analize. Preporuke su uglavnom prihvaćene u dijelu koji se odnosi na metodološka unaprjeđenja kako slijedi:

- razdvajanje preopširnih nalaza vezanih za više različitih pojava/stanja u više kraćih i razumljivijih;
- izuzimanje nalaza koji nisu dio SWOT analize (npr. nalazi koji se zapravo odnose na pokazatelje);
- preslagivanje nalaza u odgovarajuće skupine nalaza (najčešće iz SNAGA u PRILIKE i iz SLABOSTI u PRIJETNJE); te
- poboljšanje formulacije nalaza radi bolje razumljivosti.

Dio preporuka odnosio se na izuzimanje teksta u zagradama uz same nalaze. Ove su preporuke više stilsko-tehničkog karaktera i ne utječu na metodološku ispravnost, već bi se njihovom prihvaćanjem omogućilo lakše čitanje nalaza i rasterećenost teksta, s obzirom da je dobar dio tih informacija sadržan u tekstu Osnovne analize.

¹ ZARA d.o.o. je po pitanju dobivanja informacija o planovima ulaganja državnih tvrtki uložila napor, no zasada bez značajnijih povratnih informacija, a koje bi bile korisne za provedbu Strategije.

U ocjeni SWOT analize, evaluatori su koristili niz evaluatorskih pitanja, a odgovori na pitanja su u nastavku:

- Da li identificirane snage, slabosti, prilike i prijetnje proizlaze iz analize prikupljenih podataka (odnosi se na sva područja provedene analize)?

Analiza prikupljenih podataka ukazala je na brojne probleme koji su uočeni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ali i na niz pozitivnih činjenica. Navodi u SWOT tablici uglavnom proizlaze iz analize prikupljenih podataka te se podudaraju s analiziranim područjima razvoja. Osim izravne poveznice između podataka sadržanih u osnovnoj analizi i navoda u SWOT tablicama, spomenuta tablica dodatno je oplemenjena navodima i prijedlozima za unaprjeđenje putem konzultacija s članovima/icama radnih skupina i Partnerskog vijeća. S tematskim radnim skupinama održane su radionice, on-line konzultacije te on-line anketa, a s članovima/icama Partnerskog vijeća održane su sjednice i on-line konzultacije.

- Jesu li identificirane snage, slabosti, prilike i prijetnje ispravno raspoređene u odgovarajuće skupine nalaza, te da li su nalazi korisni za utvrđivanje ključnih potencijala za razvoj?

Identificirane snage, slabosti, prilike i prijetnje uglavnom su ispravno raspoređene u odgovarajuće skupine nalaza. Kako je već prije spomenuto izrađivač je na temelju SWOT tablice s komentarima evaluatora i preporuka razmotrio komentare te uglavnom na njih odgovorio, odnosno ugradio potrebne izmjene u finalnu verziju dokumenta. Navedeni nalazi korisni su za utvrđivanje ključnih potencijala za razvoj Krapinsko-zagorske županije.

- Postoje li proturječni nalazi prema područjima analize i SWOT područjima?

Vrlo je malo proturječnih nalaza koje je bilo potrebno revidirati te odabrati u kojem području nalaz ima najveću važnost. Prijedlog dopune skupine nalaza PRILIKE, nalazom Socijalno poduzetništvo, ispravno je raspoređen u skupinu nalaza SLABOSTI s odgovarajućom formulacijom u tom slučaju, te glasi: Nerazvijen sektor socijalnog poduzetništva koji bi osigurao lakši pristup zapošljavanju osobama kojima prijeti socijalna isključenost. Nalaz proizlazi na temelju analize rezultata prethodne generacije strateškog dokumenta odnosno zaključka da se mjera vezana za razvoj Socijalnog poduzetništva nije provodila u prethodnoj Županijskoj razvojnoj strategiji KŽŽ 2011.-2013., a s obzirom na trendove potrebno je raditi na uklanjanju slabosti ovog sektora te je stoga uvrštena u SLABOSTI.

- Jesu li nalazi u SWOT tablicama korisni za identificiranje ciljeva, prioriteta i mjera, te jesu li prilike i prijetnje u SWOT analizi utemeljene na stvarnim vanjskim trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će se razvojna strategija implementirati?

Nalazi sadržani u SWOT tablici mogu poslužiti kao korisna osnova za daljnju razradu ciljeva, prioriteta i mjera Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije. Dobro su uočene prilike i prijetnje, odnosno temelje se na prepoznatim vanjskim pozitivnim i negativnim trendovima i okolnostima u kontekstu

kjih će se razvojna strategija implementirati. U analitičkom dijelu osobito su korisne usporedbe s podacima drugih europskih zemalja te prosjeka EU-28, kada god je to bilo moguće, primjereno i relevantno za analizirano područje.

5. OCJENA STRATEGIJE

U ocjeni strategije, korišten je niz pitanja koja omogućuju vrednovanje različitih elemenata i njihovih međusobnih odnosa prikazanih u Strategiji.

5.1. Opća ocjena strategije, te jasnoća i prezentacija strategije

- Jesu li vizija, ciljevi, prioriteti i mjere jasno definirani i prezentirani?

Središnji, strateški dio Strategije definiran je kroz poglavlja koja sadrže opis vizije, ciljeva, prioriteta i mjera. U ovom dijelu daje se opća ocjena strategije te se ocjenjuje se da li se Strategijom razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine odgovorilo na pitanje jesu li vizija, ciljevi, prioriteti i mjere jasno definirani i prezentirani?

Vizija Krapinsko-zagorske županije glasi: *KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA – Bajka na dlanu u kojoj održi RAZVOJ POČIVA NA LJUDIMA koji ostvaruju svoje potencijale, IDEJAMA koje se njeguju i razvijaju, OKOLIŠU koji je temelj zdravlja, USPJEŠNIM GOSPODARSTVENICIMA koji grade konkurentnost regije te TRADICIJI koja se poštuje.*

Vizija, također i vizualno prikazana dobro odražava prethodno utvrđene razvojne probleme i potrebe, te se temelji na prihvaćanju i njegovanju zajedničkih vrijednosti: *partnerstvu*, odnosno suradnji s dionicima u procesu provedbe i donošenju razvojnih odluka, *inovativnosti* usmjerene na izvrsnost, kreativnost i inicijativu, te *potpori* u smislu pružanja visokokvalitetnih javnih usluga.

Ovako sročena vizija dobro odražava namjeru županije da se razvija i unaprjeđuje u svim segmentima razvoja, kako bi uz poštivanje tradicijskih vrijednosti taj razvoj ujedno bio i održiv.

Vizija se planira ostvariti ostvarenjem triju ciljeva razvoja, te prioritetima koji iz njih proizlaze i to kako slijedi:

1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO

- Prioritet 1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture
- Prioritet 1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja
- Prioritet 1.3. Razvoj turizma
- Prioritet 1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje

2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

- Prioritet 2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu
- Prioritet 2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb
- Prioritet 2.3. Razvoj ljudskih potencijala
- Prioritet 2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva
- Prioritet 2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa

3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE

- Prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja
- Prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj
- Prioritet 3.3. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture i uređenje prostora
- Prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

Pregled ciljeva, prioriteta i mjera nalazi se u Nacrtu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. i u obliku grafičkog prikaza, te jasno naznačava hijerarhiju među spomenutim kategorijama. Jasno je istaknuta intervencijska logika, odnosno slijed u hijerarhiji cilj-prioritet-mjera, a u kasnijem je tekstu obrazloženo prijedloga pojedine mjere kako bi se postigao određeni cilj.

Osim na spomenutom grafičkom prikazu, i na drugim mjestima u dokumentu jasno su prikazani ciljevi, prioriteti i mjere, ovisno o potrebi razrade pojedinih elemenata u pojedinim dijelovima dokumenta. Predložena hijerarhija ciljeva, prioriteta i mjera u skladu je sa Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe. Ciljevi su postavljeni dovoljno široko, a unutar njih su prepoznati prioriteti koji proizlaze iz identificiranih razvojnih potreba i potencijala. Također prepoznaje se povezanost između predložene vizije, koja cilja na razvoj područja upravo pokrivenih predloženim ciljevima – gospodarstvo, društvo te prostor, okoliš i priroda. Prioriteti jasno naznačuju očekivani utjecaj koji se želi postići njihovim ostvarenjem (jačanje, očuvanje, modernizacija, izvrsnost itd.). Prilikom raspisivanja ciljeva, dat je detaljniji opis za svaki cilj koji obuhvaća opis *relevantnosti* (u odnosu na poboljšanje stanja i uočene probleme u županiji), *očekivanog načina postizanja cilja* (kako se cilj planira postići), te njegove *dosljednosti* (u odnosu na usklađenost s ostalim razvojnim politikama i dokumentima relevantnim za predmetni cilj. U ovom dijelu opisi po spomenutim elementima predstavljeni su na zadovoljavajući način.

Svaki predloženi prioritet sadržava opis *cilja* (što se želi postići), *opravdanja* (s objašnjenjem razloga i potrebe definiranja prioriteta), te *opis* (na koji način će se prioritet ostvariti, odnosno koje se mjere planiraju poduzeti kako bi se prioritet ostvario). U opisu mjera naznačen je popis aktivnosti koje se planiraju provesti, nositelj predložene mjere te su navedene ciljne skupine na koje se mjera odnosi.

Preporuke za poboljšanje date su u Privremenom izvještaju te su uglavnom prihvaćene u konačnom nacrtu Strategije. Za manji dio preporuka koji nije prihvaćen, izrađivač je dao prihvatljivo obrazloženje, čime se nije ugrozila metodološka ispravnost dokumenta.

U nastavku dokumenta evaluacijski tim nastojao je odgovoriti na postavljena evaluacijska pitanja primjenjiva u fazi definiranja ciljeva, prioriteta i mjere. Odgovori na postavljena pitanja nalaze se u nastavku.

5.2. Ocjena relevantnosti strategije

- Jesu li predloženi ciljevi, prioriteti i mjere utemeljeni na socio-ekonomskoj analizi stanja?
- Je li predložena strategija utemeljena na u analizi identificiranim razvojnim poteškoćama, potrebama i potencijalima (*snage i slabosti*)?
- Je li predložena strategija oblikovana u skladu s u analizi prepoznatim trendovima i izazovima? (*prilike i prijetnje*)?
- Bi li se relevantnost strategija mogla ojačati dodatnim elementima analize?

Predloženi ciljevi, prioriteti i mjere utemeljeni su na socio-ekonomskoj analizi stanja te drugim provedenim analizama. Postoji jasna poveznica između identificiranih razvojnih poteškoća i definiranih ciljeva, prioriteta i mjera. Prepoznate su najvažnije razvojne potrebe i potencijali, a definirani su na temelju prikupljenih podataka u fazi analize. Predložena strategija uzima u obzir vanjske trendove i izazove koji se svakodnevno nameću. Prikupljene informacije (prije svega u Osnovnoj analizi, te u nacrtu Strategije koji sadržava sažeti prikaz Osnovne analize), uzimaju u obzir kretanja pojedinih parametara u odnosu na prosjek regije (Kontinentalna NUTS II regija), nacionalni prosjek, a u slučajevima kada je to bilo moguće i primjenjivo radile su se usporedbe s drugim sličnim regijama i državama, te prosjek EU-28. Usmjerenja usklađena i s nekim od prepoznatih trendova vidljiva su i u definiranim prioritetima i mjerama.

Indikativni sadržaj analize propisan je Smjernicama, te je u tom smislu obuhvatio najvažnija područja analize. Područja analize su također pratila i područja analize pokrivena Analitičkim podlogama za izradu Strategije regionalnog razvoja RH (MRRFEU, ožujak, 2015.), pa je teško za očekivati da bi dodatni elementi analize značajno utjecali na relevantnost. Od eventualnih tema unutar područja analize nekoliko njih nije detaljnije spomenuto: npr. telemedicina i mogućnosti njezine primjene u Krapinsko-zagorskoj županiji, migracije (u smislu mogućeg priljeva stanovnika iz ratom zahvaćenih zemalja u Hrvatsku) što bi dodatno obogatilo Osnovnu analizu.

5.3. Ocjena opravdanosti ciljeva, prioriteta i mjera

- Je li način na koji su ciljevi, prioriteti i mjere strukturirani u skladu s prepoznatim potrebama i mogućnostima regionalnog razvoja i sektorskom logikom?
- Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim problemima i mogućnostima prepoznatim u analizi? Da li su postavljeni ciljevi adekvatan odgovor na identificirane probleme?

Nacrt Strategije dosljedno primjenjuje Smjernice. To se ogleda i u dobro uravnoteženom broju ciljeva (ukupno 3), koji sadrže 4 do 5 razrađenih prioriteta, potom prioriteti sadrže uglavnom 3 do 5 mjera, dok je u rjeđim slučajevima definirano više mjera. Pod ciljem se smatra stanje u kojem se identificirani problem ili skup njih smatra riješenim ili je problem (skup problema) bitno smanjen te su učinci djelovanja problema svedeni na prihvatljivu razinu (npr. na razinu minimalno utvrđenih standarda). Dakle cilj koji se želi ostvariti je poboljšano stanje u odnosu na trenutno. Tri postavljena cilja, *Konkurentno gospodarstvo*, *Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života* te *Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode*, dobro su postavljeni i dovoljno sveobuhvatni u odnosu na adresirane probleme. Na taj način omogućena je daljnja razrada prioriteta i mjera.

Cilj 1 je usklađen s resornim politikama i strategijama (industrijska, zdravstvo, poljoprivreda) te EU Strategijom 2020. Cilj 2 je usklađen s resornim politikama i strategijama (zdravstvo, civilno društvo, mladi, društveno poduzetništvo, obrazovanje, znanost i tehnologija, javna uprava, siromaštvo i socijalna isključenosti), te županijskim razvojnim dokumentima relevantnim za ostvarenje Cilja 2 i EU Strategijom 2020.

Cilj 3 je usklađen s resornim politikama i strategijama, te EU Strategijom 2020. Od nacionalnih strategija i razvojnih dokumenata spominju se one vezane za energetske razvoj i energetske učinkovitost, a sukladno preporuci provjerena je i usklađenost s razvojnim dokumentima iz područja zaštite okoliša, gospodarenja otpadom, šumarstva, te kulturne i prirodne baštine. U dijelu koji se odnosi na dokumente javnih poduzeća, unatoč naporima Izrađivača nisu se uspjele pribaviti relevantne informacije.

- Predstavlja li predložena strategija najbolji način da se pristupi zatečenom stanju socio-ekonomskog razvoja, iskoriste prepoznate prilike i moguće izazove?

Predložena Strategija predstavlja zadovoljavajući i sa Smjernicama usklađen način pristupanja zatečenom stanju socio-ekonomskog razvoja. Slijedom faza strateškog planiranja, poštujući načela i kroz kontinuirano unaprjeđivanje dokumenta, izrađeni nacrt Strategije predstavlja dobru osnovu za korištenje prepoznatih prilika i suočavanje s izazovima. Tome u prilog ide i činjenica dobro strukturiranog Akcijskog plana, kojim se kroz niz koraka (u vidu mjera te iz njih proisteklih aktivnosti, programa i projekata), nastoji osigurati provedba Strategije. Naravno, da će sama provedba ovisiti o različitim unutarnjim i vanjskim čimbenicima, no pod pretpostavkom angažmana i jasne odgovornosti

nositelja provedbe, stalnog usavršavanja djelatnika te osiguravanja resursa za provedbu, predloženi način može se ocijeniti odgovarajućim.

5.4. Ocjena konzistentnosti strategije

- Je li strategija konzistentno definirana s jasnim razvojnim ciljevima i prioritetima?
- Jesu li definirani ciljevi takvi da vode do ostvarenja prepoznate vizije, a prioriteti takvi da vode ostvarivanju prepoznatih ciljeva?

Utvrđeni prioriteti su sljedeći:

Cilj 1 - Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture; Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja; Razvoj turizma i Razvoj poljoprivredne proizvodnje;

Cilj 2 - Izvrsnost u odgojno – obrazovnom sustav; Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb; Razvoj ljudskih potencijala; Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva; Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa;

Cilj 3 - Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja; Očuvanje okoliša i održivi razvoj; Razvoj komunalne i prometne infrastrukture i uređenje prostora; Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom.

S obzirom na svoj sadržaj navedeni prioriteti dobro se uklapaju u definirane ciljeve te će ostvarenje prioriteta doprinijeti u velikoj mjeri ostvarenju postavljenih ciljeva. Također po sadržaju prioriteti odgovaraju analiziranim cjelinama u dijelu koji se odnosi na analizu stanja te je moguće uočiti poveznice između podataka prezentiranih u analizi stanja i SWOT analizi i predloženih prioriteta.

- Mogu li predložene mjere doprinijeti ostvarenju razvojnih ciljeva i prioriteta?

Svaki prioritet razrađen je u niz mjera koje je potrebno provesti kako bi došlo do ostvarenja definiranih prioriteta. Mjere su, kao i prioriteti također dobro povezane s prethodno uočenim problemima i dobrim dijelom njihovom provedbom može se očekivati rješavanje problemskih situacija u svakom analiziranom području. Preporuka vezana za dopunu aktivnostima u području gospodarenja šumama i šumskim dobrom, odnosno značajnijim korištenjem šuma u gospodarske svrhe je također prihvaćena i ugrađena u konačni nacrt Strategije.

- Da li su odabrane mjere komplementarne postojećim javnim politikama?

U razradi ciljeva, prioriteta i mjera konzultirani su dokumenti kojima se na nacionalnoj razini provode različite javne politike. U tom smislu, vodilo se računa o komplementarnosti provedbe mjera s postojećim javnim politikama, odnosno uzeta su u obzir strateška usmjerenja u okviru pojedinih područja javnih politika.

- Do koje razine su u predloženim mjerama ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, rodnu pripadnost i sl., odnosno da li je u obzir uzeta jednakost po različitim osnovama?

U mjerama su jasno naznačeni dionici – u smislu nositelja provedbe te korisnika. Iako je analiza stanja uglavnom bila potkrijepljena podacima i na osnovi rodne pripadnosti, te se dokument zasniva na primjeni horizontalnih načela u razradi mjera ovaj aspekt nije posebno istaknut, odnosno podrazumijeva se (što je detaljnije objašnjeno u dijelu koji se odnosi na Horizontalna načela) da će dio mjera biti proveden uzimajući taj aspekt u obzir. U istom dijelu jasno su naznačene mjere kod kojih će se ovo načelo primjenjivati.

5.5. Ocjena koherentnosti strategije

- Je li logika podjele strategije na ciljeve i prioritete jasna i proizlazi li iz osnovnih nalaza analize?
- Jesu li ciljevi komplementarni? Ima li preklapanja među njima?
- Jesu li prioritete i mjere u strategiji jasno razgraničeni i komplementarni?
- Postoji li sinergija između ciljeva te između prioriteta i mjera?

Smjernice propisuju indikativni sadržaj analize, strukturu dokumenta te pružaju prikaz faza strateškog planiranja. Osnovni nalazi analize omogućuju prelazak u fazu definiranja ciljeva te njima pripadajućih prioriteta. U nacrtu Strategije prioritete jasno ukazuju na područja intervencije, odnosno područja s najistaknutijim problemima i poteškoćama u razvoju, ali i istovremeno prepoznatog potencijala za budući razvoj. Ciljevi su komplementarni i nema preklapanja među njima. Prioritete su jasno omeđeni, mjere koje se nastoje provesti su razgraničene, te je jasna hijerarhijska struktura između prioriteta, koji predstavljaju daljnju razradu ciljeva i mjera, koje iz prioriteta proizlaze.

Predložena struktura ciljeva, prioriteta i mjera daje naslutiti da će njihovo ostvarenje u konačnici dovesti do sinergijskih rezultata. Do koje mjere će sinergija biti ostvarena, uvelike ovisi o odabiru aktivnosti, projekata i programa koji će se provoditi u prvoj, a onda i u narednim godinama, što nadalje ovisi o unutarnjim i vanjskim čimbenicima koje je teško procijeniti kako u bližoj tako i daljoj budućnosti.

5.6. Ocjena utjecaja strategije

- Jesu li indikatori za ciljeve, prioritete i mjere mjerljivi, relevantni i realistični? Jesu li ispravno definirani pokazatelji učinka na razini ciljeva, te pokazatelji na razini prioriteta i mjera?
- Je li vjerojatno da će se predloženim mjerama postići očekivana razina ostvarivanja ciljeva i utjecaj na socio-ekonomsku situaciju u regiji?

Razrada pokazatelja učinka na razini ciljeva, te pokazatelja ishoda na razini prioriteta i mjera dobro je napravljena. U razradi pokazatelja slijedile su se Smjernice. Izrađivaču su upućene preporuke vezane za unaprjeđenje razrade pokazatelja učinka ciljeva i pokazatelja ishoda prioriteta i mjera koje su sadržane u Privremenom izvještaju. Preporuke su uglavnom prihvaćene te će biti ugrađene u konačni

nacrt Strategije. Manji dio preporuka koje nisu prihvaćene, obrazložene su te neće narušiti metodološku ispravnost cjelokupnog dokumenta.

Predloženim mjerama uvelike će se doprinijeti ostvarenju postavljenih ciljeva te se može očekivati pozitivan utjecaj na socio-ekonomsku situaciju u regiji. Međutim, s obzirom da se radi o vremenskom obuhvatu Strategije koje se odnosi na razdoblje od svega četiri godine, nije opravdano očekivati iznimno velike pomake, jer provedba Strategije kao što je i prije spomenuto ovisi o nizu čimbenika – unutarnjih (na koje Županija donekle može utjecati) kao i vanjskih (na koje Županija ima puno manji utjecaj).

Preporuka koja se odnosi se na praćenje pokazatelje spolu (gdje je to primjenjivo), trenutno nije prihvaćena, no bit će uzeta u obzir u procesu praćenja provedbe Strategije.

5.7. Ocjena Politike županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju

Jedno je poglavlje nacrta Strategije posvećeno temi Politika županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju. Poglavlje sadržava relevantne informacije vezane za usklađenost Strategije, odnosno konkretnih mjera s Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije te prostornim planovima jedinica lokalne samouprave. U dijelu poglavlja Prostorna politika Krapinsko-zagorske županije istaknute su informacije koje ukazuju na povezanost s temeljnim odredbama Prostornog plana, čime se Izrađivač vodio u izradi Strategije.

Sukladno Smjernicama, dio poglavlja sadrži informacije vezane za politiku Županije prema područjima s razvojnim posebnostima. U ovom je poglavlju jasno istaknuto na koji način Županija planira pružati podršku područjima s razvojnim posebnostima, pri čemu se u ovom slučaju konkretno misli na mjere u ruralnim područjima i područjima s nižim vrijednostima indeksa razvijenosti.

Konačno, poglavlje sadrži i osvrt na politike Županije prema gradovima. S obzirom da se radi o županiji sa samo jednim manjim urbanim područjem (ujedno i sjedištem Županije), Županija je već operativno uključena u izradu Strategije razvoja urbanog područja te se zajedničkom suradnjom nastoji osigurati usklađenost provedbe aktivnosti usmjerenih na specifičnosti urbanih područja.

6. OCJENA PROVEDBENIH MEHANIZAMA I AKCIJSKOG PLANA – FINACIJSKOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA

6.1. Opća ocjena provedbenih poglavlja Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

Nacrt Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine sadrži poglavlje koje se odnosi na provedbu. U poglavlju je opisana provedba na način da je prikazan financijski okvir provedbe Strategije te su opisani provedbeni mehanizmi kojima će se osigurati provedba dokumenta. Jasno su navedeni izvori financiranja provedbe mjera predviđenih u Strategiji te su objašnjene pretpostavke

na kojima se temelje projekcije financijskih tijekova. Financijski okvir predviđa financiranje iz državnog, županijskog i lokalnog proračuna, EU sredstava, javnih institucija (preko polovine predviđenih sredstava u cijelom razdoblju) te iz ostalih izvora. Pri definiranju financijskog okvira korištene su informacije sadržane u Akcijskom planu, a u obzir je uzet i zahtjev Ministarstva financija u pogledu usklađivanja s Planovima razvojnih programa županijske i lokalne razine te planovima investicija javnih institucija.

U dijelu koji se odnosi na provedbene mehanizme, uključene su informacije o ključnim dionicima (na razini institucija) uključenima u pripremu, provedbu i praćenje Strategije, opisane su njihove uloge i zadaće vezane za pojedinu fazu Strategije kao i način njihove komunikacije i koordinacije. Opisi zadataka i odgovornosti svakog dionika predstavljeni su prema fazama pripreme, provedbe te praćenja provedbe.

Iako u ovom poglavlju nije eksplicitno navedeno, koji su sve ljudski resursi potrebni za provedbu ove Strategije, već je prije spomenuto kroz osnovnu analizu, da je institucionalni sustav za provedbu strategije djelomično osposobljen. Dio zaposlenih u institucijama ima potrebna znanja, iskustvo i vještine, dok će se dio zaposlenika u razvojnim institucijama educirati odnosno na različite načine usavršavati kako bi se usvojila potrebna znanja. U tom smislu predviđaju se aktivnosti kojima bi se sustav ojačao te unaprijedili ljudski resursi, kako bi bili osposobljeni odgovoriti na složene zahtjeve koji uobičajeno tijekom provedbe razvojnih dokumenata nastaju. U ovom se trenutku međutim ne mogu donijeti pouzdani zaključci u pogledu izvedivosti strategije u segmentu provedbe s obzirom na konkretne ljudske resurse. Može se međutim pretpostaviti, da će se ovaj dio detaljnije razraditi po usvajanju dokumenta kada će biti potrebno precizno odrediti nositelja provedbe pojedinih aktivnosti, projekata i programa ili cijele mjere. Preporuka vezana za detaljnu razradu podjele odgovornosti među nositeljima provedbe pojedinih mjera, aktivnosti, projekata i programa većim je dijelom prihvaćena te ugrađena u konačni nacrt Strategije.

Nacrt Strategije također sadrži poglavlje posvećeno praćenju i vrednovanju strategije. Postupak praćenja provedbe Strategije uređen je zakonskim okvirom (Zakon o regionalnom razvoju, Narodne novine br. 147/14) koji propisuje dostavljanje godišnjeg izvješća o rezultatima provedbe Strategije i to najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu pri čemu će se pratiti izravni rezultati (outputi) provedenih aktivnosti (na temelju indikatora) te će sadržavati financijski učinak provedbi zadanih mjera. U ovom dijelu u ranijoj verziji dokumenta nije detaljnije razrađen postupak praćenja odnosno prikupljanja podataka tijekom godine od dionika uključenih u provedbu. U konačnom nacrtu Strategije kratko je opisan postupak praćenja odnosno prikupljanja podataka tijekom godine od dionika uključenih u provedbu.

U pogledu vrednovanja (također propisanog spomenutim Zakonom), predviđeno je jedno vrednovanje tijekom provedbe (u 2019. godini), te nakon provedbe (u 2021. godini).

Ovaj Nacrt strategije prema Zakonu podliježe provedbi postupka prethodnog vrednovanja te izrade Strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš. Za ovaj planski dokument nisu učinjena prethodna vrednovanja te sukladno tome nije moguće dati prikaz ranijih vrednovanja dokumenta. Usporedo s izradom nacrtu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, izrađena je i Strateška procjena utjecaja Strategije na okoliš. Strateška procjena ukazala je koje su to mjere koje će imati najznačajniji negativni utjecaj na prostor i okoliš, te su date preporuke na koji način je moguće ublažiti negativan utjecaj provedbe identificiranih mjera na prostor i okoliš. Sažetak Strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš, priložen je ovom nacrtu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine.

Također, u nacrtu Strategije bilo bi poželjno da postoji izrađena analiza rizika provedbe Strategije (na godišnjoj i/ili višegodišnjoj osnovi) koja bi obuhvatila identifikaciju rizika, mogući utjecaj i intenzitet rizika, te mjere ublažavanja posljedica identificiranih rizika. Na temelju tih informacija moguće je predložiti alternativne scenarije provedbe te osigurati neometan tijek provedbe Strategije, sukladno očekivanim rezultatima. Konačnim nacrtom Strategije uvažena je preporuka vezana za izradu analize rizika provedbe Strategije te je prikazan pregled najosnovnijih rizika.

6.2. Opća ocjena Akcijskog plana i prijedloga strateških projekata

6.2.1. Ocjena Akcijskog plana

- Je li akcijski plan jasan i sadrži li listu projekata?
- Sadrži li akcijski plan jasnu vremensku perspektivu u kojoj će se pripremati i provoditi projekti i mjere?
- Je li iz akcijskog plana vidljivo da postoji dovoljno spremnih projekata ili projekata s jasnim planom pripreme koji će voditi ostvarenju definiranih ciljeva strategije?

Akcijski plan slijedi strukturu propisanu Smjernicama (Dodatak Akcijskom planu – Tablice). Jasno su prikazani ciljevi, prioriteti i mjere te uz njih odgovarajući pokazatelji s ciljanim vrijednostima za prve tri godine te predviđenim iznosima sredstava za provedbu predviđenih u prve tri godine. Svaki je cilj razrađen u posebnom listu Tablice. Akcijski plan razrađen je do razine mjera, a aktivnosti, projekti i programi su navedeni za svaku pojedinu mjeru, no bez dodatnih informacija o pokazateljima, ciljanim vrijednostima i iznosima sredstava potrebnih za njihovu provedbu. Također, obrazac Akcijskog plana (kao Dodatak Smjernicama) ne predviđa ugrađivanje informacija o spremnosti projekata te planu njihove pripreme. Kao zasebna tablicu, Smjernice su predvidjele Tablicu koja sadrži popis strateških projekata. Popis strateških projekata u zasebnom je poglavlju nacrtu Strategije, a detaljnije o ocjeni tog elementa Strategije opisano je u dijelu 6.2.2. Strateški projekti. Tablice vezane za Financijski plan - skupine mjera ŽRS-a vezano za teritorijalni/urbani razvoj te za Područja razvoja - skupine mjera ŽRS-

a po područjima razvoja nisu u akcijskom planu u ovom trenutku popunjene. Ove tablice mogu biti i naknadno popunjene, nakon što bude predan izvještaj o provedbi mjera prethodne ŽRS KZŽ 2011.-2013. na temelju kojeg se mogu koristiti podaci o iznosima utrošenih sredstava u prethodnoj godini (za koju podaci također ulaze u Tablicu Akcijskog plana) te nakon što bude usvojena Strategija jer će tada biti poznat konačni popis mjera pa će ih biti moguće razvrstati u odgovarajuće rubrike.

Preporuku da se i ovi listovi Tablice koji trenutno nisu popunjeni, popune jer predstavljaju podlogu za izvještavanje o provedbi mjera (s obzirom da je Županija obvezna pripremiti Izvješće o provedbi te dostaviti MRRFEU, do 31. srpnja tekuće godine) Izrađivač je primio na znanje te će se iste popuniti po usvajanju nacrtu Strategije. Također bilo bi poželjno povezati tablice Financijski okvir i Akcijski plan formulama kako bi se izbjegle pogreške pri unosu podataka.

U Akcijskom planu primjetan je veliki jaz u predviđenim sredstvima između godine n i godine n+1/n+2 u nekoliko prioriteta/mjera/APP. Izrađivač je konačnom nacrtu Strategije obrazložio dinamiku trošenja predviđenih sredstava u navedenim prioritetima, mjerama i aktivnostima/projektima/programima. Dodatno je pojašnjeno razlog navođenja mjera koje sadrže samo jednu aktivnost/projekt/program. Time su preporuke evaluatora prihvaćene.

Puno aktivnosti/projekata/programa u Cilju 2 usmjereno je na izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju objekata/infrastrukture – škole (osnovne, srednje), vrtići, školske dvorane, sportske dvorane i sl. Objektivno, teško da će to sve biti moguće realizirati u razdoblju do 2020. godine pa je upitna izvedivost Strategije s ovog aspekta. U daljnjem unaprjeđivanju Akcijskog plana poželjno je napraviti „filter“ te po utvrđenom kriteriju (ili više njih) napraviti odabir onih koji imaju veliku vjerojatnost da će biti provedeni do 2020. godine. Neki od kriterija mogu biti: stupanj hitnosti/nužnosti (npr. ugroženi minimalni standardi, sigurnost i sl.), spremnost projektne (i tehničke) dokumentacije, intenzitet utjecaja na poboljšanje socio-ekonomske situacije (procjena doprinosa razvoju) i sl.

U Akcijskom planu i u prijedlogu strateških projekata spominje se pojam aglomeracije, koji u ranijoj verziji dokumenta nije pojašnjen. U konačnom nacrtu Strategije pojašnjen je pojam aglomeracije, odnosno što se pod njime podrazumijeva u ovom dokumentu i njegovim dodacima.

6.2.2. Ocjena prijedloga strateških projekata

Krapinsko-zagorska županija je u suradnji s tematskim radnim skupinama i Partnerskim vijećem za područje Krapinsko-zagorske županije identificirala 9 strateških projekata. U trima od njih nositelj provedbe je Krapinsko-zagorska županija, u trima je partner, dok u trima projektima Županija nije navedena niti kao nositelj niti kao partner (nositelji ovih strateških projekata su Srednja škola Bedekovčina, Hrvatske ceste d.o.o., te Zagorski vodovod d.o.o. Zabok). Iako provedba ovih projekata nije u izravnoj ingerenciji Županije, međutim identificirani su kao strateški projekti, njihovu provedbu

zbog značaja za razvoj županije potrebno je pratiti u uskoj koordinaciji i komunikaciji s nositeljima provedbe kako bi se izbjegle eventualne poteškoće i kolizije u provedbi ostalih mjera u izravnoj nadležnosti Županije.

Svaki navedeni strateški projekt ima jasno naznačenog nositelja, povezan je s ciljem, prioritetom i konkretnom mjerom u Strategiji. Opis strateškog projekta sadrži cilj, indikativni popis aktivnosti koje su predviđene u provedbi projekta, te je naznačen indikativni proračun i mogući izvori financiranja strateškog projekta. Odabir strateških projekata odražava također i njihovu raznovrsnost odnosno strateški projekti pokrivaju različite ciljeve i prioritete razvoja definirane Strategijom razvoja Krapinsko-zagorske županije. Ta činjenica ide i u prilog ostvarenju vizije jer odabrani projekti pokrivaju područja gospodarskog razvoja, podizanja kvalitete življenja stanovništva te očuvanja okoliša.

7. OCJENA KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE ZA PROVEDBU STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

Pri ocjeni jasnoće i koherentnosti Komunikacijske strategije za provedbu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (Komunikacijska strategija), korištena su sljedeća evaluacijska pitanja:

- Sadrži li Komunikacijska strategija za provedbu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine jasno definirane ciljeve, mjere, aktivnosti, nositelje i vremenski plan komunikacijskih aktivnosti?
- Jesu li predviđene aktivnosti adekvatne za postizanje definiranih ciljeva?

Predložena Komunikacijska strategija sadrži jasno definirane komunikacijske ciljeve, identificira ciljane skupine te razine komunikacije, a u analitičkom dijelu definira komunikacijske alate i platforme koje je preporučljivo koristiti u fazi pripreme i praćenja rezultata provedbe. Partneri za provedbu Komunikacijske strategije nisu eksplicitno navedeni.

Komunikacijski akcijski plan za 2016. detaljnije opisuje predviđene aktivnosti, ciljane skupine te vremenski plan koji je za 2016. godine razrađen na mjesečnoj razini. Akcijski plan sadrži i prijedlog aktivnosti za razdoblje 2017.-2020. godine, te identificira ciljane skupine. Ranija verzija dokumenta sadržavala je nekoliko nedostataka (nejasan nositelj (aktivnosti), nedostatak informacija vezanih za metode provedbe i pokazatelje, nedostatak informacija vezanih za financijski okvir provedbe Komunikacijske strategije). Izrađivač je većinom ugradio predložene dopune sukladno preporuci evaluatora u cilju jednostavnijeg praćenja uspješnosti provedbe Komunikacijske strategije i Akcijskog plana za 2016., te realnije planirati s provedbom povezane troškove. Opća ocjena Komunikacijske strategije je da je razina pruženih informacija zadovoljavajuća i može poslužiti kao koristan alat za provedbu aktivnosti informiranja različitih zainteresiranih dionika.

8. OCJENA KVALITETE SASTAVA I RADA PARTNERSTVA I PROCESA KONZULTACIJA

Pri ocjeni kvalitete sastava i rada partnerstva i procesa konzultacija korištena su sljedeća evaluacijska pitanja:

- Jesu li u proces programiranja na adekvatan način uključeni svi relevantni dionici, te je li proces konzultacija bio uključiv i interaktivan?
- Kakva je kvaliteta sastava partnerstva, predstavlja li ono sve potrebne dionike i djeluju li oni na principima konsenzusa, jednakosti i transparentnosti?
- Je li partnerstvo bilo na adekvatan način uključeno u sve faze pripreme Strategije?

Zakon o regionalnom razvoju (Narodne novine br. 147/14) propisuje načela kojih se potrebno pridržavati u izradi županijskih razvojnih strategija. Jedno od načela je načelo partnerstva. Za izradu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Strategije. Tematske radne skupine osnovane su za područja gospodarstva, razvoja ljudskih potencijala i unapređenja kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode. Pri tome se nastojalo također poštovati načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera.

Županijska skupština donijela je Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/15-01/06, URBROJ: 2140/01-01-15-3 od 16. rujna 2015. godine) radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije sastavljeno je od 43 člana pri čemu ni jedan sektor nema natpolovičnu većinu glasova. U radu partnerskog vijeća sudjeluju predstavnici regionalne (područne) samouprave i regionalnog koordinatora, velikih gradova s područja županije, manjih gradova i općina s područja županije, visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja, gospodarskih i socijalnih partnera s područja županije te organizacija civilnog društva s područja županije.

Tematske radne kao i članovi/ce Partnerskog vijeća aktivno su sudjelovali u čitavom ciklusu strateškog planiranja i izrade Strategije. Tematske radne skupine sudjelovale su u prikupljanju podataka potrebnih za Strategiju, uključivale su se u radionice (radionice su održane 04.11.2015., 30.11.2015., te 24.02.2016. godine), putem on-line konzultacija (komentiranje materijala), te putem online ankete radi provjere razine poznavanja procesa strateškog planiranja. Partnersko vijeće je procesu i nacrtu dokumenta dalo doprinos putem održanih sjednica (sjednice su održane 18.05.2016., 25.05.2016., te 25.05.2016.) i putem on-line konzultacija tijekom kojih su imali mogućnost komentirati nacрте pojedinih dijelova Strategije.

U svom su se radu članovi/ice tematskih radnih skupina i Partnerskog vijeća nastojali voditi principima konsenzusa, jednakosti i transparentnosti.

Također putem javnih konzultacija zainteresirana javnost je imala mogućnost dati komentare na pojedine dijelove dokumenta. U ovom procesu koristilo se nekoliko metoda informiranja javnosti o postupku savjetovanja u želji da se javnost maksimalno animira u tijeku procesa izrade te da joj se omogući davanje prostora za doprinos unaprjeđenju procesa i konačnog dokumenta.

Nacrt Strategije Sadržava Dodatak 1 s detaljnim opisom konzultacija s partnerskim vijećem, tematskim skupinama te zainteresiranom javnošću

Opća ocjena kvalitete sastava i rada partnerstva te procesa konzultacija je zadovoljavajuća, a izrađivač je pokazao važnost poticanja i motiviranja članova/ica na sudjelovanje u procesu tijekom različitih faza izrade i skrenuo pažnju na važnost njihove uloge u stvaranju kvalitetnog razvojnog dokumenta.

9. OCJENA USKLAĐENOSTI STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE S DRUGIM RAZVOJNIM PROGRAMIMA

Prilikom ocjene usklađenosti Strategije sa SRRRH i drugim planskim dokumentima, korištena su sljedeća evaluacijska pitanja:

- Usklađenost s Nacionalnom Strategijom regionalnog razvoja
- Usklađenost s EU Operativnim programima
- Usklađenost sa Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe

U slučaju vrednovanja procesa izrade Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine, u ovom trenutku nije moguće ocijeniti usklađenost Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske (SRRRH), s obzirom da je nova SRRRH 2020+ u postupku izrade, a razdoblje provedbe prethodne SRRRH 2011-2013, donesene u svibnju 2010. godine je završeno. Početkom srpnja 2016. godine, očekuje se stavljanje nacrta nove SRRRH 2020+ u postupak javne rasprave, a njeno usvajanje tijekom jeseni 2016. godine. Izrađivač je međutim kada god je to bilo moguće (prvenstveno u analitičkom dijelu), pružio uvid u stanje Krapinsko-zagorske županije u odnosu na ostale županije u Kontinentalnoj Hrvatskoj te u odnosu na nacionalni prosjek. Pri postizanju očekivanih učinaka, predložen je pokazatelj regionalni indeks konkurentnosti putem kojeg Županija nastoji mjeriti razvojni uspjeh (barem u nekim područjima razvoja) u odnosu na druge županije (regije) u Hrvatskoj.

Preporuka: Izrađivača se upućuje na praćenje izrade i donošenja SRRRH 2020+ te eventualno usklađivanje nacrta Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine sa SRRRH 2020+.

ukoliko do tada Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine ne bude donesena. Također, u tijeku provedbe Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine valja pratiti provedbu Strategije regionalnog razvoja RH te ukoliko je potrebno revidirati Strategiju razvoja Krapinsko-zagorske županije u cilju postizanja usklađenosti ovih dvaju dokumenata.

Izrađivač je upoznat s EU operativnim programima koji će biti na snazi u razdoblju do 2020. godine. U prilog ovoj tvrdnji idu informacije sadržane u nekoliko poglavlja nacrtu Strategije te stvorenih poveznice između prioriteta i mjera te identificiranih očekivanih izvora sredstava iz EU fondova za financiranje njihove provedbe. Stoga se usklađenost s EU Operativnim programima ocjenjuje zadovoljavajućom.

Nacrt Strategije kao i pripadajući dodaci usklađeni su sa Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe. U Završnom izvještaju o prethodnom vrednovanju u više je navrata (kada je to bilo potrebno i primjenjivo) iznesen stav evaluatora o usklađenosti s predmetnim dokumentom.

Tehnički komentari vezani za uređenje teksta su stavljeni na znanje izrađivaču te će biti uzeti u obzir prilikom izrade konačnog nacrtu teksta Strategije razvoja.

Europski edukacijski forum, evaluacijski tim

Zagreb, 15.06.2016.

Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

Netehnički sažetak

Zagreb, lipanj 2016.

NOSITELJ IZRADE:

Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove, Magistratska ulica 1, 49000 Krapina

IZRAĐIVAČ STUDIJE:

Ires ekologija d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša, Prilaz baruna Filipovića 21, 10000 Zagreb

VODITELJ STUDIJE:

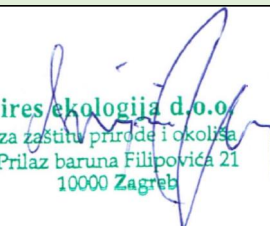
Mirko Mesarić, dipl. ing. biol.

KOORDINATORICA:

Petra Peleš, mag. oecol. et prot. nat., mag. ing. agr.

ODGOVORNA OSOBA IZRAĐIVAČA:

Ires ekologija d.o.o.
Mr. sc. Marijan Gredelj

ires ekologija d.o.o.
za zaštitu prirode i okoliša
Prilaz baruna Filipovića 21
10000 Zagreb

Zagreb, lipanj 2016.

Sadržaj

1.	Uvod	1
1.1	Strateška procjena utjecaja na okoliš	1
1.2	Svrha i ciljevi izrade Strategije	2
2	Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može utjecati	5
3	Utjecaji Strategije na okoliš	6
3.1	Metodologija procjene utjecaja	6
3.2	Procjena utjecaja na okoliš	8
4	Mjere zaštite okoliša	19
5	Zaključak	21

1. Uvod

1.1 Strateška procjena utjecaja na okoliš

Strateška procjena utjecaja na okoliš je postupak kojim se procijenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Strateškom procjenom stvara se osnova za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogao imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka (*Zakon o zaštiti okoliša* NN 80/13, 78/15).

Izrađivač i koordinator Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) je Zagorska razvojna agencija d.o.o. (u daljnjem tekstu: Naručitelj). Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš* (NN 64/08) i *Pravilnika o povjerenstvu za stratešku procjenu* (NN 70/08). Ovim postupkom se procijenjuju, u najranijoj fazi izrade nacrtu Strategije, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom iste.

Za Strategiju je proveden postupak Ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode (KLASA: UP/I 612-07/15-71/199, URBROJ: 517-07-2-1-15-4) zaključeno da je Strategija prihvatljiva za ekološku mrežu. Iz tog razloga Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije (u daljnjem tekstu: Studija) ne uključuje poglavlje koje utvrđuje utjecaje na ekološku mrežu, sukladno posebnim propisima kojima se uređuje zaštita prirode.

Studija je stručna podloga koja se prilaže uz Strategiju te obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Studijom se određuju, opisuju i procijenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje koji mogu nastati provedbom Strategije. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje budu ocijenjene za vrijeme pripreme Strategije, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja.

Postupak provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš također pruža priliku dionicima da sudjeluju u postupku, a osigurava se i informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Direktiva 2001/42/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SEA direktiva) je na snazi od 2001. godine. U RH zakonski okvir za izradu strateških studija usklađen sa SEA direktivom čini sljedeća legislativa: *Zakon o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), *Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš* (NN 64/08) i *Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu* (NN 70/08). Navedeni propisi su u skladu i s Konvencijom o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991), koja obvezuje države da obavještavaju i konzultiraju se u svim velikim projektima koji bi mogli imati utjecaj na okoliš preko državnih granica te s Protokolom o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003). Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica usvojena je Odlukom o proglašenju *Zakona o potvrđivanju Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica* (NN 06/96), a Protokol o strateškoj procjeni okoliša usvojen je Odlukom o proglašenju *Zakona o potvrđivanju Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica* (NN 07/09).

U slučaju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju, za njezinu je provedbu, prema *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), nadležan Upravni odjel za gospodarstvo poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove Krapinsko-zagorske županije. Upravni odjel proveo je postupak analitičkog pregleda te je 28. listopada 2015. godine donio Odluku o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (KLASA: 340-01/15-01/59; URBROJ: 2140/1-02-15-04).

1.1.1 Utvrđivanje sadržaja Studije

MZOIP je postupkom prethodne ocjene prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu 25. svibnja 2015. godine donijelo Rješenje (Klasa: 612-07/15-71/101, UrBroj: 517-07-2-1-1-15-4), da je Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine prihvatljiva za ekološku mrežu te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu Programa.

Na temelju članka 68. *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15) i članka 9. Uredbe, Upravni odjel za gospodarstvo poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove Krapinsko-zagorske županije (u daljnjem tekstu: Upravni odjel) donio je 7. prosinca 2015. godine Odluku o sadržaju Studije (KLASA: 340-01/15-01/59, URBROJ: 2140/1-06-15-25) (Prilog 3). Upravni odjel proveo je postupak određivanja sadržaja Studije, sukladno članku 7. *Uredbe*, na način da je pribavio mišljenja tijela određenih posebnim propisima o sadržaju Studije i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u Studiji, vezano na područje iz djelokruga toga tijela. Pristigla su mišljenja i/ili prijedlozi sljedećih tijela: Ministarstvo unutarnjih poslova, Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o., Policijska uprava Krapinsko-zagorska, Općina Stubičke Toplice, Ministarstvo kulture, Ministarstvo gospodarstva, Plin Konjiščina d.o.o., Elektra Zabok d.o.o., VIOP d.o.o., Grad Zabok, Ministarstvo poljoprivrede, Općina Veliko Trgovišće, Komunalno Zabok d.o.o., Zagorski metalac d.o.o. za distribuciju plina i opskrbu plinom, Gradska plinara Krapina za distribuciju plina i opskrbu plinom te Hrvatske vode – Vodnogospodarski odjel za Gornju Savu.

U svrhu informiranja javnosti, informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Studije objavljena je na internetskoj stranici Krapinsko-zagorske županije (u daljnjem tekstu: KZZ) u razdoblju od 29. listopada do 29. studenog 2015.

1.2 Svrha i ciljevi izrade Strategije

Donošenjem *Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske* (NN 153/09), usvajanjem *Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013.* i donošenjem *Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija* (NN 53/10), pokrenut je sustavan proces strateškog planiranja razvoja na razini županija u Republici Hrvatskoj. U svim županijama osnovane su županijske razvojne agencije, usvojena je prva generacija županijskih razvojnih strategija izrađenih na načelu partnerstva, uspostavljena su županijska partnerstva radi postizanja konsenzusa oko definiranja razvojnih prioriteta županija i identifikacije prioritetnih razvojnih projekata. Od tada kontinuirano jačaju administrativni kapaciteti za strateško planiranje i upravljanje razvojem na županijskoj razini. Usporedno s pripremanjem za korištenje EU fondova, županije i njihove razvojne agencije inicirale su koordinaciju županija na razini statističkih regija i počele ostvarivati suradnju. Spomenuti procesi na županijskoj razini poticani su i podupirani sa središnje razine, više kroz tehničku, a manje financijsku pomoć, u pravilu kroz projekte financirane iz pretpristupnih fondova EU (MRRFEU, 2015.).

Sukladno *Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske* (NN 147/14) koji je stupio na snagu u siječnju 2015. godinu, KZZ započela je proces izrade nove Strategije. Odluka o početku postupka izrade Strategije usvojena je dana 28. listopada 2015. godine. Zagorska razvojna agencija, kao regionalni koordinator i tijelo imenovano od strane KZZ za koordinaciju izrade, praćenje i vrednovanje izrade Strategije, započela je postupak izrade Strategije sukladno navedenim Smjernicama.

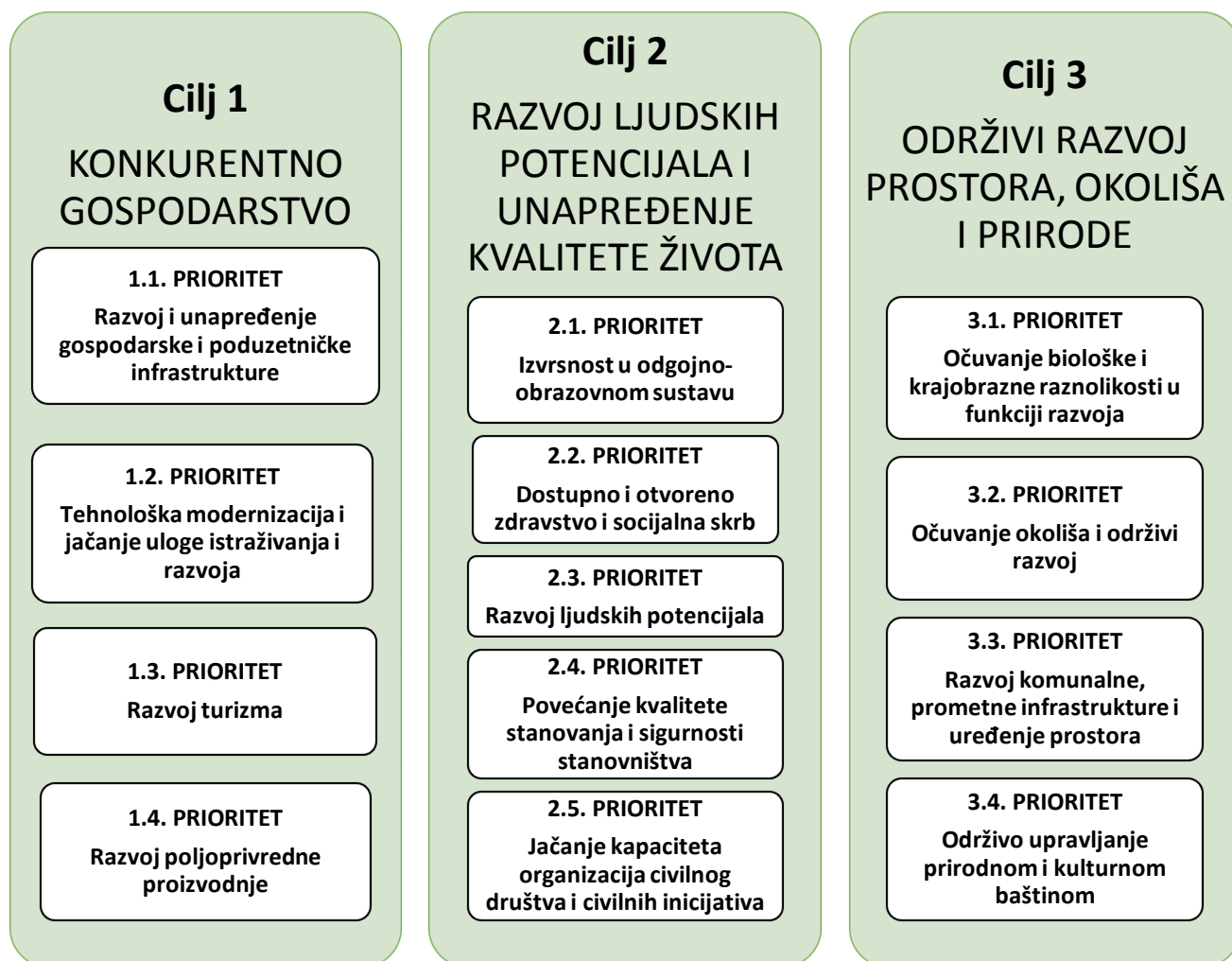
Strategija je temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave (JP(R)S) u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje JP(R)S u svrhu jačanja njenih razvojnih potencijala, s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja. Strategiju donosi JP(R)S u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.

Plan razvojnih programa koji JP(R)S donose sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje proračun mora biti u suglasju sa Strategijom.

Predmetna Strategija definira tri cilja: **Konkurentno gospodarstvo, Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode**. Svaki cilj podijeljen je na razvojne prioritete KZZ koji sadrže razradu ciljeva, a logično proizlaze iz vizije i ciljeva. Razvojni prioriteti konkretiziraju i utvrđuju sve sastavnice ciljeva. Prioriteti moraju biti: mjerljivi, ostvarivi, jasno formulirani, određeni rokom ostvarenja, međusobno sukladni (ne smiju se preklapati),

sveobuhvatni, društveno i okolišno prihvatljivi, u skladu s prioritetima statističkih regija utvrđenih u Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske kao i s ciljevima u drugim relevantnim strateškim županijskim i državnim strategijama.

Tri specifična cilja s pripadajućim razvojnim prioritetima definirani su kako slijedi:

Slika 1.1 Pregled ciljeva i prioriteta Strategije razvoja KZŽ

Za svaki razvojni prioritet Strategijom su određene mjere organizirane unutar pojedinog razvojnog prioriteta. Pojedinačne mjere za svaki razvojni prioritet prikazane su u nastavku:

CILJ 1: KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Razvojni prioritet 1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture

- 1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
- 1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona
- 1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo
- 1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika
- 1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima
- 1.1.6. Poticanje razvoja socijalnog (društvenog) poduzetništva
- 1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda

Razvojni prioritet 1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja

- 1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija
- 1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa
- 1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, te primjenu znanja

Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma

- 1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma
- 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture
- 1.3.3. Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara
- 1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije

Razvojni prioritet 1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje

- 1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU
- 1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda
- 1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva
- 1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva
- 1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje

CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

Razvojni prioritet 2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu

- 2.1.1. Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja
- 2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno-obrazovnim ustanovama
- 2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju
- 2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada

Razvojni prioritet 2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb

- 2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama
- 2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova
- 2.2.3. Razvoj institucija i mreže za brigu o ranjivim skupinama
- 2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika podrške osobama kojima prijete socijalna isključenost
- 2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti

Razvojni prioritet 2.3. Razvoj ljudskih potencijala

- 2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada
- 2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje
- 2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja
- 2.3.4. Razvoj programa za mlade
- 2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima
- 2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima

Razvojni prioritet 2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva

- 2.4.1. Poticanje nastanjivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta
- 2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite
- 2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga

Razvojni prioritet 2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa

- 2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem
- 2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)
- 2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva
- 2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a

CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE

Razvojni prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja

- 3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti
- 3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000
- 3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa

Razvojni prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj

- 3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete
- 3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora
- 3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša

Razvojni prioritet 3.3. Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora

- 3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
- 3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje
- 3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta
- 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture
- 3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)
- 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava

Razvojni prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

- 3.4.1. Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine
- 3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine
- 3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti

2 Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može utjecati

U nastavku se daje pregled onih komponenti okoliša na koje provedba Strategije može imati utjecaj.

Komponenta okoliša	Analiza provedbe Strategije na pojedinu komponentu okoliša
Priroda	Provedba Strategije može imati pozitivne učinke na prirodu u vidu unaprjeđenja zaštite i očuvanja prirode. Revitalizacijom ekološki važnih područja te različitim istraživačkim projektima pozitivno se utječe na prirodne vrijednosti i njihovo očuvanje. Otpad predstavlja jedan od pritisaka na prirodu, odnosno divlje vrste i staništa. To se ogleda u zauzimanju staništa i njihovom onečišćenju uslijed odloženog otpada na divljim odlagalištima, ali i legalnim ali nesanitarnim odlagalištima. Onečišćenjem tla i vode ugrožava se i divlja flora i fauna. Sanacijom divljih odlagališta te samim uređenjem sustava za gospodarenje otpadom uvođenjem recikliranja, doprinosi se smanjenju negativnih pritisaka na prirodu.
Tlo	Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se doprinosi smanjenju pritisaka na tlo. Također, sanacijom divljih odlagališta poboljšat će se stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom. Uspostavom sustava za praćenje stanja tla moguće je dobivanje informacija o degradiranosti tla, stvarnom riziku od erozije i onečišćenosti tla što omogućava pravovremenu sanaciju tla i dobivene informacije se mogu koristiti prilikom prostornog planiranja u vidu neplaniranja izgradnje objekata na potencijalnim klizištima.
Površinske i podzemne vode	Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati onečišćenje površinskih i podzemnih voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću voda. Priklučenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode KKŽ. Recikliranje i odvojeno sakupljanje otpada moglo bi pozitivno utjecati na površinske i podzemne vode kroz smanjenje nastalog otpada. Na taj se način smanjuje potrošnja sirovina i energije čime se indirektno utječe na navedenu sastavnicu. Izgradnja fotonaponskih elektrana može predstavljati potencijalnu opasnost vodotocima jer postoji mogućnost da se okoliš elektrana održava pesticidima i da se solami paneli peru kemijskim sredstvima koja će završiti u tlu i da se na taj način onečiste površinske i podzemne vode.
Šumsko područje	Recikliranje i odvojeno sakupljanje otpada moglo bi pozitivno utjecati na šumsko područje kroz smanjenje nastalog otpada. Na taj se način smanjuje potrošnja sirovina i energije čime se indirektno utječe na navedenu sastavnicu. Kroz kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina, uređivanje šumskih puteva i očuvanje bioraznolikosti šuma očekuje se pozitivan utjecaj na šumsko područje i njegovo očuvanje kao i na očuvanje vrsti koje se nalaze na šumskih staništima.
Kvaliteta zraka i klimatološke značajke	Pozitivno djelovanje na zrak očituje se u vidu poboljšanja gospodarenja otpadom jer bolja obrada otpada dovodi do manjih emisija u okoliš. Uspostavom sustava za mjerenje kakvoće zraka dobio bi se jasniji uvid u stanje onečišćenosti zraka i moguće je pravovremeno reagiranje na povećanje količine onečišćujućih tvar u KZŽ. Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO ₂ .
Kulturno-povijesna baština	Prema podacima KZŽ potrebna je nova sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara, budući da su mnogi devastirani, ruševni ili potpuno nestali te izgubili svojstva po kojima su bili proglašeni zaštićenima, preventivno zaštićenima ili evidentiranim za zaštitu temeljem prostorno-planske dokumentacije. Obnovom kulturne infrastrukture doprinosi se očuvanju kulturno-povijesne baštine KZŽ.

Kvaliteta života ljudi	Provedbom Strategije planiraju se poboljšanja u sektoru gospodarstva, energetike, poljoprivrede, prometa, kućanstva, gospodarenja otpadom, industrije, a koja imaju pozitivan učinak na zdravlje i kvalitetu života ljudi. Pozivni učinci očituju se u vidu poboljšanja energetske učinkovitosti u kućanstvima i industriji, potom smanjivanjem odloženih količina otpada na odlagališta te razvojem ljudskih potencijala. Također, KZZ će utvrditi prioritete u zdravstvu, te na taj način djelovati. Što se tiče podizanja kvalitete života i pružanja socijalnih usluga, razvit će se kapaciteti za pružanje socijalnih usluga. To se konkretno odnosi na osnivanje ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba.
Ostalo	Provedbom mjera gospodarski će sektor KZZ postati konkurentniji te biti u mogućnosti svoje proizvode plasirati na domaće i inozemno tržište. Povećan izvoz će dovesti do povećanja profitabilnosti, zaposlenosti i podizanju kvalitete života općenito. Konkurentnost će se postići minimiziranjem troškova proizvodnje (materijala i proizvoda potrebnih za proizvodnju) te ulaganjem u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja. Unaprijediti će se pristup financiranja za gospodarstvo i to kroz povećanje dostupnog kapitala, unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za sektor poduzetništva i obrtništva. Poljoprivredu u KZZ karakterizira nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača i nerazvijeno tržište autohtonih i ekoloških proizvoda. Ruralna privreda treba se bazirati na tradiciji, autohtonosti i ekologiji, te proizvodima visoke dodane vrijednosti. Daljnji razvoj turizma potrebno je usmjeriti na razvijanje turističkoga identiteta i bolje upravljanje turističkom ponudom.

3 Utjecaji Strategije na okoliš

3.1 Metodologija procjene utjecaja

Prilikom procjene utjecaja polazi se od činjenice da će se prilikom realizacije mjera Strategije poštivati sve zakonske odredbe. Za ovu Studiju od posebne važnosti je legislativa iz sektora koji se preklapaju s glavnim ciljevima Strategije (1. Konkurentno gospodarstvo, 2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života i 3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode), stoga se Studija oslanja na predmetne zakone i u svojoj procjeni ne analizira utjecaje koji podliježu zakonskim obavezama.

Procjena utjecaja temelji se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na okoliš. Sukladno metodološkim preporukama za izradu strateških studija koje analiziraju strategije, planove i programe na krovnoj razini, nastalima u okviru projekta „*Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na regionalnoj i lokalnoj razini*“ iz 2014. godine, procjena utjecaja izvršena je putem odabira strateškog cilja. Strateški cilj na koji se procjenjuje utjecaj je „*Usuglašenost mjera Strategije sa zahtjevima okoliša i prirode*“. Iz odabira cilja vidljivo je da glavna metodološka smjernica za procjenu utjecaja predstavlja analizu prihvatljivosti mjera koje predlaže Strategija u odnosu na relevantne komponente okoliša.

Metodologija procjene utjecaja uključuje analizu i ocjenu utjecaja mjera predloženih Strategijom u odnosu na komponente okoliša, kao i u odnosu na strateški cilj Studije. Uz analizu svih mjera daje se ocjena njihove opravdanosti u odnosu na ekološke zahtjeve komponenti okoliša te se procjenjuju mogući neposredni, posredni, kratkoročni, srednjoročni, trajni, kumulativni i prekogranični utjecaji na okoliš. Analiza utjecaja predloženih mjera provedena je za svaku mjeru pojedinačno te su kasnije detaljnije analizirani utjecaji razvojnih prioriteta.

Završno, procjenjuje se utjecaj na ispunjenost strateškog cilja „*Usuglašenost mjera Strategije sa zahtjevima okoliša i prirode*“. Svrha završne procjene je provjera uspješnosti Strategije u propisivanju mjera u odnosu na zahtjeve i potrebe svih relevantnih komponenti okoliša i prirode kako bi se utjecaj mjera na strateškoj razini sveo na najmanju moguću i okolišno prihvatljivu mjeru.

Za pojedine mjere na ovoj razini propisane su mjere poboljšanja. Ove mjere propisuju se sa svrhom ublažavanja posljedica provedbe Strategije te poboljšanja njenih mjera.

7.1.1. Kriteriji za procjenu utjecaja

Prilikom procjene utjecaja mjera predloženih Strategijom, koriste se četiri kategorije utjecaja:

Pozitivan utjecaj (+): Utjecaj je pozitivan ako predložena mjera poboljšava postojeće stanje komponenti okoliša u odnosu na sadašnje stanje ili trend. Do poboljšanja može doći uslijed rješavanja nekog od postojećih okolišnih problema ili uslijed pozitivne promjene postojećeg negativnog trenda.

Negativan utjecaj (-): Utjecaj se ocjenjuje kao negativan ako se procijeni da se provedbom mjera značajno negativan utjecaj ne može isključiti. Za ovu kategoriju utjecaja definiraju se mjere zaštite okoliša koje mogu isključiti/umanjiti mogućnost značajno negativnog utjecaja.

Pozitivan/negativan utjecaj (+/-): Utjecaj je pozitivan/negativan ako mjera djeluje i pozitivno i negativno na komponentu okoliša, odnosno utjecaj ima značajke pozitivnog i negativnog utjecaja (opisano u tekstu iznad). Za ovu kategoriju utjecaja također se definiraju mjere zaštite okoliša.

Neutralan utjecaj (!): Utjecaj je neutralan ukoliko mjere na strateškom nivou na komponente okoliša ne generiraju ni pozitivne niti negativne utjecaje. Za ovu kategoriju utjecaja mogu se definirati mjere poboljšanja.

Prilikom opisa utjecaja predloženih mjera na okoliš i prirodu, koriste se sljedeći termini koji služe za detaljnije definiranje vrste i opsega pojedinačnih utjecaja:

Neposredan utjecaj – ako je predložena mjera direktni izvor opisanog utjecaja

Posredan utjecaj – ako predložena mjera generira promjenu koja je izvor opisanog (budućeg) utjecaja

Kratkoročan utjecaj – ako djelovanje utjecaja na okoliš/prirodu prestaje unutar 5 godina

Srednjoročan utjecaj – ako djelovanje utjecaja na okoliš/prirodu prestaje između 5. i 10. godine od početka razvoja utjecaja

Trajan utjecaj – ako utjecaj ima trajne posljedice po okoliš/prirodu te ne prestaje ni nakon 10 godina

Kumulativan utjecaj – ako predložena mjera može međudjelovati s drugim predloženim mjerama Strategije ili postojećim ili planiranim aktivnostima, trendovima i zahvatima u prostoru, što generira utjecaje čije je zajedničko djelovanje veće od sume djelovanja pojedinačnih utjecaja

Prekograničan utjecaj – ako predložena mjera može utjecati na okoliš/prirodu drugih država.

3.2 Procjena utjecaja na okoliš

3.2.1 Analiza mjera Strategije i procjena njihova utjecaja na okoliš i prirodu

Prilikom procjene utjecaja identificirani su utjecaji koji su detaljnije opisani u poglavlju *Opis utjecaja razvojnih prioriteta na komponente okoliša*.

CILJ 1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Razvojni prioritet 1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekograničan (P)
1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	Kroz razvoj gospodarske i poduzetničke mreže očekuje se poboljšanje gospodarske klime u KZZ. Poduzetnička i gospodarska infrastruktura obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potpore institucije (gospodarski subjekti usmjereni na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog poduzetničkog okruženja). Kako su poduzetničke zone područja namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti te je njihov smještaj definiran prostornim planovima, njihovim razvojem i unaprijeđenjem ne očekuje se negativan utjecaj na komponente okoliša. Realizacijom aktivnosti planiranih mjerama razvojnog prioriteta 1.1. neće se zadirati u netaknute dijelove okoliša već će se razvijati i unaprijeđivati postojeća gospodarska i poduzetnička infrastruktura te poticati obrazovanje poduzetnika, umrežavanje gospodarskih subjekata i povećanje konkurentnosti proizvoda što će za rezultat imati pozitivne posljedice na gospodarstvo KZZ. Poticanjem cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika te razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija poboljšavaju se kvalifikacije ljudi za određene poslove što ima pozitivan učinak na kvalitetu života stanovništva. S obzirom da socijalno poduzetništvo nije primarno usmjereno prema stvaranju profita i da njegov interdisciplinarni pristup uključuje rješavanje društvenih problema, kao što su obrazovanje, nejednaka pristupačnost tehnologije, onečišćenje	N	T	/
Projekt Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije		N	T	/
1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona		N	T	/
1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo		N	T	/
1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika		N P	T	/
1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima		P	T	/
1.1.6. Poticanje razvoja socijalnog (društvenog) poduzetništva		N	T	/
1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda		N	T	/

	okoliša, realizacijom navedenih mjera očekuje se višenamjenska korist za KZŽ. To se odnosi na poboljšanje kvalitete života stanovništva kroz gospodarski razvoj uz istovremeno poboljšanje stanja njihove okoline. Realizacijom projekta Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije jačat će se konkurentnost te rast i razvoja sektora malog gospodarstva.			
--	---	--	--	--

Razvojni prioritet 1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija	Provođenjem mjera ovog prioriteta poboljšat će se uloga istraživanja i razvoja, te primjena znanja u tehnologiji. Uvođenjem poticaja za inovativna rješenja, posredovanjem u povezivanju u inovativna partnerstva, te pomaganjem u prijavljivanju inovativnih projekata na natječajne ojačat će se svijest lokalne zajednice o koristima inovacija. Umrežavanjem poslovnog sektor s istraživačkim institucijama i drugim potpomim institucijama bolje će se iskoristiti postojeći razvojni resursi i potencijali za gospodarski razvoj. Provedbom navedenim mjera modernizirat će se i osnažiti kapaciteti istraživanja i razvoja, potaknuti suradnja između istraživačkih institucija i privatnih poduzeća, te potencijalno ostvariti veća ulaganja u ovaj sektor što će imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo KZŽ.	P	T	/
1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa		P P N	T	/
1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, te primjenu znanja		N	T	/

Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma	Kroz definiranje razvojnih planova za svaki od selektivnih oblika turizma omogućit će se jasniji uvid u potencijal za razvoj turizma KZŽ kroz mogućnost segregiranog pristupa određenoj problematici te	P N	T	/
1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture*		N	T	/

1.3.3. Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara	poboljšanju svakog plana pojedinačno. Redovitim organiziranjem kulturnih događaja radi se na brendiranju turističkog proizvoda KZZ. S obzirom na navedeno, realizacijom ovih mjera očekuje se pozitivan utjecaj na turizam, odnosno tercijarne djelatnosti gospodarstva KZZ. Prenamjenom zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe te ulaganjem u kapacitete turističko-informativnih centara očekuje se poboljšanje turističke ponude kroz bolju opremljenost prostora potrebnom infrastrukturom za turistički razvoj, što pozitivno djeluje na gospodarstvo KZZ. Provedbom odredbi Master plana razvoja turizma očekuje se pozitivan iskorak k sveobuhvatnom pristupu razvoja turizma u KZZ što će pozitivno djelovati na brendiranje i promociju KZZ kao poželjne turističke destinacije.	N	T	/
1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije	poboljšanju svakog plana pojedinačno. Redovitim organiziranjem kulturnih događaja radi se na brendiranju turističkog proizvoda KZZ. S obzirom na navedeno, realizacijom ovih mjera očekuje se pozitivan utjecaj na turizam, odnosno tercijarne djelatnosti gospodarstva KZZ. Prenamjenom zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe te ulaganjem u kapacitete turističko-informativnih centara očekuje se poboljšanje turističke ponude kroz bolju opremljenost prostora potrebnom infrastrukturom za turistički razvoj, što pozitivno djeluje na gospodarstvo KZZ. Provedbom odredbi Master plana razvoja turizma očekuje se pozitivan iskorak k sveobuhvatnom pristupu razvoja turizma u KZZ što će pozitivno djelovati na brendiranje i promociju KZZ kao poželjne turističke destinacije.	P	T	/
*Razvojem turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što potencijalno može imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje i kulturno-povijesnu baštinu ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju nove. Iako su planirane aktivnosti kojima se mjera 1.3.2. želi ostvariti unapređenje postojeće infrastrukture te prenamjena zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe, potencijalno negativan utjecaj u vidu prenamjene staništa te promjene vizura ne može se zanemariti. Također, prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod..) potencijalno može doći do negativnog utjecaja na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko se ona nalazi na području planiranom za prenamjenu/unaprijeđenje/izgradnju.				

Razvojni prioritet 1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU	Kroz usklađivanje poljoprivredne infrastrukture otvara se mogućnost unaprijeđenja gospodarske infrastrukture u KZZ. Okrupnjivanjem poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnog korištenja mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji. Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s obzirom na količinu ponuđenog	N	T	/
1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda		P	T	/
1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva		P	T	/
1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva		P	T	/

<p>1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje</p>	<p>proizvoda. Kroz ulaganja u izgradnju objekata i nabavku opreme za poljoprivredne djelatnosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva te stočarstva i mljekarstva omogućava se poljoprivrednicima olakšana proizvodnja i manja osobna ulaganja. Promocijom i poticanjem ekološke poljoprivredne proizvodnje očekuje se poboljšanje uvjeta proizvodnje i plasmana ekoloških proizvoda na tržištu te povećanje broja proizvođača ekoloških proizvoda, koji je u KZŽ u 2014. godini bio manji nego u 2013. i 2012. godini. Sve navedene mjere pozitivno će utjecati na razvoj poljoprivredne proizvodnje i gospodarstva općenito.</p>	<p>P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
---	--	----------	----------	----------

CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

Razvojni prioritet 2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.1.1. Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja	<p>Modernizacijom, izgradnjom i obnovom odgojno-obrazovnih ustanova pozitivno će se utjecati na društvenu infrastrukturu te posljedično na odgojno-obrazovne djelatnike (javni/privatni sektor) dok će se podizanjem kvalitete odgojno-obrazovnog sustava pozitivno utjecati na korisnike navedenog sustava (djeca predškolske dobi, učenici i studenti). Pedagoškom standardizacijom prilagodit će se odgojno-obrazovni i nastavni oblici pojedinačnim potrebama svakog učenika. Provedba navedene mjere imat će pozitivan utjecaj na sve skupine odgojno-obrazovnih korisnika – od djece predškolske dobi do učenika srednjih škola. Mjere 2.1.3. i 2.1.4. obuhvaćaju poboljšanje sustava obrazovanja kako bi se poboljšala njegova relevantnost na tržištu rada - mlade je potrebno informirati o prilikama na tržištu rada i usmjeriti ih prema deficitarnim zanimanjima. Sve navedene mjere pozitivno će utjecati na kvalitetu života ljudi dok će mjere 2.1.1. i 2.1.3. pozitivno utjecati na razvoj gospodarstva (privatni i javni sektor). Izgradnjom Regionalnog centra izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo poboljšat će se kvaliteta pružanja</p>	<p>N P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
Projekt Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo		<p>N</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
Projekt Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja		<p>N</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno-obrazovnim ustanovama		<p>P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju		<p>N N</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada	<p>N</p>	<p>T</p>	<p>/</p>	

	turističko-ugostiteljskih usluga, unaprijediti vještine polaznika programa iz područja turizma i ugostiteljstva. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja doprinijet će kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.			
--	--	--	--	--

Razvojni prioritet 2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama	Povećanje kvalitete zdravstvenih ustanova izravno utječe na građane i potrebno je razviti stabilne temelje njegovog funkcioniranja. Obnovom i izgradnjom ustanova za skrb i njegovanje ranjivih skupina utjecat će pozitivno na društvenu infrastrukturu kao i na zaposlenike u navedenim ustanovama (javni i privatni sektor) te život ranjivih skupina bez adekvatne skrbi (starije i nemoćne osobe, osobe s invaliditetom, osobe s posebnim potrebama, djeca i mladi bez odgovarajuće skrbi). Sve mjere ovog prioriteta utjecat će pozitivno na kvalitetu života ljudi u KZZ	N	T	/
2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova		N	T	/
2.2.3. Razvoj institucija i mreže za brigu o ranjivim skupinama		N	T	/
2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika podrške osobama kojima prijeti socijalna isključenost		N	T	/
2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti		N	T	/

Razvojni prioritet 2.3. Razvoj ljudskih potencijala

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada	Pružanjem financijske podrške za realizaciju poduzetničkih ideja, poticanjem samozapošljavanja nezaposlenih osoba te financijskim potporama poslodavcima za zapošljavanje istih pozitivno će se utjecati na osobe u nepovoljnoj poziciji na tržištu rada dok će se drugom mjerom kroz poticanje cjeloživotnog učenje utjecati na povećanje mogućnosti samozapošljavanja i zapošljavanja općenito. Cilj mjera 2.3.3. i 2.3.4. je da se kadrovski potencijali pravilno i pravodobno informiraju o potrebama tržišta rada i	N	T	/
2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje		N	T	/
2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja		N	T	/
2.3.4. Razvoj programa za mlade		N	T	/
2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima		N P	T	/

<p>2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima</p>	<p>usmjere prema deficitarnim zanimanjima koja su aktualna na tržištu. Mjera 2.3.5. je usmjerena jačanju kapaciteta javne službe kroz podizanje razine znanja i kompetencija osoba zaposlenih u javnim djelatnostima. Provođenjem mjere 2.3.6. postigla bi se veća razina znanja o EU fondovima i projektima kod osoba zaposlenih u javnim i privatnim djelatnostima kao i razina znanja o apliciranju projekata na različite natječaje. Provedba mjera iz ovog razvojnog prioriteta pozitivno će utjecati na kvalitetu života ljudi dok će provedba mjera 2.3.3., 2.3.5. i 2.3.6. utjecati pozitivno i na gospodarstvo KZŽ.</p>	<p>N P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
---	--	----------------	----------	----------

Razvojni prioritet 2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.4.1. Poticanje nastanjivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta	<p>Mjere iz prioriteta 2.4. odnose se na povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva KZŽ. Izrada plana zaštite i intervencija omogućit će bolje djelovanje institucija za spašavanje u opasnim situacijama. Mjere 2.4.2. i 2.4.3. su usmjerene na razvoj sustava zaštite i spašavanja čime će se podići kvaliteta i sigurnost života stanovništva dok se provedbom mjere 2.4.1. ne očekuje utjecaj na sastavnice okoliša. Izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta omogućit će osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova.</p>	/	/	/
2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite		P N	T	/
2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga		P N	T	/
Projekt Vatrogasno vježbalište		N	T	/

Razvojni prioritet 2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem	<p>Mjere iz ovog prioriteta usmjerene su jačanju civilnog sektora i kapaciteta organizacija civilnog društva u KZŽ. Mjerama 2.5.1. i 2.5.2. potiče se partnerstvo između sektora, a izradom plana njihovo daljnje djelovanje i suradnju. Volonterstvo predstavlja odgoj mladih kojima ih se priprema za aktivnu građansku ulogu čime će oni stvoriti društvenu solidarnost te se mjerom 2.5.3. potiče na ovakav tip aktivnosti. Organizacije civilnog društva će preuzeti na sebe</p>	P P	T	/
2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)		P P	T	/
2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva		P	T	/

2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a	odgovornost promicanja nediskriminacije i osvještavati će lokalno stanovništvo o njenoj važnosti za boljitak cjelokupne zajednice. Mjera 2.5.4. potiče nediskriminaciju i uključivanje osoba u nepovoljnom položaju u civilno društvo što će pozitivno djelovati na kvalitetu života stanovništva.	P	T	/
--	--	---	---	---

CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE**Razvojni prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja**

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	(N), (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti	Edukacija i poticanje lokalnog stanovništva na pomoć u planiranim akcijama zaštite okoliša uvelike mogu utjecati na očuvanje bioraznolikosti i zaštićenih područja KZZ. Revitalizacijom uništenih i degradiranih staništa obnovit će se karakteristični prirodni uvjeti te približiti stanje prvotnom stanju staništa. Očekuje se pozitivan utjecaj revitalizacije na prirodu i na očuvanje prirodnosti područja te kvalitetu života lokalnih zajednica, s obzirom da se kroz zaštitu okoliša štiti i životni prostor ljudi. S obzirom da površina Natura 2000 područja u KZZ iznosi 10 % te predstavlja mrežu posebnih stanišnih tipova i osmišljena je za njihovo očuvanje te očuvanje rijetkih, ugroženih i endemičnih vrsta divljih životinja i biljaka, važno je prepoznati ova područja kao područja iznimne vrijednosti KZZ i kao takve ih prezentirati turistima i izletnicima kako bi i oni pridonijeli zaštiti i očuvanju. Informiranjem i edukacijom ukazalo bi se na važnost pravilnog gospodarskog korištenja unutar mreže Natura 2000 kako bi se izbjegle štetne aktivnosti koje bi mogle značajno uznemiriti vrste ili narušiti staništa zbog kojih je to područje odabrano. Uređivanje šumskih tematskih puteva u KZZ, održivim gospodarenjem i iskorištavanje šumskih površina moglo bi se pozitivno odraziti, osim na bioraznolikost, i na razvoj turističke ponude u KZZ čime bi se povećao gospodarski doprinos turizma. Valorizacijom prirodnih resursa stekao bi se jasan uvid u kvantitetu i kvalitetu prirodnih resursa, a pametnim i optimalnim korištenjem	N P	T	/
3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000		N	T	/
3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa		N P	T	/

	očuvati će se dobro stanje okoliša. Sukladno tome, provedba ove mjere imat će pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša šumsko područje i turizam.			
--	--	--	--	--

Razvojni prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekograničan (P)
3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete	Kroz ulaganje u energetske obnovu zgradarstva i provođenje projekata za energetske učinkovitost u KZZ smanjit će se nepotreban gubitak energije, a time i poboljšati kvaliteta života lokalnog stanovništva smanjenjem troškova stanovanja. Zamjenom neučinkovitih rasvjetnih tijela energetske učinkovitost smanjit će se troškovi održavanja osvijetljenih javnih gradskih površina i razina svjetlosnog zagađenja, što će pozitivno utjecati na kvalitetu života u KZZ. Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO ₂ . Realizacijom mjere 3.2.3. dobio bi se jasniji uvid u stanje tla, kakvoću zraka, zdravstvenu ispravnost vode te razinu buke u KZZ. Uspostavom sustava za praćenje stanja i promjene svojstava tla u KZZ ostvario bi se prvi korak u zaštiti i očuvanju prirodnih funkcija tla te sprečavanju degradacijskih procesa. Pravovremeno otkrivanje povećanih koncentracija teških metala i potencijalno toksičnih elemenata te mjerenje postojanih organskih onečišćivača (pesticidi, herbicidi) u poljoprivrednim tlima, potaknulo bi poduzimanje određenih mjera i sanaciju tla prije nego postane ozbiljna prijetnja za okoliš i počne negativno utjecati na kvalitetu života ljudi. Također, identifikacijom degradiranih tla i tla kojima prijete opasnost od nastanka klizišta spriječilo bi se buduće prostorno planiranje i izgradnja objekata na područjima potencijalnih klizišta i erozivnim područjima, čime se direktno smanjuje mogućnost nesreća i novčanih gubitaka. Suzbijanje ovih problema moguće je uz razvoj i primjenu sustava za kontinuirano praćenje kakvoće tla pa se provedbom ove mjere očekuje pozitivan utjecaj na sastavnicu tlo.	P	T	/
Projekt NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete		N	T	/
Projekt Energetski centar Bračak		N	T	/
3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora		/	/	/
3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša		P P P P	T	/

	<p>Provedbom mjere 3.2.3. očekuje se pozitivan utjecaj na kvalitetu zraka i klimatske značajke. Poboľšanjem ispitivanja i mjerenjem dodatnih parametara i indikatora očekuje se konkretniji prikaz stanja kakvoće vode te pozitivan utjecaj na površinske i podzemne vode pravovremenim saniranjem potencijalnih onečišćenja. Izradom karata buke KZŽ olakšala bi se identifikacija prekoračenja dozvoljene razine buke te bi se provedbom ove mjere poboljšala kvaliteta života ljudi na području KZŽ.</p> <p>Realizacijom projekta NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete povećat će se sigurnost u prometu (povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona), smanjiti svjetloonečišćenje te postići energetske i novčane uštede.</p> <p>Drugi projekt povezan s ovim prioritetom je uspostava Energetskog centra Bračak kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Energetski centar bio bi stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetskih i razvojnih strategija. Neke od aktivnosti u okviru Energetskog centra su poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje.</p>			
--	---	--	--	--

Razvojni prioritet 3.3. Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se smanjuje pritisak na tlo. Sanacijom divljih odlagališta u KZŽ poboljšat će se opće stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom. Provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na sastavnicu tlo, ali i na sastavnicu priroda. Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati	P P P	T	/
3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje*		N	T	/
3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta		N N	T	/

3.3.4. Pобољшanje prometne infrastrukture*	onečišćenje voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću površinskih i podzemnih voda.	N	T	/
Projekt <i>Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum</i>	Na području KZŽ na sustav odvodnje otpadnih voda priključeno je tek oko 20 % stanovništva. Većina naselja i kućanstava nema riješenu odvodnju te svoje otpadne vode ispuštaju u sabirne jame ili na druge načine dovode do prirodnih recipijenata. Time se ugrožava i mijenja kakvoća površinskih i podzemnih voda. Provedbom mjere 3.3.2. i priključenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode KKŽ, što pozitivno utječe na iste. Mjera 3.3.3. predlaže identifikaciju potencijalnih kritičnih područja klizišta. Omogućit će se pravovremena reakcija te izbjegavanje gradnje objekata i prometnica na rizičnim područjima, što će kao posljedicu imati smanjenje troškova KZŽ. Sanacijom klizišta povećat će se sigurnost na prometnicama, kako za sudionike u prometu, tako i za samu očuvanost infrastrukture.	N	T	
3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)	Modernizacijom i obnovom prometne infrastrukture pozitivno se utječe na sastavnicu okoliša ostala materijalna dobra. Realizacijom mjere 3.3.5., identifikacijom kritičnih područja u KZŽ i sanacijom područja pogođenih elementarnim nepogodama, doprinosi se poboljšanju kvalitete života stanovništva u tim područjima. Provedbom mjere 3.3.6. i modernizacijom ove infrastrukture može se doprinijeti efikasnijem korištenju usluga koje nude elektroenergetski i komunikacijski sustavi.	N P	T	/
3.3.6. Pобољшanje energetskog i komunikacijskog sustav*	Izgradnjom brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum podići će se kvaliteta prometne infrastrukture jugoistočnog dijela KZŽ, rasterećenje prometnica u Zagrebu i povezanost autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan. Osigurat će se brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja KZŽ.	P N	T	/

*Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što vjerojatno u kasnijim fazama projekta može imati negativan utjecaj na **prirodu, šumsko područje, vode, tlo, krajobrazne značajke i kulturno-povijesnu baštinu** ali se njegov značaj na razini strateške procjene ne može odrediti.

Razvojni prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan Posredan (P)	(N), Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine	Provedba mjera Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine, Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	P P	T	/
3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti pozitivno će utjecati na prirodnu i kulturnu baštinu kroz aktivnosti kao što su -uspostava sustava praćenja ugroženosti prirodne i kulturne baštine, ubrzavanje donošenja planova upravljanja za navedenu baštinu, unapređenje mehanizama financiranja, uspostava mehanizma za regionalno i lokalno sufinanciranje projekata za održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom, edukacija lokalnih i regionalnih vlasti o važnosti prirodne i kulturne baštine, podizanje razine svijesti učenika i studenata o temi održivog korištenja prirodne i kulturne baštine, poduzimanje mjera i radova nužnih za očuvanje prirodne i kulturne baštine te obnova i opremanje postojeće objekte kulturne infrastrukture.	P P	T	/
3.4.4. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti	Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti	N P	T	/

3.2.2 Opis mogućih negativnih utjecaja mjera na komponente okoliša

U nastavku se prikazuju mogući negativni utjecaji mjera na komponente okoliša

Komponenta okoliša	Analiza provedbe Strategije na pojedinu komponentu okoliša
Priroda	Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetske i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može predvidjeti. Razvojem turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što će potencijalno imati negativan utjecaj na prirodu ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju novih kapaciteta.
Tlo	Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetske i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na tlo i vode ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može predvidjeti.
Površinske i podzemne vode	
Šumsko područje	Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetske i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što u kasnijim fazama može imati negativan utjecaj na šumsko područje (fragmentacija, otvaranje novih rubova šuma, onečišćenje) ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može predvidjeti. Razvojem turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što će potencijalno imati negativan utjecaj na šumsko područje ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju novih kapaciteta.
Krajobrazne značajke	Aktivnosti predložene mjerom Poboljšanje prometne infrastrukture može ovisno o lokaciji prometnica imati nepovoljan utjecaj na vizualni identitet prostora kojim prometnica prolazi, a time i utjecati na prirodni i kulturni krajolik.
Kulturno-povijesna baština	Razvoj turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što će potencijalno imati negativan utjecaj na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju nove. Prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod..) potencijalno može doći do negativnog utjecaja na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko se ona nalazi na području planiranom za prenamjenu/unaprijeđenje/izgradnju.

4 Mjere zaštite okoliša

Analizirane mjere pozitivno će djelovati na komponente okoliša, dok su za manji broj mjera mogući potencijalno negativni utjecaji u kasnijoj provedbi. To su mjere cilja Konkurentno gospodarstvo – 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture te cilja Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode – 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboljšanje energetske i komunikacijskog sustava te se za njih predlažu mjere ublažavanja mogućeg nepovoljnog utjecaja.

- 1) Planirati korištenje već postojećih putova i cesta za pristup gradilištima kako bi se umanjila degradacija tla i postojećeg vegetacijskog pokrova. U slučaju potrebe probijanja novih cesta, raditi to u prostorima gdje je vegetacija rjeđe zastupljena. Korištenu mrežu puteva nakon završetka građevinskih radova sanirati. Prilikom izvođenja radova gradilišta prostorno ograničiti samo na nužno potrebne površine.

- 2) Za vrijeme izgradnje prometnica posebnu pažnju usmjeriti pravilnoj organizaciji gradilišta te izraditi projekt privremene regulacije prometa s jasno definiranim točkama na postojeći prometni sustav i osiguranjem svih kolizijskih točaka tijekom izvođenja zahvata.
- 3) Na površinama koje neće biti neposredno zahvaćene građevinskim radovima zadržati postojeću vegetaciju, posebno autohtono drveće i grmlje, kao staništa gmazova, gnjezdilišta ptica i skloništa malih sisavaca, te zbog vizualne barijere prema predmetnom zahvatu. Za iste predvidjeti sanaciju u fazi biološke rekultivacije ukoliko dođe do oštećenja na širem području obuhvata.
- 4) Nadzemne dijelove pripadajućih objekata prilagoditi prostoru uvažavajući elemente tradicionalne arhitekture kako bi što manje odudarali od okoline, a pozicioniranje zahvata maksimalno prilagoditi reljefnim karakteristikama područja kako bi se promjene svele na najmanju moguću mjeru. Teren oko predviđenih zahvata urediti u skladu s lokalnim, krajobraznim obilježjima, koristeći autohtonu vegetaciju. Za rekultivaciju koristiti tlo prikupljeno s lokacije zahvata.
- 5) Gradnju infrastrukturnih i gospodarskih objekata u šumskim područjima usmjeravati na manje vrijedne zone a eventualno zauzimanje šumskih područja treba ići na račun neobraslih te djelomično obraslih šumskih zemljišta, šikara i lošijih panjača.
- 6) Lovno gospodarske osnove gospodarenja lovištima uskladiti s novonastalim lovnoproduktivnim površinama i s pripadajućim bonitetima za sve vrste divljači.
- 7) Zaštititi sva tla bez obzira na način korištenja i bonitetnu vrijednost.
- 8) Radi izbjegavanja potencijalno negativnih utjecaja na nepokretnu kulturnu baštinu, prilikom odabira lokacije za zahvate u prostoru zatražiti mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela. Infrastrukturne zahvate planirati izvan prostornih međa kulturnog dobra, a unutar prostornih međa u postojećim koridorima. Nadzemne dijelove planiranih objekata uskladiti s obilježjima zatečenih povijesnih građevina i neposredne okoline, kulturno-povijesnih cjelina i krajobraza, kako bi se umanjile vizualno konfliktne situacije.
- 9) Radi prevencije negativnog učinka čl. 45. Zakona o zaštiti i očuvanja kulturnih dobara na provedbu Strategije, prije poduzimanja planiranih zahvata u prostoru potrebno je za svaki zahvat provesti arheološki pregled terena i po potrebi probna arheološka istraživanja kojima će se odrediti opseg zaštitnih arheoloških istraživanja, dokumentiranja i konzervacija nalaza i nalazišta.
- 10) Radi osiguranja opstojnosti nematerijalne kulturne baštine, potrebno je osigurati njeno poštivanje i uvažavanje te podizanje svijesti o njenoj važnosti.
- 11) Prilikom izgradnje i unapređenja sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje koristiti koridore postojećih prometnica i drugih infrastrukturnih vodova te preferirati izgradnju u izgrađenom građevinskom području.
- 12) Za svaki planirani zahvat ishoditi vodopravne uvjete.
- 13) Predvidjeti praćenje sastava i kvalitete otpadnog mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te u skladu s rezultatima predložiti njegovo zbrinjavanje.

5 Zaključak

Nakon provedene procjene utjecaja, kako svake mjere posebno, tako i grupiranih unutar razvojnih prioriteta, ustanovljeno je da je predmetna Strategija dokument koji uključuje predložene razvojne potrebe KZZ i područja prirodnih i demografskih resursa, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem bez konkretnih intervencija u okolišu. Zbog svega navedenog, u ovoj fazi za većinu od 56 predloženih mjera možemo isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na komponente okoliša. Za 4 mjere (1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture, 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava ne može se isključiti nepovoljan utjecaj na okoliš, ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može procijeniti s obzirom da nisu poznate lokacije aktivnosti koje će se provoditi realizacijom navedenih mjera.

Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

Zagreb, svibanj 2016.

NOSITELJ IZRADE:

Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove, Magistratska ulica 1, 49000 Krapina

IZRAĐIVAČ STUDIJE:

Ires ekologija d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša, Prilaz baruna Filipovića 21, 10000 Zagreb

VODITELJ STUDIJE:

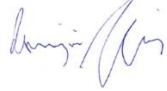

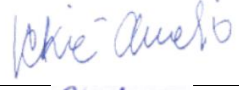

Mirko Mesarić, dipl. ing. biol.

KOORDINATORICA:

Petra Peleš, mag. oecol. et prot. nat., mag. ing. agr.

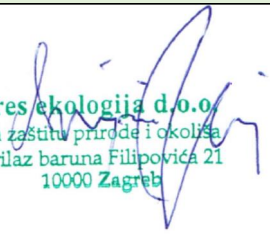

Stručni tim:

Ires ekologija d.o.o.		
Mirko Mesarić, dipl. ing. biologije	Suradnja na svim poglavljima	
Jelena Likić, prof. biologije	Metodologija rada Uvod	
CILJ 1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO		
POGLAVLJA		
Mario Mesarić, mag. ing. agr.	3.7., 3.2., 6., 7.	
Boris Božić, mag. oecol. et prot. nat.	3.7., 6.	
Edin Lugić, dipl. ing. biol.	3.1., 4., 6.	
CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA		
POGLAVLJA		
Igor Ivanek, prof. biol.	3.7., 6.	
Petra Peleš, mag. oecol. et prot. nat., mag. ing. agr.	3.1., 3.7., 4., 6. – 10.	
Ivana Gudac, mag. ing. geol.	3.3., 6.	

Danijel Stanić, mag. ing. geol.	3.5., 6.	
Mr. sc. Marijan Gredelj	3.7., 6.	
CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE		
POGLAVLJA		
Dunja Delić, mag. oecol.	3.1., 3.2., 6.	
Ivana Šimunović, mag. oecol. et prot. nat.	2. i 5.	
Dr. sc. Maja Kljenak, mag. ing. prosp. arch.	3.1., 3.6., 6.	
Kulturna baština	Amelio Vekić, dipl. arheolog	3.6., 6.
Ekološke finalizacije j.d.o.o.	Ivana Gašparović, mag.ing.prosp.arch.	3.1., 6.
	Ivan Tolić, mag. ing. prosp. arch.	3.4., 6.
	Prof. dr. sc. Željko Španjol, dipl. ing. šum.	
		
		
		
		

ODGOVORNA OSOBA IZRAĐIVAČA:

Ires ekologija d.o.o.
Mr. sc. Marijan Gredelj

ires ekologija d.o.o.
za zaštitu prirode i okoliša
Prilaz baruna Filipovića 21
10000 Zagreb

Zagreb, svibanj 2016.

Sadržaj

1.	Uvod	2
1.1.	Strateška procjena utjecaja na okoliš	2
1.2.	Svrha i ciljevi izrade Strategije	20
2.	Odnos Strategije s drugim nacionalnim planovima, programima i strategijama	24
2.1.	Zaključak o usuglašenosti dokumenata sa Strategijom.....	30
3.	Podaci o postojećem stanju okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije.....	31
3.1.	Priroda	31
3.2.	Tlo	39
3.3.	Površinske i podzemne vode	40
3.4.	Šumsko područje	47
3.5.	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	49
3.6.	Kulturno-povijesna baština	49
3.7.	Kvaliteta života ljudi	57
3.8.	Mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije.....	81
3.9.	Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može utjecati	83
4.	Postojeći okolišni problemi koji su važni za Strategiju	85
5.	Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Strategiju	89
6.	Utjecaji Strategije na okoliš	92
6.1.	Metodologija procjene utjecaja.....	92
6.2.	Procjena utjecaja na okoliš.....	94
7.	Mjere zaštite okoliša	120
8.	Zaključak	121
9.	Varijantna rješenja	122
10.	Praćenje stanja okoliša.....	123
11.	Izvori podataka.....	125
11.1.	Internetske baze podataka	125
11.2.	Zakoni, pravilnici, direktive	125
11.3.	Konvencije, protokoli, sporazumi	126
11.4.	Planovi, programi, strategije.....	126
11.5.	Publikacije i izvješća	127
12.	Sažetak.....	129
12.1.	Uvod.....	129
12.2.	Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može utjecati	130
12.3.	Utjecaji Strategije na okoliš	131
12.4.	Mjere zaštite okoliša	148
12.5.	Zaključak	149
12.6.	Varijantna rješenja	149
12.7.	Praćenje stanja okoliša.....	149
13.	Prilozi.....	151
13.1.	Prilog 1 – Odluka o započinjanju postupka strateške procjene	151
13.2.	Prilog 2 – Rješenje MZOIP-a o prihvatljivosti za ekološku mrežu	153
13.3.	Prilog 3 - Odluka o sadržaju Strateške studije utjecaja na okoliš	156
13.4.	Prilog 4 – Suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša	164
13.5.	Prilog 5 – Izvod iz Registra kulturnih dobara te evidentirana i potencijalna arheološka nalazišta.....	168
13.6.	Prilog 6 – Karta rizika od poplava za veliku vjerojatnost pojavljivanja.....	180
13.7.	Prilog 7 - Karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja.....	181

Popis kratica

BDP	Bruto domaći proizvod
CISOK	Centar za informiranje i savjetovanje u karijeri
CLC	CORINE Land Cover (baza podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta)
CORINE	Coordination of Information on the Environment (koordinacija informacija o okolišu i prirodnim resursima)
CR	Critically Endangered (kritično ugrožene vrste - kategorija ugroženosti vrsta prema Crvenoj listi)
CZSS	Centar za socijalnu skrb
DD	Data Deficient (nedovoljno poznate vrste - kategorija ugroženosti vrsta prema Crvenoj listi)
DZZP	Državni zavod za zaštitu prirode
EN	Endangered (ugrožene vrste - kategorija ugroženosti vrsta prema Crvenoj listi)
EU	Europska Unija
GV	Granična vrijednost
HAOP	Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
ICT	Informacijske i komunikacijske tehnologije
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JP(R)S	Jedinice područne (regionalne) samouprave
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
LAG	Lokalna akcijska grupa
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova europske unije
MZOIP	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
NT	Near Threatened (gotovo ugrožene vrste - kategorija ugroženosti vrsta prema Crvenoj listi)
OCD	Organizacija civilnog društva
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development)
OIE	Obnovljivi izvori energije
POVS	Područja očuvanja važna za vrste i staništa
PU	Područni ured
RE	Regionally Extinct (regionalno izumrle vrste - kategorija ugroženosti vrsta prema Crvenoj listi)
SEA	Strategic Environmental Assessment (strateška procjena utjecaja na okoliš)
VU	Vulnerable (osjetljive vrste - kategorija ugroženosti vrsta prema Crvenoj listi)

1. Uvod

1.1. Strateška procjena utjecaja na okoliš

Strateška procjena utjecaja na okoliš je postupak kojim se procijenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Strateškom procjenom stvara se osnova za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogao imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka (*Zakon o zaštiti okoliša* NN 80/13, 78/15).

Izrađivač i koordinator Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) je Zagorska razvojna agencija d.o.o. (u daljnjem tekstu: Naručitelj). Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš* (NN 64/08) i *Pravilnika o povjerenstvu za stratešku procjenu* (NN 70/08). Ovim postupkom se procijenjuju, u najranijoj fazi izrade nacrtu Strategije, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom iste.

Za Strategiju je proveden postupak Ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode (KLASA: UP/I 612-07/15-71/199, URBROJ: 517-07-2-1-15-4) zaključeno da je Strategija prihvatljiva za ekološku mrežu. Iz tog razloga Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije (u daljnjem tekstu: Studija) ne uključuje poglavlje koje utvrđuje utjecaje na ekološku mrežu, sukladno posebnim propisima kojima se uređuje zaštita prirode. Rješenje MZOIP-a nalazi se u poglavlju Prilozi (Prilog 2).

Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš sastoji se od koraka navedenih u tablici (Tablica 1.1).

Tablica 1.1 Koraci u provedbe strateške procjene utjecaja programa na okoliš

Korak	Svrha
Analitički pregled	Odrediti je li strateška procjena obvezna prema odredbama <i>Zakona o zaštiti okoliša</i> (NN 80/13, 78/15).
Mišljenje tijela nadležnog za prirodu	Provođenje prethodne ocjene prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu.
Mišljenje tijela	Ishođenje mišljenja nadležnog tijela za zaštitu okoliša o strateškoj procjeni.
Određivanje sadržaja Studije	Definiranje opsega i razine detalja koji će se obraditi u procjeni.
Izrada Studije i ocjena njezine cjelovitosti i stručne utemeljenosti	Procjena vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš kao rezultata provedbe Strategije.
Javna rasprava	Rasprava o nacrtu Strategije i Studiji.
Ocjena dobivenih primjedbi o Nacrtu Strategije i Studiji	Razmatranje pristiglih komentara i primjedbi te ugrađivanje prihvaćenih dijelova u konačni tekst studije.
Izvešće o provedenoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš	Prikaz načina na koji su u konačni prijedlog Strategije integrirane sljedeće stavke: uvjeti zaštite okoliša utvrđeni strateškom procjenom, način praćenja stanja okoliša vezano za provedbu Strategije te način provjere provedbe mjera zaštite okoliša koje su postale sadržajem Strategije.

Studija je stručna podloga koja se prilaže uz Strategiju te obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Studijom se određuju, opisuju i procijenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom Strategije. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje budu ocijenjene za vrijeme pripreme Strategije, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja.

Postupak provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš također pruža priliku dionicima da sudjeluju u postupku, a osigurava se i informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Direktiva 2001/42/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SEA direktiva) je na snazi od 2001. godine. U RH zakonski okvir za izradu strateških studija usklađen sa SEA direktivom čini

sljedeća legislativa: *Zakon o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), *Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš* (NN 64/08) i *Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu* (NN 70/08). Navedeni propisi su u skladu s Konvencijom o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991), koja obvezuje države da obavještavaju i konzultiraju se u svim velikim projektima koji bi mogli imati utjecaj na okoliš preko državnih granica te s Protokolom o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003). Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica usvojena je Odlukom o proglašenju *Zakona o potvrđivanju Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica* (NN 06/96), a Protokol o strateškoj procjeni okoliša usvojen je Odlukom o proglašenju *Zakona o potvrđivanju Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica* (NN 07/09).

U slučaju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju, za njezinu je provedbu, prema *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), nadležan Upravni odjel za gospodarstvo poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove Krapinsko-zagorske županije. Upravni odjel proveo je postupak analitičkog pregleda te je 28. listopada 2015. godine donio Odluku o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (KLASA: 340-01/15-01/59; URBROJ: 2140/1-02-15-04). Odluka se nalazi u poglavlju Prilozi (Prilog 1).

1.1.1. Utvrđivanje sadržaja Studije

MZOIP je postupkom prethodne ocjene prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu 25. svibnja 2015. godine donijelo Rješenje (Klasa: 612-07/15-71/101, UrBroj: 517-07-2-1-1-15-4), da je Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine prihvatljiva za ekološku mrežu te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu Programa (Prilog 2).

Na temelju članka 68. *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15) i članka 9. Uredbe, Upravni odjel za gospodarstvo poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove Krapinsko-zagorske županije (u daljnjem tekstu: Upravni odjel) donio je 7. prosinca 2015. godine Odluku o sadržaju Studije (KLASA: 340-01/15-01/59, URBROJ: 2140/1-06-15-25) (Prilog 3). Upravni odjel proveo je postupak određivanja sadržaja Studije, sukladno članku 7. *Uredbe*, na način da je pribavio mišljenja tijela određenih posebnim propisima o sadržaju Studije i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u Studiji, vezano na područje iz djelokruga toga tijela. Pristigla su mišljenja i/ili prijedlozi sljedećih tijela: Ministarstvo unutarnjih poslova, Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o., Policijska uprava Krapinsko-zagorska, Općina Stubičke Toplice, Ministarstvo kulture, Ministarstvo gospodarstva, Plin Konjiščina d.o.o., Elektra Zabok d.o.o., VIOP d.o.o., Grad Zabok, Ministarstvo poljoprivrede, Općina Veliko Trgovišće, Komunalno Zabok d.o.o., Zagorski metalac d.o.o. za distribuciju plina i opskrbu plinom, Gradska plinara Krapina za distribuciju plina i opskrbu plinom te Hrvatske vode – Vodnogospodarski odjel za Gornju Savu.

U svrhu informiranja javnosti, informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Studije objavljena je na internetskoj stranici Krapinsko-zagorske županije (u daljnjem tekstu: KZZ) u razdoblju od 29. listopada do 29. studenog 2015.

1.1.2. Provedene konzultacije tijekom izrade Studije

Tijekom izrade Studije provedene su u više navrata konzultacije s predstavnicima izrađivača Strategije s ciljem dodatne razrade i usuglašavanja mjera s ciljevima i prioritetima Strategije, očekivanim rezultatima provedbe Strategije te o metodologiji i opsegu pojedinih poglavlja Studije. Utvrđeni su i daljnji konzultativni sastanci s izrađivačem Studije kako bi se osigurala pravovremena i paralelna suradnja među izrađivačima tijekom izrade obaju dokumenata.

1.1.3. Interno određivanje sadržaja Studije (scoping)

1.1.1.1. Metodologija internog određivanja sadržaja – Scoping

Za potrebe pripreme Studije identificirane su intervencije koje provedba Strategije predviđa. Zbog strateške razine dokumenta, koji je pripremljen na regionalnoj razini i predviđa sistemska i generalna rješenja za razvoj gospodarstva, ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, za potrebe procjene utjecaja u tablicama ispod dan je pregled očekivanih utjecaja provedbe Strategijom propisanih mjera na pojedinačne komponente okoliša (zeleno – pozitivan utjecaj, žuto – neutralan utjecaj, crveno – negativan utjecaj), dok je pregled potencijalnih utjecaja po razvojnim prioritetima obrađen u poglavlju 7. Utjecaji Strategije na okoliš. Nakon provedene analize uočeno je da je predmetna Strategija dokument općenitog karaktera (sadrži ocjenu stanja razvoja, SWOT analizu, ciljeve, prioritete i provedbene aktivnosti) s nedostatnom razinom definiranosti planiranih projekata/zahvata (njihova obilježja i prostorni smještaj). U skladu s navedenim zbog pojednostavljenja komponente okoliša grupirane su na sljedeći način:

Priroda – Bioraznolikost, Krajobrazna raznolikost, Zaštićena područja, Ekološka mreža, Georaznolikost

Tlo – Zemljina kamena kora i tlo

Prirodna dobra – neobnovljiva (mineralne sirovine) i obnovljiva (divljač, termalni izvori..)

Krajobrazne značajke

Površinske i podzemne vode

Šumsko područje

Kvaliteta zraka i klimatske značajke

Kulturno-povijesna baština

Ostalo – gospodarstvo ((javni, privatni i civilni sektor), turizam, poljoprivreda, stočarstvo...) i ostala materijalna dobra (infrastruktura, gospodarenje otpadom i sl.)

Kvaliteta života ljudi.

CILJ 1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO											
Razvojni prioritet 1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju											<p>Ostalo (+): Realizacijom mjere moguće je poboljšanje uvjeta poslovanja lokalnih poduzetnika u vidu dostupnosti standardizirane i modernizirane infrastrukture. Ova mjera indirektno može utjecati i na poboljšanje obavljanja gospodarskih djelatnosti u KZZ. Realizacijom projekta <i>Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije</i> jačat će se konkurentnost te rast i razvoj sektora malog gospodarstva.</p> <p>Poduzetnička i gospodarska infrastruktura obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potpome institucije (gospodarski subjekti usmjereni na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog poduzetničkog okruženja). Kako su poduzetničke zone područja namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti te je njihov smještaj definiran prostornim planovima, njihovim razvojem koji obuhvaća aktivnosti kao što su usustavljanje i standardizacija infrastrukture, planiranje i pravodobna izgradnja poduzetničke infrastrukture te stvaranje u potpunosti infrastrukturno opremljenih poduzetničkih područja ne očekuje se negativan utjecaj na komponente okoliša. Realizacijom aktivnosti planiranih ovom mjerom neće se zadirati u netaknute dijelove okoliša već će se razvijati i unaprijediti postojeće poduzetničke zone definirane prostornim planovima.</p>
1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona											<p>Ostalo (+): Međusobno povezivanje zona, kao i međusobno povezivanje gospodarskih i drugih subjekata u poduzetničku zonu, može doprinijeti konkurentnosti na tržištu, što bi posljedično moglo imati pozitivan utjecaj na razvoj gospodarstva u KZZ.</p>
1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo											<p>Ostalo (+): Kroz povećanje investicijskih ponuda i kreditnih shema dostupnih poduzetnicima potiče se i olakšava poslovanje poduzetnika, zadruga i obrta. Nadalje, pružanjem tehničke potpore prilikom izrade projekata pozitivno se utječe na konkurentnost poduzetničkog kadra u KZZ.</p>

1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika											Ostalo (+): Za usmjeravanje na strateški bitne djelatnosti u KZZ nužno je imati educiranu radnu snagu. Cjeloživotno obrazovanje, odnosno prekvalifikacija stanovništva, jedan je od preduvjeta za jačanje gospodarstva te realizacija ove mjere može pozitivno djelovati na razvoj gospodarstva u KZZ. Nadalje, ulaganjem u ljudske resurse doprinosi se poboljšanju kvalitete života ljudi (+) zbog unaprijeđenja znanja koje se može koristiti i u drugim aspektima života.
1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima											Ostalo (+): Međusobno informiranje i suradnja između poduzetnika te suradnja poduzetnika i lokalnih vlasti otvara dodatne mogućnosti za razvoj gospodarstva kroz prepoznavanje i otklanjanje prepreka što može uvelike doprinjeti razvoju lokalnih proizvođačkih tvrtki.
1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija											Kvaliteta života ljudi (+): Jedna od osnovnih premisa socijalnog poduzetništva je da svojim poslovanjem pomaže u rješavanju društvenih problema. Za razliku od drugih vrsta poduzetništva, socijalno poduzetništvo osim što je usmjereno ka stvaranju profita, pomaže socijalno osjetljivim kategorijama. Sukladno navedenom, poticanjem socijalnog poduzetništva može se pozitivno djelovati na kvalitetu života ljudi zbog zapošljavanja kroz novoosnovane modele. Osim rada s marginaliziranim skupinama društva jedna od tema socijalnog poduzetništva je zaštita prirode i održivi razvoj.
1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda											Ostalo (+): Jedan od glavnih aspekata izvoza na koje treba staviti naglasak je povećanje stupnja kvalitete proizvoda. Ulaganjem u kvalitetu proizvoda te poticanjem poduzetnika na izvoz može se pozitivno djelovati na konkurentnost gospodarstva KZZ.

Razvojni prioritet 1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija											Ostalo (+): KZZ jedna je od najlošije rangiranih županija što se tiče broja prijavljenih patenata, priznatih patenata, konsensualnih patenata, priznatih žigova i priznatog dizajna u Hrvatskoj. Provedbom ove mjere moguća je promjena ovog negativnog stanja, što može pozitivno djelovati na gospodarstvo KZZ, ponajviše

											umrežavanjem poslovnog sektora s istraživačkim institucijama čime se otvara mogućnost direktne implementacije rezultata istraživanja u poslovanje tvrtki i obrta.
1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa											Ostalo (+): Modernizacija proizvodne tehnologije, poticanje korištenja informacijskih tehnologija, jačanje znanja i vještine poslovnog sektora u cilju modernizacije i diversifikacije proizvodnje zajedno smanjuju cijenu tehnološkog procesa, a time povećavaju konkurentnost tvrtki u nacionalnom i internacionalnom kontekstu što može imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo.
1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj te primjenu znanja											Ostalo (+): Izradom baze podataka o istraživačkom sektoru dobiva se jasniji uvid u sadašnje stanje ove problematike. Nadalje, podržavanjem poslovnih ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije kao i uvođenjem povoljnih oblika financiranja i poticanja primjene istraživanja očekuje se pozitivno djelovanje na gospodarstvo KZZ.

Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma											Ostalo (+): S povećanjem broja kulturnih programa i događaja u KZZ može se očekivati povećanje broja dolazaka turista i izletnika. Razvojem planova za selektivne oblike turizma dobiva se jasnija slika o potencijalima KZZ. S obzirom na navedeno, provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na turizam i kulturno-povijesnu baštinu (+) KZZ.
1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture											Ostalo (+): Turistička hotelska infrastruktura KZZ broji 9 hotela od 2 do 4 zvjezdice dok hotela s pet zvjezdica nedostaje. S druge strane, prema izgrađenosti turističkih zona u županiji od ukupno 106 lokacija površine 608,72 ha iskorišteno je manje od 10 % (60,26 ha). Slijedom navedenog primjetna je potreba investicija u razvoj širokog spektra turističke infrastrukture te se provedbom mjere očekuje pozitivan utjecaj na turizam. Priroda, Krajobrazne značajke, Kulturno-povijesna baština, Površinske i podzemne vode (-): Mogući negativan utjecaj ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju novih kapaciteta. Potencijalno nepovoljan utjecaj moguć je i u vidu prenamjene staništa te promjena vizura. Također, prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod..) potencijalno može doći

											do negativnog utjecaja na kulturno-povijenu baštinu ukoliko se ona nalazi na području palniranom za prenamjenu/unaprijeđenje/izgradnju.
1.3.3. Pобољшanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara											Ostalo (+): Turistička infrastruktura KZZ u pogledu turističko-informativnih centara ili centara za posjetitelje poprilično je ograničena. Od 32 jedinice lokalne samouprave njih 8 pokriveno je profesionalnim turističkim uredom sa stručnim zaposlenim osobama što nije dostatan broj ako se želi pružiti kvalitetna turistička informacija, promovirati i organizirati turističke djelatnosti te statistički pratiti rezultati. Uz suradnju lokalne samouprave s turističko-informativnim centrima, provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na turizam.
1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije											Ostalo (+): Poticanjem izrade prepoznatljivih suvenira, provedbom odredbi Master plana razvoja turizma vezano za vizualni identitet te promocijom slogana <i>Zagorje – bajka na dlanu</i> na regionalnom i međunarodnom tržištu očekuje se pozitivan utjecaj na turizam KZZ.

Razvojni prioritet 1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU											Ostalo (+): Realizacijom ove mjere veliku korist mogli bi imati lokalni poljoprivredni proizvođači jer im se kroz usklađenu tržišnu infrastrukturu omogućuje konkurentnost na domaćem i inozemnom tržištu. Iako je prema Strategiji, poljoprivredna proizvodnja okarakterizirana kao nespecijalizirana to ne treba nužno gledati na negativan način jer se diverzifikacijom ponude osigurava veće pokrivanje tržišta.
1.4.2. Poticanje okrupnjavanja poljoprivrednih posjeda											Ostalo (+): Okrupnjavanjem poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnijeg korištenja mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji što pozitivno utječe na razvoj gospodarstva. Prema Strategiji, u 2014. godini zamiječeno je povećanje količine posjeda veličine 2 – 10 ha, što upućuje na provođenje okrupnjavanja zemljišta (najviše kućanstava imaju veličinu posjeda od 1 – 3 ha). Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u

											udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s obzirom na količinu ponuđenog proizvoda.
1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva											Ostalo (+): Kroz ulaganja u izgradnju objekata i nabavu opreme za poljoprivredne djelatnosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva poljoprivrednicima se omogućava olakšana proizvodnja i manja osobna ulaganja. Organizacijom distribucije i prodajnih mjesta poboljšava se plasman proizvoda na tržištu. U KZZ se, prema Strategiji, povećao broj vinogradara u periodu od 2010. do 2013. godine, odnosno broj uzgajivača voća od 2012. do 2015. godine te se realizacijom ove mjere može očekivati još veće povećanje broja uzgajivača u narednim godinama.
1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva											Ostalo (+): S obzirom na negativan trend u broju krava i broju uzgajivača krava, realizacijom ove mjere može se očekivati zaustavljanje negativnog trenda. Nadalje, s povećanjem ulaganja u mljekarstvo očekuje se poboljšanje uvjeta za konkurentnost mljekara na nacionalnom i internacionalnom tržištu.
1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje											Ostalo (+): Prema istraživanju (Pejnović i sur.) 40,6 % ekoloških proizvoda u Hrvatskoj plasirano je na lokalnom tržištu (tržnice i sajmovi). Nadalje, isto istraživanje pokazalo je da su najveće prepreke s kojima su ekološki proizvođači suočeni neorganizirano tržište i plasman robe te nedovoljno razvijena ekološka svijest. Realizacijom ove mjere očekuje se poboljšanje uvjeta proizvodnje i plasmana ekoloških proizvoda na tržištu i povećanje broja proizvođača ekoloških proizvoda, koji je u KZZ u 2014. godini bio manji nego u 2013. i 2012. godini.

CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA											
Razvojni prioritet 2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
2.1.1. Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja											Ostalo (+): Provedbom mjere moglo bi se pozitivno utjecati na društvenu infrastrukturu (odgojno-obrazovne ustanove) te posljedično na odgojno-obrazovne djelatnike (javni/privatni sektor).

											<p>Kvaliteta života ljudi (+): Podizanjem kvalitete odgojno-obrazovnog sustava pozitivno bi se utjecalo na korisnike navedenog sustava (djeca predškolske dobi, učenici i studenti).</p> <p>Izgradnjom <i>Regionalnog centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo</i> poboljšat će se kvaliteta pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unaprijediti vještine polaznika programa iz područja turizma i ugostiteljstva.</p> <p><i>Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja</i> doprinijet će kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.</p>
2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno-obrazovnim ustanovama											<p>Kvaliteta života ljudi (+): Provedbom navedene mjere moglo bi se pozitivno utjecati na sve skupine odgojno-obrazovnih korisnika – od djece predškolske dobi do učenika srednjih škola. Razvojem programa za učenike s posebnim potrebama, unaprijeđenjem sustava za identificiranje i poticanje sposobnosti i potencijala pojedinaca te ulaganjem u obrazovne centre kompetencija i izvrsnosti pozitivno bi se utjecalo na učenike s različitim potrebama, kako na djecu s poteškoćama, tako i na darovitu djecu.</p> <p>Jačanje matematičko-logičkih i informatičkih kompetencija neophodno je jer se one smatraju jednim od ključnih kompetencija za osobni razvoj, aktivno građanstvo, socijalnu uključenost i zapošljivost u društvu znanja.</p>
2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju											<p>Ostalo (+): Dodatnim osposobljavanjem i edukacijom odgojno-obrazovnog kadra moglo bi se pozitivno utjecati na javni/privatni sektor te posljedično na kvalitetu života ljudi.</p>
2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada											<p>Kvaliteta života ljudi (+): Usklađivanjem školskog programa s potrebama tržišta rada te savjetovanjem i informiranjem učenika o karijeri i profesionalnom putu omogućila bi se bolja zapošljivost nakon završenog školovanja što za rezultat ima poboljšanje kvalitete života među mladima.</p>

Razvojni prioritet 2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama											<p>Ostalo (+): Provedbom mjere omogućila bi se edukacija i unapređenje rada zaposlenika u javnom sektoru (zdravstvenim ustanovama).</p> <p>Kvaliteta života ljudi (+): Poticanje preventivnih programa, nabava opreme te edukacija zaposlenika u zdravstvenim ustanovama doprinijela bi učinkovitijoj zaštiti ljudskih života te povećanju razine zadovoljstva među korisnicima.</p>
2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova											<p>Ostalo (+): Poboljšanjem koordinacije između zdravstvenih ustanova povezo bi se i uredio rad bolnica, lječilišta, domova zdravlja i dr. Naglašavanjem lječilišne ponude u turizmu te obogaćivanjem zdravstveno-turističke ponude poboljšala bi se konkurentnost zdravstvenog turizma KZZ na tuzemnom i inozemnom tržištu.</p> <p>Kvaliteta života ljudi (+): Poticanje stanovništva na kontrolne i preventivne preglede uvelike pridonosi zdravlju stanovništva KZZ. Preventiva i rano otkrivanje dokazano su najuspješnije metode u borbi protiv mnogih bolesti.</p>
2.2.3. Razvoj institucija i mreže usluga za brigu o ranjivim skupinama											<p>Ostalo (+): Obnova i izgradnja ustanova za socijalnu skrb te opremanje i modernizacija istih utjecat će pozitivno na društvenu infrastrukturu kao i na zaposlenike u navedenim ustanovama (javni sektor). Provedba edukacije i usavršavanje kadra za rad u ustanovama za socijalnu skrb doprinijelo bi jačanju javnog sektora zaposlenog u ustanovama za socijalnu skrb.</p> <p>Kvaliteta života ljudi (+): Aktivnosti na izgradnji, obnovi i opremanju objekata za socijalnu skrb kao i usavršavanje kadra zaposlenog u toj domeni doprinijelo bi poboljšanju kvalitete života ranjivih skupina bez adekvatne skrbi (starije i nemoćne osobe, osobe s invaliditetom, osobe s posebnim potrebama, djeca i mladi bez odgovarajuće skrbi).</p>
2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika socijalne podrške osobama kojima prijete socijalna isključenost											<p>Ostalo (+): Izgradnja izvaninstitucionalnih ustanova doprinijet će razvoju društvene infrastrukture.</p> <p>Kvaliteta života ljudi (+): Uvođenje mobilnih timova i suvremenih oblika podrške za osobe kojima prijete socijalna isključenost te poboljšanje pružanja usluga palijativne skrbi pozitivno će utjecati na osobe kojima prijete socijalna isključenost. Edukacija i usavršavanje kadra za palijativnu skrb pozitivno će djelovati na kvalitetu života oboljelih osoba KZZ koje zahtijevaju posebnu skrb.</p>

2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti													Kvaliteta života ljudi (+): Različitim oblicima potpora socijalno isključenim obiteljima pozitivno će se djelovati na kvalitetu života ljudi kojima prijeti socijalna isključenost.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Razvojni prioritet 2.3. Razvoj ljudskih potencijala													
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja		
2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada											Kvaliteta života ljudi (+): Pružanje financijske podrške za realizaciju poduzetničkih ideja, poticanje samozapošljavanja nezaposlenih osoba te financijska potpora poslodavcima za zapošljavanje istih pozitivno će utjecati na kvalitetu života osoba u nepovoljnoj poziciji na tržištu rada.		
2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje											Kvaliteta života ljudi (+): U KZZ ne postoji CISOK (najbliži se nalazi u Varaždinu) te bi otvaranje spomenute institucije, kao i unaprjeđenje programa cjeloživotnog obrazovanja, moglo pozitivno djelovati na povećanje mogućnosti za samozapošljavanje i poduzetništvo.		
2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja											Ostalo (+): Provedbom mjere moglo bi se pozitivno utjecati na osposobljenost nastavničkog kadra (javni sektor). Kvaliteta života ljudi (+): Provedbom mjere omogućila bi se bolja zapošljivost nakon završenog školovanja što za rezultat ima poboljšanje kvalitete života među mladima.		
2.3.4. Razvoj programa za mlade											Kvaliteta života ljudi (+): Usmjeravanje mladih prema deficitarnim zanimanjima, informiranje istih o pravom stanju tržišta rada te poticanje neformalnog obrazovanja i razvoja različitih programa za mlade moglo bi pozitivno utjecati na kvalitetu života polaznika kroz povećanu mogućnost zapošljavanja.		
2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima											Ostalo (+): Provedbom mjere omogućila bi se edukacija kadra u tijelima javne uprave čime bi se unaprijedio javni sektor. Kvaliteta života ljudi (+): Edukacija zaposlenika, različiti seminari te dodatni programi izobrazbe mogli bi pozitivno utjecati na kvalitetu života ljudi u tijelima javne uprave.		

2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima																Ostalo (+): Svaka dodatna edukacija o fondovima Europske unije i projektima koje ona financira mogla bi poboljšati poslovanje i povećati zaradu privatnog i javnog sektora čime bi se posredno utjecalo na Kvalitetu života ljudi (+) .
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Razvojni prioritet 2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva														
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja			
2.4.1. Poticanje nastanjanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta											Ne očekuje se utjecaj ove mjere na komponente okoliša.			
2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite											Ostalo (+): Provedbom mjera omogućila bi se edukacija i unapređenje javnog i civilnog sektora u sustavu zaštite i spašavanja. Kvaliteta života ljudi (+): Provedba navedene mjere mogla bi utjecati na poboljšanje kvalitete života ljudi učinkovitijom zaštitom i spašavanjem.			
2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga											Nabava opreme te edukacija pripadnika specijalnih postrojbi, vatrogasaca i pripadnika HGSS-a uvelike bi doprinijela učinkovitijoj zaštiti ljudskih života. Izgradnja i ustrojavanje <i>Vatrogasnog vježbališta</i> omogućit će osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova.			

Razvojni prioritet 2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem											<p>Kako utjecaj organizacija civilnog društva još uvijek nije u potpunosti prepoznat, povećanje njegove transparentnosti i uloge u lokalnoj i regionalnoj zajednici te jačanje suradnje s privatnim i javnim sektorom uvelike bi pridonio njegovom razvoju. Četri mjere ovog razvojnog prioriteta usmjerene su na unapređenje sposobnosti OCD-a za sudjelovanje u lokalnom razvoju. Navedene mjere te poticanje vololontiranja i nediskriminacije pozitivno će utjecati na Kvalitetu života ljudi (+) u lokalnoj i regionalnoj zajednici. Također, provedba određenih aktivnosti planiranih za provedbu mjera 2.5.1. i 2.5.2. pozitivno će utjecati na razvoj civilnog sektora - Ostalo (+).</p>
2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)											
2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva											
2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a											

CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE											
Razvojni prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti											<p>Priroda (+): Provedba mjere može doprinjeti podizanju kvalitete zaštite i očuvanja prirode. To se prije svega odnosi na revitalizaciju staništa koja su ugrožena i devastirana.</p> <p>Kvaliteta života ljudi (+): Kroz zaštitu okoliša štiti se i životni prostor ljudi te provedba mjere može pozitivno djelovati na ovu okolišnu temu. Edukacijom i informiranjem podiže se svijest ljudi što može pozitivno utjecati na kvalitetu života ljudi.</p>
3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000											<p>Priroda (+): Natura 2000 područja su od iznimne važnosti za dobro stanje prirode KZŽ. Informiranje javnosti o važnosti područja pod Naturom 2000 može pozitivno djelovati na očuvanje biljnog i životinjskog svijeta i staništa unutar navedenih područja.</p>
3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa											<p>Šumsko područje (+): Kroz kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina, uređivanje šumskih puteva i očuvanje bioraznolikosti šuma očekuje se pozitivan utjecaj na šumsko područje i njegovo očuvanje kao i na očuvanje vrsti koje se nalaze na šumskih staništima.</p> <p>Ostalo (+): Korištenjem infrastrukture u funkciji turizma, odnosno uređivanjem tematskih puteva, moguć je pozitivan utjecaj na razvoj turističke ponude u KZŽ. Nadalje, provedbom ove mjere moguće je povećanje prihoda iz sektora turizma. Kroz valorizaciju prirodnih resursa stječe se jasniji uvid u kvantitetu i kvalitetu prirodnih resursa i omogućava njihovo optimalnije iskorištavanje, te se provedbom ove mjere očekuje pozitivan utjecaj na ovu okolišnu temu.</p>

Razvojni prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete											<p>Kvaliteta života ljudi (+): Ulaganjem u energetske obnovu zgradarstva i provođenje projekata za energetske učinkovitost poboljšava se kvaliteta života stanovništva kroz manje troškove stanovanja kao i manje troškove održavanja osvijetljenih gradskih površina.</p> <p>Realizacijom projekta <i>NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete</i> povećat će se sigurnost u prometu (povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona), smanjiti svjetloonečišćenje te postići energetske i novčane uštede.</p> <p>Drugi projekt povezan s ovom mjerom je uspostava <i>Energetskog centra Bračak</i> kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Energetski centar bio bi stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetske i razvojne strategije. Neke od aktivnosti u okviru Energetskog centra su poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje.</p>
3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora											<p>Priroda (+), Kvaliteta zraka i klimatske značajke (+): Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO₂.</p>
3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša											<p>Tlo (+): Uspostavom sustava za praćenje stanja tla moguće je dobivanje informacija o degradiranosti tla, stvarnom riziku od erozije i onečišćenosti tla što omogućava pravovremenu sanaciju tla. Dobivene informacije se mogu koristiti prilikom prostornog planiranja u vidu neplaniranja izgradnje objekata na potencijalnim klizištima.</p> <p>Kvaliteta zraka i klimatske značajke (+): Uspostavom sustava za mjerenje kakvoće zraka dobio bi se jasniji uvid u stanje onečišćenosti zraka i moguće je pravovremeno reagiranje na povećanje količine onečišćujućih tvari u KZŽ.</p>

												<p>Površinske i podzemne vode (+): Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije provodi ispitivanje vode za piće, rekreaciju i rehabilitaciju. Intenziviranjem ispitivanja očekuje se konkretnije praćenje parametara kakvoće vode. Nadzor nad stanjem površinskih i podzemnih voda provodi se i sustavnim praćenjem stanja voda (monitoring)</p> <p>Kvaliteta života ljudi (+): Praćenjem razine buke moguće je utvrditi prekoračenja propisana zakonom kao i utvrditi njihov izvor, trajanje i intenzitet te je moguće prilikom planiranja novih zahvata u prostoru popisati adekvatne mjere zaštite od buke na temelju ovih novih saznanja, što indirektno djeluje pozitivno na kvalitetu života ljudi.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Razvojni prioritet 3.3. Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom											<p>Tlo (+): Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se doprinosi smanjenju pritiska na tlo. Također, sanacijom divljih odlagališta poboljšat će se stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom.</p> <p>Priroda (+): Otpad predstavlja jedan od pritiska na prirodu, odnosno divlje vrste i staništa. To se ogleda u zauzimanju staništa i njihovom onečišćenju uslijed odloženog otpada na divljim odlagalištima, ali i službenim ali nesaniranim odlagalištima. Onečišćenjem tla i vode ugrožava se i divlja flora i fauna. Sanacijom divljih odlagališta te samim uređenjem sustava za gospodarenje otpadom uvođenjem recikliranja, doprinosi se smanjenju negativnih pritiska na prirodu.</p> <p>Površinske i podzemne vode (+): Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati onečišćenje površinskih i podzemnih voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću voda.</p>

3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje											<p>Površinske i podzemne vode (+): Na području KZŽ na sustav odvodnje otpadnih voda priključeno je tek oko 20 % stanovništva. Većina naselja i kućanstava nema riješenu odvodnju te svoje otpadne vode ispuštaju u sabime jame ili na druge načine dovode do prirodnih recipijenata. Time se ugrožava kakvoća površinskih i podzemnih voda. Priključenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode KKŽ.</p> <p>Priroda, tlo, šumsko područje, kulturno-povijesna baština (-): Mogući negativan utjecaj uslijed izgradnje i/ili proširenja infrastrukturnih sustava vodoopskrbe i odvodnje.</p>
3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta											<p>Ostalo (+): Klizišta na prometnicama na području KZŽ stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a sanacija istih predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama. Sanacijom klizišta povećat će se sigurnost na prometnicama, kako za sudionike u prometu (kvaliteta života ljudi (+)), tako i za samu očuvanost infrastrukture.</p>
3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture											<p>Ostalo (+): Modernizacijom i obnovom prometne infrastrukture pozitivno se utječe na sastavnicu okoliša ostala materijalna dobra.</p> <p>Izgradnjom <i>brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum</i> podići će se kvaliteta prometne infrastrukture jugoistočnog dijela KZŽ, rasterećenje prometnica u Zagrebu i povezanost autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan. Osigurat će se brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja KZŽ.</p> <p>Priroda, tlo, krajobrazne značajke, površinske i podzemne vode, šumsko područje, kulturno-povijesna baština (-): Mogući negativan utjecaj ovisno o lokaciji prometnica – fragmentacija, onečišćenje, utjecaj na vizualne karakteristike prostora te prirodni i kulturni krajolik, ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može predvidjeti.</p>
3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)											<p>Kvaliteta života ljudi (+): Uvođenjem novih sustava za zaštitu kao i sanacijom područja pogođenih elementarnim nepogodama doprinosi se poboljšanju kvalitete života stanovništva u tim područjima te razvoju gospodarstva.</p>
3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava											<p>Ostalo (+): Dogradnjom i modernizacijom energetskog i komunikacijskog sustava poboljšava se stanje infrastrukture.</p> <p>Priroda, tlo, krajobrazne značajke, površinske i podzemne vode, šumsko područje, kulturno-povijesna baština (-): Mogući negativan utjecaj uslijed izgradnje ili proširenja energetske i komunikacijske infrastrukture.</p>

Razvojni prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom											
Mjere	Priroda	Tlo	Prirodna dobra	Krajobrazne značajke	Površinske i podzemne vode	Šumsko područje	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Kulturno-povijesna baština	Gospodarstvo i ostala materijalna dobra	Kvaliteta života ljudi	Opis utjecaja
3.4.1. Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine											<p>Priroda (+): Provedba mjera može doprinjeti podizanju kvalitete zaštite i očuvanja prirode.</p> <p>Kulturno-povijesna baština (+): Prema podacima KZŽ potrebna je nova sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara, budući da su mnogi devastirani, ruševni ili potpuno nestali te izgubili svojstva po kojima su bili proglašeni zaštićenima, preventivno zaštićenima ili evidentiranima za zaštitu temeljem prostorno-planske dokumentacije. Obnovom kulturne infrastrukture doprinosi se očuvanju kulturno-povijesne baštine KZŽ.</p> <p>Ostalo (+): Budućim poticanjem razvoja kulturnog turizma pozitivno se djeluje na ovu gospodarsku granu.</p>
3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine											
3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti											

Nakon provedenog *Scoping*-a ovlaštenik nalazi da je predmetna Strategija dokument multisektorski prikaz gospodarske i društvene situacije, demografskog stanja te stanja u okolišu na području KZZ koja uključuje i analitičke prikaze makroekonomskih i razvojnih stanja i trendova, razvojne potrebe KZZ i područja prirodnih i demografskih resursa, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem. Mjere Strategije su intervencije i aktivnosti u određenom sektoru/području i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata/aktivnosti. U skladu s navedenim, za predmetnu Strategiju u ovoj se fazi može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na komponente okoliša. Za projekte kojima će se utvrditi prostorni smještaj i obilježja pojedinih zahvata koji bi mogli imati značajan negativan utjecaj potrebno je provesti ocjenu o potrebi procjene/ocjenu prihvatljivosti.

1.2. Svrha i ciljevi izrade Strategije

Donošenjem *Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske* (NN 153/09), usvajanjem *Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013.* i donošenjem *Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija* (NN 53/10), pokrenut je sustavan proces strateškog planiranja razvoja na razini županija u Republici Hrvatskoj. U svim županijama osnovane su županijske razvojne agencije, usvojena je prva generacija županijskih razvojnih strategija izrađenih na načelu partnerstva, uspostavljena su županijska partnerstva radi postizanja konsenzusa oko definiranja razvojnih prioriteta županija i identifikacije prioriteta razvojnih projekata. Od tada kontinuirano jačaju administrativni kapaciteti za strateško planiranje i upravljanje razvojem na županijskoj razini. Usporedno s pripremanjem za korištenje EU fondova, županije i njihove razvojne agencije inicirale su koordinaciju županija na razini statističkih regija i počele ostvarivati suradnju. Spomenuti procesi na županijskoj razini poticani su i podupirani sa središnje razine, više kroz tehničku, a manje financijsku pomoć, u pravilu kroz projekte financirane iz pretprikladnih fondova EU (MRRFEU, 2015.).

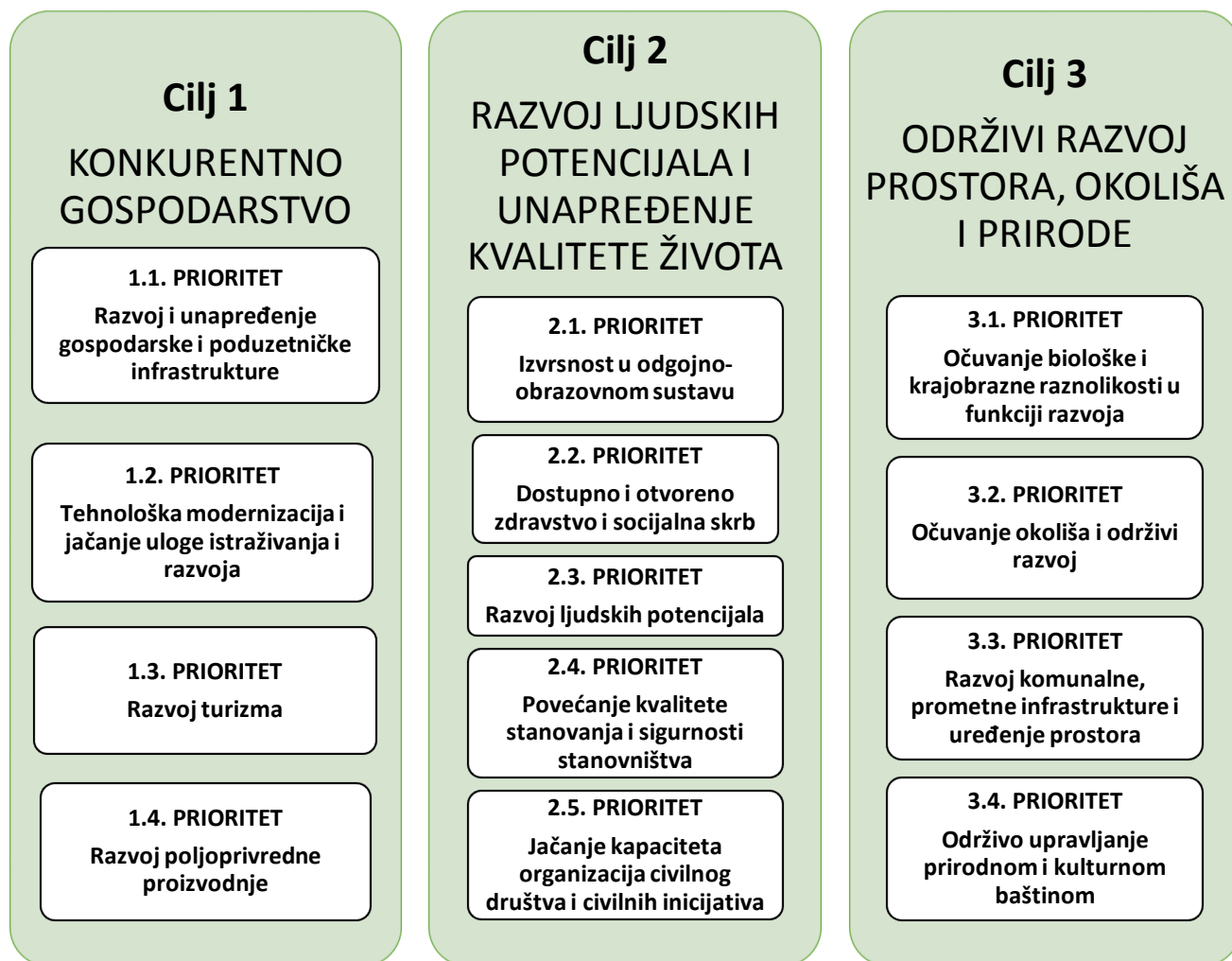
Sukladno *Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske* (NN 147/14) koji je stupio na snagu u siječnju 2015. godinu, KZZ započela je proces izrade nove Strategije. Odluka o početku postupka izrade Strategije usvojena je dana 28. listopada 2015. godine. Zagorska razvojna agencija, kao regionalni koordinator i tijelo imenovano od strane KZZ za koordinaciju izrade, praćenje i vrednovanje izrade Strategije, započela je postupak izrade Strategije sukladno navedenim Smjernicama.

Strategija je temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave (JP(R)S) u kojem se određuju ciljevi i prioriteta razvoja za područje JP(R)S u svrhu jačanja njenih razvojnih potencijala, s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja. Strategiju donosi JP(R)S u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.

Plan razvojnih programa koji JP(R)S donose sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje proračun mora biti u suglasju sa Strategijom.

Predmetna Strategija definira tri cilja: **Konkurentno gospodarstvo, Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode.** Svaki cilj podijeljen je na razvojne prioritete KZZ koji sadrže razradu ciljeva, a logično proizlaze iz vizije i ciljeva. Razvojni prioriteta konkretiziraju i utvrđuju sve sastavnice ciljeva. Prioriteta moraju biti: mjerljivi, ostvarivi, jasno formulirani, određeni rokom ostvarenja, međusobno sukladni (ne smiju se preklapati), sveobuhvatni, društveno i okolišno prihvatljivi, u skladu s prioritetima statističkih regija utvrđenih u Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske kao i s ciljevima u drugim relevantnim strateškim županijskim i državnim strategijama.

Tri specifična cilja s pripadajućim razvojnim prioritetima definirani su kako slijedi:

Slika 1.1 Pregled ciljeva i prioriteta Strategije razvoja KZŽ

Za svaki razvojni prioritet Strategijom su određene mjere organizirane unutar pojedinog razvojnog prioriteta. Pojedinačne mjere za svaki razvojni prioritet prikazane su u nastavku:

CILJ 1: KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Razvojni prioritet 1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture

- 1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
- 1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona
- 1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo
- 1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika
- 1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima
- 1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija
- 1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda

Razvojni prioritet 1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja

- 1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija
- 1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa
- 1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, te primjenu znanja

Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma

- 1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma
- 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture
- 1.3.3. Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara

1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije

Razvojni prioritet 1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje

1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU

1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda

1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva

1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva

1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje

CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

Razvojni prioritet 2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu

2.1.1. Pобољшanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja

2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno-obrazovnim ustanovama

2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju

2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada

Razvojni prioritet 2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb

2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama

2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova

2.2.3. Razvoj institucija i mreže za brigu o ranjivim skupinama

2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika socijalne podrške osobama kojima prijete socijalna isključenost

2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti

Razvojni prioritet 2.3. Razvoj ljudskih potencijala

2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada

2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje

2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja

2.3.4. Razvoj programa za mlade

2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima

2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima

Razvojni prioritet 2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva

2.4.1. Poticanje nastanivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta

2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite

2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga

Razvojni prioritet 2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa

2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem

2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)

2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva

2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a

CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE

Razvojni prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja

3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti

3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000

3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa

Razvojni prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj

3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete

3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora

3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša

Razvojni prioritet 3.3. Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora

3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje

3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta

3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture

3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)

3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava

Razvojni prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

3.4.1. Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine

3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine

3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti

2. Odnos Strategije s drugim nacionalnim planovima, programima i strategijama

U ovom poglavlju daje se pregled dokumentacije (planovi, programi i strategije) koja se odnosi na skupine obrađene u Strategiji, odnosno na njezine ciljeve i mjere. Prikazani su osnovni ciljevi navedenih dokumenata te njihova povezanost sa Strategijom. U tablici (Tablica 2.1) se prikazuju strategije važne za pojedinu skupinu (konkurentno gospodarstvo, ljudski potencijal i kvaliteta života, održivi razvoj, okoliš i priroda) te provedbeni dokumenti pojedinih strategija (planovi, programi). Dokumenti u tablici popisani su abecednim redoslijedom. Na kraju poglavlja zaključno se daje ocjena usuglašenosti dokumenata sa Strategijom.

Tablica 2.1 Odnos Strategije s drugim nacionalnim planovima, programima i strategijama

Strateški i planski dokumenti	Cilj i svrha dokumenta	Odnos Strategije i dokumenta
KONKURENTNO GOSPODARSTVO		
Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.	<p>Programom se provodi kohezijska politika EU-a i doprinosi cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta“ kroz poticanje ulaganja u infrastrukturne investicije (u područjima prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a) i pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti. Prioritetne osi programa su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija - korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije - poslovna konkurentnost - promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - zaštita okoliša i održivost resursa - socijalno uključivanje i zdravlje - obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje. 	<p>Među predviđenim mjerama Strategije nalazi se poticanje razvoja patenata i inovacija, jačanje istraživačke aktivnosti te poticanje formiranja novih istraživačkih i tehnoloških centara u KZZ. Unaprijeđenjem tehnologija i povezivanjem s poslovnim sektorom KZZ modernizirala bi se i diverzificirala proizvodnja te povećala konkurentnost na domaćem i stranom tržištu, što je u skladu s Operativnim programom Konkurentnost i kohezija. Mjere Strategije baziraju se i na promicanju korištenja obnovljivih izvora energije, informiranju lokalnog stanovništva o održivom razvoju i očuvanju okoliša te poticanju povećanja energetske učinkovitosti u KZZ.</p>
Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.- 2020.	<p>Osnovni cilj Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali jest pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Prioritetne osi programa su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visoka zapošljivost i mobilnost radne snage - socijalno uključivanje - obrazovanje i cjeloživotno učenje <p>pametna administracija.</p>	<p>Mjere Strategije predlažu poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja u KZZ, i to ulaganjem u izgradnju i obnovu predškolskih ustanova, modernizacijom osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova te podizanjem standarda postojećih ustanova. Predloženim razvojem obrazovnih centara kompetencija i izvrsnosti, usklađivanjem školskih programa s potrebama tržišta, identificiranjem i poticanjem sposobnosti pojedinaca te djece s poteškoćama u razvoju - povećala bi se njihova kompetencija, socijalna uključivost kao i buduća zapošljivost.</p>
Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. Ministarstvo poljoprivrede, 2015.	<p>U okviru Programa ruralnog razvoja RH identificirana su tri dugoročna strateška cilja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticati konkurentnost poljoprivrede - osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama - postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta. <p>Programom ruralnog razvoja RH planirano je i poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora.</p>	<p>Strategija propisanim mjerama potiče proizvodnju i distribuciju poljoprivrednih proizvoda te povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva, povrtlarstva i ekološke poljoprivredne proizvodnje. Organizacijom prodajnih prostora i distribucijom poboljšava se plasman proizvoda na tržište te se potiče konkurentnost ekoloških i autohtonih proizvoda. Planiranim potporama i sufinanciranjem također će se poticati razvoj stočarstva i mljekarstva. Povećano ulaganje utjecat će na poboljšanje uvjeta za konkurentnost na domaćem i inozemnom tržištu. Sukladno gore</p>

Strateški i planski dokumenti	Cilj i svrha dokumenta	Odnos Strategije i dokumenta
		navedenom, Strategija se u potpunosti slaže s Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine.
Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine NN 131/14	Opći cilj Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske je postizanje učinkovitog i održivog prometnog sustava na teritoriju RH. Među ciljevima nalazi se i unapređenje prometnog sustava u smislu organizacije i operativnog ustrojstva, s ciljem osiguranja efikasnosti i održivosti samog sustava.	Mjere Strategije predlažu ulaganje u prometnu infrastrukturu KZZ i opremu iste, modernizaciju signalne opreme, povećanje sigurnosti na željezničko – cestovnim prijelazima, povezivanje prometnih koridora KZZ te uspostavu integriranog prijevoza putnika u svrhu unaprijeđenja prometnog sustava, što je u skladu sa Strategijom prometnog razvoja RH.
Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011. – 2020. Ministarstvo gospodarstva, rada i obrtništva, 2011.	Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj prepoznaje klastere i klasterne organizacije kao alat za jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Stoga je cilj klasterkih organizacija: - povećanje izvoza i omogućavanje pristupa novim tržištima - transfer i uvođenje novih tehnologija u hrv. gospodarstvu - poboljšanje okvirmih uvjeta za inovacije - povezivanje raznih komplementarnih sektora i posredničkih organizacija - uvođenje i poboljšavanje normi kvalitete i procesa u klasterima i članovima klastera - jačanje znanja i vještina za razvoj klastera, jačanje kapaciteta klastera i klasterkih asocijacija/mreža.	Među predviđenim mjerama Strategije nalazi se povezivanje gospodarskih subjekata u poduzetničke zone, međusobno informiranje i suradnja s lokalnim vlastima. Također, potaknut će se konkurentnost i izvoz proizvoda na vanjsko tržište te smanjiti izoliranost malih poduzetnika. Razvoju hrvatskog gospodarstva, inovacija i patenata pomoći će umrežavanje poslovnog sektora s istraživačkim institucijama i unaprjeđivanje proizvodne tehnologije. Stručna i financijska pomoć za inovacije i patente, jačanje znanja i vještina poslovnog sektora doprinijet će modernizaciji i diverzifikaciji proizvodnje. Sve navedeno jest u skladu sa Strategijom razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011. – 2020.
Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. - 2020. NN 136/13	Strategija razvoja poduzetništva 2013. – 2020. godine izravan je odgovor na kratki prikaz uvjeta s općim ciljem povećanja konkurentnosti maloga gospodarstva u Hrvatskoj. Neki od ciljeva Strategije razvoja poduzetništva u RH su: - poboljšanje ekonomske uspješnosti (pružanje potpore poduzećima u modernizaciji postrojenja i opreme, uvođenje tehnologija, postupaka i normi te mjera za unapređenje učinkovitosti sektora proizvodnje) - poboljšani pristup financiranju, promocija poduzetništva (pružanje potpore osnivanju novih poduzeća te pomoći malim i velikim poduzećima, povećanje broja aktivnih poduzeća i jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima, pružanje potpore klasterima) - jačanje konkurentnosti hrvatskoga maloga gospodarstva na domaćem i na stranom tržištu - potpora razvoju opće svijesti o potrebi edukacije i usavršavanja te većem usvajanju cjeloživotnog učenja u malom gospodarstvu u RH.	Izgradnja i povezivanje gospodarskih subjekata u poduzetničke zone u KZZ te uspostavljanje jedinstvene podrške za promicanje ulaganja i sufinanciranje poduzetnika (i inovacija) neki su od najvažnijih ciljeva Strategije. Prepoznati preduvjeti za jačanje gospodarstva u KZZ su poticanje cjeloživotnog obrazovanja, edukacija za poduzetnike, modernizacija tehnologije te povezivanje znanstvenog i poslovnog sektora kako bi se povećala kvaliteta proizvoda. Krajnji cilj koji obuhvaća jačanje konkurentnosti KZZ na domaćem i inozemnom tržištu u skladu je sa Strategijom razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj.
Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.g. NN 55/13	Strategija razvoja turizma RH do 2020. daje odgovor na pitanje kakav turizam Hrvatska želi i treba razvijati te utvrđuje ključne aktivnosti turističke politike usmjerene na osiguravanje proizvodnih, institucionalnih, organizacijskih i ljudskih pretpostavki za poboljšavanje konkurentne sposobnosti hrvatskog turizma i korištenje resursne osnove na načelima odgovornog i održivog razvoja. Očekivana su kretanja u razvoju ključnih proizvodnih grupa za RH i to: nautičkog, zdravstvenog turizma, kulturnog turizma, cikloturizma, eno i gastroturizma, pustolovno-sportskog te poslovnog turizma.	Strategija je u skladu je s ciljevima razvoja selektivnih oblika turizma i poticanja razvoja inovativnih turističkih proizvoda Strategije razvoja turizma RH do 2020. g. Naglasak na razvoju topličkog, zdravstvenog, kulturnog turizma te cikloturizma u KZZ poklapa se s ciljevima Strategije razvoja turizma koja je prepoznala upravo ove turističke grane i proizvode kao one zadužene za vremensko produljenje turističke aktivnosti, disperzije turističke aktivnosti na cijelo područje

Strateški i planski dokumenti	Cilj i svrha dokumenta	Odnos Strategije i dokumenta
		Hrvatske te povećanje turističke potrošnje u Hrvatskoj.
Strateške odrednice za razvoj zelenog gospodarstva – „Zeleni razvoj Hrvatske“ Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, 2011.	Strateške odrednice zelenog razvoja izrađene su s ciljem usmjeravanja dugoročnog razvoja države prema održivom razvoju, zaštiti okoliša, iskorištenju prirodnih resursa i učinkovitom gospodarenju u svim segmentima gospodarstva, javnih i osobnih potreba.	Informiranje lokalnog stanovništva o prednostima korištenja obnovljivih izvora energije u KZZ te prelazak na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, koja bi smanjila emisiju stakleničkih plinova u atmosferu, u skladu je s odrednicama definiranim „Zelenim razvojem Hrvatske“.
Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, 2015.	Cilj Nacionalne strategije za razvoj društvenog poduzetništva je stvaranje poticajnog okruženja za razvoj društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj, zakonodavnih i fiskalnih okvira, financijske i tehničke potpore društvenim poduzetnicima, definiranje kriterija i instrumenata za prepoznavanje, praćenje i razvoj društvenih poduzetnika te izobrazbe na svim razinama radi prepoznavanja važnosti društvenog poduzetništva kao bitne komponente gospodarskog razvitka.	Mjere Strategije vezane uz jačanje razvoja socijalnog poduzetništva u skladu su sa Strategijom razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine. Ovom Strategijom potiče se jačanje organizacija civilnog društva (OCD) u području socijalnih inovacija, međusektorske suradnje te zapošljavanje socijalno ugroženih skupina i njihovo uključivanje u djelovanje OCD-a te vraćanje ostvarenog profita u zajednicu. Društveno poduzetništvo može značajno doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva, posebice društvenoj koheziji, borbi protiv siromaštva i povećanom zapošljavanju, kreiranju novih proizvoda, konkurentnosti, očuvanju resursa, vrednovanju baštine i bioraznolikosti te unapređenju kvalitete života kroz poslovanje za društvenu dobrobit.
RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA		
Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020. NN 116/12	Nacionalna strategija razvoja je krovni dokument koji utvrđuje kontekst, viziju, prioritete, ciljeve i ključne mjere u zdravstvu Republike Hrvatske u razdoblju do 2020. g. Republika Hrvatska svoja prava, obveze, zadaće i ciljeve na području zdravstvene zaštite ostvaruje tako da: - planira zdravstvenu zaštitu i određuje strategiju razvoja zdravstvene zaštite - osigurava zakonsku osnovu za ostvarivanje ciljeva zdravstvene zaštite - osigurava uvjete za zdravstveno prosvječavanje stanovništva - osigurava razvoj zdravstveno-informacijskog sustava u Republici Hrvatskoj - osigurava uvjete za edukaciju zdravstvenih kadrova.	Strategijom je planirano unapređenje tehnološke opreme, povećanje dostupnosti zdravstvenih usluga, edukacija zdravstvenih djelatnika i naglašavanje lječilišne ponude (zdravstvenog turizma) u KZZ.
Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. godine NN 68/13	Glavni ciljevi razvoja sustava zaštite od požara i prioritete kroz preventivno i operativno djelovanje su: smanjiti broj nastalih požara, smanjiti broj stradalih osoba, smanjiti materijalnu štetu nastalu uslijed posrednog i neposrednog djelovanja požara, unaprijediti sustav vatrogastva te redefinirati status vatrogasaca. Da bi se postigli zadani ciljevi potrebno je: - osposobljavanje i edukacija stručnih kadrova za preventivno provođenje protupožarne zaštite, kao i operativno djelovanje - održavati i nabavljati potrebna materijalno-tehnička sredstva i opremu za preventivno i operativno djelovanje - provoditi uvježbavanje i edukaciju ljudskih potencijala.	Nabava nove vatrogasne opreme, izrada plana zaštite i intervencija, promocija te jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga u KZZ pridonijet će sigurnosti stanovništva, zaštiti ljudskih života i kvaliteti življenja. Navedene mjere Strategije u skladu su s Nacionalnom strategijom zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. godine.
	Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije definirano je pet ciljeva koji se odnose na cijelu vertikalnu odgoja i obrazovanja,	Strategija svojim mjerama predlaže razvoj Centra za mlade, dodatno osposobljavanje

Strateški i planski dokumenti	Cilj i svrha dokumenta	Odnos Strategije i dokumenta
Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije NN 124/14	<p>bez obzira na to radi li se o formalnim ili neformalnim oblicima izvođenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izgraditi sustav za identificiranje, poticanje, razvoj sposobnosti i potencijala pojedinaca te ojačati službe za cjeloživotno osobno i profesionalno usmjeravanje - unaprijediti kvalitetu i uspostaviti sustav osiguravanja kvalitete - razviti procese i sustav priznavanja neformalno i formalno stečenih znanja i vještina - unaprijediti sustav trajnoga profesionalnog razvoja i usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika - poticati primjenu informacijske i komunikacijske tehnologije u učenju i obrazovanju. 	obrazovnog kadra, aktivnosti formalnog i neformalnog obrazovanja, edukacije o EU fondovima i projektima, unaprjeđenje istraživanja ponude i potražnje na tržištu te jačanje kompetencije stanovništva KZZ kroz cjeloživotno učenje i razvoj osobnih potencijala, znanja i vještina.
Strategija razvoja ljudskih potencijala KZZ	<p>Prioritetni ciljevi KZZ su unaprijeđenje znanja, vještina i kompetencija u funkciji konkurentnog gospodarstva, razvoj i usklađivanje programa obrazovanja s potrebama tržišta rada te povećanje razine zapošljivosti, produktivnosti i socijalne kohezije.</p>	<p>Mjere predložene za ostvarivanje cilja o razvoju ljudskih potencijala i unaprjeđenju kvalitete života u Strategiji u potpunosti su usklađene sa Strategijom razvoja ljudskih potencijala KZZ. Obuhvaćaju poboljšanje kvalitete života i sigurnost stanovnika, bolje obrazovanje za sve dobne skupine, razvoj i modernizaciju obrazovnih ustanova i odgojno-obrazovnih kadrova, usklađivanje mreže srednjoškolskih programa s potrebama tržišta rada koje bi rezultiralo većom stopom zapošljavanja u KZZ. Poticanje i usmjeravanje prema konkurentskom gospodarstvu i ekološkoj proizvodnji u KZZ povećalo bi konkurentnost na domaćem i stranom tržištu.</p>
Strategija razvoja ranog i predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalno operativno tijelo za izradu Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, 2013	<p>Temeljni cilj Strategije je osiguranje kvalitetnog odgoja i obrazovanja koje pruža jednake mogućnosti svakom djetetu i mladoj osobi i koje u značajnoj mjeri pridonosi razvoju ljudskih resursa kao ključnog čimbenika društvenog razvoja. Riječ je o odgoju i obrazovanju koje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivno potiče cjeloviti osobni razvoj svakog djeteta i mlade osobe - omogućuje stjecanje znanja, vještina i stavova potrebnih za uspješan život u suvremenom društvu - promiče aktivno demokratsko građanstvo, društvenu jednakost i temeljne demokratske vrijednosti - pridonosi društvenom i gospodarskom razvitku zemlje. 	<p>Unaprjeđivanje programa vrtića, raznovrsniji sadržaji sukladni potrebama djece te uspostavljanje sustava rane identifikacije razvojnih potreba i mogućih teškoća, ali s druge strane i identificiranje darovitih učenika, poticanje njihovih sposobnosti i potencijala samo su neki od ciljeva koje KZZ predlaže Strategijom. Modernizacijom osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova postiglo bi se kvalitetnije obrazovanje što bi doprinijelo društvenom i gospodarskom razvitku KZZ.</p>
Strategija stručnog usavršavanja za profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika 2014.-2020.	<p>Cilj jest unaprijediti kvalitetu, učinkovitost i relevantnost sustava stručnog usavršavanja okvirima Agencije za odgoj i obrazovanje kako bi bio što poticajni za profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika, a s ciljem unapređenja kvalitete nastave te razvoja učeničkih kompetencija. Također, cilj Strategije stručnog usavršavanja za profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika je poboljšanje kvalitete i učinkovitosti institucija odgovornih za obrazovanje i usavršavanje.</p>	<p>Organizacijom dodatnog osposobljavanja obrazovnog kadra (nastavnika, profesora, odgajatelja) i edukacijama, što se predlaže mjerama Strategije, unaprijediti bi se kvaliteta nastave i obrazovanja u KZZ.</p>
Strategija razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine NN 70/15	<p>Cilj Strategije razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine je osiguranje pravodobne, pouzdane i kvalitetne javne usluge korisnicima radi osiguravanja višeg životnog standarda svih građana i stvaranja poticajne poduzetničke okoline. Od Strategije se očekuje poticanje promjena u javnoj upravi na zadovoljstvo korisnika i doprinos gospodarskom razvoju. Neki od glavnih ciljeva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećanje učinkovitosti i djelotvornosti u sustavu javne uprave 	<p>Provedbom mjera Strategije omogućila bi se edukacija, usavršavanje i dodatna izobrazba za djelatnike javne uprave KZZ kako bi se unaprijedio javni sektor i kvaliteta poslovanja. Uvođenjem modela ocjenjivanja zadovoljstva korisnika uslugama javne uprave dobila bi se povratna informacija o učinkovitosti javne uprave KZZ u svrhu budućeg povećanja</p>

Strateški i planski dokumenti	Cilj i svrha dokumenta	Odnos Strategije i dokumenta
	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje razine kvalitete javnih usluga - viša razina otvorenosti, transparentnosti i pristupačnosti javnopravnih tijela. 	kvalitete. Sve gore navedeno ukazuje kako su strategije u potpunosti usklađene.
ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE		
<p>Dugoročna strategija za poticanje ulaganja u obnovu nacionalnog fonda zgrada Republike Hrvatske NN 74/14</p>	<p>Glavni cilj Dugoročne strategije za poticanje ulaganja u obnovu nacionalnog fonda zgrada RH jest, na osnovu utvrđenog ekonomsko-energetski optimalnog modela obnove zgrada, identificirati djelotvorne mjere za dugoročno poticanje troškovno učinkovite integralne obnove fonda zgrada Republike Hrvatske do 2050. godine, koji obuhvaća sve zgrade stambenog i nestambenog sektora. Mjere za poticanje integralne obnove zgrada država članica Europske unije obuhvaćaju i demonstracijske i pilot projekte.</p>	<p>Povećanje energetske učinkovitosti zgrada kao prioritet KZZ doprinijet će približavanju cilja Dugoročne strategije za poticanje ulaganja u obnovu nacionalnog fonda zgrada RH.</p>
<p>Nacionalna strategija zaštite okoliša NN 46/02</p>	<p>Dugoročni nacionalni ciljevi u zaštiti okoliša RH su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sačuvati i unaprijediti kakvoću voda, mora, zraka i tla u Republici Hrvatskoj - održati postojeću biološku raznolikost u Republici Hrvatskoj - sačuvati prirodne zalihe, a osobito integritet i značajke područja posebnih prirodnih vrijednosti (more, obala i otoci, planinski dio Republike Hrvatske itd.) <p>Opći prioriteti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podizanje svijesti o potrebi zaštite okoliša, obrazovanje za okoliš - reduciranje potrošnje energije iz neobnovljivih izvora - integralni pristup u borbi protiv zagađivanja (osobito zraka, mora, voda i tla) - djelovanje usmjereno k prevenciji nastanka otpada (sustav gospodarenja otpadom). 	<p>Nacionalna strategija zaštite okoliša i Strategija prepoznale su jednake probleme koji proizlaze iz energetskog sektora te gospodarenja otpadom. Ciljevi Strategije obuhvaćaju unapređenje zaštite i očuvanje prirode KZZ provođenjem akcija zaštite, njeno održivo korištenje, održavanje i unapređenje postojećih zaštićenih prirodnih vrijednosti te područja ekološke mreže. Edukacijom lokalnog stanovništva o prednostima korištenja obnovljivih izvora energije, važnosti područja pod Natura 2000 te o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti KZZ podiže se opća svijest o potrebi zaštite okoliša. Uvođenje i uspostava sustava za mjerenje kakvoće zraka i stanja tla KZZ uvelike bi olakšalo pravovremeno reagiranje na povećanje onečišćujućih tvari u zraku i sanaciju klizišta i onečišćenog tla.</p>
<p>Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš NN 46/02</p>	<p>Osnovni cilj Strategije je očuvanje okoliša Republike Hrvatske na načelima održivog razvoja kroz ostvarivanje sljedećih koraka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - integriranje zaštite okoliša u druge sektore (poljoprivreda, šumarstvo, turizam, energetika, industrija, rudarstvo, promet, ...) radi smanjenja onečišćenja okoliša i održivog korištenja prirodnih dobara - uspostava cjelovitog monitoringa i jedinstvenog informacijskog sustava - jačanje svijesti javnosti i uključivanje javnost u proces donošenja odluka i provedbe mjera. 	<p>Jačanje svijesti lokalnog stanovništva KZZ o potrebi unaprijeđenja zaštite i očuvanja prirode, provedba istraživačkih projekata, akcija i edukativnih radionica za javnost, stavljanje očuvane prirode u sustav turističke ponude usklađene su mjere Strategije sa Strategijom i nacionalnim planom djelovanja na okoliš. U svrhu praćenja stanja tla, voda i kakvoće zraka u KZZ, planirana je uspostava sustava za mjerenje stanja i monitoringa navedenih sastavnica.</p>
<p>Nacionalna šumarska politika i strategija NN 120/03</p>	<p>Opći je cilj povećati doprinos nacionalnom gospodarstvu održivim gospodarenjem, korištenjem i sveobuhvatnom zaštitom šumskih resursa i bioraznolikosti, primjenjujući rezultate istraživanja, poštivanje međunarodnih norma i rezolucija, i uvažavajući prava lokalne zajednice.</p> <p>Strateške aktivnosti za ostvarivanje cilja (korištenja biomase za energiju):</p> <ul style="list-style-type: none"> - provođenje inventarizacije nekorištene biomase kao potencijalnoga energetskog resursa - u suradnji s drugim sektorima, definiranje i uspostavljanje inicijativa za korištenje biomase na osnovi provedbe Kyoto protokola - korištenje biomase kao glavnog izvora energije u šumskim područjima. 	<p>Mjerama Strategije potiče se primjena obnovljivih izvora energije te korištenje sustava grijanja na biomasu. Promiče se kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina te očuvanje bioraznolikosti šuma. Sukladno navedenom, Strategija je u skladu s Nacionalnom šumarskom politikom i strategijom.</p>

Strateški i planski dokumenti	Cilj i svrha dokumenta	Odnos Strategije i dokumenta
Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske NN 130/05	<p>Svrha Strategije je uspostaviti okvir unutar kojega će Hrvatska morati smanjiti količinu otpada koji proizvodi, a otpadom koji je proizveden održivo gospodariti.</p> <p>U okviru cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, u Hrvatskoj su navedeni sljedeći važniji ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odvajanje nastajanja otpada od gospodarskog rasta i postizanje značajnog sveukupnog smanjenja volumena nastalog otpada - povećavanje odvojenog skupljanja otpada - povećavanje udjela kontroliranog skupljanja i zbrinjavanja otpada - izgradnja građevina i uređaja za obradu otpada. 	Smanjivanjem količine otpada na mjestu nastanka, uređenjem reciklažnih dvorišta po zonama u KZŽ, daljnjim sortiranjem sakupljenog otpada, razvojem regionalnog centra i pretovarnih stanica te ulaganjem u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenje otpadom usklađuju se ciljevi Strategije sa Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.
Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske 2015.-2021. (nacrtni)*	<p>Plan ima za zadatak uspostavu cjelovitog i učinkovitog sustava gospodarenja otpadom, koji će se ostvariti provedbom aktivnosti sanacije i zatvaranja postojećih neusklađenih odlagališta otpada, divljih odlagališta, crnih točaka te unaprijeđenjem sustava odvojenog sakupljanja i obrade otpada. Osnovni ciljevi gospodarenja otpadom u RH su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprječavanje nastanka otpada - Povećanje iskorištenja korisnih sirovina - Unaprijeđenje sustava gospodarenja posebnim kategorijama otpada - Smanjenje ukupne količine otpada koji se odlaže na neusklađena odlagališta - Smanjenje količina biorazgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na odlagalištima otpada - Unaprijeđenje sustava gospodarenja opasnim otpadom. 	Izgradnja reciklažnih dvorišta, uspostava zelenih otoka, smanjenje ukupne količine otpada koji se odlaže na odlagališta i sanacija divljih odlagališta te daljnje sortiranje otpada zajednički su ciljevi Strategije i Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske 2015.-2021.
*Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske 2015.-2021. (nacrtni) - http://www.mzoiip.hr/doc/nacrtni_plana_gospodarenja_otpadom_republike_hrvatske_za_razdoblje_2015-2021.pdf		
Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine NN 139/13	Svrha Plana je definiranje i razrada ciljeva i mjera po sektorima utjecaja s prioritetima, rokovima i nositeljima provedbe mjera, s glavnim ciljem zaštite i trajnog poboljšanja kvalitete zraka na području Republike Hrvatske, posebice na područjima na kojima kvaliteta zraka nije prve kategorije, zaštite ozonskog sloja te ublažavanja klimatskih promjena.	Povećanjem energetske učinkovitosti u sektorima zgradarstva, prometa, javne rasvjete i industrije te izgradnjom područnih sustava grijanja na biomasu i poticanjem korištenja OIE sustava na javnim objektima predviđeni učinak bit će postizanje energetske održivosti i smanjenje emisije CO ₂ te drugih stakleničkih plinova, što je u skladu s Planom zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine.
Program energetske obnove višestambenih zgrada za razdoblje od 2014. do 2020. godine s detaljnim planom za razdoblje od 2014. do 2016. godine NN 78/14	Najznačajniji očekivani učinci provedbe Programa energetske obnove višestambenih zgrada jesu smanjenje izdataka građana za energiju u iznosu 92 milijuna kuna godišnje, smanjenje emisija CO ₂ od oko 62 000 tona godišnje te smanjenje energetske siromaštva i opće poboljšanje uvjeta stanovanja.	Provedba mjera Strategije i sanacija energetske neučinkovite pročelja zgrada i imovine dovela bi do novčanih ušteda, smanjila bi se potrošnja energije i emisija CO ₂ u atmosferu te bi se poboljšala kvaliteta života stanovnika. Niti jedna od predviđenih mjera Strategije ne odstupa od Programa energetske obnove višestambenih zgrada za razdoblje od 2014. do 2020. godine s detaljnim planom za razdoblje od 2014. do 2020. godine.
Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske NN 130/09	Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske, planirano je da će udio obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije u 2020. godini iznositi 20 %. Republika Hrvatska posjeduje dostatne količine biomase koja je najsigurniji oblik obnovljivih izvora energije jer kao sirovina	Planirano korištenje različitih oblika obnovljive energije, predloženo mjerama Strategije, bazirano je na korištenju sustava OIE na javnim objektima i izgradnji područnih sustava grijanja na biomasu u KZŽ. Rješavanje

Strateški i planski dokumenti	Cilj i svrha dokumenta	Odnos Strategije i dokumenta
	obuhvaća šumsku, poljoprivrednu biomasu te biomasu nastalu prilikom proizvodnih procesa i dr., kao i mogućnost proizvodnje bioplina prilikom korištenja stajskog gnojiva, zelenog otpada te organskog otpada koji nastaje prilikom obrade otpadnih voda, itd. Plan je do 2020. godine upotrebljavati oko 26 PJ energije iz biomase. Značajan potencijal za proizvodnju šumske biomase nalazi su u privatnim šumama u kojima se uglavnom proizvodi ogrjevno drvo.	problema energetske neučinkovite javne rasvjete, osim povećanja energetske učinkovitosti, pridonijet će i smanjenju troškova održavanja osvijetljenih gradskih površina.
Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske NN 30/09	Republika Hrvatska ostvarit će stabilnost i napredak u razvoju ako u okviru općih ciljeva uravnoteženim politikama: <ul style="list-style-type: none"> - osigura energetske sigurnost i učinkovitost - izgradi kvalitetno javno zdravstvo - omogućiti visoki prosjek obrazovanosti stanovništva - izgradi sustav posebnih mjera za socijalno ranjiv dio stanovništva - ostvari upravljanje te racionalno postupanje sa svim prirodnim resursima - ostvari dobro praćenje stanja okoliša učinkovitim sustavom kontrole emisija - učinkovito zaštititi dijelove prirode i sastavnice okoliša - poduzme mjere za ublažavanje klimatskih promjena, odnosno prilagodi se klimatskim promjenama te minimizira svoj utjecaj na nastajanje istih. 	Strategija razvoja KZŽ u svojim mjerama ističe važnost povećanja energetske učinkovitosti, korištenje obnovljivih izvora energije, unaprjeđenje kvalitete i uvjeta rada zdravstvenih ustanova, razvoj obrazovnih centara izvrsnosti, jačanje razvoja socijalnog poduzetništva i civilnog sektora te unaprjeđenje zaštite i očuvanje prirode i njeno održivo korištenje. Sukladno gore navedenom, Strategija je usklađena s općim ciljevima Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske.
Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske NN 143/08	Opći strateški ciljevi: <ul style="list-style-type: none"> - očuvati sveukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost kao temeljnu vrijednost i potencijal za daljnji razvitak Republike Hrvatske - osigurati integralnu zaštitu prirode kroz suradnju s drugim sektorima - ispuniti obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora na području zaštite prirode, biološke sigurnosti, pristupa informacijama - razvijati mehanizme provedbe propisa kroz jačanje zakonodavnih i institucionalnih kapaciteta, obrazovanjem, razvojem znanstvenih resursa, obavješćivanjem, razvojem mehanizama financiranja. 	Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti, održivo korištenje prirodne i kulturne baštine KZŽ doprinijet će očuvanju identiteta KZŽ. Obnovom kulturne infrastrukture očuvat će se kulturno-povijesna baština KZŽ. Sve predložene mjere Strategije usuglašene su sa Strategijom i akcijskim planom zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske.

2.1. Zaključak o usuglašenosti dokumenata sa Strategijom

Strategija predstavlja krovni dokument za razvoj KZŽ, u kojem su određeni ciljevi i prioriteti razvoja ovog područja u svrhu jačanja njenih razvojnih potencijala unutar tri skupine: konkurentno gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života te održivi razvoj, okoliš i priroda. Planovi, programi i strategije obrađeni su u ovom poglavlju kako bi se definirao odnos ciljeva tih dokumenata i ciljeva Strategije. S obzirom na gore navedeno, može se zaključiti kako je Strategija usuglašena sa svim navedenim strateškim i planskim dokumentima s kojima se podudara u ciljevima i smjernicama.

3. Podaci o postojećem stanju okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije

3.1. Priroda

Promocija i poticanje zaštite okoliša, održivog razvoja i očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti u KZŽ odvija se kroz akcije i projekte KZŽ (*REMEDISANUS*, *Ride & Bike*), Zagorske razvojne agencije (*Ride & Bike*, *Prirodna i kulturna baština kroz igru*, *REMEDISANUS*), Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području KZŽ (u daljnjem tekstu: Javna ustanova) (projekti *Ptiček*, *Monitoring divljih svojti*, *Praćenje stanja ugroženih ptica*, brojni istraživački projekti), a u suradnji s drugim institucijama, udrugama građana te osnovnim i srednjim školama. Također, Javna ustanova organizira brojne radionice u Centru za prirodu „Zagorje“ s ciljem buđenja zanimanja djece za prirodu te razvijanja i jačanja ekološke svijesti te provodi razne aktivnosti u svrhu informiranja i edukacije pojedinih ciljanih skupina. KZŽ sufinancirala je uređenje reciklažnih otoka u 2014. godini, a potpore za sanaciju divljih odlagališta KZŽ je dodijelila 2013., 2014. i 2015. godine jedinicama lokalne samouprave.

Projektom *Šume – zelena pluća Zagorja* Javna ustanova priključila se obilježavanju 2011. godine kao Međunarodne godine šuma, s ciljem podizanja svijesti o održivom upravljanju, očuvanju i održivom razvoju svih tipova šuma. Projekt je sufinanciran uz pomoć Ministarstva kulture. Javna ustanova, zajedno s KZŽ, 2014. godine izdala je treće, dopunjeno izdanje vodiča za šumovlasnike pod nazivom *Bioraznolikost u privatnim šumama – što je i kako je očuvati?*. Prvo izdanje vodiča tiskano je u sklopu projekta *Šume – zelena pluća Zagorja* 2011. godine, a drugo izdanje tiskano je 2013. godine. Autor vodiča je prof. dr. sc. Ivan Martinić sa Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Turistička zajednica KZŽ, KZŽ i ZARA sudionici su projekta *Označitev ob sotli - Intereg III A Označitev ob Sotli*, u okviru kojega su postavljeni novi i jednoznačni turistički i informativni znakovi u KZŽ, označene vinske ceste i staze za pješaćenje te postavljena smeđa turistička signalizacija u cijeloj KZŽ.

3.1.1. Krajobrazna raznolikost

KZŽ se nalazi u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i predstavlja zasebnu geografsku cjelinu koja se pruža sa sjevera od vrhova Macelja i Ivančice do Medvednice na jugu, te od rijeke Sutle na zapadu, do porječja Krapine i Lonje na istoku. Glavne vrijednosti ovog područja čini krajobrazno raznolik prostor slikovito istaknutih reljefnih oblika s dominacijom brežuljaka koji okružuju šumovita peripanonska brda Kalnik, Ivančicu, Medvednicu i druga. Krajobraz je uglavnom kultiviran s većim udjelom poljoprivrednih površina kojima naglašeno kontrastiraju brdski masivi obrasli pretežno bjelogoričnim šumama.

Reljefna obilježja KZŽ očituju se kroz tri osnovne vrste reljefa: najniži dio predstavljaju naplavne ravni, zatim brežuljkasti krajevi (pobrđa) i gorski masivi kao elementi alpske građe i reljefa. Aluvijalna ravan Krapine zauzima velike površine na visinama od oko 120 m, te je pretežno kultivirana budući je pogodna za razvoj poljoprivredne djelatnosti, za urbanizaciju i izgradnju infrastrukturnih koridora, dok su ostale ravni manjih površina i pretežno su poljoprivredne površine. Na prigorskim pojasevima i podgorjima brežuljkastih krajeva su najzastupljenije šumske površine, dok su pobrđa najzastupljeniji pojasevi brežuljkastih krajeva koji nisu vezani uz gorske masive i čime predstavljaju izdvojene reljefne cjeline značajne za poljoprivrednu proizvodnju s manjim udjelom šumskih površina. Gorski masivi Maceljsko gorje (628 m), Ivančica (1060 m), Strahinčica (846 m) i Medvednica (1032 m) čine znatne površine Županije, a značajne su zbog šumskih površina i izvora pitke vode. Činitelj izražene vertikalne raščlanjenosti ponajprije je velik broj rasjeda uvjetovanih neotektonskom aktivnošću. Najveći dio KZŽ nalazi se na slivu rijeke Krapine koja sa svojim pritokama s obronaka Ivančice i Medvednice predstavlja glavni vodotok, manji zapadni dio Županije nalazi se na slivu granične rijeke Sutle, dok neznatan dio pripada Dravskom slivu, slivu rijeke Lonje i neposrednom slivu rijeke Save. Na području gorja su na različitim dubinama zastupljene podzemne vode i veći broj izvora manjih kapaciteta koji predstavljaju jedine rezerve za opskrbu vodom, te su kao takve uključene u vodoopskrbni sustav. Duž tektonskih rasjednih zona javljaju se termalno-mineralni izvori.

Izgrađena područja čine 6,1 % KZŽ. To su pretežno slabije razvijena naselja seoskih obilježja, manjih površina i disperzno raspoređena po brežuljkastim područjima i pobrdima, koja tako uklopljena u krajolik predstavljaju tradicionalni tip naselja. Takva naselja su većinom izvrgnuta depopulaciji. Urbana područja su područja prijelaznih obilježja između sela i urbaniziranog prostora, svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Razvijaju se na jačim infrastrukturnim pravicima pretežno u dolinama vodotoka formirajući neprekinuto građevinsko područje izduženog tipa što

odudara od tradicijske slike naselja. Najznačajnija su Krapina, Oroslavje i Zabok koji zadovoljavaju kriterije grada i zbog veće koncentracije industrije imaju najmanji broj aktivnog poljoprivrednog stanovništva.

3.1.2. Bioraznolikost

Na području KZŽ nalazi se dio Parka prirode Medvednica (27 % njegove ukupne površine) i još 15 zaštićenih lokaliteta koje karakterizira velika zastupljenost ruralnih krajobraza te značajna raznolikost biljnih i životinjskih zajednica.

3.1.2.1 Raznolikost vrsta

Veliki broj biljnih i životinjskih vrsta u KZŽ je ugroženo zbog različitih prirodnih čimbenika koji utječu na smanjenje veličine populacije vrsta ili antropogenog učinka koji uzrokuje sve veći pritisak na prirodu.

Pokazalo se da je oko 60 % uzročnika ugroženosti biljnih vrsta povezano s gubitkom staništa. Promjene koje su rezultirale negativnim posljedicama su odvodnjavanje močvarnog staništa, razvoj brojnih naselja i gospodarskih djelatnosti, promjene vodnog režima, promjene u poljoprivredi i gradnja infrastrukture.

Od kritično ugroženih biljnih vrsta KZŽ ističu se vrste staništem vezane uz cretove npr. okruglolisna rosika (*Drosera rotundifolia* L.) i cretna breza (*Betula pubescens* Ehrh.).

KZŽ je osobito bogata slatkovodnim ekosustavima koji su osjetljivi i izvrgnuti negativnim čovjekovim djelovanjem. Sve veće onečišćenje rijeka i potoka otpadnim vodama iz industrije i kućanstava, regulacija i pregradnja vodotoka, uklanjanje drvenaste vegetacije uz korita, invazivne vrste riba i drugi čimbenici negativno utječu na populacije riba i ostalih organizama vezanih uz vodena staništa zbog čega je velik broj vrsta ugrožen ili će u skoroj budućnosti postati ugrožen.

Prema Crvenoj knjizi vodozemaca i gmazova RH na području KZŽ u kategoriji gotovo ugrožene vrste (NT) zabilježene su 4 vrste: crveni mukač (*Bombina bombina*), veliki vodenjak (*Triturus carnifex*), barska kornjača (*Emys orbicularis*) i riđovka (*Vipera ammodytes*). Najveći razlog ugroženosti vodozemaca je nestanak i uništavanje njihovih staništa (regulacija vodotoka), primjena pesticida u poljoprivredi, onečišćenje voda, stradavanje na prometnicama te unos stranih vrsta. Gmazove danas najviše ugrožava čovjek uništavanjem, degradacijom i fragmentacijom staništa, unošenjem stranih vrsta te ilegalnim komercijalnim lovom.

Uska vezanost uz staništa, složenost životnoga ciklusa i potreba za različitim staništima tijekom godine samo su neka svojstva brojnih vrsta ptica u KZŽ, ali upravo ih ona čine dobrim pokazateljima stanja u okolišu. Ujedno su, zbog tih svojstava, ptice veoma osjetljive na vanjske utjecaje i promjene u staništima. Prema crvenoj knjizi ptica RH, za područje KZŽ, tetrijeb ruševac (*Tetrao tetrix*) se smatra regionalno izumrlom vrstom (RE), kritično ugrožene (CR) su patuljasti orao (*Hieraaetus pennatus*) i zlatovrana (*Coracias garrulus*), a u kategoriji osjetljive vrste (VU) zabilježene su tri vrste: kosac (*Crex crex*), sivi sokol (*Falco peregrinus*) i golub dupljaš (*Columba oenas*).

Slika 3.1 Zlatovrana (Izvor: Službene stranice KZZ)

Mnoga staništa sisavaca, ali i drugih životinja i biljaka, ugrožena su zbog promjena staništa, prestanka tradicionalnog načina života (zarastanje livada u šikare), upotrebe pesticida, onečišćenja okoliša, stvaranja divljih deponija, ilegalne sječe šuma te požara.

Prema provedenom istraživanju i Crvenoj knjizi vretenaca na području KZZ u kategoriji ugrožene vrste zabilježena je vrsta veliki kralj (*Aeshna grandis*), u kategoriji osjetljive vrste zabilježene su dvije vrste: mala zelendjevica (*Lestes virens*) i rogati regoč (*Ophiogomphus cecilia*).

Zaštitu, održavanje i promicanje zaštićenih prirodnih vrijednosti na području KZZ u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode provodi Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode KZZ. Također, Ustanova osigurava neometano odvijanje prirodnih procesa i održivo korištenje prirodnih dobara te nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode na zaštićenim područjima kojima upravlja Ustanova.

3.1.1.2. Staništa

Biljni svijet Hrvatskoga zagorja pripada ilirskoj provinciji Eurosibirsko-sjevernoameričke biogeografske regije. Karakteriziraju ga tri klimatsna vegetacijska područja: panonska varijanta šume bukve i jele (*Abieti-Fagetum „pannonicum“*) u višem gorskome pojasu, bukova šuma s bekicom (*Luzulo-Fagetum sylvaticae*) u nižem gorskom pojasu i ilirska šuma hrasta kitnjaka i običnoga graba (*Epimedio-Carpinetum betuli*) u brdskom i nizinskom pojasu. Za vegetacijsku karakterizaciju Hrvatskog zagorja važan je prije svega stvarno postojeći prirodni, šumski, travnjački i ostali vegetacijski pokrov.

U Hrvatskom zagorju je znatno zastupljen gorski pojas, a odlikuje se, za tamošnje prilike, najnepovoljnijim orografsko-klimatskim i ostalim ekološkim uvjetima. U njemu se dobro razlikuju viši i niži pojas, odnosno potpojasevi. U višem pojasu, tj. u vršnome dijelu Medvednice, na Maclju i Ivanščici, vegetacija je obilježena panonskom varijantom bukovo-jelove šume (*Abieti-Fagetum „pannonicum“*). Osim bukve (*Fagus sylvatica*) i jele (*Abies alba*), u toj zajednici rastu: u sloju drveća gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), a u sloju grmlja lijeska (*Corylus avellana*), crna bazga (*Sambucus nigra*) i gorski brijest (*Ulmus glabra*). U prizemnom sloju karakteristične su režuhe (*Dentaria bulbifera*, *D. enneaphylos*, *D. savensis*, *D. trifolia*), Petrov krst (*Paris quadrifolia*), šumska mlječika (*Euphorbia amygdaloides*) i crveni ljiljan (*Lilium martagon*). U tom se pojasu ističu i lokalno uvjetovane šume gorskog javora i običnog jasena (*Chrysanthemo macrophylli-Aceretum pseudoplatani*) te razmjerno male površine šuma lipe i tise (*Tilio-Taxetum*).

Na viši se pojas silazno nadovezuje niži gorski pojas, razvijen u svim gorskim masivima koji okružuju Hrvatsko zagorje, a vegetacijski ga karakteriziraju čiste, bazofilne i acidofilne bukove šume. Klimatsna je bukova šuma s bekicom (*Luzulo-Fagetum sylvaticae*) koja se odlikuje velikim bogatstvom endemičnih oblika. U sloju drveća uz bukvu se redovito ističu javor mliječ (*Acer platanoides*) i gorski javor, a od grmlja božikovina (*Ilex aquifolium*), vazdazeleni likovac (*Daphne laureola*), crvena bazga (*Sambucus racemosa*), planinska kozja krv (*Lonicera alpigena*) i širokolisna kurika (*Evonymus latifolia*). Među bogatim niskim vrstama ističu se širokolisna veprina (*Ruscus hypoglossum*), različite režuhe, lazarkinja (*Galium odoratum*), Petrov krst, bijela i žuta šumarica (*Anemone nemorosa*, *A. ranunculoides*) i dr. Prema reljefu i podneblju, predjeli višeg i nižeg gorskog pojasa nisu povoljni za poljodjelsku obradu. Zato u tim predjelima prevladavaju prostrane šume s tek mjestimičnim livadama. Ovisno o edafskim uvjetima te su livade, slično šumama, bazofilnoga ili acidofilnoga karaktera i pripadaju sistematskim redovima *Brometalia erecti* i *Nardetalia*.

Osnovno vegetacijsko obilježje brdskoga pojasa su različite hrastove šume. Dominantna je ilirska šuma hrasta kitnjaka i običnoga graba (*Epimedio-Carpinetum betuli*). Ta zajednica izbjegava suha i strma staništa na vapnenačkoj i dolomitnoj

podlozi i vrlo kisela tla, a razvija se na blago nagnutim neutralnim ili slabo kiselim tlima. U sloju drveća, osim hrasta kitnjaka (*Quercus petraea*) i običnoga graba (*Carpinus betulus*), rastu: divlja trešnja (*Prunus avium*), klen (*Acer campestre*), gorski javor, poljski brijest (*Ulmus minor*) i velelisna lipa (*Tilia grandifolia*). Lijeske, obične kurike (*Evonymus europaea*), običnoga likovca (*Daphne mezereum*), bijeloga gloga (*Crataegus monogyna*), crvenoga gloga (*C. oxyacantha*), kaline (*Ligustrum vulgare*), sviba (*Cornus sanguinea*) i drugih ima u sloju grmlja. Od brojnih biljaka niskog pojasa ističu se: šafran (*Crocus vernus*), biskupska kapica (*Epimedium alpinum*), crijevac (*Stelaria holostea*), Salamunov pečat (*Polygonatum multiflorum*), obična šumarica (*Anemone nemorosa*), volujsko oko (*Hacquetia epipactis*), pasji zub (*Erythronium dens canis*), jaglac (*Primula vulgaris*), kukurijek (*Helleborus atrorubens*), šumska sirištara (*Gentiana asclepiadea*), visibaba (*Galanthus nivalis*) i mnoge druge. Unutar areala kitnjakovo-grabove šume ekološki se i floristički ističu šuma hrasta medunca i crnoga graba (*Ostryo-Quercetum pubescentis*) na vapnenačko-dolomitnim strminama i acidofilne zajednice kitnjaka s bekicama (*Luzulo-Quercetum petraeae*), te kitnjaka i pitomoga kestena (*Quercu-Castanetum sativae*) na kiseloj podlozi. Osim edifikatora, kitnjaka i pitomoga kestena (*Castanea sativa*), za kestenike Hrvatskoga zagorja karakterističan je slabo razvijen sloj grmlja (*Juniperus communis*, *Crataegus oxyacantha*, *C. monogyna*) i dominacija biljaka kiselih staništa (*Genista germanica*, *G. tinctoria*, *Hieracium umbellatum*, *H. murorum*, *Potentilla erecta*, *Calluna vulgaris*, *Pteridium aquilinum* i dr.). Potiskivanjem acidofilnih šuma razvija se na nekim mjestima vriština (*Genisto-Callunetum*). S obzirom na vrlo povoljne klimatske i ostale ekološke uvjete, ovaj brdski kitnjakov pojas predstavlja optimum za život i različite djelatnosti čovjeka u kontinentalnome dijelu RH. Zato su šume toga pojasa velikim dijelom posječene i iskrčene, a njihove su sastojine iskorištene za naselja i različite poljodjelske kulture. U karakterističnome mozaiku izgrađenih, šumskih i ratarskih površina, u tome se pojasu ističu i različiti tipovi livada.

Ravničarski pojas predstavlja najniži, ekološki osobit biotop koji je u Hrvatskom zagorju razvijen u ravnica i dolinama Drave, Save, Krapine, Bednje i njihovih pritoka. Odlikuje se posebnim reljefom i edafskim prilikama, tj. tlima i utjecajem poplavnih i podzemnih voda. Režim voda daje osnovno obilježje tamošnjoj šumskoj i travnjačkoj vegetaciji koja ima isključivo higrofilno obilježje. Spomenuti su dolinski predjeli staništa različitih tipova lužnjakovih šuma, među kojima se ističe šuma hrasta lužnjaka i običnoga graba (*Carpino betuli-Quercetum roboris*). Osim spomenutih edifikatora (*Quercus robur*, *Carpinus betulus*), u sloju drveća rastu klen (*Acer campestre*), malolilsna lipa (*Tilia cordata*), srebrnolisna lipa (*T. tomentosa*), divlja kruška (*Pyrus pyraeaster*), poljski jasen (*Fraxinus angustifolia*) i dr. Sloj grmlja je slabo razvijen, a među biljkama prizemnog sloja najčešće su: *Veronica montana*, *V. chamaedrys*, *Circaea lutetiana*, *Primula vulgaris*, *Galanthus nivalis* i dr. Uz rijeke i potoke razvijeni su manji jošici, vrbici i topolici. Slično brdskom pojasu i u ovom su pojasu šume gotovo sasvim potisnute, a njihova su staništa pod ratarskim kulturama ili dolinskim i močvarnim livadama.

3.1.3. Zaštićena područja

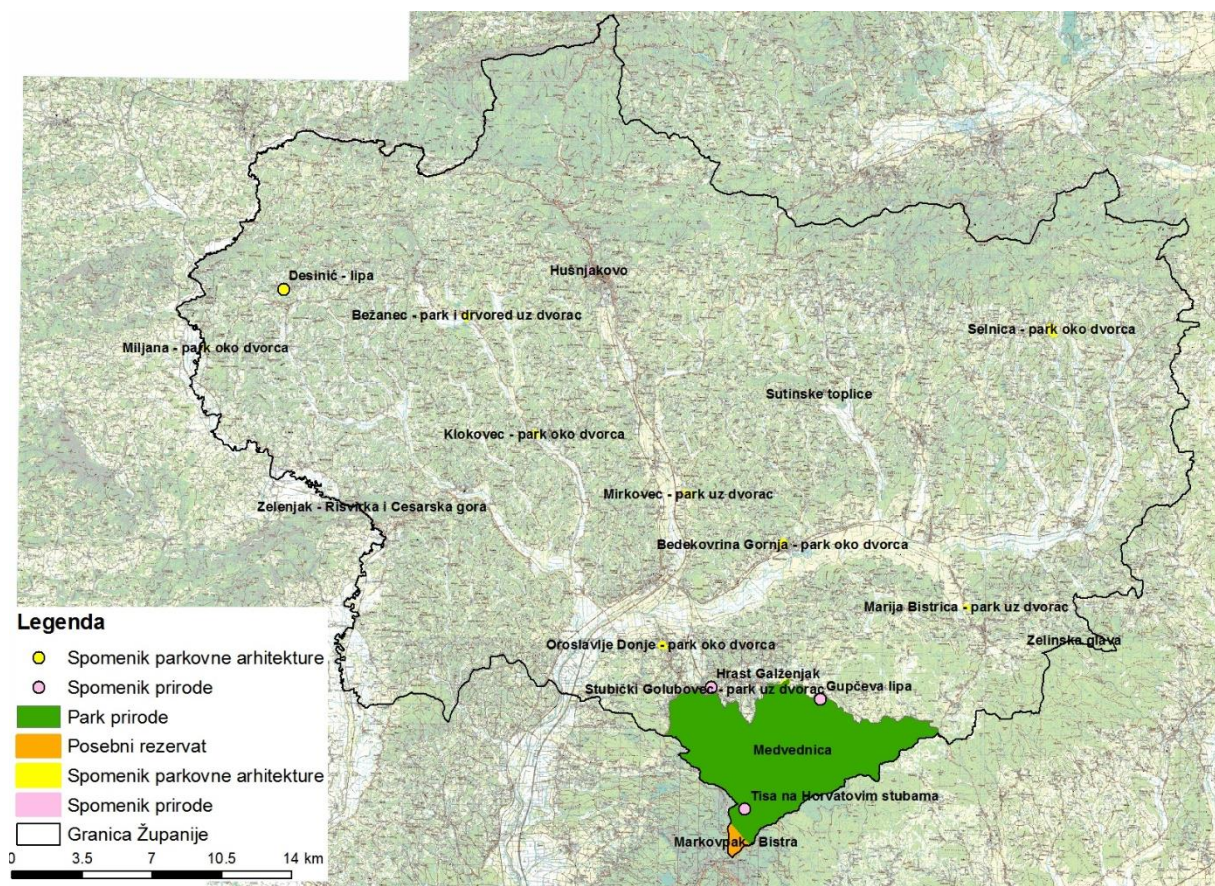
U KZŽ je zaštićeno 6448,88 ha površine, što iznosi 5,3 % ukupne površine. Zaštićena prirodna područja prikazana su u tablici (Tablica 3.1):

Tablica 3.1 Zaštićena područja u KZŽ

ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE			
KATEGORIJA	NAZIV, LOKACIJA	POVRŠINA (ha)	GODINA PROGLAŠENJA
PARK PRIRODE	Medvednica	6052	1981.
SPOMENIK PRIRODE	Hušnjakovo		1948.
	Gupčeva lipa		1957.
	Horvatove stube – tisa		1964.
	Hrast kitnjak – “Galženjak”		1965.
ZNAČAJNI KRAJOBRAZ			
	Zelenjak- Risvička i Cesarska gora	287,3	1949./2012
	Područje Sutinskih Toplica	50	1980.
SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE			
	Park oko dvorca u Mariji Bistrici	1,92	1950.
	Park oko dvorca u Stubičkome Golubovcu	21,53	1952.
	Park oko dvorca u Mirkovcu	4,92	1965.

	Park oko dvorca Gornja Bedekovčina	6,5	1965.
	Park oko dvorca u Bežancu	2,96	1965.
	Park oko dvorca Oroslavje Donje	5,78	1965.
	Park oko dvorca u Selnici	9,9	1969.
	Park oko dvorca Klokovec	4,32	1970.
	Park oko dvorca u Miljani	1,75	1973.
	Stoljetna lipa u Desiniću		2012.
UKUPNO	17	6448,88	

Na slici ispod prikazana su zaštićena područja i lokaliteti na području KZŽ (Slika 3.2).

Slika 3.2 Zaštićena područja u KZŽ (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

U kategoriji Park prirode zaštićena je planina Medvednica koja u dijelu od 27 % ukupne površine pripada KZŽ. Ta površina iznosi 6052 ha, što je 97,4 % od ukupne površine zaštićenih prirodnih vrijednosti KZŽ. U kategoriji spomenik prirode zaštićena su 4 objekta (Hušnjakovo, Gupčeva lipa, Horvatove stube – tisa i Hrast kitnjak Galženjak) koji imaju malu površinu koja nije izražena u hektarima. U kategoriji značajni krajobraz zaštićena su 2 objekta: Zelenjak i Područje Sutinskih toplica. Kategorija spomenik parkovne arhitekture ima 9 objekata ukupne površine od 59,58 ha, što je 0,96 % od ukupne površine zaštićenih prirodnih vrijednosti na području KZŽ. Prvi objekt zaštićen na području KZŽ jest Hušnjakovo, zaštićeno u kategoriji spomenik prirode, 1948. godine.

Park prirode „Medvednica“ proglašen je 1981. godine, a njegov glavni fenomen su šume i šumske zajednice koje se prostiru na više od dvije trećine površine. Na području KZŽ, osim zaštićenih šuma Medvednice, nalaze se stabla koja su *Zakonom o zaštiti prirode* zaštićena kao Spomenik prirode - pojedinačno stablo. To su Gupčeva lipa (*Tilia platyphyllos*) u Gornjoj Stubici, stara tisa (*Taxus baccata*) na Šupljaku, stara tisa kod Horvatovih stuba i hrast kitnjak Galženjak.

Područje značajnog krajobraza „Zelenjak - Risvička i Cesarska gora“ stanište je mnogim zaštićenim i rijetkim biljkama kao što su hrvatska perunika (*Iris croatica*), hrvatski karanfil (*Dianthus giganteus* ssp. *croaticus*), kranjski ljiljan (*Lilium carnolicum*), kacigasti kaćun (*Orchis militaris*), grimizni kaćun (*Orchis purpurea*) i panonska djetelina (*Trifolium*

pannonicum). Obronci Cesarske i Risvičke gore obrasli su šumom hrasta kitnjaka i običnog graba, termofilnom šumom hrasta kitnjaka s crnim grahorom, mješovitom šumom i šikarom medunca i crnoga graba, šumom bukve s volujskim okom i šumom bukve s crnim grabom. „Perivoj oko dvorca u Mariji Bistrici“ nastao je nakon gradnje dvorca, oko sredine 19. stoljeća. U perivoju se svojim habitusom i starošću ističe nekoliko stabala: lipa, crvena bukva, divlji kesten, platana i skupina smreka. Budući da KZZ posjeduje veliko prirodno bogatstvo, Prostornim planom KZZ (Službeni glasnik KZZ 4/02), planirane su lokacije za zaštitu prema *Zakonu o zaštiti prirode* (NN 80/13):

U kategoriji park-šuma:

- šuma Josipovac iznad Hušnjakovoga u Krapini
- područje oko staroga grada u Krapini.

U kategoriji značajni krajobraz:

- krajobraz Brezovice
- krajobraz Strahinjčice
- krajobraz oko crkve Sv. Jakoba na Strahinjčici (Gorjani Sutinski)
- vršni dio Ivanšćice te južni obronci i vrhovi sa starim gradovima uključujući i klanac Sv. Antuna i crkvu Marije Gorske u Loboru
- Strogača
- vršni dio s krajobrazom oko crkve Sv. Vida te klanac Sutinskih Toplica
- Cesargradskagora
- vršni dio sa starim gradom te krajobrazom oko kapele Majke Božje u Risvici
- Kunagora
- vršni dio sa starim gradom Kostelom te krajobraz oko crkve Sv. Lenarda i Sv. Emerika
- područje naselja Vinagora
- Hum Košnički
- krajobraz oko Velikoga Tabora te kapele Sv. Marije Magdalene
- Taborsko
- krajobraz oko crkve B. D. Marije
- Lenišće
- krajobraz oko kapele Sv. Margarete
- Završje Začretno
- krajobraz oko kapele Sv. Ane
- Jezero Klanječko
- krajobraz oko kapele Sv. Jurja
- Velika Erpenja
- krajobraz oko kapele Sv. Tri Kralja
- borova šuma kod Mača
- doline svih potoka i rijeka s njihovim ekosustavima, posebno u gornjim tokovima, uključujući njihova izvorišta.

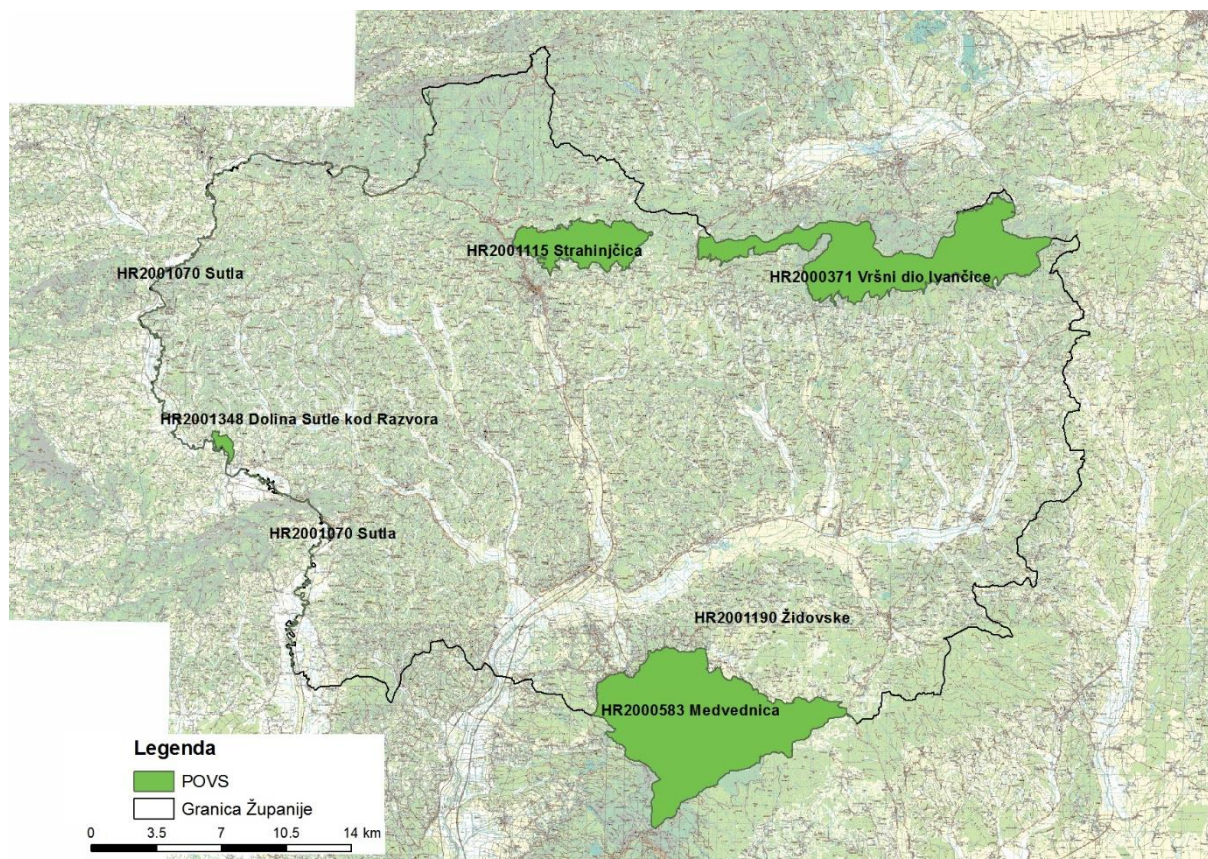
U kategoriji spomenik parkovne arhitekture:

- drvodred divljega kestena te stabla kestena i lipe na Trškome Vrhu
- drvodred divljega kestena u Maču
- stabla divljega kestena oko crkve Sv. Petra u Petrovskome
- drvodred divljega kestena u Klanjcu
- stabla lipe u Zajezdi
- stabla lipe u Belcu
- lipa u Završju Začretnome
- parkovi uz dvorce i kurije: Bračak, Oroslavje Gornje, Poznanovec, Zajezda, ZavršjeBelečko, Gorica, Donja Bedekovčina, Sveti Križ Začretje, Loborgrad, Velika Horvatska, Trnovec, Novi Dvori Klanječki, Šćrbinec, Maretić, Zagorska Sela.

3.1.4. Ekološka mreža

U KZŽ se nalazi šest područja ekološke mreže (Slika 3.3) značajnih za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za EU. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) u KZŽ su sljedeća:

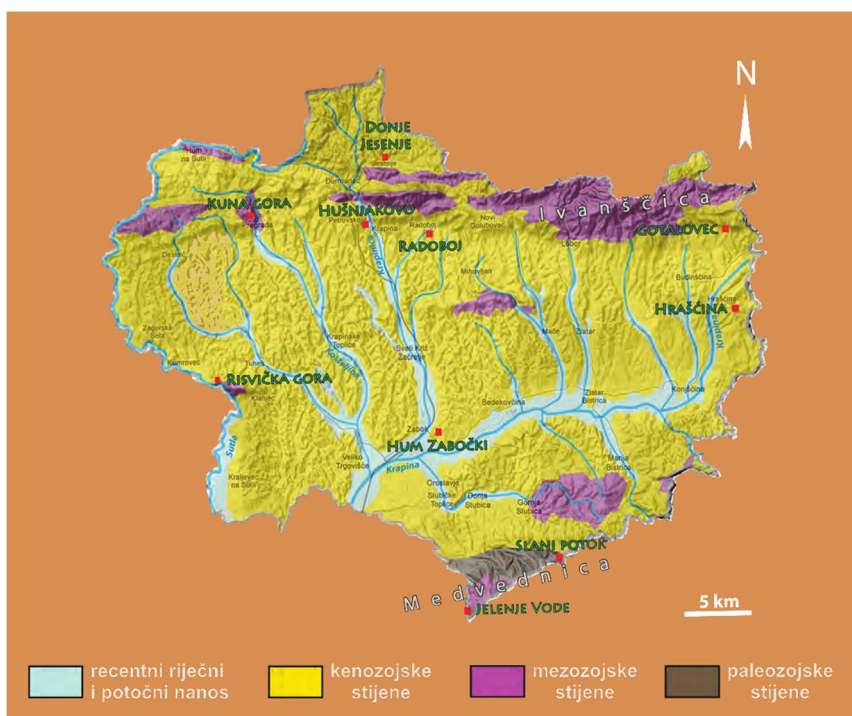
- HR2001115 Strahinjšćica
- HR2000371 Vršni dio Ivanščice
- HR2001070 Sutla
- HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora
- HR2000583 Medvednica
- HR2001190 Židovske jame.

Slika 3.3 Područja ekološke mreže u KZŽ (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

3.1.5. Georaznolikost

U geološkoj građi područja KZŽ prisutne su raznovrsne sedimentne, magmatske i metamorfne stijene koje su nastale u vremenskom rasponu duljem od 400 milijuna godina.

Slika 3.4 Geološka raznolikost KZŽ (Izvor: brošura *Geološke zanimljivosti Krapinsko-zagorske županije*, 2011.)

U KZŽ se nalazi 10 značajnijih geoloških lokaliteta prikazanih u tablici niže (Tablica 3.2).

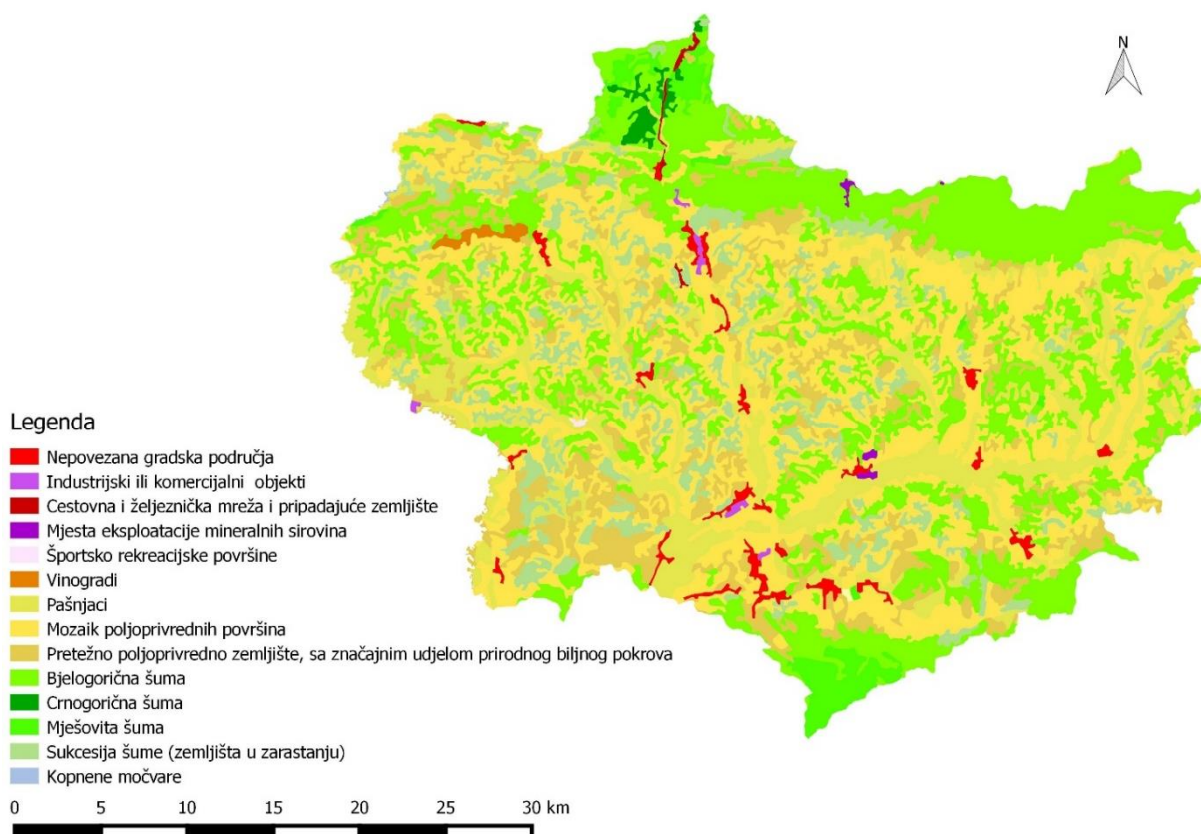
Tablica 3.2 Značajni geološki lokaliteti KZŽ

Geološki lokalitet	Opis
Slani potok	Slani potok izvire na zagorskoj strani Medvednice, a ime mu dolazi od slanog okusa vode. Voda je mineralna i sadrži 1,56 % natrijevog klorida te ostale otopljene soli (magnezijev karbonat, kalcijev sulfat i magnezijev sulfat). U dolini Slanog potoka nekad se vadila sol iz bunara zvanih "šokoti" (od mađarske riječi <i>sokut</i> – slani bunar).
amoniti Kuna gore	Kuna gora nalazi se na sjeverozapadu KZŽ, sjeverno od Pregrade. Njen središnji izdignuti dio uglavnom je izgrađen od raznovrsnih sedimentnih stijena koje su nastale u doba trijasa, prije više od 200 milijuna godina. Najzanimljiviji amoniti Kuna gore su rodovi <i>Ceratites</i> , <i>Judicrites</i> , <i>Balatonites</i> i <i>Cellites</i> .
jastučaste lave u Gotalovcu	Jastučaste lave u Gotalovcu nastale su izlivanjem lave u podmorskom okolišu, najčešće na dnu oceana, a velike su od nekoliko centimetara pa do nekoliko metara.
stijene oceanskog dna u Jelenjim vodama	U najjužnijem dijelu KZŽ nalazi se aktivni kamenolom Jelenje Vode u kojem su otkrivene bazične magmatske stijene mezozojske starosti, praćene vulkanoklastičnim materijalom i sedimentnim stijenama.
vulkanoklastiti Donjeg Jesenja	Vulkanoklastiti Donjeg Jesenja najbolje su vidljivi u kamenolomu smještenom sjeverno od Donjeg Jesenja, u dolini potoka Ravninska, a rezultat su vulkanske aktivnosti koja se odvijala na prijelazu iz oligocena u miocen.
litotamnijski vapnenci Risvičke gore	Litotamnijski vapnenci Risvičke gore nalaze se na južnim i jugozapadnim padinama Risvičke gore. Njihova bijela boja potječe od mnogobrojnih fosilnih ostataka crvenih algi, među kojima je najbrojniji rod <i>Lithothamnion</i> .
fosili i minerali Radoboja	Radoboj i njegova okolica izrazito su bogati fosilnom florom i faunom te je u tom području nađeno oko 300 različitih biljnih vrsta, više stotina vrsta fosilnih kukaca te ribe, rakovi, puževi i školjkaši. Osim po fosilnim bogatstvima, Radoboj se ističe mineralnim nalazištima (elementarni sumpor i kristali barita).

fosili "Panonskog mora" u Humu Zabočkom	Fosili „Panonskog mora“ u Humu Zabočkom jedna su od najljepših i najbogatijih fosilnih zajednica. Sačuvani su u napuštenom pjeskoku u Humu Zabočkom.
nalazište pračovjeka Hušnjakovo	Nalazište pračovjeka Hušnjakovo najpoznatije je svjetsko nalazište neandertalskog čovjeka, s najbogatijom i najraznovrsnijom fosilnom zbirkom. Godine 1948. zaštićeno je kao prvi paleontološki spomenik prirode u RH.
Hrašćinski meteorit	Hrašćinski meteorit je željezni meteorit iz skupine oktaedrita. Najvećim je dijelom izgrađen od legure željeza i nikla.

3.2. Tlo

Na slici ispod (Slika 3.5) dan je pregled pokrovnosti zemljišta u KZŽ. Zastupljenost poljoprivrednih i šumskih površina predočena je putem podataka iz baze podataka CORINE Land Cover (CLC). CLC predstavlja digitalnu bazu podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta RH. Baza CLC je konzistentna i homogenizirana s podacima pokrova zemljišta cijele EU. Baza CLC izrađena je prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (*COoRdination of INformation on the Environment*), prihvaćenom od strane EU i na razini EU ocijenjena je kao temeljni referentni set podataka za prostorne i teritorijalne analize. Baza se ažurira svakih šest godina, a trenutno su najnoviji podaci iz 2012. godine. Prema CLC-u, najzastupljenije kategorije zemljišta u KZŽ su: Mozaik poljoprivrednih površina i Bjelogorična šuma.

Slika 3.5 Pokrov zemljišta u KZŽ (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

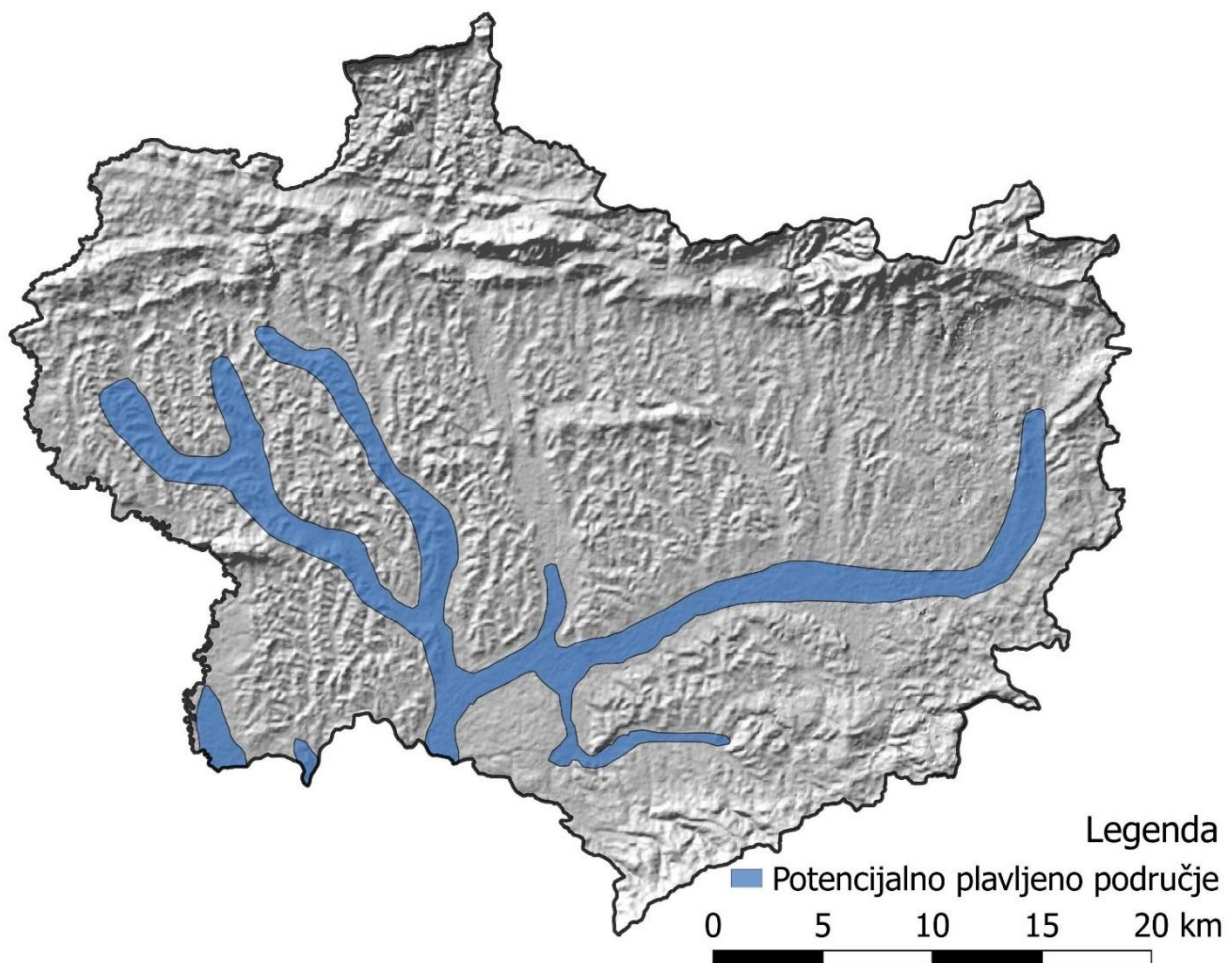
3.3. Površinske i podzemne vode

KZŽ se smjestila gotovo čitavim prostorom na slivu rijeke Krapine i rijeke Sutle. Rijeka Krapina predstavlja se kao glavni vodotok na području KZŽ. Manjim zapadnim dijelom područje KZŽ zahvaća lijevoobalni sliv rijeke Sutle koja se predstavlja kao granična rijeka između RH i Republike Slovenije. Obje rijeke ulijevaju se u rijeku Savu i svrstavaju se u njezin lijevoobalni srednji sliv.

Rijeka Krapina prihranjuje se desnoobalnim pritokama koje se dreniraju s južnih obronaka Ivanščice i lijevoobalnim pritokama koje se dreniraju sa sjevernih obronaka Medvednice. Najveće desnoobalne pritoke su Reka – koja izvire u Ivanščici, Krapinica – koja izvire u Maclju i Horvatska – koja drenira vode iz Kostelske gore, Kuna gore i Vina gore. Najveća lijevoobalna pritoka rijeke Krapine je Bistrica i Toplički potok koji dreniraju vode sa sjevernih obronaka Medvednice. Rijeka Sutla kao međudržavna rijeka na svojem toku kroz KZŽ nema većih lijevoobalnih pritoka. Slivovi rijeke Krapine i Sutle imaju pluvijalni režim.

Temeljna gorja Ivanščica, Strahinjčica, Macelj i Medvednica pretežno su izgrađena od mezozojskih karbonatnih stijena sekundarne pukotinske poroznosti s podzemnim vodama na različitim dubinama. Interesantnija akumulacija podzemne vode postoji u karbonatnome masivu Ivanščice, dok se u ostalim gorskim masivima javlja veći broj izvora manjih kapaciteta. U centralnome masivu Ivanščice javlja se najveće izvorište koje formira potok Reku. Tercijarni sedimentni kompleks prevladava u brežuljkastim pobrđima sa stijenama primarne poroznosti, bez značajne akumulacije podzemne vode.

Poplave su prirodni fenomeni koji se rijetko pojavljuju i čije se pojave ne mogu izbjeći, ali se poduzimanjem različitih preventivnih građevinskih i negrađevinskih mjera rizici od poplavlivanja mogu smanjiti na prihvatljivu razinu. One su među opasnijim elementarnim nepogodama i na mnogim mjestima mogu uzrokovati gubitke ljudskih života, velike materijalne štete, devastiranje kulturnih dobara i ekološke štete. Potencijalno plavljena područja na području KZŽ prikazana su na slici niže (Slika 3.6). Karta rizika od poplava za veliku vjerojatnost pojavljivanja prikazana je u prilogu 6, a karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja u prilogu 7.

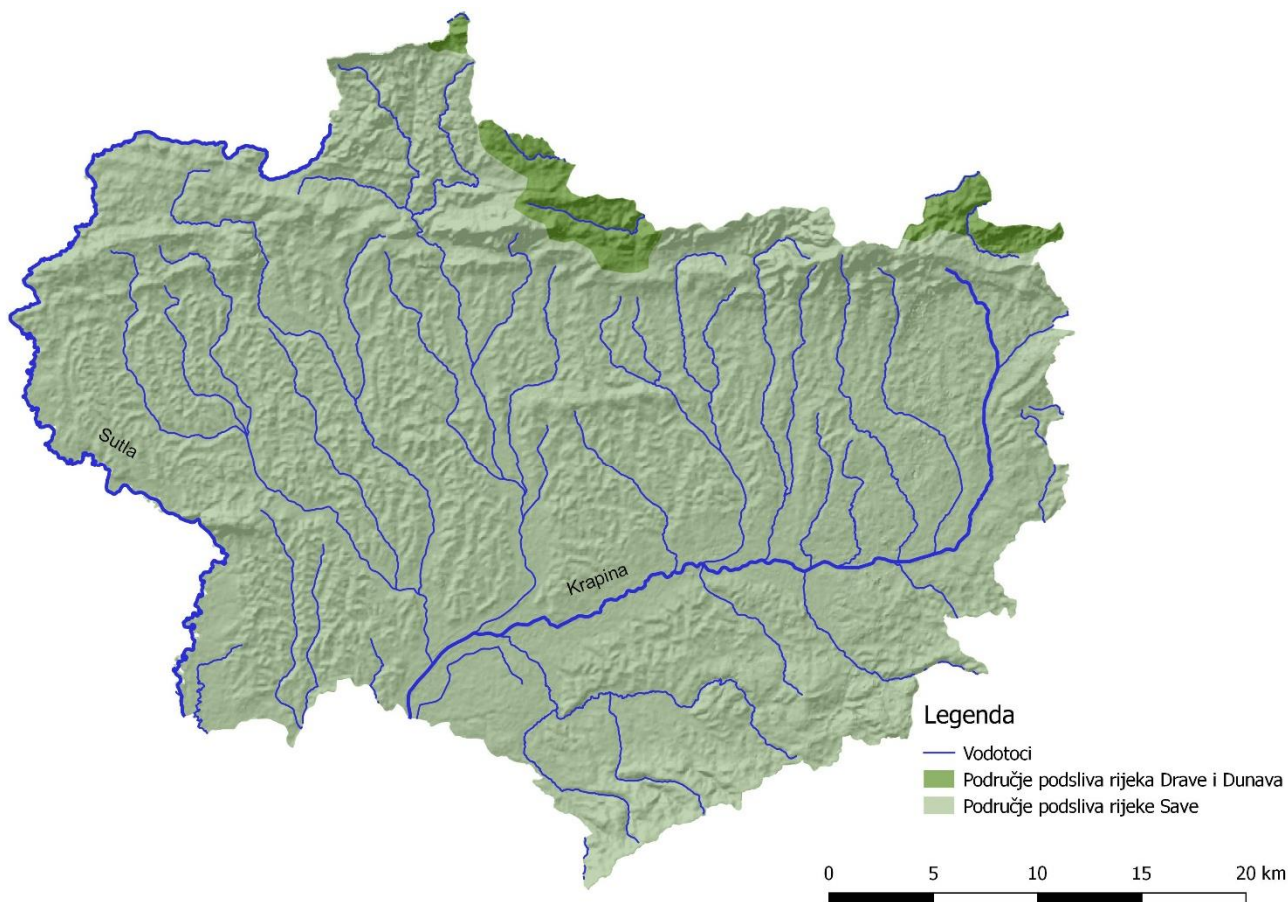
Slika 3.6 Potencijalno plavljena područja u KZŽ (Izvor: Hrvatske vode)

3.3.1. Površinske vode

Vode unutar teritorija Republike Hrvatske dio su crnomorskog ili jadranskog sliva, a razvodnica ta dva sliva pruža se kroz gorsko-planinsko područje. Prema Zakonu o vodama (NN 153/09, 130/11, 56/13, 14/14) teritorij Republike Hrvatske podijeljen je u dva vodna područja:

- Vodno područje rijeke Dunav i
- Jadransko vodno područje.

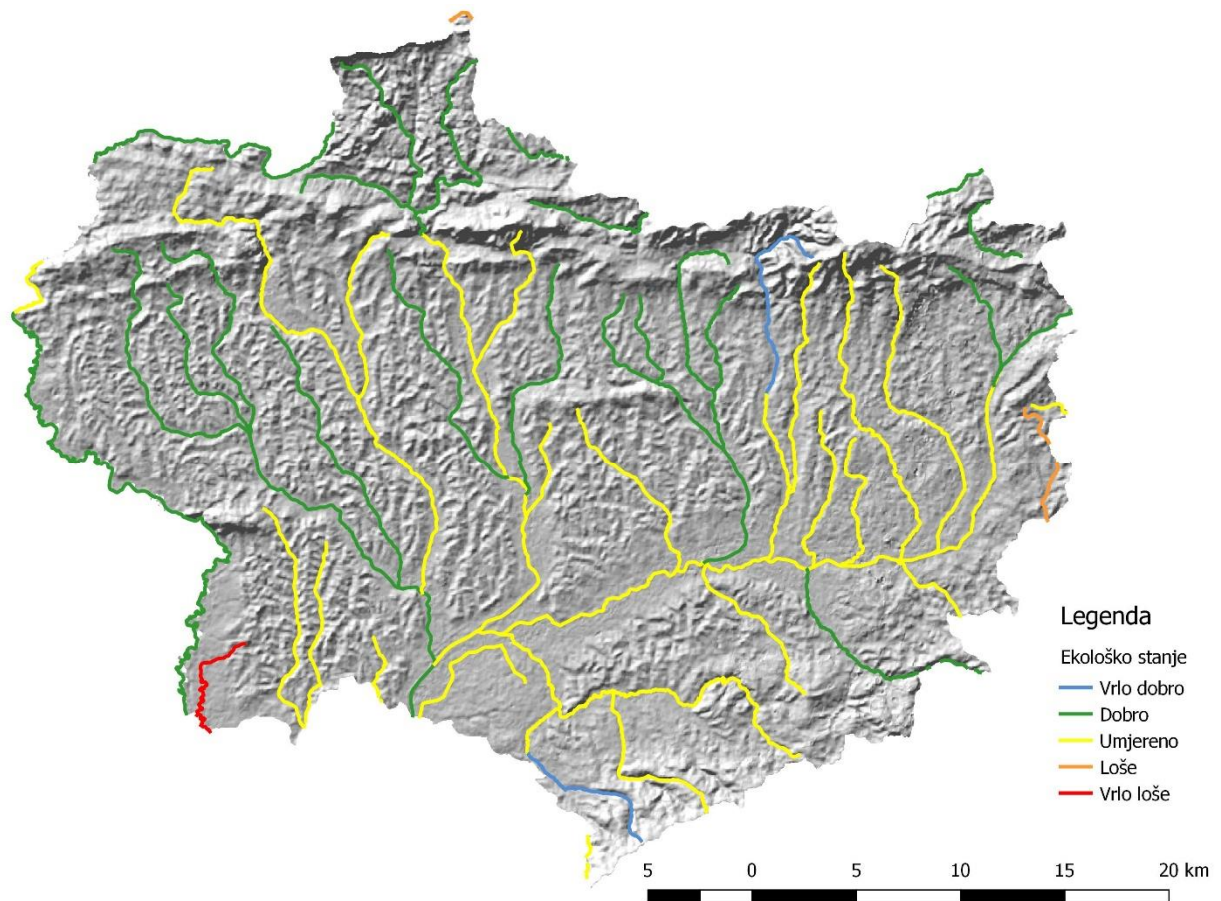
Vodno područje rijeke Dunav podijeljeno je na dva podsliva – podsliv rijeka Drave i Dunava, te podsliv rijeke Save. Područje KZŽ nalazi se najvećim dijelom unutar područja podsliva rijeke Save dok je manji dio sjevernog dijela unutar obuhvata područja podsliva rijeka Drave i Dunava. Unutar KZŽ postoji veći broj manjih vodotoka te dvije značajnije rijeke – rijeka Sutla i rijeka Krapina. Obje rijeke pripadaju podslivu rijeke Save te teku u smjeru juga odnosno jugozapada.

Slika 3.7 Vodotoci Krapinsko-zagorske županije (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

Prema Uredbi o standardu kakvoće voda (NN 73/13, 151/14, 78/15) stanje površinskih voda određuje se na temelju ekološkog i kemijskog stanja tijela ili skupine tijela površinskih voda. Ekološko stanje površinskih voda ocjenjuje se biološkim, hidromorfološkim, osnovnim fizikalno-kemijskim elementima i kemijskim koji prate biološke elemente. Kemijsko stanje površinskih voda ocjenjuje se u odnosu na prioritete i onečišćujuće tvari i to posebno za tekućice, a posebno za stajaćice. S obzirom na ekološko i kemijsko stanje daje se ukupna ocjena stanja tijela površinskih voda na način da se uzima lošija od dviju ocjena stanja.

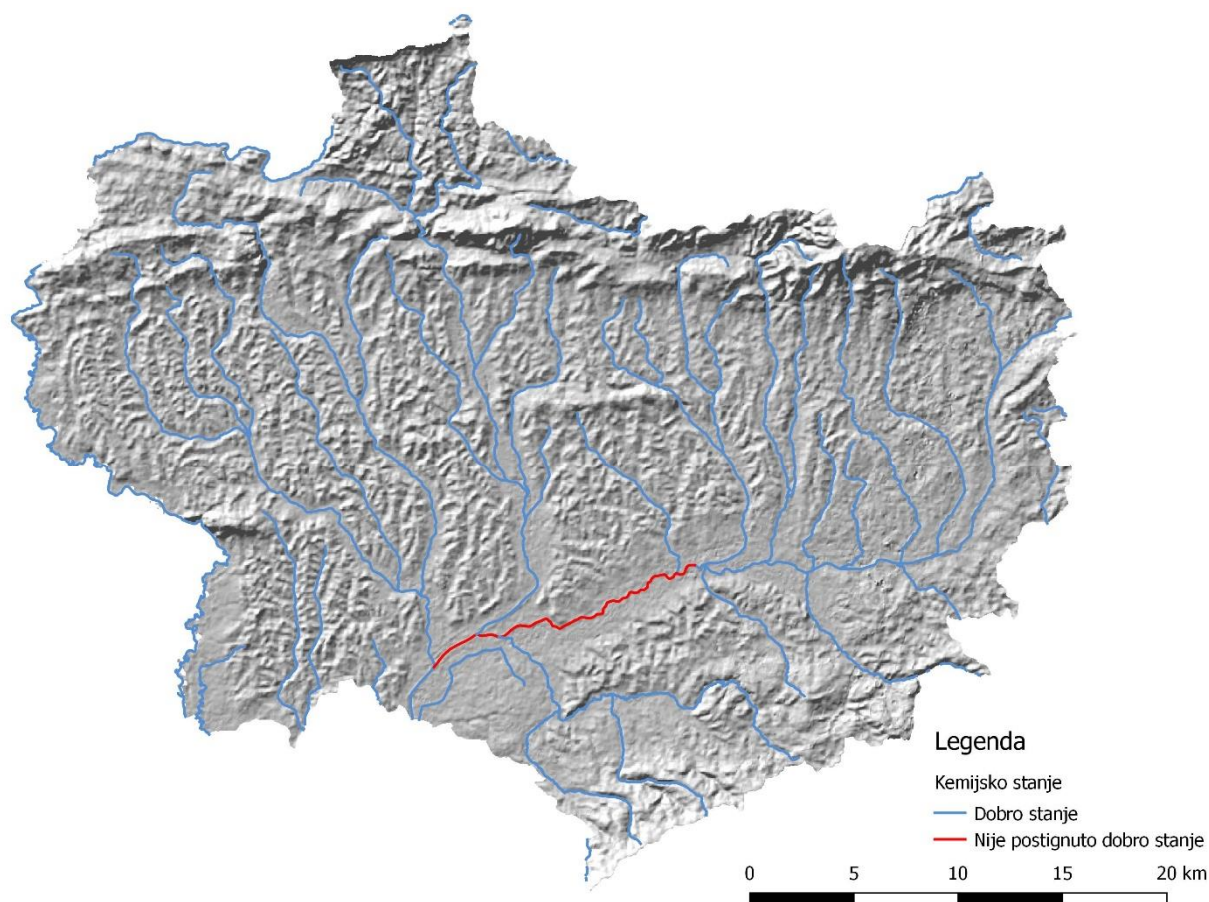
Ekološko stanje površinskih voda razvrstava se na temelju rezultata ocjene elemenata kakvoće u pet kategorija ekološkog stanja: vrlo dobro, dobro, umjereno, loše i vrlo loše. Za svrstavanje u vrlo dobro ekološko stanje, pored bioloških moraju biti zadovoljeni i svi osnovni fizikalno-kemijski i kemijski te hidromorfološki standardi propisani za vrlo dobro stanje. O pripadnosti dobrom ekološkom stanju odlučuje se na temelju bioloških i osnovnih fizikalno-kemijskih i kemijskih elemenata kakvoće. Na slici u nastavku prikazana su ekološka stanja vodnih tijela u KZZ.

Slika 3.8 Ekološko stanje površinskih vodnih tijela na području KZŽ (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

Na području KZŽ ekološko stanje vodnih tijela varira od vrlo dobrog do vrlo lošeg. Međutim, kao što je prikazano na slici iznad, najveći dio vodnih tijela je umjerenog i dobrog stanja dok je manji broj vodnih tijela vrlo dobrog ili lošeg stanja, a samo jedno vodno tijelo okarakterizirano je vrlo lošim ekološkim stanjem. Rijeke Sutla i Krapina dobrog su ili umjerenog ekološkog stanja. Rijeka Sutla najvećim je dijelom dobrog ekološkog stanja osim na kratkom dijelu toka u blizini naselja Stara Ves Kočnička, dok je rijeka Krapina najvećim dijelom umjerenog ekološkog stanja, osim u uzvodnom dijelu u blizini izvorišta, te u blizini granice Županije gdje je dobrog ekološkog stanja.

Kemijsko stanje tijela površinske vode izražava prisutnost prioriternih tvari u površinskoj vodi, sedimentu i bioti te se razvrstava na temelju rezultata ocjene elemenata kakvoće u dvije kategorije kemijskog stanja – dobro stanje i nije postignuto dobro stanje. Površinsko vodno tijelo je u dobrom kemijskom stanju ako prosječna i maksimalna godišnja koncentracija svake prioritne tvari ne prekoračuje propisane standarde kakvoće vodnoga okoliša. Na slici u nastavku prikazana su kemijska stanja vodnih tijela na području KZŽ prema navedenim kategorijama.

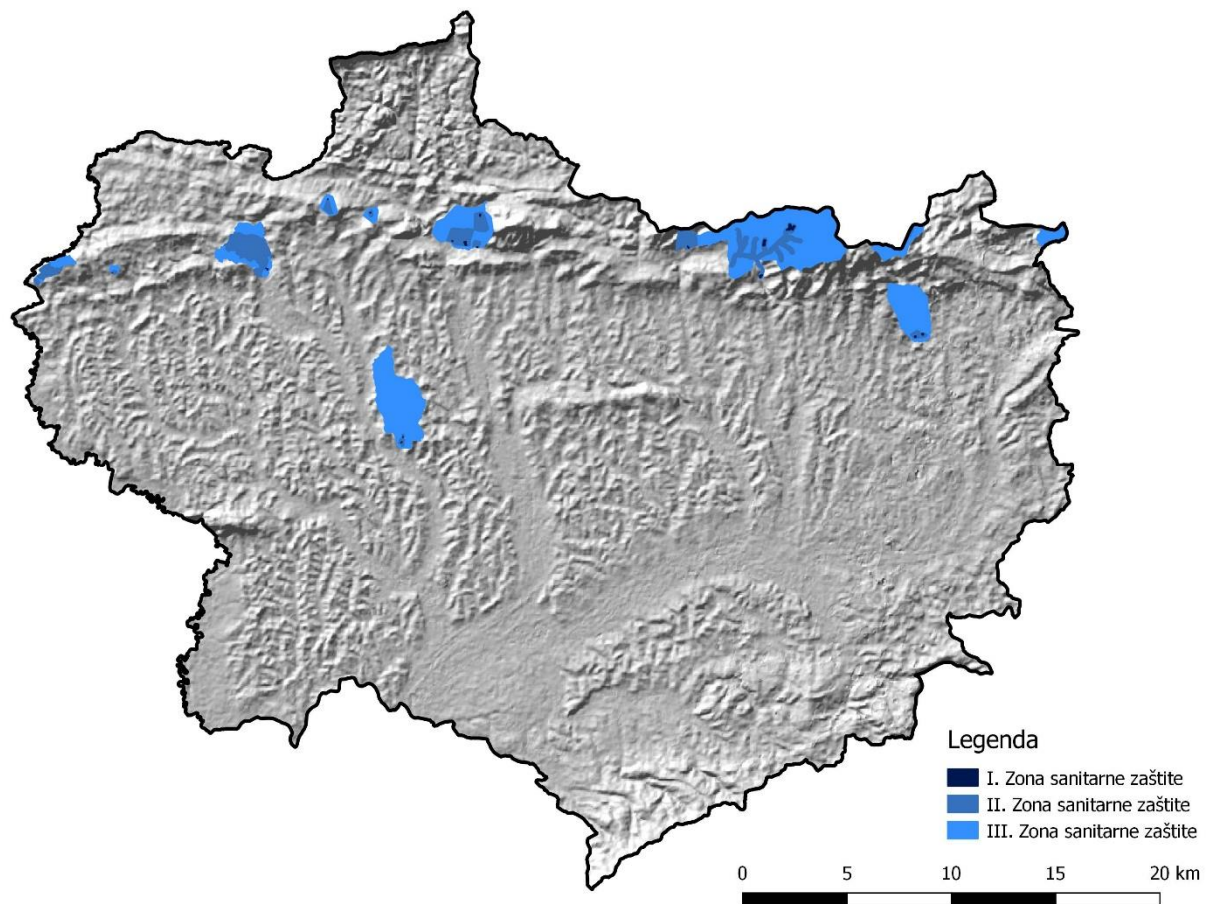

Slika 3.9 Kemijsko stanje površinskih vodnih tijela na području KZZ (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

Kao što je prikazano na slici iznad, gotovo sva površinska vodna tijela KZZ ocijenjena su dobrim kemijskim stanjem. Jedina iznimka je rijeka Krapina na dionici uz Bedekovčinu i Grad Zabok.

3.3.2. Zone sanitarne zaštite

Pravilnikom o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13) propisani su uvjeti za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta koja se koriste za javnu vodoopskrbu te mjere i ograničenja koja se u njima provode, rokovi i postupak donošenja odluka o zaštiti izvorišta. Zone sanitarne zaštite, na području izvorišta, utvrđene su kako bi se održala dobra kvalitete vode za ljudsku potrošnju. Za izvorišta sa zahvaćanjem vode iz vodonosnika s međuzrnskom poroznošću, kao što je slučaj u Krapinsko-zagorskoj županiji, Pravilnikom se utvrđuju tri zone. Na slici u nastavku prikazane su zone sanitarne zaštite na području KZZ.

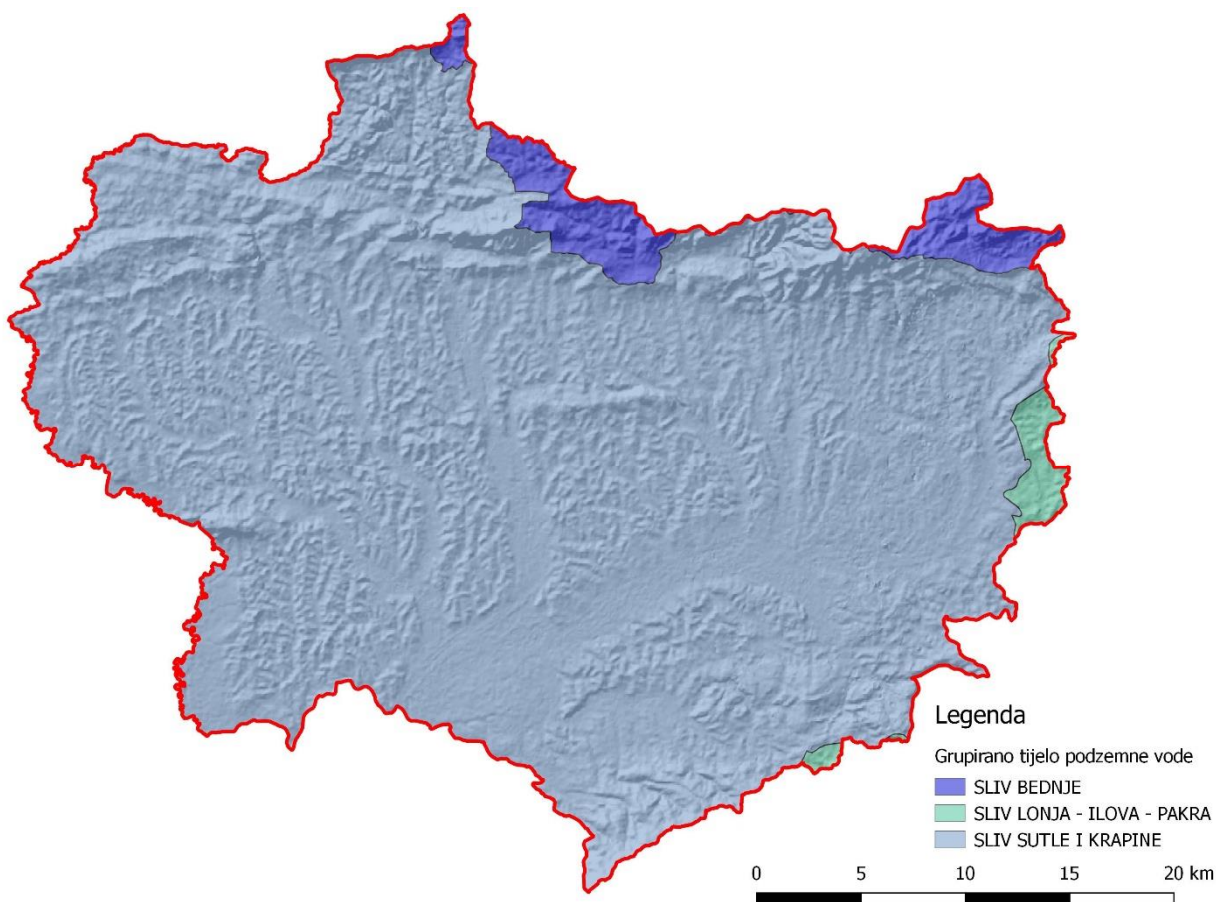
Slika 3.10 Zone sanitarne zaštite izvorišta na području KZŽ (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

3.3.3. Podzemne vode

U Republici Hrvatskoj identificirana su 32 grupirana vodna tijela podzemne vode. Navedena grupirana vodna tijela podijeljena su u dva vodna područja – vodno područje rijeke Dunav te jadransko vodno područje. KZŽ nalazi se unutar vodnog područja rijeke Dunav te obuhvaća tri grupirana tijela podzemnih voda (u daljnjem tekstu: GTPV). GTPV unutar KZŽ su sljedeća:

- Sliv Sutle i Krapine
- Sliv Bednje
- Sliv Lonja – Ilova – Pakra.

Najveći dio KZŽ čini GTPV „Sliv Sutle i Krapine“ koje prekriva oko 94,9 %, GTPV „Sliv Bednje“ prekriva oko 3,9 %, a GTPV „Sliv Lonja – Ilova – Pakra“ oko 1,2 % KZŽ.

Slika 3.11 Grupirana tijela podzemne vode unutar županije (Izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

U tablici u nastavku () prikazana su navedena vodna tijela, tip poroznosti područja na kojem se nalaze te njihova prirodna ranjivost. Poroznost može biti međuzrnska ili pukotinsko-kavernozna, dok se prirodna ranjivost, na temelju sedam hidrogeoloških parametara, dijeli na šest kategorija ranjivosti, u rasponu od vrlo niske do vrlo visoke.

Tablica 3.3 Grupirana tijela podzemne vode i njihova svojstva na području KZZ (Izvor: Plan upravljanja vodnim područjima)

Kod	Ime grupiranog vodnog tijela podzemne vode	Poroznost	Prirodna ranjivost
CDGI_20	Sliv Bednje	Dominantno međuzrnska	74 % područja niske i vrlo niske ranjivosti
CSGI_24	Sliv Sutle i Krapine	Dominantno međuzrnska	70 % područja niske do vrlo niske ranjivosti
CSGN_25	Sliv Lonja – Ilova - Pakra	Dominantno međuzrnska	73 % područja umjerene do povišene ranjivosti

Tijela podzemne vode unutar granica KZZ su dominantno međuzrnskog tipa poroznosti dok prirodna ranjivost vodonosnika varira. Kod GTPV „Sliv Bednje“ i „Sliv Sutle i Krapine“ ranjivost je uglavnom niska i vrlo niska dok je na području GTPV „Sliv Lonja – Ilova – Pakra“ uglavnom umjerena do povišena.

Ocjena stanja grupiranog vodnog tijela podzemne vode određena je njegovim količinskim i kemijskim stanjem. Na osnovu ova dva stanja daje se ukupna ocjena stanja grupiranog vodnog tijela podzemne vode na način da se uzima lošija ocjena između količinskog i kemijskog stanja.

Pretpostavka za pouzdano ocjenjivanje stanja podzemnih voda je sustavan monitoring količina i kakvoće koji po broju i rasporedu mjernih mjesta, sadržaju (pokazateljima koji se prate) i učestalosti, odgovara hidrogeološkoj i fizikalno-kemijskoj raznolikosti podzemnih voda.

Prema podacima Hrvatskih voda i na temelju nacrtu Plana upravljanja vodnim područjem 2016. – 2021. dan je prikaz dostupnih podataka o stanju podzemnih voda na području KZŽ.

Tablica 3.4 Stanja grupiranih vodnih tijela podzemne vode (Izvor: Plan upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.)

CDGI_20 – SLIV BEDNJE		CSGI_24 – SLIV SUTLE I KRAPINE		CSGN_25 – SLIV LONJA - ILOVA - PAKRA	
Stanje	Procjena stanja	Stanje	Procjena stanja	Stanje	Procjena stanja
Kemijsko stanje	Dobro	Kemijsko stanje	Dobro	Kemijsko stanje	Dobro
Količinsko stanje	Dobro	Količinsko stanje	Dobro	Količinsko stanje	Dobro
Ukupno stanje	Dobro	Ukupno stanje	Dobro	Ukupno stanje	Dobro

Kemijsko i količinsko stanje svih triju podzemnih vodnih tijela na području KZŽ ocijenjeno je kao dobro iz čega proizlazi da i ukupna ocjena svih triju podzemnih vodnih tijela pripada kategoriji dobrog stanja.

3.4. Šumsko područje

Šumsko područje predstavljaju šume manjih površina potisnute krčenjem i pretvaranjem u poljoprivredno zemljište, dok se jači šumski kompleksi nalaze na Ivanšćici, Maceljskom Gorju i Medvednici. Prema podacima Hrvatskih šuma d.o.o. na području KZŽ postoji 43 718 ha šumskih površina od čega je 9960 ha državnih šuma, dok je 33 758 ha privatnih šuma. U rascjepkanom šumskom kompleksu dominantnu ulogu imaju općekorisne funkcije šuma koje mogu biti i do 30 puta veće i značajnije od njihove sirovinke vrijednosti (drvene mase). Šume gospodarske namjene (ŠGN) su šume kojima se gospodari, što treba provoditi primjereno stupnju zaštite područja. Zaštitne šume (ZŠ) služe prvenstveno za zaštitu zemljišta, voda, naselja, objekata i druge imovine. Od ekoloških funkcija šume najvažnija je hidrološka i vodozaštitna funkcija, zatim protuerozijska, klimatska i zaštitna u smislu zaštite staništa biljnih i životinjskih vrsta. Radi postizanja zaštite potrebno je provoditi skup mjera koje su dužne poduzimati osobe koje gospodare šumama radi zaštite šume od požara i drugih elementarnih nepogoda, štetnih organizama i štetnih antropogenih utjecaja. U zaštitnim šumama koje su u državnom vlasništvu nisu predviđeni radovi na sječama s izuzetkom sanitarnih sječa u slučaju potrebe.

Tablica 3.5 Odnos površina državnih i privatnih šuma (Izvor: Prostorni plan KZŽ)

Šumske površine (km ²)		
	KZŽ	% u RH
Državne šume	99,26	0,61
Privatne šume	331,96	8,06
Šume ukupno	431,22	2,1

3.4.1. Drvna zaliha

Djelatnost šumarstva ne predstavlja onaj dio gospodarskih djelatnosti koji mogu činiti osnovicu za određeni značajniji razvoj. KZŽ ne raspolaže takvom šumskom osnovom koja bi mogla biti podloga za značajniji industrijski razvoj u području drvne industrije, ali može poslužiti kao izvor obnovljivih energenata.

Najčešći oblici drvne biomase koji se koriste u energetske svrhe su ogrjevno drvo, sječka, kora, piljevina, blanjevna, briketi i peleti. Drvnu biomasu moguće je pretvoriti u toplinsku i električnu energiju te u tekuća i plinovita goriva koristeći različite termokemijske i biokemijske tehnologije. Ovisno o karakteristikama drvne biomase, tj. veličini, distribuciji veličine, vlažnosti, udjelu pepela i onečišćenja (npr. kamenje, zemlja i pijesak) ovisi i tehnologija njezinog iskorištavanja. Izgaranje je najrazvijenija i najčešće korištena tehnologija za energetske iskorištavanje drvne biomase. U okviru Studije o potencijalu obnovljivih izvora energije KZŽ analizirane su raspoložive količine drvne biomase dobivene gospodarenjem šumama na osnovu podataka iz baze podataka WISDOM Croatia. Teoretski potencijal je ukupni raspoloživi energetske potencijal drvne biomase na određenom području koji se izračunava kao umnožak ukupne drvne biomase (kg) i ogrjevne vrijednosti biomase (MJ/kg).

Tablica 3.6 Teoretski potencijal proizvodnje energije iz drvene biomase u KZŽ (Izvor: Obnovljivi izvori energije KZŽ)

Ukupna drvena zaliha (m ³)	Ukupni godišnji prirast (m ³)	Godišnji etat prostornog drva (uključujući četinjače) (m ³)		Teoretski energetska potencijal godišnjeg etata prostornog drva (uključujući četinjače)			
		Planirana sječa	Ostvarena sječa	Planirana sječa		Ostvarena sječa	
				GWh	TJ	GWh	TJ
9 863 435	273 705	58 854	14 681	138	497	36	127

Kao što je vidljivo iz gornje tablice (Tablica 3.6) energetska potencijal prostornog drva (industrijsko i ogrjevno drvo), koji je moguće iskorištavati za energetske potrebe iznosi 497 TJ godišnje. U 2007. godini ostvarena sječa prostornog drva iznosila je 14 681 m³ (127 TJ) što čini oko 25 % godišnjeg etata (dopuštene sječe). Udio prostornog drva koji će biti raspoloživ za iskorištavanje u energetske svrhe ovisi i o tržištu drvnih sortimenata odnosno cijenama sirovine potrebne za potrošače kao što su industrija ploča, celuloze i papira.

Potrebno je napomenuti da energetska potencijal prikazan u prethodnoj tablici predstavlja teoretski potencijal. Tehnički potencijal, odnosno razina praktičnog iskorištavanja ovog potencijala ovisit će o učinkovitosti postrojenja za proizvodnju korisne energije (peći, toplane, elektrane, odnosno kogeneracijskog postrojenja).

3.4.2. Funkcije i prirodnost šuma

Prema razdiobi na vegetacijske pojaseve, šumska vegetacija KZŽ pripada brežuljkasto-brdskom vegetacijskom pojasu. Ovaj vegetacijski pojas nastavlja se na nizinski i rasprostire se između 150 m i 500 m nadmorske visine. Ima vrlo povoljnu klimu i edafske uvjete za uspijevanje šumske vegetacije. Zbog toga su šumske zajednice bujna izgleda i bogate florinom sastavom. No to je i razlog da su te šume dosta iskrčene, jer rastu u uvjetima iznimno povoljnima za život čovjeka i svekoliku djelatnost. Kolinskom vegetacijskom pojasu pripadaju brežuljci i donji dijelovi panonskoga gorja. On poput prstena okružuje više gore, kao što su Medvednica, Ivančica ili Slavonsko gorje, zauzimajući sve rubne prostore ispod gorskog pojasa bukovih šuma. Glavnu vrstu drveća neosporno gradi hrast kitnjak (*Quercus petraea*), no vezano uz tip i sastav tla njegove zajednice međusobno se razlikuju. On pridolazi u acidofilnim, neutrofilno-mezofilnim i termofilno-bazofilnim zajednicama, na različitim geološkim podlogama i tlima. Od ostalih vrsta drveća značajni su obični grab (*Carpinus betulus*) i obična bukva (*Fagus sylvatica*) te pitomi kesten (*Castanea sativa*), obična breza (*Betula pendula*), hrast cer (*Quercus cerris*), hrast medunac (*Quercus pubescens*), klen (*Acer campestre*), trešnja (*Prunus avium*) i druge vrste. Ovisno o sinekološkim uvjetima, u kolinskom pojasu razlikuju se tri vegetacijske zone, kojima pripadaju zasebne sveze:

- Na silikatima je vegetacijska zona acidofilnih šuma u kojima prevladavaju zajednice sveza *Castaneo - Quercion* i *Quercion roboris - petraeae*, a temeljne vrste drveća su hrast kitnjak (*Quercus petraea*), pitomi kesten (*Castanea sativa*) i obična breza (*Betula pendula*).
- Na manje ili više neutrofilnim tlima temeljne su periilirke hrastovo - grabove šume podsveze *Lonicero caprifoliae - Carpinion betuli*, u okviru sveze *Carpinion betuli*. U njima su glavne vrste hrast kitnjak (*Quercus petraea*), obični grab (*Carpinus betulus*), trešnja (*Prunus avium*), klen (*Acer campestre*), obična bukva (*Fagus sylvatica*) i druge.
- U srednjoeuropskoj vegetacijskoj zoni termofilnih šuma rastu fitocenoze koje pripadaju svezi *Quercion pubescentis - petraeae* unutar reda *Quercetalia pubescentis*. Uz hrast kitnjak (*Quercus petraea*) u toj zoni značajni su hrast medunac (*Quercus pubescens*), crni jasen (*Fraxinus ornus*), crni grab (*Ostrya carpinifolia*), brekinja (*Sorbus torminalis*) i druge termofilne vrste.

Privatne šume u vegetacijskom smislu pripadaju istim ili sličnim šumskim zajednicama. Uglavnom su slabije strukture i predstavljaju jače ili slabije degradacijske stadije (rijetke panjače ili šikare) uglavnom hrasta kitnjaka ili bagrema. Manjim su dijelom zastupljene sjemenjače.

Funkcije šuma razvrstane su u dvije osnovne skupine:

- proizvodne (gospodarske ili sirovinke funkcije) i
- općekorisne.

Proizvodne se šume uz očuvanje i unapređenje njihovih općekorisnih funkcija koriste za dobivanje drvnih proizvoda i drugih neproizvodnih sirovina te za ogrjev. Općekorisne funkcije šuma skup su svih korisnih blagodati šuma za čovjeka i okoliš. Dije se na:

- društvene ili socijalne (rekreacijska, estetska, zdravstvena i turistička funkcija)
- zaštitne ili ekološke (pročišćavanje zraka, protuerozijska, hidrološka, vodozaštitna i klimatska funkcija).

U odnosu na prijašnje godine, u RH se bilježi kontinuirani prijelaz nižih šumskih oblika, odnosno degradiranih sastojina, u više uzgojne oblike. To je rezultat biološke obnove šuma, koju prema šumskogospodarskim planovima (sastavni dio šumskogospodarske osnove područja) provode Hrvatske šume d.o.o. Uzmu li se u obzir prirodnost šuma, njihova dobna struktura te mješovitost (omjer smjese glavnih i sporednih vrsta drveća), šume u Hrvatskoj su u vrlo dobrom stanju u usporedbi s drugim europskim šumama. Smanjenje površina pod panjačama uzrokovano je prijelazom u viši uzgojni oblik, čime je drvena zaliha unaprijeđena, s obzirom na to da je sječiva dob (ophodnja) za šume panjača kod nekih vrsta i dvostruko manja od regularne ophodnje.

3.5. Kvaliteta zraka i klimatske značajke

3.5.1. Kvaliteta zraka

Prema Uredbi o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14) KZŽ se nalazi u zoni HR 1 Kontinentalna Hrvatska. S obzirom na sumporov dioksid, dušikov dioksid, prizemni ozon, lebdeće čestice PM₁₀, teške metale: Pb, Cd i Hg, u HR 1 zoni nema prekoračenja donjeg praga procjene s obzirom na zdravlje ljudi (Tablica 3.7). U zoni HR 1 prekoračene su vrijednosti donjeg praga procjene za lebdeće čestice PM_{2.5}.

Tablica 3.7 Razina onečišćenosti zraka s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi (Izvor: Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području RH za 2014. godinu)

Oznaka zone	Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi							
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Benzen, benzo(a)piren	Pb, As, Cd, Ni	CO	O ₃	Hg
HR 1	< GPP	< DPP	< GPP	< DPP	< DPP	< DPP	> DC	< GV
<p>Gdje je:</p> <p>GPP Gornji prag procjene - razina onečišćenosti ispod koje se za procjenu kvalitete okolnog zraka može koristiti kombinacija mjerenja na stalnom mjestu i tehnika modeliranja i/ili indikativnih mjerenja.</p> <p>DPP Donji prag procjene - razina onečišćenosti ispod koje se za procjenu kvalitete okolnog zraka može koristiti samo tehnika modeliranja ili tehnika objektivne procjene.</p> <p>DC Dugoročni cilj - razina onečišćenosti koju treba postići u dužem razdoblju, osim kada to nije moguće postići razmjernim mjerama, s ciljem osiguranja učinkovite zaštite ljudskog zdravlja i okoliša.</p> <p>GV Granična vrijednost - razina onečišćenosti koju treba postići u zadanom razdoblju, ispod koje, na temelju znanstvenih spoznaja, ne postoji ili je najmanji mogući rizik od štetnih učinaka na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini.</p>								

3.5.2. Klimatske značajke

Područje KZŽ zbog specifičnog geografskog položaja te reljefnih karakteristika prostora karakterizira kontinentalna klima s nekoliko specifičnih podtipova. Opće priznata klasifikacija W. Koeppena prostor Hrvatskog zagorja smješta u C tip klime: umjereno topla kišna klima s toplim ljetom i s najmanje oborina u zimskoj polovini godine, označena tipom Cfbwx. Najmanje oborina ima zimi, a najviše u toplijoj polovici godine, tj. u vegetacijskome razdoblju. U mjesecu lipnju, srpnju i kolovozu zabilježene su najviše maksimalne, dok su u siječnju i veljači zabilježene najniže minimalne temperature. Prema raspodjeli percentila, toplinske prilike KZŽ u zadnje 3 godine opisane su dominantnom kategorijom vrlo toplo. KZŽ spada i u kategoriju vrlo kišno. Osim navedenog, usporedbom vrijednosti srednjih godišnjih temperatura zraka, u posljednje tri promatrane godine vidljivo je da temperatura zraka u RH pa tako i KZŽ i dalje prati trend globalnog zatopljenja s izvjesnim međugodišnjim kolebanjima.

3.6. Kulturno-povijesna baština

3.6.1. Povijest Krapinsko-zagorske županije

Pisana povijest današnjeg područja KZŽ započinje krajem 12. stoljeća. Tijekom 13. stoljeća pa do polovine 14. stoljeća trajao je proces oblikovanja strukture naselja, koji čine danas gradove i općinska središta KZŽ. U tom razdoblju stvorene su jezgre od kojih je krenuo povijesni, gospodarski, upravni i kulturni razvoj administrativnog područja.

Najstarije nalazište je Hušnjakovo u Krapini, jedan od svjetski najpoznatijih paleontoloških lokaliteta nalaza Neandertalca. Temeljem arheoloških nalaza moguće je zaključiti da je na području KZZ, postojao organizirani život još tijekom brončanog doba odnosno za vrijeme trajanja tzv. Kulture polja sa žarama. Populacija brončanog doba naseljavala je pred 3000 godina kameniti brijeg na kojem će se u srednjem vijeku stvoriti jezgra grada i trgovišta, današnjeg središta KZZ, grada Krapine, te još nekoliko lokaliteta.

Dokaze o boravku Rimskog carstva na ovim prostorima pronađeni su u Mihaljekovom Jarku s južne strane Krapine. Na tom mjestu bila je vjerojatno oružnička postaja i raskrižje cesta od Bednje preko Radoboja i Lepoglave sa cestom na Krapinčici. Krak ceste od Ptuja (*Poetovio*) prema Savi, čini se da je prolazio tjesnacem kod Krapine, pa se ovdje zadržalo nekoliko značajnijih arheoloških nalaza, koji govore o postojanju rimskog naselja s vojničkim u putnim servisom, kakav je bio uobičajen u cestovnom sustavu starog vijeka u krajevima koje su kontrolirali predstavnici rimskog carstva.

Nakon propasti Rimskog carstva i naseljavanja područja slavenskim stanovništvom mijenja se i prostorna organizacija. Novopridošlo stanovništvo naseljava visinske položaje kasnoantičkih utvrda (Lobor) kao i niža pobrđa (Velika Horvatska). Najznačajniji lokalitet, naseljen od prapovijesti je plato uz crkvu Majke Božje Gorske u Loboru. Na strmom, prirodno zaštićenom brežuljku nalazilo se predpovijesno gradište, koje se koristilo i u srednjem vijeku. Između 9. i 11. stoljeća tu se nalazilo naselje s crkvom.

Obrambenom sustavu srednjovjekovnih plemenskih župa pripadaju utvrđenja na brdskom terenu s očuvanim toponimima: gradina, gradec, gradišće, koja su zauzimala strateški važne lokacije. Prvu etapu čini utvrđivanje županijskih središta, kao što su Krapina i Grebengrad. Prva gradska naselja nastaju kao trgovišta uz burgove, sjedišta kraljevskih županija (Krapina, Hrašćina, Prišlin).

Tijekom 13. i 14. st. kralj prepušta pravo podizanja utvrda pojedinim feudalcima, pa je to vrijeme intenzivne gradnje burgova i kaštela, koji postaju središta vlastelinstava. Ta je izgradnja generirana prodorom Tatara u Hrvatsku 1241. god. Zemljopisni smještaj utvrđenih gradova pokazuje da su sustavom utvrda bile izgrađene strateški važne lokacije na gorama: Ivančica, Macelj, Medvednica, štiteći doline rijeka: Krapine, Sutle i Krapinčice. Na južnim rubovima Ivančice smješten je niz većih ili manjih utvrda – burgova, od kojih se neki javljaju u 13. st.: Lobor i Belec, koji štite prilazni klanac u Lepoglavu; Oštrc, Grebengrad, Milengrad, Gotalovec, Židovina. Lokalitet u Martincima Zlatarskim (Gradina) upućuje na moguću utvrdu. Dolina rijeke Sutle kontrolirana je utvrdama: Cesargrad, Veliki Tabor i Mali Tabor, dok su na Maceljskoj gori smještene utvrde Vrbovec i Kostel. Na sjevernim padinama Medvednice podignute su utvrde u Donjoj i Gornjoj Stubici. U dolini riječice Krapinčice stajao je stari grad Bistrica. Prema pisanim izvorima postoje indicije da je i na području Zaboka, na lokaciji Grabrovec također stajala utvrda.

Nicanje srednjovjekovnih burgova na padinama brda na sjevernom dijelu KZZ u 13. i 14. stoljeću te njihova pregradnja, inicira u vrijeme borbi s Turcima nije povukla sa sobom i jače grupiranje naseobina tj. današnjih općinskih središta i gradova. Stanovništvo je ostajalo u svojim drvenim kućama, a napuštalo ih je tek u krajnjim trenucima opasnosti, dakle u vrijeme turskih navala, sklanjajući se i braneći istovremeno. Zbog toga i nije bilo uvjeta za formiranje većih naseobina odnosno gradskih središta. Isto tako za ostvarivanje tog procesa nedostajale su intenzivne prometne veze, trgovina i specijalizirani obrti, što su sve temeljni uvjeti za stvaranje gradskih središta. Ovisnost seljaka u odnosu na plemstvo, u pravnom smislu – oni su bili vezani za svoje prebivalište, također je onemogućavalo da se broj stanovnika u pojedinim naseobinama povećava imigracijom. To su i osnovni razlozi, što su se u to vrijeme samo dva mjesta počela oblikovati kao gradska središta, tj. Krapina i Klanjec.

Povijesna Krapinska županija spominje se već 1222. godine u povelji Herceg Bele gdje se imenuje i Petar Knez iz Krapine kao glava Hrvatske plemenske župe. Hrvatsko-ugarski kralj Sigismund je 1399. godine uz posjed gradu Krapini (Castrum Carpone) dodijelio je poglavaru grada i titulu Velikoga župana zagorskog.

U doba najtežih turskih navala na Hrvatsku u krapinskoj je utvrdi održano pet Hrvatskih sabora (1598., 1599., 1600., 1605. i 1607. godine). Grad Krapina često je mijenjao svoje vlasnike. Najstariji vlasnici bili su ugarsko-hrvatski kraljevi, a osim njih gospodari su bili još knezovi Celjski, obitelji Keglević i Drašković, a posljednji gospodari grada bili su obitelji Lichtenberg i Ottenfels. U srednjem vijeku Krapina je bila važno razvijeno trgovište. Godine 1347. kralj Ljudevit dodijelio joj je povlasticu slobodnoga kraljevskoga grada. U to doba ona je bila središte KZZ, kojoj su pripadali svi zagorski posjedi i dvorci. U 15. stoljeću pripojena je Varaždinskoj županiji.

Kraj 17. i cijelo 18. stoljeće u ovom kraju ostavilo je bogato naslijeđe dvoraca. Oni su obilježje zagorskoga kraja kao posljedica povijesnog i gospodarskog razvoja. Razvoj ukupnog područja KZZ, kao i naselja koja čine današnja općinska središta i gradove, tijekom 19. stoljeća uglavnom je ostao po strani od glavnih gospodarskih zbivanja. Godine 1857. postojali su kotari: Klanjec, Krapina, Pregrada, Stubica, Toplice i Zlatar. Godine 1869. ustrojeno je osam kotara i to: Bistrica, Krapinske Toplice, Mihovljan, Novi dvori, Pregrada, Stubica, Sveti Križ Začretje i Zlatar. U razdoblju od 1869. do 1880. godine bilo je ponovno formirano pet kotara i to Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Pregrada i Zlatar koji su uglavnom u neizmijenjenim granicama postojali do 1955. godine. Početkom 1960-ih godina stvoreno je pet općina i to Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica, 1970-ih godina i općina Pregrada te se tako upravna struktura ovog područja

sastojala od ukupno šest općina koje su sve do osamostaljenja Republike Hrvatske i stvaranja upravnog ustrojstva Krapinsko-zagorske županije, predstavljale temeljna administrativna središta na ovom području, s time da su ukinuti kotarevi.

Do današnjih dana očuvano je približno pedesetak dvoraca Hrvatskog zagorja. Najviše dvoraca sa obilježjima versailleskih i baroknih motiva nastalo je nakon prve polovice 17.st. te u 18.st. Kasnije su u gradnji bili prisutni klasicistički motivi, a početkom 20. st. u gradnji dvoraca Hrvatskog zagorja pojavljuju se romantičarski i historicistički motivi gradnje. Veličina dvoraca u odnosu na one koji se nalaze diljem Europe je malena jer se oni nisu gradili za kraljeve već za plemićke obitelji. Prva desetljeća 19. stoljeća obilježena su većim interesom za iskorištavanjem termalnih vrela, tako god. 1806. zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovec kupuje termalne izvore s pratećim zapuštenim građevinama i u Stubičkim Toplicama izgrađuje tada suvremeni kupališni sklop, sastavljen od kupališnih zgrada, lječilišta, kapelice, pratećih pomoćnih građevina te uređenog perivoja. Dotad slabo iskorištene termalne izvore u Krapinskim toplicama, 1857. godine kupuje poduzetnik Jakov Badl i izgrađuje lječilišni sklop koji obuhvaća kupališnu zgradu s hotelom, salone, restoran i veliki perivoj s glazbenim paviljonom. Na padini brda uređuje park šumu. Termalni izvori u Sutinskim Toplicama koriste se od 1809. godine kad grof Henrik Sermage podiže kupališnu zgradu, a potom gradi zgradu za goste ispred koje uređuje perivoj. Na suprotnoj padini brda uređuje park šumu u kojoj 1846. godine gradi kapelicu.

U KZZ postoji veliki broj sakralnih spomenika arhitekture. Gotovo svako naselje ima crkvu ili kapelu koje su vrijedni spomenici kulturne baštine. Mnoštvo crkava, kapela, poklonaca i raspela temelj su za razvoj vjerskog turizma. Sakralni (vjerski) objekti pojavljuju se u turizmu kao objekti u kojima vjernici zadovoljavaju svoje religijske potrebe ali i kao objekti veće ili manje kulturne, povijesne ili umjetničke vrijednosti u koje turisti – vjernici, ali i turisti koji nisu vjernici posjećuju radi umjetničkih vrijednosti. Neki od najvažnijih primjera sakralne baštine KZZ, poput proštenjarskih crkvi Majke Božje Jeruzalemske na Trškom vrhu ili crkve Majke Božje Snježne u Belcu, predstavljaju najdragocjenija ostvarenja baroknog *Gesamtkunstwerka*.

Krapinsko-zagorska županija je izdala brošuru hodočasničkog turizma, kao prvu i jedinstvenu takve vrste turističku publikaciju u Hrvatskoj u kojoj na jednom mjestu predstavlja pet višestoljetnih Marijanskih svetišta Zagorja: Mariju Bisticu, Belec, Lobar, Trški Vrh i Vinogoru, te još dvadeset i pet zagorskih gotičkih i baroknih crkvi izuzetne kulturne, vjerske, a danas i turističke vrijednosti.

Slika 3.12 Belec, Župna crkva sv. Marije Snježne (izvor: KO Krapina)

Slika 3.13 Domovec, pil sv. Marka (izvor: <http://www.opcina-hrascina.hr/>)

Slika 3.14 Crkva Majke Božje Jeruzalemske na Trškom Vrh (izvor <http://www.sutla-zumberak.hr/hr/klaster/objekti>)

3.6.2. Stanje kulturne baštine

Područje KZŽ zahvaljujući višetisućljetnom povijesnom kontinuitetu života i nastanjivanja bogato je kulturnom baštinom svih vrsta. Povoljni prirodni uvjeti, razvedenost pobrđa, vodeni tokovi te mogućnost komunikacije uvjetovali su naseljenost prostora od najranijih vremena, još od kamenog doba.

Sva povijesna razdoblja ostavila su materijalne tragove u prostoru koje prepoznajemo i vrednujemo kao baštinu, bilo da su arheološki lokaliteti, povijesne građevine, naselja ili kulturni krajolik.

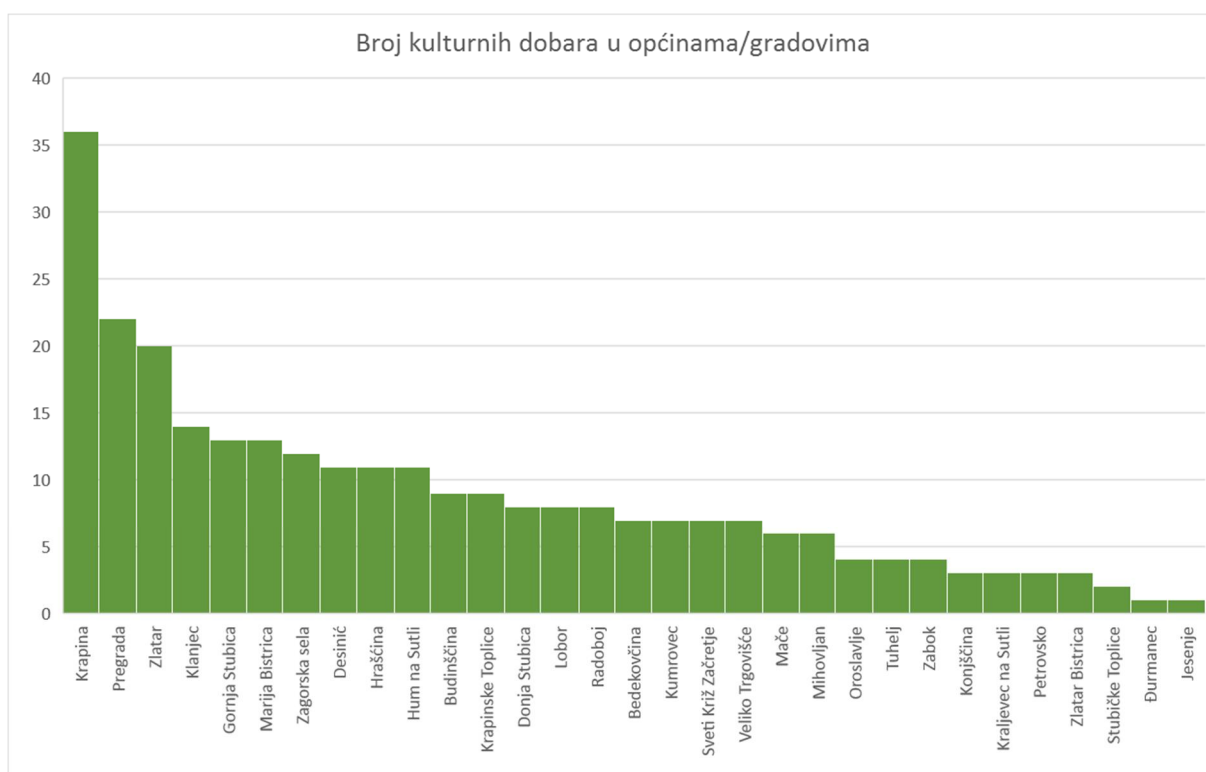
Osnovno obilježje području KZŽ daje mnogobrojnost i raznovrsnost kulturne baštine te njezina koncentracija u pojedinim zonama, kao rezultat prostorno povijesnog konteksta. Kulturna baština obuhvaća kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara. U nastavku je analizirana kulturne baštine koja obuhvaća sljedeće vrste kulturnih dobara:

- nematerijalno kulturno dobro - NEM

- nepokretno kulturno dobro – kulturno-povijesna cjelina - NEP (C)
- nepokretno kulturno dobro – pojedinačno - NEP P
- pokretno kulturno dobro - muzejska građa POK (M)
- pokretno kulturno dobro – pojedinačno POK (P)
- pokretno kulturno dobro – zbirka POK (Z)

Struktura podataka iz Registar kulturnih dobara (Prilog 5. ove strateške studije) pokazuje da je najveći broj kulturnih dobara u kategoriji NEP (P) (191) i POK (P) (39) dok je POK (Z) 24, a NEP (C) 10. Najmanji je broj POK (M) (6) i NEM (3). Od ukupnog broja kulturnih dobara u KZZ zaštićenih je 237 dok je preventivno zaštićenih 36.

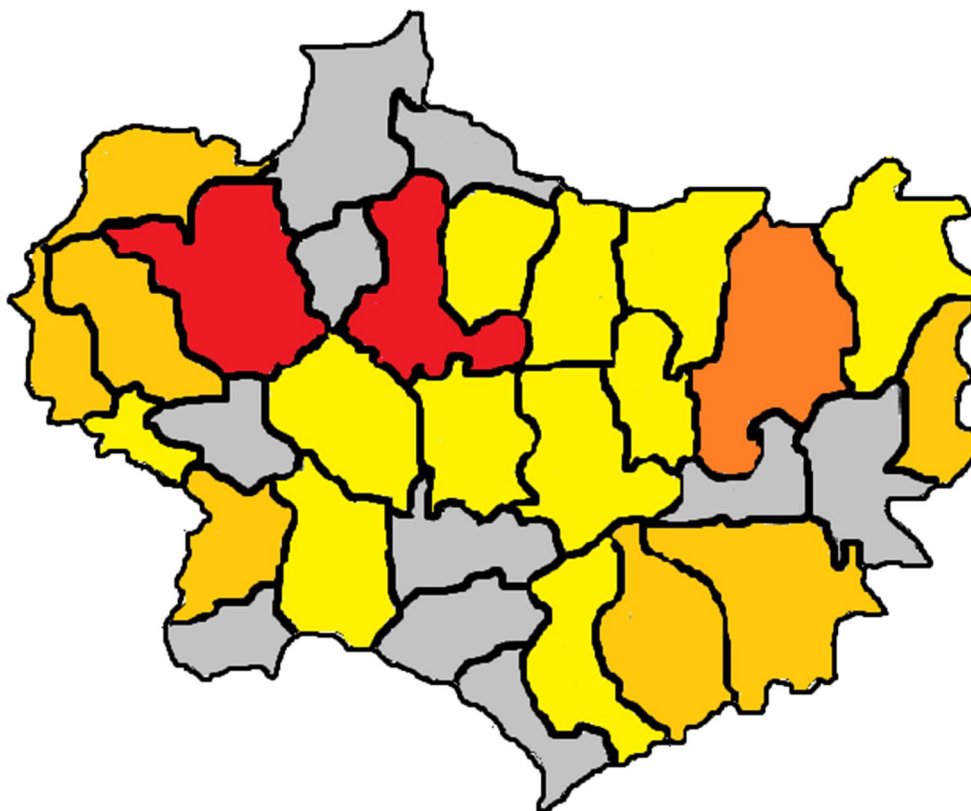
Analizirani su podaci o stanju kulturne baštine KZZ upisane u Registar kulturnih dobara RH. Najviše zaštićenih kulturnih dobara nalazi se u gradu Krapini dok je najmanji broj u općini Jesenje.

Slika 3.15 Broja kulturnih dobara po općinama/gradovima (izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

Tablica 3.8 Odnos broja kulturnih dobara upisanih u Registar i stupnja osjetljivosti prostora izrađivač: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

ODNOS BROJA KULTURNIH DOBARA UPISANIH U REGISTAR RH I STUPNJA OSJETLJIVOSTI PROSTORA GRADOVA/OPĆINA					
Broj KULT.DOB.	0-5	6-10	11-15	16-20	21 <
OSJETLJIVOST	VRLO NISKA	NISKA	UMJERENA	VISOKA	VRLO VISOKA

Slika 3.16 Stupanj osjetljivosti prostora KZŽ obzirom na broj kulturnih dobara upisanih u Registar izrađivač: IRES
EKOLOGIJA d.o.o.)

Graditeljska baština je kao sastavni dio životne sredine izložena trajnom utjecaju i pritiscima razvoja, a zbog svog građevnog supstrata (drvena građa, kamen porozne stukture i male čvrstoće) naročito je osjetljiva i sklona propadanju. Osnovni činitelji fizičkog utjecaja na graditeljsku baštinu su: neodržavanje i zapuštanje, neriješeni vlasnički odnosi te neprimjerene namjene. Sve to rezultira lošim građevinskim stanjem, rušenjem i nestajanjem, a često i neodgovarajućim zahvatima na građevinama ili u njihovoj neposrednoj okolini. Nedovoljna ulaganja u održavanje povijesnih građevina, naročito stambenih, javnih i gospodarskih, ponekad loše odabrane namjene ili potpuno napuštanje i ostavljanje bez ikakve namjene uzroci su njihove degradacije i propadanja. Veliki stupanj adaptibilnosti, ali i osjetljivosti pokazuju civilne građevine, naročito dvorci i kurije. Mnogobrojni su bez namjene, izloženi propadanju, a rijetki su obnovljeni na način kojima su očuvana njihova kulturno-povijesna obilježja.

Etnološka baština, koju čine naselja s tradicijskom arhitekturom, tradicionalno oblikovani poljodjelski krajolici, način života i običaji, nije dovoljno istražena ni valorizirana, a prijeti joj nestajanje. Transformacija nekadašnjih sela i zaselaka naročito je izražena u zonama prometnih koridora i u blizini većih naselja. Područja tradicionalnih vinograda s klijetima ubrzano se mijenjaju. Karakteristični kulturni krajolici KZŽ su još uvijek nedovoljno prepoznati i zaštićeni, stoga su izloženi pritiscima i promjenama koje dovode do gubitka njihovih obilježja i vrijednosti. Sve to dovodi do gubitka prostornog identiteta.

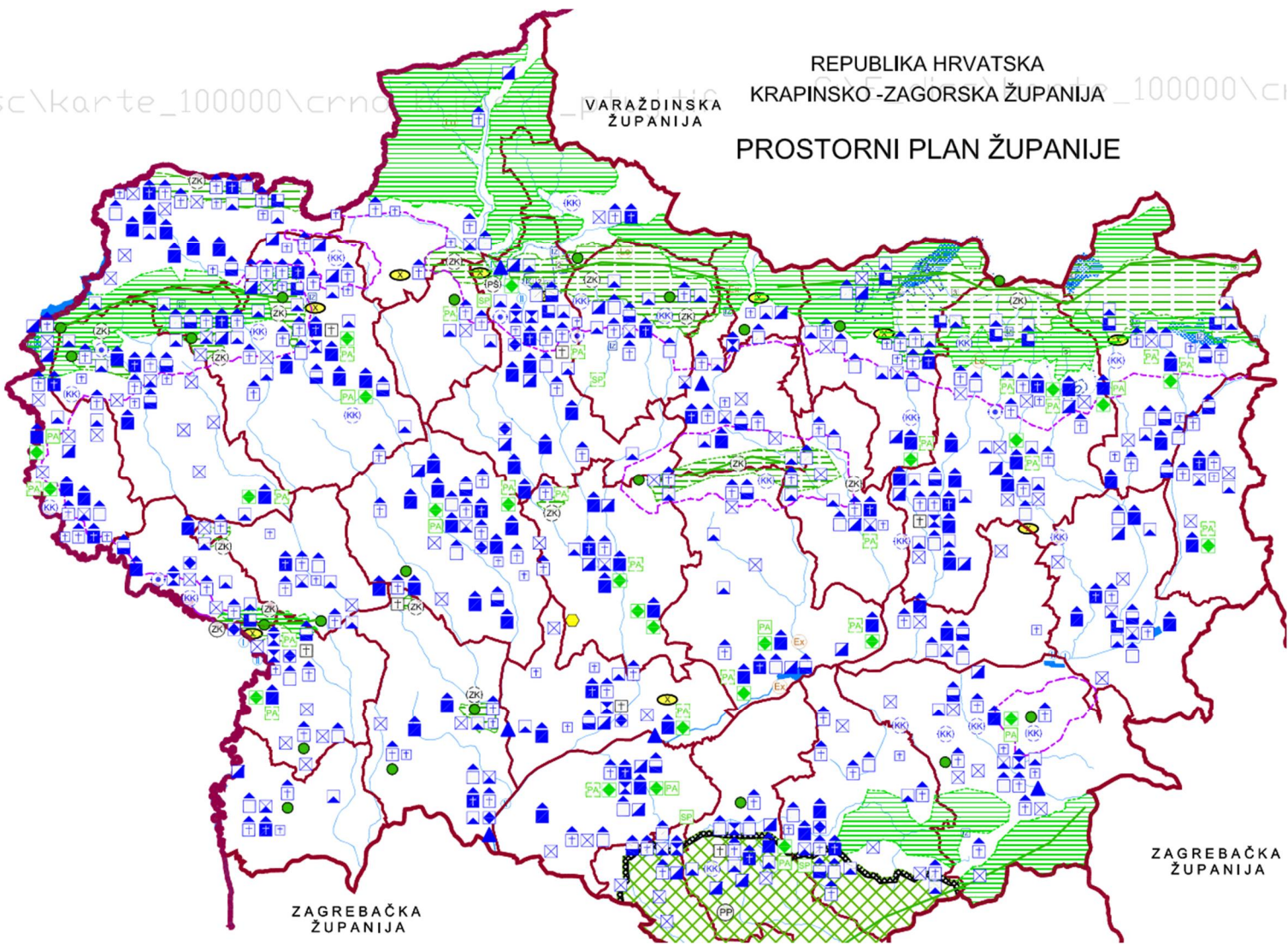
sc\karte_100000\crno

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

_100000\ci

PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

KARTOGRAFSKI PRIKAZ

3.1. PRIRODNA I KULTURNA BAŠTINA

TUMAČ PLANSKOG ZNAKOVLJA:

- GRANICA DRŽAVE
- GRANICA ŽUPANIJE
- GRANICA GRAD/OPĆINE

Prirodna baština

- zaštićeno PP PARK PRIRODE
- planirano PS PARK ŠUMA
- ZK ZAŠTIĆENI KRAJOLJK
- PA SPOM. PARKOVNE ARH.
- SP SPOMENIK PRIRODE

Krajobraz

- PI PRIRODNI KRAJOBRAZ
- NI EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000
- TOČKE I POTEZI ZNAČAJNE ZA PANORAMSKU VRJEDNOSTI KRAJOBRAZA

Kulturna baština

- M MEDUNARODNI ZNAČAJ

Arheološka baština

- ▲ ARH. LOKALITET I ZONE

Povijesna građevinska ostataka

- ✂ GRADSKA NASELJA
- ✂ GRAD.-SEOSKA NASELJA
- ✂ SEOSKA NASELJA

Povijesni sklop i građevina

- ✂ GRADITELJSKI SKLOP

Čimbeni gradjevine

- ▣ STARI GRADOVI
- ▣ DVORCI, KURJE
- ▣ KURJEVA ŽUP., DVORA
- ▣ OSTALE STAMBEŃNE GRAĐEVINE
- ▣ GRAD. JAVNE NAMJENE
- ▣ INDUSTRIJSKE I GOSPODARSKO GRAĐEVINE
- ▣ INŽENJERŠKE I KOMUNALNE GRAĐEVINE

Sakralna gradjevine

- ▣ CRKVE, KAPELE
- ▣ POKLOŃCI, RASPILA

Memorijalna baština

- ▣ POVIJESNO PODRUČJE I OBLJEŽJE
- ▣ GROBLJE I GROBINE
- ▣ GRADJEVINE
- ◀▶ PERIVOJI I PARKOVI
- KK KULTURNI KRAJOLJK

REPUBLIKA HRVATSKA

KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA

PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE

II. IZMJENE I DOPUNE

S

1 km

REPUBLIKA HRVATSKA	
Županija: KRAPINSKO - ZAGORSKA	
Naziv prostornog plana: PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE II IZMJENE I DOPUNE	
Naziv kartografskog prikaza: PRIRODNA I KULTURNA BAŠTINA	
Broj kartografskog prikaza: 3.1.	Šifra kartografskog prikaza: 1 : 100000
Odjela prostornog plana s teritorijalnim područjima: Krapinsko-zagorska županija, br. 3013, 3014.	Odjela prostornog plana s teritorijalnim područjima: Krapinsko-zagorska županija, br. 013.
Datum donesen (datum odobrenja): 26. 12. 2014.	Datum odobrenja: 6. veljače 2015.
Početnik odgovoran za provođenje javne rasprave:	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave:
Miroslav Blazević, GRADUJAN	
Izdavanje na plan teritorijalnih područja: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, ul. Matije Gupca 10, Zagreb, 10011, 10012, a u vezi s odobrenjem: 184, Zakona o prostornom uređenju, 164, 165/15	
Oblikovanje grafičkog i prostornog sadržaja: Klasa: 3060/21-115/15-1201/12-01-01-02, Zagreb 17. ožujak 2015.	
Pravna ustanova: Župa u vezi s teritorijalnim područjima	
Javna ustanova: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko - zagorske županije	
Početnik javne rasprave / Početnik javne rasprave:	Odgovorna osoba:
Miroslav Blazević, GRADUJAN	
Odgovorna osoba:	
Miroslav Blazević, GRADUJAN	
Stručni tim s teritorijalnim područjima:	Stručni tim s teritorijalnim područjima:
1. Miroslav Blazević, GRADUJAN , 2. Miroslav Blazević, GRADUJAN , 3. Miroslav Blazević, GRADUJAN , 4. Dubravko Keizer, GRADUJAN .	5. Ana Zarić, GRADUJAN , 6. Neven Čeranić, MESARIC , 7. Marija Čoprić, MESARIC , 8. Jasmina Šerbec, MESARIC .
Početnik prostornog plana:	Početnik prostornog plana:
Miroslav Blazević, GRADUJAN	
Izdavanje ovog prostornog plana s teritorijalnim područjima:	
Početnik prostornog plana:	
Miroslav Blazević, GRADUJAN	

Slika 3.17 Kulturna i prirodna baština Krapinsko zagorske županije (Preuzeto iz Prostornog plana Krapinsko zagorske županije, Krapina, 2015.)

3.7. Kvaliteta života ljudi

Jednu od sveobuhvatnijih definicija kvalitete života iznose Felce i Perry 1993. godine, definirajući kvalitetu života kao sveukupno, opće blagostanje koje uključuje objektivne čimbenike i subjektivno vrednovanje fizičkog, materijalnog, socijalnog i emotivnog blagostanja, zajedno s osobnim razvojem i svrhovitom aktivnošću, a sve vrednovano kroz osobni skup vrijednosti određene osobe. Međutim, još uvijek ne postoji slaganje oko definicije kvalitete života, niti univerzalno prihvaćen "zlatni standard" mjerenja. Danas postoji slaganje da pojam kvalitete života podrazumijeva kombinaciju objektivnih i subjektivnih varijabli. Kvaliteta života ovisi o raznim faktorima, a neki od njih su:

- stambeno pitanje
- energetska i komunalna infrastruktura
- omogućavanje životnih i radnih uvjeta
- prometni sustav, osobito javni putnički prijevoz
- zdravlje.

3.7.1. Zdravlje

Analiza kvalitete zdravstvene usluge temelji se na nekoliko pokazatelja: broju ukupnih zdravstvenih ustanova, broju medicinskog osoblja, broju stanovnika po zdravstvenom radniku te broju postelja na 1000 stanovnika. Pokrivenost zdravstvenim ustanovama je zadovoljavajuća te KZZ ima kvalitetno i dobro organiziranu zdravstvenu zaštitu.

Tablica 3.9 Broj zdravstvenih ustanova prema kategorijama na području KZZ za 2014. godinu (Izvor: Strategija)

Zdravstvene ustanove prema kategorijama	Broj zdravstvenih ustanova 2014. godine
Bolnica	6
Dom zdravlja	1
Ambulanta	199 timova/32 lokacije
Ljekarna	13 ljekarni sa 33 ljekarničke jedinice
Zavod za javno zdravstvo KZZ	1
Zavod za hitnu medicinu KZZ	1
UKUPNO	221

Od 2011. godine s radom je započeo Zavod za hitnu medicinu KZZ, koji od tada obavlja djelatnost hitne medicine putem stalnih timova T1 hitne medicine u sjedištu Krapina, Ispostavama Donja Stubica, Zabok i Krapina te u dežurstvima Klanjec, Konjščina, Marija Bistrica i Pregrada.

Udio zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama u KZZ iznosi 73 % u odnosu na ukupni broj radnika u tim ustanovama. Na razini RH taj udio iznosi 77 % čime je KZZ blizu nacionalnog prosjeka. Gledajući strukturu zaposlenih, od 2010. do 2012. godine bilježen je porast broja doktora medicine, farmaceuta, administrativnog i tehničkog osoblja, nakon čega tijekom 2013. godine dolazi do njihovog smanjenja. S druge strane, u istom vremenskom razdoblju bilježi se kontinuirano smanjenje broja doktora dentalne medicine, nakon čega, dolazi do blagog porasta tijekom 2013. godine.

Broj doktora medicine na 10 000 stanovnika u KZZ u 2013. godini iznosi 27. Na razini Kontinentalne Hrvatske, na 10 000 stanovnika dolazi 31 liječnik medicine, što je više od prosjeka RH u 2013. godini (30 liječnika). Istočne županije (Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska) te Karlovačka županija imaju više liječnika na 10 000 stanovnika od KZZ pri čemu grad Zagreb ima najviše liječnika medicine na 10 000 stanovnika (53). Analizom broja postelja u zdravstvenim ustanovama na 1000 stanovnika u 2014. godini KZZ (8,95) nalazi se iznad prosjeka RH (5,89). Na razini KZZ u promatranim godinama vidljiv je pozitivan trend dok na razini RH broj postelja ostaje na istoj razini.

Najčešći uzroci umiranja stanovništva KZZ su bolesti cirkulacijskog sustava, zatim novotvorine i kao treća skupina su bolesti probavnog sustava. Među pojedinačnim dijagnozama najčešće se bilježi smrt od kronične ishemične bolesti srca, infarkta miokarda, moždanog udara, raka pluća, insuficijencije srca, kronične opstruktivne bolesti pluća.

KZŽ je među prvim županijama u RH koja je donijela Plan za zdravlje. To je strateški dokument kojim se utvrđuju ciljevi, prioritetni zadaci, nosioci i izvršioci pojedinih zadataka, mogući izvori financiranja, kontrola provođenja aktivnosti te uključivanje stanovništva i medija u aktivnosti koje se provode na poboljšanju zdravlja i kvalitete života na području KZŽ.

Utvrđeni prioriteti zdravstva su povećanje kontrole vode za piće, smanjenje depopulacije, smanjenje broja konzumenata alkoholnih pića kod djece srednjoškolske i osnovnoškolske dobi, unaprjeđenje skrbi o starijim osobama te rad na prevenciji bolesti cirkularnog sustava.

U KZŽ djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS): Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica i dvije podružnice: Klanjec i Zabok, s ukupno 71 zaposlenih djelatnika. Također, pri CZSS Krapina djeluje i Podružnica Obiteljski centar koja pruža usluge stanovništvu na cijelom području KZŽ. U KZŽ postoje četiri ustanove socijalne skrbi koje pružaju usluge smještaja starijih i nemoćnih osoba, sve osnovane od strane privatnih osnivača, s ukupnim kapacitetom od 265 korisnika. Na području KZŽ nije osnovana niti jedna ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba u vlasništvu županije ili JLS, no KZŽ, gradovi i općine pružaju podršku putem izvan institucijskih oblika skrbi kao što je pomoć u kući i dostava obroka. Na području KZŽ djeluje i 7 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama, ukupnog smještajnog kapaciteta za 92 osobe.

Među ostalim vrstama domova nalaze se: Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda, Odgojni dom Bedekovčina u području skrbi za djecu i mladež, domovi za psihički bolesne odrasle osobe: Lobor-grad, Bidružica i Zagreb - podružnica Mirkovec, koji trenutno smještaju gotovo 700 odraslih korisnika. Također, djeluje i privatna ustanova Centar za rehabilitaciju Varaždin koja trenutačno smješta 247 odraslih osoba s invaliditetom. U KZŽ djeluje i Obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Humu na Sutli u kojem je smješteno 10 djece i mladih s teškoćama u razvoju. Premda u KZŽ postoje brojne organizacije civilnog društva, manji broj ih je uspio razviti kapacitete za pružanje socijalnih usluga, primjerice gradska društva Crvenog križa, društva Naša djeca. Aktivni su klubovi liječenih alkoholičara koji pružaju usluge bivšim ovisnicima, a Udruga za prevenciju ovisnosti o opojnim drogama, pomoć ovisniku i povremenom uzimatelju droge i obitelji „Moji dani“ iz Krapine osnovala je i Komunu Đurmanec, dom za rehabilitaciju ovisnika o drogama. Brojne udruge osoba s invaliditetom koje su usmjerene na zastupanje i zagovaranje prava osoba s invaliditetom pružaju usluge svojim članovima kroz pružanje pravnih savjeta, organiziranje grupa za samopomoć, organizaciju slobodnog vremena i sportskih događaja, nabavku tehničkih pomagala za osobe s tjelesnim i osjetilnim oštećenjima, prijevoz osoba s invaliditetom te provedbu programa za osobne asistente i asistente u nastavi. Od travnja 2015. godine pri Domu zdravlja KZŽ djeluje Mobilni palijativni tim s ciljem pomoći neizlječivo bolesnim pacijentima i njihovim obiteljima.

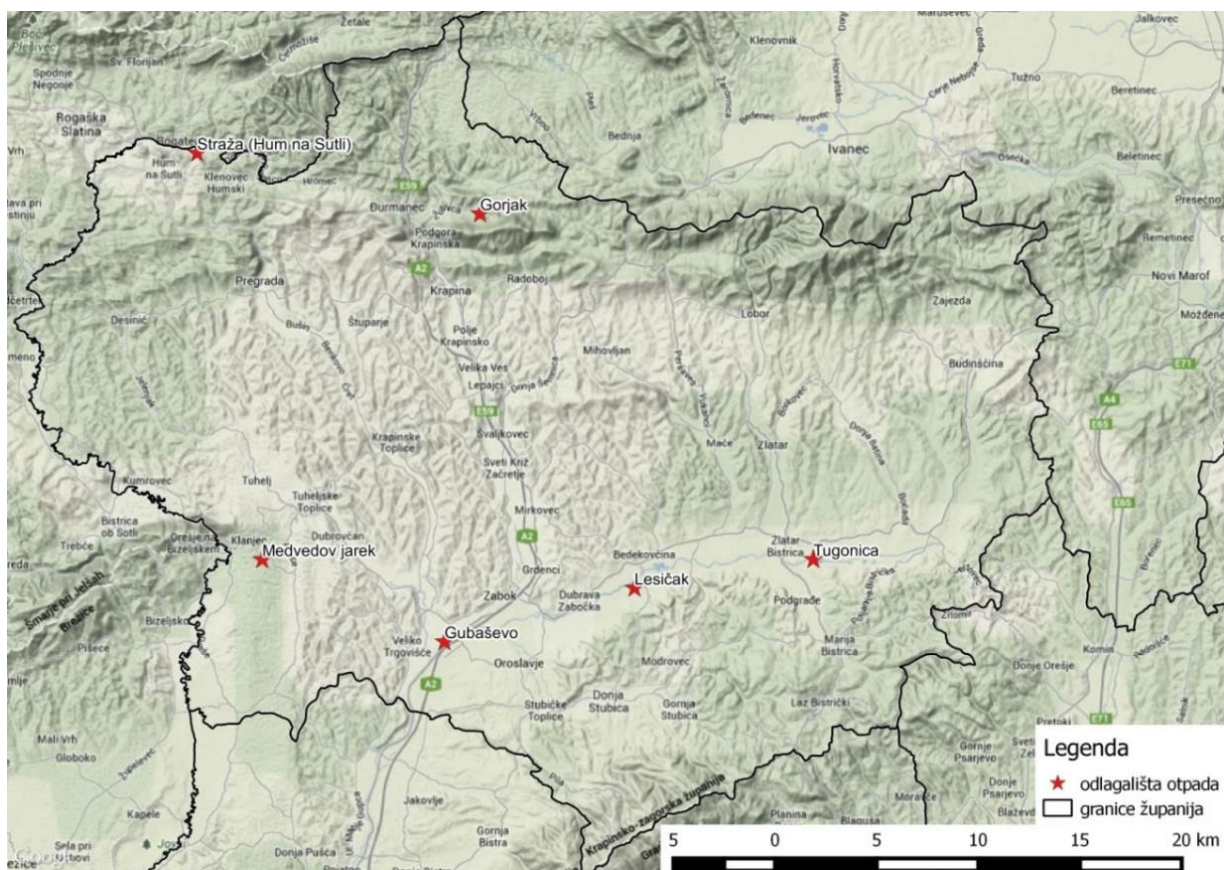
3.7.2. Gospodarenje otpadom

Na području KZŽ se unutar komunalnog otpada često nalazi otpad iz grupe opasnih otpada kao što su staro ulje, stare baterije, lijekovi, tekućine za čišćenje, boje i slično. Od ukupnog broja domaćinstava KZŽ, otpad se skuplja iz 17 303 domaćinstava (38,6 %). Postotak domaćinstava od kojih se skuplja otpad razlikuje se između JLS, a kreće se u rasponu od 4 % do 90 %. Najmanji postotak otpada sakupljen je u općinama Petrovsko i Zagorska Sela (4 %), a najveći u općini Sv. Križ Začretje (90 %).

Od ukupno proizvedenog otpada ostaje nesakupljeno 21 898 tona ili 59 %. Ovaj otpad najvećim dijelom nastaje u domaćinstvima ruralnog područja, a odlaže se na mjesta koja za to nisu određena i uređena (”divlja odlagališta”, u šumama, vodotocima, a nerijetko i na poljoprivrednim površinama). Količine prikupljenog komunalnog otpada od 2010. do 2013. godine nalaze se u rasponu između 20 000 i 30 000 tona godišnje.

Na području KZŽ komunalnom djelatnošću na sakupljanju otpada i njegovim odlaganjem bave se sljedeća komunalna poduzeća: ”Humkom” – Hum na Sutli, ”Zelenjak” – Klanjec, ”Niskogradnja” – Pregrada, ”Kraikom” – Krapina, ”Komunalac” – Konjščina, ”Komus” – Donja Stubica, ”Komunalno Zabok” – Zabok i općina Sv. Križ Začretje – Komunalni pogon.

Prema pregledu podataka o odlaganju otpada i odlagalištima otpada RH (AZO, 2012), na području KZŽ u 2010. godini bilo je aktivno 6 odlagališta otpada (Slika 3.18): Gorjak, Gubaševo, Lesičak, Medvedovjarek, Straža (Hum na Sutli) te Tugonica. Svih šest službenih odlagališta su u postupku provedbe programa sanacije odlagališta. U 2013. godini na području KZŽ prema evidencijama postojale su 255 lokacije divljih odlagališta otpada koje je bilo potrebno sanirati. JLS sanirale su mnoga divlja odlagališta pa je prema evidenciji tijekom 2014. godine sanirano 105 divljih odlagališta otpada.

Slika 3.18 Kartografski prikaz odlagališta otpada u KZZ (Izvor: IRES EKOLOGIJA d.o.o.)

Planom gospodarenja otpadom u KZZ za razdoblje 2008. - 2015. procijenjeno je da će se na području KZZ od 2015. do 2020. godine odlagati godišnje od 54 678 do 63 174 tona otpada (ukupno za komunalni i neopasni proizvodni otpad). U sklopu uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj predviđena je izgradnja regionalnog Centra za gospodarenje otpadom Piškornica, koji se nalazi na području općine Koprivnički Ivanec, te izgradnja šest pretovarnih stanica od čega četiri veće na lokacijama Gubaševo (Zabok), Motičnjak (Varaždin), Jerovec (Ivanec) i Totovec (Čakovec). Na lokacijama pretovarnih stanica nalazit će se reciklažna dvorišta odakle će se sakupljeni sortirani otpad specijalnim kamionima prevoziti u Piškornicu na daljnju mehaničko-biološku obradu. Projekt je apliciran na strukturne fondove EU u svrhu dobivanja sredstava za sufinanciranje izgradnje centra i sanacije postojećih.

Prema Izvješću o provedbi Plana gospodarenja otpadom KZZ i objedinjenim izvješćima lokalne samouprave za 2014. godinu grad Zlatar i općine Bedekovčina, Budinščina, Desinić, Hrašćina, Lobar, Mihovljan, Novi Golubovec, Veliko Trgovišće nemaju donesen plan gospodarenja otpadom JLS.

U 2012. godini je županijskim proračunom za sanaciju onečišćenog tla i neuređenih odlagališta osigurana su sredstva u iznosu od 100 000,00 kuna.

U 29 jedinica lokalne samouprave KZZ oformljeni su „zeleni otoci“. KZZ kontinuirano podiže svijest o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada postavljanjem „zelenih otoka“ kojima se osiguravaju uvjeti za izdvajanje stakla, papira, PET ambalaže i metalne ambalaže, a za koje je KZZ svake godine osigurala i doznacivala subvencijska sredstva za njihovu uspostavu.

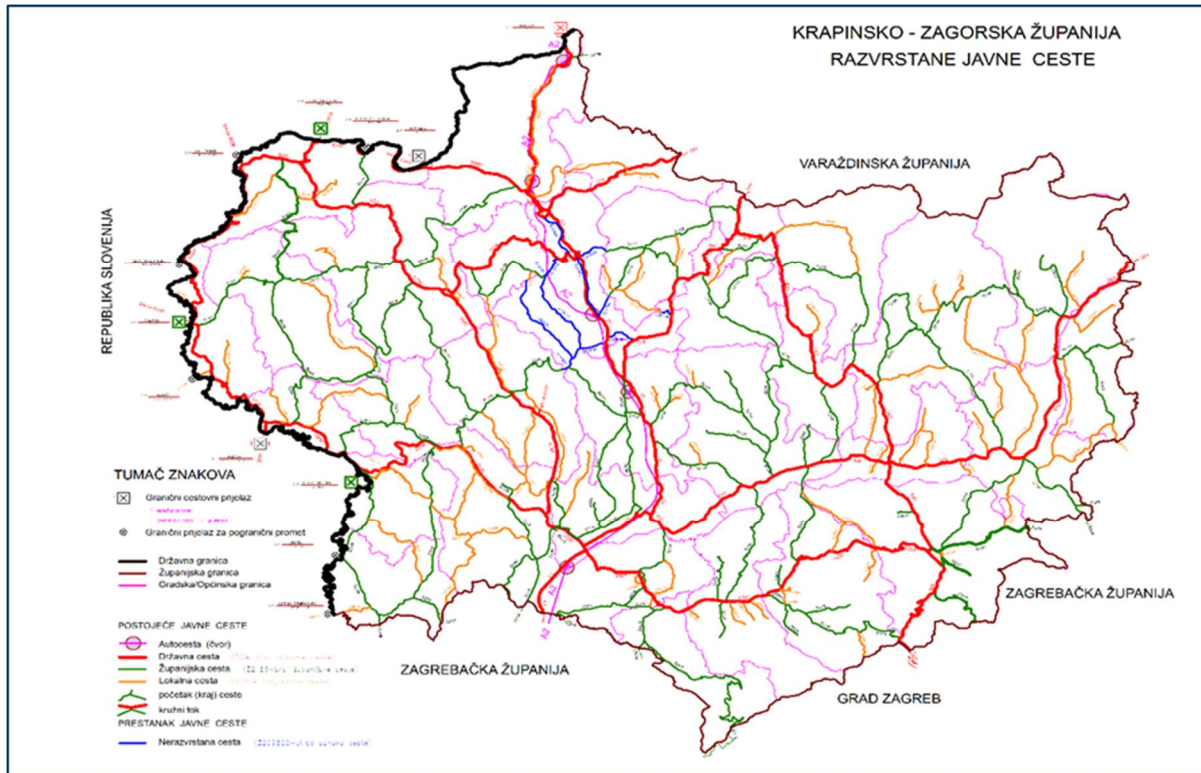
3.7.3. Materijalna imovina

3.7.3.1. Prometna infrastruktura

Središnjim prostorom KZZ prolaze cestovno-željeznički pravci šireg značaja preko kojih se prostor RH povezuje s europskim prometnim sustavom, što daje KZZ važnu posredničku ulogu.

3.7.3.1.1. Cestovni prometni sustav

Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća. Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne dužine 3562,96 km (Slika 3.19). Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi KZZ u smjeru sjever-jug je autocesta A2 koja se poklapa s međunarodnim cestovnim pravcem E-59 (dio Pyhrnske autoceste) Nürnberg – Graz – Maribor – Zagreb. Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom, te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Od tih koridora valja spomenuti dio „zagrebačkog prstena“ na trasi Mokrice (Zabok – Oroslavje) – Zlatar Bistrica (spoj na Breznički Hum) – Marija Bistrica – Laz – Popovec – Zagreb te koridor od Krapine prema Đurmancu – Jesenje – Lepoglava – Ivanec – sa spojem na autocestu Zagreb – Varaždin – Mađarska.

Slika 3.19 Mreža razvrstanih javnih cesta KZZ u 2015. godini (Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorsko županije)

Prema informacijama dobivenim od strane Županijske uprave za ceste KZZ, u Županiji nema potrebe za izgradnjom novih koridora županijskih ili lokalnih cesta. Potrebno je ulagati sredstva u modernizaciju i rekonstrukciju postojeće mreže županijskih i lokalnih cesta.

Pregledom županijskih i lokalnih cesta KZZ evidentirana su 52 aktivna klizišta, te još najmanje toliko lokacija potencijalnih klizišta. Najveći broj aktivnih klizišta je na području općine Hrašćina (ukupno 7), na području općine Kumrovec ih ima 6, po 4 klizišta su na području općine Lobar te grada Zlatara i Donje Stubice, po 3 klizišta su na području općine Radoboj, Krapinske Toplice, Veliko Trgovišće i Desinić, po 2 klizišta na području grada Pregrade i općine Gornja Stubica, Đurmanec i Mihovljan, te po 1 klizište na području grada Klanjca i općinama Bedekovčina, Marija Bistrica, Maču, Jesenju, Kraljevcu na Sutli i Humu na Sutli. U 20 od 31 grada ili općine evidentirana je potreba sanacije klizišta i to na 19 županijskih i 13 lokalnih cesta. Od 52 klizišta, izrađeno je 19 projekata sanacije, novih 23 je već u planu za izradu ove godine, a od preostalih 10 očekuje se zatvaranje financijske konstrukcije za projektiranje do kraja 2014. godine. Cilj je ishoditi spremu projektnu dokumentaciju za sanaciju klizišta do kraja 2016. godine.

3.7.3.1.2. Javni prijevoz putnika u cestovnom prometu

Na području KZZ javni prijevoz putnika organiziran je kao autobusni županijski, međužupanijski i međunarodni linijski prijevoz. Županijskim linijama povezuju se važniji gospodarski i administrativni centri s okolnim mjestima. Odredišta tih linija

su Krapina, Pregrada, Zlatar, Zabok i općina Hum na Sutli koja je gospodarsko središte pograničnog područja KZZ uz granicu s Republikom Slovenijom. Poseban linijski prijevoz, temeljen na sklopljenom ugovoru između prijevoznika i naručitelja, (koji isključuje druge putnike od prijevoza), namijenjen je učenicima osnovnih škola i radnicima određenih gospodarskih subjekata. Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu u 2014. godini KZZ prijevoznicima je izdao ukupno 292 dozvola za obavljanje županijskog linijskog prijevoza. Na državnim cestama u KZZ ima ukupno 69 autobusnih ugibališta, dok ih je na županijskim i lokalnim cestama izgrađeno 51.

Na području KZZ relativno je dobra povezanost većih središta s susjednim područjima koja im gravitiraju, odnosno dobra je povezanost gradova Krapina, Zabok, Pregrada, Donja Stubica, Oroslavje i Zlatar sa susjednim područjima. Gotovo nikakva je povezanost rubnih dijelova KZZ međusobno, te sa središtem u Krapini, osim na dijelu Krapina – Đurmanec i Krapina – Hum na Sutli. Sukladno tome, rubne dijelovi KZZ trebalo bi se povezati međusobno na dijelovima Labor – Budinščina, Desinić – Kraljevec na Sutli i Pregrada – Klanjec, te sa sjedištem KZZ. Također bi rubne dijelove KZZ trebalo povezati sa sjedištem KZZ u Krapini.

U cilju podizanje atraktivnosti javnog linijskog prijevoza putnika, KZZ je, uz Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, tijekom proteklih godina bila nositelj raznih aktivnosti, što je 2008. godine rezultiralo izradom Studije o integriranom prijevozu putnika u gradu Zagrebu, Zagrebačkoj županiji i KZZ. Navedena Studija dala je prijedlog idejnog rješenja te je ono prihvaćeno kao temelj za detaljnu razradu projekta organizacije integriranog prijevoza putnika, utemeljenog prije svega na zajedništvu tarifno-prijevozne politike, tzv. tarifne unije kao i na zajedničkom razvoju prometne infrastrukture sustava.

3.7.3.1.3. Željeznički promet

Na području KZZ postoji ukupno 102,4 km željezničkih pruga. Željeznički promet ima dugogodišnju tradiciju i to na sljedećim željezničkim prugama unutar KZZ (Tablica 3.10).

Tablica 3.10 Duljina željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije (Izvor: Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga)

Oznaka	Puni naziv željezničke pruge	Skraćeni naziv željezničke pruge	Građevinska duljina (km)	Duljina u KZZ (km)
R 106	Zabok-Krapina-Đurmanec-DG-(Rogatec)	Zabok-Đurmanec-DG	27,187	27,187
R 201	Zaprešić-Zabok-Varaždin-Čakovec	Zaprešić-Čakovec	100,722	45,173
L 102	Savski Marof-Kumrovec-DG- (Imeno)	Savski Marof-Kumrovec-DG	38,552	16,783
L 201	Varaždin-Ivanec-Golubovec	Varaždin-Golubovec	34,582	2,449
L 202	Hum Lug odvojnica-Gornja Stubica	Hum Lug -Gornja Stubica	10,823	10,823
UKUPNO			211,866	102,415

Prostor KZZ i Varaždinske županije povezuje i željeznička pruga Novi Golubovec–Varaždin koja ulazi u prostor KZZ u dužini oko 2,5 km. Najjače čvorište u KZZ je kolodvor Zabok sa značajnim radom u cjelokupnoj mreži HŽ-a.

U širem gravitacijskom području željezničkih pruga u KZZ živi oko 85 000 stanovnika (oko 55 % stanovništva KZZ) u 150 naseljenih mjesta, od čega je 5 gradova. Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci su od 1,8 do 6,8 km (prosjeak 2,87 km). Tako mali međusobni razmaci ukazuju na dobru opsluženost KZZ prometom, a s druge strane znatno smanjuju komercijalnu brzinu i njegovu kvalitetu. Unatoč nepovoljnim uvjetima, na prugama sjeverozapadne Hrvatske i nadalje će „Zagorske željeznice“, a posebno „Zagorska magistrala“ (Zaprešić–Zabok–Varaždin–Čakovec) imati veliki značaj za sveukupni boljitak RH.

3.7.3.2. Komunalna infrastruktura

3.7.3.2.1. Vodoopskrba

Prosječna opskrbljenost primarnim i sekundarnim mrežama upravljanih komunalnim poduzećima u KZZ iznosi 75 %. Javna poduzeća koja su registrirana za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe su: Zagorski vodovod d.o.o. Zabok, „Kraikom – vodoopskrba i odvodnja“ d.o.o. Krapina, „VIO Pregrada“ d.o.o. Pregrada i „HUMVIO“ d.o.o. Hum na Sutli. Zagorski vodovod, Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) i Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) bave se aktivnostima koje su vezane na smanjenje gubitka vode u sustavu.

U KZZ postoji preko 300 lokalnih vodovoda putem kojih se provodi distribucija vode, od kojih je 11 većih. U takve se ubrajaju sljedeći sustavi: Belec, Budinščina, Donje Jesenje, Gornje Jesenje, Gotalovec, Marija Bistrica, Dobri Zdenci u G. Stubici,

Novi Golubovec, Radoboj-Jazvine, Pece i Vinagora. Zadnjih godina neki lokalni vodovodi uključeni su u sustav javnog vodovoda. Do sada izgrađeni dijelovi regionalnog sustava vodoopskrbe županije, omogućuju priključenje većine preostalih lokalnih vodovoda u zajednički organiziranu distribuciju vode stanovništvu i gospodarskim subjektima KZZ. Izgradnjom magistralnih i sekundarnih cjevovoda te ostalih hidrotehničkih građevina (izvorišta, vodosprema i pumpnih stanica) u proteklih 7 godina opskrbljenost je podignuta sa 60 % na cca 75 %, bez lokalnih vodovoda.

Na području KZZ u sustav odvodnje otpadnih voda priključeno je tek oko 20 % stanovništva. Sustav se sastoji od mreže kanala i kolektora i samo dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja. Spomenuti sustav izgrađene mreže otpadnih voda dug je oko 241,86 km te je uglavnom izgrađen u većim naseljima urbanog karaktera, a na istu je priključeno oko 28 000 stanovnika.

3.7.3.2.2. Opskrba plinom

Na području KZZ ukupna dužina mreža iznosi 1981,74 km. Distribuciju plina obavlja 5 distributera. Plinom se opskrbljuje 30 377 potrošača. Prosječan broj priključaka na 100 stanovnika je 23. Postoje planovi za proširenje plinske mreže poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnja magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže. Kao važan energent svakako valja spomenuti i ogrjevno drvo. Najniži stupanj plinifikacije, od 8 %, je u općini Hrašćina, dok je najveći stupanj, do 90 %, na području Zaboka. Na području KZZ potrebno je još izgraditi planiranu plinsku mrežu na području pojedinih općina i gradova, te poticati provedbu plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe.

3.7.3.2.3. Opskrba električnom energijom

KZZ pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava RH koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području KZZ je KTE Jertovec (kombinirana plinsko-parna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine.

Područje KZZ električnom energijom opskrbljuju tri distributera:

- DP Elektra Zabok,
- DP Elektra Varaždin,
- DP Elektra Zagreb.

Najveći dio područja KZZ (cca 86 %) električnom energijom snabdijeva distributer Elektra Zabok. Glavne distributivne spojne točke su trafostanice TS 110/35/10 kV u Zaboku, Humu na Sutli i Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH.

Na području KZZ tijekom 2013. godine djelovalo je ukupno 8 sunčanih elektrana ukupne snage postrojenja 7659,09 kW. Ti su solarni fotonaponski sustavi izravno priključeni na javnu elektroenergetsku mrežu i svu proizvedenu električnu energiju predaju u elektroenergetski sustav. Navedena postrojenja dio su sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije te imaju status povlaštenog proizvođača.

Geotermalna energija je prisutna, na višem ili nižem temperaturnom nivou, na skoro cijelom području KZZ. Na području KZZ provedena su istraživanja i postoji više bušotina i lokaliteta s različitim geotermalnim energetske potencijalom. U sklopu istraživanja 1988. godine Geološki zavod Zagreb izradio je Elaborat na temelju kojega je, na krajnjem sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, locirana i 1989. godine izrađena bušotina Kumrovec-1 (Kum-1), kao istražna sa svrhom otkrivanja geotermalnih resursa.

Na području KZZ, trenutno najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Prema podatcima Državnog zavoda za statistiku (Popis stanovništva 2011. godine), ukupno 25 870 nastanjenih kućanstava koristi drvo kao jedini ili primarni energent za grijanje odnosno oko 62 % ukupnog broja stanovnika.

Javna rasvjeta

Većina gradova i općina KZZ prepoznala je važnost provođenja mjera energetske učinkovitosti u sustavima javne rasvjete te je izvršen određeni broj intervencija na postojećoj i izgradnji nove rasvjete. Projekt NEWLIGHT - master plan javne rasvjete KZZ povezuje ukupno 62 jedinice lokalne samouprave na području KZZ i Zagrebačke županije zajedničko djelovanje putem sustavnog i planskog provođenja rekonstrukcije na postojećoj i izgradnji dijela nove javne rasvjete

uključujući provedbu svih faza projekta, od izrade projektne dokumentacije do same realizacije. Projekt Master plana javne rasvjete temelji se na najvišim tehničkim standardima po pitanju primjene mjera povećanja energetske učinkovitosti i smanjenja svjetloonečišćenja. Projekt NEWLIGHT temelji se na najvišim standardima po pitanju primjene mjera povećanja energetske učinkovitosti i smanjenja svjetloonečišćenja. Na ovaj način postići će se povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona i time povećati sigurnost u prometu te postići značajne energetske i novčane uštede.

Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom

Prema podacima HAKOM-a, iako broj i gustoća širokopojasnih priključaka na području KZZ kontinuirano rastu – značajan se skok primjerice, dogodio u 2012. godini, kada je evidentirani broj priključaka bio veći je za čak 81 % u odnosu na 2008. godinu, to je još uvijek ispod nacionalnog prosjeka. Pri kraju 2014. godine prosjek gustoće širokopojasnih priključaka u RH bio je 22,24 %, dok je u KZZ to 16,10 %.

3.7.3.3. Odgojno-obrazovna i sportska infrastruktura

Obrazovna struktura u kojoj nema nepismenih osoba, a istodobno postoji mnogo stručne radne snage, pogotovo visokoobrazovane, temelj je za dobar gospodarski, kulturni i socijalni razvoj. Obrazovna struktura stanovništva KZZ ukazuje na najveći udio osoba sa završenim trogodišnjim i četverogodišnjim tehničkim školama (47,60 %). Značajan udio čine osobe s čije je najveća razina obrazovanja osnovna škola (40,29 %) dok je 2,87 % ljudi sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe čine samo 9,17 % stanovništva. U taj broj uključeni su i magistri i doktori znanosti. Spomenuti podaci pokazuju kako je u KZZ malen broj visokoobrazovane radne snage te bi raznim obrazovnim reformama i mjerama stimuliranja visokog obrazovanja udio takvih osoba trebalo povećati.

3.7.3.3.1. Predškolsko obrazovanje

Mreža dječjih vrtića KZZ u pedagoškoj godini 2014./2015. obuhvaća obuhvaća 21 dječji vrtić te 10 drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja (osnovne škole, igraonice u knjižnicama te druge zdravstvene kulturne, sportske ustanove i udruge koje su ostvarivale programe predškolskog odgoja). Dva su privatna vrtića u Krapini i jedan u Oroslavju. Problem predškolskog obrazovanja je njihov premali broj te prostorna ograničenost ustanova obzirom na broj djece. Prema podacima za 2014. godinu, u 19 vrtića postoje i jasljičke grupe s ukupno 397 djece. Svi vrtići provode redoviti, 10-satni program, a od dodatnih programa provode se kraći programi ranog učenja jezika, programi ritmike, sportski programi i drugo. Osnivači – jedinice lokalne samouprave – sufinanciraju (u veći slučajeva riječ je o 50 % iznosu) ekonomsku cijenu redovnog programa vrtića.

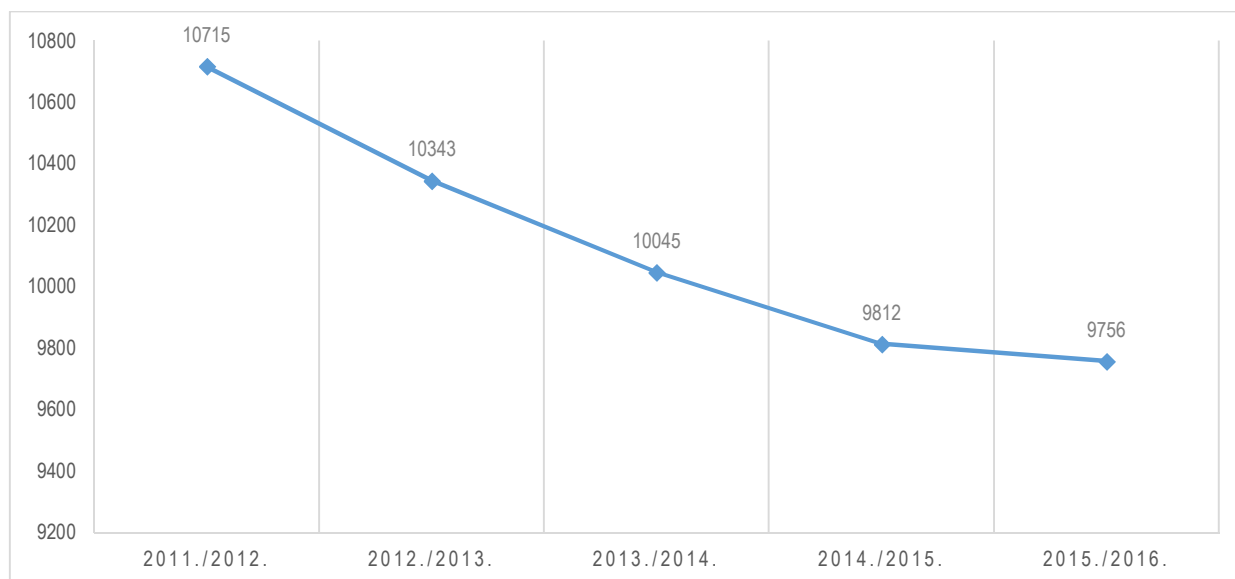
U pedagoškoj godini 2014./2015. broj djece po dječjem vrtiću iznosi 118. Na razini Kontinentalne Hrvatske (ukupno 902 vrtića i drugih pravnih osoba koje se bave predškolskim odgojem), prosječan broj djece po dječjem vrtiću iznosi 99, a za RH taj pokazatelj iznosi 84.

Unatrag tri godine upis djece u predškolu je gotovo stopostotni. Prema evidenciji Ureda državne uprave u školskoj godini 2012/2013 tzv. malu školu prošlo je 1184 djece, školsku godinu 2013/2014 ukupno 1119 djece, a u narednoj školskoj godini je, prema popisu obveznih polaznika u prvi razred, riječ o 1328 djece.

3.7.3.3.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Osnovnoškolsko obrazovanje u KZZ organizirano je kroz mrežu 33 osnovne i 54 područne škole. Na području KZZ jedino u općini Zagorska Sela nema niti jedne škole. To može dovesti do negativnih posljedica budući da je škola jedan od glavnih centara aktivnosti i zbivanja, a što u konačnici utječe na daljnje iseljavanje stanovništva iz ovog kraja.

Kretanje broja učenika u osnovnim školama pokazuje trend opadanja što je u skladu i negativnim podacima o natalitetu.

Slika 3.20 Broj učenika u osnovnim školama KZŽ, 2011. - 2015. godina (Izvor: Strategija)

Osnovno glazbeno obrazovanje organizirano je u Glazbenoj školi u sklopu Osnovne škole Augusta Cesarca u Krapini, Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku, Osnovne škole Marija Bistrica, te u samostalnoj Glazbenoj školi u Pregradi.

Posebna ciljano skupina na koju je potrebno usmjeriti pozornost kod osnovnoškolskog obrazovanja su učenici s teškoćama te daroviti učenici kojima se u redovnom osnovnoškolskom obrazovnom sustavu u KZŽ ne pridaje dovoljno pažnje.

Analizom stanja vezanom uz darovite učenike utvrđeno je da ne postoji jedinstvena baza darovitih učenika niti se posebni programi izobrazbe tih učenika ne provode u dovoljnoj mjeri. Tek nekoliko škola u KZŽ provode izvannastavne programe za darovite učenike koje ovise o vanjskom financiranju programa (kroz razne natječaje i donacije na nacionalnoj razini) te bi na razini KZŽ trebalo osmisliti poseban obrazovni program (izvannastavna aktivnost) i sustav financiranja takvog programa. Stoga je potrebno izraditi detaljnu analizu stanja kojom je nužno obuhvatiti sve škole u KZŽ te iz koje će proizaći aktivnosti koje je potrebno pokrenuti.

Učenici s poteškoćama u redovnom se obrazovanju prate kroz prilagođene nastavne programe i kroz osiguravanje asistenata u nastavi. U školskoj godini 2014./2015. u 27 osnovnih škola i 4 srednje škole djelovalo je 69 pomoćnika u nastavi za 99 učenika s teškoćama. Program asistenata u nastavi bio je sufinanciran kroz ESF u iznosu od 81 % i od strane KZŽ od 19 %. Također je i nekoliko JLS sufinanciralo pomoćnike u nastavi iz svojih proračuna za učenike s teškoćama koji su prijavljeni u sustav naknadno. U školskoj godini 2015./16. se taj način financiranja pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama nastavlja i to: ESF u iznosu od 86 % te ostali partneri u projektu s 14 %. U školskoj godini 2015./2016. djeluje 83 pomoćnika na 121 učenika. Također, za ovu ciljanu u tijeku je izrada analize stanja koja će utvrditi broj djece s poteškoćama u učenju i razvoju te će se identificirati najnužniji oblici potpore djeci u obrazovnom sustavu.

Glavni razvojni problemi osnovnoškolskog obrazovanja su zapuštenost zgrada određenih škola, veličina škola obzirom na broj učenika te se nastava u većini škola provodi u dvije smjene (u 20 od ukupno 33) što nije u skladu s pedagoškim standardima, većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovara propisanim pedagoškim standardima (uvode se e-dnevnici – još uvijek u manje škola, upravo zbog nedostatka financijskih sredstava potrebnih za provođenje modernizacije – u tom dijelu se nazire poboljšanje, obzirom na najavu CARnet-a i provedbe projekta e-škole u većini osnovnih i srednjih škola u KZŽ).

Kontinuirani problem je i organizirani prijevoza učenika u nekim školama KZŽ. Učenici osnovnih škola imaju pravo na besplatan organizirani prijevoz ako su udaljeni od škole više od 3 (razredna nastava, niži razredi), odnosno 5 km (predmetna nastava, viši razredi). Za učenike koji nemaju pravo na organizirani prijevoz, KZŽ sufinancira troškove prijevoza u iznosu od 50 % dogovorene cijene, a ostatak snose roditelji ili gradovi/općine. U školskoj godini tako pravo na besplatan prijevoz u punom iznosu ostvaruje 2800 učenika (27 %), dok je 15 % učenika uključeno u subvencionirani prijevoz u iznosu od 50 %. Osnovni problem kod organiziranog prijevoza je njegova relativno visoka cijena u strukturi obrazovnih troškova te sve

manje fiskalne mogućnosti JLS da sufinanciraju isti u dijelu gdje se očekuje doplata roditelja (takozvani prijevoz po odredbama Državnog pedagoškog standarda). Pored financijskih prepreka, jedan od glavnih problema su i neosigurane prometnice za djecu koja stanuju unutar 3 km od škole (nepostojanje nogostupa, neobilježene trake za pješake, neodgovarajuća vertikalna i horizontalna signalizacija), neobilježena i neosigurana autobusna stajališta čime se ugrožavaju pješaci u prometu.

3.7.3.3.3. Srednjoškolsko obrazovanje

U KZZ djeluje 10 srednjih škola koje provode programe trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja. Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne, umjetničke (glazbene, likovne) i gospodarske škole. Jedna srednja škola je isključivo samo gimnazija (u Zaboku), jedna je isključivo glazbena, a ostale imaju kombinirane programe u četverogodišnjem, trogodišnjem ili dvogodišnjem trajanju.

Uz srednje škole u Bedekovčini i Pregradi postoje učenički domovi u koje se može smjestiti do 290 učenika (svake školske godine popunjenost je oko 90 %). Iako postojeći kapaciteti učeničkih domova zadovoljavaju potrebu za istima, iz godine za godinom izražavaju se želje roditelja o otvaranju učeničkih domova u Krapini i Zaboku. Teritorijalno gledano srednje škole su dobro razmještene što je u skladu s prometnom povezanošću i uobičajenim gravitacijskim tokovima stanovništva.

Broj učenika u razdoblju od 2011. - 2014. godine kontinuirano raste, da bi se 2015. evidentirala stagnacija. Za 10 srednjih škola u KZZ (osnivač njih 9 je KZZ, te 1 Grad Pregrada) putem e-aplikacije odobrava se upis oko 1550 učenika. Taj broj je uvijek u skladu s brojem učenika koji završavaju 8 razred osnovne škole, uvećan za 200, obzirom da ima sve više primjera da se jedan dio učenika iz drugih županija upisuje u srednje škole KZZ, kao što se jedan dio učenika iz županije, upisuje u srednje škole drugih županija (upisno područje za srednje škole nije ograničeno – jedinstveno je za cijelu državu).

Obzirom na program obrazovanja (strukovni, gimnazijski i umjetnički), vidljivo je da svaki od tih programa također bilježi porast broja upisanih učenika. Podaci o tome koliko učenika nastavlja sa studiranjem odnosno koliko ih se nakon srednje škole zaposli ne postoje.

Vrsta i programi obrazovanja koji se provode u srednjim školama KZZ raznoliki su i obuhvaćaju gimnazije, umjetničke, strukovne te obrtničke škole u vremenskom trajanju od tri te dvije godine obrazovanja. Škole s gimnazijskim programima provode obrazovanje općeg, jezičnog te prirodoslovno-matematičkog smjera. Nadalje, provode se strukovni programi za zanimanja ekonomist, komercijalist, hotelijersko-turistički tehničar, turističko-hotelijerski komercijalist za koje obrazovni program traje četiri godine, kao i programi obrazovanja za tehničare za mehatroniku, tehničara za računalstvo, arhitektonskog te građevinskog tehničara.

Osim toga, srednjoškolske institucije obrazuju i za zanimanja agrotehničar, cvječar, vrtljar, potom za zanimanje tehničara za logistiku i špediciju, upravnog referenta, za medicinske sestre, fizioterapeutske, farmaceutske tehničare te zubotehničare. U srednjim školama na području Krapinsko-zagorske županije također se provode trogodišnji programi obrazovanja za zanimanja prodavač, grafičar pripreme, dorade i tiska, kuhar i konobar, zatim za zanimanja CNC operater, automehatroničar, bravar, elektrotehničar, elektroinstalater, elektromehaničar, instalater grijanja i klimatizacije, plinoinstalater, potom za zanimanja soboslikar, zidar, tesar, monter suhe gradnje, rukovatelj građevinskih i rudarskih strojeva, keramičar, klesar, strojobravar, tokar, stolar, kao i za zanimanja frizer i kozmetičar. U srednjim školama također se provode programi obrazovanja u sektoru umjetnosti (likovne, glazbene), sektoru grafičke tehnologije i audiovizualnog oblikovanja (web dizajner, medijski tehničar, grafičar pripreme, dorade i tiska) te odjeći (šivač odjeće).

Od 2011. pri Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok djeluje i srednja glazbena škola s odobrenim programima i zanimanjima deset glazbenih instrumenata te glazbene teorije. Škola može provoditi glazbeno obrazovanje kroz samostalni općeobrazovni glazbeni razredni odjel (koji uključuje općeobrazovni dio i stručni dio), kao i integracijom učenika u dijelu općeobrazovnih predmeta u postojeće razredne odjele likovne umjetnosti i dizajna ili programe medijski tehničar i web dizajner. Uz to, učenici srednje glazbene škole mogu pohađati gimnazije i druge srednje škole i upisati samo stručni dio glazbenog programa. Većina srednjih škola etablirane su obrazovne ustanove s brojnim uspjesima svojih učenika i nastavnika, nizom provedenih projekata sufinanciranih s nacionalne i europske razine te bogatim izvanškolskim programima.

Od kolovoza 2013. godine, može se reći da je prijevoz srednjoškolaca besplatan. Vlada RH od tog dana svojim odlukama utvrđuje kriterije za subvenciju jednolinijskog srednjoškolskog prijevoza na način da država daje subvenciju od 75 %, a preostalih 25 %, popola sufinanciraju KZZ i JLS. Tu subvenciju na godišnjoj razini koristi oko 4400 učenika (autobus i željeznica). Uz to, iz županijskog se proračuna sufinancira prijevoz učenicima koji od kuće do škole nemaju organizirani javno linijski prijevoz – njih oko 15 u školskoj godini.

Do 2013. Obrtnička komora KZZ provodila je prezentaciju obrtničkih i ostalih srednjoškolskih zanimanja u svim osnovnim školama. Na taj su način, u suradnji s HZZ Područnom službom Krapina i srednjim školama s područja KZZ svi učenici osmih razreda i njihovi roditelji dobivali uvid u različita zanimanja, posebno deficitarna, a provodilo se i anketiranje učenika vezano uz njihov interes za obrtnička zanimanja. Od 2014. godine ovakav način prezentacija provodi HZZ PU Krapina. Većina učenika na srednjoškolskoj razini uključena je u strukovno obrazovanje koje po definiciji karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. Strukovno obrazovanje predstavlja vrlo važnu sastavnicu odgoja i obrazovanja, stoga je nužno ulagati u razvoj učeničkih strukovnih kompetencija kroz uključivanje i izradu novih strukovnih kurikuluma kojima će se postojeći programi mijenjati i modernizirati. Naime, sadašnji sustav mreže strukovnih škola to ne omogućuje u potpunosti, jer se ne prate brze promjene tehnološkog razvoja u sustavu te nema usklađenosti s potrebama gospodarstva i tržišta rada. Nužno je provesti ozbiljniju analizu usklađenosti programa s gospodarskim razvojnim potrebama županije te osigurati optimalne uvjete rada svih odgojno-obrazovnih ustanova. Dugoročni razvoj resursa u sektoru turizma županija vidi i u projektu uspostave Regionalnog centra kompetencija za ugostiteljstvo i turizam u Zaboku koji se pokreće uz tehničku pomoć Ministarstva turizma.

Uz srednjoškolsko, jednako kao i visokoškolsko obrazovanje, ključno je spomenuti preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja, odnosno *Uredbu Vlade RH o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada* koja je na snazi od 2010. Analiza i prognoza potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima provodi se na temelju statističkih podataka i relativnih pokazatelja o zapošljavanju nezaposlenih osoba prema obrazovnom programu koji su završile (brzina zapošljavanja, stopa zapošljavanja), podataka o nedostatku radnika pojedinih zanimanja dobivenih anketom poslodavaca, uvida dobivenih posredovanjem, te podacima iz strategija i planova gospodarskog razvoja, odnosno planova i najava investicija na regionalnoj i lokalnoj razini. Pri tome su u obzir uzeti i podaci o broju već upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe. U izradi preporuka za područje KZZ sudjeluje i Tematska radna skupina za tržište rada KZZ, sukladno Sporazumu regionalnog partnerstva za praćenje i procjenu potreba izrađuje se lista obrazovnih programa u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata, odnosno smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata. Preporuke imaju kvalitativni karakter. Preporuča se povećanje ili smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika i studenata u pojedinim obrazovnim programima, ali se ono ne određuje kvantitativno. Opetovanom pojavljivanju pojedinih obrazovnih programa trebat će pridavati sve veću težinu i uzimati ga u obzir sve ozbiljnije prilikom donošenja odluka. Prema tim Preporukama, vidljivo je da se unatrag 3 godine ponavljaju pojedini srednjoškolski programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika – poput CNC operatera, tokara, konobara, bravara ili tesara. Iako na tržištu rada na području KZZ, u posljednje vrijeme postoje opravdane potrebe za zanimanjima u sektoru tekstila (šivač, krojač), zanimanje je potpuno ugašeno zbog nezaintereiranosti učenika i roditelja te nestimulativnim metodama gospodarstvenika (relativno slaba plaća, nema stipendija i slično). U istom razdoblju ponavljaju se i zanimanja za koje je predloženo da se smanji broj upisanih i stipendiranih učenika, a među njima su primjerice prodavač, automehaničar, frizer, komercijalist, upravni referent, hotelijersko-ugostiteljski tehničar te ekonomist. Županijska skupština KZZ, u 2012. je donijela *Pravilnik o utvrđivanju kriterija i postupka za dodjelu stipendija učenicima srednjih škola i studentima s područja Krapinsko-zagorske županije*.

Glavni razvojni problemi kao i na osnovnoškolskoj razini obrazovanja odnose se na nedovoljno uređene prostorne kapacitete određenih škola, zastarjelu opremu, organizacijske probleme uslijed rada u dvije smjene što nije u skladu sa pedagoškim standardima. U nekoliko škola su uvedeni e-dnevници, no, rješenje za cijeli sustav nazire se tek kroz provedbu najavljenog CARnet-ovog projekta e-škole.

3.7.3.3.4. Visoko obrazovanje

Visoka učilišta nalaze se u tri grada KZZ, tj. u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija. Također, u Zaboku djeluje dislocirani studij Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija Sveučilišta u Rijeci, dislocirani studij Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu (voditeljstvo studija u sklopu Pučkog otvorenog učilišta Zabok), potom dislocirani studij Učiteljskog fakulteta Osijek te Visoke poslovne škole Višnjičan. U akademskoj godini 2013/2014. na ovim je fakultetima ukupno 1601 student.

Posebno treba napomenuti da je samo određeni postotak studenata na ovim studijama iz KZZ. Dok je na Veleučilištu Hrvatsko zagorje Krapina od ukupno 199 studenata u akademskoj godini 2013/2014. većina iz KZZ, na dislociranom studiju Veleučilištu Lavoslav Ružička u Pregradi od 90 studenata njih 45 % je iz KZZ, a 55 % od ukupno 112 studenata na studiju sestrinstva u Pregradi je iz KZZ. Među 195 studenata dislociranog studija FOI Varaždin u Zaboku njih 44 % je iz KZZ, od ukupno 845 studenata FMTU Opatija u Zaboku ih je 20 %, od ukupno 93 studenta na dislociranom studiju Učiteljskog fakulteta Osijek u Zabok ih je 46 %, a Visoke poslovne škole Višnjan u Zaboku 50 %.

Broj studenata u akademskoj godini 2013./2014 iznosio je 4158. Podaci o prolaznosti na studiju odnosno mogućnost zapošljavanja na području KZZ ne postoje.

Prema dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku tijekom 2013. godine diplomiralo je 966 osoba s područja KZZ. Ovo predstavlja povećanje od čak 33 % u odnosu na 2010. godinu kada je diplomiralo 724 osoba s područja KZZ. Općenito, u promatranom vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine, vidljiv je porast broja diplomiranih studenata, s izuzetkom 2012. godine kada je došlo do smanjenja u odnosu na godinu ranije. Ohrabrujuće je što je za razliku od državnog prosjeka tijekom većine navedenih godina došlo do povećanja broja diplomiranih studenata. Valja napomenuti kako je promatranom vremenskom razdoblju većina studenata bila ženskog spola.

Obzirom na prebivalište, najviše je diplomiranih studenata u gradu Krapini (114) te Zaboku (102), a od općina u Mariji Bistrici (51), Gornjoj Stubici (46), Bedekovčini (44) te Svetom Križu Začretju (44).

Broj magistara u 2012. godini iznosi 20 te bilježi povećanje od 80 % u odnosu na 2010. i 2011. godinu (11 magistara znanosti). Tijekom 2013. godine na području KZZ evidentirano je 15 doktora znanosti, što predstavlja povećanje od čak 114 % u odnosu na prijašnju godinu kada je evidentirano 7 doktora znanosti na području KZZ.

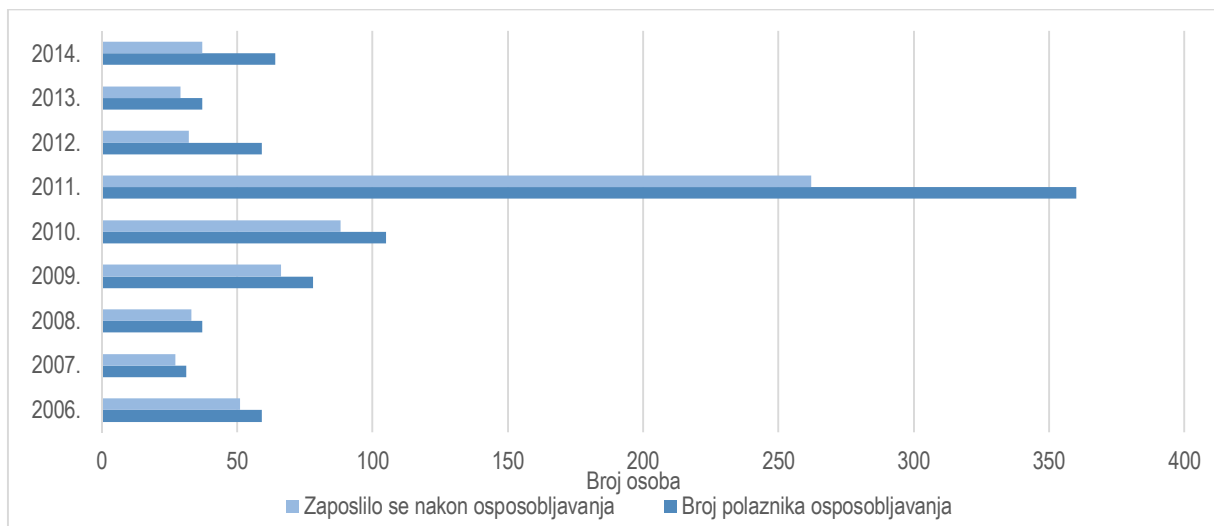
Prema Preporukama za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja za KZZ spomenutu i u prethodnom poglavlju, vidljivo je da se u razdoblju 2012.-2014. ponavljaju obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih ili stipendiranih studenata. To su programi sestrinstva te medicina, anglistika, strojarstvo, elektrotehnika, matematika, informatika, edukacijska rehabilitacija te farmacija. Među programima za koje se u istom razdoblju predlaže smanjenje broja upisanih i stipendiranih studenata su primjerice ekonomija, politologija te promet – cestovni smjer.

KZZ kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno *Pravilniku o stipendiranju*, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji - obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritarnog interesa za KZZ. Stipendije se dodjeljuju za kalendarsku godinu, a za 2012. su odobrene 33 učeničke i 35 studentskih, 2013.godine 30 učeničkih i 35 studentskih te za 2014. godinu 28 učeničkih i 22 studentske stipendije. Već više godina učenička stipendija iznosi 400 kn, a studentska 600 kn na mjesec.

3.7.3.3.5. Ostalo obrazovanje

Verificirane programe osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja odraslih, dokvalifikacije, prekvalifikacije, te stručna usavršavanja i tečajeve izvode, osim srednjih škola, i Pučka otvorena učilišta u Donjoj Stubici, Oroslavju, Krapini i Zaboku te dva privatna učilišta stranih jezika. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika, razne oblike prekvalifikacija, osposobljavanja, usavršavanja i informatičkih tečajeva. Prema podacima navedena tri učilišta te tri srednje škole koje provode obrazovanje odraslih, u 2011. godini različite programe obrazovanja završilo je 477 osoba, godinu kasnije 399 osoba, a 2013. godine 359 osoba.

U okviru svojih mjera, na obrazovanje nezaposlene osobe upućuje i Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) Područni ured Krapina. Na slici koja slijedi kasnije u tekstu (Slika 3.) prikazan je broj osoba koje su prošle obrazovanje putem ovih mjera te udio onih koje su se nakon toga zaposlile u razdoblju od 2006. do 2014. godine. Tijekom 2011 .godine zamjetan je značajan porast broja osoba na obrazovanju, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 77 % polaznika.

Slika 3.21 Broj osoba zaposlenih nakon obrazovanja (2006. – 2014.) (Izvor: HZZ PU Krapina)

Obzirom na turbulentno tržište rada i brze tehnološke promjene, poseban je osvrt na posljednjih nekoliko godina. Prema podacima HZZ PU Krapina vidljivo da je 2012. godine na obrazovanje upućeno 59 osoba. Radilo se o zanimanjima za CNC operatere, vozače motornih vozila, montere foto naponskih sustava, proizvođače tradicionalnih mesnih proizvoda, pekare, šivače i druge, a obrazovanje se provodilo putem pučkih otvorenih učilišta, srednjih škola i drugih obrazovnih ustanova na području KZZ te u Zagrebu. U 2013. godini na ovaj je način obrazovanje završilo 37 osoba, u program je uvršteno i obrazovanje za zavarivače, zaštitare te slastičare. U 2014. planirano je obrazovanje za 64 osobe za zanimanja zavarivač, šivač, knjigovođa, računalni operater, monter suhe gradnje, njegovateljica, konobar i sobarica.

Osim ovih programa, na području KZZ princip cjeloživotnog učenja, uključujući obrazovanje za verificirane programe, provodio se i kroz više projekata sufinanciranih iz fondova EU, a koji su djelomični odgovor na specifične ciljeve prethodne strategije. Riječ je o obrazovanju temeljenom na potrebama poslodavaca, no specifično dizajniranom za osobe s invaliditetom, potom obrazovnim aktivnostima u području turizma kao jedne od ključnih razvojnih područja, zatim razvoju novih kurikuluma u obrazovanju za poljoprivredu i drugo.

U veljači 2015. godine mrežna udruga Zagor pokrenula je projekt prvog volonterskog servisa na području KZZ. Misija volonterskog servisa je promicanje volonterstva i volonterskih aktivnosti, jačanje kapaciteta volontera/ki i organizatora volontiranja, poticanje međusektorske suradnje, društvene solidarnosti te širenje svijesti o volontiranju kao vrijednom iskustvu dobivanja i prijenosa znanja i vještina.

3.7.3.3.6. Sportska infrastruktura

Zbog usklađivanja i sufinanciranja rada svih sportskih udruga i saveza s područja KZZ, a sukladno *Zakonu o sportu* (NN 71/06), osnovana je Športska zajednica KZZ. Unutar zajednice djeluju 3 udruge više razine osnovane u jedinicama lokalne samouprave (Krapinski športski savez, Športska zajednica Grada Zaboka, Zajednica športskih udruga općine Veliko Trgovišće), 15 saveza (Karate savez, Košarkaški savez, Kuglački savez, Motociklistička zajednica, Nogometni savez, Planinarski savez, Savate savez, Skijaški savez, Stolnoteniski savez, Šahovski savez, Športsko ribolovni savez, Teniski savez, Zagorski kickboxing savez, Županijski streljački savez i Županijski školski športski savez), koji objedinjuju rad 103 istovrsne udruge, te 19 samostalnih udruga (AK „Zagorje Oroslavje“, Atletski klub „R. Perešin“, Biciklistički klub „Stubaki“, Društvo športskih igara učenika, Društvo za borilačke sportove „Puntar“, Nanbudo klub „Marija Bistrica“, Rukometni klub „Bedekovčina“, Plivački klub „Olimp Terme Tuhelj“, Rukometni klub „Zabok“, Sportsko društvo Kukuriku, Streljački klub „Grofovi Konjski“, Streljački klub „Oroslavje“, Športska udruga slijepih „Zagorje“, Športsko društvo „Stubica“, Triatlon klub „H. Kurelja“, Triatlon klub „R. Perešin“, Udruga kineziologa KZZ, Udruga za sportsku rekreaciju „Sport za sve“ i Ženski rukometni klub „Zagorec“). Školski športski savez broji 42 školska športska društva: 33 ŠŠD osnovnih škola i 9 ŠŠD srednjih škola. Aktivno se treniraju sportovi kao što su: cross, košarka, nogomet, odbojka, rukomet, stolni tenis, šah i streljaštvo te se za vrijeme školske godine organiziraju športska natjecanja za učenike osnovnih i srednjih škola.

3.7.4. Gospodarske djelatnosti

3.7.4.1. Turizam

KZŽ karakterizira razvijenost raznih oblika turizma koji su rezultat njezinih prirodno-geografskih i kulturno-povijesnih uvjeta, a najrazvijeniji su:

- Toplički (rekreacijsko-lječilišni) turizam
- Vjerski turizam
- Zdravstveni turizam
- Kulturni turizam
- Seoski turizam.

Preduvjet razvoja turizma u KZŽ su smještajni objekti. Najveći dio smještajnih kapaciteta lociran je u toplicama koji čine osnovicu turističke ponude. Turističku hotelsku infrastrukturu KZŽ čini 9 hotela, kategorizacije od 2 do 4 zvjezdice. Prirodni termalni izvori opskrbljuju vodom Stubičke, Krapinske, Tuheljske, Sutinske i Šemničke toplice. Navedeni termalni izvori predstavljaju osnovicu turističke ponude KZŽ. Budući da su i najveći smještajni kapaciteti smješteni upravo u toplicama, važnu ulogu u atrakcijskom smislu imaju vodeni sadržaji. Ukupno 7 hotela u KZŽ raspolaže s vodenim sadržajima kapaciteta za 5938 kupača.

Svetište Marija Bistrica centar je vjerskog turizma od međunarodnog značaja, a u turističke programe uključene su i crkve Marije Gorske u Loboru, Snježne Gospe u Belcu te Marije Jeruzalemske na Trškom Vrh.

Geomorfološka obilježja kao što su slikoviti zagorski *bregi*, vinogradi, stare šume Medvednice, Ivančice, Maceljskog gorja i pobrđa, kultivirani perivoji te kulturno-povijesni spomenici dodatno nadopunjuju turističku ponudu. To su prije svega srednjovjekovni burgovi te kasniji, pretežito barokni, ladanjski dvorci. Osim dvoraca i plemićkih obitelji što su ih gradile, uz KZŽ se vežu i mnogi povijesni događaji, znamenitosti ili poznate osobe važne na nacionalnoj i međunarodnoj razini (Josip Broz Tito, Matija Gubec, Ljudevit Gaj, Franjo Tuđman).

Sportsko-rekreacijska ponuda koncentrirana je u Krapinskim, Tuheljskim i Stubičkim toplicama te Donjoj Stubici. Uglavnom se radi o rekreacijskim sadržajima vezanim uz bazene s termalnom vodom te sportskim sadržajima uobičajeno traženim u sklopu turističkog boravka poput tenisa, trim-staza, kuglanja, minigolfa i sl. Projekt KZŽ „Mreža biciklističkih turističkih ruta“, u suradnji s udrugom Ruralni tandem, osim lokalnih biciklističkih ruta, predlaže mrežu od 21 biciklističke rute ukupne dužine 688 km. Zamišljene su s namjenom i prilagodbom za rekreativne bicikliste (pojedince i grupe) te obitelji s djecom, a prolazile bi uz turističke atrakcije i ostale kulturno-povijesne i prirodne znamenitosti na području KZŽ.

Prema postojećim podacima broj posjetitelja, broj noćenja, kao i prihod od turizma bilježe rast iz godine u godinu.

Od 2002. godine KZŽ se želi pozicionirati kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja kroz brendiranje županije te slogan „Bajka na dlanu“. Zabilježeni porast stranih gostiju od 2010. do 2014. godine ide u prilog tome da se kroz županijski brend „Bajku na dlanu“ osigura prepoznatljivost destinacije na europskom tržištu. Od 32 JLS njih 8 pokriveno je profesionalnim turističkim uredom sa zaposlenim osobama koje su na raspolaganju za pružanje turističke informacije, promociju i organizaciju turističke djelatnosti te statističko praćenje rezultata.

Za turističke svrhe u KZŽ, prema podacima županijskog Zavoda za prostorno uređenje, namijenjeno je ukupno 106 lokacija ukupne površine 608,72 ha od čega je trenutno izgrađeno 60,26 ha.

3.7.4.2. Poljoprivreda

Poljoprivredna djelatnost na području KZŽ uvjetovana je konfiguracijom terena, kvalitetom tla, razmještajem stanovnika i tradicionalnim načinom življenja na manjim posjedima. Za intenzivnije bavljenje poljoprivredom, prirodni uvjeti su slabi, teren je brdovit, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda. Pored toga, nema većih melioracijskih zahvata u cilju privođenja tla za poljoprivrednu proizvodnju. Jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području KZŽ, u 2014. godini upisano je ukupno 8723 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je 8571 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Značajan udio čine i obrti koji su bilježili znatan rast u do 2013. godine. Na području KZŽ 70 % je obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava

čiji su nositelji muškarci, dok je samo 30 % žena koje su nositeljice obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredne površine obuhvaćaju gotovo 16 % ukupne površine KZŽ, a najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice (55,24 %) te livade (33,64 %). U promatranom razdoblju uočljiv je trend smanjenja površina pod vinogradima i miješanim višegodišnjim nasadima.

Tablica 3.11 Površina zemljišta prema vrsti uporabe (ha) (Izvor: Strategija)

Vrsta poljoprivrednog zemljišta	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2015. godina
	Površina (ha)	Površina (ha)	Površina (ha)	Površina (ha)
Oranica	9991	10 305	10 511	11 071
Staklenik/plastenik	10	10	10	11
Livada	6724	6705	6529	6743
Pašnjak	390	391	392	320
Vinograd	818	790	779	774
Voćnjak	849	880	902	1.012
Orašasti plodovi	86	92	93	-
Miješani višegodišnji nasad	71	72	67	61
Ostalo zemljište	39	38	49	51
Ukupno	18 978	19 283	19 332	20 043

Prema podacima iz 2014. godine, najveći broj kućanstava imao je veličinu posjeda 1-3 ha (53 %), zatim slijede kućanstva sa posjedima veličine do 1 ha površine – 17 %; dok je najmanje kućanstva koja imaju posjede veličine iznad 10 ha (0,3 %). Međutim, u promatranom razdoblju vidljiv je blagi rast površina poljoprivrednog zemljišta, što slijedi povećanje broja poljoprivrednih gospodarstava. Posebno je značajan porast udjela poljoprivrednog zemljišta površine od 2,01 do 10 ha što dovodi do zaključka da su poljoprivredna gospodarstva počela s okrupnjivanjem zemljišta.

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u KZŽ. Prirodni uvjeti s relativno blagom klimom, bez ekstremno visokih ljetnih temperatura pogoduje uzgoju goveda. Voluminozna krmiva kao najvažnija komponenta u ishrani goveda imaju u KZŽ pogodne prirodne uvjete. Međutim, u promatranom razdoblju (2010. – 2014.) uočeno je da broj krava opada, te i s time se smanjuje broj uzgajivača krava (Tablica 3.). Budući da se temeljem trenutno važećim zakonskih odredbi, svinje, ovce i koze ne označavaju, ne postoje relevantni podaci o stvarnom stanju u stočarstvu.

Jedina je mljekara na području KZŽ jest mini mljekara Veronika d.o.o. Mlijeko dolazi u mljekaru na preradu od gotovo 500 kooperanata sa područja općina Desinić, Zagorska sela, Klanjec, Kumrovec, Hum na Sutli, Marije Magdalene, Lobra te gradova Pregrade i Zlatara. Od otprilike 500 kooperanata oko 100 je većih proizvođača dok su ostalo mala gospodarstva s 2 – 3 muzne krave.

Tablica 3.12 Podaci za uzgojno valjanu stoku sukladno evidenciji Hrvatske poljoprivredne agencije (Izvor: Strategija)

	2010. godina		2011. godina		2012. godina		2013. godina		2014. godina	
	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača	Broj grla	Broj uzgajivača
Krave	7 599	3.785	7.235	3.358	6.718	-	6.275	-	5.973	-
Svinje	-	-	-	-	11.974	-	-	-	-	-
Ovce	197	8	170	8	165	7	130	7	225	8
Koze	207	4	203	4	162	3	92	2	0	0

Na području KZŽ uzgojem svinja za vlastite potrebe bavi se oko 90 % gospodarstava, dok je vrlo malo proizvođača koji se bave uzgojem tovljenika za potrebe tržišta i uzgajivača koji drže matične svinje. Kao što je slučaj i u stočarstvu, temeljem trenutno važećih zakonskih odredbi, perad se ne označava te iz tog razloga ne postoje relevantni podaci o stvarnom stanju u peradarstvu. Također, podaci o uzgoju Zagorskog purana ukazuju isključivo na podatke o uzgojno-seleksijskom odabiru. Zagorski puran prvi je proizvod u kategoriji svježeg mesa koji je u RH dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“, što je jedan od načina zaštite autohtonih proizvoda koji su specifični za određeno zemljopisno područje, a imaju posebna prehrambena i organoleptička svojstva te kvalitetu koja je kod Zagorskog purana postignuta tradicionalnim načinom uzgoja na otvorenom. Time je Zagorski puran kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije.

Poljoprivredna proizvodnja KZŽ većim je dijelom u funkciji samoopskrbe obiteljskih gospodarstava poljoprivrednim proizvodima. Najznačajnije tvrtke su peradarska tvrtka Perfa d.o.o. iz Donje Stubice te mljekara Veronika d.o.o. u Desiniću oko kojih se veže značajan dio poljoprivredne aktivnosti KZŽ.

Na području KZŽ djeluje Savez pčelarskih udruga koji okuplja 7 pčelarskih udruga s područja županije, te Savez trenutno broji 433 članova od kojih je 210 članova završilo pčelarsku školu. Od ukupnog broja pčelara, njih 34 upisani su u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla. U 2012. godini dobiveno je Rješenje za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo čime je zagorski bagremov med dobio potvrdu vrijednost kakvu i zaslužuje, a sama registracija doprinosi i komercijalnoj vrijednosti meda i mogućnosti prodaje, ali ne bilo kakve jer se radi o kontroliranoj proizvodnji. Višegodišnjem praćenjem botaničkog podrijetla bagremovog meda uočila se mogućnost njegove zaštite kao i kreiranja županijske robne marke. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije KZŽ je 2005. godine u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pokrenula projekt „Bagrem med zagorskih brega“. Tijekom tri godine provodile su se fizikalno-kemijske analize na Prehrambenom biotehnološkom fakultetu, te je utvrđeno da uzorci meda s područja KZŽ zadovoljavaju norme kemijskih i fizikalnih parametara prema istraživanjima provedenim od strane 15 vodećih europskih instituta za analitiku meda. Stoga su se rezultati provedenih fizikalnih i kemijskih parametara iskoristili za specifikaciju proizvoda potrebnog za pokretanje zaštite županijske robne marke bagremovog meda.

KZŽ, prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje-Medimurje, a područje se smatra izrazito vinorodnim sa višestoljetnom tradicijom uzgoja vinove loze. Rezultati provedenih analiza ukazuju da zagorski vinogradari danas rade visoko kvalitetna bijela vina, koja pripremaju kao lagana do srednje jaka, suha ili srednje slatka. Sva su vina kristalno bistra ili bistra, a bijela su vina obilježena osobitim cvjetnim ili voćnim aromama. U proizvodnji vina prednjače chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Svjetski poznata su i specijalna predikatna vina i ledene berbe. Vina proizvedena od crnih sorti vinove loze uglavnom su svježija, voćna i s niskim taninom.

Tablica 3.13 Vinogradarstvo u KZŽ (Izvor: Strategija)

Godina	Ukupna površina, ha	Ukupan broj trsova	Broj vinogradara
2010.	667,49	4.122.782	4912
2011.	671,86	4.146.507	4920
2012.	677,25	4.178.402	4923
2013.	686,03	4.225.397	4927

U usporedbi s ukupnom površinom pod nasadima vinove loze iz 2003. godine (521,81) odnosno broja trsova (3262,13) i ukupnog broja vinogradara (4462), uočen je porast navedenih usporednih parametara. U odnosu na 2010. godinu tijekom 2013. godine broj vinogradara bio je veći za 0,3 % što je ujedno dovelo do povećanja površina pod nasadima vinove loze (2,78 %) te broj trsova (2,5 %). Razlike u površini (ha) pod nasadima vinove loze u odnosu na površinu vinograda (ha) proizlaze iz različitih evidencija koje nas upućuju na aktivno bavljenje vinogradarstvom. Sukladno zakonskim odredbama, obveznici upisa u Vinogradarski registar su svi proizvođači koji posjeduju površinu zasađenu vinovom lozom od najmanje 0,1 ha ili imaju obvezu podnositi izjave o berbi, izjave o proizvodnji i izjave o zalihama, dok je upis u ARKOD obavezan za sva poljoprivredna zemljišta na poljoprivrednom gospodarstvu i/ili za sve poljoprivredne površine koje poljoprivredno gospodarstvo koristi. Dakle, iako na području KZŽ u 2013. godini ukupna površina pod vinogradima iznosi 778,76 ha, vinogradarstvom i vinarstvom aktivno se bavi 4927 vinogradara na ukupnoj površini 686,03 ha. Iako se ukupna površina pod vinogradima u promatranom razdoblju (2011.-2013.) smanjuje, kada govorimo o aktivnom vinogradarstvu, u istom razdoblju broj vinogradara, ukupna površina te ukupan broj trsova kontinuirano raste.

Tablica 3.14 Voćarstvo u KZŽ (Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju)

2012. godina		2013. godina		2014. godina		2015. godina	
Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača	Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača	Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača	Površina pod nasadima (ha)	Broj uzgajivača
875,28	3786	888,88	3830	890,49	3839	1011,52	4017

KZŽ je tradicionalno voćarsko proizvodno područje u kojem prevladavaju klimatski uvjeti za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Posljednjih godina uočen je veliki

interes za uzgojem egzotičnog voća kao što su goji bobice, tayberry i slično, no na području KZŽ svakako prednjači uzgoj aronije gdje je uočen porast od 117 % površina pod nasadima u razdoblju od dvije godine.

Posljednjih se godina velika pozornost usmjerava na poticanje integrirane i ekološke proizvodnje. U integriranoj proizvodnji tijekom godina dolazi do oscilacije broja poljoprivrednih gospodarstava, no one su gotovo zanemarive, budući da je zamijećen rast različitih kultura pod integriranom proizvodnjom. U ekološkoj proizvodnji u razdoblju 2011.-2014. uočen je kontinuirani rast kako poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrednih kultura sve do 2013. godine nakon čega u narednoj godini dolazi do smanjenja. Razlika između ukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava i ukupnog broja poljoprivrednih kultura proizlazi iz činjenice da jedno gospodarstvo može uzgajati više različitih kultura što je posebno vidljivo u ekološkoj proizvodnji. Unatoč izuzetnim prirodnim preduvjetima za razvoj ekološke poljoprivrede i proizvodnje hrane, posebice agroekološkoj raznolikosti, RH je jedna od rijetkih europskih zemalja u kojima je taj oblik poljoprivredne proizvodnje još nerazvijen.

Tablica 3.15 Integrirana i ekološka proizvodnja (Izvor: Strategija)

Proizvodnja	Broj PG-a	Povrčarstvo	Voćarstvo	Vinogradarstvo	Ostalo	Ukupno	
Integrirana	2011.	11	-	10	2	-	12
	2012.	10	-	8	2	-	10
	2013.	9	-	9	2	-	11
	2014.	10	-	9	3	-	12
Ekološka	2011.	16	7	9	4	12	32
	2012.	17	12	12	5	22	51
	2013.	22	12	17	6	17	52
	2014.	32	11	16	6	6	39

Kroz provedbu Mjera ruralnog razvoja nastoji se potpomagati zagorske poljoprivrednike, podići razinu kvalitete poljoprivrednih prehrambenih i šumskih proizvoda te osigurati konkurentnost na tržištu. Riječ je o sklopu mjera usmjerenih na edukacije za korisnike mjera ruralnog razvoja, potpore za pripremu projekata, poticanje komercijalizacije tradicionalnih poljoprivredno-šumskih prehrambenih proizvoda i tradicionalnih zagorskih jela, promociju tradicionalno poljoprivredno-šumskih prehrambenih i obrtničkih proizvoda i tradicionalne zagorske kuhinje, uspostavu i jačanje proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, potporu samoopskrbnim gospodarstvima koja proizvode za vlastite potrebe i tržišta, razvoj turističkih djelatnosti te na poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje te održivog gospodarenja šumama. Navedene mjere provodile su se u razdoblju 2012.-2013. godini putem Javnih poziva. Izrađena je i analiza temeljem koje je utvrđeno da je po Javnim pozivima u 2012. i 2013. godini zaprimljeno ukupno 411 prijava, od kojih je odobreno 347 te isplaćena su sredstva u iznosu od 3 622 668,30 kuna. Najviše prijava je pristiglo na Javni poziv za potporu za samoopskrbna gospodarstva koja proizvode za vlastite potrebe i tržište, te i ta mjera ima najveći broj korisnika potpore, njih 185 u 2012. i 2013. godini. Kroz potporu za investicijska ulaganja u poljoprivredi u posljednje dvije godine isplatila su se sredstva u iznosu od 1 214 892,43 kune te je samim time navedena potpora u odnosu na ostale isplaćena u najvećem iznosu. Poticanje komercijalizacije tradicionalnih poljoprivredno-šumskih prehrambenih proizvoda i tradicionalnih zagorskih jela je mjera putem koje je zabilježen slabi interes, ali su se planirana sredstva preusmjerila na podmjeru Potpora za investicijska ulaganja za koju je veliki interes poljoprivrednika. Mjera Uspostava i jačanje proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija pokazala se kao najlošija mjera, jer u dvije godine njene provedbe nije zaprimljena niti jedna prijava.

Na području poljodjelstva primarni je zadatak prostornog uređenja racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta i smanjivanje korištenja kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta za nepoljodjelske svrhe. Treba sprječavati degradaciju malih seoskih gospodarstava i depopulaciju ruralnog područja te poticati povećanje zemljišnog posjeda kao i bolje iskorištavati postojeće i privoditi svrsi do sada neobrađene i zapuštene poljodjelske površine osobito u pograničnom području. Kod korištenja poljodjelskih resursa potrebno je uzeti u obzir aspekte zaštite okoliša, demografsku i gospodarsku problematiku te donijeti propise i poticajne mjere kako bi se unaprijedilo „održivo“ korištenje i upravljanje tlom.

Područje KZŽ karakterizira usitnjena i nespecializirana poljoprivredna proizvodnja te nerazvijeno tržište. Potrebno je u područje poljoprivrede ugraditi marketinški način razmišljanja i tržišnog nastupa. Istraživanje i izrada programa proizvodnje autohtonih i specifičnih tradicionalnih proizvoda te koncipiranje strateških proizvodnih programa koji će omogućiti razvoj obiteljskih gospodarstava treba biti kontinuirani zadatak.

3.7.4.3. Poduzetništvo i tehnološki razvoj

U KZZ nalazi se ukupno 1,7 % od ukupnog broja poduzetnika u RH. U skladu s trendom na razini RH, disperziranost poduzetnika karakteristična je i za KZZ. Najveći broj poduzetnika registriran je u gradovima Krapini (268) i Zaboku (204) te općinama Bedekovčina (93) i Sveti Križ Začretje (82). U prostornim planovima KZZ registrirana je 61 poslovna zona. Krajem 2013. godine u funkciji je bila 21 poslovna zona. Najveći broj tvrtki nalazi se na području poslovne zone grada Zaboka (90 tvrtki), zatim slijedi Sveti Križ Začretje (otprilike 20 tvrtki) te poslovna zona Krapina Nova Zapad (12 tvrtki). Najviše je poduzetnika registrirano u djelatnostima trgovine na veliko i malo (24 %), u prerađivačkoj industriji (19 %) te građevinarstvu (15 %).

Kako bi se potaknuo daljnji razvoj poslovnih zona potrebno je dodatno uložiti u izgradnju infrastrukture samih zona, raditi na međusobnom povezivanju zona u jedinicama lokalne samouprave koje su susjedne te se strateški opredijeliti za djelatnosti koje se žele poticati u određenim dijelovima KZZ i određenim gospodarskim zonama. Jedina registrirana poduzetnička potporna institucija u Registru poduzetničke infrastrukture Ministarstva poduzetništva i obrta jest Zagorska razvojna agencija d.o.o.. Pojedine općine i gradovi na području KZZ nude usluge poduzetnicima prilikom osnivanja tvrtke ili uspostavljanja poslovanja u zoni, no ne postoji dovoljno operabilna podrška na regionalnoj razini. U pripremi je izgradnja poduzetničkog inkubatora u Krapini čiji bi cilj bio brži razvoj poduzetništva, a time i unapređenje lokalnog i regionalnog razvoja.

S obzirom na veličinu tržišta KZZ, ali i veličinu domaćeg tržišta, nužno je da poduzetnički sektor KZZ postane konkurentniji i da bude u mogućnosti svoje proizvode plasirati na domaće i inozemno tržište. Konkurentnost će se postići minimiziranjem troškova proizvodnje (materijala i proizvoda potrebnih za proizvodnju) te ulaganjem u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja. Najviše se iz KZZ izvozi staklenih proizvoda, kotlova, strojeva i aparata, pokućstva, opreme za krevete, zatim umjetna i sintetička vlakna, odjeća i pribor za odjeću te sjemenje i plodovi, industrijsko i ljekovito bilje. To su proizvodi dominantnih industrija u KZZ. Potrebno je poraditi na većem stupnju obrade proizvoda koji se izvoze kako bi se potaknuo izvoz gotovih proizvoda, a ne poluproizvoda ili sirovina. Hrvatska gospodarska komora razvila je uslugu „Poduzetnik izvoznik“ koja služi kao potpora tvrtkama u internacionalizaciji poslovanja te je prilagođena individualnim, konkretnim potrebama i zahtjevima pojedinačnih tvrtki.

U KZZ broj poduzetnika u sektoru informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) raste sa 38 u 2010. godini na 58 u 2014. godini. Prihodi poduzetnika u ICT djelatnosti u KZZ kreću se između 37 i 53 milijuna kuna godišnje (2011. – 2014. godina) što je više od Virovitičko-podravске županije, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske i Vukovarsko-srijemske. Promatrajući izdatke za razvoj ICT djelatnosti, u KZZ u promatranom razdoblju tvrtke nisu izdvajale za razvoj, premda su ulagale u koncesije, patente i licencije i to od 17 tisuća kuna (2011. godina) do 93 tisuće kuna u 2014. godini.

Što se tiče sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija, inovativna aktivnost koncentrirana je u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, Osječko-baranjskoj i Međimurskoj županiji što možemo povezati s činjenicom da su to ujedno i središta većih sveučilišnih obrazovnih institucija. KZZ se nalazi na dnu ljestvice s malim brojem priznatih patenata. Najviše poduzeća u djelatnosti istraživanja i razvoja registrirano u gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. U KZZ se prihodi od istraživanja i razvoja kreću na prosječnoj razini od 2 milijuna kuna godišnje uz ukupno 3 – 4 tvrtke koje se bave istraživanjem i razvojem. U KZZ nisu zabilježena niti ulaganja u koncesije, patente i licence u razdoblju od 2010. – 2014. godine.

3.7.5. Socio-ekonomske značajke

3.7.5.1. Upravna podjela

KZZ je podijeljena na 32 jedinice lokalne samouprave 7 gradova i 25 općina. Ukupan broj naselja iznosi 422 u 2012. Ukupno 5,51 % gradova te 5,82 % općina RH nalazi se na prostoru KZZ.

Od 1. siječnja 2013. godine uspostavom nove statističke kvalifikacije prostornih jedinica RH, KZZ uvrštena je u NUTS 2 statističku regiju Kontinentalna Hrvatska sa županijama: zagrebačkom, varaždinskom, kopriivničko-križevačkom, bjelovarsko-bilogorskom, virovitičko-podravskom, požeško-slavonskom, brodsko-posavskom, osječko-baranjskom, vukovarsko-srijemskom, karlovačkom te sisačko-moslavačkom županijom i Gradom Zagrebom. BDP po stanovniku spomenute regije iznosi oko 64,1 % prosjeka EU te sukladno kohezijskoj politici spada u Cilj 1 - Konvergencija. Zadaća kohezijske politike i spomenutog cilja je smanjivanje nejednake razvijenosti regija u Europi čiji je bruto domaći proizvod

(BDP) po stanovniku manji od 75 % prosjeka EU. Regije koje na ovaj način zaostaju u razvoju bi na taj način trebale sustići one koje su više razvijene.

U administrativne svrhe u RH razlika između ruralnih i urbanih područja temelji se na teritorijalnoj podjeli gdje se manje administrativne jedinice, općine, smatraju ruralnim, dok se gradovi smatraju urbanim područjima. Na temelju takvog administrativnog kriterija, od ukupnog stanovništva KZZ 36,79 % (48 897) stanovnika smatra se urbanim stanovništvom, a 63,21 % (83 995) smatra se ruralnim stanovništvom. Usporedbe radi, u RH 70,4 % ljudi živi u gradovima, a 29,6 % u općinama.

Kao najčešći međunarodno priznat i korišten kriterij za razlikovanje ruralnih i urbanih područja koristi se definicija OECD-a, koja se temelji na gustoći naseljenosti stanovništva. Na lokalnoj razini područja se klasificiraju kao ruralna ili urbana temeljem praga od 150 stanovnika na km². Sukladno toj podjeli 31,47 % stanovništva KZZ živi u urbanim područjima, a 68,53 % u ruralnim područjima.

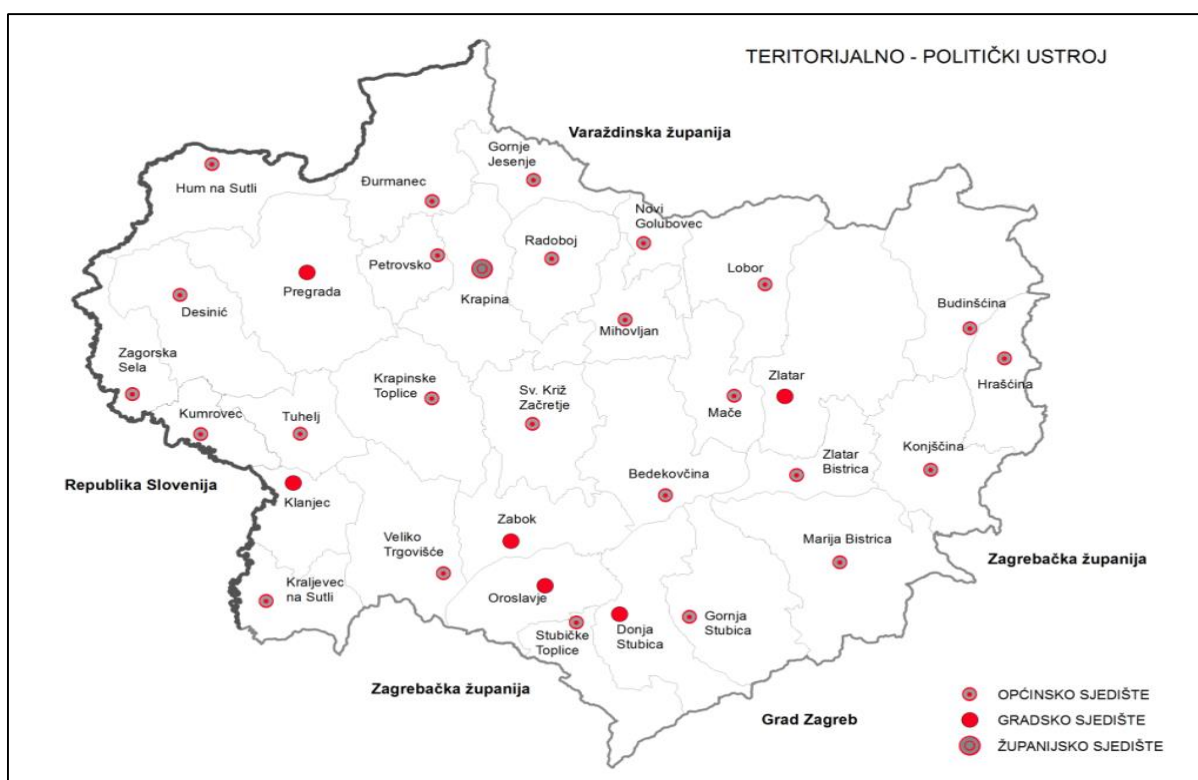
Tablica 3.16 Urbana i ruralna područja, stanovništvo i jedinice lokalne samouprave prema kriteriju OECD-a i izvorni prihodi jedinica lokalnih samouprava u 2013. godini (Izvor: Zavod za prostorno uređenje KZZ, DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., FINA)

GRADOVI/ OPĆINE	Broj stanovnika	Površina u km ²	Gustoća naseljenosti	Tip zajednice	Izvorni prihodi JLS (kune, 2013. godina)	Izvorni prihodi po stanovniku (kune, 2013. godina)
			Stanovnik/km ²			
Donja Stubica	5680	43,48	130,6	ruralno	7.690.785	1.354,01
Klanjec	2915	25,52	114,22	ruralno	4.820.202	1.653,59
Krapina	12 480	47,54	262,51	urbano	23.659.975	1.895,83
Oroslavje	6138	31,2	196,73	urbano	10.321.152	1.681,52
Pregrada	6594	67,25	98,05	ruralno	8.863.876	1.344,23
Zabok	8994	34,88	257,85	urbano	23.711.264	2.636,34
Zlatar	6096	75,78	80,44	ruralno	8.295.721	1.360,85
UKUPNO GRADOVI	48 897	325,65	162,91	urbano	87.362.975	1.703,77
Bedekovčina	8041	51,76	155,35	urbano	9.135.526	1.136,12
Budinščina	2503	55,18	45,36	ruralno	2.934.344	1.172,33
Desinić	2933	45,04	65,11	ruralno	2.255.321	768,95
Đurmanec	4235	58,43	72,47	ruralno	6.674.959	1.576,14
Gornja Stubica	5284	49,31	107,15	ruralno	5.239.507	991,58
Hrašćina	1617	27,05	59,77	ruralno	1.186.936	734,04
Hum na Sutli	5060	36,83	137,38	ruralno	11.368.044	2.246,65
Jesenje	1560	23,84	65,43	ruralno	2.216.088	1.420,57
Konjščina	3790	44,17	85,8	ruralno	4.679.540	1.234,71
Kraljevec na Sutli	1727	26,78	64,48	ruralno	2.715.200	1.572,21
Krapinske Toplice	5367	48,46	110,75	ruralno	11.108.797	2.069,83
Kumrovec	1588	17,57	90,38	ruralno	1.748.382	1.101,00
Lobor	3188	42,98	74,17	ruralno	3.355.430	1.052,52
Mače	2534	27,88	90,88	ruralno	1.738.134	685,93
Marija Bistrica	5976	71,38	83,72	ruralno	9.723.461	1.627,09
Mihovljan	1938	24,43	79,32	ruralno	1.670.801	862,13
Novi Golubovec	996	15,44	64,5	ruralno	1.523.943	1.530,06
Petrovsko	2656	18,84	140,97	ruralno	1.974.294	743,33
Radoboj	3387	33,21	101,98	ruralno	5.369.411	1.585,30
Stubičke Toplice	2805	27,52	101,92	ruralno	9.678.343	3.450,39
Sveti Križ Začretje	6165	40,37	152,71	urbano	8.178.337	1.326,58
Tuhelj	2104	23,97	87,77	ruralno	3.420.656	1.625,79
Veliko Trgovišće	4945	46,65	106	ruralno	7.238.650	1.463,83

Zagorska Sela	996	24,68	40,35	ruralno	1.321.945	1.327,25
Zlatar Bistrica	2600	24,91	104,37	ruralno	4.379.609	1.684,47
UKUPNO OPĆINE	83 995	906,68	91,52	ruralno	120.835.658	1.399,55
UKUPNO ŽUPANIJA	132 892	1232,33	107,14	ruralno	208.198.633	1.566,67

Iz navedenih podataka vidljivo je da je prosječni izvorni prihod po stanovniku u gradovima i općinama u KZŽ 1.566,67 kuna. Prosječni izvorni prihod viši je u gradovima nego u općinama. Najviši izvorni prihod imaju jedinice: Stubičke Toplice, Krapinske Toplice, Hum na Sutli te grad Zabok. Sve navedene općine te grad Zabok bilježe porast izvornog prihoda po stanovniku u odnosu na 2012. godinu, osim Stubičkih Toplica.

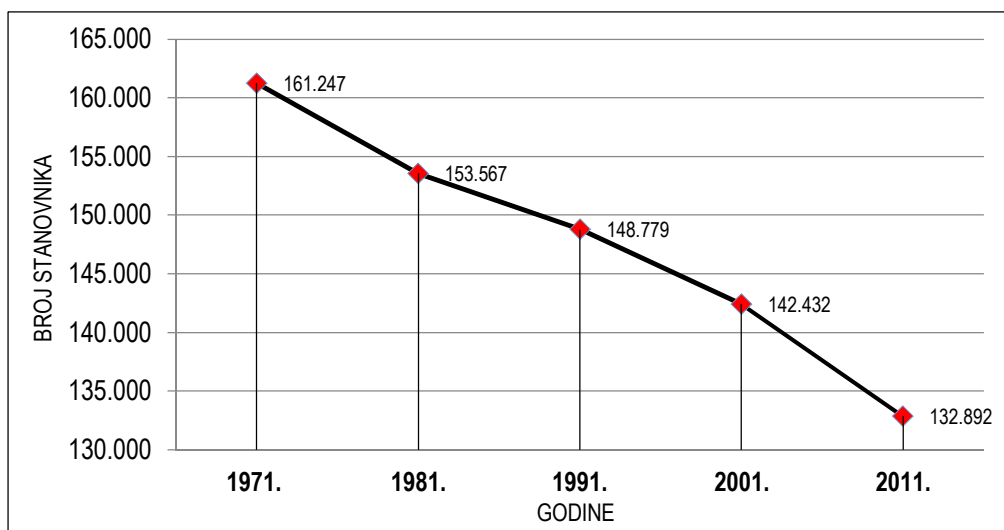
Administrativno sjedište KZŽ nalazi se u gradu Krapini. Najveći grad prema površini je grad Zlatar (75,78 km²), a najmanji grad je grad Klanjec (površina 25,52 km²). Od općina najveću površinu ima općina Đurmanec (58,43 km²), a najmanju općina Kumrovec (17,57 km²). Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, najveći broj stanovnika živi na području grada Krapine (12 480), a najmanji broj stanovnika živi na području općina Novi Golubovec i Zagorska Sela (996 stanovnika).

Slika 3.22 Političko-teritorijalni ustroj KZŽ (Izvor: Zavod za prostorno uređenje KZŽ)

3.7.5.2. Demografska obilježja i ljudski resursi

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine u KZŽ živi 132 892 stanovnika. Uspoređujući s 2001. godinom uočava se negativan trend kretanja broja stanovnika (-6,6 %) uzrokovan prvenstveno negativnim prirodnim prirastom (-668 za 2011. godinu), a manjim dijelom i negativnim migracijskim saldonom. Gustoća naseljenosti KZŽ iznosi 107 stanovnika/km² te je ona veća od prosjeka RH (76 stanovnika/km²).

Slika 3.23 Kretanje broja stanovnika KZŽ od 1971. do 2011. godine (Izvor: Strategija)

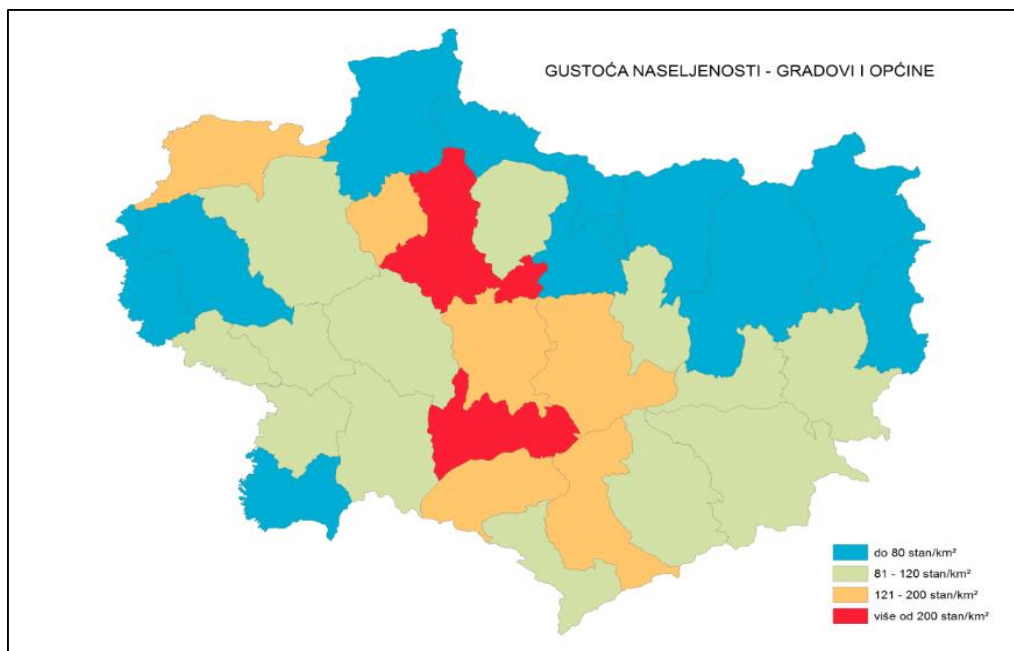
Biodinamičko kretanje populacije KZŽ u novijoj demografskoj prošlosti karakterizira smanjenje broja živorođene djece te stabiliziranje broja umrlih. Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je vitalni indeks. Godine 2011. vrijednost tog indeksa za županiju bio je 63,1 koji govori o nepovoljnom demografskom stanju jer na 63 živorođena djeteta dolazi 100 umrlih stanovnika. Demografsko starenje intenzivirat će se kroz povećanje udjela starijih i smanjenje udjela mladih koje će pak utjecati na apsolutno i relativno smanjenje stanovništva radno aktivne dobi.

Indeks starenja stanovništva u KZŽ iznosi 112,6 % što je gotovo identično indeksu RH (115 %). Spomenuti postoci govore kako KZŽ ima velik udio stanovnika starijeg od 60 godina te se može uočiti sužavanje mladih dobnih skupina koje pak uzrokuju dugotrajno smanjivanje rodosti te proširenje u starijim dobnim skupinama. Smanjenje stanovništva kroz proces starenja utječe na sve segmente društva te slijedom toga i na veličinu potencijalnih radnih resursa. Dobno spolna struktura stanovništva KZŽ veoma je slična strukturi stanovništva RH.

Na području KZŽ, demografske promjene pokazuju pad nataliteta i sve starije stanovništvo. Prosječna starost stanovništva je porasla s 39,6 godina u popisu stanovništva iz 2001. na 41,7 prema popisu stanovništva iz 2011. godine. Udio starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu porastao je u 2011.g. na 49 % prema 44,5 % iz 2001.g. Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih) je sve manji što znači da više ljudi umire nego se rađa.

KZŽ s prosječnom gustoćom naseljenosti od 107 stanovnika/km² iznad je prosjeka RH (76 stanovnika/km²). Europski prosjek (EU 27) iznosi 115 stanovnika/km². KZŽ se dakle nalazi ispod europskog prosjeka. U odnosu na Kontinentalnu Hrvatsku (prosjek 90 stanovnika/km²) KZŽ je gušće naseljena. Ako promatramo Sjeverozapadnu Hrvatsku (Grad Zagreb, Zagrebačka županija, KZŽ, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija te Međimurska županija) čija gustoća naseljenosti iznosi 189 stanovnika/km², KZŽ spada u rjeđe naseljene županije sa Zagrebačkom županijom (103 stanovnika/km²) te Koprivničko-križevačkom županijom (66,12 stanovnika/km²).

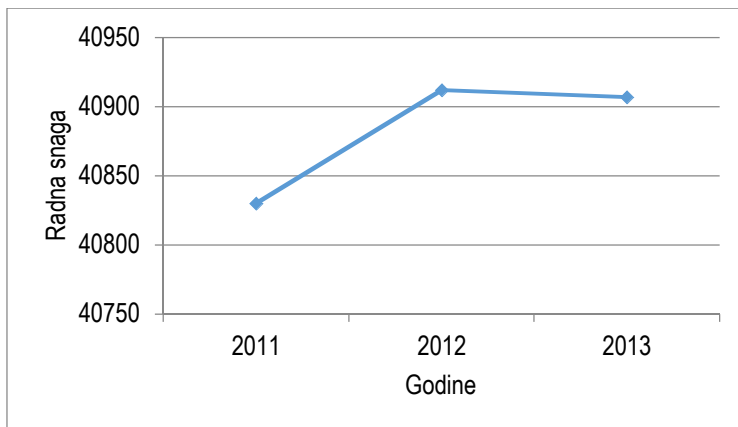
Cijeli teritorij KZŽ je nejednoliko naseljen, od vrlo rijetkih do gusto naseljenih prostora u odnosu na prosjek KZŽ. Ispod prosječnu naseljenost bilježe jedinice Budinščina, Desinić, Hrašćina, Jesenje, Kraljevec na Sutli, Novi Golubovec i Zagorska Sela sa gustoćom manjom od 70 stanovnika/km². Gradska područja Krapine, Oroslavja i Zaboka bilježe najveću gustoću naseljenosti (veća od 195 stanovnika/km²).

Slika 3.24 Gustoća naseljenosti KZŽ (Izvor: Strategija)

3.7.5.3. Radna snaga

Radnu snagu čine ukupno zaposlene i nezaposlene osobe. Sukladno evidenciji Državnog zavoda za statistiku, ukupno je u pravnim osobama 2013. godine bilo zaposleno 25 611 osoba. U slobodnim profesijama i obrtima bilo je zaposleno prosječno 6748 osoba u 2013. godini. Prosječan broj nezaposlenih iste godine iznosio je 8548 osoba. Ukupna radna snaga na području KZŽ iznosila je u 2013. godini ukupno 40 907 osoba što iznosi ukupno 45,72 % ukupno radno sposobnog stanovništva (Slika 3.25).

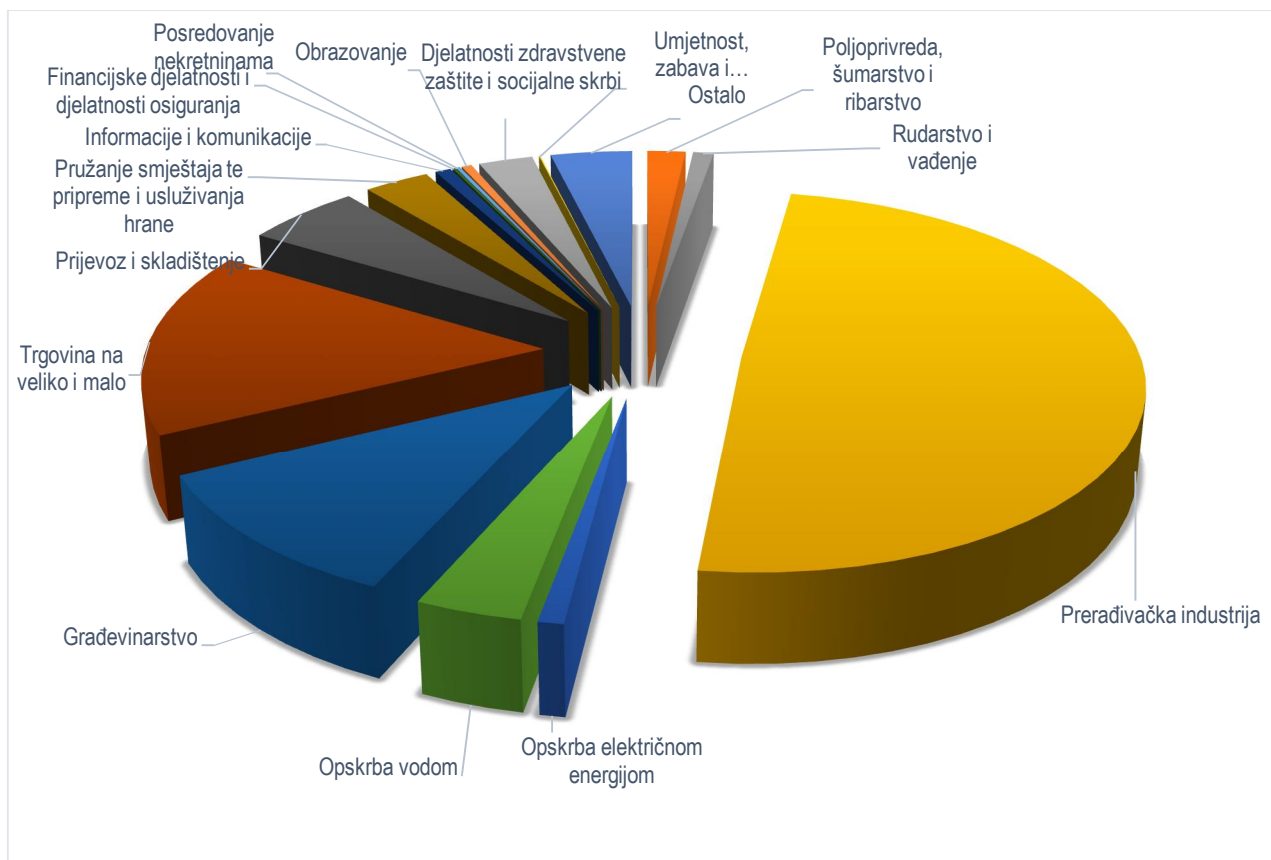

Slika 3.25 Kretanje radne snage od 2011. - 2013. godine (Izvor: Strategija)

Analiza svih komponenti radne snage ukazuje da je porast radne snage između 2011. godine i 2012. rezultat porasta broja zaposlenih uz smanjenje zaposlenih u pravnim osobama i zaposlenim u obrtima i slobodnim zanimanjima. Ukupan broj nezaposlenih u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu se smanjuje, raste broj ukupno zaposlenih u pravnim osobama, ali se smanjuje broj zaposlenih u obrtima i slobodnim zanimanjima. Ovi podaci rezultat su zatvaranja velikog broja obrta i većih trgovačkih društava u KZŽ (npr. Tvornica glinenih crjepova u Bedekovčini), no i posljedica osnivanja takozvanih jednostavnih društva s ograničenom odgovornošću u 2013. godini.

Djelatnost koja određuje kretanja na razini ukupnoga gospodarstva KZŽ je prerađivačka industrija, koja ostvaruje 43 % ukupnog županijskog prihoda i zapošljava 49 % ukupno zaposlenih u pravnim osobama u 2012. godini. Unutar te djelatnosti poslovala su 332 poduzetnika, koji su zapošljavali 8.104 osoba u 2012. godini.

Prema podacima koje je objavio Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) iz 2011. godine, najveći udio u ukupnoj strukturi zaposlenih su zaposleni u pravnim osobama (77,81 %), nakon čega slijede radnici kod fizičkih osoba (13,09 %), zaposleni u obrtima (6,52 %). Samo 0,28 % osoba odlučuje se na plaćanje doprinosa za produženo osiguranje, a da nisu zaposleni. To je pravna opcija koja bi mogla biti korisna onima koji moraju plaćati doprinose tijekom kraćeg vremenskog razdoblja kako bi ostvarili uvjete za mirovinu, dok za druge nezaposlene osobe ta opcija nije isplativa.

Slika 3.26 Struktura zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnosti, 2012. godina (Izvor: Strategija)

Ako se usporede plaće zaposlenih u RH s plaćama zaposlenih u KZŽ, dolazi se do izračuna da zaposleni u KZŽ imaju plaće prosječno manje za 770,00 kuna, odnosno 16,15 %, što predstavlja smanjenje razlike u odnosu na 2010. godinu kada su prosječne bruto plaće u KZŽ bile niže 18,12 %. Promatra li se odnos plaća muškaraca i žena, dolazi se do zaključka kako žene na državnoj razini imaju 10,2 %, a u KZŽ 12,4% manju bruto plaću u odnosu na muškarce

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), Područnog ureda u Krapini, u većini slučajeva zapošljavane su osobe s prethodnim radnim iskustvom, a samo 14,8 % osoba zaposleno je prvi puta, dok je najveći broj osoba, njih 86,3 % zaposleno na određeno vrijeme.

Negativan trend porasta broja nezaposlenih osoba vidljiv od 2010. do 2013 godine konačno je prekinut 2014. godine. Prema podacima HZZ-a, tijekom 2014. godine evidentirano je prosječno 7893 nezaposlenih osoba što je smanjenje od 8,30 % u odnosu na prethodnu godinu, ali je manje od prosjeka za RH koji iznosi 6,4%, pri čemu je veći udio muškaraca. Prethodnih godina KZŽ imala je značajno više stope rasta registrirane nezaposlenosti u odnosu na prosjek RH.

Krajem 2014. godine prema razini obrazovanja najviše je nezaposlenih osoba zabilježeno sa završenom srednjom školom za trogodišnja zanimanja, KV i VKV zanimanja (2618 osoba ili 35,88 %), zatim slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (1732 osobe ili 23,74 %) i osobe sa završenom osnovnom školom (1700 osoba ili 23,30 %) te osobe bez škole i sa nezavršenom osnovnom školom (449 ili 6,15 %). Najmanje je nezaposlenih osoba sa završenom gimnazijom (139 osoba ili 1,91 %), osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom (272 osobe ili 3,73 %), te osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (386 osoba ili 5,29 %).

Usporedbom broja nezaposlenih osoba krajem 2014. g. u odnosu na kraj 2010. godine primjetno je smanjenje nezaposlenosti među skupinama bez škole i nezavršene osnovne škole (-25,29 % u odnosu na 2010. g.), sa završenom osnovnom školom (-6,95 %), sa srednjoškolskim obrazovanjem u trajanju od 3 godine (-5,56 %), sa završenom gimnazijom (-5,44 %). S druge strane, porast nezaposlenosti zabilježen je kod skupina s višom školom, I. stupnjem fakulteta i stručnim studijem (+93,97 % u odnosu na 2010. g.), sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom (+71,07 %) i sa srednjoškolskim obrazovanjem u trajanju od 4 i više godina (+11,24 %).

Promatrano prema spolu, pretežiti udio nezaposlenih čine muškarci u nižim razinama obrazovanja (bez škole i nezavršena osnovna škola, završena osnovna škola i srednja škola za trogodišnja zanimanja, KV i VKV zanimanja), dok je pretežiti udio nezaposlenih žena u višim razinama obrazovanja (završena četverogodišnja srednja škola, gimnazija, prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola te fakultet, akademija, magisterij i doktorat).

Vežano uz fluktuaciju aktivnih zaposlenika prema osnovama osiguranja, krajem prosinca 2014. godine prisutan je rast zaposlenih kod pravnih osoba za 4,64 % u odnosu na kraj prosinca 2013. godine, dok broj zaposlenih kod fizičkih osoba bilježi porast od 2,01 %. Istodobno, zabilježen je pad broja registriranih obrtnika za 3,91 %, dok je kod poljoprivrednika došlo do smanjenja od čak 11,41 %, a kod samostalnih profesionalnih djelatnosti za 3,18 %.

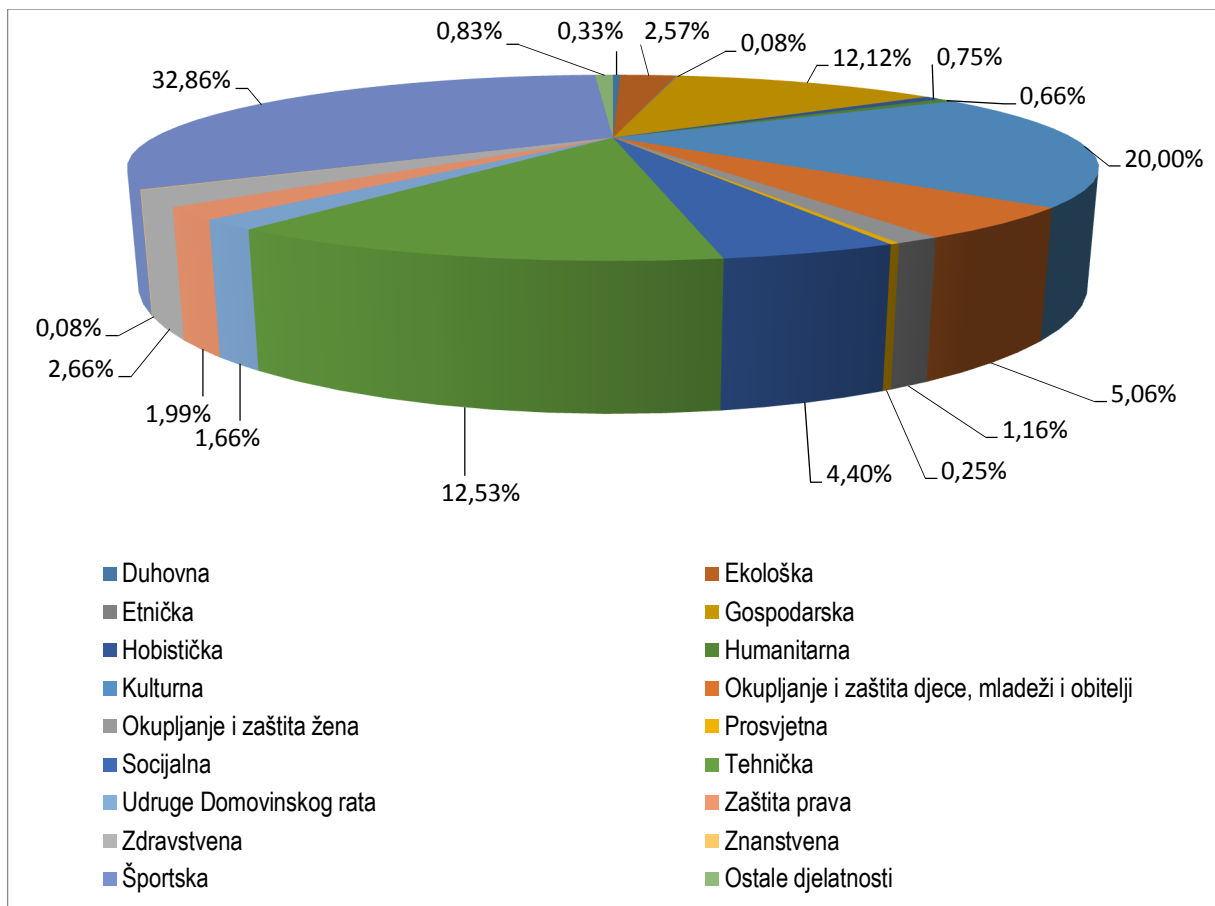
Stopa nezaposlenosti krajem prosinca 2014. godine u KZZ iznosila je 17,7 %, što je smanjenje stope za 3,1 postotnih bodova u odnosu na stanje krajem prosinca 2013. godine. U odnosu na stopu nezaposlenosti krajem prosinca 2014. godine na razini RH razlika iznosi -0,9 postotna boda. Najmanje stope nezaposlenosti u RH krajem 2014. godine su u Gradu Zagrebu (8,8 %), Istarskoj (10,1 %) i Varaždinskoj županiji (12,6 %), a najveće stope nezaposlenosti su u Sisačko-moslavačkoj (34,4 %), Virovitičko-podravskoj (33,4 %) i Vukovarsko-srijemskoj županiji (33,0 %).

U KZZ osnovano je Partnersko vijeće za tržište rada koje služi za kreiranje i razvoj regionalnih politika zapošljavanja te je aktivno uključeno u razvoj i primjenu modela za identifikaciju deficitarnih zanimanja. Partnersko vijeće aktivno djeluje već 3 godine te okuplja širok krug dionika iz privatnog, javnog i nevladinog sektora. Vijeće je aktivno u provođenju projekata Europske unije putem kojeg financira svoje redovne djelatnosti te provodi edukaciju svojih članova, zainteresiranih zaposlenih i nezaposlenih osoba te osmišljava nove mehanizme utjecaja na tržište rada.

3.7.5.4. Međusektorska suradnja

Civilno društvo (građanski sektor) posljednjih se godina sve više razvija u KZZ. Civilno društvo okupljanjem građana te njihovim organiziranjem doprinosi razvoju građanskog (civilnog) sektora te je pokretač zajednice u svim sferama. Iako svojim mnogim aktivnostima rade na rješavanju problema u lokalnoj zajednici i regiji, još uvijek je njihov utjecaj, bez obzira što je porastu, na društvene promjene premali. Udruge djeluju na mnogim područjima: mladi, djeca, socijalna skrb, ekologija, kultura, zaštita ranjivih skupina i rade na jačanju kapaciteta organizacija civilnoga društva te drugim neformalnim edukacijama i na promociji i radu na cjeloživotnom učenju. U KZZ još uvijek ne postoje udruge koje se bave potrošačkim pravima, pružanjem pomoći žrtvama nasilja te nedostaju udruge koje bi se bavile promicanjem demokracije, ljudskih prava, tolerancije, poštivanja osobnosti i ljudskog dostojanstva. Podrška razvoju organizacijama civilnoga društva omogućena je kroz besplatne usluge informiranja, savjetovanja i izobrazbe u sklopu Programa JAKO kojeg u KZZ provodi Mreža udruga Žagor. Program JAKO je jedan od pet programa regionalnog razvoja civilnoga društva i lokalnih zajednica u RH kojeg financira Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (u sjeverozapadnoj Hrvatskoj to su Autonomni centar-ACT, regionalni centar podrške, za područje Međimurske županije, Pučko otvoreno učilište Varaždin, za područje Varaždinske županije te Udruga za održivi razvoj Hrvatske, za područje Koprivničko-križevačke županije).

U KZZ djeluje 1205 registriranih udruga čiji je rad većinom volonterski te je tek manje od 20 udruga sa zaposlenim profesionalcima. Udruge se financiraju iz raznih izvora: lokalna i regionalna samouprava, regionalne zaklade, Ministarstva, donacije poslovnog sektora, putem prihoda od vlastitih djelatnosti u skladu sa Zakonom, putem drugih domaćih i stranih natječaja, ali sve više i iz fondova EU. Najveći izazovi s kojima se udruge susreću svakako su nedostatak prostora za djelovanje, nedostatak materijalnih i kadrovskih kapaciteta te izazovi pisanja prijedloga projekata te i provođenje istih. Za kvalitetan rad i provođenje projekata posljednjih se godina radi na razvoju međusektorske suradnje. OCD-ovima su pruženi temelji za povezivanje, suradnju i partnerstvo kroz međusektorsku suradnju. Povezivanje je omogućeno kroz Partnersko vijeće za tržište rada, kroz Lokalne akcijske grupe, ali potrebno je raditi na samoinicijativnosti OCD-a te promociji mogućnosti za međusektorsku suradnju.

Slika 3.27 Registrirane udruge prema djelatnosti u KZŽ (Izvor: Strategija)

Za financiranje projekata i programa udruga potrebno je primjenjivati „Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga“ a u KZŽ postoji tek nekoliko JLS-ova koji to primjenjuju. KZŽ u 2014. godini po prvi je puta kroz javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću predstavila novi natječaj za udruge te se po prvi puta otvoreno i transparentno odvija natječaj koji može služiti kao i primjer dobre prakse za JLS-ove. Kako bi se bolje osigurala potpora za OCD-ove, potrebno je osnovati Savjet za razvoj civilnoga društva u županiji koji bi bio poveznica regionalne samouprave i OCD-ova te strateški, horizontalno promišljao razvoj OCD-a i zajednice.

U 2013. godini Mreža udruga Zagor (kroz Program JAKO) provela je istraživanje nad 100 predstavnika/ca OCD-a u KZŽ na temu njihove uloge u sustavima odlučivanja. Uloga OCD-a u procesima odlučivanja od iznimne je važnosti. Osim civilnog nadzora nad javnom upravom, OCD-i mogu vršiti nadzor i nad raspodjelom sredstava. Na takav, konstruktivan a ne nužno samo kritički način, može se uvelike doprinijeti povećanju kvalitete, transparentnosti i otvorenost ne samo JLRS-a već i društva općenito. Mnogo je mogućnosti za suodlučivanje, suradnju, partnerstvo ili neku drugu vrstu participacije u sustavima odlučivanja koji omogućuju da OCD-i budu organizatori zagovaranja i pokretači promjena.

Lokalna akcijska grupa (LAG) je partnerstvo predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora određenog ruralnog područja koje je osnovano s namjerom izrade i provedbe lokalne razvojne strategije tog područja, a čiji članovi mogu biti fizičke i pravne osobe. Objedinjuje predstavnike malih i srednjih poduzeća, lokalne samouprave, neprofitnih organizacija i drugih dionika iz različitih područja, koji se zajedno dogovaraju o zajedničkom pristupu u cilju razvoja njihove regije. LAG predstavlja ruralno područje s više od 5000 i manje od 150 000 stanovnika uključujući manje gradove, te gradove s manje od 25 000 stanovnika. Ista lokacija ne smije pripadati više od jednom LAG-u što se tiče partnerstva, strategije i teritorija. Na području KZŽ postoji 5 LAG-ova: Zeleni Bregi, Srce Zagorja, Sutla, Zagorje te međuzupanijski LAG Prizag koji sveukupno obuhvaćaju 25 jedinica lokalne samouprave (gradovi i općine). Od spomenutih LAG-ova, akreditiran je LAG Prizag koji obuhvaća dijelove KZŽ. Realno stanje LAG-ova (onih koji su u potpunosti na području KZŽ) je da se aktivnosti u okviru djelokruga rada ne provode. Razlog tome su nedostatna financijska sredstva za rad pa se zato provode tek osnovne aktivnosti (organizacija vlastitih sjednica/sastanci upravnih odbora, Skupštine) i radionice u okviru izrade Lokalnih razvojnih strategija. Kako bi se aktivno primijenio LEADER pristup u KZŽ potrebno je pristupiti analizi okrupnjivanja LAG-ova te uspostaviti jednog LAG-a na području cijele KZŽ. Ukoliko se okrupnjivanje ne provede odlukom voditelja i skupština LAG-

ova, potrebno je redefinirati razvojne ciljeve LAG-ova, uskladiti strukturu članova sukladno odredbama LEADER pristupa te pronaći alternativne izvore financiranja aktivnosti.

3.8. Mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije

Kako je predmetna Strategija dokument multisektorskog prikaza gospodarske i društvene situacije, demografskog stanja te stanja u okolišu koja predlaže razvojne potrebe KZZ, njenom neprovedbom nastavili bi se sadašnji trendovi koji su detaljnije opisani u prethodnom poglavlju. Nedostaci i okolišni problemi navedeni su u poglavlju 5. Potojeći okolišni problemi koji su važni za Strategiju. SWOT analizom ustanovljene su sljedeće slabosti KZZ:

GOSPODARSTVO

Slaba prohodnost i kapaciteti telekomunikacijske infrastrukture (nema optičkih kablova) ograničava razvoj gospodarstva.

Poslovne zone predviđene u prostornim planovima uglavnom su u privatnom vlasništvu i nemaju infrastrukturu potrebnu za investiranje.

Sektor vinarstva nedostatnih kapaciteta.

Nepostojanje komercijalne poljoprivredne proizvodnje u svim sektorima.

Nedovoljna mobilnost radne snage.

Loša povezanost javnim prijevozom lokalno i s drugim lokacijama u RH i EU.

Nedostatak ex-ante analize socijalnih i gospodarskih trendova, sposobnosti predviđanja promjena i budućih potreba te nedovoljna prilagodba radnika, poduzeća i poduzetnika promjenjivim gospodarskim okolnostima.

Niska razina tehnologije, zastarjeli procesi proizvodnje u poduzećima.

Proizvodi s niskom dodanom vrijednošću, uglavnom poluproizvodi.

Nerazvijen sektor socijalnog poduzetništva koji bi osigurao lakši pristup zapošljavanju osobama kojima prijete socijalna isključenost.

Prosjeck plaća u industriji ispod prosjeka RH.

Neravnomjeran razvoj svih područja koncentracijom gospodarskih zbiljanja na pojedinim lokacijama.

Neodrživo upravljanje objektima kulturne baštine i slabo korištenje kulturne baštine u turističkoj ponudi.

Nerazvijeno tržište autohtonih i ekoloških proizvoda.

Nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača.

Nedovoljni financijski kapaciteti javne uprave za provedbu razvijenih instrumenata potpore gospodarskoj i tehnološkoj infrastrukturi.

Odljev stručnih i visokoobrazovanih kadrova u svim sektorima osim u zdravstvu.

Socijalna neodgovornost i neosjetljivost poslodavaca (poput neisplate plaća i neplaćanja doprinosa za radnike).

Rad i poslovanje na crno.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Veliki udio stanovništva s nezavršenom osnovnom i završenom osnovnom školom u ukupnom stanovništvu.

Školski programi nisu usmjereni na zapošljavanje, nema interesa za pojedine programe, te nedostaje programa tehničke struke.

Starija populacija (iznad 50) ne traži posao.

Trajni odlazak kvalificiranih i visokokvalificiranih osoba u druge sredine zbog nemogućnosti zapošljavanja.

Pučka otvorena učilišta i ustanove za obrazovanje odraslih premalo se uključuju u obrazovne procese za gospodarstvo.

Stanovništvo nedovoljno uključeno u procese cjeloživotnog učenja.

Nedovoljno razvijena svijest o važnosti volontiranja (svaki rad za opće dobro bez naplate).

Nedovoljno ulaganje privatnog sektora u razvoj ljudskih potencijala te istraživanje i razvoj.

Nedostatak određenih liječnika – specijalista.

Slabo razvijen sustav profesionalne rehabilitacije uključujući slabe mogućnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Otežan pristup tržištu rada socijalno ugroženim osobama te osobama s posebnim potrebama.
Visoka prosječna starost stanovništva i druga negativna demografska kretanja.
Nedovoljno razvijeni izvaninstitucionalni oblici skrbi za starije stanovništvo.
Nedostatak stručne radne snage specifičnih kompetencija (npr. tehničke struke) koja odgovara potrebama gospodarstva.
Nedovoljno razvijeni mehanizmi privlačenja stručnih kadrova potrebnih gospodarstvu.
Neadekvatna infrastrukturna i tehnička opremljenost školskih ustanova.
Objekti i sadržaji kulturno-povijesne baštine nedovoljno iskorišteni u turističke svrhe.
Odumiranje stare zagorske arhitekture.
Polagani gubitak lokalnog (zagorskog) identiteta.

UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Nedovoljno razrađeni gospodarski prioriteti.
Političko i stručno osoblje u regionalnoj i lokalnoj samoupravi nedovoljno educirano za upravljanje razvojem.
Određeni broj malih jedinica lokalne samouprave ima ograničene ljudske i financijske resurse.
Nedostatna suradnja i koordinacija, te nezadovoljavajuća i nestandardizirana komunikacija i protok informacija na vertikalnoj (država, županija, JLS) i horizontalnoj razini (između JLS).
Civilno društvo nedovoljno zainteresirano za sudjelovanje u upravljanju razvojem.

POLOŽAJ, PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ

Sustav odvodnje otpadnih voda kao zaštita kod poplava i zagađenja nije u potpunosti razvijen na cijelom području.
Nesanirana odlagališta otpada, divlji deponiji i kamenolomi imaju negativan utjecaj na okoliš.
Nepovezanost lokalnih vodovoda s javnim sustavom vodoopskrbe.
Loša kvaliteta lokalnih cesta.
Nepostojanje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i samo djelomično provođenje selektivnog sakupljanja otpada.
Niski stupanj korištenja obnovljivih izvora energije
Zapuštenost obradivih poljoprivrednih površina.
Usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog i šumskog zemljišta nije povoljna za komercijalnu poljoprivrednu proizvodnju.
Neriješeni imovinsko-pravni odnosi
Nedovoljna informiranost o vrijednostima prirodne baštine, nedostatak organizirane ponude, te slaba iskorištenost potencijala za razvoj sportsko-rekreativnih sadržaja.
Slabo stanje zaštićenih dijelova prirode, posebno spomenika parkovne arhitekture (imovinsko-pravni odnosi, devastacija, uzurpiranje, loše vođene revitalizacije i dr.) koji traže značajna ulaganja u studijske poslove i samu obnovu
Izostanak holističkog pristupa i integralnog vrednovanja bioloških i krajobrazne kvaliteta okoliša i potencijala prirodnih dobara (izostanak krajobrazne osnove županije).

3.9. Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može utjecati

U nastavku se daje pregled onih komponenti okoliša na koje provedba Strategije može imati utjecaj.

Komponenta okoliša	Analiza provedbe Strategije na pojedinu komponentu okoliša
Priroda	Provedba Strategije može imati pozitivne učinke na prirodu u vidu unapređenja zaštite i očuvanja prirode. Revitalizacijom ekološki važnih područja te različitim istraživačkim projektima pozitivno se utječe na prirodne vrijednosti i njihovo očuvanje. Otpad predstavlja jedan od pritisaka na prirodu, odnosno divlje vrste i staništa. To se ogleda u zauzimanju staništa i njihovom onečišćenju uslijed odloženog otpada na divljim odlagalištima, ali i legalnim ali nesanitarnim odlagalištima. Onečišćenjem tla i vode ugrožava se i divlja flora i fauna. Sanacijom divljih odlagališta te samim uređenjem sustava za gospodarenje otpadom uvođenjem recikliranja, doprinosi se smanjenju negativnih pritisaka na prirodu.
Tlo	Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se doprinosi smanjenju pritisaka na tlo. Također, sanacijom divljih odlagališta poboljšat će se stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom. Uspostavom sustava za praćenje stanja tla moguće je dobivanje informacija o degradiranosti tla, stvarnom riziku od erozije i onečišćenosti tla što omogućava pravovremenu sanaciju tla i dobivene informacije se mogu koristiti prilikom prostornog planiranja u vidu neplaniranja izgradnje objekata na potencijalnim klizištima.
Površinske i podzemne vode	Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati onečišćenje površinskih i podzemnih voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću voda. Priklučenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode KKŽ. Recikliranje i odvojeno sakupljanje otpada moglo bi pozitivno utjecati na površinske i podzemne vode kroz smanjenje nastalog otpada. Na taj se način smanjuje potrošnja sirovina i energije čime se indirektno utječe na navedenu sastavnicu. Izgradnja fotonaponskih elektrana može predstavljati potencijalnu opasnost vodotocima jer postoji mogućnost da se okoliš elektrana održava pesticidima i da se solami paneli peru kemijskim sredstvima koja će završiti u tlu i da se na taj način onečiste površinske i podzemne vode.
Šumsko područje	Recikliranje i odvojeno sakupljanje otpada moglo bi pozitivno utjecati na šumsko područje kroz smanjenje nastalog otpada. Na taj se način smanjuje potrošnja sirovina i energije čime se indirektno utječe na navedenu sastavnicu. Kroz kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina, uređivanje šumskih puteva i očuvanje bioraznolikosti šuma očekuje se pozitivan utjecaj na šumsko područje i njegovo očuvanje kao i na očuvanje vrsti koje se nalaze na šumskih staništima.
Kvaliteta zraka i klimatološke značajke	Pozitivno djelovanje na zrak očituje se u vidu poboljšanja gospodarenja otpadom jer bolja obrada otpada dovodi do manjih emisija u okoliš. Uspostavom sustava za mjerenje kakvoće zraka dobio bi se jasniji uvid u stanje onečišćenosti zraka i moguće je pravovremeno reagiranje na povećanje količine onečišćujućih tvar u KZZ. Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO ₂ .
Kulturno-povijesna baština	Prema podacima KZZ potrebna je nova sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara, budući da su mnogi devastirani, ruševni ili potpuno nestali te izgubili svojstva po kojima su bili proglašeni zaštićenima, preventivno zaštićenima ili evidentiranima za zaštitu temeljem prostorno-planske dokumentacije. Obnovom kulturne infrastrukture doprinosi se očuvanju kulturno-povijesne baštine KZZ.
Kvaliteta života ljudi	Provedbom Strategije planiraju se poboljšanja u sektoru gospodarstva, energetike, poljoprivrede, prometa, kućanstva, gospodarenja otpadom, industrije, a koja imaju pozitivan učinak na zdravlje i kvalitetu života ljudi. Pozitivni učinci očituju se u vidu poboljšanja energetske učinkovitosti u kućanstvima i industriji, potom smanjivanjem odloženih količina otpada na odlagališta te razvojem ljudskih potencijala. Također, KZZ će utvrditi prioritete u zdravstvu, te na taj način djelovati. Što se tiče podizanja kvalitete života i pružanja socijalnih usluga, razvit će se kapaciteti za pružanje socijalnih usluga. To se konkretno odnosi na osnivanje ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba.
Ostalo	Provedbom mjera gospodarski će sektor KZZ postati konkurentniji te biti u mogućnosti svoje proizvode plasirati na domaće i inozemno tržište. Povećan izvoz će dovesti do povećanja profitabilnosti, zaposlenosti i podizanju kvalitete života općenito. Konkurentnost će se postići minimiziranjem troškova proizvodnje (materijala i proizvoda potrebnih za proizvodnju) te ulaganjem u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja. Unaprijediti će se pristup financiranja za gospodarstvo i to kroz povećanje dostupnog kapitala, unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za sektor poduzetništva i obrtništva.

	<p>Poljoprivredu u KZZ karakterizira nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača i nerazvijeno tržište autohtonih i ekoloških proizvoda. Ruralna privreda treba se bazirati na tradiciji, autohtonosti i ekologiji, te proizvodima visoke dodane vrijednosti. Daljnji razvoj turizma potrebno je usmjeriti na razvijanje turističkog identiteta i bolje upravljanje turističkom ponudom.</p>
--	---

4. Postojeći okolišni problemi koji su važni za Strategiju

Priroda

Veliki broj biljnih i životinjskih vrsta u KZŽ je ugroženo zbog različitih prirodnih čimbenika koji utječu na smanjenje veličine populacije vrsta ili antropogenog učinka koji uzrokuje sve veći pritisak na prirodu. Pokazalo se da je oko 60 % uzročnika ugroženosti biljnih vrsta povezano s gubitkom staništa. Promjene koje su rezultirale negativnim posljedicama su odvodnjavanje močvarnog staništa, razvoj brojnih naselja i gospodarskih djelatnosti, promjene vodnog režima, promjene u poljoprivredi i gradnja infrastrukture.

Strategija kao jedan od problema prepoznaje i dosadašnju neodgovarajuću skrb o zaštićenim dijelovima prirode te nedovoljno razvijenu svijest o važnosti očuvanja prirodnih vrijednosti KZŽ. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima provodi aktivnosti edukacije, istraživačke projekte, praćenje stanja i dr. te na taj način omogućuje bolju skrb i podizanje svijesti o važnosti očuvanja zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Veliki broj biljnih i životinjskih vrsta u KZŽ je ugroženo zbog različitih prirodnih čimbenika koji utječu na smanjenje veličine populacije vrsta ili antropogenog učinka koji uzrokuje sve veći pritisak na prirodu. Pokazalo se da je oko 60 % uzročnika ugroženosti biljnih vrsta povezano s gubitkom staništa. Promjene koje su rezultirale negativnim posljedicama su odvodnjavanje močvarnog staništa, razvoj brojnih naselja i gospodarskih djelatnosti, promjene vodnog režima, promjene u poljoprivredi i gradnja infrastrukture.

Šumsko područje

Krapinsko-zagorska županija ne raspolaže šumskom osnovom koja bi mogla biti podloga za značajniji industrijski razvoj u području drvene industrije, ali može poslužiti kao izvor obnovljivih energenata. Pored gospodarske vrijednosti šuma, potrebno je voditi računa i o rekreacijskoj, lovnoj i turističkoj vrijednosti koja je značajna, ali nedovoljno iskorištena. Rascjepkanost šuma i vrlo mala površina po vlasniku i parceli te slabije gospodarenje u odnosu na državne šume osnovna je karakteristika privatnih šuma. Jedan od razloga slabog gospodarenja šumama je loša edukacija vlasnika, a nedostatak podataka je problem vezan uz upravljanje šumama. Posljedica toga je loše ukupno stanje privatnih šuma, a to se negativno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost.

Kulturno-povijesna baština

Usmena i nematerijalna kulturna baština međunarodno je prepoznata kao bitna i vitalna odrednica očuvanja kulturnog identiteta. U današnjem globaliziranom svijetu mnogi izričaji nematerijalne kulturne baštine su u opasnosti od nestajanja, ugroženi standardizacijom, oružanim sukobima, turizmom, industrijalizacijom, ruralnim egzodusom, migracijama i uništenjem okoliša. Preventivno zaštićena dobra zaštićena su temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Za njih nadležni Konzervatorski odjel donosi rješenje o preventivnoj zaštiti koje dostavlja vlasniku te, nadležnom sudu i katastru radi upisa u zemljišne knjige.

Donošenje rješenja o preventivnoj zaštiti temelji se na stručnoj procjeni nadležnog tijela, a za donošenje rješenja o trajnoj zaštiti potrebno je još i pozitivno mišljenje Povjerenstva za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra, koje djeluje kao savjetodavno tijelo Ministarstva kulture. Registar kulturnih dobara RH dostupan je na mrežnim stranicama Ministarstva kulture (<http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=31>).

Prostorni planovi također su mrežno dostupni na stranicama Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja (<http://www.mgipu.hr/default.aspx?id=14581>) odnosno na mrežnim stranicama jedinica lokalne uprave i samouprave.

Osnovni problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara zasigurno nije nedonošenje rješenja o njihovoj zaštiti nego niska razina svijesti i znanja o kulturnoj baštini općenito (bez obzira na njen pravni status) te nebriga i nemar imatelja (što zbog neimaštine što zbog neznanja) te, u slučaju zaštićenih kulturnih dobara, nepridržavanje propisa, jer se održavanje kulturne baštine sukladno konzervatorskim načelima smatra neopravdano skupim i ekonomski neisplativim.

Kvaliteta života ljudi

Gospodarenje otpadom

Početakom 2013. godine na području KZŽ prema evidencijama postojale su 154 lokacije divljih odlagališta otpada koje je bilo potrebno sanirati. Jedinice lokalne samouprave sanirale su mnoga divlja odlagališta pa je prema evidenciji iz travnja 2014. godine za sanaciju ostalo 93 lokacije.

Podaci o proizvedenom biorazgradivom komunalnom otpadu temelje se na prijavama skupljača komunalnog otpada, skupljača proizvodnog otpada (biorazgradivi komunalni otpad iz uslužnog sektora) i posjednika otpada. Prema podacima iz 2013. godine, ukupno je prikupljeno 17 167 tona biorazgradivog otpada (udio u RH 1,6 %), a od toga je 9,1 % poslano na daljnju uporabu, što je manje od nacionalnog prosjeka (15,6 %). Ohrabrujuće je što je u odnosu na 2012. godinu došlo do

povećanja količine biorazgradivog otpada proslijeđenog na daljnju uporabu (s 600 tona odnosno 3,35 % tijekom 2012. godine na 1567 tona odnosno 9,1 % tijekom 2013. godine).

Materijalna imovina

Prometna infrastruktura

Prije nekoliko godina cestovna infrastruktura u KZZ bila je jedna od najlošijih u RH. To je posljedica neulaganja u modernizaciju postojećih prometnica, ali i sporu izgradnju planiranih prometnica zbog nedostatka financijskih sredstava i nekih drugih razloga. Također je problem i to što se većina cesta nalazi na lošem položaju po pitanju konfiguracije terena (velike strmine, usjeci), a dodatne problema stvaraju i klizišta, što sve zajedno uzrokuje potrebu za većim ulaganjima u održavanje.

Preko 65 % županijskih i 84 % lokalnih cesta na području KZZ nedovoljne je širine kolnika, a i potrebnih tehničkih karakteristika kolnika koje bi trebale zadovoljavati, čime je ugroženo sigurno odvijanje prometa. Najveći dio nedovoljno širokih cesta nalazi se u istočnom dijelu KZZ. Prema analizi stanja kolnika iz 2013. godine na način da se izvrši bodovanje cesta prema oštećenjima, mrežastim pukotinama, ulegnućima i naravnostima na kolniku, 45 % županijskih i lokalnih cesta ocjenjeno je ocjenama koje označavaju pretežno nezadovoljavajuće stanje kolnika.

Većina JLS, pogotovo one s manjim raspoloživim proračunskim sredstvima imaju problem da ne mogu održavati i modernizirati nerazvrstane ceste sukladno potrebama, već to ovisi o raspoloživim sredstvima, pa stanovništvo u nekim dijelovima KZZ nema adekvatni pristup do svojih domaćinstava.

Pregledom županijskih i lokalnih cesta KZZ evidentirana su 52 aktivna klizišta, te još najmanje toliko lokacija potencijalnih klizišta. Klizišta na prometnicama na području KZZ stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a sanacija istih predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama.

Kvaliteta i izgrađenost prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu nisu zadovoljavajuće. Stanje mobilnih i stabilnih kapaciteta te mala brzina putovanja ima negativan utjecaj na kvalitetu prijevoza. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te mali broj istih koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. Oko 55 % stanovnika KZZ živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljena mjesta (od toga 5 gradova). Mala međusobna udaljenost kolodvora/postaja ukazuje na dobru opsluženost KZZ prometom, a to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. Problem željezničkog prometa je i neelektrificiranost te jednokolosiječnost pruga koje uvelike utječu na kvalitetu i brzinu putovanja.

Mreža županijskih i međuzupanijskih autobusnih linija, kao i vozni redovi linija, nije definirana na osnovu rezultata analize stvarnih prijevoznih potreba, što rezultira neracionalnom mrežom linija i voznim redovima koji ne zadovoljavaju u potpunosti razinu prijevozne potražnje. Vozna vremena su djelomično prilagođena potrebama korisnika autobusnog prijevoza, a usklađivanje autobusnih voznih redova s voznim redovima željeznice nije u potpunosti ostvareno.

Na području KZZ relativno je dobra povezanost većih središta sa susjednim područjima koja im gravitiraju, odnosno dobra je povezanost gradova Krapina, Zabok, Pregrada, Donja Stubica, Oroslavje i Zlatar sa susjednim područjima ali je gotovo nikakva povezanost rubnih dijelova KZZ međusobno te sa središtem u Krapini, osim na dijelu Krapina – Đurmanec i Krapina – Hum na Sutli. Sukladno tome, rubne dijelove KZZ trebalo bi se povezati međusobno na dijelovima Lobar – Budinščina, Desinić – Kraljevec na Sutli i Pregrada – Klanjec te sa sjedištem KZZ. Također bi rubne dijelove KZZ trebalo povezati sa sjedištem KZZ u Krapini.

Unatrag posljednjih 10-ak godina prisutan je pad kvalitete pri obavljanju JPP, koji se očituje u zastarjelom voznom parku, premalom broju polazaka u danu, neoznačenim autobusnim stajalištima te trajanju putovanja, što je za posljedicu imalo porast broja osobnih vozila koja se koriste za svakodnevno zadovoljavanje prijevozne potražnje. S obzirom na sustavno neulaganje u infrastrukturu i vozila, javni prijevoz ispod je razine koja bi zadovoljila korisnike prijevoza.

Komunalna infrastruktura

Jedan od važnijih problema vodoopskrbe u KZZ jest brdovita konfiguracija terena koja otežava izgradnju sustava i priključivanje manjih naselja i pojedinačnih kuća koje koriste sabirne jame ili uopće nemaju riješenu odvodnju otpadnih voda. Zbog konfiguracije terena čak i nakon izgradnje cjelovitog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda KZZ na mrežu za prikupljanje otpadnih voda u sustavu biti će priključeno oko 60 % stanovništva KZZ.

Relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom energijom značajan je problem u sjeveroistočnom dijelu KZZ u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lobar, Zlatar i Budinščina radi dugih radijalnih vodova 10 kV sa nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV sa presjekom 95 mm². Na cijelom području KZZ postoji značajan broj naselja sa nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. Problem elektroenergetskog sustava KZZ leži u činjenici malog prijenosnog kapaciteta srednjenaponskih vodova. U

niskonaponskim mrežama vladaju nezadovoljavajuće naponske prilike i prisutno je veliko nezadovoljstvo, svakodnevne pritužbe i peticije potrošača i jedinica lokalne samouprave.

Postoje mnoge instalacije javne rasvjete koje ne zadovoljavaju osnovne kriterije i norme svjetlotehnike sa velikim energetskim potencijalom ušteda koji će biti moguće ostvariti tijekom njihove rekonstrukcije ili izgradnje.

Odgojno-obrazovna infrastruktura

Na području KZŽ u Općini Zagorska Sela nema niti jedne škole. To može dovesti do negativnih posljedica budući da je škola jedan od glavnih centara aktivnosti i zbivanja, što u konačnici utječe na daljnje iseljavanje stanovništva iz ovog kraja. Problem predškolskog obrazovanja je premali broj ustanova te njihova prostorna ograničenost obzirom na broj djece. Naime, neusklađenost se javlja zbog propisanih standarda prema Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe koji propisuje maksimalan broj djece po odgojnim skupinama, a zbog prostorne ograničenosti vrlo često je te standardde teško ispuniti.

Analizom stanja vezanom uz darovite učenike utvrđeno je da ne postoji jedinstvena baza darovitih učenika niti se posebni programi izobrazbe tih učenika provde u dovoljnoj mjeri. Samo dvije škole u KZŽ osmislile su izvannastavne programe za darovite učenike koji ovise o vanjskom financiranju programa (kroz razne natječaje i donacije na nacionalnoj razini) te bi na razini KZŽ trebalo osmisliti poseban obrazovni program (izvannastavna aktivnost) i sustav financiranja takvog programa.

Većina učenika na srednjoškolskoj razini uključena je u strukovno obrazovanje koje po definiciji karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. Strukovno obrazovanje predstavlja vrlo važnu sastavnicu odgoja i obrazovanja, stoga je nužno ulagati u razvoj učeničkih strukovnih kompetencija kroz uključivanje i izradu novih strukovnih kurikuluma kojima će se postojeći programi mijenjati i modernizirati. Naime, sadašnji sustav mreže strukovnih škola to ne omogućuje u potpunosti, jer se ne prate brze promjene tehnološkog razvoja u sustavu te nema usklađenosti s potrebama gospodarstva i tržišta rada. Nužno je provesti ozbiljniju analizu usklađenosti programa s gospodarskim razvojnim potrebama županije te osigurati optimalne uvjete rada svih odgojno-obrazovnih ustanova. Dugoročni razvoj resursa u sektoru turizma županija vidi i u projektu uspostave Regionalnog centra kompetencija za ugostiteljstvo i turizam u Zaboku koji se pokreće uz tehničku pomoć Ministarstva turizma.

Gospodarske djelatnosti

Turizam

Turizam u KZŽ važna je i rastuća gospodarska djelatnost. Najvažniji problemi vezani za turizam su nedovoljna prepoznatljivost i diverzifikacija zagorskoga turističkog proizvoda (prvenstveno toplica) kao i nepostojanje integralne razvojne strategije turizma. Zagorske toplice međunarodno su nekonkurentne zbog zastarjele infrastrukture, pomanjkanja kvalitetnih kadrova kao i općenito slabe marketinške strategije. Kreditne linije i državni poticaji prilagođeni su većinom potencijalnim korisnicima na moru. Bez obzira na pozitivne promjene s aspekta prepoznatljivosti i percepcije javnosti, tijekom implementacije brenda KZŽ „Bajka na dlanu“, zasad nije uspostavljena vertikalna i horizontalna usklađenost promocije turističkog brenda KZŽ na regionalnoj i lokalnoj razini.

Provedba nekoliko EU projekata i sufinanciranje omogućilo je izradu kvalitetne smeđe signalizacije turističkih atrakcija i infrastrukturnih putokaza. Međutim, zbog prezasićenosti smeđe signalizacije, odnosno prevelikog broja tabli na pojedinim lokacijama, teško je percipirati sve table i sve na tablama pozicionirane objekte. S druge strane manje atrakcije lokalnog karaktera, zbog nedostatka financija, ostaju neobilježene i nepoznate. Na nekim lokacijama smeđa signalizacija ne odgovara postojećem stanju, na tablama se nalaze i objekti koji su zatvoreni ili neaktivni.

Poprilično ograničena turistička infrastruktura KZŽ u pogledu turističko-informativnih centara ili centara za posjetitelje jedan je od važnijih problema. Nedostatan broj turističko-informativnih centara smanjuje pružanje kvalitetne turističke informacije posjetiteljima i promociju sadržaja. Analiza dolazaka u muzeje u KZŽ ukazuje da trenutni muzejski programi nisu dovoljno atraktivni tj. ukazuje na nedostatak atrakcija i muzejskih programa. Broj posjetitelja kulturnih atrakcija kontinuirano opada zbog nedostatnih dodatnih turističkih sadržaja i nedovoljno zanimljivih programa turistima.

Vezano uz smještajne kapacitete i hotelsku infrastrukturu, u KZŽ nalazi se 9 hotela kategorizacije od 2 do 3 zvjezdice, dok hoteli s 5 zvjezdica nedostaju u ponudi.

Poljoprivreda

Poljoprivredno stanovništvo KZŽ čini 12,34 % ukupnog stanovništva. Poljoprivredno zemljište je gotovo u stopostotnom privatnom posjedu obiteljskih gospodarstava (98,7 %), osim vrlo malog dijela koji je u posjedu poljoprivrednih zadruga. Poljoprivredna proizvodnja KZŽ većim je dijelom u funkciji proizvodnje za vlastite potrebe. Voćarstvo je slabije razvijeno, a prevladavaju ekstenzivni voćnjaci. Među osnovnim slabostima ruralnog područja KZŽ prepoznati su nizak stupanj inicijative na lokalnoj razini, manjak znanja i vještina u programima ruralnog razvitka, slaba cestovna povezanost unutar KZŽ, zapuštene i uglavnom usitnjene poljoprivredne i šumske površine, slabo razvijena fizička i društvena infrastruktura te nekonkurentna poljoprivreda. Najveći prepoznati problemi i prepreke ekološke poljoprivredne proizvodnje su neorganizirano

tržište, problem plasmana proizvoda (pretežno na lokalnom tržištu i preko ekoloških udruga) te nedovoljno razvijena ekološka svijest u društvu.

Poduzetništvo i tehnološki razvoj

Problem predstavljaju poslovne zone KZZ u kojima se ne posluje pa ostaju prazne. Prvenstveno razlog tome jest neatraktivnost prostora samih zona, udaljenost od frekventnih prometnica, nedovoljno privlačenje investitora od strane jedinica lokalnih samouprava te općenito neadekvatna procjena potrebe izgradnje tih poslovnih zona.

Ograničena poslovna ulaganja te istraživanje i razvoj pridonose proizvodnji proizvoda niže vrijednosti. Proizvodnja tih proizvoda temeljena je na sektorima niske i srednje – niske tehnologije stoga je potrebno aktivnosti usmjeriti na preobrazbu strukture proizvodnje i izvoza prema proizvodima koji intenzivno koriste tehnologiju i visoko-obrazovanu radnu snagu.

Na razini KZZ, osim kreditnih linija za poticanje malog i srednjeg poduzetništva te lokalnog jamstvenog fonda koji izdaje jamstva za kredite u prerađivačkoj industriji, ne postoji sveobuhvatan sustav mjera za poticanje malih i srednjih poduzeća te obrta. KZZ za sada nema jedinstven sustav podrške za promicanje ulaganja tj. poduzetnički inkubator. Ne postoje niti financijski poticaji za inovativna rješenja i potrebno ih je uvesti. Također, potrebno je uvesti posredovanje u povezivanju u inovativna partnerstva, administrativno-pravne savjete, pomoć u prijavljivanju inovativnih projekata na natječaje i direktno financiranje proizvoda i usluga.

Socio-ekonomske značajke

Civilno društvo (građanski sektor) posljednjih se godina sve više razvija u KZZ. U KZZ još uvijek ne postoje udruge koje se bave potrošačkim pravima, pružanjem pomoći žrtvama nasilja te nedostaju udruge koje bi se bavile promicanjem demokracije, ljudskih prava, tolerancije, poštivanja osobnosti i ljudskog dostojanstva. Podrška razvoju organizacijama civilnoga društva omogućena je kroz besplatne usluge informiranja, savjetovanja i izobrazbe u sklopu Programa JAKO kojeg u KZZ provodi Mreža udruga Žagor.

Najveći izazovi s kojima se udruge u KZZ susreću svakako su nedostatak prostora za djelovanje, nedostatak materijalnih i kadrovskih kapaciteta te izazovi pisanja prijedloga projekata i provođenje istih. Za kvalitetan rad i provođenje projekata posljednjih se godina radi na razvoju međusektorske suradnje. Iako u usponu, još je uvijek nedovoljna suradnja među OCD-ovima te je potrebno raditi na podizanju svijesti o potrebi međusobne suradnje radi ostvarivanja kvalitetnih projekata, projekata sa sinergijskim/multiplicirajućim učincima posebice projekata financiranih iz Europskih fondova. Nedostaje podrška, i na lokalnoj i na nacionalnoj razini, koja bi osigurala sredstva za predfinanciranje, sufinanciranje i među financiranje projekata udruge te je to jedan od razloga financijske nelikvidnosti i nestabilnosti OCD-ova. Također, nedostaju institucionalne potpore različitih financijskih kategorija za rad OCD-a koje bi dodatno osigurale konstantnost rada i financijsku stabilnost.

5. Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Strategiju

Konvencije i protokoli su međunarodni ugovori čije odredbe potpisnice dokumenata moraju poštivati. Njihovim ratificiranjem države se formalno obvezuju na provedbu odredbi, zakonom i u praksi. U ovom poglavlju daje se pregled međunarodnih dokumenata čije su odredbe usklađene s ciljevima Strategije.

Međunarodna konvencija/strategija	Ciljevi i svrha dokumenta
Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača, 1985.	Cilj Konvencije je zaštita ljudskog zdravlja i životne okoline od štetnih posljedica do kojih dolazi ili može doći od aktivnosti čovjeka koje modificiraju ili vjerojatno mogu modificirati ozonski omotač.
Deklaracija o očuvanju povijesnih urbanih krajolika, UNESCO, 2005.	Zaštita urbane baštine treba biti dio politike planiranja koje obuhvaća širi prostorni kontekst nove funkcije. Sadržaji, posebno turizam, trebaju omogućiti očuvanje baštine.
Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona, 2013.	Ciljevi planiranja su: <ul style="list-style-type: none"> - čuvati kulturno bogatstvo i raznolikosti naslijeđene iz prošlosti - integrirani pristup – stvaranje gradskih mreža, povezivanje izgrađenih i prirodnih teritorija, briga za ruralne prostore - očuvanje prostornog, kulturnog i socijalnog identiteta te krajolika.
Izmjena iz Dohé Kyotskog protkola uz Okvirnu konvenciju UN-a o promjeni klime	Izmjenom iz Dohé uspostavlja se drugo obvezujuće razdoblje Kyotskog protokola koje počinje 1. siječnja 2013. godine, a završava 31. prosinca 2020. godine s pravno obvezujućim obvezama smanjenja emisija za stranke navedene u Prilogu B Kyotskog protokola.
Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD)	Tri cilja Konvencije: <ul style="list-style-type: none"> - očuvanje sveukupne biološke raznolikosti - održivo korištenje komponenata biološke raznolikosti - pravedna i ravnomjerna raspodjela dobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora.
Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija)	Cilj Konvencije je očuvati divlje životinje i biljke te njihova prirodna staništa i poticati europsku suradnju na tom polju, a osobiti naglasak stavlja se na potrebu zaštite ugroženih staništa i osjetljivih vrsta, uključujući migratorne vrste.
Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (CMS)	Cilj Konvencije je očuvanje migratornih vrsta divljih životinja u čitavom području njihova rasprostranjenja.
Kyotski protokol uz Okvirnu konvenciju UN-a o promjeni klime, 1997.	Protokol predstavlja međunarodni sporazum kojim se države potpisnice obvezuju na ispunjenje ciljeva smanjenja emisija stakleničkih plinova, s tim da su za razvijene države te obveze kvantificirane. Ciljevi za pojedine države su različiti: od 8 % smanjenja do 10 % povećanja emisije. Obveze smanjenja emisije mogu se postići primjenom domaćih mjera ili u drugim državama korištenjem tzv. mehanizama Kyotskog protokola. Kyotski protokol polazi od činjenice da je s gledišta globalnog zatopljenja svejedno gdje je geografski došlo do emisije, odnosno gdje je emisija smanjena. Kyotskim protokolom uspostavlja se sustav koji omogućava smanjenje emisije uz minimalne troškove, a ujedno dolazi do transfera tehnologija i financijskih sredstava u nerazvijene države gdje je primjena mjera najjeftinija. Kyotski se protokol odnosi na emisije šest stakleničkih plinova: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, klorofluorouglikovodike i sumporov heksafluorid.
Okvir za klimatsku i energetska politiku u razdoblju do 2030.	Glavni elementi klimatsko-energetskog okvira su: Obvezujući cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova Europskoj uniji za najmanje 40 % do 2030. u odnosu na emisije iz bazne 1990. godine provedbom nacionalnih mjera što uključuje: <ol style="list-style-type: none"> 1. ograničenje emisija u EU ETS sektorima za 43 %, a u sektorima izvan ETS-a smanjenje emisija za 30 % do 2030. godine u odnosu na emisije iz 2005. godine 2. obvezujući cilj za obnovljive izvore energije za 28 EU članica do 2030. godine najmanje 27 %

	<p>3. energetska učinkovitost – indikativni cilj energetske uštede 27 % do 2030. godine</p> <p>4. reforma ETS sustava Europske unije, što uključuje stvaranje rezerve emisijskih jedinica stakleničkih plinova za stabilnost tržišta.</p>
Okvirna konvencija UN o klimatskim promjenama (UNFCCC), 1992.	<p>Cilj Konvencije je ograničiti utjecaj svih aktivnosti (promet, određene tehnologije itd.) koje na neki način izazivaju emisiju stakleničkih plinova, odnosno utječu na klimatske promjene.</p> <p>Vlada treba poduzeti mjere zaštite kako bi se predvidjele i spriječile ili smanjile klimatske promjene i nepovoljni utjecaji koji uzrokuju promjene.</p>
Protokol Energetske povelje o energetske učinkovitosti i pripadajućim problemima okoliša, Lisabon, 1994.	<p>Protokol određuje načela politike za promoviranje energetske učinkovitosti kao značajnog energetske izvora te načela za dosljedno smanjivanje negativnih utjecaja energetske sustava na okoliš. Nadalje, on osigurava smjernice za razvoj programa energetske učinkovitosti, ukazuje na područja suradnje i osigurava okvir za stvaranje usklađenih akcija suradnje. Takva akcija može uključivati traženje, vađenje, proizvodnju, pretvorbu, skladištenje, transport, distribuciju i potrošnju energije i može se odnositi na bilo koji energetski sektor.</p> <p>Ciljevi Protokola su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promicanje politike energetske učinkovitosti dosljedno održivom razvoju - stvaranje okvirnih uvjeta koji potiču proizvođače i potrošače da što ekonomičnije koriste energiju u pogledu ekonomičnosti, učinkovitosti i pogodnosti za okoliš, posebice kroz organizaciju učinkovitog energetskeg tržišta i kroz potpunije odražavanje troškova i dobiti zaštite okoliša - pospješivanje suradnje na području energetske učinkovitosti.
Strategija održivog razvoja EU, 2001.	<p>Cilj Strategije za održivi razvoj je poboljšati kvalitetu života na Zemlji u sadašnjim i budućim generacijama. Konkretno, namjera je osigurati da gospodarski rast, zaštita okoliša i socijalna integracija budu usklađeni.</p> <p>Strategija je zamišljena kao dopuna planu Europske unije za ekonomsku i socijalnu obnovu.</p> <p>Strategija održivog razvoja na samom početku obrađuje četiri teme od ključne važnosti za održivi razvoj: klimatske promjene, promet, zdravlje i prirodne resurse.</p>
Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, UN, 1966.	<p>Pakt obavezuje države da rade na ostvarivanju ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava za pojedince. Ova prava uključuju prava na rad i pravo na zdravstvenu njegu, pravo na obrazovanje i pravo na adekvatan standard življenja.</p>
Konvencija protiv diskriminacije u odgoju i obrazovanju, UNESCO, 1960.	<p>Cilj Konvencije je uspostavljanje suradnje među narodima u cilju promicanja općeg poštivanja ljudskih prava i jednakih odgojnoobrazovnih mogućnosti za sve.</p>
Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, Pariz, 1972.	<p>Osnovni ciljevi ove Konvencije su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potaknuti zemlje potpisnice na praćenje i izvještavanje o stanju očuvanja područja svjetske baštine - pružanje stručne pomoći i profesionalnog usavršavanja za poslove očuvanja područja svjetske baštine - u slučaju potrebe, pružanje žurne pomoći područjima svjetske baštine koja se nalaze u neposrednoj opasnosti.
Konvencija o zaštiti nematerijalne kulturne baštine, Pariz, 2003.	<p>Svrha ove Konvencije jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaštititi nematerijalnu kulturnu baštinu - osigurati poštivanje nematerijalne kulturne baštine zajednica, skupina i pojedinaca kojih se to tiče - na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini podići svijest o važnosti nematerijalne kulturne baštine, kao i o osiguravanju uzajamnog uvažavanja te baštine - osigurati međunarodnu suradnju i pomoć.
Europska konvencija o zaštiti arheološke baštine (revidirana) iz 1992. godine	<p>U cilju očuvanja arheološke baštine i priskrblijanja znanstvenog značenja arheološkog istraživačkog rada, stranke se obvezuju:</p> <p>1. na primjenu postupaka za izdavanje dozvola i obavljanja nadzora nad iskopavanjima i drugim arheološkim radovima na način koji bi:</p> <p>a) spriječio svako protuzakonito iskopavanje ili premještanje dijelova arheološke baštine,</p> <p>b) osigurao da se arheološka iskopavanja i istraživanja provode znanstvenim metodama i osiguravaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da se uvijek kad je moguće primjenjuju nedestruktivne metode istraživanja,

	<p>– da predmeti arheološke baštine ne ostanu nepokriveni ili ostavljeni izloženi za vrijeme ili nakon iskopavanja bez odgovarajućih mjera zaštite, očuvanja i upravljanja.</p> <p>2. da će osigurati da iskopavanja i druge potencijalno destruktivne tehnike provode samo stručne, posebno ovlaštene osobe,</p> <p>3. da će zahtijevati, sukladno nacionalnom zakonodavstvu, posebna prethodna odobrenja za uporabu metalnih detektora i druge detekcijske opreme ili postupka arheološkog istraživanja.</p>
<p>Konvencija Vijeća Europe o zaštiti arhitektonskog blaga Europe, Granada 1985</p>	<p>Da bi se precizno identificirali spomenici i arhitektonske cjeline pogodne za zaštitu, potpisnica konvencije dužna je izvršiti odgovarajući popis, a u slučaju ugroženosti određenih dobara pripremiti odgovarajuću dokumentaciju.</p> <p>Država potpisnica konvencije dužna je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Primjenjivati zakonski režim zaštite arhitektonske baštine 2. Osigurati zaštitu spomenika, arhitektonskih cjelina i integralne baštine
<p>Okvirna konvencije Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo, 2005</p>	<p>Ciljevi konvencije su:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. priznati da su prava vezana uz kulturnu baštinu sastavni dio prava na sudjelovanje u kulturnom životu u skladu s definicijom iz Opće deklaracije o ljudskim pravima, b. priznati pojedinačnu i zajedničku odgovornosti prema kulturnoj baštini; c. naglasiti da očuvanje kulturne baštine i njezino održivo korištenje imaju za cilj ljudski razvoj i kvalitetu života, d. poduzeti potrebne korake na primjeni odredaba ove Konvencije glede: <ul style="list-style-type: none"> – uloge kulturne baštine u izgradnji miroljubivog i demokratskog društva te u procesima održivog razvoja i unapređenja kulturne raznolikosti, – višeg stupnja sinergije u nadležnostima između svih zainteresiranih javnih, institucionalnih i privatnih subjekata.
<p>Konvencija o europskim krajobrazima, Florence, 2000</p>	<p>Kao potpisnica konvencije republika Hrvatska se obavezuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. da će krajobraze zakonom priznati kao bitnu sastavnicu čovjekovog okruženja, izraz raznolikosti zajedničke kulturne i prirodne baštine, te temelj identiteta područja; b. da će uspostaviti i provoditi krajobrazne politike koje imaju za cilj zaštitu krajobraza, upravljanje i planiranje, donošenjem posebnih mjera određenih člankom 6.; c. da će uspostaviti postupke sudjelovanja javnosti, lokalnih i regionalnih vlasti te drugih strana koje su zainteresirane za određivanje i provedbu krajobraznih politika navedenih u stavku b. ovoga članka; d. da će ugraditi krajobraz u svoje politike regionalnog i urbanističkog planiranja te u svoje politike u vezi s kulturom, zaštitom okoliša, poljoprivredom, socijalnom i gospodarskom politikom, kao i u sve druge politike koje bi mogle izravno ili neizravno utjecati na krajobraz.

6. Utjecaji Strategije na okoliš

6.1. Metodologija procjene utjecaja

Prilikom procjene utjecaja polazi se od činjenice da će se prilikom realizacije mjera Strategije poštivati sve zakonske odredbe. Za ovu Studiju od posebne važnosti je legislativa iz sektora koji se preklapaju s glavnim ciljevima Strategije (1. Konkurentno gospodarstvo, 2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života i 3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode), stoga se Studija oslanja na predmetne zakone i u svojoj procjeni ne analizira utjecaje koji podliježu zakonskim obavezama.

Procjena utjecaja temelji se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na okoliš. Sukladno metodološkim preporukama za izradu strateških studija koje analiziraju strategije, planove i programe na krovnoj razini, nastalima u okviru projekta „*Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na regionalnoj i lokalnoj razini*“ iz 2014. godine, procjena utjecaja izvršena je putem odabira strateškog cilja. Strateški cilj na koji se procjenjuje utjecaj je „*Usuglašenost mjera Strategije sa zahtjevima okoliša i prirode*“. Iz odabira cilja vidljivo je da glavna metodološka smjernica za procjenu utjecaja predstavlja analizu prihvatljivosti mjera koje predlaže Strategija u odnosu na relevantne komponente okoliša i prirode.

Metodologija procjene utjecaja uključuje analizu i ocjenu utjecaja mjera predloženih Strategijom u odnosu na komponente okoliša, kao i u odnosu na strateški cilj Studije. Uz analizu svih mjera daje se ocjena njihove opravdanosti u odnosu na ekološke zahtjeve komponenti okoliša i prirode te se procjenjuju mogući neposredni, posredni, kratkoročni, srednjoročni, trajni, kumulativni i prekogranični utjecaji na okoliš. Analiza utjecaja predloženih mjera provedena je za svaku mjeru pojedinačno te su kasnije detaljnije analizirani utjecaji razvojnih prioriteta.

Završno, procjenjuje se utjecaj na ispunjenost strateškog cilja „*Usuglašenost mjera Strategije sa zahtjevima okoliša i prirode*“. Svrha završne procjene je provjera uspješnosti Strategije u propisivanju mjera u odnosu na zahtjeve i potrebe svih relevantnih komponenti okoliša i prirode kako bi se utjecaj mjera na strateškoj razini sveo na najmanju moguću i okolišno prihvatljivu mjeru.

Za pojedine mjere na ovoj razini propisane su mjere poboljšanja. Ove mjere propisuju se sa svrhom ublažavanja posljedica provedbe Strategije te poboljšanja njenih mjera.

6.1.1. Kriteriji za procjenu utjecaja

Prilikom procjene utjecaja mjera predloženih Strategijom, koriste se četiri kategorije utjecaja:

Pozitivan utjecaj (+): Utjecaj je pozitivan ako predložena mjera poboljšava postojeće stanje komponenti okoliša u odnosu na sadašnje stanje ili trend. Do poboljšanja može doći uslijed rješavanja nekog od postojećih okolišnih problema ili uslijed pozitivne promjene postojećeg negativnog trenda.

Negativan utjecaj (-): Utjecaj se ocjenjuje kao negativan ako se procijeni da se provedbom mjera značajno negativan utjecaj ne može isključiti. Za ovu kategoriju utjecaja definiraju se mjere zaštite okoliša koje mogu isključiti/umanjiti mogućnost značajno negativnog utjecaja.

Pozitivan/negativan utjecaj (+/-): Utjecaj je pozitivan/negativan ako mjera djeluje i pozitivno i negativno na komponentu okoliša, odnosno utjecaj ima značajke pozitivnog i negativnog utjecaja (opisano u tekstu iznad). Za ovu kategoriju utjecaja također se definiraju mjere zaštite okoliša.

Neutralan utjecaj (!): Utjecaj je neutralan ukoliko mjere na strateškom nivou na komponente okoliša ne generiraju ni pozitivne niti negativne utjecaje. Za ovu kategoriju utjecaja mogu se definirati mjere poboljšanja.

Prilikom opisa utjecaja predloženih mjera na okoliš i prirodu, koriste se sljedeći termini koji služe za detaljnije definiranje vrste i opsega pojedinačnih utjecaja:

Neposredan utjecaj – ako je predložena mjera direktni izvor opisanog utjecaja

Posredan utjecaj – ako predložena mjera generira promjenu koja je izvor opisanog (budućeg) utjecaja

Kratkoročan utjecaj – ako djelovanje utjecaja na okoliš/prirodu prestaje unutar 5 godina

Srednjoročan utjecaj – ako djelovanje utjecaja na okoliš/prirodu prestaje između 5. i 10. godine od početka razvoja utjecaja

Trajan utjecaj – ako utjecaj ima trajne posljedice po okoliš/prirodu te ne prestaje ni nakon 10 godina

Kumulativan utjecaj – ako predložena mjera može međudjelovati s drugim predloženim mjerama Strategije ili postojećim ili planiranim aktivnostima, trendovima i zahvatima u prostoru, što generira utjecaje čije je zajedničko djelovanje veće od sume djelovanja pojedinačnih utjecaja

Prekograničan utjecaj – ako predložena mjera može utjecati na okoliš/prirodu drugih država.

6.2. Procjena utjecaja na okoliš

6.2.1. Analiza mjera Strategije i procjena njihova utjecaja na okoliš i prirodu

Prilikom procjene utjecaja identificirani su utjecaji koji su detaljnije opisani u poglavlju 6.2.1. Opis utjecaja razvojnih prioriteta na komponente okoliša.

CILJ 1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Razvojni prioritet 1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekograničan (P)
1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	Kroz razvoj gospodarske i poduzetničke mreže očekuje se poboljšanje gospodarske klime u KZZ. Poduzetnička i gospodarska infrastruktura obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije (gospodarski subjekti usmjereni na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog poduzetničkog okruženja). Kako su poduzetničke zone područja namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti te je njihov smještaj definiran prostornim planovima, njihovim razvojem i unaprijeđenjem ne očekuje se negativan utjecaj na komponente okoliša. Realizacijom aktivnosti planiranih mjerama razvojnog prioriteta 1.1. neće se zadirati u netaknute dijelove okoliša već će se razvijati i unaprijeđivati postojeća gospodarska i poduzetnička infrastruktura te poticati obrazovanje poduzetnika, umrežavanje gospodarskih subjekata i povećanje konkurentnosti proizvoda što će za rezultat imati pozitivne posljedice na gospodarstvo KZZ. Poticanjem cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika te razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija poboljšavaju se kvalifikacije ljudi za određene poslove što ima pozitivan učinak na kvalitetu života stanovništva. S obzirom da socijalno poduzetništvo nije primarno usmjereno prema stvaranju profita i da njegov interdisciplinarni pristup uključuje rješavanje društvenih problema, kao što su obrazovanje, nejednaka pristupačnost tehnologije, onečišćenje	N	T	/
Projekt Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije		N	T	/
1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona		N	T	/
1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo		N	T	/
1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika		N P	T	/
1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima		P	T	/
1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija		N	T	/
1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda		N	T	/

	okoliša, realizacijom navedenih mjera očekuje se višenamjenska korist za KZŽ. To se odnosi na poboljšanje kvalitete života stanovništva kroz gospodarski razvoj uz istovremeno poboljšanje stanja njihove okoline. Realizacijom projekta Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije jačat će se konkurentnost te rast i razvoja sektora malog gospodarstva.			
--	---	--	--	--

Razvojni prioritet 1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija	Provođenjem mjera ovog prioriteta poboljšat će se uloga istraživanja i razvoja, te primjena znanja u tehnologiji. Uvođenjem poticaja za inovativna rješenja, posredovanjem u povezivanju u inovativna partnerstva, te pomaganjem u prijavljivanju inovativnih projekata na natječajne ojačat će se svijest lokalne zajednice o koristima inovacija. Umrežavanjem poslovnog sektor s istraživačkim institucijama i drugim potpomim institucijama bolje će se iskoristiti postojeći razvojni resursi i potencijali za gospodarski razvoj. Provedbom navedenim mjera modernizirat će se i osnažiti kapaciteti istraživanja i razvoja, potaknuti suradnja između istraživačkih institucija i privatnih poduzeća, te potencijalno ostvariti veća ulaganja u ovaj sektor što će imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo KZŽ.	P	T	/
1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa		P P N	T	/
1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, te primjenu znanja		N	T	/

Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma	Kroz definiranje razvojnih planova za svaki od selektivnih oblika turizma omogućit će se jasniji uvid u potencijal za razvoj turizma KZŽ kroz mogućnost segregiranog pristupa određenoj problematici te	P N	T	/
1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture*		N	T	/

1.3.3. Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara	poboljšanju svakog plana pojedinačno. Redovitim organiziranjem kulturnih događaja radi se na brendiranju turističkog proizvoda KZZ. S obzirom na navedeno, realizacijom ovih mjera očekuje se pozitivan utjecaj na turizam, odnosno tercijarne djelatnosti gospodarstva KZZ. Prenamjenom zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe te ulaganjem u kapacitete turističko-informativnih centara očekuje se poboljšanje turističke ponude kroz bolju opremljenost prostora potrebnom infrastrukturom za turistički razvoj, što pozitivno djeluje na gospodarstvo KZZ. Provedbom odredbi Master plana razvoja turizma očekuje se pozitivan iskorak k sveobuhvatnom pristupu razvoja turizma u KZZ što će pozitivno djelovati na brendiranje i promociju KZZ kao poželjne turističke destinacije.	N	T	/
1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije	poboljšanju svakog plana pojedinačno. Redovitim organiziranjem kulturnih događaja radi se na brendiranju turističkog proizvoda KZZ. S obzirom na navedeno, realizacijom ovih mjera očekuje se pozitivan utjecaj na turizam, odnosno tercijarne djelatnosti gospodarstva KZZ. Prenamjenom zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe te ulaganjem u kapacitete turističko-informativnih centara očekuje se poboljšanje turističke ponude kroz bolju opremljenost prostora potrebnom infrastrukturom za turistički razvoj, što pozitivno djeluje na gospodarstvo KZZ. Provedbom odredbi Master plana razvoja turizma očekuje se pozitivan iskorak k sveobuhvatnom pristupu razvoja turizma u KZZ što će pozitivno djelovati na brendiranje i promociju KZZ kao poželjne turističke destinacije.	P	T	/
*Razvojem turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što potencijalno može imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje i kulturno-povijesnu baštinu ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju nove. Iako su planirane aktivnosti kojima se mjera 1.3.2. želi ostvariti unapređenje postojeće infrastrukture te prenamjena zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe, potencijalno negativan utjecaj u vidu prenamjene staništa te promjene vizura ne može se zanemariti. Također, prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod..) potencijalno može doći do negativnog utjecaja na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko se ona nalazi na području planiranom za prenamjenu/unaprijeđenje/izgradnju.				

Razvojni prioritet 1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU	Kroz usklađivanje poljoprivredne infrastrukture otvara se mogućnost unaprijeđenja gospodarske infrastrukture u KZZ. Okrupnjivanjem poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnog korištenja mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji. Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s obzirom na količinu ponuđenog	N	T	/
1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda	Kroz usklađivanje poljoprivredne infrastrukture otvara se mogućnost unaprijeđenja gospodarske infrastrukture u KZZ. Okrupnjivanjem poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnog korištenja mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji. Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s obzirom na količinu ponuđenog	P	T	/
1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva	Kroz usklađivanje poljoprivredne infrastrukture otvara se mogućnost unaprijeđenja gospodarske infrastrukture u KZZ. Okrupnjivanjem poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnog korištenja mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji. Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s obzirom na količinu ponuđenog	P	T	/
1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva	Kroz usklađivanje poljoprivredne infrastrukture otvara se mogućnost unaprijeđenja gospodarske infrastrukture u KZZ. Okrupnjivanjem poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnog korištenja mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji. Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s obzirom na količinu ponuđenog	P	T	/

<p>1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje</p>	<p>proizvoda. Kroz ulaganja u izgradnju objekata i nabavku opreme za poljoprivredne djelatnosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva te stočarstva i mljekarstva omogućava se poljoprivrednicima olakšana proizvodnja i manja osobna ulaganja. Promocijom i poticanjem ekološke poljoprivredne proizvodnje očekuje se poboljšanje uvjeta proizvodnje i plasmana ekoloških proizvoda na tržištu te povećanje broja proizvođača ekoloških proizvoda, koji je u KZŽ u 2014. godini bio manji nego u 2013. i 2012. godini. Sve navedene mjere pozitivno će utjecati na razvoj poljoprivredne proizvodnje i gospodarstva općenito.</p>	<p>P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
---	--	----------	----------	----------

CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

Razvojni prioritet 2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.1.1. Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja	<p>Modernizacijom, izgradnjom i obnovom odgojno-obrazovnih ustanova pozitivno će se utjecati na društvenu infrastrukturu te posljedično na odgojno-obrazovne djelatnike (javni/privatni sektor) dok će se podizanjem kvalitete odgojno-obrazovnog sustava pozitivno utjecati na korisnike navedenog sustava (djeca predškolske dobi, učenici i studenti). Pedagoškom standardizacijom prilagodit će se odgojno-obrazovni i nastavni oblici pojedinačnim potrebama svakog učenika. Provedba navedene mjere imat će pozitivan utjecaj na sve skupine odgojno-obrazovnih korisnika – od djece predškolske dobi do učenika srednjih škola. Mjere 2.1.3. i 2.1.4. obuhvaćaju poboljšanje sustava obrazovanja kako bi se poboljšala njegova relevantnost na tržištu rada - mlade je potrebno informirati o prilikama na tržištu rada i usmjeriti ih prema deficitarnim zanimanjima. Sve navedene mjere pozitivno će utjecati na kvalitetu života ljudi dok će mjere 2.1.1. i 2.1.3. pozitivno utjecati na razvoj gospodarstva (privatni i javni sektor). Izgradnjom Regionalnog centra izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo poboljšat će se kvaliteta pružanja</p>	N P	T	/
Projekt Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo		N	T	/
Projekt Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja		N	T	/
2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno-obrazovnim ustanovama		P	T	/
2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju		N N	T	/
2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada	N	T	/	

	turističko-ugostiteljskih usluga, unaprijediti vještine polaznika programa iz područja turizma i ugostiteljstva. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja doprinijet će kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.			
--	--	--	--	--

Razvojni prioritet 2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama	Povećanje kvalitete zdravstvenih ustanova izravno utječe na građane i potrebno je razviti stabilne temelje njegovog funkcioniranja. Obnovom i izgradnjom ustanova za skrb i njegovanje ranjivih skupina utjecat će pozitivno na društvenu infrastrukturu kao i na zaposlenike u navedenim ustanovama (javni i privatni sektor) te život ranjivih skupina bez adekvatne skrbi (starije i nemoćne osobe, osobe s invaliditetom, osobe s posebnim potrebama, djeca i mladi bez odgovarajuće skrbi). Sve mjere ovog prioriteta utjecat će pozitivno na kvalitetu života ljudi u KZZ.	N	T	/
2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova		N	T	/
2.2.3. Razvoj institucija i mreže za brigu o ranjivim skupinama		N	T	/
2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika socijalne podrške osobama kojima prijeti socijalna isključenost		N	T	/
2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti		N	T	/

Razvojni prioritet 2.3. Razvoj ljudskih potencijala

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada	Pružanjem financijske podrške za realizaciju poduzetničkih ideja, poticanjem samozapošljavanja nezaposlenih osoba te financijskim potporama poslodavcima za zapošljavanje istih pozitivno će se utjecati na osobe u nepovoljnoj poziciji na tržištu rada dok će se drugom mjerom kroz poticanje cjeloživotnog učenje utjecati na povećanje mogućnosti samozapošljavanja i zapošljavanja općenito. Cilj mjera 2.3.3. i 2.3.4. je da se kadrovski potencijali pravilno i pravodobno informiraju o potrebama tržišta rada i	N	T	/
2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje		N	T	/
2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja		N	T	/
2.3.4. Razvoj programa za mlade		N	T	/
2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima		N P	T	/

<p>2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima</p>	<p>usmjere prema deficitarnim zanimanjima koja su aktualna na tržištu. Mjera 2.3.5. je usmjerena jačanju kapaciteta javne službe kroz podizanje razine znanja i kompetencija osoba zaposlenih u javnim djelatnostima. Provođenjem mjere 2.3.6. postigla bi se veća razina znanja o EU fondovima i projektima kod osoba zaposlenih u javnim i privatnim djelatnostima kao i razina znanja o apliciranju projekata na različite natječaje. Provedba mjera iz ovog razvojnog prioriteta pozitivno će utjecati na kvalitetu života ljudi dok će provedba mjera 2.3.3., 2.3.5. i 2.3.6. utjecati pozitivno i na gospodarstvo KZŽ.</p>	<p>N P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
---	--	----------------	----------	----------

Razvojni prioritet 2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.4.1. Poticanje nastanjanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta	<p>Mjere iz prioriteta 2.4. odnose se na povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva KZŽ. Izrada plana zaštite i intervencija omogućit će bolje djelovanje institucija za spašavanje u opasnim situacijama. Mjere 2.4.2. i 2.4.3. su usmjerene na razvoj sustava zaštite i spašavanja čime će se podići kvaliteta i sigurnost života stanovništva dok se provedbom mjere 2.4.1. ne očekuje utjecaj na sastavnice okoliša. Izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta omogućit će osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova.</p>	/	/	/
2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite		P N	T	/
2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga		P N	T	/
Projekt Vatrogasno vježbalište		N	T	/

Razvojni prioritet 2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem	<p>Mjere iz ovog prioriteta usmjerene su jačanju civilnog sektora i kapaciteta organizacija civilnog društva u KZŽ. Mjerama 2.5.1. i 2.5.2. potiče se partnerstvo između sektora, a izradom plana njihovo daljnje djelovanje i suradnju. Volonterstvo predstavlja odgoj mladih kojima ih se priprema za aktivnu građansku ulogu čime će oni stvoriti društvenu solidarnost te se mjerom 2.5.3. potiče na ovakav tip aktivnosti. Organizacije civilnog društva će preuzeti na sebe</p>	P P	T	/
2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)		P P	T	/
2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva		P	T	/

2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a	odgovornost promicanja nediskriminacije i osvještavati će lokalno stanovništvo o njenoj važnosti za boljitak cjelokupne zajednice. Mjera 2.5.4. potiče nediskriminaciju i uključivanje osoba u nepovoljnom položaju u civilno društvo što će pozitivno djelovati na kvalitetu života stanovništva.	P	T	/
--	--	---	---	---

CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE**Razvojni prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja**

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	(N), (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti	Edukacija i poticanje lokalnog stanovništva na pomoć u planiranim akcijama zaštite okoliša uvelike mogu utjecati na očuvanje bioraznolikosti i zaštićenih područja KZŽ. Revitalizacijom uništenih i degradiranih staništa obnovit će se karakteristični prirodni uvjeti te približiti stanje prvotnom stanju staništa. Očekuje se pozitivan utjecaj revitalizacije na prirodu i na očuvanje prirodnosti područja te kvalitetu života lokalnih zajednica, s obzirom da se kroz zaštitu okoliša štiti i životni prostor ljudi. S obzirom da površina Natura 2000 područja u KZŽ iznosi 10 % te predstavlja mrežu posebnih stanišnih tipova i osmišljena je za njihovo očuvanje te očuvanje rijetkih, ugroženih i endemičnih vrsta divljih životinja i biljaka, važno je prepoznati ova područja kao područja iznimne vrijednosti KZŽ i kao takve ih prezentirati turistima i izletnicima kako bi i oni pridonijeli zaštiti i očuvanju. Informiranjem i edukacijom ukazalo bi se na važnost pravilnog gospodarskog korištenja unutar mreže Natura 2000 kako bi se izbjegle štetne aktivnosti koje bi mogle značajno uznemiriti vrste ili narušiti staništa zbog kojih je to područje odabrano. Uređivanje šumskih tematskih puteva u KZŽ, održivim gospodarenjem i iskorištavanje šumskih površina moglo bi se pozitivno odraziti, osim na bioraznolikost, i na razvoj turističke ponude u KZŽ čime bi se povećao gospodarski doprinos turizma. Valorizacijom prirodnih resursa stekao bi se jasan uvid u kvantitetu i kvalitetu prirodnih resursa, a pametnim i optimalnim korištenjem	N P	T	/
3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000		N	T	/
3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa		N P	T	/

	očuvati će se dobro stanje okoliša. Sukladno tome, provedba ove mjere imat će pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša šumsko područje i turizam.			
--	--	--	--	--

Razvojni prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekograničan (P)
3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete	Kroz ulaganje u energetske obnovu zgradarstva i provođenje projekata za energetske učinkovitost u KZZ smanjit će se nepotreban gubitak energije, a time i poboljšati kvaliteta života lokalnog stanovništva smanjenjem troškova stanovanja. Zamjenom neučinkovitih rasvjetnih tijela energetske učinkovitost smanjit će se troškovi održavanja osvijetljenih javnih gradskih površina i razina svjetlosnog zagađenja, što će pozitivno utjecati na kvalitetu života u KZZ. Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO ₂ . Realizacijom mjere 3.2.3. dobio bi se jasniji uvid u stanje tla, kakvoću zraka, zdravstvenu ispravnost vode te razinu buke u KZZ. Uspostavom sustava za praćenje stanja i promjene svojstava tla u KZZ ostvario bi se prvi korak u zaštiti i očuvanju prirodnih funkcija tla te sprečavanju degradacijskih procesa. Pravovremeno otkrivanje povećanih koncentracija teških metala i potencijalno toksičnih elemenata te mjerenje postojanih organskih onečišćivača (pesticidi, herbicidi) u poljoprivrednim tlima, potaknulo bi poduzimanje određenih mjera i sanaciju tla prije nego postane ozbiljna prijetnja za okoliš i počne negativno utjecati na kvalitetu života ljudi. Također, identifikacijom degradiranih tla i tla kojima prijete opasnost od nastanka klizišta spriječilo bi se buduće prostorno planiranje i izgradnja objekata na područjima potencijalnih klizišta i erozivnim područjima, čime se direktno smanjuje mogućnost nesreća i novčanih gubitaka. Suzbijanje ovih problema moguće je uz razvoj i primjenu sustava za kontinuirano praćenje kakvoće tla pa se provedbom ove mjere očekuje pozitivan utjecaj na sastavnicu tlo.	P	T	/
Projekt NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete		N	T	/
Projekt Energetski centar Bračak		N	T	/
3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora		/	/	/
3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša		P P P P	T	/

	<p>Provedbom mjere 3.2.3. očekuje se pozitivan utjecaj na kvalitetu zraka i klimatske značajke. Poboľšanjem ispitivanja i mjerenjem dodatnih parametara i indikatora očekuje se konkretniji prikaz stanja kakvoće vode te pozitivan utjecaj na površinske i podzemne vode pravovremenim saniranjem potencijalnih onečišćenja. Izradom karata buke KZŽ olakšala bi se identifikacija prekoračenja dozvoljene razine buke te bi se provedbom ove mjere poboľšala kvaliteta života ljudi na području KZŽ.</p> <p>Realizacijom projekta NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete povećat će se sigurnost u prometu (povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona), smanjiti svjetloonečišćenje te postići energetske i novčane uštede.</p> <p>Drugi projekt povezan s ovim prioritetom je uspostava Energetskog centra Bračak kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Energetski centar bio bi stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetskih i razvojnih strategija. Neke od aktivnosti u okviru Energetskog centra su poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje.</p>			
--	--	--	--	--

Razvojni prioritet 3.3. Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se smanjuje pritisak na tlo. Sanacijom divljih odlagališta u KZŽ poboľšat će se opće stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom. Provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na sastavnicu tlo, ali i na sastavnicu priroda. Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati	P P P	T	/
3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje*		N	T	/
3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta		N N	T	/

3.3.4. Pобољшanje prometne infrastrukture*	onečišćenje voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću površinskih i podzemnih voda.	N	T	/
Projekt <i>Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum</i>	Na području KZZ na sustav odvodnje otpadnih voda priključeno je tek oko 20 % stanovništva. Većina naselja i kućanstava nema riješenu odvodnju te svoje otpadne vode ispuštaju u sabirne jame ili na druge načine dovode do prirodnih recipijenata. Time se ugrožava i mijenja kakvoća površinskih i podzemnih voda. Provedbom mjere 3.3.2. i priključenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode KKŽ, što pozitivno utječe na iste. Mjera 3.3.3. predlaže identifikaciju potencijalnih kritičnih područja klizišta. Omogućit će se pravovremena reakcija te izbjegavanje gradnje objekata i prometnica na rizičnim područjima, što će kao posljedicu imati smanjenje troškova KZZ. Sanacijom klizišta povećat će se sigurnost na prometnicama, kako za sudionike u prometu, tako i za samu očuvanost infrastrukture.	N	T	
3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)	Modernizacijom i obnovom prometne infrastrukture pozitivno se utječe na sastavnicu okoliša ostala materijalna dobra. Realizacijom mjere 3.3.5., identifikacijom kritičnih područja u KZZ i sanacijom područja pogođenih elementarnim nepogodama, doprinosi se poboljšanju kvalitete života stanovništva u tim područjima. Provedbom mjere 3.3.6. i modernizacijom ove infrastrukture može se doprinijeti efikasnijem korištenju usluga koje nude elektroenergetski i komunikacijski sustavi.	N P	T	/
3.3.6. Pобољшanje energetskog i komunikacijskog sustav*	Izgradnjom brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum podići će se kvaliteta prometne infrastrukture jugoistočnog dijela KZZ, rasterećenje prometnica u Zagrebu i povezanost autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan. Osigurat će se brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja KZZ.	P N	T	/

*Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Pобоljšanje prometne infrastrukture te Pобоljšanje energetskog i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što vjerojatno u kasnijim fazama projekta može imati negativan utjecaj na **prirodu, šumsko područje, vode, tlo, krajobrazne značajke i kulturno-povijesnu baštinu** ali se njegov značaj na razini strateške procjene ne može odrediti.

Razvojni prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan Posredan (P)	(N), Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine	Provedba mjera Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine, Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	P P	T	/
3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti pozitivno će utjecati na prirodnu i kulturnu baštinu kroz aktivnosti kao što su -uspostava sustava praćenja ugroženosti prirodne i kulturne baštine, ubrzavanje donošenja planova upravljanja za navedenu baštinu, unapređenje mehanizama financiranja, uspostava mehanizma za regionalno i lokalno sufinanciranje projekata za održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom, edukacija lokalnih i regionalnih vlasti o važnosti prirodne i kulturne baštine, podizanje razine svijesti učenika i studenata o temi održivog korištenja prirodne i kulturne baštine, poduzimanje mjera i radova nužnih za očuvanje prirodne i kulturne baštine te obnova i opremanje postojeće objekte kulturne infrastrukture.	P P	T	/
3.4.4. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti	Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti	N P	T	/

6.2.2. Opis utjecaja mjera na komponente okoliša

6.2.2.1. Priroda (Bioraznolikost, Krajobrazna raznolikost, Zaštićena područja, Ekološka mreža, Georaznolikost)

6.2.2.1.1. Pozitivan utjecaj

Mjera 3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti

Provedba mjere može doprinjeti podizanju kvalitete zaštite i očuvanja prirode. To se prije svega odnosi na revitalizaciju staništa koja su ugrožena i devastirana.

Mjera 3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000

Natura 2000 područja su od iznimne važnosti za dobro stanje prirode KZZ. Informiranje javnosti o važnosti područja pod Naturom 2000 može pozitivno djelovati na očuvanje biljnog i životinjskog svijeta i staništa unutar navedenih područja.

Mjera 3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora

Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO₂.

Mjera 3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

Otpad predstavlja jedan od pritisaka na prirodu, odnosno divlje vrste i staništa. To se ogleda u zauzimanju staništa i njihovom onečišćenju uslijed odloženog otpada na divljim odlagalištima, ali i službenim ali nesaniranim odlagalištima. Onečišćenjem tla i vode ugrožava se i divlja flora i fauna. Sanacijom divljih odlagališta te samim uređenjem sustava za gospodarenje otpadom uvođenjem recikliranja, doprinosi se smanjenju negativnih pritisaka na prirodu.

Mjera 3.4.1. Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine

Mjera 3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine

Provedba mjera može doprinjeti podizanju kvalitete zaštite i očuvanja prirode.

6.2.2.1.2. Negativan utjecaj

Mjera 3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje

Mogući negativan utjecaj uslijed izgradnje i/ili proširenja infrastrukturnih sustava vodoopskrbe i odvodnje prvenstveno u slučaju zauzimanja zaštićenih staništa.

Mjera 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture

Potencijalno nepovoljan utjecaj moguć je u vidu prenamjene staništa te promjena prirodnih krajobraznih vizura.

Mjera 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture

Mjera 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava

Mogući negativan utjecaj koji se može očitovati u fragmentaciji staništa i utjecaju na vizualne karakteristike prostora te prirodni krajolik.

6.2.2.2. Tlo (zemljina kamena kora i tlo)

6.2.2.2.1. Pozitivan utjecaj

Mjera 3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša

Uspostavom sustava za praćenje stanja tla moguće je dobivanje informacija o degradiranosti tla, stvarnom riziku od erozije i onečišćenosti tla što omogućava pravovremenu sanaciju tla. Dobivene informacije se mogu koristiti prilikom prostornog planiranja u vidu neplaniranja izgradnje objekata na potencijalnim klizištima.

Mjera 3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se doprinosi smanjenju pritiska na tlo. Također, sanacijom divljih odlagališta poboljšat će se stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom.

6.2.2.2.2. Negativan utjecaj

Mjera 3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje

Mogući negativan utjecaj uslijed izgradnje i/ili proširenja infrastrukturnih sustava vodoopskrbe i odvodnje pri čemu može doći do onečišćenja tla.

Mjera 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture

Mjera 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava

Mogući negativan koji se može očitovati u onečišćenju tla.

6.2.2.3. Površinske i podzemne vode

6.2.2.3.1. Pozitivan utjecaj

Mjera 3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati onečišćenje površinskih i podzemnih voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću voda.

Mjera 3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije provodi ispitivanje vode za piće, rekreaciju i rehabilitaciju. Intenziviranjem ispitivanja očekuje se konkretnije praćenje parametara kakvoće vode. Nadzor nad stanjem površinskih i podzemnih voda provodi se i sustavnim praćenjem stanja voda (monitoring)

Mjera 3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje

Na području KŽŽ na sustav odvodnje otpadnih voda priključeno je tek oko 20 % stanovništva. Većina naselja i kućanstava nema riješenu odvodnju te svoje otpadne vode ispuštaju u sabirne jame ili na druge načine dovode do prirodnih recipijenata. Time se ugrožava kakvoća površinskih i podzemnih voda. Priključenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode KKŽ.

6.2.2.3.2. Negativan utjecaj

Mjera 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture

Prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod..) potencijalno može uslijed onečišćenja doći do negativnog utjecaja na površinske i podzemne vode.

Mjera 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture

Mjera 3.3.6. Poboljšanje energetske i komunikacijske sustava

Mogući negativan utjecaj koji se može očitovati u onečišćenju površinskih i podzemnih voda.

6.2.2.4. Šumsko područje

6.2.2.4.1. Pozitivan utjecaj

Mjera 3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa

Kroz kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina, uređivanje šumskih puteva i očuvanje bioraznolikosti šuma očekuje se pozitivan utjecaj na šumsko područje i njegovo očuvanje kao i na očuvanje vrsti koje se nalaze na šumskih staništima.

6.2.2.4.2. Negativan utjecaj

Mjera 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje

Mogući negativan utjecaj uslijed izgradnje i/ili proširenja infrastrukturnih sustava vodoopskrbe i odvodnje ukoliko se odvija na šumskim područjima.

Mjera 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture

Mjera 3.3.6. Poboljšanje energetske i komunikacijske sustava

Mogući negativan utjecaj zbog fragmentacije šumskih područja i otvaranja novih rubova šuma.

6.2.2.5. Kvaliteta zraka i klimatske značajke

6.2.2.5.1. Pozitivan utjecaj

Mjera 3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora

Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO₂.

Mjera 3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša

Uspostavom sustava za mjerenje kakvoće zraka dobio bi se jasniji uvid u stanje onečišćenosti zraka i moguće je pravovremeno reagiranje na povećanje količine onečišćujućih tvari u KZZ.

6.2.2.6. Kulturno-povijesna baština

6.2.2.6.1. Pozitivan utjecaj

Mjera 1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma

S povećanjem broja kulturnih programa i događaja u KZZ može se očekivati povećanje broja dolazaka turista i izletnika. Razvojem planova za selektivne oblike turizma dobiva se jasnija slika o potencijalima KZZ. S obzirom na navedeno, provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na kulturno-povijesnu baštinu.

Mjera 3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine

Mjera 3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine

Mjera 3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti

Prema podacima KZZ potrebna je nova sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara, budući da su mnogi devastirani, ruševni ili potpuno nestali te izgubili svojstva po kojima su bili proglašeni zaštićenima, preventivno zaštićenima ili evidentiranim za zaštitu temeljem prostorno-planske dokumentacije. Obnovom kulturne infrastrukture doprinosi se očuvanju kulturno-povijesne baštine KZZ.

6.2.2.6.2. Negativan utjecaj

Mjera 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture

Prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod..) može doći do negativnog utjecaja na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko se ona nalazi na području planiranom za prenamjenu/unaprjeđenje/izgradnju.

Mjera 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje

Mogući negativan utjecaj uslijed izgradnje i/ili proširenja infrastrukturnih sustava vodoopskrbe i odvodnje ukoliko se u zoni utjecaja nalaze lokaliteti kulturno-povijesne baštine.

Mjera 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture

Mjera 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava

Mogući negativan utjecaj ukoliko se u zoni utjecaja nalaze lokaliteti kulturno-povijesne baštine te mogući utjecaj na kulturni krajolik.

6.2.2.7. Gospodarstvo i ostala materijalna dobra

6.2.2.7.1. Pozitivan utjecaj

Mjera 1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju

Realizacijom mjere moguće je poboljšanje uvjeta poslovanja lokalnih poduzetnika u vidu dostupnosti standardizirane i modernizirane infrastrukture. Ova mjera indirektno može utjecati i na poboljšanje obavljanja gospodarskih djelatnosti u KZZ. Realizacijom projekta *Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije* jačat će se konkurentnost te rast i razvoj sektora malog gospodarstva.

Poduzetnička i gospodarska infrastruktura obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije (gospodarski subjekti usmjereni na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog poduzetničkog okruženja). Kako su poduzetničke zone područja namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti te je njihov smještaj definiran prostornim planovima, njihovim razvojem koji obuhvaća aktivnosti kao što su usustavljivanje i standardizacija infrastrukture, planiranje i pravodobna izgradnja poduzetničke infrastrukture te stvaranje u potpunosti infrastrukturno opremljenih poduzetničkih područja ne očekuje se negativan utjecaj na komponente okoliša. Realizacijom aktivnosti planiranih ovom mjerom neće se zadirati u netaknute dijelove okoliša već će se razvijati i unaprjeđivati postojeće poduzetničke zone definirane prostornim planovima.

Mjera 1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona

Međusobno povezivanje zona, kao i međusobno povezivanje gospodarskih i drugih subjekata u poduzetničku zonu, može doprinijeti konkurentnosti na tržištu, što posljedično može imati pozitivan utjecaj na razvoj gospodarstva u KZZ.

Mjera 1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo

Kroz povećanje investicijskih ponuda i kreditnih shema dostupnih poduzetnicima potiče se i olakšava poslovanje poduzetnika, zadruga i obrta. Nadalje, pružanjem tehničke potpore prilikom izrade projekata pozitivno se utječe na konkurentnost poduzetničkog kadra u KZZ.

Mjera 1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika

Za usmjeravanje na strateški bitne djelatnosti u KZZ nužno je imati educiranu radnu snagu. Cjeloživotno obrazovanje, odnosno prekvalifikacija stanovništva, jedan je od preduvjeta za jačanje gospodarstva te realizacija ove mjere može pozitivno djelovati na razvoj gospodarstva u KZZ.

Mjera 1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima

Međusobno informiranje i suradnja između poduzetnika te suradnja poduzetnika i lokalnih vlasti otvara dodatne mogućnosti za razvoj gospodarstva kroz prepoznavanje i otklanjanje prepreka što može uvelike doprinijeti razvoju lokalnih proizvođačkih tvrtki.

Mjera 1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda

Jedan od glavnih aspekata izvoza na koje treba staviti naglasak je povećanje stupnja kvalitete proizvoda. Ulaganjem u kvalitetu proizvoda te poticanjem poduzetnika na izvoz može se pozitivno djelovati na konkurentnost gospodarstva KZZ.

Mjera 1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija

KZZ jedna je od najlošije rangiranih županija što se tiče broja prijavljenih patenata, priznatih patenata, konsensualnih patenata, priznatih žigova i priznatog dizajna u Hrvatskoj. Provedbom ove mjere moguća je promjena ovog negativnog stanja, što može pozitivno djelovati na gospodarstvo KZZ, ponajviše umrežavanjem poslovnog sektora s istraživačkim institucijama čime se otvara mogućnost direktne implementacije rezultata istraživanja u poslovanje tvrtki i obrta.

Mjera 1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa

Modernizacija proizvodne tehnologije, poticanje korištenja informacijskih tehnologija, jačanje znanja i vještine poslovnog sektora u cilju modernizacije i diversifikacije proizvodnje zajedno smanjuju cijenu tehnološkog procesa, a time povećavaju konkurentnost tvrtki u nacionalnom i internacionalnom kontekstu što može imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo.

Mjera 1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj te primjenu znanja

Izradom baze podataka o istraživačkom sektoru dobiva se jasniji uvid u sadašnje stanje ove problematike. Nadalje, podržavanjem poslovnih ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije kao i uvođenjem povoljnih oblika financiranja i poticanja primjene istraživanja očekuje se pozitivno djelovanje na gospodarstvo KZZ.

Mjera 1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma

S povećanjem broja kulturnih programa i događaja u KZZ može se očekivati povećanje broja dolazaka turista i izletnika. Razvojem planova za selektivne oblike turizma dobiva se jasnija slika o potencijalima KZZ. S obzirom na navedeno, provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na turizam.

Mjera 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture

Turistička hotelska infrastruktura KZZ broji 9 hotela od 2 do 4 zvjezdice dok hotela s pet zvjezdica nedostaje. S druge strane, prema izgrađenosti turističkih zona u županiji od ukupno 106 lokacija površine 608,72 ha iskorišteno je manje od 10 % (60,26 ha). Slijedom navedenog primjetna je potreba investicija u razvoj širokog spektra turističke infrastrukture te se provedbom mjere očekuje pozitivan utjecaj na turizam.

Mjera 1.3.3. Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara

Turistička infrastruktura KZZ u pogledu turističko-informativnih centara ili centara za posjetitelje poprilično je ograničena. Od 32 jedinice lokalne samouprave njih 8 pokriveno je profesionalnim turističkim uredom sa stručnim zaposlenim osobama što nije dostatan broj ako se želi pružiti kvalitetna turistička informacija, promovirati i organizirati turističke djelatnosti te statistički pratiti rezultati. Uz suradnju lokalne samouprave s turističko-informativnim centrima, provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na turizam.

Mjera 1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije

Poticanjem izrade prepoznatljivih suvenira, provedbom odredbi Master plana razvoja turizma vezano za vizualni identitet te promocijom slogana *Zagorje – bajka na dlanu* na regionalnom i međunarodnom tržištu očekuje se pozitivan utjecaj na turizam KZZ.

Mjera 1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU

Realizacijom ove mjere veliku korist mogli bi imati lokalni poljoprivredni proizvođači jer im se kroz usklađenu tržišnu infrastrukturu omogućuje konkurentnost na domaćem i inozemnom tržištu. Iako je prema Strategiji, poljoprivredna proizvodnja okarakterizirana kao nespecializirana to ne treba nužno gledati na negativan način jer se diverzifikacijom ponude osigurava veće pokrivanje tržišta.

Mjera 1.4.2. Poticanje okrupnjavanja poljoprivrednih posjeda

Okрупnjavanjem poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnijeg korištenja mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji što pozitivno utječe na razvoj gospodarstva. Prema Strategiji, u 2014. godini zamijećeno je povećanje količine posjeda veličine 2 – 10 ha, što upućuje na provođenje okрупnjavanja zemljišta (najviše

kućanstava imaju veličinu posjeda od 1 – 3 ha). Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s obzirom na količinu ponuđenog proizvoda.

Mjera 1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva

Kroz ulaganja u izgradnju objekata i nabavu opreme za poljoprivredne djelatnosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva poljoprivrednicima se omogućava olakšana proizvodnja i manja osobna ulaganja. Organizacijom distribucije i prodajnih mjesta poboljšava se plasman proizvoda na tržištu. U KZZ se, prema Strategiji, povećao broj vinogradara u periodu od 2010. do 2013. godine, odnosno broj uzgajivača voća od 2012. do 2015. godine te se realizacijom ove mjere može očekivati još veće povećanje broja uzgajivača u narednim godinama.

Mjera 1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva

S obzirom na negativan trend u broju krava i broju uzgajivača krava, realizacijom ove mjere može se očekivati zaustavljanje negativnog trenda. Nadalje, s povećanjem ulaganja u mljekarstvo očekuje se poboljšanje uvjeta za konkurentnost mljekara na nacionalnom i internacionalnom tržištu.

Mjera 1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje

Prema istraživanju 40,6 % ekoloških proizvoda u Hrvatskoj plasirano je na lokalnom tržištu (tržnice i sajmovi). Nadalje, isto istraživanje pokazalo je da su najveće prepreke s kojima su ekološki proizvođači suočeni neorganizirano tržište i plasman robe te nedovoljno razvijena ekološka svijest. Realizacijom ove mjere očekuje se poboljšanje uvjeta proizvodnje i plasmana ekoloških proizvoda na tržištu i povećanje broja proizvođača ekoloških proizvoda, koji je u KZZ u 2014. godini bio manji nego u 2013. i 2012. godini.

Mjera 2.1.1. Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja

Provedba mjere može pozitivno utjecati na društvenu infrastrukturu (odgojno-obrazovne ustanove) te posljedično na odgojno-obrazovne djelatnike (javni/privatni sektor).

Mjera 2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju

Dodatnim osposobljavanjem i edukacijom odgojno-obrazovnog kadra moglo bi se pozitivno utjecati na javni/privatni sektor.

Mjera 2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama

Provedbom mjere omogućila bi se edukacija i unapređenje rada zaposlenika u javnom sektoru (zdravstvenim ustanovama).

Mjera 2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova

Poboljšanjem koordinacije između zdravstvenih ustanova povezoao bi se i uredio rad bolnica, lječilišta, domova zdravlja i dr. Naglašavanjem lječilišne ponude u turizmu te obogaćivanjem zdravstveno-turističke ponude poboljšala bi se konkurentnost zdravstvenog turizma KZZ na tuzemnom i inozemnom tržištu.

Mjera 2.2.3. Razvoj institucija i mreže usluga za brigu o ranjivim skupinama

Obnova i izgradnja ustanova za socijalnu skrb te opremanje i modernizacija istih utjecat će pozitivno na društvenu infrastrukturu kao i na zaposlenike u navedenim ustanovama (javni sektor). Provedba edukacije i usavršavanje kadra za rad u ustanovama za socijalnu skrb doprinjelo bi jačanju javnog sektora zaposlenog u ustanovama za socijalnu skrb.

Mjera 2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika socijalne podrške osobama kojima prijeti socijalna isključenost

Izgradnja izvaninstitucionalnih ustanova doprinijet će razvoju društvene infrastrukture.

Mjera 2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja

Provedbom mjere moglo bi se pozitivno utjecati na osposobljenost nastavnčkog kadra (javni sektor).

Mjera 2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima

Provedbom mjere omogućila bi se edukacija kadra u tijelima javne uprave čime bi se unaprijedio javni sektor.

Mjera 2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima

Svaka dodatna edukacija o fondovima Europske unije i projektima koje ona financira mogla bi poboljšati poslovanje i povećati zaradu privatnog i javnog sektora.

Mjera 2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite**Mjera 2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga**

Provedbom mjera omogućila bi se edukacija i unapređenje javnog i civilnog sektora u sustavu zaštite i spašavanja.

Mjera 2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem**Mjera 2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)**

Provedba određenih aktivnosti planiranih provedbu mjera pozitivno će utjecati na razvoj civilnog sektora.

Mjera 3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa

Korištenjem infrastrukture u funkciji turizma, odnosno uređivanjem tematskih puteva, moguć je pozitivan utjecaj na razvoj turističke ponude u KZZ. Nadalje, provedbom ove mjere moguće je povećanje prihoda iz sektora turizma. Kroz valorizaciju prirodnih resursa stječe se jasniji uvid u kvantitetu i kvalitetu prirodnih resursa i omogućava njihovo optimalnije iskorištavanje, te se provedbom ove mjere očekuje pozitivan utjecaj na ovu okolišnu temu.

Mjera 3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta

Klizišta na prometnicama na području KZZ stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a sanacija istih predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama. Sanacijom klizišta povećat će se sigurnost na prometnicama, kako za sudionike u prometu, tako i za samu očuvanost infrastrukture.

Mjera 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture

Modernizacijom i obnovom prometne infrastrukture pozitivno se utječe na sastavnicu okoliša ostala materijalna dobra. Izgradnjom *brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum* podići će se kvaliteta prometne infrastrukture jugoistočnog dijela KZZ, rasterećenje prometnica u Zagrebu i povezanost autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan. Osigurat će se brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja KZZ.

Mjera 3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)

Uvođenjem novih sustava za zaštitu kao i sanacijom područja pogođenih elementarnim nepogodama doprinosi se razvoju gospodarstva.

Mjera 3.3.6. Poboljšanje energetske i komunikacijske sustava

Dogradnjom i modernizacijom energetske i komunikacijske sustava poboljšava se stanje infrastrukture.

Mjera 3.4.3. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti

Poticanjem razvoja kulturnog turizma pozitivno se djeluje na ovu gospodarsku granu.

6.2.2.8. Kvaliteta života ljudi**6.2.2.8.1. Pozitivan utjecaj****Mjera 1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika**

Ulaganjem u ljudske resurse doprinosi se poboljšanju kvalitete života ljudi zbog unaprjeđenja znanja koje se može koristiti i u drugim aspektima života.

Mjera 1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija

Jedna od osnovnih premisa socijalnog poduzetništva je da svojim poslovanjem pomaže u rješavanju društvenih problema. Za razliku od drugih vrsta poduzetništva, socijalno poduzetništvo osim što je usmjereno prema stvaranju profita, pomaže socijalno osjetljivim kategorijama. Sukladno navedenom, poticanjem socijalnog poduzetništva može se pozitivno djelovati na kvalitetu života ljudi zbog zapošljavanja kroz novoosnovane modele.

Mjera 2.1.1. Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja

Podizanjem kvalitete odgojno-obrazovnog sustava pozitivno bi se utjecalo na korisnike navedenog sustava (djeca predškolske dobi, učenici i studenti).

Izgradnjom *Regionalnog centra izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo* poboljšat će se kvaliteta pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unaprijediti vještine polaznika programa iz područja turizma i ugostiteljstva.

Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja doprinijet će kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.

Mjera 2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno-obrazovnim ustanovama

Provedbom navedene mjere moglo bi se pozitivno utjecati na sve skupine odgojno-obrazovnih korisnika – od djece predškolske dobi do učenika srednjih škola. Razvojem programa za učenike s posebnim potrebama, unaprijeđenjem sustava za identificiranje i poticanje sposobnosti i potencijala pojedinaca te ulaganjem u obrazovne centre kompetencija i izvrsnosti pozitivno bi se utjecalo na učenike s različitim potrebama, kako na djecu s poteškoćama, tako i na darovitu djecu. Jačanje matematičko-logičkih i informatičkih kompetencija neophodno je jer se one smatraju jednim od ključnih kompetencija za osobni razvoj, aktivno građanstvo, socijalnu uključenost i zapošljivost u društvu znanja.

Mjera 2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju

Dodatnim osposobljavanjem i edukacijom odgojno-obrazovnog kadra moglo bi se pozitivno utjecati na javni/privatni sektor te posredno na kvalitetu života ljudi.

Mjera 2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada

Usklađivanjem školskog programa s potrebama tržišta rada te savjetovanjem i informiranjem učenika o karijeri i profesionalnom putu omogućila bi se bolja zapošljivost nakon završenog školovanja što za rezultat ima poboljšanje kvalitete života među mladima.

Mjera 2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama

Poticanje preventivnih programa, nabava opreme te edukacija zaposlenika u zdravstvenim ustanovama doprinijela bi učinkovitijoj zaštiti ljudskih života te povećanju razine zadovoljstva među korisnicima.

Mjera 2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova

Poticanje stanovništva na kontrolne i preventivne preglede uvelike pridonosi zdravlju stanovništva KZZ. Preventiva i rano otkrivanje dokazano su najuspješnije metode u borbi protiv mnogih bolesti.

Mjera 2.2.3. Razvoj institucija i mreže usluga za brigu o ranjivim skupinama

Aktivnosti na izgradnji, obnovi i opremanju objekata za socijalnu skrb kao i usavršavanje kadra zaposlenog u toj domeni doprinijelo bi poboljšanju kvalitete života ranjivih skupina bez adekvatne skrbi (starije i nemoćne osobe, osobe s invaliditetom, osobe s posebnim potrebama, djeca i mladi bez odgovarajuće skrbi).

Mjera 2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika socijalne podrške osobama kojima prijete socijalna isključenost

Uvođenje mobilnih timova i suvremenih oblika podrške za osobe kojima prijete socijalna isključenost te poboljšanje pružanja usluga palijativne skrbi pozitivno će utjecati na osobe kojima prijete socijalna isključenost. Edukacija i usavršavanje kadra za palijativnu skrb pozitivno će djelovati na kvalitetu života oboljelih osoba KZZ koje zahtijevaju posebnu skrb.

Mjera 2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti

Različitim oblicima potpora socijalno isključenim obiteljima pozitivno će se djelovati na kvalitetu života ljudi kojima prijete socijalna isključenost.

Mjera 2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada

Pružanje financijske podrške za realizaciju poduzetničkih ideja, poticanje samozapošljavanja nezaposlenih osoba te financijska potpora poslodavcima za zapošljavanje istih pozitivno će utjecati na kvalitetu života osoba u nepovoljnoj poziciji na tržištu rada.

Mjera 2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje

U KZZ ne postoji CISOK (najbliži se nalazi u Varaždinu) te bi otvaranje spomenute institucije, kao i unaprjeđenje programa cjeloživotnog obrazovanja, moglo pozitivno djelovati na povećanje mogućnosti za samozapošljavanje i poduzetništvo.

Mjera 2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja

Provedbom mjere omogućila bi se bolja zapošljivost nakon završenog školovanja što za rezultat ima poboljšanje kvalitete života među mladima.

Mjera 2.3.4. Razvoj programa za mlade

Usmjeravanje mladih prema deficitarnim zanimanjima, informiranje istih o pravom stanju tržišta rada te poticanje neformalnog obrazovanja i razvoja različitih programa za mlade moglo bi pozitivno utjecati na kvalitetu života polaznika kroz povećanu mogućnost zapošljavanja.

Mjera 2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima

Provedbom mjere omogućila bi se edukacija kadra u tijelima javne uprave čime bi se unaprijedio javni sektor.

Mjera 2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima

Svaka dodatna edukacija o fondovima Europske unije i projektima koje ona financira mogla bi poboljšati poslovanje i povećati zaradu privatnog i javnog sektora čime bi se posredno utjecalo na kvalitetu života ljudi.

Mjera 2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite**Mjera 2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga**

Provedba navedene mjere mogla bi utjecati na poboljšanje kvalitete života ljudi učinkovitijom zaštitom i spašavanjem. Nabava opreme te edukacija pripadnika specijalnih postrojbi, vatrogasaca i pripadnika HGSS-a uvelike bi doprinijela učinkovitijoj zaštiti ljudskih života.

Izgradnja i ustrojavanje *Vatrogasnog vježbališta* omogućit će osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova.

Mjera 2.5.1. Unaprjeđenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem**Mjera 2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)****Mjera 2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva****Mjera 2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a**

Kako utjecaj organizacija civilnog društva još uvijek nije u potpunosti prepoznat, povećanje njegove transparentnosti i uloge u lokalnoj i regionalnoj zajednici te jačanje suradnje s privatnim i javnim sektorom uvelike bi pridonio njegovom razvoju. Ove četiri mjere usmjerene su na unaprjeđenje sposobnosti OCD-a za sudjelovanje u lokalnom razvoju. Navedene mjere te poticanje volontiranja i nediskriminacije pozitivno će utjecati na kvalitetu života ljudi u lokalnoj i regionalnoj zajednici.

Mjera 3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti

Kroz zaštitu okoliša štiti se i životni prostor ljudi te provedba mjere može pozitivno djelovati na ovu okolišnu temu. Edukacijom i informiranjem podiže se svijest ljudi što može pozitivno utjecati na kvalitetu života ljudi.

Mjera 3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete

Ulaganjem u energetske obnovu zgradarstva i provođenje projekata za energetske učinkovitost poboljšava se kvaliteta života stanovništva kroz manje troškove stanovanja kao i manje troškove održavanja osvijetljenih gradskih površina.

Realizacijom projekta *NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete* povećat će se sigurnost u prometu (povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona), smanjiti svjetloonečišćenje te postići energetske i novčane uštede.

Drugi projekt povezan s ovom mjerom je uspostava *Energetskog centra Bračak* kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Energetski centar bio bi stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetske i razvojne strategije. Neke od aktivnosti u okviru Energetskog centra su poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje.

Mjera 3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša

Praćenjem razine buke moguće je utvrditi prekoračenja propisana zakonom kao i utvrditi njihov izvor, trajanje i intenzitet te je moguće prilikom planiranja novih zahvata u prostoru popisati adekvatne mjere zaštite od buke što djeluje pozitivno na kvalitetu života ljudi.

Mjera 3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)

Uvođenjem novih sustava za zaštitu kao i sanacijom područja pogođenih elementarnim nepogodama doprinosi se poboljšanju kvalitete života stanovništva u tim područjima.

6.2.3. Opis utjecaja strateških projekata na komponente okoliša

Tablica 6.1 Projekti planirani Strategijom i procjena utjecaja na okoliš

Naziv projekta 1:	Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Krapinsko-zagorska županija
Cilj projekta	Jačanje konkurentnosti, rast i razvoj tehnološko usmjerenih i na znanju temeljenih MPS-a, rast i razvoja sektora malog gospodarstva, internacionalizacija poslovanja te podizanje razine poduzetničkog znanja, funkcionalna uspostava inkubatora i jačanje kapaciteta nove institucije
Indikativni popis aktivnosti	Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora, razvoj vještina djelatnika i suradnika poduzetničkog inkubatora, edukacija poduzetnika, razvoj poslovnog plana i sustava kvalitete poduzetničkog inkubatora, uspostava virtualnog inkubatora, marketing i promocija.
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Realizacijom projekta <i>Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije</i> jačat će se konkurentnost te rast i razvoja sektora malog gospodarstva.
Naziv projekta 2:	Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Krapinsko – zagorska županija Partneri: 1. Srednja škola Zabok 2. Zagorska razvojna agencija d.o.o. 3. Trgovačko –ugostiteljska škola, Karlovac 4. Srednja škola Prelog 5. Hotelijersko – turistička škola, Zagreb 6. Šolski center Šentjur (SLO) 7. Pučko otvoreno učilište Zabok 8. Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija
Cilj projekta	Poboljšanje kvalitete pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unapređenje vještina polaznika edukativno obrazovnih programa iz područja turizma i ugostiteljstva. Unapređenje vještina ljudskih resursa kroz cjeloživotno učenje
Indikativni popis aktivnosti	Priprema i izrada projektno - tehničke dokumentacije Razvoj vještina nastavnog osoblja kroz organizaciju tematskih treninga, studijskih putovanja te stručnih edukacija Kreiranje sustava praćenja potreba i zahtjeva tržišta rada Izrada novih nastavnih programa/kurikuluma u skladu sa novinama i zahtjevima realnog sektora Nabava opreme sukladno tehnološkim inovacijama i trendovima

	<p>Izrada kurikuluma za usavršavanje osobnih, komunikacijskih, prodajnih i upravljačkih vještina za niži, srednji i viši menadžment te zaposlene u javnom sektoru povezanom s turizmom</p> <p>Izgradnja i opremanje Centra</p> <p>trening centar - objekt sa dostatnim prostorom za održavanje obrazovno edukativnih programa, kabinetima, multimedijским centrom sa knjižnicom te ostalim adekvatnim prostorijama, praktikum za kuharstvo, praktikum za slastičarstvo, praktikum za posluživanje, multifunkcionalna dvorana za prezentacije, stručna predavanja i radionice te pripadajući kabineti i oprema, pokazni hotel i restoran otvorenog tipa</p> <p>podzemna garaža</p>
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Izgradnjom <i>Regionalnog centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo</i> poboljšat će se kvaliteta pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unaprijediti vještine polaznika programa iz područja turizma i ugostiteljstva.
Naziv projekta 3:	Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja
Naziv nositelja projekta i partnera	Srednja škola Bedekovčina
Cilj projekta	<p>Prijelaz s rada u dvije smjene na rad u jednoj smjeni (djelomično)</p> <p>Povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u Hrvatskoj pa i europskoj uniji</p> <p>Bolji uvjeti školovanja učenika i radnog prostora za sve učitelje</p> <p>Izgradnja poligona za praktičnu nastavu poljoprivrednih usmjerenja</p> <p>Formiranje centra izvrsnosti koji će doprinijeti kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi kako za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.</p> <p>Proširenje i utvrđivanje opsega znanja kroz teorijski i praktični rad</p>
Indikativni popis aktivnosti	<p>Rekonstrukcija 14 učionica, laboratorija, informatičkih kabineta, knjižnice, ulaznog prostora i krovne konstrukcije objekta</p> <p>Radovi, nabava opreme, ugovori o uslugama (nadzor) za koje će biti formirani timovi sa voditeljima svakog tima</p> <p>Financijsko praćenje izgradnje i opremanje objekta</p>
Ciljano područje	Općina Bedekovčina
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	<i>Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja</i> doprinijet će kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.
Naziv projekta 4:	Vatrogasno vježbalište
Naziv nositelja projekta i partnera	<p>Nositelj: Hrvatska vatrogasna zajednica</p> <p>Partneri: Krapinsko-zagorska županija</p> <p>Zagorska razvojna agencija d.o.o.</p> <p>Vatrogasna zajednica Zagrebačke županije</p> <p>Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije</p>
Cilj projekta	Izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta što će omogućiti osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova
Indikativni popis aktivnosti	Identifikacija i parcelacija dijela prostora Vatrogasnog vježbališta

	Izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabineta za nastavnike i ostalom logističkom infrastrukturom Opremanje vatrogasnom tehnikom, vatrogasnom opremom, sredstvima za gašenje i namještajem, opremom i nastavnim pomagalicama za zgradu.
Ciljano područje	Grad Oroslavje
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Izgradnja i ustrojavanje <i>Vatrogasnog vježbališta</i> omogućit će osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova što će utjecati pozitivno na razvoj civilne zaštite.
Naziv projekta 5:	Izgradnja državnih cesta na području Krapinsko-zagorske županije 1. Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum 2. Spojna cesta Zabok – Krapina
Naziv nositelja projekta i partnera	Hrvatske ceste d.o.o.
Cilj projekta	Podizanje kvalitete prometne infrastrukture jugoistočnog i zapadnog dijela KZŽ-a, rasterećenje prometnica u Zagrebu, poboljšanje povezanosti autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan, brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja.
Indikativni popis aktivnosti	1. listopada 2015. godine otvorena je I. dionica Brze ceste Mokrice – Andraševac (Bračak) dužine 5,2 km ukupne vrijednosti 254 milijuna kuna. U tijeku su i radovi na drugoj fazi Brze ceste na dionici od Andraševca do Zlatar Bistrice vrijednoj 142 milijuna kuna; dio do Bedekovčine je u čitavom svojem dijelu već probijen, zajedno s čvorom Bedekovčina. Također je u tijeku postupak javne nabave za odabir izvođača Brze ceste i to za fazu III (dionica Bedekovčina – Zlatar Bistrica) i fazu VI. (PUO Špičkovina) ukupne vrijednosti 248 milijuna kuna. Dionica do Bedekovčine trebala bi biti dovršena do ljeta 2016. godine; a do Zlatar Bistrice ovisno o provođenju natječaja, unutar dvije i pol godine. 2. 2016. godine planira se puštanje u promet I. faze dionice Zabok – Krapina (izlaz Sveti Križ Začretje) duljine 6,1 km u vrijednosti 43,7 milijuna kuna. Ujedno, planirano je pokretanje postupaka javne nabave za odabir izvođača za II. Fazu dionica Sveti Križ Začretje – Krapina duljine 13,1 km, vrijednosti 59,7 milijuna kuna
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta *	Faza I – Andraševac – Zlatar Bistrica - „1” – projekt neposredne realizacije Faza II - Zabok – Sveti Križ Začretje - „1” – projekt neposredne realizacije Faza III – Zlatar Bistrica – Popovec – „2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju Faza IV – Sveti Križ Začretje – Krapina - 2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju Faza - V Zlatar Bistrica – Breznički Hum - „3” - projekt realizacije u dugoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Izgradnjom državnih cesta podići će se kvaliteta prometne infrastrukture jugoistočnog i zapadnog dijela KZŽ, rasterećenje prometnica u Zagrebu i povezanost autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan. Osigurat će se brža i sigurnija vožnja te razvoj gospodarstva ovog područja KZŽ. Realizacija projekta zahtijevat će izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje, vode, tlo, krajobraz i kulturno-povijesnu baštinu. Kako je izrada projektne dokumentacije u tijeku (Hrvatske ceste nositelj zahvata), detaljna analiza utjecaja kao i odgovarajuće mjere zaštite bit će propisane tim postupkom.

Naziv projekta 6:	NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske Partneri: Krapinsko-zagorska županija Zagrebačka županija
Cilj projekta	Povećanje sigurnosti u prometu - povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona Smanjenja svjetloonečišćenja Postizanje energetske i novčanih ušteda
Indikativni popis aktivnosti	Provedba otvorenog postupka javne nabave za energetske preglede sustava javne rasvjete za gradova i općina na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije Izrada energetske preglede sustava javne rasvjete i izrada Akcijskih planova rekonstrukcije sustava javne rasvjete za svaku uključenu JLS Provedba otvorenog postupka javne nabave za rekonstrukciju postojećih sustava javne rasvjete za gradove i općine na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije Izrade glavnog projekta gradnje sustava javne rasvjete Rekonstrukcija sustava javne rasvjete na području uključenih JLS
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Realizacijom projekta <i>NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete</i> povećat će se sigurnost u prometu (povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona), smanjiti svjetloonečišćenje te postići energetske i novčane uštede.
Naziv projekta 7:	Integrirani prijevoz putnika na području Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Partneri: Krapinsko-zagorska županija 15% Zagrebačka županija 25% Grad Zagreb 60%
Cilj projekta	Podizanje kvalitete i atraktivnosti javnog gradskog i prigradskog prijevoza uspostavljanjem integriranog prijevoza (autobus, tramvaj, željeznica) te uvođenje jedinstvene prijevozne karte.
Indikativni popis aktivnosti	Izrada projektne dokumentacije: Izrada 1. faze Master plana prometnog sustava za područje Grada Zagreba, Zagrebačke i KZŽ; 2. faza Master plana prometnog sustava Izrada 2. faze projekata IPP-a : Idejni projekt automatizacije naplate i kontrole voznih karata, Idejni projekt informiranja putnika, Elaborat prilagodbe organizacijske strukture operatera modelu integriranog prijevoza putnika; Analiza postojećeg načina financiranja i subvencioniranja javnog gradskog i prigradskog prijevoza putnika na prometno funkcionalnom Zagrebačkom području i prijedlog novog modela sa komparativnom analizom stanja u EU zemljama Izvedbeni prijedlog tarifnog sustava IPP-a; Plan prilagodbe prometne infrastrukture sustavu IPP-a; ITS (Inteligentno upravljanje prometom) za područje Grada Zagreba, Zagrebačke županije i KZŽ; Glavni i izvedbeni projekt Sustava za automatsku naplatu i kontrolu karata (ticketing sustav); Glavni i izvedbeni projekt Sustava informiranja putnika u IPP-u; Opremanje sustava, izgradnja ili rekonstrukcija infrastrukturnih objekata (terminala i stajališta, pruga i dr); uspostavljanje IPP-a-zajednička tarifa, usklađeni vozni red, zajedničko informiranje putnika)
Ciljano područje	Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Aktivnosti predložene projektom najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što moe u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko

	područje, vode, tlo, krajobraz i kulturno-povijesnu baštinu ali se njegov značaj na razini strateške procjene ne može odrediti.
Naziv projekta 8:	Energetski centar Bračak
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partner: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Cilj projekta	Uspostava Energetskog centra Bračak kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije
Indikativni popis aktivnosti	Energetska obnova dvorca Bračak po niskoenergetskom standardu. Opremanje dvorca Bračak. Demonstracija elektromobilnosti. Sanacija sustava odvodnje. Rekonstrukcija interne prilazne ceste. Uređenje perivoja. Provedba planiranih aktivnosti u okviru Energetskog centra Bračak: pokretanje i sudjelovanje u investicijskim projektima samostalno ili kao podrška javnom sektoru stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetskih i razvojnih strategija poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje energetska obnova javnih zgrada i zgrada pod spomeničkom zaštitom pružanje energetske usluge i sklapanje ugovora o energetskom učinku akademija za korištenje energije biomase uspostavljanje suradnje s gospodarskim subjektima i interesnim udruženjima iz europskih regija referentni centar znanja za energetske učinkovitost u području javne rasvjete
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„1” – projekt neposredne realizacije
Utjecaj	Energetski centar bio bi stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetskih i razvojnih strategija. Neke od aktivnosti u okviru Energetskog centra su poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje.
Naziv projekta 9:	Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda na području Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Zagorski vodovod d.o.o. Zabok Hrvatske vode, Zagreb
Cilj projekta	Zaštita okoliša – zaštita vodnih resursa
Indikativni popis aktivnosti	Izrada studijske i projektne dokumentacije Apliciranje prema fondovima EU Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija – Aglomeracije Zabok i Zlatar
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	1. Aglomeracija Zabok / Zlatar (Izrada studijske i projektne dokumentacije, Apliciranje prema fondovima EU, Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda, Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda) 2. IZGRADNJA SUSTAVA ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA AGLOMERACIJE KRAPINA - 1) GLAVNI KOLEKTORI: GORNJA PAČETINA – KRAPINA I DONJA ŠEMNICA - KRAPINA, 2) GLAVNI KOLEKTOR 2.1 OD RETENCIJSKOG BAZENA KRAPINA DO UPOV-a, 3) RETENCIJSKI BAZEN

	<p>KRAPINA I SPOJNI CJEVOVOD, 4) SEKUNDARNA MREŽA GRADA KRAPINE – I DIO, 5) SEKUNDARNA MREŽA GRADA KRAPINE – II DIO, 6) UPOV - UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA</p> <p>3. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Krapinske Toplice</p> <p>4. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Pregrada</p>
Utjecaj	<p>Aktivnosti predložene projektom najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje, vode, tlo, krajobraz i kulturno-povijesnu baštinu ali se njegov značaj na razini strateške procjene ne može odrediti. S druge strane, provedba ovog projekta pozitivno će utjecati na vode i posljedično na prirodu jer će se sustavom odvodnje smanjiti opterećenje okoliša otpadnim vodama.</p>

6.2.4. Prekogranični utjecaj

Provođenjem mjera definiranih unutar ciljeva i razvojnih prioriteta kao i prilikom realizacije strateških projekata ne očekuje se prekogranični utjecaj.

7. Mjere zaštite okoliša

Analizirane mjere pozitivno će djelovati na komponente okoliša, dok su za manji broj mjera mogući potencijalno negativni utjecaji u kasnijoj provedbi. To su mjere cilja Konkurentno gospodarstvo – 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture te cilja Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode – 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava te se za njih predlažu mjere ublažavanja mogućeg nepovoljnog utjecaja.

- 1) Planirati korištenje već postojećih putova i cesta za pristup gradilištima kako bi se umanjila degradacija tla i postojećeg vegetacijskog pokrova. U slučaju potrebe probijanja novih cesta, raditi to u prostorima gdje je vegetacija rjeđe zastupljena. Korištenu mrežu puteva nakon završetka građevinskih radova sanirati. Prilikom izvođenja radova gradilišta prostorno ograničiti samo na nužno potrebne površine.
- 2) Za vrijeme izgradnje prometnica posebnu pažnju usmjeriti pravilnoj organizaciji gradilišta te izraditi projekt privremene regulacije prometa s jasno definiranim točkama na postojeći prometni sustav i osiguranjem svih kolizijskih točaka tijekom izvođenja zahvata.
- 3) Na površinama koje neće biti neposredno zahvaćene građevinskim radovima zadržati postojeću vegetaciju, posebno autohtono drveće i grmlje, kao staništa gmazova, gnjezdilišta ptica i skloništa malih sisavaca, te zbog vizualne barijere prema predmetnom zahvatu. Za iste predvidjeti sanaciju u fazi biološke rekultivacije ukoliko dođe do oštećenja na širem području obuhvata.
- 4) Nadzemne dijelove pripadajućih objekata prilagoditi prostoru uvažavajući elemente tradicionalne arhitekture kako bi što manje odudarali od okoline, a pozicioniranje zahvata maksimalno prilagoditi reljefnim karakteristikama područja kako bi se promjene svele na najmanju moguću mjeru. Teren oko predviđenih zahvata urediti u skladu s lokalnim, krajobraznim obilježjima, koristeći autohtonu vegetaciju. Za rekultivaciju koristiti tlo prikupljeno s lokacije zahvata.
- 5) Gradnju infrastrukturnih i gospodarskih objekata u šumskim područjima usmjeravati na manje vrijedne zone a eventualno zauzimanje šumskih područja treba ići na račun neobraslih te djelomično obraslih šumskih zemljišta, šikara i lošijih panjača.
- 6) Lovno gospodarske osnove gospodarenja lovištima uskladiti s novonastalim lovnoproduktivnim površinama i s pripadajućim bonitetima za sve vrste divljači.
- 7) Zaštititi sva tla bez obzira na način korištenja i bonitetnu vrijednost.
- 8) Radi izbjegavanja potencijalno negativnih utjecaja na nepokretnu kulturnu baštinu, prilikom odabira lokacije za zahvate u prostoru zatražiti mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela. Infrastrukturne zahvate planirati izvan prostornih međa kulturnog dobra, a unutar prostornih međa u postojećim koridorima. Nadzemne dijelove planiranih objekata uskladiti s obilježjima zatečenih povijesnih građevina i neposredne okoline, kulturno-povijesnih cjelina i krajobraza, kako bi se umanjile vizualno konfliktne situacije.
- 9) Radi prevencije negativnog učinka čl. 45. Zakona o zaštiti i očuvanja kulturnih dobara na provedbu Strategije, prije poduzimanja planiranih zahvata u prostoru potrebno je za svaki zahvat provesti arheološki pregled terena i po potrebi probna arheološka istraživanja kojima će se odrediti opseg zaštitnih arheoloških istraživanja, dokumentiranja i konzervacija nalaza i nalazišta.
- 10) Radi osiguranja opstojnosti nematerijalne kulturne baštine, potrebno je osigurati njeno poštivanje i uvažavanje te podizanje svijesti o njenoj važnosti.

- 11) Prilikom izgradnje i unapređenja sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje koristiti koridore postojećih prometnica i drugih infrastrukturnih vodova te preferirati izgradnju u izgrađenom građevinskom području.
- 12) Za svaki planirani zahvat ishoditi vodopravne uvjete.
- 13) Predvidjeti praćenje sastava i kvalitete otpadnog mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te u skladu s rezultatima predložiti njegovo zbrinjavanje.

8. Zaključak

Nakon provedene procjene utjecaja, kako svake mjere posebno, tako i grupiranih unutar razvojnih prioriteta, ustanovljeno je da je predmetna Strategija dokument koji uključuje predložene razvojne potrebe KZZ i područja prirodnih i demografskih resursa, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem bez konkretnih intervencija u okolišu. Zbog svega navedenog, u ovoj fazi za većinu od 56 predloženih mjera možemo isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na komponente okoliša. Za 4 mjere (1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture, 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava ne može se isključiti nepovoljan utjecaj na okoliš, ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može procijeniti s obzirom da nisu poznate lokacije aktivnosti koje će se provoditi realizacijom navedenih mjera.

9. Varijantna rješenja

Studija ne obrađuje varijantna rješenja, budući da Strategija, kao polazni dokument koji je predmet analize, ne predviđa druge pogodne mogućnosti za realizaciju pojedinih mjera.

10. Praćenje stanja okoliša

U Republici Hrvatskoj uspostavljeni su sustavi za praćenje stanja pojedinih sastavnica okoliša. Kako bi se pratio mogući utjecaj provedbe Strategije na okoliš ne zahtjeva se uspostava novih sustava praćenja stanja okoliša, već je potrebno prikupljati podatke iz postojećih. Pri tome je potrebno pratiti sljedeće pokazatelje:

Klimatske promjene

- Emisije stakleničkih plinova (CO₂) uslijed izgaranja goriva- postrojenja za proizvodnju i transformaciju energije
- Emisije stakleničkih plinova uslijed izgaranja goriva - cestovni promet
- Emisije stakleničkih plinova uslijed Izgaranja goriva - necestovni promet

Zrak

- Emisije onečišćujućih tvari u zrak (SO₂, NO_x, NH₃, H₂S, CO, PM 10)
- Koncentrat je onečišćujućih tvari u zraku (SO₂, NO_x, NH₃, H₂S, CO, PM₁₀, PM_{2.5}, dim, UTT, O₃)

Tlo i poljoprivreda

- Bilježiti i evidentirati količinu biomase iz poljoprivredne proizvodnje isporučene krajnjim korisnicima.

Šume i šumarstvo

- Na razminiranim šumskim područjima koja su vraćena u sustav gospodarenja uspostaviti monitoring zdravstvenog stanja u skladu s postojećim ICP-forests (International Cooperative Programme) programom

Vode

- Ekološko stanje rijeka
- Kemijsko stanje rijeka i jezera
- Količinsko stanje podzemne vode
- Kemijsko stanje podzemne vode

Monitoring je potrebno provoditi u svim grupiranim tijelima podzemne vode koja su u roku i vjerojatno u riziku, te na taj način pratiti kemijsko i količinsko stanje podzemnih voda.

Istraživanjima locirati područja s utvrđenim točkastim izvorima onečišćenja, te uspostavi! nove mjerne postaje za praćenje kakvoće podzemnih voda.

Istraživanjima / monitoringom utvrditi područja koja pokazuju najveću propusnost sustava vodoopskrbe i javne odvodnje, te prioritetno ulagati u obnovu/izgradnju vodoopskrbe i odvodnje na tim područjima.

Biološka raznolikost i zaštićena područja prirode

- BR 3 Zastupljenost pojedinu klasa stanišnih tipova
- BR 4 Zastupljenost ugroženih stanišnih tipova RH
- BR 5 Zastupljenost stanišnih tipova od interesa za EU
- BR 6 Stanje očuvanja ugroženih divljih svojti iz Crvenog popisa RH
- BR 7 Abundancija i rasprostranjenost odabranu vrsta
- BR 9 Invazivne strane vrste
- BR 15 Fragmentacija prirodnih i poluprirodnih područja
- BR17 Financiranje zaštite i očuvanja biološke raznolikosti
- ZPV 1 Zaštićena područja temeljem Zakona o zaštiti prirode

Kulturna baština

- Broj prijavljenih oštećivanja elemenata kulturne baštine
- Broj novootkrivenih elemenata arheološke baštine

Stanovništvo

- Indeks popisne promjene (<, >, = 1)
- Koeficijent starosti
- Udio visokoobrazovanog stanovništva
- Trend nezaposlenosti

- Broj useljenih u depopulacijska područja

Zdravlje ljudi

- Očekivano trajanje života
- Broj epidemija uzrokovanu kontaminiranom vodom za piće ili rekreacijskim vodama prema vrsti uzročnika i broju oboljelih na području Hrvatske
- Udio zdravstveno neispravnih uzoraka vode za piće pregledanih na kemijske i mikrobiološke parametre u Republici Hrvatskoj
- Broj oboljelih od vektorskih prenosivih bolesti u jednoj godini, a koje se pojavljuju uslijed globalnih klimatskih promjena

11. Izvori podataka

11.1. Internetske baze podataka

- Bioportal - [http://www.bioportal.hr/gis/Državni hidrometeorološki zavod](http://www.bioportal.hr/gis/Državni_hidrometeorološki_zavod) - <http://meteo.hr>
- Državni zavod za statistiku - <http://www.dzs.hr>
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije - <http://www.zagorje-priroda.hr>
- Krapinsko-zagorska županija – službene web stranice, <http://www.kzz.hr>
- Ministarstvo kulture - <http://www.min-kulture.hr>
- Registar kulturnih dobara RH - <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=31>
- Zagorska razvojna agencija - <http://www.zara.hr>

11.2. Zakoni, pravilnici, direktive

- Direktivom 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta (SL L 206,22.07.1992.)
- Direktiva 2001/42/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš
- Direktiva europskog parlamenta i vijeća o energetske učinkovitosti (2012/27/EU)
- Direktiva 2000/60/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. kojom se uspostavlja okvir za djelovanje zajednice na području politike voda
- Pravilnik o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (Narodne novine, br. 56/08)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (Narodne novine, br. 80/13, 43/14)
- Pravilnik o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (Narodne novine, br. 125/13, 141/13)
- Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (Narodne novine, br. 88/14).
- Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti javne odvodnje (Narodne novine, br. 28/11, 16/14)
- Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe (Narodne novine, br. 28/11, 16/14)
- Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu (Narodne novine, br. 70/08)
- Pravilnik o praćenju kvalitete zraka (Narodne novine 03/13),
- Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (Narodne novine, br. 144/13)
- Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (Narodne novine, br. 66/11, 47/13)
- Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima (Narodne novine, br. 9/14)
- Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10)
- Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN 70/08)
- Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13)
- Uredba izmjeni uredbe o ekološkoj mreži (NN 105/15)
- Uredba o emisijskim kvotama za određene onečišćujuće tvari u zraku u Republici Hrvatskoj, (Narodne novine br. 108/13)
- Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14)
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 61/14)
- Uredba o standardu kakvoće voda (Narodne novine, br. 73/13, 151/14)
- Uredba o standardu kakvoće voda (NN 89/10)
- Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 64/08)
- Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim plinovima (NN 90/14)
- Uredba o uslužnim područjima (Narodne novine, br. 67/14)
- Uredbi o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 117/12)
- Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine, br. 53/09, 90/11, 56/13, 154/14)

- Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13, 153/13, 147/14, 36/15)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine, br. 39/13)
- Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)
- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09)
- Zakon o šumama (Narodne novine, br. 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14)
- Zakon o vodama (Narodne novine, br. 153/09, 63/11, 130/11, 56/13 i 14/14)
- Zakon o vodi za ljudsku potrošnju (Narodne novine, br. 56/13)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/03, 157/03; Ispravak Narodne novine, br. 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)
- Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine 130/11, 47/14)

11.3. Konvencije, protokoli, sporazumi

- Deklaracija o očuvanju povijesnih urbanih krajolika, UNESCO, 2005.
- Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona, 2013.
- Izmjena iz Dohe Kyotskog protkola uz Okvirnu konvenciju UN-a o promjeni klime
- Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD)
- Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija)
- Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (CMS)
- Kyotski protokol uz Okvirnu konvenciju UN-a o promjeni klime, 1997.
- Okvir za klimatsku i energetska politiku u razdoblju do 2030.
- Okvirna konvencija UN o klimatskim promjenama (UNFCCC), 1992.
- Protokol Energetske povelje o energetska učinkovitosti i pripadajućim problemima okoliša, Lisabon, 1994.
- Strategija održivog razvoja EU, 2001.
- Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, UN, 1966.
- Konvencija protiv diskriminacije u odgoju i obrazovanju, UNESCO, 1960.
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, Pariz, 1972.
- Konvencija o zaštiti nematerijalne kulturne baštine, Pariz, 2003.

11.4. Planovi, programi, strategije

- Dugoročna strategija za poticanje ulaganja u obnovu nacionalnog fonda zgrada Republike Hrvatske, NN 74/14
- Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020., NN 116/12
- Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. godine, NN 68/13
- Nacionalna strategija zaštite okoliša, NN 46/02
- Nacionalna šumarska politika i strategija, NN 120/03
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske 2015.-2021., Nacrt
- Plan gospodarenja otpadom u KZŽ za razdoblje 2008. - 2015.
- Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine, NN 139/13
- Plan upravljanja vodnim područjima, Nacrt
- Program energetske obnove višestambenih zgrada za razdoblje od 2014. do 2020. godine s detaljnim planom za razdoblje od 2014. do 2016. godine, NN 78/14
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020., Ministarstvo poljoprivrede, 2015.
- Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
- Strategija energetska razvoja Republike Hrvatske, NN 130/09
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, NN 130/05
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, NN 70/05

- Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš, NN 46/02
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, NN 124/14
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, NN 30/09
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine, NN 131/14
- Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, 2015.
- Strategija razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine, NN 70/15
- Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011. – 2020., Ministarstvo gospodarstva, rada i obrtništva, 2011.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije, 2014.
- Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. - 2020., NN 136/13
- Strategija razvoja ranog i predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalno operativno tijelo za izradu Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, 2013
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.g., NN 55/13
- Strategija stručnog usavršavanja za profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika 2014.-2020.
- Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine
- Strateške odrednice za razvoj zelenog gospodarstva – „Zeleni razvoj Hrvatske“, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, 2011.
- Strategija upravljanja vodama, Hrvatske vode 2009

11.5. Publikacije i izvješća

- Antolović, J., Flajšman, E., Frković, A., Grgurev, M., Grubešić, M., Hamidović, D., Holcer, D., Pavlinić, I., Vuković, M., Tvrtković, N. (2006): Crvena knjiga sisavaca Hrvatske. Državni zavod za zaštitu prirode, Ministarstvo kulture, Zagreb
- Belančić, A., Bogdanović, T., Franković, M., Ljuština, M., Mihoković, N., Vitas, B. (2008): Crvena knjiga vretenaca Hrvatske. Državni zavod za zaštitu prirode, Ministarstvo kulture, Zagreb
- Bralić, I. (1999): Krajobrazno diferenciranje i vrednovanje s obzirom na prirodna obilježja, Krajolik: Sadržajna i metodska podloga Krajobrazne osnove Hrvatske, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Zavod za ukrasno bilje i krajobraznu arhitekturu, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja – Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, str. 101-109
- Janev Hutinec, B., Kletečki, E., Lazar, B., Podnar Lešić, M., Skejić, J., Tadić, Z., Tvrtković, N. (2006): Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske. Državni zavod za zaštitu prirode, Ministarstvo kulture, Zagreb
- Jurković, S. (1999): Perceptivne vrijednosti krajobraza Hrvatske – Studija za vizualno determiniranje krajobraza, Krajolik: Sadržajna i metodska podloga Krajobrazne osnove Hrvatske, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Zavod za ukrasno bilje i krajobraznu arhitekturu, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja – Zavod za prostorno planiranje, Zagreb
- Koščak, V., Aničić, B., Bužan, M. (1999): Opći okviri zaštite krajobraza za krajobraznu osnovu Hrvatske – Poljodjelski krajobrazi, Krajolik: Sadržajna i metodska podloga Krajobrazne osnove Hrvatske, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Zavod za ukrasno bilje i krajobraznu arhitekturu, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja – Zavod za prostorno planiranje, Zagreb
- Martinić I., Španjol Ž. (2007): Zaštićene prirodne vrijednosti Krapinsko-zagorske županije, Vodič kroz zaštitu prirode, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Krapinsko-zagorske županije, Krapina
- Nikolić, T., Topić, J., ur. (2005): Crvena knjiga vaskularne flore Hrvatske. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb
- Ortolano, L. (1997): Environmental Regulation and Impact Assessment
- Porteus, J. D. (1996): Environmental Aesthetics, Routledge
- Porteus, J. D. (1996): Environmental Aesthetics, Wiley&Sons
- Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, 2015., Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske Unije
- Škorić, A. (1986): Postanak, razvoj i sistematika tla. Fakultet poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- Škorić, A. (1991): Sastav i svojstva tla. Fakultet poljoprivrednih znanosti, Zagreb

- Topić, J., Vukelić, J. (2009): Priručnik za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU. Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb
- Trinajstić, I. (2008): Biljne zajednice Republike Hrvatske. Akademija šumarskih znanosti
- Tutiš, V., Kralj, J., Radović, D., Čiković, D., Barišić, S. (ur.) (2013): Crvena knjiga ptica Hrvatske. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 258 str.
- Vukelić, J. (2012): Šumska vegetacija Hrvatske. Državni zavod za zaštitu prirode, Sveučilište u Zagrebu
- Vukelić, J., Rauš, Đ. (1998): Šumarska fitocenologija i šumske zajednice u Hrvatskoj, Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet, Zagreb

12. Sažetak

12.1. Uvod

Strateška procjena utjecaja na okoliš je postupak kojim se procijenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Strateškom procjenom stvara se osnova za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogao imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka (*Zakon o zaštiti okoliša* NN 80/13, 78/15). Izrađivač i koordinator Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) je Zagorska razvojna agencija d.o.o. (u daljnjem tekstu: Naručitelj). Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš* (NN 64/08) i *Pravilnika o povjerenstvu za stratešku procjenu* (NN 70/08). Ovim postupkom se procijenjuju, u najranijoj fazi izrade nacrtu Strategije, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom iste.

Za Strategiju je proveden postupak Ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode (KLASA: UP/I 612-07/15-71/199, URBROJ: 517-07-2-1-15-4) zaključeno da je Strategija prihvatljiva za ekološku mrežu. Iz tog razloga Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije (u daljnjem tekstu: Studija) ne uključuje poglavlje koje utvrđuje utjecaje na ekološku mrežu, sukladno posebnim propisima kojima se uređuje zaštita prirode.

U slučaju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju, za njezinu je provedbu, prema *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15), nadležan Upravni odjel za gospodarstvo poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove Krapinsko-zagorske županije. Upravni odjel proveo je postupak analitičkog pregleda te je 28. listopada 2015. godine donio Odluku o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine (KLASA: 340-01/15-01/59; URBROJ: 2140/1-02-15-04).

MZOIP je postupkom prethodne ocjene prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu 25. svibnja 2015. godine donijelo Rješenje (Klasa: 612-07/15-71/101, UrBroj: 517-07-2-1-1-15-4), da je Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine prihvatljiva za ekološku mrežu te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu Programa (Prilog 2).

U svrhu informiranja javnosti, informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Studije objavljena je na internetskoj stranici Krapinsko-zagorske županije (u daljnjem tekstu: KZZ) u razdoblju od 29. listopada do 29. studenog 2015.

Tijekom izrade Studije provedene su u više navrata konzultacije s predstavnicima izrađivača Strategije s ciljem dodatne razrade i usuglašavanja mjera s ciljevima i prioritetima Strategije, očekivanim rezultatima provedbe Strategije te o metodologiji i opsegu pojedinih poglavlja Studije. Utvrđeni su i daljnji konzultativni sastanci s izrađivačem Studije kako bi se osigurala pravovremena i paralelna suradnja među izrađivačima tijekom izrade obaju dokumenata.

Za potrebe pripreme Studije identificirane su intervencije koje provedba Strategije predviđa. Zbog strateške razine dokumenta, koji je pripremljen na regionalnoj razini i predviđa sistemsku i generalna rješenja za razvoj gospodarstva, ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, za potrebe procjene utjecaja u tablicama ispod dan je pregled očekivanih utjecaja provedbe Strategijom propisanih mjera na pojedinačne komponente okoliša (zeleno – pozitivan utjecaj, žuto – neutralan utjecaj, crveno – negativan utjecaj), dok je pregled potencijalnih utjecaja po razvojnim prioritetima obrađen u poglavlju 7. Utjecaji Strategije na okoliš. Nakon provedene analize uočeno je da je predmetna Strategija dokument općenitog karaktera (sadrži ocjenu stanja razvoja, SWOT analizu, ciljeve, prioritete i provedbene aktivnosti) s nedostatnom razinom definiranosti planiranih projekata/zahvata (njihova obilježja i prostorni smještaj). U skladu s navedenim zbog pojednostavljenja komponente okoliša grupirane su na sljedeći način:

- **Priroda – Bioraznolikost, Krajobrazna raznolikost, Zaštićena područja, Ekološka mreža, Georaznolikost**
- **Tlo – Zemljina kamena kora i tlo**
- **Prirodna dobra - divljač**
- **Krajobrazne značajke**
- **Površinske i podzemne vode**
- **Šumsko područje**

- **Kvaliteta zraka i klimatske značajke**
- **Kulturno-povijesna baština**
- **Ostalo – gospodarstvo (javni, privatni i civilni sektor), turizam, poljoprivreda i ostala materijalna dobra (infrastruktura, gospodarenje otpadom i sl.)**
- **Kvaliteta života ljudi.**

12.2. Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može utjecati

U nastavku se daje pregled onih komponenti okoliša na koje provedba Strategije može imati utjecaj.

Komponenta okoliša	Analiza provedbe Strategije na pojedinu komponentu okoliša
Priroda	Provedba Strategije može imati pozitivne učinke na prirodu u vidu unapređenja zaštite i očuvanja prirode. Revitalizacijom ekološki važnih područja te različitim istraživačkim projektima pozitivno se utječe na prirodne vrijednosti i njihovo očuvanje. Otpad predstavlja jedan od pritisaka na prirodu, odnosno divlje vrste i staništa. To se ogleda u zauzimanju staništa i njihovom onečišćenju uslijed odloženog otpada na divljim odlagalištima, ali i legalnim ali nesanitarnim odlagalištima. Onečišćenjem tla i vode ugrožava se i divlja flora i fauna. Sanacijom divljih odlagališta te samim uređenjem sustava za gospodarenje otpadom uvođenjem recikliranja, doprinosi se smanjenju negativnih pritisaka na prirodu.
Tlo	Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se doprinosi smanjenju pritisaka na tlo. Također, sanacijom divljih odlagališta poboljšat će se stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom. Uspostavom sustava za praćenje stanja tla moguće je dobivanje informacija o degradiranosti tla, stvarnom riziku od erozije i onečišćenosti tla što omogućava pravovremenu sanaciju tla i dobivene informacije se mogu koristiti prilikom prostornog planiranja u vidu neplaniranja izgradnje objekata na potencijalnim klizištima.
Površinske i podzemne vode	Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati onečišćenje površinskih i podzemnih voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću voda. Priklučenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode KKŽ. Recikliranje i odvojeno sakupljanje otpada moglo bi pozitivno utjecati na površinske i podzemne vode kroz smanjenje nastalog otpada. Na taj se način smanjuje potrošnja sirovina i energije čime se indirektno utječe na navedenu sastavnicu. Izgradnja fotonaponskih elektrana može predstavljati potencijalnu opasnost vodotocima jer postoji mogućnost da se okoliš elektrana održava pesticidima i da se solarni paneli peru kemijskim sredstvima koja će završiti u tlu i da se na taj način onečiste površinske i podzemne vode.
Šumsko područje	Recikliranje i odvojeno sakupljanje otpada moglo bi pozitivno utjecati na šumsko područje kroz smanjenje nastalog otpada. Na taj se način smanjuje potrošnja sirovina i energije čime se indirektno utječe na navedenu sastavnicu. Kroz kontrolirano održavanje i iskorištavanje šumskih površina, uređivanje šumskih puteva i očuvanje bioraznolikosti šuma očekuje se pozitivan utjecaj na šumsko područje i njegovo očuvanje kao i na očuvanje vrsti koje se nalaze na šumskih staništima.
Kvaliteta zraka i klimatološke značajke	Pozitivno djelovanje na zrak očituje se u vidu poboljšanja gospodarenja otpadom jer bolja obrada otpada dovodi do manjih emisija u okoliš. Uspostavom sustava za mjerenje kakvoće zraka dobio bi se jasniji uvid u stanje onečišćenosti zraka i moguće je pravovremeno reagiranje na povećanje količine onečišćujućih tvari u KZZ. Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO ₂ .
Kulturno-povijesna baština	Prema podacima KZZ potrebna je nova sistematizacija zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara, budući da su mnogi devastirani, ruševni ili potpuno nestali te izgubili svojstva po kojima su bili proglašeni zaštićenima, preventivno zaštićenima ili evidentiranim za zaštitu temeljem prostorno-planske dokumentacije. Obnovom kulturne infrastrukture doprinosi se očuvanju kulturno-povijesne baštine KZZ.
Kvaliteta života ljudi	Provedbom Strategije planiraju se poboljšanja u sektoru gospodarstva, energetike, poljoprivrede, prometa, kućanstva, gospodarenja otpadom, industrije, a koja imaju pozitivan učinak na zdravlje i kvalitetu života ljudi. Pozitivni učinci očituju se u vidu poboljšanja energetske učinkovitosti u kućanstvima i industriji, potom smanjivanjem odloženih količina otpada na odlagališta te razvojem ljudskih potencijala. Također, KZZ će utvrditi prioritete u zdravstvu, te na taj način djelovati. Što se tiče podizanja kvalitete života i pružanja socijalnih usluga, razvit će se kapaciteti za pružanje socijalnih usluga. To se konkretno odnosi na osnivanje ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba.
Ostalo	Provedbom mjera gospodarski će sektor KZZ postati konkurentniji te biti u mogućnosti svoje proizvode plasirati na domaće i inozemno tržište. Povećan izvoz će dovesti do povećanja profitabilnosti, zaposlenosti i

	podizanju kvalitete života općenito. Konkurentnost će se postići minimiziranjem troškova proizvodnje (materijala i proizvoda potrebnih za proizvodnju) te ulaganjem u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja. Unaprijediti će se pristup financiranja za gospodarstvo i to kroz povećanje dostupnog kapitala, unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za sektor poduzetništva i obrtništva. Poljoprivredu u KZŽ karakterizira nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača i nerazvijeno tržište autohtonih i ekoloških proizvoda. Ruralna privreda treba se bazirati na tradiciji, autohtonosti i ekologiji, te proizvodima visoke dodane vrijednosti. Daljnji razvoj turizma potrebno je usmjeriti na razvijanje turističkog identiteta i bolje upravljanje turističkom ponudom.
--	--

12.3. Utjecaji Strategije na okoliš

12.3.1. Analiza mjera Strategije i procjena njihova utjecaja na okoliš i prirodu

CILJ 1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Razvojni prioritet 1.1. Razvoj i unapređenje gospodarske i poduzetničke infrastrukture

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
1.1.1. Razvoj poduzetničke i gospodarske infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	Kroz razvoj gospodarske i poduzetničke mreže očekuje se poboljšanje gospodarske klime u KZŽ. Poduzetnička i gospodarska infrastruktura obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potpome institucije (gospodarski subjekti usmjereni na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog poduzetničkog okruženja). Kako su poduzetničke zone područja namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti te je njihov smještaj definiran prostornim planovima, njihovim razvojem i unaprijeđenjem ne očekuje se negativan utjecaj na komponente okoliša. Realizacijom aktivnosti planiranih mjerama razvojnog prioriteta 1.1. neće se zadirati u netaknute dijelove okoliša već će se razvijati i unaprijeđivati postojeća gospodarska i poduzetnička infrastruktura te poticati obrazovanje poduzetnika, umrežavanje gospodarskih subjekata i povećanje konkurentnosti proizvoda što će za rezultat imati pozitivne posljedice na gospodarstvo KZŽ. Poticanjem cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika te razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija poboljšavaju se kvalifikacije ljudi za određene poslove što ima pozitivan učinak na kvalitetu života stanovništva. S obzirom da socijalno	N	T	/
Projekt Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije		N	T	/
1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona		N	T	/
1.1.3. Unapređenje kvantitete i kvalitete investicijskih i kreditnih ponuda za poduzetništvo		N	T	/
1.1.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i izobrazbe poduzetnika		N P	T	/
1.1.5. Poticanje međusobnog povezivanja gospodarskih subjekata i suradnje s lokalnim vlastima		P	T	/
1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija		N	T	/
1.1.7. Povećanje razine konkurentnosti i izvoza proizvoda		N	T	/

	<p>poduzetništvo nije primarno usmjereno prema stvaranju profita i da njegov interdisciplinarni pristup uključuje rješavanje društvenih problema, kao što su obrazovanje, nejednaka pristupačnost tehnologije, zagađenje okoliša realizacijom navedenih mjera očekuje se višenamjenska korist za KZZ. To se odnosi na poboljšanje kvalitete života stanovništva kroz gospodarski razvoj uz istovremeno poboljšanje stanja njihove okoline.</p> <p>Realizacijom projekta Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije jačat će se konkurentnost te rast i razvoja sektora malog gospodarstva.</p>			
--	---	--	--	--

Razvojni prioritet 1.2. Tehnološka modernizacija i jačanje uloge istraživanja i razvoja

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekograničan (P)
1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija	Provođenjem mjera ovog prioriteta poboljšat će se uloga istraživanja i razvoja, te primjena znanja u tehnologiji.	P	T	/
1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa	Uvođenjem poticaja za inovativna rješenja, posredovanjem u povezivanju u inovativna partnerstva, te pomaganjem u prijavljivanju inovativnih projekata na natječaje ojačat će se svijest lokalne zajednice o koristima inovacija. Umrežavanjem poslovnog sektor s istraživačkim institucijama i drugim potpornim institucijama bolje će se iskoristiti postojeći razvojni resursi i potencijali za gospodarski razvoj.	P P N	T	/
1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, te primjenu znanja	Provedbom navedenih mjera modernizirat će se i osnažiti kapaciteti istraživanja i razvoja, potaknuti suradnja između istraživačkih institucija i privatnih poduzeća, te potencijalno ostvariti veća ulaganja u ovaj sektor što će imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo KZZ.	N	T	/

Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekograničan (P)
1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma	Kroz definiranje razvojnih planova za svaki od selektivnih oblika turizma omogućit će se jasniji uvid u potencijal za razvoj turizma KZZ kroz mogućnost segregiranog pristupa određenoj problematici te poboljšanju svakog plana pojedinačno.	P N	T	/
1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture*	Redovitim organiziranjem kulturnih događaja radi se na brendiranju turističkog proizvoda KZZ. S obzirom na	N	T	/
1.3.3. Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara		N	T	/
1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-		P	T	/

zagorske županije kao poželjne turističke destinacije	navedeno, realizacijom ovih mjera očekuje se pozitivan utjecaj na turizam, odnosno terciarne djelatnosti gospodarstva KZŽ. Prenamjenom zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe te ulaganjem u kapacitete turističko-informativnih centara očekuje se poboljšanje turističke ponude kroz bolju opremljenost prostora potrebnom infrastrukturom za turistički razvoj, što pozitivno djeluje na gospodarstvo KZŽ. Provedbom odredbi Master plana razvoja turizma očekuje se pozitivan iskorak k sveobuhvatnom pristupu razvoja turizma u KZŽ što će pozitivno djelovati na brendiranje i promociju KZŽ kao poželjne turističke destinacije.			
---	--	--	--	--

*Razvojem turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što će **potencijalno imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje i kulturno-povijesnu baštinu** ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju nove. Iako su planirane aktivnosti kojima se mjera 1.3.2. želi ostvariti unapređenje postojeće infrastrukture te prenamjena zapuštenih infrastrukturnih objekata u turističke svrhe, potencijalno negativan utjecaj u vidu prenamjene staništa te promjene vizura ne može se zanemariti. Također, prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod...) potencijalno može doći do negativnog utjecaja na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko se ona nalazi na području planiranom za prenamjenu/unapređenje/izgradnju.

Razvojni prioritet 1.4. Razvoj poljoprivredne proizvodnje

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogrančan (P)
1.4.1. Usklađivanje poljoprivredne infrastrukture za tržište EU	Kroz usklađivanje poljoprivredne infrastrukture otvara se mogućnost unaprijeđenja gospodarske infrastrukture u KZŽ. Okrupnjivanjem	N	T	/
1.4.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda	poljoprivrednih posjeda smanjuje se cijena proizvodnje zbog mogućnosti efektivnog korištenja mehanizacije u	P	T	/
1.4.3. Povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva	poljoprivrednoj proizvodnji. Okupljanjem poljoprivrednih proizvođača u udruge otvara se mogućnost boljeg plasmana na tržištu kroz konkurentnije cijene s	P	T	/
1.4.4. Poticanje razvoja stočarstva i mljekarstva	obzirom na količinu ponuđenog proizvoda. Kroz ulaganja u izgradnju objekata i nabavku opreme za	P	T	/
1.4.5. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje	poljoprivredne djelatnosti voćarstva, vinogradarstva i povrćarstva te stočarstva i mljekarstva omogućava se poljoprivrednicima olakšana proizvodnja i manja osobna ulaganja. Promocijom i poticanjem ekološke poljoprivredne proizvodnje očekuje se poboljšanje uvjeta proizvodnje i plasmana ekoloških proizvoda na tržištu te povećanje broja proizvođača ekoloških proizvoda, koji je u KZŽ u 2014. godini bio manji nego u 2013. i 2012. godini. Sve navedene mjere pozitivno će utjecati	P	T	/

	na razvoj poljoprivredne proizvodnje i gospodarstva općenito.			
--	---	--	--	--

CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

Razvojni prioritet 2.1. Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
2.1.1. Pобољшanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja	Modernizacijom, izgradnjom i obnovom odgojno-obrazovnih ustanova pozitivno će se utjecati na društvenu infrastrukturu te posljedično na odgojno-obrazovne djelatnike (javni/privatni sektor) dok će se podizanjem kvalitete odgojno-obrazovnog sustava pozitivno utjecati na korisnike navedenog sustava (djeca predškolske dobi, učenici i studenti). Pedagoškom standardizacijom prilagodit će se odgojno-obrazovni i nastavni oblici pojedinačnim potrebama svakog učenika. Provedba navedene mjere imat će pozitivan utjecaj na sve skupine odgojno-obrazovnih korisnika – od djece predškolske dobi do učenika srednjih škola. Mjere 2.1.3. i 2.1.4. obuhvaćaju poboljšanje sustava obrazovanja kako bi se poboljšala njegova relevantnost na tržištu rada - mlade je potrebno informirati o prilikama na tržištu rada i usmjeriti ih prema deficitarnim zanimanjima. Sve navedene mjere pozitivno će utjecati na kvalitetu života ljudi dok će mjere 2.1.1. i 2.1.3. pozitivno utjecati na razvoj gospodarstva (privatni i javni sektor). Izgradnjom Regionalnog centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo poboljšat će se kvaliteta pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unaprijediti vještine polaznika programa iz područja turizma i ugostiteljstva. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja doprinijet će kvalitetnijoj provedbi praktične nastave,	N P	T	/
Projekt Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo		N	T	/
Projekt Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja		N	T	/
2.1.2. Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno-obrazovnim ustanovama		P	T	/
2.1.3. Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju		N N	T	/
2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada		N	T	/

	svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.			
Razvojni prioritet 2.2. Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb				
Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogrančan (P)
2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama	Povećanje kvalitete zdravstvenih ustanova izravno utječe na građane i potrebno je razviti stabilne temelje njegovog funkcioniranja. Obnovom i izgradnjom ustanova za skrb i njegovanje ranjivih skupina utjecat će pozitivno na društvenu infrastrukturu kao i na zaposlenike u navedenim ustanovama (javni i privatni sektor) te život ranjivih skupina bez adekvatne skrbi (starije i nemoćne osobe, osobe s invaliditetom, djeca i mladi bez odgovarajuće skrbi). Sve mjere ovog prioriteta utjecat će pozitivno na kvalitetu života ljudi u KZZ	N	T	/
2.2.2. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova		N	T	/
2.2.3. Razvoj institucija i mreže za brigu o ranjivim skupinama		N	T	/
2.2.4. Razvoj izvaninstitucionalnih i novih oblika socijalne podrške osobama kojima prijeti socijalna isključenost		N	T	/
2.2.5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti		N	T	/
Razvojni prioritet 2.3. Razvoj ljudskih potencijala				
Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogrančan (P)
2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada	Pružanjem financijske podrške za realizaciju poduzetničkih ideja, poticanjem samozapošljavanja nezaposlenih osoba te financijskim potporama poslodavcima za zapošljavanje istih pozitivno će se utjecati na osobe u nepovoljnoj poziciji na tržištu rada dok će se drugom mjerom kroz poticanje cjeloživotnog učenje utjecati na povećanje mogućnosti samozapošljavanja i zapošljavanja općenito. Cilj mjera 2.3.3. i 2.3.4. je da se kadrovski potencijali pravilno i pravodobno informiraju o potrebama tržišta rada i usmjere prema deficitarnim zanimanjima koja su aktualna na tržištu. Mjera 2.3.5. je usmjerena jačanju kapaciteta javne službe kroz podizanje razine znanja i kompetencija osoba zaposlenih u javnim djelatnostima. Provođenjem mjere 2.3.6. postigla bi se veća razina znanja o EU fondovima i projektima kod osoba zaposlenih u javnim i privatnim djelatnostima kao i razina znanja o apliciranju projekata	N	T	/
2.3.2. Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno učenje		N	T	/
2.3.3. Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja		N	T	/
2.3.4. Razvoj programa za mlade		N	T	/
2.3.5. Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima		N P	T	/
2.3.6. Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima		N P	T	/

	na različite natječaje. Provedba mjera iz ovog razvojnog prioriteta pozitivno će utjecati na kvalitetu života ljudi dok će provedba mjera 2.3.3., 2.3.5. i 2.3.6. utjecati pozitivno i na gospodarstvo KZZ.			
--	---	--	--	--

Razvojni prioritet 2.4. Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogrančan (P)
2.4.1. Poticanje nastanjivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta	Mjere iz prioriteta 2.4. odnose se na povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva KZZ. Izrada plana zaštite i intervencija omogućit će bolje djelovanje institucija za spašavanje u opasnim situacijama.	/	/	/
2.4.2. Razvoj sustava civilne zaštite	Mjere 2.4.2. i 2.4.3. su usmjerene na razvoj sustava zaštite i spašavanja čime će se podići kvaliteta i sigurnost života stanovništva dok se provedbom mjere 2.4.1. ne očekuje utjecaj na sastavnice okoliša.	P N	T	/
2.4.3. Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga	Izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta omogućit će osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova.	P N	T	/
Projekt <i>Vatrogasno vježbalište</i>		N	T	/

Razvojni prioritet 2.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilnih inicijativa

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogrančan (P)
2.5.1. Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem	Mjere iz ovog prioriteta usmjerene su jačanju civilnog sektora i kapaciteta organizacija civilnog društva u KZZ. Mjerama 2.5.1. i 2.5.2. potiče se partnerstvo između sektora, a izradom plana njihovo daljnje djelovanje i suradnju. Volonterstvo predstavlja odgoj mladih kojima ih se priprema za aktivnu građansku ulogu čime će oni stvoriti društvenu solidarnost te se mjerom 2.5.3. potiče na ovakav tip aktivnosti. Organizacije civilnog društva će preuzeti na sebe odgovornost promicanja nediskriminacije i osvještavati će lokalno stanovništvo o njenoj važnosti za boljitak cjelokupne zajednice. Mjera 2.5.4. potiče nediskriminaciju i uključivanje osoba u nepovoljnom položaju u civilno društvo što će pozitivno djelovati na kvalitetu života stanovništva.	P P	T	/
2.5.2. Jačanje međusektorske suradnje na svim razinama (civilnog, privatnog i javnog sektora)		P P	T	/
2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva		P	T	/
2.5.4. Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD-a		P	T	/

CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE**Razvojni prioritet 3.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja**

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogrančan (P)
-------	---	------------------------------	---	----------------------------------

3.1.1. Zaštita, očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti	Edukacija i poticanje lokalnog stanovništva na pomoć u planiranim akcijama zaštite okoliša uvelike mogu utjecati na očuvanje	N P	T	/
3.1.2. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000	Reaktivacijom uništenih i degradiranih staništa obnovit će se karakteristični prirodni uvjeti te približiti stanje prvotnom stanju staništa. Očekuje se pozitivan utjecaj reaktivacije na prirodu i na očuvanje prirodnosti područja te kvalitetu života lokalnih zajednica, s obzirom da se kroz zaštitu okoliša štiti i životni prostor ljudi. S obzirom da površina Natura 2000 područja u KZŽ iznosi 10 % te predstavlja mrežu posebnih stanišnih tipova i osmišljena je za njihovo očuvanje te očuvanje rijetkih, ugroženih i endemičnih vrsta divljih životinja i biljaka, važno je prepoznati ova područja kao područja iznimne vrijednosti KZŽ i kao takve ih prezentirati turistima i izletnicima kako bi i oni pridonijeli zaštiti i očuvanju. Informiranjem i edukacijom ukazalo bi se na važnost pravilnog gospodarskog korištenja unutar mreže Natura 2000 kako bi se izbjegle štetne aktivnosti koje bi mogle značajno uznemiriti vrste ili narušiti staništa zbog kojih je to područje odabrano.	N	T	/
3.1.3. Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa	Uređivanje šumskih tematskih puteva u KZŽ, održivim gospodarenjem i iskorištavanje šumskih površina moglo bi se pozitivno odraziti, osim na bioraznolikost, i na razvoj turističke ponude u KZŽ čime bi se povećao gospodarski doprinos turizma. Valorizacijom prirodnih resursa stekao bi se jasan uvid u kvantitetu i kvalitetu prirodnih resursa, a pametnim i optimalnim korištenjem očuvat će se dobro stanje okoliša. Sukladno tome, provedba ove mjere imat će pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša šumsko područje i turizam.	N P	T	/
Razvojni prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i održivi razvoj				
Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekograničan (P)
3.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete	Kroz ulaganje u energetska obnova zgradarstva i provođenje projekata za energetska učinkovitost u KZŽ smanjit će se nepotreban gubitak energije, a time i poboljšati kvaliteta	P	T	/

<p>Projekt NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete</p>	<p>života lokalnog stanovništva smanjenjem troškova stanovanja. Zamjenom neučinkovitih rasvjetnih tijela energetski učinkovitim smanjit će se troškovi održavanja osvijetljenih javnih gradskih površina i razina svjetlosnog zagađenja, što će pozitivno utjecati na kvalitetu života u KZŽ. Poticanjem korištenja sustava OIE na javnim objektima smanjuje se korištenje fosilnih goriva i emisija CO₂.</p>	<p>N</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
<p>Projekt Energetski centar Bračak</p>	<p>3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora</p>	<p>N</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
<p>3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora</p>	<p>3.2.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora</p>	<p>/</p>	<p>/</p>	<p>/</p>
<p>3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša</p>	<p>3.2.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša</p> <p>Realizacijom mjere 3.2.3. dobio bi se jasniji uvid u stanje tla, kakvoću zraka, zdravstvenu ispravnost vode te razinu buke u KZŽ. Uspostavom sustava za praćenje stanja i promjene svojstava tla u KZŽ ostvario bi se prvi korak u zaštiti i očuvanju prirodnih funkcija tla te sprečavanju degradacijskih procesa. Pravovremeno otkrivanje povećanih koncentracija teških metala i potencijalno toksičnih elemenata te mjerenje postojećih organskih onečišćivača (pesticidi, herbicidi) u poljoprivrednim tlima, potaknulo bi poduzimanje određenih mjera i sanaciju tla prije nego postane ozbiljna prijetnja za okoliš i počne negativno utjecati na kvalitetu života ljudi. Također, identifikacijom degradiranih tla i tla kojima prijeti opasnost od nastanka klizišta spriječilo bi se buduće prostorno planiranje i izgradnja objekata na područjima potencijalnih klizišta i erozivnim područjima, čime se direktno smanjuje mogućnost nesreća i novčanih gubitaka. Suzbijanje ovih problema moguće je uz razvoj i primjenu sustava za kontinuirano praćenje kakvoće tla pa se provedbom ove mjere očekuje pozitivan utjecaj na sastavnicu tlo.</p> <p>Provedbom mjere 3.2.3. očekuje se pozitivan utjecaj na kvalitetu zraka i klimatske značajke. Poboljšanjem ispitivanja i mjerenjem dodatnih parametara i indikatora očekuje se konkretniji prikaz stanja kakvoće vode te pozitivan utjecaj na površinske i podzemne vode pravovremenim saniranjem potencijalnih onečišćenja. Izradom karata buke KZŽ olakšala bi se identifikacija prekoračenja dozvoljene razine buke te bi se</p>	<p>P P P P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>

	<p>provedbom ove mjere poboljšala kvaliteta života ljudi na području KZŽ.</p> <p>Realizacijom projekta NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete povećat će se sigurnost u prometu (povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona), smanjiti svjetloonečišćenje te postići energetske i novčane uštede.</p> <p>Drugi projekt povezan s ovim prioritetom je uspostava Energetskog centra Bračak kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Energetski centar bio bi stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetskih i razvojnih strategija. Neke od aktivnosti u okviru Energetskog centra su poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje.</p>			
Razvojni prioritet 3.3. Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora				
Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogrančan (P)
3.3.1. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	Odvojenim skupljanjem te recikliranjem otpada smanjuju se količine otpada koje se odlažu na odlagališta, čime se smanjuje pritisak na tlo. Sanacijom divljih odlagališta u KZŽ poboljšat će se opće stanje tla koje je bilo kontaminirano otpadom.	P P P	T	/
3.3.2. Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje*	Provedbom mjere očekuje se pozitivan utjecaj na sastavnicu tlo, ali i na sastavnicu priroda. Sanacijom odlagališta otpada (posebno divljih odlagališta), koja mogu uzrokovati onečišćenje voda, doprinosi se smanjenju pritiska otpada na kakvoću površinskih i podzemnih voda.	N	T	/
3.3.3. Zaštita i saniranje klizišta	Na području KZŽ na sustav odvodnje otpadnih voda priključeno je tek oko 20 % stanovništva. Većina naselja i kućanstava nema riješenu odvodnju te svoje otpadne vode ispuštaju u sabirne jame ili na druge načine dovode do prirodnih recipijenata.	N N	T	/
3.3.4. Poboľšanje prometne infrastrukture*	Time se ugrožava i mijenja kakvoća površinskih i podzemnih voda. Provedbom mjere 3.3.2. i priključenjem većeg broja stanovnika na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doprinosi se smanjenju opterećenja na površinske	N	T	/
Projekt: Izgradnja državnih cesta na području Krapinsko-zagorske županije 1.Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum 2.Spojna cesta Zabok – Krapina		N P	T	/
3.3.5. Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)		P N	T	/
3.3.6. Poboľšanje energetskog i komunikacijskog sustav*		P N	T	/

	<p>i podzemne vode KKŽ, što pozitivno utječe na iste. Mjera 3.3.3. predlaže identifikaciju potencijalnih kritičnih područja klizišta. Omogućit će se pravovremena reakcija te izbjegavanje gradnje objekata i prometnica na rizičnim područjima, što će kao posljedicu imati smanjenje troškova KZŽ. Sanacijom klizišta povećat će se sigurnost na prometnicama, kako za sudionike u prometu, tako i za samu očuvanost infrastrukture.</p> <p>Modernizacijom i obnovom prometne infrastrukture pozitivno se utječe na sastavnicu okoliša ostala materijalna dobra. Realizacijom mjere 3.3.5., identifikacijom kritičnih područja u KZŽ i sanacijom područja pogođenih elementarnim nepogodama, doprinosi se poboljšanju kvalitete života stanovništva u tim područjima. Provedbom mjere 3.3.6. i modernizacijom ove infrastrukture može se doprinijeti efikasnijem korištenju usluga koje nude elektroenergetski i komunikacijski sustavi.</p> <p>Izgradnjom brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum podići će se kvaliteta prometne infrastrukture jugoistočnog dijela KZŽ, rasterećenje prometnica u Zagrebu i povezanost autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan. Osigurat će se brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja KZŽ.</p>			
<p>*Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što će vjerojatno u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje, vode, tlo i kulturno-povijesnu baštinu ali se on u ovom trenutku ne može predvidjeti.</p>				

Razvojni prioritet 3.4. Održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

Mjere	Komponente okoliša na koje je moguć utjecaj (kategorija utjecaja)	Neposredan (N), Posredan (P)	Kratkoročan (K), Srednjoročan (S), Trajan (T)	Kumulativan (K) Prekogраниčan (P)
3.4.1. Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine	Provedba mjera Unaprjeđenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine, Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine i	P P	T	/
3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti pozitivno će utjecati na prirodnu i kulturnu baštinu kroz aktivnosti kao što su -ustopavanja sustava praćenja	P P	T	/

<p>3.4.4. Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti</p>	<p>ugroženosti prirodne i kulturne baštine, ubrzavanje donošenja planova upravljanja za navedenu baštinu, unaprjeđenje mehanizama financiranja, uspostava mehanizma za regionalno i lokalno sufinanciranje projekata za održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom, edukacija lokalnih i regionalnih vlasti o važnosti prirodne i kulturne baštine, podizanje razine svijesti učenika i studenata o temi održivog korištenja prirodne i kulturne baštine, poduzimanje mjera i radova nužnih za očuvanje prirodne i kulturne baštine te obnova i opremanje postojeće objekte kulturne infrastrukture.</p>	<p>N P</p>	<p>T</p>	<p>/</p>
---	--	----------------	----------	----------

12.3.2. Opis mogućih negativnih utjecaja mjera na komponente okoliša

U nastavku se prikazuju mogući negativni utjecaji mjera na komponente okoliša, dok su pozitivni utjecaji detaljno raspisani u prethodnom poglavlju.

Komponenta okoliša	Analiza provedbe Strategije na pojedinu komponentu okoliša
Priroda	Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetske i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može predvidjeti. Razvojem turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što će potencijalno imati negativan utjecaj na prirodu ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju novih kapaciteta.
Tlo	Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetske i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na tlo i vode ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može predvidjeti.
Površinske i podzemne vode	
Šumsko područje	Aktivnosti predložene mjerama Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, Poboljšanje prometne infrastrukture te Poboljšanje energetske i komunikacijskog sustava najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što u kasnijim fazama može imati negativan utjecaj na šumsko područje (fragmentacija, otvaranje novih rubova šuma, onečišćenje) ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može predvidjeti.. Razvojem turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što će potencijalno imati negativan utjecaj na šumsko područje ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju novih kapaciteta.
Krajobrazne značajke	Aktivnosti predložene mjerom Poboljšanje prometne infrastrukture može ovisno o lokaciji prometnica imati nepovoljan utjecaj na vizualni identitet prostora kojim prometnica prolazi, a time i utjecati na prirodni i kulturni krajolik.
Kulturno-povijesna baština	Razvoj turističke infrastrukture zahtijevat će se izgradnja i/ili unapređenje postojeće infrastrukture što će potencijalno imati negativan utjecaj na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko će se turistička infrastruktura razvijati kroz izgradnju nove. Prilikom izgradnje turističke infrastrukture i popratne komunalne infrastrukture (cesta, vodovod, plinovod..) potencijalno može doći do negativnog utjecaja na kulturno-povijesnu baštinu ukoliko se ona nalazi na području planiranom za prenamjenu/unaprijeđenje/izgradnju.

12.3.3. Opis utjecaja strateških projekata na komponente okoliša

Tablica 12.1 Projekti planirani Strategijom i procjena utjecaja na okoliš

Naziv projekta 1:	Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Krapinsko-zagorska županija
Cilj projekta	Jačanje konkurentnosti, rast i razvoj tehnološko usmjerenih i na znanju temeljenih MPS-a, rast i razvoja sektora malog gospodarstva, internacionalizacija poslovanja te podizanje razine poduzetničkog znanja, funkcionalna uspostava inkubatora i jačanje kapaciteta nove institucije

Indikativni popis aktivnosti	Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora, razvoj vještina djelatnika i suradnika poduzetničkog inkubatora, edukacija poduzetnika, razvoj poslovnog plana i sustava kvalitete poduzetničkog inkubatora, uspostava virtualnog inkubatora, marketing i promocija.
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Realizacijom projekta <i>Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije</i> jačat će se konkurentnost te rast i razvoja sektora malog gospodarstva.
Naziv projekta 2:	Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Krapinsko – zagorska županija Partneri: 1. Srednja škola Zabok 2. Zagorska razvojna agencija d.o.o. 3. Trgovačko –ugostiteljska škola, Karlovac 4. Srednja škola Prelog 5. Hotelijersko – turistička škola, Zagreb 6. Šolski center Šentjur (SLO) 7. Pučko otvoreno učilište Zabok 8. Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija
Cilj projekta	Poboljšanje kvalitete pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unapređenje vještina polaznika edukativno obrazovnih programa iz područja turizma i ugostiteljstva. Unapređenje vještina ljudskih resursa kroz cjeloživotno učenje
Indikativni popis aktivnosti	Priprema i izrada projektne - tehničke dokumentacije Razvoj vještina nastavnog osoblja kroz organizaciju tematskih treninga, studijskih putovanja te stručnih edukacija Kreiranje sustava praćenja potreba i zahtjeva tržišta rada Izrada novih nastavnih programa/kurikuluma u skladu sa novinama i zahtjevima realnog sektora Nabava opreme sukladno tehnološkim inovacijama i trendovima Izrada kurikuluma za usavršavanje osobnih, komunikacijskih, prodajnih i upravljačkih vještina za niži, srednji i viši menadžment te zaposlene u javnom sektoru povezanom s turizmom Izgradnja i opremanje Centra trening centar - objekt sa dostatnim prostorom za održavanje obrazovno edukativnih programa, kabinetima, multimedijским centrom sa knjižnicom te ostalim adekvatnim prostorijama, praktikum za kuharstvo, praktikum za slastičarstvo, praktikum za posluživanje, multifunkcionalna dvorana za prezentacije, stručna predavanja i radionice te pripadajući kabineti i oprema, pokazni hotel i restoran otvorenog tipa podzemna garaža
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Izgradnjom <i>Regionalnog centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo</i> poboljšat će se kvaliteta pružanja turističko-ugostiteljskih usluga, unaprijediti vještine polaznika programa iz područja turizma i ugostiteljstva.
Naziv projekta 3:	Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja
Naziv nositelja projekta i partnera	Srednja škola Bedekovčina

Cilj projekta	Prijelaz s rada u dvije smjene na rad u jednoj smjeni (djelomično) Povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u Hrvatskoj pa i europskoj uniji Bolji uvjeti školovanja učenika i radnog prostora za sve učitelje Izgradnja poligona za praktičnu nastavu poljoprivrednih usmjerenja Formiranje centra izvrsnosti koji će doprinijeti kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi kako za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva. Proširenje i utvrđivanje opsega znanja kroz teorijski i praktični rad
Indikativni popis aktivnosti	Rekonstrukcija 14 učionica, laboratorija, informatičkih kabineta, knjižnice, ulaznog prostora i krovne konstrukcije objekta Radovi, nabava opreme, ugovori o uslugama (nadzor) za koje će biti formirani timovi sa voditeljima svakog tima Financijsko praćenje izgradnje i opremanje objekta
Ciljano područje	Općina Bedekovčina
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja doprinijet će kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva.
Naziv projekta 4:	Vatrogasno vježbalište
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Hrvatska vatrogasna zajednica Partneri: Krapinsko-zagorska županija Zagorska razvojna agencija d.o.o. Vatrogasna zajednica Zagrebačke županije Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije
Cilj projekta	Izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta što će omogućiti osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova
Indikativni popis aktivnosti	Identifikacija i parcelacija dijela prostora Vatrogasnog vježbališta Izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabineta za nastavnike i ostalom logističkom infrastrukturom Opremanje vatrogasnom tehnikom, vatrogasnom opremom, sredstvima za gašenje i namještajem, opremom i nastavnim pomagalicama za zgradu.
Ciljano područje	Grad Oroslavje
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta	„2” – Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Izgradnja i ustrojavanje <i>Vatrogasnog vježbališta</i> omogućit će osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova što će utjecati pozitivno na razvoj civilne zaštite.
Naziv projekta 5:	Izgradnja državnih cesta na području Krapinsko-zagorske županije 1. Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum 2. Spojna cesta Zabok – Krapina
Naziv nositelja projekta i partnera	Hrvatske ceste d.o.o.
Cilj projekta	Podizanje kvalitete prometne infrastrukture jugoistočnog i zapadnog dijela KŽŽ-a, rasterećenje prometnica u Zagrebu, poboljšanje povezanosti autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan, brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja.

Indikativni popis aktivnosti	<p>3. listopada 2015. godine otvorena je I. dionica Brze ceste Mokrice – Andraševac (Bračak) dužine 5,2 km ukupne vrijednosti 254 milijuna kuna. U tijeku su i radovi na drugoj fazi Brze ceste na dionici od Andraševca do Zlatar Bistrice vrijednoj 142 milijuna kuna; dio do Bedekovčine je u čitavom svojem dijelu već probijen, zajedno s čvorom Bedekovčina. Također je u tijeku postupak javne nabave za odabir izvođača Brze ceste i to za fazu III (dionica Bedekovčina – Zlatar Bistrica) i fazu VI. (PUO Špičkovina) ukupne vrijednosti 248 milijuna kuna. Dionica do Bedekovčine trebala bi biti dovršena do ljeta 2016. godine; a do Zlatar Bistrice ovisno o provođenju natječaja, unutar dvije i pol godine.</p> <p>2016. godine planira se puštanje u promet I. faze dionice Zabok – Krapina (izlaz Sveti Križ Začretje) duljine 6,1 km u vrijednosti 43,7 milijuna kuna. Ujedno, planirano je pokretanje postupaka javne nabave za odabir izvođača za II. Fazu dionica Sveti Križ Začretje – Krapina duljine 13,1 km, vrijednosti 59,7 milijuna kuna</p>
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta *	<p>Faza I – Andraševac – Zlatar Bistrica - „1” – projekt neposredne realizacije</p> <p>Faza II - Zabok – Sveti Križ Začretje - „1” – projekt neposredne realizacije</p> <p>Faza III – Zlatar Bistrica – Popovec – „2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju</p> <p>Faza IV – Sveti Križ Začretje – Krapina - 2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju</p> <p>Faza - V Zlatar Bistrica – Breznički Hum - „3” - projekt realizacije u dugoročnom planskom razdoblju</p>
Utjecaj	<p>Izgradnjom državnih cesta podići će se kvaliteta prometne infrastrukture jugoistočnog i zapadnog dijela KZZ, rasterećenje prometnica u Zagrebu i povezanost autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan. Osigurat će se brža i sigurnija vožnja te razvoj gospodarstva ovog područja KZZ.</p> <p>Realizacija projekta zahtijevat će izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje, vode, tlo, krajobraz i kulturno-povijesnu baštinu. Kako je izrada projektne dokumentacije u tijeku (Hrvatske ceste nositelj zahvata), detaljna analiza utjecaja kao i odgovarajuće mjere zaštite bit će propisane tim postupkom.</p>
Naziv projekta 6:	NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete
Naziv nositelja projekta i partnera	<p>Nositelj: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske</p> <p>Partneri: Krapinsko-zagorska županija Zagrebačka županija</p>
Cilj projekta	<p>Povećanje sigurnosti u prometu - povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona</p> <p>Smanjenja svjetloonečišćenja</p> <p>Postizanje energetske i novčanih ušteda</p>
Indikativni popis aktivnosti	<p>Provedba otvorenog postupka javne nabave za energetske preglede sustava javne rasvjete za gradova i općina na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije</p> <p>Izrada energetske preglede sustava javne rasvjete i izrada Akcijskih planova rekonstrukcije sustava javne rasvjete za svaku uključenu JLS</p> <p>Provedba otvorenog postupka javne nabave za rekonstrukciju postojećih sustava javne rasvjete za gradove i općine na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije</p> <p>Izrade glavnog projekta gradnje sustava javne rasvjete</p> <p>Rekonstrukcija sustava javne rasvjete na području uključenih JLS</p>
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju

Utjecaj	Realizacijom projekta <i>NEWLIGHT - Masterplan javne rasvjete</i> povećat će se sigurnost u prometu (povećanje kvalitete rasvijetljenosti prometnica i pješačkih zona), smanjiti svjetloonečišćenje te postići energetske i novčane uštede.
Naziv projekta 7:	Integrirani prijevoz putnika na području Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Partneri: Krapinsko-zagorska županija 15% Zagrebačka županija 25% Grad Zagreb 60%
Cilj projekta	Podizanje kvalitete i atraktivnosti javnog gradskog i prigradskog prijevoza uspostavljanjem integriranog prijevoza (autobus, tramvaj, željeznica) te uvođenje jedinstvene prijevozne karte.
Indikativni popis aktivnosti	Izrada projektne dokumentacije: Izrada 1. faze Master plana prometnog sustava za područje Grada Zagreba, Zagrebačke i KZŽ; 2. faza Master plana prometnog sustava Izrada 2. faze projekata IPP-a : Idejni projekt automatizacije naplate i kontrole voznih karata, Idejni projekt informiranja putnika, Elaborat prilagodbe organizacijske strukture operatera modelu integriranog prijevoza putnika; Analiza postojećeg načina financiranja i subvencioniranja javnog gradskog i prigradskog prijevoza putnika na prometno funkcionalnom Zagrebačkom području i prijedlog novog modela sa komparativnom analizom stanja u EU zemljama Izvedbeni prijedlog tarifnog sustava IPP-a; Plan prilagodbe prometne infrastrukture sustavu IPP-a; ITS (Inteligentno upravljanje prometom) za područje Grada Zagreba, Zagrebačke županije i KZŽ; Glavni i izvedbeni projekt Sustava za automatsku naplatu i kontrolu karata (ticketing sustav); Glavni i izvedbeni projekt Sustava informiranja putnika u IPP-u; Opremanje sustava, izgradnja ili rekonstrukcija infrastrukturnih objekata (terminala i stajališta, pruga i dr); uspostavljanje IPP-a-zajednička tarifa, usklađeni vozni red, zajedničko informiranje putnika)
Ciljano područje	Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„2” - projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju
Utjecaj	Aktivnosti predložene projektom najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što će vjerojatno u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje, vode, tlo, krajobraz i kulturno-povijesnu baštinu ali se on u ovom trenutku ne može predvidjeti.
Naziv projekta 8:	Energetski centar Bračak
Naziv nositelja projekta i partnera	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partner: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Cilj projekta	Uspostava Energetskog centra Bračak kao regionalnog centra izvrsnosti i znanja za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije
Indikativni popis aktivnosti	Energetska obnova dvorca Bračak po niskoenergetskom standardu. Opremanje dvorca Bračak. Demonstracija elektromobilnosti. Sanacija sustava odvodnje. Rekonstrukcija interne prilazne ceste. Uređenje perivoja. Provedba planiranih aktivnosti u okviru Energetskog centra Bračak: pokretanje i sudjelovanje u investicijskim projektima samostalno ili kao podrška javnom sektoru stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetskih i razvojnih strategija

	<p>poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje</p> <p>energetska obnova javnih zgrada i zgrada pod spomeničkom zaštitom</p> <p>pružanje energetske usluge i sklapanje ugovora o energetskom učinku</p> <p>akademija za korištenje energije biomase</p> <p>uspostavljanje suradnje s gospodarskim subjektima i interesnim udruženjima iz europskih regija</p> <p>referentni centar znanja za energetske učinkovitost u području javne rasvjete</p>
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	„1” – projekt neposredne realizacije
Utjecaj	Energetski centar bio bi stručna potpora svim županijama, gradovima i općinama u realizaciji energetske i razvojne strategije. Neke od aktivnosti u okviru Energetskog centra su poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz edukativno-prezentacijski centar i poduzetnički inkubator za mlade tvrtke iz područja energetike i održive gradnje.
Naziv projekta 9:	Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda na području Krapinsko-zagorske županije
Naziv nositelja projekta i partnera	Zagorski vodovod d.o.o. Zabok Hrvatske vode, Zagreb
Cilj projekta	Zaštita okoliša – zaštita vodnih resursa
Indikativni popis aktivnosti	Izrada studijske i projektne dokumentacije Apliciranje prema fondovima EU Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
Ciljano područje	Krapinsko-zagorska županija – Aglomeracije Zabok i Zlatar
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta *	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aglomeracija Zabok / Zlatar (Izrada studijske i projektne dokumentacije, Apliciranje prema fondovima EU, Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda, Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda) 2. IZGRADNJA SUSTAVA ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA AGLOMERACIJE KRAPINA - 1) GLAVNI KOLEKTORI: GORNJA PAČETINA – KRAPINA I DONJA ŠEMNICA - KRAPINA, 2) GLAVNI KOLEKTOR 2.1 OD RETENCIJSKOG BAZENA KRAPINA DO UPOV-a, 3) RETENCIJSKI BAZEN KRAPINA I SPOJNI CJEVOVOD, 4) SEKUNDARNA MREŽA GRADA KRAPINE – I DIO, 5) SEKUNDARNA MREŽA GRADA KRAPINE – II DIO, 6) UPOV - UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA 3. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Krapinske Toplice 4. Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda Aglomeracije Pregrada
Utjecaj	Aktivnosti predložene projektom najvjerojatnije će zahtijevati izgradnju i/ili proširenje infrastrukture što može u kasnijim fazama imati negativan utjecaj na prirodu, šumsko područje, vode, tlo, krajobraz i kulturno-povijesnu baštinu ali se njegov značaj na razini strateške procjene ne može odrediti. S druge strane, provedba ovog projekta pozitivno će utjecati na vode i posljedično na prirodu jer će se sustavom odvodnje smanjiti opterećenje okoliša otpadnim vodama.

12.4. Mjere zaštite okoliša

Analizirane mjere pozitivno će djelovati na komponente okoliša, dok su za manji broj mjera mogući potencijalno negativni utjecaji u kasnijoj provedbi. To su mjere cilja Konkurentno gospodarstvo – 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture te cilja Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode – 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboljšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava te se za njih predlažu mjere ublažavanja mogućeg nepovoljnog utjecaja.

- 1) Planirati korištenje već postojećih putova i cesta za pristup gradilištima kako bi se umanjila degradacija tla i postojećeg vegetacijskog pokrova. U slučaju potrebe probijanja novih cesta, raditi to u prostorima gdje je vegetacija rjeđe zastupljena. Korištenu mrežu puteva nakon završetka građevinskih radova sanirati. Prilikom izvođenja radova gradilišta prostorno ograničiti samo na nužno potrebne površine.
- 2) Za vrijeme izgradnje prometnica posebnu pažnju usmjeriti pravilnoj organizaciji gradilišta te izraditi projekt privremene regulacije prometa s jasno definiranim točkama na postojeći prometni sustav i osiguranjem svih kolizijskih točaka tijekom izvođenja zahvata.
- 3) Na površinama koje neće biti neposredno zahvaćene građevinskim radovima zadržati postojeću vegetaciju, posebno autohtono drveće i grmlje, kao staništa gmazova, gnjezdilišta ptica i skloništa malih sisavaca, te zbog vizualne barijere prema predmetnom zahvatu. Za iste predvidjeti sanaciju u fazi biološke rekultivacije ukoliko dođe do oštećenja na širem području obuhvata.
- 4) Nadzemne dijelove pripadajućih objekata prilagoditi prostoru uvažavajući elemente tradicionalne arhitekture kako bi što manje odudarali od okoline, a pozicioniranje zahvata maksimalno prilagoditi reljefnim karakteristikama područja kako bi se promjene svele na najmanju moguću mjeru. Teren oko predviđenih zahvata urediti u skladu s lokalnim, krajobraznim obilježjima, koristeći autohtonu vegetaciju. Za rekultivaciju koristiti tlo prikupljeno s lokacije zahvata.
- 5) Gradnju infrastrukturnih i gospodarskih objekata u šumskim područjima usmjeravati na manje vrijedne zone a eventualno zauzimanje šumskih područja treba ići na račun neobraslih te djelomično obraslih šumskih zemljišta, šikara i lošijih panjača.
- 6) Lovno gospodarske osnove gospodarenja lovištima uskladiti s novonastalim lovnoproduktivnim površinama i s pripadajućim bonitetima za sve vrste divljači.
- 7) Zaštititi sva tla bez obzira na način korištenja i bonitetnu vrijednost.
- 8) Radi izbjegavanja potencijalno negativnih utjecaja na nepokretnu kulturnu baštinu, prilikom odabira lokacije za zahvate u prostoru zatražiti mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela. Infrastrukturne zahvate planirati izvan prostornih međa kulturnog dobra, a unutar prostornih međa u postojećim koridorima. Nadzemne dijelove planiranih objekata uskladiti s obilježjima zatečenih povijesnih građevina i neposredne okoline, kulturno-povijesnih cjelina i krajobraza, kako bi se umanjile vizualno konfliktne situacije.
- 9) Radi prevencije negativnog učinka čl. 45. Zakona o zaštiti i očuvanja kulturnih dobara na provedbu Strategije, prije poduzimanja planiranih zahvata u prostoru potrebno je za svaki zahvat provesti arheološki pregled terena i po potrebi probna arheološka istraživanja kojima će se odrediti opseg zaštitnih arheoloških istraživanja, dokumentiranja i konzervacija nalaza i nalazišta.
- 10) Radi osiguranja opstojnosti nematerijalne kulturne baštine, potrebno je osigurati njeno poštivanje i uvažavanje te podizanje svijesti o njenoj važnosti.

- 11) Prilikom izgradnje i unapređenja sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje koristiti koridore postojećih prometnica i drugih infrastrukturnih vodova te preferirati izgradnju u izgrađenom građevinskom području.
- 12) Za svaki planirani zahvat ishoditi vodopravne uvjete.
- 13) Predvidjeti praćenje sastava i kvalitete otpadnog mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te u skladu s rezultatima predložiti njegovo zbrinjavanje.

12.5. Zaključak

Nakon provedene procjene utjecaja, kako svake mjere posebno, tako i grupiranih unutar razvojnih prioriteta, ustanovljeno je da je predmetna Strategija dokument koji uključuje predložene razvojne potrebe KZZ i područja prirodnih i demografskih resursa, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem bez konkretnih intervencija u okolišu. Zbog svega navedenog, u ovoj fazi za većinu od 56 predloženih mjera možemo isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na komponente okoliša. Za 4 mjere (1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture, 3.3.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje, 3.3.4. Poboľšanje prometne infrastrukture i 3.3.6. Poboľšanje energetskog i komunikacijskog sustava ne može se isključiti nepovoljan utjecaj na okoliš, ali se njegov značaj na strateškoj razini ne može procijeniti s obzirom da nisu poznate lokacije aktivnosti koje će se provoditi realizacijom navedenih mjera.

12.6. Varijantna rješenja

Studija ne obrađuje varijantna rješenja, budući da Strategija, kao polazni dokument koji je predmet analize, ne predviđa druge pogodne mogućnosti za realizaciju pojedinih mjera.

12.7. Praćenje stanja okoliša

U Republici Hrvatskoj uspostavljeni su sustavi za praćenje stanja pojedinih sastavnica okoliša. Kako bi se pratio mogući utjecaj provedbe Strategije na okoliš ne zahtjeva se uspostava novih sustava praćenja stanja okoliša, već je potrebno prikupljati podatke iz postojećih. Pri tome je potrebno pratiti sljedeće pokazatelje:

Klimatske promjene

- Emisije stakleničkih plinova (CO₂) uslijed izgaranja goriva- postrojenja za proizvodnju i transformaciju energije
- Emisije stakleničkih plinova uslijed izgaranja goriva - cestovni promet
- Emisije stakleničkih plinova uslijed izgaranja goriva - necestovni promet

Zrak

- Emisije onečišćujućih tvari u zrak (SO₂, NO_x, NH₃, H₂S, CO, PM 10)
- Koncentrat je onečišćujućih tvari u zraku (SO₂, NO_x, NH₃, H₂S, CO, PM₁₀, PM_{2.5}, dim, UTT, O₃)

Tlo i poljoprivreda

- Bilježiti i evidentirati količinu biomase iz poljoprivredne proizvodnje isporučene krajnjim korisnicima.

Šume i šumarstvo

- Na razminiranim šumskim područjima koja su vraćena u sustav gospodarenja uspostaviti monitoring zdravstvenog stanja u skladu s postojećim ICP-forests (International Cooperative Programme) programom

Vode

- Ekološko stanje rijeka
- Kemijsko stanje rijeka i jezera
- Količinsko stanje podzemne vode
- Kemijsko stanje podzemne vode

Monitoring je potrebno provoditi u svim grupiranim tijelima podzemne vode koja su u roku i vjerojatno u riziku, te na taj način pratiti kemijsko i količinsko stanje podzemnih voda.

Istraživanjima locirati područja s utvrđenim točkastim izvorima onečišćenja, te uspostavi! nove mjerne postaje za praćenje kakvoće podzemnih voda.

Istraživanjima / monitoringom utvrditi područja koja pokazuju najveću propusnost sustava vodoopskrbe i javne odvodnje, te prioritetno ulagati u obnovu/izgradnju vodoopskrbe i odvodnje na tim područjima.

Biološka raznolikost i zaštićena područja prirode

- BR 3 Zastupljenost pojedinu klasa stanišnih tipova
- BR 4 Zastupljenost ugroženih stanišnih tipova RH
- BR 5 Zastupljenost stanišnih tipova od interesa za EU
- BR 6 Stanje očuvanja ugroženih divljih svojti iz Crvenog popisa RH
- BR 7 Abundancija i rasprostranjenost odabranu vrsta
- BR 9 Invazivne strane vrste
- BR 15 Fragmentacija prirodnih i poluprirodnih područja
- BR17 Financiranje zaštite i očuvanja biološke raznolikosti
- ZPV 1 Zaštićena područja temeljem Zakona o zaštiti prirode

Kulturna baština

- Broj prijavljenih oštećivanja elemenata kulturne baštine
- Broj novootkrivenih elemenata arheološke baštine

Stanovništvo

- Indeks popisne promjene (<, >, = 1)
- Koeficijent starosti
- Udio visokoobrazovanog stanovništva
- Trend nezaposlenosti
- Broj useljenih u depopulacijska područja

Zdravlje ljudi

- Očekivano trajanje života
- Broj epidemija uzrokovanu kontaminiranom vodom za piće ili rekreacijskim vodama prema vrsti uzročnika i broju oboljelih na području Hrvatske
- Udio zdravstveno neispravnih uzoraka vode za piće pregledanih na kemijske i mikrobiološke parametre u Republici Hrvatskoj
- Broj oboljelih od vektorskih prenosivih bolesti u jednoj godini, a koje se pojavljuju uslijed globalnih klimatskih promjena

13. Prilozi

13.1. Prilog 1 – Odluka o započinjanju postupka strateške procjene

Na temelju Članak 63. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13 i 78/15), članka 4. Uredbe o strateškoj procjeni plana i programa za okoliš (NN 64/08) i članka 32. Statuta Krapinsko-zagorske županije ("Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije" broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13 i 26/13-pročišćeni tekst), Župan Krapinsko-zagorske županije je dana 28. listopada 2015. godine donio sljedeću:

ODLUKU

o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš
 Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016.-2020. godine

I.

Donošenjem ove odluke započinje postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije. Stratešku procjenu prema ovoj Odluci provodi Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove, a stručni izrađivač Strategije je Zagorska razvojna agencija d.o.o. za promicanje regionalnog razvoja.

II.

Razlozi za donošenje Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije:

1. Člankom II. Odluke o izradi Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016. – 2020. definirano je da se Strategija izrađuje sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14) i smjernicama nadležnog ministarstva (Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije) za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe i drugim propisima.
2. Ciljevi koji se trebaju postići Strategijom i programska polazišta su: stvaranje socijalne kohezije investiranjem u praktičnu primjenu znanja kojom se podižu kompetencije za održiv razvoj, konkurentno gospodarstvo, očuvani okoliš i prirodu.
3. Županijska razvojna strategija je temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave (JP(R)S) u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje JP(R)S u svrhu jačanja njenih razvojnih potencijala, s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja.

III.

Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove dužan je sukladno članku 5. Uredbe o strateškoj procjeni plana i programa na okoliš (NN 64/08) u roku od 8 dana od donošenja Odluke, u svrhu određivanja sadržaja strateške studije zatražiti mišljenja o sadržaju Strateške studije i razini obuhvata podataka od tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima nadležnih za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja za okoliš. Zahtjev za davanje mišljenja o sadržaju Strateške studije sadrži Odluku o izradi, te programska polazišta i ciljeve Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije.

IV.

U postupku određivanja sadržaja Strateške studije Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove objavljuje na internetskoj stranici Krapinsko-zagorske županije Odluku o postupku strateške procjene, te informira javnost o načinu sudjelovanja u postupku strateške procjene, a sukladno odredbama članka 5.

6. i 12. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

V.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 340-01/15-01/59
URBROJ: 2140/1-02-15-04

Krapina, 28. listopada 2015.

DOSTAVITI:

1. Zagorska razvojna agencija d.o.o.,
2. Upravni odjel za poslove Županijske skupštine,
za zbirku isprava, ovdje,
3. Arhiva, ovdje.

Primljeno	Datum	Poljprisi	
Prepisano			
Uspoređeno			
Otpremlj.			

13.2. Prilog 2 – Rješenje MZOIP-a o prihvatljivosti za ekološku mrežu

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE
 10000 Zagreb, Radnička cesta 80
 Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 4866 100

Uprava za zaštitu prirode
KLASA: UP/I 612-07/15-71/199
URBROJ: 517-07-2-1-15-4
Zagreb, 11. prosinca 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

Primljeno:	17-12-2015	
Klasifikacijska oznaka		Org. jed./br. ref.
390-01145-01159		
Uredbeni broj		Prilozi Vrijed.
517-07-2-1-15/28		

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode temeljem članka 48. stavka 5. vezano uz članak 26. stavak 2. i članak 46. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/2013), povodom zahtjeva nositelja izrade strategije Krapinsko-zagorske županije, Magistratska 1, Krapina, za prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2020., nakon provedenog postupka, donosi

RJEŠENJE

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2020., nositelja izrade strategije Krapinsko-zagorske županije, Magistratska 1, Krapina, prihvatljiva je za ekološku mrežu.

Obrazloženje

Krapinsko-zagorska županija, Magistratska 1, Krapina, nositelj izrade strategije, podnijela je 2. studenog 2015. g., Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Upravi za zaštitu prirode zahtjev za provedbu postupka prethodne ocjene prihvatljivosti Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2020. (u daljnjem tekstu: Strategija). U zahtjevu su navedeni podaci sukladno odredbama članka 48. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode (dalje u tekstu: Zakon) i članka 9. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (Narodne novine, broj 146/2014).

Po zaprimljenom zahtjevu sukladno odredbama članka 48. stavka 3. Zakona, Ministarstvo je od Hrvatske agencije za okoliš i prirodu zatražilo mišljenje (KLASA: UP/I 612-07/15-71/199, URBROJ: 517-07-2-1-15-2 od 12. studenog 2015.) o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, 10. prosinca 2015. g. dostavila je mišljenje (KLASA: 612-07/15-42/51, URBROJ: 366-07-3-15-2 od 02. prosinca 2015.) ovom Ministarstvu u kojem navodi da se prethodnom ocjenom može isključiti značajan negativan utjecaj Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

U provedbi postupka ovo Ministarstvo je razmotrilo predmetni zahtjev, polazišta, ciljeve i obuhvat Strategije, podatke o ekološkoj mreži (područja ekološke mreže, ciljne vrste i stanišne tipove) te je utvrdilo sljedeće.

Strategija je planski dokument koji daje prikaz trenutačnog stanja gospodarskih, komunalnih, demografskih i ostalih važnih pokazatelja Županije te su određeni ciljevi koji se trebaju

postići do 2020. g. kako bi se ostvario zadovoljavajući društveno - gospodarski rast. Strategijom su definirana tri strateška cilja s prioritetima i provedbenim aktivnostima, ciljne skupine i pokazatelji uspješnosti.

Strateški cilj 1. – Konkurentno gospodarstvo

Prioriteti:

- stvaranje preduvjeta za ulaganje, povećanje izvoza te razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednosti,
- razvoj turizma,
- razvoj poljoprivredne proizvodnje.

Strateški cilj 2. – Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života

Prioriteti:

- izvrsnost u odgojno - obrazovnom sustavu,
- dostupno, otvoreno i konkurentno zdravstvo i socijalna skrb,
- unapređenje kvalitete života,
- očuvanje i razvoj kulturnog identiteta,
- pristupačnost sustava i jednake prilike za sve.

Strateški cilj 3. – održivi razvoj prostora, okoliša i prirode

Prioriteti:

- očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja,
- policentrični uravnoteženi razvoj i uređenje prostora,
- očuvanje okoliša i održivi razvoj,
- razvoj komunalne i prometne infrastrukture.

Prema Uredbi o ekološkoj mreži (Narodne novine, broj 124/2013, 105/2015) na području Krapinsko-zagorske županije, odnosno području obuhvata Strategije nalaze se područja ekološke mreže – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2000583 Medvednica, HR2000371 Vršni dio Ivančice, HR2001070 Sutla, HR2001115 Strahinjčica, HR2001190 Židovska jame i9 HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora.

Razmatrajući predmetni zahtjev, a nakon provedene analize ovo Ministarstvo nalazi da je predmetna Strategija dokument općenitog karaktera (sadrži ocjenu stanja razvoja, SWOT analizu, ciljeve, prioritete i provedbene aktivnosti) s nedostatnom razinom definiranosti planiranih projekata/zahvata (njihova obilježja i prostorni smještaj). U skladu s navedenim za predmetnu Strategiju može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te je stoga riješeno kao u izreci. Za dokumente nižeg reda kojima će se utvrditi prostorni smještaj i obilježja pojedinih projekata/zahvata koji bi mogli imati značajan negativan utjecaj na ekološku mrežu potrebno je provesti ocjenu prihvatljivosti.

Sukladno odredbama članka 26. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode za strategije, planove i programe, za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene, Prethodna ocjena obavlja se prije pokretanja postupka strateške procjene utjecaja strategije, plana i programa na okoliš.

Člankom 46. Zakona o zaštiti prirode propisano je da za strategije, planove i programe za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene, Ocjenu prihvatljivosti provodi Ministarstvo u skladu s člankom 26. Zakona.

Ako Ministarstvo isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja strategije, plana i programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, sukladno odredbama

članka 48. stavka 5. Zakona o zaštiti prirode donosi rješenje da je strategija, plan ili program prihvatljiv za ekološku mrežu.

U skladu s odredbama članka 51. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode ovo Rješenje objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva.

Podnositelj zahtjeva oslobođen je plaćanja upravne pristojbe temeljem članka 6. stavka 1. Zakona o upravnim pristojbama (Narodne novine, br. 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/2000, 116/2000, 163/2003, 17/2004, 110/2004, 141/2004, 150/2005, 153/2005, 129/2006, 117/2007, 25/2008, 60/2008, 20/2010, 69/2010, 126/2011, 112/2012, 19/2013, 80/2013, 40/2014, 69/2014, 87/2014 i 94/2014).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Ovo je Rješenje izvršno u upravnom postupku te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred upravnim sudom na području kojeg tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog Rješenja. Tužba se predaje nadležnom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

dr. sc. Loris Elez

Dostaviti:

1. Krapinsko-zagorska županija, Magistratska 1, 49000 Krapina (R s povratnicom),
2. U spis predmeta, ovdje

13.3. Prilog 3 - Odluka o sadržaju Strateške studije utjecaja na okoliš

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu,
promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove

KLASA: 340-01/15-01/59
URBROJ: 2140/1-06-15-25
Krapina, 07. prosinca 2015.

Na temelju članka 68. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 80/13, 153/13 i 78/15) i članka 9. stavka 2. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (Narodne novine broj 64/08), Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove donosi:

ODLUKU

o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2020. godine

I.

Ovom Odlukom utvrđuje se sadržaj Strateške studije utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2020. godine (u daljnjem tekstu: Strateška studija).

Strateški ciljevi, prioriteti i mjere Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije

II.

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 47/14), koji predstavlja pravni okvir za donošenje županijske razvojne strategije, uređuju se ciljevi i načela upravljanja regionalnim razvojem Republike Hrvatske, planski dokumenti politike regionalnog razvoja, tijela nadležna za upravljanje regionalnim razvojem, ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, način utvrđivanja urbanih i potpomognutih područja, poticanje razvoja potpomognutih područja, provedba, praćenje i izvještavanje o provedbi politike regionalnoga razvoja u svrhu što učinkovitijeg korištenja fondova Europske unije. Županijska razvojna strategija Krapinsko-zagorske županije 2016 - 2020 (u daljnjem tekstu: Županijska razvojna strategija) je temeljni strateški planski dokument Krapinsko-zagorske županije u kojem će se odrediti strateški ciljevi i prioriteti razvoja.

Strateški ciljevi, prioriteti i mjere obuhvaćaju:

CILJ 1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO

1.1. PRIORITET

Stvaranje preduvjeta za ulaganje, povećanje izvoza te razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednosti

Mjere

- 1.1.1. Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
- 1.1.2. Proaktivno privlačenje ulaganja i stavljanje poduzetničkih zona u funkciju
- 1.1.3. Poticanje investicija u razvoj prerađivačke industrije
- 1.1.4. Poticanje gospodarskih subjekata za ulaganje u razvoj ljudskih potencijala
- 1.1.5. Poticanje jačanja tržišnog povezivanja gospodarskih subjekata (klasteri, zajednički nastup i sl.)
- 1.1.6. Razvoj financijskih i drugih potpornih instrumenata u funkciji razvoja gospodarstva (garancijski fond, poticaji, poduzetničke institucije i sl.)
- 1.1.7. Poticanje umrežavanja gospodarskih, znanstveno-istraživačkih i obrazovnih subjekata

1.2. PRIORITET

Razvoj turizma

Mjere

- 1.2.1. Razvoj i unapređenje selektivnih oblika turizma
- 1.2.2. Razvoj novih turističkih proizvoda i programa
- 1.2.3. Promocija Zagorja – Bajke na dlanu na regionalnom i međunarodnom turističkom tržištu
- 1.2.4. Razvoj javne i privatne turističke infrastrukture
- 1.2.5. Osmišljavanje i osnivanje turističkih zona (puntova) uz termalne izvore
- 1.2.6. Poticanje turizma kao dodatne djelatnosti u ruralnom prostoru
- 1.2.7. Razvoj i očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrta
- 1.2.8. Unapređenje upravljanja turističkom destinacijom Zagorje

1.3. PRIORITET

Razvoj poljoprivredne proizvodnje

Mjere

- 1.3.1. Izgradnja tržišne infrastrukture (prerada, skladištenje, trženje)
- 1.3.2. Poticanje osnivanja zadruga i drugih oblika udruživanja proizvođača
- 1.3.3. Korištenje tradicije u razvoju proizvoda s višom dodanom vrijednosti (brendiranje, regionalne robne marke, zaštita izvornost i sl.)
- 1.3.4. Razvoj i povećanje proizvodne učinkovitosti voćarstva, vinogradarstva, povrtlarstva i cvjećarstva
- 1.3.5. Razvoj i povećanje učinkovitosti proizvodnje mlijeka i mesa
- 1.3.6. Promocija ekološke poljoprivredne proizvodnje

CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

2.1. PRIORITET

Izvrsnost u odgojno-obrazovnom sustavu

Mjere

- 2.1.1. Razvoj mreže predškolskih ustanova
- 2.1.2. Pобоljšanje uvjeta rada u odgojno-obrazovnim ustanovama iznad državno-pedagoškog standarda
- 2.1.3. Sustavno ulaganje ljudske potencijale u odgojno-obrazovnom sustavu
- 2.1.4. Razvoj i implementacija prilagođenih i posebnih programa za učenike s posebnim potrebama kroz cijelu vertikalu obrazovanja
- 2.1.5. Razvijanje obrazovnih centara kompetencija i centara izvrsnosti
- 2.1.6. Razvoj novih oblika obrazovanja i novih obrazovnih programa
- 2.1.7. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada

2.2. PRIORITET

Dostupno, otvoreno i konkurentno zdravstvo i socijalna skrb

Mjere

- 2.2.1. Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi
- 2.2.2. Razvoj preventivnih programa u javnom zdravstvu (prehrana, higijena, bolesti...)
- 2.2.3. Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova
- 2.2.4. Razvoj institucija za brigu o starijim osobama, osobama s poteškoćama i osobama s posebnim potrebama

2.3. PRIORITET

Unapređenje kvalitete života

Mjere

- 2.3.1. Unapređenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno isključenih skupina
- 2.3.2. Pобоljšanje javne sigurnosti
- 2.3.3. Unapređenje kapaciteta i sposobnosti sustava za zaštitu i spašavanje
- 2.3.4. Unapređenje organizacije i dostupnosti javnog prijevoza (cestovnog i željezničkog)
- 2.3.5. Pобоljšanje sigurnosti prometa
- 2.3.6. Opremanje i uređenje javnih površina
- 2.3.7. Razvoj programa za mlade
- 2.3.8. Povećanje psihofizičkih sposobnosti stanovništva (razvoj programa tehničke kulture i IKT kompetencija, razvoj programa i poboljšanje infrastrukture za sport i rekreaciju)
- 2.3.10. Razvoj ruralne infrastrukture (javna i privatna ulaganja za ispunjenje potreba stanovništva)

2.4. PRIORITET

Očuvanje i razvoj kulturnog identiteta

Mjere

- 2.4.1. Očuvanje i održivo korištenje materijalne i nematerijalne kulturne baštine
- 2.4.2. Poticanje svih oblika kulturnog stvaralaštva
- 2.4.3. Njegovanje zagorskog identiteta i njegove prepoznatljivosti
- 2.4.4. Povećanje prepoznatljivosti županije

2.5. PRIORITET

Pristupačnost sustava i jednake prilike za sve

Mjere

- 2.5.1. Jačanje institucionalne sposobnosti i kompetencija javne uprave za upravljanje razvojem
- 2.5.2. Učinkovite javne usluge
- 2.5.3. Razvoj e-poslovanja
- 2.5.4. Unapređenje sposobnosti i organizacije civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem
- 2.5.5. Promicanje i podrška socijalnog i gospodarskog uključivanja osoba u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
- 2.5.6. Unapređenje umreženosti i partnerskih odnosa između svih sektora društva
- 2.5.7. Poticanje volonterstva

CILJ 3. ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA, OKOLIŠA I PRIRODE

3.1. PRIORITET

Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja

Mjere

- 3.1.1. Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti
- 3.1.2. Jačanje svijesti o utjecaju očuvane bioraznolikosti na kvalitetu života
- 3.1.3. Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000 zaštitom

3.2. PRIORITET

Policentrični uravnoteženi razvoj i uređenje prostora

Mjere

- 3.2.1. Prostorno planiranje za policentrični razvoj (raspodjela javnih funkcija)
- 3.2.2. Sanacija degradiranih prostora (napuštenih kamenoloma, gradske jezgre, itd.)

3.3. PRIORITET

Očuvanje okoliša i održivi razvoj

Mjere

- 3.3.1. Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva, prometa i javne rasvjete
- 3.3.2. Korištenje energije iz obnovljivih izvora
- 3.3.3. Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanja kvalitete zraka, tla i voda

3.4. PRIORITET

Razvoj komunalne i prometne infrastrukture

Mjere

- 3.4.1. Unapređenje sustava gospodarenja otpadom
- 3.4.2. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe
- 3.4.3. Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
- 3.4.4. Zaštita od poplava
- 3.4.5. Zaštita i saniranje klizišta
- 3.4.6. Poboljšanje prometne infrastrukture

Obvezni sadržaj Strateške studije

III.

Strateška studija sadrži osobito:

- kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva Županijske razvojne strategije i odnosa s drugim odgovarajućim planovima i programima;
- podatke o postojećem stanju okoliša i mogućí razvoj okoliša bez provedbe Županijske razvojne strategije;
- okolišne značajke područja na koja provedba Županijske razvojne strategije može značajno utjecati;
- postojeće okolišne probleme koji su važni za Županijsku razvojnu strategiju, posebno uključujući one koji se odnose na područja posebnog ekološkog značaja, primjerice područja određena u skladu s propisima o zaštiti prirode;
- ciljeve zaštite okoliša uspostavljene po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Županijsku razvojnu strategiju te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade;
- vjerojatno značajne utjecaje (sekundarne, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne i privremene, pozitivne i negativne) Županijske razvojne strategije na okoliš, uključujući biološku raznolikost, zaštićena područja prema posebnom propisu, ljude, biljni i životinjski svijet, tlo, vodu, zrak, klimu, materijalnu imovinu, kulturno-povijesnu baštinu, krajobraz, uzimajući u obzir i njihove međuodnose;
- mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja provedbe Županijske razvojne strategije na okoliš;
- kratki prikaz razloga za odabir razmotrenih varijantnih rješenja, obrazloženje najprihvatljivijeg varijantnog rješenja, uključujući i naznaku razmatranih varijanti i opis provedene procjene, te poteškoće (primjerice tehničke nedostatke ili nedostatke znanja i iskustva) pri prikupljanju i procjeni potrebnih podataka;
- opis predviđenih mjera praćenja;
- ostale podatke i zahtjeve u Zakonom utvrđenom postupku određivanja sadržaja Strateške studije sukladno dostavljenim mišljenjima;
- mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja provedbe Županijske razvojne strategije na okoliš;
- ne-tehnički sažetak Strateške studije s naznakom razmatranih varijanti;

Strateška studija dodatno sadrži analizu mjera definiranih u okviru ciljeva i prioriteta razvoja.

Popis tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, od kojih je zatraženo mišljenje o sadržaju i razini obuhvata Strateške studije

IV.

1. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb, Savska cesta 41/20
2. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu okoliša i održivi razvoj, Zagreb, Ulica Republike Austrije 14
3. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Zagreb, Ulica grada

- Vukovara 78
4. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava vodnog gospodarstva, Zagreb, Ulica grada Vukovara 78
 5. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije, Zagreb, Ulica grada Vukovara 78
 6. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Krapini za područje Krapinsko-zagorske županije, Krapina, Magistratska 12
 7. Ministarstvo zdravlja, Zagreb, Ksaver 200a
 8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Zagreb, Donje Svetice 38
 9. Ministarstvo unutarnjih poslova, PU Krapinsko-zagorska, Odjel zaštite od požara, Krapina, dr. Franje Tuđmana bb
 10. Ministarstvo gospodarstva, Zagreb, Ulica grada Vukovara 78
 11. Ministarstvo poduzetništva i obrta, Zagreb, Ulica grada Vukovara 78
 12. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Zagreb, Račkoga 6
 13. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Zagreb, Prisavlje 14
 14. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Krapinsko-zagorske županije, Krapina, Magistratska 1
 15. Javna ustanova „Park prirode Medvednica“, Zagreb, Bliznec 70
 16. Hrvatske vode, VGO Gornja Sava, Zagreb, Ulica grada Vukovara 271
 17. Hrvatske ceste, Zagreb, Vončinina ulica 3
 18. Zagorski vodovod d.o.o., Zabok, Ksavera Šandora Gjalskog 1
 19. Krapinsko-zagorski Aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost, Zabok, Kumrovečka 6
 20. Piškornica d.o.o., Koprivnički Ivanec, Matije Gupca 12
 21. Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Krapina, Magistratska 1
 22. Grad Krapina, Magistratska 30
 23. Grad Klanjec, Trg mira 11
 24. Grad Zabok, Zivtov trg 10/2
 25. Grad Oroslavje, Oro trg 1
 26. Grad Donja Stubica, Trg Matije Gupca 20/II
 27. Grad Zlatar, Park hrvatske mladeži 2, p.p.5
 28. Grad Pregrada, Jospa Karla Tuškana 2
 29. Općina Petrovsko, Petrovsko 1
 30. Općina Hum na Sutli, Hum na Sutli 175
 31. Općina Đurmanec, Đurmanec 136
 32. Općina Jesenje, Gornje Jesenje 103
 33. Općina Sveti Križ Začretje, Trg hrvatske kraljice Jelene 1
 34. Općina Bedekovčina, Trg Ante Starčevića 4
 35. Općina Gornja Stubica, Trg Svetog Jurja 2
 36. Općina Marija Bistrica, Trg Pape Ivana Pavla II 34
 37. Općina Konjščina, Ivica Gluhaka 13
 38. Općina Budinščina, Budinščina 6
 39. Općina Hrašćina, Trgovišće 23c
 40. Općina Desinić, Trg Svetog Jurja 7
 41. Općina Kraljevec na Sutli, Kraljevec na Sutli 132
 42. Općina Krapinske Toplice, Antuna Mihanovića 3
 43. Općina Kumrovec, Josipa Broza 12
 44. Općina Lohor, Trg Svete Ane 26
 45. Općina Mače, Mače 30
 46. Općina Mihovljan, Mihovljan 48
 47. Općina Novi Golubovec, Novi Golubovec 35
 48. Općina Radoboj, Radoboj 8

49. Općina Stubičke Toplice, Viktora Šipeka 16
50. Općina Tuhelj, Tuhelj 36
51. Općina Veliko Trgovišće, Trg Stjepana Tuđmana 2
52. Općina Zagorska Sela, Zagorska Sela 38
53. Općina Zlatar Bistrica, Vladimira Nazora 56
54. "KRAKOM" d.o.o., Gajeva 20
55. "ZELENJAK" d.o.o., Trg Antuna Mihanovića 1
56. "KOMUNALAC KONJŠČINA" d.o.o., Jertovec 150
57. "KOMUNALNO-ZABOK" d.o.o., Radničko naselje 12
58. "EKO-FLOR PLUS" d.o.o., Mokrice 180/C
59. "PLAVINKA" d.o.o., Matije Gupca 22
60. "NISKOGRADNJA" d.o.o., Stjepana Radića 17
61. "KRAKOM - VODOOPSKRBA I ODVODNJA" d.o.o., Gajeva 20
62. "HUMVIO" d.o.o., Lastine 1
63. "VIOP" d.o.o., Stjepana Radića 17
64. "ZAGORSKI VODOVOD" d.o.o., Ksavera Šandora Gjalskog 1
65. "DOBRE VODE" d.o.o., Viktora Šipeka 16
66. "HUMKOM" d.o.o., Lastine 1
67. "ZAGORSKI METALAC" d.o.o., Celine 2
68. "GRADSKA PLINARA KRAPINA" d.o.o., Frana Galovića 7B/II
69. "PLIN KONJŠČINA" d.o.o., Jertovec 150
70. "ZELENJAK PLIN" d.o.o., Trg Antuna Mihanovića 1
71. "HUMPLIN" d.o.o., Lastine 1
72. "VETROPACK STRAŽA TVORNICA STAKLA" d.d., Hum na Sutli 203
73. HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o., Ulica grada Vukovara 37
74. ELEKTRA ZABOK, Matije Gupca 57
75. HRVATSKI TELEKOM d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9

Tijekom zakonom utvrđenog roka zaprimljena su mišljenja i/ili prijedlozi na sadržaj Strateške studije od: Krapinsko - zagorski aerodrom d.o.o. od 09.11.2015.; Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Krapinsko-zagorska, Služba zajedničkih i upravnih poslova od 09.11.2015.; Općine Stubičke Toplice od 10.11.2015.; Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Krapini od 13.11.2015.; Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske od 16.11.2015.; Plin Konjščina d.o.o. od 18.11.2015.; Elektra Zabok d.o.o. od 18.11.2015.; VIOP d.o.o. od 24.11.2015.; Grad Zabok od 25.11.2015.; Ministarstvo poljoprivrede, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije od 26.11.2015.; Općina Veliko Trgovišće od 26.11.2015.; Komunalno Zabok d.o.o. od 27.11.2015.; Zagorski metalac d.o.o. za distribuciju plina i opskrbu plinom od 27.11. 2015.; Gradska plinara Krapina za distribuciju plina i opskrbu plinom od 27.11. 2015. i Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjela za Gornju Savu od 27.11. 2015.

Informiranje javnosti

V.

U svrhu informiranja javnosti, informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Strateške studije objavljena je na internetskoj stranici Krapinsko-zagorske županije (www.kzz.hr) u razdoblju od

29.10.2015. do 29.11.2015. godine.

Osnovni podaci o izrađivaču Županijske razvojne strategije

VI.

Nositelj izrade Županijske razvojne strategije je Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove, Krapina, Magistratska ulica 1.

Izrađivač Županijske razvojne strategije je Zagorska razvojna agencija d.o.o., Krapina, Frana Galovića 1b.

Nadležnost za izradu Strateške studije

VII.

U skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša ("Narodne novine" br. 57/10.), stratešku studiju mora izraditi pravna osoba koja ima suglasnost Ministarstva zaštite okoliša i prirode za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, i to poslova izrade studije o značajnom utjecaju plana, programa i strategije na okoliš.

Objava Odluke o sadržaju Strateške studije

VIII.

Sukladno odredbama članka 160. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša, članka 7. stavka 5. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš i članka 5. stavka 1. točke 2. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, broj 64/08) Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove, na propisan način objavit će ovu Odluku na internetskoj stranici Krapinsko zagorske županije (www.kzz.hr) u svrhu informiranja javnosti.

13.4. Prilog 4 – Suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I 351-02/15-08/100

URBROJ: 517-06-2-1-1-15-3

Zagreb, 25. siječnja 2015.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju odredbe članka 40. stavka 5. i u svezi s odredbom članka 271. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13 i 78/15) te članka 22. stavka 1. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 57/10), povodom zahtjeva tvrtke IRES EKOLOGIJA d.o.o., Prilaz baruna Filipovića 21, Zagreb, zastupane po osobi ovlaštenoj za zastupanje sukladno zakonu, radi izdavanja suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, donosi

RJEŠENJE

- I. Tvrtki IRES EKOLOGIJA d.o.o., Prilaz baruna Filipovića 21, Zagreb, izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša:
 1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije;
 2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije utjecaja na okoliš;
 3. Izrada programa zaštite okoliša;
 4. Izrada izvješća o stanju okoliša;
 5. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš;
 6. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša;
 7. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša „Priatelj okoliša“ i znaka EU Ecolabel;
 8. Izrada podloga za ishođenje znaka zaštite okoliša „Priatelj okoliša“.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 12. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koji vodi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode.

- IV. Uz ovo rješenje prileži popis zaposlenika ovlaštenika: voditelja stručnih poslova u zaštiti okoliša i stručnjaka slijedom kojih su ispunjeni propisani uvjeti glede zaposlenih stručnjaka za izdavanje suglasnosti iz točke I. ove izreke.

O b r a z l o ž e n j e

Tvrtka IRES EKOLOGIJA d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: ovlaštenik) podnijela je ovom Ministarstvu zahtjev za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije; Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš; Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temelnog izvješća; Izrada programa zaštite okoliša; Izrada izvješća o stanju okoliša; Izrada izvješća o sigurnosti; Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš; Praćenje stanja okoliša; Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša; Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ i znaka EU Ecolabel; Izrada podloga za ishođenje znaka zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“.

Ovlaštenik je uz zahtjev za izdavanje suglasnosti priložio odgovarajuće dokaze prema zahtjevima propisanim odredbama članka 5. i 20. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Pravilnik), koji je donesen temeljem Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 110/07), a odgovarajuće se primjenjuje u predmetnom postupku slijedom odredbe članka 271. stavka 2. točke 21. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13 i 78/15) kojom je ostavljen na snazi u dijelu u kojem nije suprotan tom Zakonu.

Ovlaštenik je naveo činjenice i podnio dokaze na podlozi kojih se moglo utvrditi pravo stanje stvari. U postupku je obavljen uvid u zahtjev i priloženu dokumentaciju te je utvrđeno da su ispunjeni svi propisani uvjeti i da je zahtjev za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša iz točke I. izreke ovog rješenja osnovan.

U dijelu koji se odnosi na izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova: Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temelnog izvješća i Praćenje stanja okoliša, ovlaštenik ne ispunjava uvjete jer nema zaposlene stručnjake odgovarajuće stručne osposobljenosti za obavljanje tih poslova. Ove činjenice utvrđene su uvidom u dostavljenu dokumentaciju vezano za stručnjake i vezano za stručne radove u kojima su sudjelovali ti stručnjaci: popis radova i naslovne stranice, a koje pravna osoba navodi kao relevantne i kojima potkrepljuje svoje navode da raspolaže stručnjacima odgovarajuće stručne osposobljenosti za obavljanje navedenih poslova. Naime, ovlaštenik uz svoj zahtjev nije dostavio dokaze iz kojih je očito da su zaposlenici sudjelovali kao voditelji ili odgovorne osobe u izradi najmanje tri odgovarajuće stručne podloge, dokumentacije vezane za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temelnog izvješća, odnosno odgovarajuće stručno iskustvo u izradi bilo kojeg drugog dokumenta s tim u svezi. Nadalje, uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da ovlaštenik nije dostavio potvrdu Hrvatske akreditacijske agencije o stručnoj i tehničkoj osposobljenosti u svrhu obavljanja stručnih poslova praćenja stanja okoliša.

Slijedom naprijed navedenog, zbog odgovarajuće primjene Pravilnika, ovu suglasnost potrebno je uskladiti s odredbama propisa iz članka 40. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša, nakon njegova donošenja. Stoga se suglasnost izdaje s rokom važnosti kako stoji u točki II.

izreke ovoga rješenja. Točka III. izreke ovoga rješenja utemeljena je na odredbi članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša. Točka IV. izreke ovoga rješenja temelji se na naprijed izloženim utvrđenom činjeničnom stanju.

Temeljem svega naprijed navedenoga valjalo je riješiti kao u izreci ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba za zahtjev i ovo Rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, brojevi 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

Privitak: Popis zaposlenika kao u točki IV. izreke rješenja.

Dostaviti:

1. IRES EKOLOGIJA d.o.o., Prilaz baruna Filipovića 21, Zagreb (**R! s povratnicom**)
2. Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
3. Očevidnik, ovdje
4. Spis predmeta, ovdje

P O P I S		
zaposlenika ovlaštenika: IRES EKOLOGIJA d.o.o., Prilaz baruna Filipovića 21, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva KLASA: UP/I 351-02/15-08/100; URBROJ: 517-06-2-1-1-16-3 od 25. siječnja 2016.		
<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	<i>Mirko Mesarić, dipl.ing.biol.</i>	<i>Edin Lugić, dipl.ing.biol. Jelena Likić, prof.biol. dr.sc.Maja Kljenak</i>
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije utjecaja na okoliš	<i>voditelj naveden pod 1)</i>	<i>stručnjaci navedeni pod 1)</i>
3. Izrada programa zaštite okoliša	<i>voditelj naveden pod 1)</i>	<i>stručnjaci navedeni pod 1)</i>
4. Izrada izvješća o stanju okoliša	<i>voditelj naveden pod 1)</i>	<i>stručnjaci navedeni pod 1)</i>
5. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	<i>voditelj naveden pod 1)</i>	<i>stručnjaci navedeni pod 1)</i>
6. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	<i>voditelj naveden pod 1)</i>	<i>stručnjaci navedeni pod 1)</i>
7. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša "Prijetelj okoliša" i znaka EU Ecolabel	<i>voditelj naveden pod 1)</i>	<i>stručnjaci navedeni pod 1)</i>
8. Izrada podloga za ishođenje znaka zaštite okoliša „Prijetelj okoliša“	<i>voditelj naveden pod 1)</i>	<i>stručnjaci navedeni pod 1)</i>

13.5. Prilog 5 – Izvod iz Registra kulturnih dobara te evidentirana i potencijalna arheološka nalazišta

Tablica 13.1 Izvod iz Registra kulturnih dobara (preuzeto sa <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>)

Naziv	Oznaka dobra	Mjesto	Vrsta kulturnog dobra
Govor Huma na Sutli	Z-3323	Hum na Sutli	Nematerijalno kulturno dobro
Običaj uskrsnog pucanja streljanja iz pištola u Kostelu	Z-5854	Kostel	
Umijeće izrade tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja	Z-3357	Krapina	
Kulturno - povijesna cjelina grada Donje Stubice	Z-4662	Donja Stubica	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
Kulturno - povijesna cjelina Hrašćina	Z-3205	Hrašćina	
Dvor Veliki Tabor	Z-3072	Hum Košnički	
Kulturno-povijesna cjelina grada Klanjca	Z-4905	Klanjec	
Kulturno-povijesna cjelina grada Krapine	Z-4182	Krapina	
Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac	Z-3865	Krapina	
Muzej "Staro selo"	Z-5301	Kumrovec	
Kulturno-povijesna cjelina Luči Breg	Z-3036	Podgorje Bistričko	
Kulturno-povijesna cjelina grada Pregrada	Z-4803	Pregrada	
Kulturno-povijesna cjelina grada Zlatara	Z-6130	Zlatar	
Crkva sv. Barbare	Z-2094	Bedekovčina	
Dvorac Donja Bedekovčina, Antuna Mihanovića 70	Z-1729	Bedekovčina	
Dvorac Gornja Bedekovčina, Aleja Dragutina Domjanića 15	Z-1728	Bedekovčina	
Tvornica "Zagorka"	Z-2637	Bedekovčina	
Crkva sv. Jurja	Z-2083	Belec	
Crkva sv. Marije Snježne	Z-4324	Belec	
Župni dvor	Z-2766	Belec	
Arheološko nalazište Špičak	P-3835	Bojačno	
Crkva sv. Martina	Z-2357	Bojačno	
Dvorac Borkovec	Z-2366	Borkovec	
Kapela sv. Stjepana Kralja	Z-2634	Bregi Kostelski	
Crkva sv. Ane i župni dvor	Z-2081	Desinić	
Crkva sv. Jurja	Z-2080	Desinić	
Rodna kuća Đure Prejca	P-5077	Desinić	
Pil sv. Marka	Z-3523	Domovec	
Crkva sv. Jakova	Z-2223	Donja Batina-dio(1-216)	
Arheološko nalazište Stari grad	Z-6615	Donja Stubica	
Crkva Presvetog Trojstva	Z-2360	Donja Stubica	
Dvorac Stubički Golubovec, Golubovečka 42	Z-2441	Donja Stubica	
Majur Donji Golubovec, Golubovečka 85-87	Z-2443	Donja Stubica	
Zgrada ljekarne, Trg Matije Gupca 27	Z-1725	Donja Stubica	

Župni dvor, Trg Matije Gupca 1	Z-1724	Donja Stubica
Crkva sv. Marije Snježne	Z-3515	Dubovec
Crkva sv. Jurja	Z-2096	Đurmanec
Crkva sv. Jakova na	Z-2230	Gorjani Sutinski
Dvorac Trnovec	Z-1727	Gornja Pačetina
Crkva sv. Ane	Z-2359	Gornja Plemenščina
Crkva sv. Jurja	Z-3517	Gornja Stubica
Spomen-park Rudolfu Perešinu	Z-4418	Gornja Stubica
Tradicijska kuća, Zagrebačka 8	Z-3507	Gornja Stubica
Crkva sv. Ivana Krstitelja	Z-3268	Gornje Jesenje
Kapela sv. Benedikta	Z-3698	Gornji Kraljevec
Crkva sv. Petra	Z-3514	Gotalovec
Crkva sv. Antuna	Z-2100	Grabrovec
Tradicijska kuća, Zrinščaki 12	Z-3508	Gusakovec
Crkva sv. Nikole	Z-2845	Hrašćina
Kurija Belošević, Trgovišće 50	Z-4534	Hrašćina
Poklonac sv. Ane Samotreće s uzidanom rimskom stelom	Z-6729	Hrašćina
Crkva sv. Antuna	Z-2636	Hršak Breg
Crkva sv. Marije Magdalene	Z-3518	Hum Bistrički
Kapela sv. Marije Magdalene	Z-2633	Hum Košnički
Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-2707	Hum na Sutli
Zgrada, Hum na Sutli 6	Z-3416	Hum na Sutli
Kurija Fabijanec - Horvat	Z-4202	Hum Stubički
Crkva sv. Ivana Evanđeliste	Z-2237	Ivanić Miljanski
Crkva sv. Jurja	Z-2099	Jezero Klanječko
Crkva sv. Josipa	Z-2635	Kapelski Vrh
"Brozova zgrada", Trg Antuna Mihanovića 2	Z-4802	Klanjec
Crkva sv. Florijana	Z-2095	Klanjec
Kompleks franjevačkog samostana s crkvom Navještenja Blažene Djevice Marije	Z-4326	Klanjec
Spomen-groblje	Z-4596	Klanjec
Utvrda Cesargrad	Z-3519	Klanjec
Kapela sv. Vida	Z-4335	Klenovec Humski
Kuća s gospodarskom zgradom, Klenovec Humski 2	P-4602	Klenovec Humski
Plemićki grad Vrbovec	Z-3779	Klenovec Humski
Kurija Klokovec	RZG-0113-1969.	Klokovec
Crkva Blažene Djevice Marije	Z-2233	Klupci-dio
Crkva sv. Vida	Z-2098	Komor Začretski
Crkva sv. Dominika i župni dvor	Z-2840	Konjščina
Kaštel Konjskih	Z-3520	Konjščina
Kompleks crkve sv. Mirka (Emerika), stari župni dvor i kapela Trpećeg Isusa	Z-2084	Kostel
Srednjovjekovna utvrda Kostelgrad	P-4448	Kostel
Crkva Presvetog Trojstva i župni dvor	Z-4107	Kraljevec na Sutli

Arheološko nalazište "Hušnjakovo" s parkom krapinskog pračovjeka	Z-3919	Krapina
Arheološko nalazište "Vukšičev breg"	P-4270	Krapina
Crkva sv. Nikole	Z-2493	Krapina
Kompleks Keglević, Magistratska 12-14	Z-4716	Krapina
Rodna kuća Ljudevita Gaja, Gajeva 12-14	Z-4904	Krapina
Samostan franjevac Provincije sv. Ćirila i Metoda i crkva sv. Katarine	Z-3485	Krapina
Stari grad Krapina	Z-4061	Krapina
Zgrada Magistrata, Magistratska 30	Z-4442	Krapina
Zgrada Osnovne škole "Ljudevita Gaja", Trg Stjepana Radića 1	Z-3510	Krapina
Zgrada Sučić, Ivana Rendića 1	Z-4443	Krapina
Zgrada u Magistratskoj 35-37 (stari broj 33)	Z-5338	Krapina
Zgrada, Magistratska 15	Z-5378	Krapina
Zgrada, Magistratska 37	Z-5009	Krapina
Zgrada, Magistratska 6	Z-5311	Krapina
Zgrada, Magistratska 8	Z-5515	Krapina
Župni dvor	Z-3486	Krapina
Arheološko nalazište "Zašat"	P-5270	Krapinske Toplice
Crkva Presvetog Trojstva i župni dvor	Z-2090	Krapinske Toplice
Kapela sv. Marije Magdalene	Z-2091	Krapinske Toplice
Crkva sv. Petra	Z-2227	Krušljevo Selo
Rodna kuća Josipa Broza Tita	Z-4717	Kumrovec
Kapela sv. Marije Magdalene	Z-3513	Kuzminec
Crkva sv. Ivana Krstitelja	Z-2358	Lastine
Crkva sv. Andrije	Z-4108	Laz Bistrički
Crkva sv. Margarete	Z-2221	Lenišće
Crkva sv. Jurja	Z-2920	Lepajci
Kapela sv. Filipa i Jakova	Z-4105	Letovčan Novodvorski
Crkva sv. Ane i kurija župnog dvora	Z-2367	Lobor
Crkva sv. Antuna	Z-2362	Lobor
Crkva sv. Marije Gorskog (Majka Božja Gorskog)	Z-4325	Lobor
Dvorac Lobor	Z-1905	Lobor
Srednjovjekovna utvrda Loborgrad	P-4938	Lobor
Crkva sv. Lovre	Z-2791	Lovrečan
Dvorac	Z-2086	Lovrečan
Crkva sv. Jurja	Z-2839	Lovreća Sela
Crkva Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije i župni dvor	Z-2234	Mače
Prapovijesno arheološko nalazište "Vrci"	P-5066	Mali Komor
Crkva sv. Marije Bistričke	Z-2361	Marija Bistrica
Dvorac Hellenbach, Kolodvorska cesta 104	Z-2306	Marija Bistrica
Pil arkandela Rafaela s malim Tobijom	P-4563	Marija Bistrica
Crkve sv. Martina	Z-2224	Martinščina

Crkva sv. Antuna Padovanskog	Z-2304	Matenci
Arheološko nalazište "Strugača"	P-5319	Mihovljan
Mihovljan, Tradicijska kuća, k. br. 282	P-5086	Mihovljan
Dvorac Mirkovec	Z-1906	Mirkovec
Kompleks dvorca "Novi Dvori Klanječki"	Z-4595	Novi Dvori Klanječki
Crkva sv. Leopolda Mandića	Z-2846	Orehovica
Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-2232	Oroslavje
Dvorac Donje Oroslavje, Park obitelji Prpić 9	Z-2444	Oroslavje
Crkva sv. Donata	Z-2082	Pavlovec Pregradski
Kapela sv. Margarete	Z-2847	Peršaves
Kapela sv. Petra	Z-2844	Petrova Gora
Arheološko nalazište "Brezovica"	P-5263	Petrovsko
Crkva sv. Benedikta	Z-2494	Petrovsko
Crkva sv. Petra	Z-2495	Petrovsko
Crkva sv. Ladislava	Z-2363	Podgorje Bistričko
Crkva sv. Ane	Z-2842	Poljana Sutlanska
Dvorac Miljana	Z-2238	Poljana Sutlanska
Crkva Majke Božje	Z-4106	Poljanica Bistrička
Dvorac Poznanovec	Z-1726	Poznanovec
Crkva sv. Leonarda	Z-2364	Pregrada
Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i župni dvor	Z-2235	Pregrada
Dvorac Bežanec, Valentinovo 55	Z-2228	Pregrada
Dvorac Dubrava	Z-5268	Pregrada
Dvorac Gorica, Gorička 15	Z-1907	Pregrada
Kapela Kristovog raspeća	Z-4663	Pregrada
Zgrada stare gradske ljekarne, Stjepana Radića 19	Z-3509	Pregrada
Crkva sv. Petra i župni dvor	Z-2365	Prišlin
Dvorac Mali Tabor	Z-2706	Prišlin
Arheološki lokalitet "Hajdine zerne"	P-4712	Radoboj
Arheološki lokalitet "Plat"	P-5250	Radoboj
Crkva Presvetog Trojstva	Z-2222	Radoboj
Prapovijesna nekropola pod tumulima "Podstenje"	P-4126	Radoboj
Župni dvor	Z-2492	Radoboj
Kurija, Ratkovec	Z-1903	Ratkovec
Prapovijesni arheološki lokalitet, Kumrovec	P-4461	Ravno Brezje
Spomenik "Lijepoj našoj"	Z-3113	Ravno Brezje
Dvorac Razvor	Z-2305	Razvor
Crkva Majke Božje Snježne	Z-2442	Risvica
Dvorac Oršić, Samci 64	Z-2087	Samci
Spomenik Seljačkoj buni i Matiji Gupcu	Z-4417	Samci
Kapela sv. Fabijana i Sebastijana	Z-2491	Slani Potok
Crkva sv. Mihaela	Z-2092	Sopot
Crkva Blažene Djevice Marije	Z-2093	Strmec

Kupališni kompleks	Z-1902	Stubičke Toplice
Crkva Majke Božje Žalosne	Z-2089	Sveti Križ
Crkva sv. Križa	Z-2236	Sveti Križ
Crkva sv. Križa	Z-2097	Sveti Križ Začretje
Dvorac, Trg hrvatske kraljice Jelene	Z-1730	Sveti Križ Začretje
Crkva sv. Mateja	Z-2496	Sveti Matej
Kurija Ščrbinec	Z-5007	Ščrbinec
Kurija Škarićevo, kbr. 137	Z-2088	Škarićevo
Kapela sv. Tri kralja	Z-3516	Tkalci
Crkva Majke Božje Žalosne	Z-2085	Trgovišće
Crkva Majke Božje Jeruzalemske	Z-2240	Trški Vrh
Kapela sv. Roka	Z-2490	Tugonica
Crkva sv. Josipa	Z-2225	Tuhelj
Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i župni dvor	Z-2226	Tuhelj
Dvorac Mihanović	Z-5008	Tuheljske Toplice
Arheološko nalazište "Bušin-Bežanec"	P-5318	Valentinovo
Rodna kuća Janka Leskovara	Z-4664	Valentinovo
Crkva sv. Tri kralja i kurija župnog dvora	Z-2497	Velika Erpenja
Dvorac Palfy-Erdödy	Z-2231	Velika Horvatska
Dvorac Kulmer	Z-1571	Velika Ves
Arheološki lokalitet kaštel Sutinsko	P-5300	Veliki Komor
Crkva sv. Benedikta	Z-2841	Veliki Komor
Arheološko nalazište-zemljani tumuli	P-4530	Veliko Trgovišće
Crkva Majke Božje od Sedam Žalosti	Z-3524	Veliko Trgovišće
Crkva Pohođenja Blažene Djevice Marije	Z-3521	Vinagora
Dvorac Vižovlje	P-5071	Vižovlje
Pil sv. Trojstva	Z-3522	Vrbovo
Crkva sv. Jelene Križarice	Z-2498	Zabok
Dvorac Bračak	Z-4109	Zabok
Dvorac Gredice, Gredice Zabočke 7	Z-2229	Zabok
Crkva sv. Katarine	Z-2239	Zagorska Sela
Kurija Poklek	Z-3512	Zagorska Sela
Zgrada prve pučke škole	P-5248	Zagorska Sela
Zgrada stare škole	Z-2765	Zagorska Sela
Burg Milengrad	Z-3511	Zajezda
Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-2843	Zajezda
Dvorac Zajezda	Z-1904	Zajezda
Crkva sv. Ane	Z-2219	Završje Začretno
Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-2220	Zlatar
Kurija Keglević, Sajmišna 3	Z-1783	Zlatar
Kurija župnog dvora	Z-4104	Zlatar
Sokolski dom, Zagrebačka 7	Z-1784	Zlatar
Srednjovjekovna utvrda "Belecgrad"	P-5332	Zlatar

Srednjovjekovna utvrda "Oštrc"	P-5302	Zlatar	
Dvor Veliki Tabor - muzejska građa	Z-4060	Hum Košnički	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa
Galerija Antuna Augustinčića - muzejska građa	Z-3610	Klanjec	
Muzej krapinskih neandertalaca - muzejska građa	Z-3805	Krapina	
POU Krapina, Galerija grada Krapine, muzejska građa	Z-5472	Krapina	
Muzej "Staro selo" Kumrovec - muzejska građa	Z-4434	Kumrovec	
Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej seljačkih buna - muzejska građa	Z-4841	Samci	
Glavni oltar i slika sv. Jurja	P-4564	Belec	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Orgulje u župnoj crkvi sv. Jurja	Z-5628	Desinić	
Orgulje u crkvi sv. Jakova	Z-3309	Donja Batina	
Kip Bogorodice s djetetom iz kapele sv. Marije Snježne	P-4774	Dubovec	
Oltar iz kapele sv. Benedikta	P-4896	Gornji Kraljevec	
Pozitiv u crkvi sv. Petra	Z-2416	Gotalovec	
Orgulje u crkvi sv. Nikole	Z-2869	Hrašćina	
Sakralni inventar crkve sv. Nikole biskupa	Z-5624	Hrašćina	
Klavir iz Velikog Tabora	Z-6486	Hum Košnički	
Orgulje u crkvi sv. Marije Magdalene	Z-2870	Hum Košnički	
Sakralni inventar u kapeli sv. Ivana	P-4655	Ivanić Miljanski	
Knjižni fond franjevačkoga samostana	P-4684	Klanjec	
Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije	Z-3985	Klupci-dio	
Orgulje u crkvi sv. Dominika	Z-5432	Konjšćina	
Orgulje u crkvi sv. Emerika	Z-3150	Kostel	
Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva	Z-2868	Kraljevec na Sutli	
Knjižnica i samostan franjevačkog samostana	P-5006	Krapina	
Orgulje u crkvi sv. Nikole	Z-5441	Krapina	
Orgulje u crkvi samostana sv. Katarine	Z-4218	Krapina	
Povijesna zastava DVD Krapina	P-4897	Krapina	
Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva	Z-1127	Krapinske Toplice	
Tabernakul iza kapele sv. Marije Magdalene	P-4654	Kuzminec	
Orgulje u crkvi Marije Gorske	Z-1388	Lobor	
Orgulje u crkvi sv. Ane	Z-3986	Lobor	
Orgulje u crkvi sv. Lovre	Z-5450	Lovrečan	
Orgulje u crkvi sv. Marije Bistričke	Z-1128	Marija Bistrica	
Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije	Z-3989	Poljanica Bistrička	
Orgulje u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-1394	Pregrada	
Orgulje u crkvi sv. Petra i Pavla	Z-5448	Prišlin	
Sakralni inventar crkve Presvetog Trojstva	Z-6115	Radoboj	
Orgulje u crkvi sv. Mihovila	Z-1396	Sopot	
Kamena ploča s natpisom na latinskom jeziku sa stare zgrade kupališta	P-5217	Sutinske Toplice	
Reljef "Oplakivanje"	Z-6370	Sveti Križ Začretje	
Orgulje u crkvi sv. Marije Jeruzalemske	Z-7	Trški Vrh	
Oltar sv. Roka	Z-6556	Tugonica	

Orgulje u crkvi Sveta Tri Kralja	Z-4609	Velika Erpenja	
Sakralni inventar kapele sv. Benedikta	P-5076	Veliki Komor	
Orgulje u crkvi sv. Katarine	Z-5558	Zagorska Sela	
Orgulje u crkvi Uznesenja Marijina	Z-5440	Zlatar	Pokretno kulturno dobro - zbirka
Sakralni inventar crkve sv. Barbare	Z-6369	Bedekovčina	
Inventar crkve Majke Božje Snježne	Z-6737	Belec	
Skulpture (11 kom.) iz kapele sv. Jakova na Očuri	P-5072	Gorjani Sutinski	
Sakralni inventar kapele sv. Petra u Gotalovcu	Z-6328	Gotalovec	
Sakralni inventar kapele sv. Marije Magdalene	Z-6390	Hum Košnički	
Inventar crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-5888	Hum na Sutli	
Inventar predmeta u crkvi Navještenja Blažene Djevice Marije i u Franjevačkom samostanu	Z-2977	Klanjec	
Oltar sv. Florijana	Z-6314	Klanjec	
Zbirka inkunabula iz knjižnice franjevačkoga samostana	Z-6166	Klanjec	
Zbirka stranih knjiga 16. st. iz knjižnice franjevačkoga samostana	Z-6164	Klanjec	
Sakralni inventar i ostali predmeti franjevačkoga samostana i crkve sv. Katarine	Z-6200	Krapina	
Zbirka inkunabula iz knjižnice franjevačkoga samostana	Z-6163	Krapina	
Zbirka stranih knjiga iz 16. stoljeća	Z-6167	Krapina	
Etnografska zbirka u vlasništvu obitelji Vdović	P-5207	Mihovljan	
Sakralni inventar iz župnoga dvora i župne crkve sv. Mihovila Arkandela	Z-6315	Mihovljan	
Skulpture Flore i Satira	Z-6327	Oroslavje	
Oltar Majke Božje Žalosne	Z-6555	Podgorje Bistričko	
Oltar sv. Fabijana i Sebastijana	Z-6391	Slani Potok	
Etnografska zbirka u vlasništvu Nade Jačmenica i udruge Zvirek	Z-3148	Sveti Križ Začretje	
Sakralni inventar crkve Majke Božje Jeruzalemske	Z-6063	Trški Vrh	
Sakralni inventar crkve Pohoda Blažene Djevice Marije	Z-6378	Vinagora	
Knjižna zbirka župe sv. Katarine	P-5085	Zagorska Sela	
Sakralni inventar crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-6107	Zajezda	
Sakralni inventar u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije	Z-5556	Zlatar	

Tablica 13.2 Evidentirana i potencijalna arheološka nalazišta

EVIDENTIRANA I POTENCIJALNA ARHEOLOŠKA NALAZIŠTA			
Batina Donja, Sv. Jakob gotička građevina kasnije barokizirana. S arheološkog gledišta zanimljivo je srednjovjekovno groblje koje je sigurno postojalo oko crkve.	Z - 2223	Zlatar	Napokretna kulturna baština
Batina Donja, Gradišće Gradina, Dominantan položaj upućuje na pretpovijesno ili srednjovjekovno utvrđenje		Zlatar	
Batina Donja, Šćrbinec zemljana utvrda s jarkom - na samom sutoku dvaju pritoka Batine, na prilazu današnjem dvoru uz cestu. srednji vijek, neistraženo		Zlatar	
Batina Gornja, Oranice Šestaka Prema dosadašnjim podacima radi se o rimskoj vili - Kasna antika		Zlatar	
Belec, Sv. Juraj Današnja crkva bila je utvrđena. Oko crkve moguć nalaz obrambenog jarka i groblja. utvrda (toranj) romanika XII-XIII, crkva XIV stoljeće.	Z- 2083		
Benkovo, Turski breg, Pustača kamena sjekira, neolitik, brončano doba; moguće prapovijesno naselje, a toponim također upućuje i na srednjovjekovni lokalitet		Pregrada	
Bojačno, sv. Martin SV; kota 375, na dominantnom položaju, gotička kapela, barokizirana srednji vijek, ukolo kapele groblje arheološki zanimljivo	Z-2357	Zagorska sela	
Brezno Gora fortifikacija, nakit – fibula, novac , antika		Huma na Sutli	
Budinščina, Horvatov ribnjak keramika – neolitik: linearno-trakasto-keramička kultura, keramika – antika; možda naselje, prapovijest, antika			
Budinščina, njiva Rebar ostava bronce - 220 komada, kasno brončano doba, kultura polja sa žarama, 12. st. pr. Kr.			
Donja Plemenščina kameni spomenik – Mithra, antika, 4. st.		Pregrada	
Donja Stubica, župna crkva Sv. Trojstva barokizirana gotička crkva, groblje oko crkve; srednji vijek, izgrađena u 14. st.	Z-2360		
Donja Stubica, Kamenjak višeslojno naselje – prapovijest, antika			
Donja Stubica, Stubički Golubovec arheološki lokalitet starijeg kamenog doba			
Donja Šemnica kamena sjekira, neolitik - brončano doba		Krapina	
Gorjani Sutinski, sv. Jakov na Očuri gotička crkva 15. st. na ovcem zaravnjenom brijegu položaj uz groblje koje se nalazilo uokolo crkve, sagledavajući njen položaj ne treba isključiti mogućnost da je crkva smještena na gradini tj. višeslojnom naselju.	Z-2230		
Gornja Selnica, Židovina srednjovjekovna utvrda (možda i kasnorimska) koja je kontrolirala prijelaz preko Ivanšćice. Datacija: srednji vijek (možda kasna antika)		Zlatar	
Gornja Stubica fortifikacija, srednji vijek			

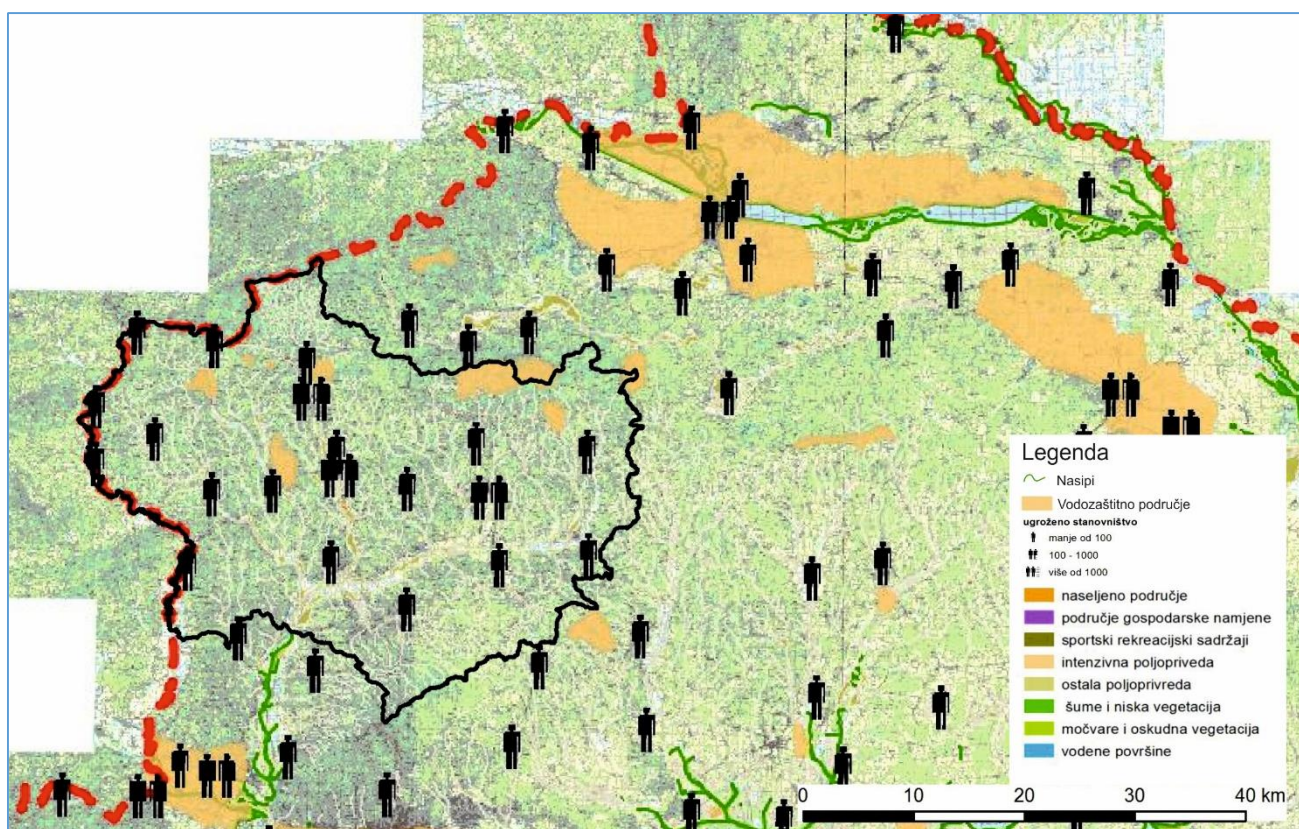
Gotalovec, Stari grad Gotalovec položaj današnjeg starog grada srednji vijek, vrijeme gradnje nepoznato 14-16. st.		Budniščina	
Grabovec, kapela sv. Antuna sakralna arhitektura, srednji vijek, gotika, te groblje oko crkve	z -2100	Zabok	
Gubaševo, Gredice skupni nalaz novca, srednji vijek, kraj 15. st.		Zabok	
Hrašćina, župna crkva Sv. Nikole kameni spomenik – stela - antika, sakralna arhitektura , srednji vijek - gotika stela je kao spolij bila ugrađena u kip sv. Ane	Z - 2845		
Ivanić Miljanski, sv. Ivan Evandelist gotička kapela, barokizirana srednji vijek, ukolo kapele groblje arhološki zanimljivo	Z-2237	Zagorska sela	
Juranščina, župna crkva Sv. Jurja srednji vijek, romanika, gotika; arheološki zanimljivo groblje oko crkve		Zlatar	
Kebel, Castrum Cubul gradište - utvrda, srednji vijek		Bedekovčina	
Klenovec Humski, sv. Vid gotička kapela s srednjovjekovnim grobljem uokolo	Z-4335.		
Konjšćina Gornja, Gradec Gradina, Srednjovjekovno naselje – utvrda, srednji vijek 14-15. st.			
Krapina, Josipovac fortifikacija - castrum Psari (?), srednji vijek; mjestimično se naziru nasipi i jarak			
Krapina, Magistratska ulica podgrađe srednjovjekovne Krapine; srednji vijek	reg. 211		
Krapina, Stari grad "Novi grad" iznad franjevačkog samostana -srednji vijek 15. st.; nalazi se na katastarskoj karti iz 1861. g.			
Krapina, Stari grad Šabac srednjovjekovni kaštel – srušen, u arheološkom sloju			
Krapina, župna crkva sv. Nikole sakralna arhitektura, srednji vijek, gotika; arheološki zanimljivo groblje oko crkve	Z-2943		
Kumrovec, sv. Rok ostaci srednjovjekovne kapele 16. st.			
Kuzminec, kapelica Sv. Marije Magdalene srednji vijek, gotika arheološki zanimljivo groblje uokolo kapele	z-3513		
Ladislavec , Ladislavec lokacija srednjovjekovne crkve sv. Ladislava, koja se spominje u prvom popisu župa Zagrebačke biskupije iz 1334. g. prema kojoj je mjesto dobilo današnje ime. U središtu naselja XIV. stoljeće, a vjerojatno i ranije: neistraženo			
Lobor, Černičevina villa rustica, antika			
Lobor, crkva sv. Marije Gorsk Brijeg na kojem je srednjem vijeku smješten samostan s crkvom i grobljem višeslojno je naselje od kasnog brončanog doba - kultura polja sa žarama 1230-1100 g. pr. Kr.; mlađe željezno doba; antika – možda castrum ili manja kontrolna točka uz cestu preko Ivanščice; kameni spomenik - fragment pletera – romanika (tri ulomka pletera	Z- 4325		

- najsvevniji primjerci pletene skulpture u Hrvatskoj); gotička građevina preuređena u 18. st.			
Lobor, oranica Trg kameni spomenik – stela, antika, 2-3. st., na steli je prikaz majke s dva sina vojnika			
Mače, Bobinci SV; na području zaseoka, na zapadnim obroncima Mačanskih brega, pronađena srednjovjekovna keramika. kasni srednji vijek, neistraženo			
Mače, Kudelići SV; na području zaseoka, na zapadnim obroncima Mačanskih brega, pronađena srednjovjekovna keramika. kasni srednji vijek, neistraženo			
Mače, Sedaki SV; na području zaseoka, na zapadnim obroncima Mačanskih brega, pronađena srednjovjekovna keramika. kasni srednji vijek, neistraženo			
Mala Gora grob - kosturni ukop, antika, druga pol. 2 st.		Pregrada	
Mali Tabor, Prišlin fortifikacija, srednji vijek spominjana utvrda iz literature bi se možda mogla nalaziti na zaravini južno od dvorca	2706		
Mali Tabor, župna crkva sv. Marije Taborske srednji vijek, gotika jednobrodna kasnogotička crkva, barokizirana; sa grobljem uokolo koje je arheološki zanimljivo			
Martinci Zlatarski villa rustica ili nekog objekta sličnog karaktera; antika 2 - 4 st.			
Martinci Zlatarski, Gaj Gradina; pretpovijesno ili srednjovjekovno utvrđenje pretpovijest ili srednji vijek, neistraženo			
Martinci Zlatarski, Gradec Gradina, povijesno ili srednjovjekovno utvrđenje koje je kontroliralo cijelo zlatarsko polje, kao dio fortifikacijskog kompleksa zajedno sa Šipronom i Gajem. Sporadični nalazi keramike. pretpovijest ili srednji vijek			
Martinci Zlatarski, Šipki oranice između Gradeca i Gaja, postojanje nekog rimskog imanja (villa rustica), antika 2 - 4 st, neistraženo			
Martinci Zlatarski, Šipron Gradina, Dominantan položaj upućuje na pretpovijesno ili srednjovjekovno utvrđenje pretpovijest ili srednji vijek			
Martinci Zlatarski, Tureki Oranice južno od brijega Gaj, zapadno od zaseoka Turek, pronađena velika količina rimske keramike, koja upućuje na postojanje rimskog imanja (villa rustica). Prema podacima iz prošlog stoljeća, na zemljištu gdje se vadio pijesak pronađen je grob s oružjem.			
Martinec Orehovički , položaj srušene kapele Sv. Martina srednji vijek, kapela se prvi put spominje 1379. g.	P	Bedekovčina	
Martinščina, crkva sv. Martina gotička građevina. srednjovjekovno groblje, srednji vijek, 14. st.	Z - 2224		
Mihaljekov Jarek kameni spomenik -žrtvenik, 2 komada, antika, 2. st.		Krapina	
Mihovljan, Šikad			

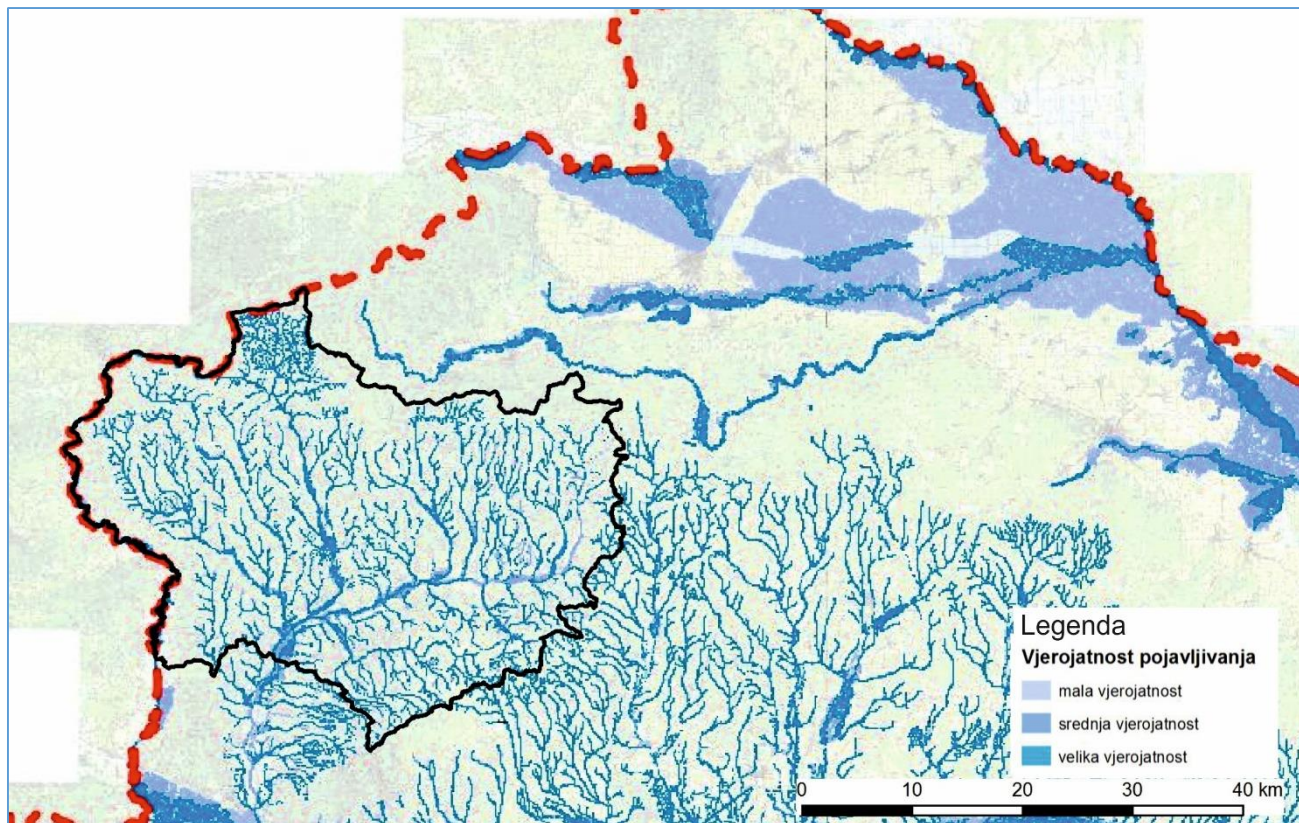
kamena sjekira - više primjeraka, neolitik - brončano doba			
Mihovljan, župna crkva sakralna arhitektura, srednji vijek, gotika, arheološki zanimljivo groblje uokolo kapele			
Miljana, Brezova Ravna ostava bronce - 48 komada, kasno brončano doba, kultura polja sažarama, 1000-800. g. pr. Kr.		Zagorska Sela	
Novi Golubovec , trasa antičke ceste			
Očura , padine Ivanščice , kameni artefakt - više primjeraka, paleolitik – abevillien, acheulleen		Novi Golubovec	
Petrova Gora, sv. Petar srednjovjekovna kepele barokizirana, romanika - gotika oko nje srednjovjekovno groblje	Z- 2844	Lobor	
Petrovsko, župna crkva sv. Petra i Pavla srednji vijek, barokizirana gotička crkva arheološki zanimljivo groblje uokolo	Z- 2495		
Podgora Krapinska, Božičev breg skupni nalaz novca zlatnika i srebrnjaka, srednji vijek, 14-15. st		Krapina	
Podgrađe, Gradina burg, 13-15. st.		Marija Bistrica	
Pregrada, Kolarija na području zaselka Kolarija, oranice na kraju sela, brežuljkasti teren, u blizini potok kamena sjekira, neolitik - brončano doba slučajni nalaz privatno vlasništvo Žnidaršić			
Pregrada, Kuna gora ostaci arhitekture, nedeterminirano			
Pregrada, župna crkva Uznesenja Marijinog srednji vijek, gotika, od 14. st.; groblje oko crkve		Z 2235	
Radakovo, Grača fortifikacija, srednji vijek pretpostavljeno postojanje slavenskog naselja (Wallburg)		Kraljevec na Sutli	
Radoboj, župna crkva sv. Trojstva srednji vijek, barokizirana gotička crkva	z-2222		
Radoboj, Mala Gora keramika, novac, prapovijest, mlađeželjezno doba, novčić je kopija zlatnog statara Aleksandra Velikog			
Radoboj, dvorište župnog dvora kamena sjekira neolitik - brončano doba, konjska oprema - potkova srednji vijek	z-2492		
Sopot samo naselje koje svojim današnjim oblikom i položajem odaje srednjovjekovnu formu nisu isključena i ranije razdoblja		Pregrada	
Sopot, Crkvište srednjovjekovni lokalitet na što upućuju nazivi i naselja i lokaliteta, ne istražen najvjerojatnije se radi o utvrđi ili crkvi			
Sopot, Vraža Peć paleolitski lokalitet, nalazi fosila			
Stubičke Toplice, Kapelščak gradina, naselje; vremenski neodređeno			
Sveti Križ Začretje kamena sjekira, neolitik - brončano doba, srednji vijek - 15-16. st.			

Sveti Križ Začretje, kapela sv. Vida srednji vijek, gotika, kapela je barokizirana arheološki zanimljivo groblje uokolo			
Sveti Križ Začretje, župna crkva sv. Križa srednji vijek, gotička barokizirana crkva arheološki zanimljivo groblje uokolo	Z- 2097		
Sveti Matej, sv. Matej područje jedne od najstarijih srednjovjekovnih župa Zagorja	Z - 2496	Gornja Stubica	
Šagudovec grob - kosturni ukop - antika, skupni nalaz novca (frizatici) - srednji vijek		Gornja Stubica	
Tkalci, kapela sv. Tri Kralja skupni nalaz novca - oko 2000 komada, srednji vijek, 14-16. st.; 1980. g. u zidu svetišta kapele; nalaz upućuje na moguće postojanje srednjovjekovnog groblja oko crkve	Z - 3516	Krapina	
Topličica, Nemški Gradec ostava bronce, kasno brončano doba, kultura polja sažarama prapovijest, 12. st. pr. Kr.		Budinščina	
Topličica, Vinski Vrh, Pokojec ostava bronce - 50 komada, kasno brončano doba, kultura polja sažarama – naselje? prapovijest, 12. st. pr. Kr.		Budinščina	
Tuhelj novac – zlatnik, antika, 3 st.			
Tuhelj, župna crkva sv. Križa sakralna arhitektura, srednji vijek, gotika arheološki zanimljivo groblje uokolo			
Velika Horvatska, Vincekov (Vinkovićev) brijeg nakit - jezičac, bronca, srednji vijek – rani, skupina Blatnica – Mikulčice 8-9. st. grob - prilog naušnica, srednji vijek, bjelobrdska kultura 11. st.		Desinić	
Veliki Komor, Sv. Benedikt na južnim padinama zaravanka na kojem se nalazi crkva, pronalažena srednjovjekovna keramika. kasni srednji vijek, neistraženo		Mače	
Veliko Trgovišće, crkva sv. Jurja ob Jezerju sakralna arhitektura, srednji vijek, gotika, te groblje			
Vinagora kamena sjekira, neolitik - brončano doba; naselje?		Pregrada	
Zajezda, župna crkva Uznesenja Marijina srednji vijek, gotika, 15 - početak 16. st. arheološki zanimljivo je groblje oko crkve	Z - 2843		
Zlatar, gradina, područje župnog dvora neistraženo, moguće višeslojno utvrđeno naselje			
Zlatar, Duge gradine kaštel u zlatarskom polju, 1582. g. spaljen. Pronađeno nešto kasnosrednjovjekovne keramike .			

13.6. Prilog 6 – Karta rizika od poplava za veliku vjerojatnost pojavljivanja

13.7. Prilog 7 - Karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja

Tablica T-1: Akcijski plan

R.br.*	Naziv cilja /prioriteta/mjere/APP	Pokazatelji							Iznos sredstava u godini n-1	Iznos sredstava u godini n	Iznos sredstava u godini n+1	Iznos sredstava u godini n+2
		Naziv	Definicija	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (n-1)	Ciljana vrijednost (n**)	Ciljana vrijednost (n+1)	Ciljana vrijednost (n+2)				
2.	Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života	Udio osoba sa višom školom u populaciji	Izračun prema podacima u Regionalnom indeksu konkurentnosti	Rang prema drugim županijama	16	10	12	10	199.098.340,43 kn	208.659.956,00 kn	187.372.917,00 kn	199.378.607,00 kn
		Diplomirani studenti		11	8	10	8					
		Kvaliteta javnih škola		11	8	10	8					
		Ulaganje poduzeća u obrazovanje i razvoj zaposlenika		12	8	10	8					
		Dostupnost liječnika	Izračun prema statističkim podacima	Broj liječnika na 100.000 stanovnika	258,9	300	270	280				
Ukupan broj zaposlenih	Izračun prema Regionalnom indeksu konkurentnosti	Rang prema drugim županijama	13	8	10	8						
2.1.	Izvrsnost u odgojno - obrazovnom sustavu	Broj diplomiranih studenata na 1000 stanovnika	Kvaliteta obrazovnog sustava te izvrsnost u sustavu postiže se sustavnim ulaganjima u razvoj obrazovnog sustava te se podižu kompetencije radne snage i stanovništva.	Broj	17	10	15	13	88.577.693,55 kn	97.725.910,00 kn	76.620.210,00 kn	74.833.635,00 kn
		Kvaliteta obrazovanja matematike i prirodnih znanosti		Rang u odnosu na druge županije (RIK, perceptivni kriterij)	15	10	12	10				
2.1.1	Poboljšanje kvalitete usluga sustava odgoja i obrazovanja	Broj djece po odgojatelju u ustanovama predškolskog odgoja u KZZ	Podizanje razine kvalitete odgojno - obrazovnih ustanova na području Krapinsko - zagorske županije	Broj	17	10	15	13	81.509.460,00 kn	87.006.498,00 kn	66.440.864,00 kn	65.270.205,00 kn
		Kvaliteta javnih škola		Rang u odnosu na druge županije (Regionalni indeks konkurentnosti)	11	7	9	7				
2.1.1.1.	APP: Izgradnja dječjeg vrtića u Kraljevcu na Sutli								30.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.1.1.2.	APP: Izgradnja školske sportske dvorane u Đurmancu								2.000.000,00 kn	2.000.000,00 kn	2.026.000,00 kn	2.030.000,00 kn
2.1.1.3.	APP: Izgradnja dječjeg vrtića u Gornjoj Stubi								30.000,00 kn	1.000.000,00 kn	3.700.000,00 kn	3.000.000,00 kn
2.1.1.4.	APP: Izgradnja i rekonstrukcija dječjeg vrtića Konjščina								5.000.000,00 kn	5.000.000,00 kn	500.000,00 kn	0,00 kn
2.1.1.5.	APP: Izgradnja dječjeg vrtića Sveti Križ Začretje								3.000.000,00 kn	3.000.000,00 kn	4.190.000,00 kn	9.420.000,00 kn
2.1.1.6.	APP: Dogradnja osnovne škole Stubičke Toplice								345.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	3.400.000,00 kn
2.1.1.7.	APP: Izgradnja PS Štepanica								791.000,00 kn	80.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.1.1.8.	APP: Izgradnja dječjeg vrtića Maslačak								3.790.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.1.1.9.	APP: Izgradnja dječjeg vrtića u Marji Bistrici								430.000,00 kn	6.339.000,00 kn	6.162.500,00 kn	162.500,00 kn
2.1.1.10.	APP: Školska sportska dvorana Petrovsko								100.000,00 kn	500.000,00 kn	500.000,00 kn	1.000.000,00 kn
2.1.1.11.	APP: Školska dvorana Stubičke Toplice								0,00 kn	70.000,00 kn	5.544.000,00 kn	2.427.000,00 kn
2.1.1.12.	APP: Rekonstrukcija dječjeg vrtića Veliko Trgovišće								1.000.000,00 kn	2.000.000 kn	1.500.000 kn	700.000 kn
2.1.1.13.	APP: Uređenje dvorišta OS Veliko Trgovišće								20.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn
2.1.1.14.	APP: Izgradnja školske dvorane u Dubrovčanu								2.000.000,00 kn	1.075.000,00 kn	3.000.000,00 kn	3.000.000,00 kn
2.1.1.15.	APP: Dogradnja i rekonstrukcija zgrade dječjeg vrtića u D. Stubi								2.491.850,00 kn	2.640.000,00 kn	2.000.000,00 kn	1.000.000,00 kn
2.1.1.16.	APP: Izgradnja sportske dvorane D. Stubi								1.596.000,00 kn	1.880.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.1.1.17.	APP: Izgradnja i opremanje dječjeg vrtića Klanjec								0,00 kn	7.500.000 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.1.1.18.	APP: Građenje, sanacija i adaptacija te opremanje školskih objekata u Krapini								858.100,00 kn	593.000,00 kn	473.000,00 kn	473.000,00 kn
2.1.1.19.	APP: Dogradnja dječjeg vrtića Oroslavje								0,00 kn	4.000.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.1.1.20.	APP: Rekonstrukcija vrtića Pregrada								260.000,00 kn	550.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.1.1.21.	APP: Izgradnja sportske dvorane u Zaboku								15.000.000,00 kn	14.038.400,00 kn	993.400,00 kn	1.733.400,00 kn
2.1.1.22.	APP: Izgradnja dječjeg vrtića Lohor								0,00 kn	2.000.000,00 kn	2.500.000,00 kn	0,00 kn
2.1.1.23.	APP: Dogradnja dječjeg vrtića "Balončica" Hum na Sutli								50.000,00 kn	900.000,00 kn	900.000,00 kn	700.000,00 kn
2.1.1.24.	APP: Izgradnja/opremanje, dogradnja osnovnih i srednjih škola u KZZ								1.000.000,00 kn	2.000.000,00 kn	5.000.000,00 kn	5.000.000,00 kn
2.1.1.25.	APP: Osiguravanje sredstava za rad škola (plaće, materijalni uvjeti)								41.717.510,00 kn	30.021.098,00 kn	27.431.964,00 kn	31.204.305,00 kn
2.1.2.	Pedagoška standardizacija uvjeta rada i kurikuluma u odgojno - obrazovnim ustanovama	Modernizirani nastavni planovi, programi i kurikuli za strukovno obrazovanje usklađeni s potrebama tržišta rada	Modernizacija i standardizacija nastavnih planova i programa, te njihovo usklađivanje s nacionalnim strategijama	Broj moderniziranih nastavnih planova, programa i kurikula	17	20	18	19	4.238.483,55 kn	5.509.500,00 kn	5.418.900,00 kn	4.786.150,00 kn
2.1.2.1.	APP: Projekt Batazar								1.974.000,00 kn	394.000,00 kn	200.000,00 kn	190.000,00 kn
2.1.2.2.	APP: Uvođenje novih kurikuluma u škole								2.264.483,55 kn	5.115.500,00 kn	5.218.900,00 kn	4.596.150,00 kn
2.1.3.	Sustavno ulaganje u ljudske potencijale u obrazovanju	Nastavnici uključeni u programe poticanja mobilnosti radi trajnog profesionalnog razvoja	Usavršavanje kompetencija djelatnika zaposlenih u obrazovnim institucijama	Broj nastavnika	29	50	30	40	1.741.050,00 kn	1.406.962,00 kn	1.406.496,00 kn	1.419.330,00 kn
2.1.3.1.	APP: Sufinanciranje dodatnih programa u obrazovanju								15.000,00 kn	8.000,00 kn	8.000,00 kn	0,00 kn
2.1.3.2.	APP: Jačanje sposobnosti i kvalitete obrazovnih institucija								486.000,00 kn	409.050,00 kn	409.050,00 kn	413.141,00 kn
2.1.3.3.	APP: Stručno usavršavanje i doškolovanje, mobilnosti								1.240.050,00 kn	993.962,00 kn	989.446,00 kn	1.006.189,00 kn
2.1.4.	Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada	Modernizirani nastavni planovi, programi i kurikuli za strukovno obrazovanje usklađeni s potrebama tržišta rada	Jednake mogućnosti i kvalitetno stjecanje znanja i kompetencija potrebnih za pristup tržištu rada	Broj moderniziranih nastavnih planova, programa i kurikula 2015. indeks 100	17	20	18	19	1.023.700,00 kn	3.802.950,00 kn	3.353.950,00 kn	3.357.950,00 kn
2.1.4.1.	APP: Pomoć za izvođenje visokoobrazovnih programa								679.000,00 kn	673.000,00 kn	676.480,00 kn	679.995,00 kn
2.1.4.2.	APP: Studentski krediti - otpisati za izvrsne								344.700,00 kn	3.129.950,00 kn	2.677.470,00 kn	2.677.955,00 kn
2.2.	Dostupno i otvoreno zdravstvo i socijalna skrb	Broj doktora medicine na 10.000 stanovnika	Upućuje na kvalitetu zdravstvene usluge	Broj	27	31	28	29	34.002.064,00 kn	35.341.404,00 kn	39.945.791,00 kn	36.430.116,00 kn
		Stanovništvo koje koristi minimalnu naknadu	Relevantan pokazatelj rizika od siromaštva	Postotak	1,2	1	1,1	1,1				
2.2.1	Unapređenje kvalitete i uvjeta rada u zdravstvenim ustanovama	Broj postelja na 1000 stanovnika	Povećanjem kapaciteta, kao obnovom izgradnjom objekata u zdravstvu se unaprjeđuje sustav zdravstvene zaštite u Krapinsko - zagorskoj županiji	Broj	8,95	10	9	9	14.962.195,00 kn	15.895.304,00 kn	18.834.304,00 kn	15.854.304,00 kn
2.2.1.1.	APP: Sufinanciranje najma biokemijskog laboratorija								12.000,00 kn	12.000,00 kn	12.000,00 kn	12.000,00 kn
2.2.1.2.	APP: Poboljšavanje kvalitete rada u zdravstvenim ustanovama								14.300.195,00 kn	15.383.304,00 kn	18.612.304,00 kn	15.672.304,00 kn
2.2.1.3.	APP: Izgradnja višenamjenske zgrade u Kraljevcu na Sutli								650.000,00 kn	500.000,00 kn	210.000,00 kn	170.000,00 kn
2.2.2	Povećanje konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova	Projekti/programi u cilju poboljšanja rada zdravstvenih ustanova	Unaprjeđenje rada zdravstvenih ustanova povećanjem njihove konkurentnosti	Broj	0	5	2	3	5.858.769,00 kn	4.542.500,00 kn	4.567.500,00 kn	4.593.750,00 kn
2.2.1.2.	APP: Ulaganja zdravstvenih ustanova u razvoj dodatnih oblika skrbi/zdravstveni turizam								5.858.769,00 kn	4.542.500,00 kn	4.567.500,00 kn	4.593.750,00 kn
2.2.3	Razvoj institucija za brigu o ranjivim skupinama	Institucije za brigu o ranjivim skupinama	Poboljšanje životnih uvjeta i uključivanje ranjivih skupina u socijalni život Krapinsko - zagorske županije	Broj	10	11	10	11	189.500,00 kn	856.000,00 kn	2.731.000,00 kn	2.257.250,00 kn
2.2.3.1.	APP: Razvoj institucionalnih i izvaninstitucionalnih oblika skrbi za starije i nemoćne osobe								0,00 kn	150.000,00 kn	2.196.000,00 kn	1.722.250,00 kn
2.2.3.2.	APP: Unapređenje socio - zdravstvene zaštite starijih osoba								109.500,00 kn	501.000,00 kn	330.000,00 kn	330.000,00 kn
2.2.3.3.	APP: Razvoj institucija za brigu o starijim osobama, osobama s poteškoćama i osoba s posebnim potrebama								80.000,00 kn	205.000,00 kn	205.000,00 kn	205.000,00 kn
2.2.4	Razvoj izvaninstitucionalnih rezidencijalnih oblika i novih oblika podrške osobama kojima prijeti socijalna isključenost	Ukupan broj korisnika institucionalne skrbi	Sprječavanje socijalne isključenosti i razvoj izvaninstitucionalnih programa	Broj	27.759	25000	26500	26000	33.000,00 kn	647.000,00 kn	662.000,00 kn	677.450,00 kn
2.2.4.1.	APP: Pomoć u kući starijim osobama								33.000,00 kn	647.000,00 kn	662.000,00 kn	677.450,00 kn
2.2.5	Bojba protiv siromaštva i socijalne isključenosti	Broj korisnika prava socijalne skrbi	Primijenjena prava socijalne skrbi u županiji prema	Broj	3.302	3000	3300	3200	12.958.600,00 kn	13.400.600,00 kn	13.150.987,00 kn	13.047.367,00 kn

4.2.2	Ukupna proračunska sredstva i sredstva izvanproračunska	Broj aktivnih građana županije	Zakonu o socijalnoj skrbi	Broj	UČE	UČE	UČE	UČE	UČE	10.000.000,00 kn	10.000.000,00 kn	10.000.000,00 kn	10.000.000,00 kn
2.2.5.1.	APP: Potpore za novorođene									724.000,00 kn	897.000,00 kn	923.000,00 kn	888.000,00 kn
2.2.5.2.	APP: Pomoć u naravi pojedincima i obiteljima									160.000,00 kn	186.000,00 kn	187.000,00 kn	162.000,00 kn
2.2.5.3.	APP: Zbrinjavanje socijalno ugroženih									746.000,00 kn	784.000,00 kn	813.000,00 kn	813.000,00 kn
2.2.5.4.	APP: Darovi za djecu									19.000,00 kn	59.000,00 kn	59.000,00 kn	59.000,00 kn
2.2.5.5.	APP: Podmirenje troškova stanovanja									705.300,00 kn	759.250,00 kn	779.250,00 kn	782.250,00 kn
2.2.5.6.	APP: Školska kuhinja socijalno ugroženoj djeci									199.000,00 kn	205.000,00 kn	200.000,00 kn	200.000,00 kn
2.2.5.7.	APP: Ljetovanje djece i maturatino putovanje									209.100,00 kn	69.100,00 kn	69.100,00 kn	69.100,00 kn
2.2.5.8.	APP: Projekti socijalnog uključivanja									5.196.200,00 kn	5.441.250,00 kn	5.120.637,00 kn	5.074.012,00 kn
2.2.5.9.	APP: Crveni križ									5.000.000,00 kn	5.000.001,00 kn	5.000.002,00 kn	5.000.003,00 kn
2.3.	Razvoj ljudskih potencijala	Broj projekata financiranih sredstvima EU fondova za razvoj ljudskih potencijala	Fondovi Europske unije izvor su financiranja koji omogućuje provedbu inovativnih projekata i projekata mobilnosti	Broj	25	100	40	60		53.836.034,43 kn	54.556.750,00 kn	51.438.450,00 kn	49.381.258,00 kn
		Uspostavljen sustav mjerenja zadovoljstva javnom upravom na županijskoj razini	Upravljanje kvalitetom i učinkovitošću u lokalnoj samoupravi i javnoj upravi	Uvjet DA/NE	NE	DA	NE	DA					
2.3.1	Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada	Osobe zaposlene nakon edukacija i osposobljavanja	Integracijom osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada smanjiti će se nezaposlenost i pridonijeti će se većoj zapošljivosti navedenih skupina	Postotak	77	85	80	82		36.274.687,76 kn	35.200.000,00 kn	35.200.000,00 kn	35.200.000,00 kn
2.3.1.1.	APP: Promicanje socijalnog uključivanja ranjivih skupina u društvo i gospodarstvo/mjere aktivne politike zapošljavanja									36.274.687,76 kn	35.200.000,00 kn	35.200.000,00 kn	35.200.000,00 kn
2.3.2.	Jačanje kompetencija stanovništva kroz cjeloživotno obrazovanje	Broj sudionika na edukacijama / osposobljavanjima	Jačanje i nadogradnja formalno stečenog obrazovanja, znanja i vještina stanovništva Krapinsko – zagorske županije	Broj	359	500	400	450		391.303,71 kn	600.000,00 kn	600.000,00 kn	600.000,00 kn
2.3.2.1.	APP: Poticati razvoj ljudskog kapitala i cjeloživotnog učenja									391.303,71 kn	600.000,00 kn	600.000,00 kn	600.000,00 kn
2.3.3.	Razvoj sustava poticanja upisa u deficitarna zanimanja	Upis učenika u deficitarna zanimanja	Razvojem sustava za poticanje upisa u deficitarna zanimanja doći će do poboljšanja slike na tržištu rada	Postotak	12,34	20	14	17		3.652.100,00 kn	3.995.250,00 kn	3.676.250,00 kn	3.734.250,00 kn
2.3.3.1.	APP: Stipendije i školarne									3.652.100,00 kn	3.995.250,00 kn	3.676.250,00 kn	3.734.250,00 kn
2.3.4.	Razvoj programa za mlade	Broj centara za mlade	Razvijanje programa namijenjenog mladima će dovesti do njihovog uključivanja u društveni i lokalni život Krapinsko – zagorske županije	Broj	2	4	3	3		5.792.100,00 kn	7.583.500,00 kn	7.161.800,00 kn	7.045.800,00 kn
2.3.4.1.	APP: Financiranje sportskih događanja									388.000,00 kn	388.000,00 kn	360.000,00 kn	360.000,00 kn
2.3.4.2.	APP: Izgradnja sportskih objekata									4.686.100,00 kn	6.188.500,00 kn	5.799.800,00 kn	5.753.800,00 kn
2.3.4.3.	APP: Dogradnja zgrade NK u Donjoj Slubici									0,00 kn	75.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
2.3.4.4.	APP: Otkup zemljišta za sportsko rekreacijski centar									70.000,00 kn	90.000,00 kn	70.000,00 kn	70.000,00 kn
2.3.4.5.	APP: Uređenje dječjih igrališta									208.000,00 kn	300.000,00 kn	300.000,00 kn	230.000,00 kn
2.3.4.6.	APP: Izgradnja dječjeg igrališta Lobar									20.000,00 kn	30.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn
2.3.4.7.	APP: Lokalni program mladih Oroslavje									0,00 kn	60.000,00 kn	60.000,00 kn	60.000,00 kn
2.3.4.8.	APP: Izgradnja dječjih igrališta Zabok									35.000,00 kn	35.000,00 kn	35.000,00 kn	35.000,00 kn
2.3.4.9.	APP: Provođenje županijskog programa djelovanja na mlade									185.000,00 kn	217.000,00 kn	217.000,00 kn	217.000,00 kn
2.3.4.10.	APP: Provođenje lokalnih programa djelovanja na mlade									200.000,00 kn	200.000,00 kn	300.000,00 kn	300.000,00 kn
2.3.5.	Jačanje kompetencija djelatnika u javnim djelatnostima	Razvijeni interni programi usavršavanja za javne djelatnike u javnim institucijama na županijskoj razini	Povećanje razine znanja i kompetencija ljudskih resursa u javnim djelatnostima i upravi	Broj	3	7	5	6		7.370.842,96 kn	5.763.000,00 kn	3.600.400,00 kn	1.451.208,00 kn
2.3.5.1.	APP: Razvoj institucionalnih kapaciteta u JLS									203.500,00 kn	193.500,00 kn	265.500,00 kn	0,00 kn
2.3.5.2.	APP: Javna uprava i administracija									4.370.842,96 kn	2.763.000,00 kn	2.600.400,00 kn	451.208,00 kn
2.3.5.3.	APP: Administracija JUO									2.796.500,00 kn	2.806.500,00 kn	734.500,00 kn	1.000.000,00 kn
2.3.6.	Organizacija edukacija ljudskih resursa o EU fondovima i projektima	Osobe koje ponudilo edukacije o EU fondovima i projektima koje organizira županija	Povećanje razine znanja postojećih ljudskih resursa Krapinsko – zagorske županije o EU fondovima i projektima na području, kao i osposobljavanje lokalnog stanovništva	Broj	45	150	90	100		355.000,00 kn	1.415.000,00 kn	1.200.000,00 kn	1.350.000,00 kn
2.3.6.1.	APP: projektne klinike / savjetovanja / informiranje									355.000,00 kn	1.415.000,00 kn	1.200.000,00 kn	1.350.000,00 kn
2.4.	Povećanje kvalitete stanovanja i sigurnosti stanovništva	Broj stanova za koja su izdana rješenja za građenje	Kvalitetno stanovanje podrazumijeva i izgrađenost prostora kao preduvjet za ostvarivanje kvalitete stanovanja	Broj	84	120	900	100		15.103.832,50 kn	13.604.352,00 kn	12.000.299,00 kn	30.966.633,00 kn
		Izrađeni planovi civilne zaštite	Planovi civilne zaštite redovno se obnavljaju i nadopunjuju te odražavaju visoku razinu spremnosti odgovora na elementarne nepogode i druge prirodne / uvjetovane drugim čimbenicima katastrofe	Uvjet – DA / NE	DA	DA	DA	DA					
2.4.1	Poticanje nastanjanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta	Prosječan broj stanovnika po završenom stanu	Mjere i aktivna politika poticanja nastanjanja postojećih napuštenih, stambenih kapaciteta na prostoru Krapinsko-zagorske županije	Broj	1353,8	2 000	1400	1600		4.897.032,00 kn	1.497.800,00 kn	455.800,00 kn	455.800,00 kn
2.4.1.1.	APP: Izrada urbanističkog projekta uređenja naselja Konjščina									50.000,00 kn	50.000,00 kn	100.000,00 kn	50.000,00 kn
2.4.1.2.	APP: Izrada komunalne infrastrukture novih stambenih zgrada									40.000,00 kn	50.000,00 kn	50.000,00 kn	50.000,00 kn
2.4.1.3.	APP: Upravljanje stanovima									4.807.032,00 kn	1.432.800,00 kn	305.800,00 kn	355.800,00 kn
2.4.2.	Razvoj sustav civilne zaštite	Broj pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja Stanice Krapina osposobljenih za gorskog spašavatelja	Zaštita lokalnog stanovništva, materijalnih i prirodnih dobara od elementarnih nepogoda i katastrofa	Broj	3	21	10	15		5.464.800,00 kn	5.055.852,00 kn	4.896.939,00 kn	25.716.833,00 kn
		Broj osposobljenih pripadnika županijskih postrojb civilne zaštite	Organiziranje i materijalno - tehničko opremanje i osposobljavanje sudionika, operativnih snaga i građana za ostvarivanje zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša	Broj	0	50	20	30					
2.4.2.1.	APP: Civilna zaštita									5.300.800,00 kn	4.897.332,00 kn	4.758.809,00 kn	25.563.683,00 kn
2.4.2.2.	APP: Hrvatska gorska služba spašavanja									72.000,00 kn	71.000,00 kn	56.000,00 kn	68.000,00 kn
2.4.2.3.	APP: Nabava opreme za civilnu zaštitu									92.000,00 kn	87.520,00 kn	82.130,00 kn	85.150,00 kn
2.4.3.	Promocija i jačanje kapaciteta vatrogasnih službi i udruga	Broj vozila vatrogasnih postrojbi na području Krapinsko zagorske županije	Povećanje učinkovitosti vatrogasnih službi i udruga, kao zaštite lokalnog stanovništva	Broj	182	200	190	195		4.742.000,00 kn	7.050.700,00 kn	6.657.560,00 kn	4.804.000,00 kn
2.4.3.1.	APP: Vatrogasne zajednice i javna vatrogasna postrojenja									1.659.000,00 kn	2.797.652,00 kn	2.519.348,00 kn	2.334.348,00 kn
2.4.3.2.	APP: Dobrovoljna vatrogasna društva									3.083.000,00 kn	4.253.048,00 kn	4.138.212,00 kn	2.469.652,00 kn
2.5.	Jačanje kapaciteta civilnog sektora	Broj udruga koje ostvaruju potporu Krapinsko-zagorske županije	Ulaganje u ostvarivanje prioriteta razvoja KZZ kroz djelovanje organizacija civilnog društva	Broj	250	300	280	290		7.598.715,95 kn	7.431.540,00 kn	7.368.167,00 kn	7.766.965,00 kn
2.5.1.	Unapređenje sposobnosti organizacija civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju lokalnim razvojem	Izrađena strategija razvoja civilnog društva na županijskoj razini	Povećanje sposobnosti organizacija civilnog društva u upravljanju i sudjelovanju u lokalnom životu Krapinsko – zagorske županije	Uvjet – DA/NE	NE	DA	DA	DA		6.888.915,95 kn	6.613.440,00 kn	6.628.067,00 kn	6.706.265,00 kn
2.5.1.1.	APP: Lokalna akcijska grupa									25.000,00 kn	35.000,00 kn	35.000,00 kn	35.000,00 kn
2.5.1.2.	APP: Humanitarna djelatnost Crvenog križa									442.000,00 kn	494.000,00 kn	538.500,00 kn	528.000,00 kn
2.5.1.3.	APP: Donacije županijskim udrugama									0,00 kn	15.000,00 kn	15.000,00 kn	15.000,00 kn

2.5.1.4.	APP: Razvoj civilnog društva kroz udruge							6.371.915,95 kn	6.019.440,00 kn	5.989.567,00 kn	6.078.265,00 kn	
2.5.1.5.	APP: Regenerator							50.000,00 kn	50.000,00 kn	50.000,00 kn	50.000,00 kn	
2.5.2.	Jačanje povezanosti organizacija civilnog društva, lokalnih i županijskih tijela i privatnog sektora	Programi /projekti umreženih OCD-a financiranih od strane KZZ	Poboljšanjem dijaloga i suradnje između civilnog društva te lokalnih i županijskih tijela doprinosi se razvoju lokalnih zajednica Krapinsko – zagorske županije	Broj	250	300	280	290	709.800,00 kn	598.100,00 kn	520.100,00 kn	640.700,00 kn
2.5.2.1.	APP: Projekti - javne politike							667.600,00 kn	468.600,00 kn	406.550,00 kn	527.150,00 kn	
2.5.2.1.	APP: Donacije političkim strankama							42.200,00 kn	129.500 kn	113.550 kn	113.550 kn	
2.5.3.	Poticanje razvoja volonterstva	Uključene osobe u programe volonterstva	Poticanjem razvoja volonterstva doprinosi se stabilnom društvenom okruženju Krapinsko – zagorske županije	Broj	590	700	600	650	0,00 kn	110.000,00 kn	110.000,00 kn	210.000,00 kn
2.5.3.1.	APP: razvoj centara za voloniranje							0,00 kn	110.000,00 kn	110.000,00 kn	210.000,00 kn	
2.5.4.	Promicanje uključivanja osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD – a	Programi za društvenu i socijalnu uključenosť osoba u nepovoljnom položaju financirani od strane županije	Uključivanjem osoba u nepovoljnom položaju u djelovanje OCD – ova, pokušava ih se integrirati u društveni život Krapinsko – zagorske županije	Broj	8	25	10	15	0,00 kn	110.000,00 kn	110.000,00 kn	210.000,00 kn
2.5.3.1.	APP: potpora razvoju udruga / javne manifestacije							0,00 kn	110.000,00 kn	110.000,00 kn	210.000,00 kn	

ca T-1: Akcijski plan

R.br.*	Naziv cilja /prioriteta/mjere/APP	Pokazatelji							Iznos sredstava u godini n-1	Iznos sredstava u godini n	Iznos sredstava u godini n+1	Iznos sredstava u godini n+2
		Naziv	Definicija	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (n-1)	Cijana vrijednost (2016.)	Cijana vrijednost (2017.)	Cijana vrijednost (2018.)				
3.	Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode	Razvijenost opće infrastrukture (RIK)	Izračun prema Regionalnom indeksu konkurentnosti	Rang prema drugim županijama	19	15	17	15	89.420.013,00 kn	633.171.369,00 kn	616.399.512,00 kn	604.406.990,53 kn
		Uporabljene otpad/ukupna količina			16	12	14	12				
3.1.	Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja	Klimatski uvjeti, prirodne ljepote i ekološka očuvanost županije	Očuvani okoliš i zdrav pristup razvoju osiguravaju privlačnost regije u odnosu na visoke ekološke standarde	Rang u odnosu na druge županije (RIK, perceptivni kriterij)	3	3	3	3	1.280.800,00 kn	3.970.900,00 kn	4.822.500,00 kn	4.822.500,00 kn
3.1.1.	Zaštita i očuvanje i jačanje svijesti o prirodnim vrijednostima i bioraznolikosti	Projekti koji se temelje na očuvanju prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti	Razvoj identiteta Krapinsko – zagorske županije jačanjem svijesti o očuvanju prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti	Broj	4	10	6	8	1.120.800,00 kn	2.610.900,00 kn	2.462.500,00 kn	2.462.500,00 kn
3.1.1.1.	APP: Arhiv lipa								19.700,00 kn	10.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.1.1.2.	APP: Inventarizacija i monitoring zaštićenih prirodnih vrijednosti								160.000,00 kn	160.000,00 kn	160.000,00 kn	160.000,00 kn
3.1.1.3.	APP: Upravljanje zaštićenim područjima								30.000,00 kn	43.000,00 kn	43.000,00 kn	43.000,00 kn
3.1.1.4.	APP: Ekološka edukacija "Mladi čuvani prirode - projekt PTICEK"								18.000,00 kn	25.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn
3.1.1.5.	APP: Pilot projekt revitalizacije suhih brdskih livada								20.000,00 kn	20.000,00 kn	10.000,00 kn	10.000,00 kn
3.1.1.6.	APP: Jačanje svijesti o važnosti i značaju očuvanja prirode								48.000,00 kn	80.000,00 kn	75.000,00 kn	75.000,00 kn
3.1.1.7.	Integracija prirodne baštine u turističku ponudu								825.100,00 kn	2.272.900,00 kn	2.154.500,00 kn	2.154.500,00 kn
3.1.2.	Promocija pravilnog gospodarskog korištenja područja pod Natura 2000	Područja pod Naturom 2000 u Krapinsko – zagorskoj županiji	Promocijom područja pod Naturom 2000 u Krapinsko – zagorskoj županiji se podiže svijest lokalnog stanovništva o postojanju i važnosti zaštite okoliša/prirode	ha	11 896	11 896	11896	11896	0,00 kn	600.000,00 kn	1.600.000,00 kn	1.600.000,00 kn
3.1.2.1.	APP: Upravljanje NATURA područjima								0,00 kn	600.000,00 kn	1.600.000,00 kn	1.600.000,00 kn
3.1.3.	Održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa	Zaštićena područja prirodnih resursa u Krapinsko – zagorskoj županiji	Održivo upravljanje i adekvatna valorizacija prirodnih resursa na području Krapinsko – zagorske županije	ha	6 448,88	6 800,00	6500	6600	160.000,00 kn	760.000,00 kn	760.000,00 kn	760.000,00 kn
3.1.3.1.	APP: Ekološko društvo Lijepa naša - sufinanciranje provedbe projekata usmjerenih na ekologiju								3.000,00 kn	3.000,00 kn	3.000,00 kn	3.000,00 kn
3.1.3.2.	APP: Izrada dokumentacije - valorizacija i održivo korištenje prirodnih resursa i prostora županije								0,00 kn	45.000,00 kn	45.000,00 kn	45.000,00 kn
3.1.3.3.	APP: uređivanje prirodne baštine								157.000,00 kn	712.000,00 kn	712.000,00 kn	712.000,00 kn
3.2.	Očuvanje okoliša i održivi razvoj	Kapaciteti sunčanih elektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji	Korištenje alternativnih izvora energije	kW	7.659,09	8.500,00	7.700,00	7.900,00	13.770.865,00 kn	35.874.960,00 kn	10.846.460,00 kn	12.207.860,00 kn
		Izradeni strateški programi zaštite okoliša	Zaštita okoliša i održivo upravljanje prirodnim resursima koje je strateški usmjereno smanjenje potrošnje energije i postizanje energetskih ušteda na području Krapinsko – zagorske županije	Uvjet DA / NE	NE	DA	NE	DA				
3.2.1.	Povećanje energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete	Projekti energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva i javne rasvjete		Broj (kumulativno u razdoblju 2016. – 2020.)	4	5	4	5	13.068.866,00 kn	34.627.300,00 kn	9.441.300,00 kn	10.603.700,00 kn
3.2.1.1.	APP: Provođenje mjera energetske učinkovitosti punionice za električne automobile								0,00 kn	23.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.2.	APP: Učinkovita javna rasvjeta								2.010.000,00 kn	2.340.000,00 kn	1.735.000,00 kn	1.725.000,00 kn
3.2.1.3.	APP: Energetska obnova prostora Jedinstvenog upravnog odjela								0,00 kn	100.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.4.	APP: Sufinanciranje opreme i ugradnje solarnog kolektorskog sustava								9.200,00 kn	25.000,00 kn	25.000,00 kn	25.000,00 kn
3.2.1.5.	APP: Energetska obnova zgrade Osnovne škole Stubičke Toplice								0,00 kn	1.700.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.6.	APP: Rekonstrukcija i energetska obnova zgrade općine Lohor								100.000,00 kn	1.500.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.7.	APP: Sufinanciranje uštede energije								90.000,00 kn	95.000,00 kn	105.000,00 kn	105.000,00 kn
3.2.1.8.	APP: Sufinanciranje niskoenergetske gradnje								3.805.500,00 kn	2.000.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.9.	APP: Obnova fasade župne crkve Sv. Ane								60.000,00 kn	20.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.10.	APP: Rekonstrukcija i energetska obnova zgrade općine Veliko Trgovišće								0,00 kn	300.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.11.	APP: Energetska obnova zgrade NK Radoboj								0,00 kn	470.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.12.	APP: Obnova fasade na POJ u D.Stubici								0,00 kn	15.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.2.1.12.	APP: Energetski centar - uspostava centra								6.994.166,00 kn	26.039.300,00 kn	7.576.300,00 kn	8.748.700,00 kn
3.2.2.	Korištenje energije iz obnovljivih izvora	Izgradnja infrastrukture za iskorištavanje energije iz obnovljivih izvora	Izgradnjom infrastrukture za iskorištavanje energije iz obnovljivih izvora energije, primjereno će se pokriti sve veće potrebe za energijom	Broj	8 solarnih elektrana	8 solarnih elektrana 4 područna sustava grijanja na biomasu	8 solarnih elektrana	8 solarnih elektrana , 1 područno grijanje	605.999,00 kn	1.040.660,00 kn	1.101.160,00 kn	1.204.160,00 kn
3.2.2.1.	APP: Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije								81.000,00 kn	100.000,00 kn	100.000,00 kn	100.000,00 kn
3.2.2.2.	APP: Promocija i potpore korištenja obnovljivih izvora energije								524.999,00 kn	940.660,00 kn	1.001.160,00 kn	1.104.160,00 kn
3.2.3.	Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša	Izrađen program zaštite okoliša Krapinsko – zagorske županije	Poboljšanje kvalitete zraka, vode, tla, buke i ostalih sastavnica okoliša na području Krapinsko – zagorske županije	Uvjet DA / NE	NE	DA	NE	DA	96.000,00 kn	207.000,00 kn	304.000,00 kn	400.000,00 kn
3.2.3.1.	APP: Laborat.usluge pregleda vode								26.000,00 kn	26.000,00 kn	26.000,00 kn	26.000,00 kn
3.2.3.2.	APP: Izdaci za ispitivanje vode								10.000,00 kn	10.000,00 kn	10.000,00 kn	10.000,00 kn
3.2.3.3.	APP: Mjerenje zgađenja								60.000,00 kn	171.000,00 kn	268.000,00 kn	364.000,00 kn
3.3.	Razvoj komunalne, prometne infrastrukture i uređenje prostora	Uspostavljen funkcionalan integrirani sustav gospodarenja otpadom – Izgrađen Regionalni centar za gospodarenje otpadom	Razina kvalitete i razvoj javne infrastrukture i uređenje prostora kao preduvjet podizanja kvalitete života stanovništva	Uvjet DA / NE	NE	DA	NE	NE	66.691.348,00 kn	581.527.009,00 kn	583.205.522,00 kn	574.492.580,53 kn
		Razvijenost opće infrastrukture		Rang prema drugim županijama (RIK)	19	15	18	15				
3.3.1.	Unapređenje sustava gospodarenja otpadom	Prikupljeni komunalni otpad po stanovniku	Smanjenje količine otpada, saniranje i unapređenje sustava gospodarenja otpadom na prostoru Krapinsko – zagorske županije	Kg/stanovnik	208	180	200	195	12.874.060,00 kn	11.353.160,00 kn	12.835.390,00 kn	11.265.065,00 kn
		Broj divjih odlagališta otpada		Broj	151	90	130	120				
3.3.1.1.	APP: Odvoz otpada i sanacija nelegalnih odlagališta								395.000,00 kn	261.000,00 kn	274.000,00 kn	274.000,00 kn
3.3.1.2.	APP: Reciklažno dvorište								2.070.000,00 kn	3.437.750,00 kn	1.850.000,00 kn	550.000,00 kn
3.3.1.3.	APP: Sanacija odlagališta Tugonica								200.000,00 kn	265.000,00 kn	285.000,00 kn	305.000,00 kn

3.3.1.4.	APP: Izgradnja i unapređenje sustava gospodarenja s otpadom									35.000,00 kn	75.000,00 kn	65.000,00 kn	75.000,00 kn
3.3.1.5.	APP: Izgradnja zelenih otoka									75.000,00 kn	68.000,00 kn	70.000,00 kn	70.000,00 kn
3.3.1.6.	APP: Sanacija odlagališta otpada Gorjak									150.000,00 kn	150.000,00 kn	326.000,00 kn	300.000,00 kn
3.3.1.6.	APP: Regionalni centar gospodarenja otpadom									2.000.000,00 kn	2.000.000,00 kn	2.000.000,00 kn	2.000.000,00 kn
3.3.1.6.	APP: Pretovarna stanica									0,00 kn	0,00 kn	2.000.000,00 kn	2.000.000,00 kn
3.3.1.7.	APP: Sanacija divljih odlagališta									7.949.060,00 kn	5.096.410,00 kn	6.165.390,00 kn	5.691.065,00 kn
3.3.2.	Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje	Prosječna opskrbljenost stanovništva vodom	Stvoriti bolje uvjete za kvalitetan svakodnevni život lokalnog stanovništva Krapinsko – zagorske županije	%	75	80	76%	78%		6.739.038,19 kn	82.200.500,00 kn	92.890.480,00 kn	93.059.400,00 kn
		Priključenost stanovništva na sustav odvodnje		%	20	30	23%	25%					
3.3.2.1.	APP: Odvodnja atmosferskih voda									300.000,00 kn	300.000,00 kn	320.000,00 kn	320.000,00 kn
3.3.2.2.	APP: Izgradnja objekata i uređaja odvodnje									670.000,00 kn	650.000,00 kn	963.450,00 kn	1.050.000,00 kn
3.3.2.3.	APP: Izgradnja objekata i uređaja vodoopskrbe i vodotoka									1.179.000,00 kn	1.200.000,00 kn	1.195.200,00 kn	965.604,00 kn
3.3.2.4.	APP: Izgradnja vodovoda									1.300.000,00 kn	1.498.450,00 kn	1.262.480,00 kn	1.364.400,00 kn
3.3.2.5.	APP: Izgradnja objekata i uređaja kanalizacije									970.000,00 kn	1.458.500,00 kn	1.615.000,00 kn	1.760.000,00 kn
3.3.2.6.	APP: Izgradnja odvodnje fekalnih voda									50.000,00 kn	0,00 kn	55.000,00 kn	55.000,00 kn
3.3.2.7.	APP: Izgradnja cjevovoda									45.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.2.8.	APP: Aglomeracije - uspostava funkcionalnih sustava odvodnje									2.225.038,19 kn	77.093.550,00 kn	87.479.350,00 kn	87.544.396,00 kn
3.3.3.	Zaštita i saniranje klizišta	Sanirana klizišta	Saniranje klizišta dovest će do sprječavanja nastanka sličnih događanja, i sprečavanja mogućih šteta, tj. za osiguranje stanja stabilne ravnoteže na prostoru županije	Broj	0	45	4	10		2.723.275,00 kn	14.694.500,00 kn	13.655.000,00 kn	16.761.000,00 kn
3.3.3.1.	APP: Sanacija klizišta									2.653.775,00 kn	14.670.500,00 kn	13.655.000,00 kn	16.761.000,00 kn
3.3.3.2.	APP: Izrada elaborata za sanaciju klizišta									69.500,00 kn	24.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.4.	Poboljšanje prometne infrastrukture	Modernizirane županijske ceste	Bolja prometna povezanost unutar i izvan Krapinsko – zagorske županije	%	35	50	40	45		41.668.227,81 kn	471.017.102,00 kn	460.981.445,00 kn	450.682.638,53 kn
		Modernizirane lokalne ceste		%	16	20	17	18					
3.3.4.1.	APP: Izgradnja, asfaltiranje i rekonstrukcija cesta i nogostupa									9.105.460,00 kn	19.166.750,00 kn	13.480.965,00 kn	12.699.955,00 kn
3.3.4.2.	APP: Izgradnja javne rasvjete									2.620.000,00 kn	2.115.000,00 kn	2.600.000,00 kn	3.149.000,00 kn
3.3.4.3.	APP: Izgradnja groblja - izgradnja puteva i parkirališta na groblju									910.000,00 kn	1.370.000,00 kn	965.000,00 kn	720.000,00 kn
3.3.4.4.	APP: Izgradnja javnih prometnih površina/parkirališta									30.000,00 kn	10.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.4.5.	APP: Sanacija mosta u V. Komoru Mače									0,00 kn	100.000,00 kn	120.000,00 kn	300.000,00 kn
3.3.4.6.	APP: Autobusni kolodvor - cesta i građevina u Stubičkim Toplicama - izgradnja									12.500,00 kn	100.000,00 kn	150.000,00 kn	150.000,00 kn
3.3.4.7.	APP: Izgradnja autobusnih stajališta									85.000,00 kn	80.000,00 kn	105.000,00 kn	105.000,00 kn
3.3.4.8.	APP: Izgradnja i sufinanciranje rada Krapinsko - zagorskog aerodroma									200.000,00 kn	150.000,00 kn	150.000,00 kn	150.000,00 kn
3.3.4.9.	APP: Izgradnja mosta u Strmcu Stubičkom									400.000,00 kn	700.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.4.10.	APP: Most kod zgrade LIDL - a u Krapini - izgradnja									0,00 kn	2.000.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.4.11.	APP: Pješački most kod zgrade Kotke - izgradnja									0,00 kn	400.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.4.12.	APP: Sanacija Wohlovog mosta Krapina									0,00 kn	100.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.4.13.	APP: Unapređenje javnog prijevoza sa Zagrebom, Zagrebačkom županijom te unutar županije									150.000,00 kn	1.125.000,00 kn	1.136.250,00 kn	1.158.975,00 kn
3.3.4.14.	APP: Izgradnja produžetka Ulice F. Galovića Krapina									600.000,00 kn	600.000,00 kn	3.900.000,00 kn	0,00 kn
3.3.4.14.	APP: Izgradnja državnih cesta									27.555.267,81 kn	443.000.352,00 kn	438.374.230,00 kn	432.249.708,53 kn
3.3.5.	Zaštita od elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)	Izdvajanja iz proračuna Krapinsko – zagorske županije za saniranje posljedica od elementarnih nepogoda	Zaštita Krapinsko – zagorske županije od utjecaja i posljedica elementarnih nepogoda (poplava, tuče, suše)	Vrijednost kn	888.125,00	3.000.000,00	1000000	1000000		2.261.747,00 kn	2.061.747,00 kn	2.663.207,00 kn	2.554.477,00 kn
3.3.5.1.	APP: Pružanje zaštite žrtvama od elem.nepogoda									15.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn
3.3.5.2.	APP: Obrana od tuče									150.000,00 kn	200.000,00 kn	202.000,00 kn	206.400,00 kn
3.3.5.3.	APP: Pomoći gradovima i općinama za elementarne nepogode									2.041.747,00 kn	1.741.747,00 kn	2.340.807,00 kn	2.226.869,00 kn
3.3.5.4.	APP: Naknada štete pravnim i fizičkim osobama za elementarne nepogode									55.000,00 kn	100.000,00 kn	100.400,00 kn	101.208,00 kn
3.3.6.	Poboljšanje energetskog i komunikacijskog sustava	Izgrađeni priključni vodovi	Poboljšanjem energetskog i komunikacijskog sustava dolazi do jačanja društveno-ekonomskog razvoja i kvalitete poslovnog okruženja	km	0	220	50	50		425.000,00 kn	200.000,00 kn	180.000,00 kn	170.000,00 kn
		Gustoća priključaka širokopojasnog interneta		%	16,6	25	18	19					
3.3.6.1.	APP: Izgradnja besplatne internetske mreže									0,00 kn	150.000,00 kn	150.000,00 kn	150.000,00 kn
3.3.6.2.	APP: Internet stranice Grada Zaboka									60.000,00 kn	30.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.3.6.3.	APP: Energetski i komunikacijski vodovi - izgradnja									365.000,00 kn	20.000,00 kn	30.000,00 kn	20.000,00 kn
3.4.	Održivo upravljanje prirodnim i kulturnom baštinom	Stalnim investicijska potpora kulturnim ustanovama na regionalnoj razini (narodne knjižnice i centri/domovi kulture)	Razvoj kulturne infrastrukture i participacije u kulturnom životu	Izdvajanja u kunama iz proračuna KZZ	1.090.000,00	5.000.000,00	2000000	2500000		7.677.000,00 kn	11.798.500,00 kn	17.525.030,00 kn	16.184.050,00 kn
3.4.1.	Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine	Plan za održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	Održivo korištenje i zaštita prirodne i kulturne baštine Krapinsko – zagorske županije	Uvjet DA / NE	NE	DA	NE	DA		1.847.000,00 kn	7.335.000,00 kn	14.379.000,00 kn	12.579.000,00 kn
3.4.1.1.	APP: Obnova Kućice pod lipom									0,00 kn	50.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.4.1.2.	APP: Uređenje parka - kulturni spomenici Oroslavje									250.000,00 kn	70.000,00 kn	250.000,00 kn	250.000,00 kn
3.4.1.3.	APP: Očuvanje i održivo korištenje materijalne i nematerijalne kulturne baštine									353.000,00 kn	353.000,00 kn	356.530,00 kn	363.660,00 kn
3.4.1.4.	APP: Razvoj sustava praćenja i upravljanja prostorom i okolišem									1.244.000,00 kn	6.862.000,00 kn	13.772.470,00 kn	11.965.340,00 kn
3.4.2.	Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	Educirani građani o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine	Jačanjem razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja baštine doprinjet će se zaštiti i očuvanju okoliša te održivom korištenju prirodnih i kulturnih resursa	Broj osoba	1.877	5.000	2000	2500		4.286.000,00 kn	1.998.400,00 kn	1.735.900,00 kn	1.752.900,00 kn
3.4.2.1.	APP: Mlin Tomašković - konzervacija i obnova									10.000,00 kn	10.000,00 kn	20.000,00 kn	10.000,00 kn
3.4.2.2.	APP: Uređenje zavičajne zbirke Radoboj									0,00 kn	1.101.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.4.2.3.	APP: Izrada projekta Kuće Europske himne									0,00 kn	20.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.4.2.3.	APP: Zaštita prirodne i kulturne baštine									4.276.000,00 kn	867.400,00 kn	1.715.900,00 kn	1.742.900,00 kn
3.4.3.	Održavanje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti	Kulturna dobra u obnovi	Održavanje kulturne baštine u vidu obnove i izgradnje s ciljem promocije i razvoja kulture i kulturnih djelatnosti	Broj objekata u obnovi	39	50	40	42		1.544.000,00 kn	2.465.100,00 kn	1.410.130,00 kn	1.852.150,00 kn
3.4.3.1.	APP: Obnova i uređenje Starog grada Konjsčina									350.000,00 kn	1.000.000,00 kn	297.030,00 kn	769.050,00 kn

3.4.3.2.	APP: Financiranje projekata iz oblasti kulture	50.000,00 kn	57.000,00 kn	50.000,00 kn	50.000,00 kn
3.4.3.3.	APP: Zaštita spomenika kulture i zgrada za kulturne potrebe /obnova kuće Đure Prejac	0,00 kn	25.000,00 kn	30.000,00 kn	
3.4.3.4.	APP: Sufinanciranje udruga u kulturi	300.000,00 kn	688.100,00 kn	688.100,00 kn	688.100,00 kn
3.4.3.7.	APP: Obnova sakralnih objekata	245.000,00 kn	225.000,00 kn	225.000,00 kn	225.000,00 kn
3.4.3.8.	APP: Obilježavanje "Seljačke bune"	20.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn	20.000,00 kn
3.4.3.9.	APP: Kulturni centar u Stubičkim Toplicama - adaptacija / opremanje	280.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
3.4.3.10.	APP: Kulturni centar Grada Pregrade - adaptacija / opremanje	35.000,00 kn	50.000,00 kn	100.000,00 kn	100.000,00 kn
3.4.3.14.	APP: Uređenje stare gradske jezgre grada Zlatara	751.000,00 kn	400.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn

KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA ZA PROVEDBU STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO - ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

LUCIJA KOSOR

FORGEBIT

Prosinac 2015.

Stranica 0 od 14

UVOD	2
CILJEVI	3
Opći ciljevi	3
Specifični ciljevi	3
Zakonske regulative	3
Dostupnost informacija	4
CILJNE SKUPINE	5
Županijska razina	5
Nacionalna razina	5
Mediji	5
Javnost	6
ANALIZA	7
KOMUNIKACIJSKI ALATI	7
Promotivni materijali	7
Priopćenja za javnost	8
Konferencije za novinare	8
KOMUNIKACIJSKE PLATFORME	10
Web stranica	10
Google + kanal	10
Facebook kanal	10
PRAĆENJE REZULTATA I EVALUACIJA	11
DODATAK – AKCIJSKI PLAN	12

UVOD

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske koji je usvojen 2. prosinca 2014. godine definirani su svi ključni dionici i njihove uloge u regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Zakonom je predviđeno da svaka županija donese svoju razvojnu strategiju koja će dati doprinos ukupnom razvoju Hrvatske. Područja koja Strategija obuhvaća ne odnose se samo na gospodarstvo, već na ukupni društveni rast i razvoj.

Dokumentacija vezana uz izradu Komunikacijskog plana županijske razvojne strategije (u nastavku ŽRS) Krapinsko-zagorske županije sadrži i podrazumijeva pregled dosadašnje komunikacije putem svih kanala i putem svih relevantnih platformi te istraživanje na primjeru drugih županija kako bi se usvojili, predložili i primijenili kvalitetni komunikacijski konstrukti. Također, dokument sadrži i originalne sadržaje i aktivnosti kojima bi se postepeno radilo na približavanju Županijske razvojne strategije svim ciljnim skupinama također definiranim u nastavku dokumentacije.

U svrhu kvalitetnije i transparentnije provedbe ŽRS izrađena je i ova Komunikacijska strategija za upravljanje i provedbu ŽRS također za razdoblje 2016.-2020. Mjerama i aktivnostima Komunikacijske strategije nastoji se ostvariti cilj informiranja javnosti i interesnih grupa te podizanja svijesti o njenoj ulozi i značaju.

CILJEVI

Ciljevi izrade komunikacijskog plana mogu se podijeliti na opće i specifične, što će biti dodatno objašnjeno u nastavku teksta.

OPĆI CILJEVI

Opći ciljevi izrade Komunikacijskog plana Županijske razvojne strategije Krapinsko – zagorske županije moraju biti usklađeni s ciljevima Komunikacijske strategije za upravljanje i provedbu regionalne razvojne politike Republike Hrvatske, što podrazumijeva:

1. Informiranje, približavanje ciljeva te podizanje svijesti o važnosti i svrhama Županijskih razvojnih strategija na nacionalnoj i regionalnoj razini;
2. Upoznavanje užih ciljnih skupina (kasnije objašnjeno) sa značajem i elementima Županijske razvojne strategije na lokalnoj razini, odnosno teritoriju Krapinsko - zagorske županije.

SPECIFIČNI CILJEVI

Kroz pomno definirane komunikacijske aktivnosti putem planiranih komunikacijskih kanala učiniti vidljivima izradu i provedbu Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije. S tim u skladu od važnosti je s radom upoznati i širu i užu javnost, involvirane sudionike i dionike kojih se pasivno i indirektno ovakav dokument tiče na bilo koji način.

ZAKONSKE REGULATIVE

U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, donesenim 2. prosinca 2014. godine, cilj je politike regionalnog razvoja pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, u skladu s načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala.

U svrhu postizanja navedenog cilja politikom regionalnog razvoja posebno se nastoji osigurati: povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s prioritetima razvoja središnje razine te ciljevima kohezijske politike Europske unije.

Politika regionalnog razvoja temelji se na partnerstvu i suradnji između javnog, privatnog i civilnog sektora, pod čim se podrazumijeva suradnja između tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnoga društva.

U skladu s hrvatskim zakonodavstvom, Komunikacijski plan ističe potrebu osiguranja jednakog pristupa informacijama svim zainteresiranim stranama, a pri oblikovanju komunikacijskog pristupa će invaliditet, etničko podrijetlo, spolne i dobne razlike biti uzete u obzir.

CILJNE SKUPINE

Prema glavnim ciljevima i stupnju uključenosti u sam proces izrade Županijske razvojne strategije, treba definirati ciljne skupine prema kojima su upućene aktivnosti koje se tiču ŽRS.

Specifičnost komunikacije izrade dokumenta ŽRS jest da je ona upućena na više razina, od državnih, županijskih i lokalnih tijela, preko pravnih subjekata sve do medija i javnosti gdje svi imaju različite potrebe koje zahtijevaju posebne metode komunikacije.

ŽUPANIJSKA RAZINA

- Krapinsko-zagorska županija kao nositelj politike razvoja
- Zagorska razvojna agencija d.o.o. kao koordinator i realizator izrade i provedbe među svim involviranim pravnim i fizičkim osobama s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja
- Partnersko vijeće i Tematske radne skupine kao aktivni suučesnici na kreiranju planova i strategije zbog definiranja zajedničkih prioriteta na području Županije i predlaganja razvojnih politika i projekata na razini Županije
- Sva ostala tijela županijske i lokalne uprave i ustanove koja svojim djelovanjem pridonose ostvarivanju ciljeva politike županijskog razvoja ili kojih se tiče rad i djelovanje Županijske razvojne strategije – jedinice lokalne samouprave, gradovi i općine unutar Krapinsko-zagorske županije (7 gradova i 25 općina)

NACIONALNA RAZINA

- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije kao nositelj politike regionalnog razvoja
- Agencija za regionalni razvoj RH
- Druga tijela državne uprave i javna tijela koja svojim djelovanjem pridonose ostvarivanju ciljeva politike regionalnog razvoja; komunalna poduzeća, npr. Hrvatske šume, Hrvatske vode, nevladine udruge.

MEDIJI

Mediji kao jedan od najbitnijih alata komunikacije predstavljaju partnera koji će širu javnost kao i ostale zainteresirane skupine informirati o radu i napretku, ne samo Županijske razvojne strategije već i napretka aktivnosti koje su njome propisane i određene. Nastavno tome, komunikacija putem medija odvijat će se na lokalnoj (gradskoj), županijskoj, regionalnoj i državnoj razini, a informiranje medija organizirat će se korištenjem

komunikacijskih alata kao što su priopćenja za medije, konferencije za novinare, pozivi medijima na relevantna događanja te putem press kutka predviđenog na web stranici Zagorske razvojne agencije d.o.o..

JAVNOST

Od iznimne je važnosti upoznati javnost s Županijskom razvojnom strategijom Krapinsko-zagorske županije, njenim ciljevima i dodanom vrijednosti koju će dati putem jačanja konkurentnosti svih dionika Županije. Mediji će također imati značajnu ulogu u prijenosu informacija ciljnoj skupini, posebno kroz objavu u nacionalnom, regionalnom i lokalnom tisku te putem emisija i promidžbi na radiju i televiziji kako bi se podigla svijest o značaju i učincima provedbe Strategije.

ANALIZA

Analiza podrazumijeva rezultate praćenja dosadašnje komunikacije, odnosno korištenih kanala, učestalosti komunikacije te zastupljenosti u medijima.

Prilikom komunikacije, korišteni su sljedeći kanali:

- web stranica www.zara.hr
- Google + kanal
- objave u lokalnim medijima
- objave u općim medijima

Što se tiče frekvencije komunikacije, osim web stranice koja se redovito ažurira vijestima, Google + kanal ne ažurira se redovito te osim osvježavanja spomenutog kanala. Predlažemo otvaranje kanala na društvenoj mreži Facebook kako bi se šira javnost informirala na komunikacijski opušten način o aktivnostima i tijeku izrade i provedbe županijske razvojne strategije.

Što se tiče prisutnosti u medijima, kroz lokalne i nacionalne medije ona postoji, no učestalim aktivnostima te u nastavku objašnjanim i predloženim komunikacijskim alatima.

KOMUNIKACIJSKI ALATI

Sukladno postojećim i predloženim komunikacijskim alatima, prijedlog je plansko korištenje sljedećih komunikacijskih alata za opće informiranje ranije navedenih ciljnih skupina, naročito opće javnosti.

PROMOTIVNI MATERIJALI

Promotivne materijale su u svrhu povećavanja vidljivosti i općeg informiranja najčešće koristi produkcijom različitih brošura, letaka, plakata te sličnih oblika tiskanih materijala. Oni služe kako bi pružili osnovne informacije o ŽRS (učinci Strategije, vremenski okvir, predviđene mjere, ciljane skupine, te sve druge relevantne informacije), ali i predstavili sve relevantne aktivnosti vezane uz djelovanje Zagorske razvojne agencije kao regionalnog koordinatora.

Promotivni materijali koji bi se koristili u svrhu povećavanja vidljivosti Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije jesu:

- Letci
- Plakati
- Brošure

- koji bi se tiskali u svrhu prilagodbe i pojašnjavanja ciljeva i načina provedbe kroz faze odvijanja svima onima koji bi primarno ili sekundarno konzumirali sadržaje tiskane u promotivnim materijalima.

PRIOPĆENJA ZA JAVNOST

Priopćenje za medije jedan je od najvažnijih alata obavještanja relevantnih medija o bitnim novostima i aktivnostima vezanim uz izradu Županijske razvojne strategije. Oni pružaju osnovne informacije o Strategiji (učinci Strategije, vremenski okvir, predviđene mjere, ciljane skupine, te sve druge relevantne informacije).

Sukladno vrijednosti i zanimljivosti određenih novosti i aktivnosti, priopćenja za javnost šalju se u slučaju izrade Županijske razvojne strategije prema lokalnim (usko lokalno vezane informacije), županijskim (informacije od važnosti za širu županijsku javnost) te regionalnim i nacionalnim medijskim redakcijama (informacije od važnosti i zanimljivosti za šire ciljane javnosti).

Što se tiče strukture priopćenja s obzirom na usmjerenost priopćenja na opće i lokalne medije, lokalnim medijima šalju se priopćenja vezana uz sve promjene na lokalnoj, gradskoj i županijskoj razini, dok se za objavu u nacionalnim medijima strukturiraju one informacije koje su od općeg značaja, bilo da se radi o pozitivnim trendovima, neuobičajenim brojkama ili ostale informacije i podatci vrijedni objave na nacionalnoj razini.

Struktura priopćenja te razina informacija koje se objavljuju prati kostur regularnog priopćenja za medije: nadnaslov, naslov, uvod u kojem se odgovara na 5w + h (tko, što, gdje, kad, zašto i kako) te koje u nastavku donosi bitne informacije, izjave relevantnih osoba te se po stupnju važnosti gradira od važnijih prema manje važnim informacijama po principu lijevka.

Slanje priopćenja za medije vremenski se ne može odrediti već se priopćenje priprema s obzirom na aktualnosti koje se odrede kao relevantne i bitne za objavu. Priopćenja šalje provoditelj ŽRS, Zagorska agencija za razvoj ili odabrana agencija.

KONFERENCIJE ZA NOVINARE

Konferencije za novinare namijenjene su predstavnicima tiskanih medija, radija i televizije. Njihova glavna funkcija je pružanje informacija novinarima o ŽRS (svrha, učinci, vremenski okviri, predviđene mjere, ciljane skupine itd.).

Osim redovitih konferencija za novinare (povezanih s važnim datumima i događajima), organizirat će se i tematske konferencije za novinare.

Konferencije se organiziraju s obzirom na informacije ili događaj kojemu se želi dati povećana vrijednost u skladu s predstavljanjem putem same konferencije; može se raditi o predstavljanju gotovog dokumenta ŽRS, o upoznavanju medija s provedbom i ciljevima ŽRS, upoznati ih s projektima koji su odabrani kroz ŽRS te ih u kasnijim fazama provedbe putem konferencije upoznavati s uspješno odrađenim projektima i fazama projekata.

Konferencije trebaju biti strukturirane na način da se pripremi Power Point prezentacija s najbitnijim informacijama zbog koji je konferencija i sazvana, pripremaju se press materijali za nazočne sudionike te se konferencije, kao i ranije najavljena priopćenja za javnost, organiziraju prema principu važnosti informacija i događaja koje žele prezentirati u javnosti.

Svakako se konferencija organizira u slučajevima kada se želi javnost upoznati sa sadržajem i po završetku dokumenta ŽRS, kada se označi sam početak provedbe, kad se žele iskomunicirati uspješni projekti, napredak na razini Krapinsko-zagorske županije a koji su izravna posljedica djelovanja ŽRS.

Na konferencije se pozivaju lokalna, gradska i županijska tijela da sudjeluju sa svojim predstavnicima, novinari koji su zaduženi za izvještavanje u sektoru kojeg se tema konferencije izravno tiče (gospodarstvo, financije, školstvo...) te im se uručuju press materijali kako bi im kasnije bilo olakšano pripremanje izvještaja sa same konferencije.

Prijedlog je da se konferencije za novinare u slučaju provedbe ŽRS organiziraju svaka 3 – 4 mjeseca kako bi se redovito izvještavalo javnost o napretku provođenja ŽRS.

U nastavku opisane i predložene aktivnosti prema postojećim i predviđenim komunikacijskim platformama:

WEB STRANICA

U sklopu postojeće web stranice Zagorske razvojne agencije d.o.o. te Krapinsko-zagorske županije intenzivno obavještavati i informirati o provođenju i izradi Županijske razvojne strategije. Informacije bi trebale biti namijenjene široj javnosti i jednostavnim jezikom opisane, ali isto tako svrsi može poslužiti i službena dokumentacija koja treba biti javno objavljena na stranici Agencije.

Prijedlog je da se jednom mjesečno objavljuje mjesečni izvještaj o napretku ŽRS prema planiranim aktivnostima i u sklopu s odabranim projektima te ih obogatiti slikama s terena i grafovima s prikazom aktivnosti i rastom.

GOOGLE + KANAL

Ovaj komunikacijski kanal može jednostavno služiti kao dodatna platforma komunikacije kako bi se povećala vidljivost same web stranice, pritom koristiti linkove s novostima na web stranici te dijeljenjem na Google + kanalu generirati promet i obavještavati korisnike o novostima vezanim za izrazu ŽRS.

FACEBOOK KANAL

Kao i službena web stranica, Facebook profil bi trebao omogućiti korisnicima da lako i jednostavno dobiju uvid u rad Zagorske razvojne agencije d.o.o., kao i predstaviti široj javnosti što je to Županijska razvojna strategija.

Sadržaj koji bi se objavljivao na Facebook kanalu bio bi znatno opušteniji od svih ranije naznačenih te bi se uz obavještavanje o bitnim događanjima vezanim uz rad na ŽRS i kasnijoj provedbi (linkovi na web stranicu te objavljivanje javnih dokumenata), objavljivale fotografije, najave aktivnosti, konferencija za javnost i novinare, komuniciralo s linkovima iz medija koji prate provođenje ŽRS itd.

PRAĆENJE REZULTATA I EVALUACIJA

Praćenje, evaluacija i pregled kvalitete izvedbe provedbe Županijske razvojne strategije pojedinih mjera i prioriteta te njihovih učinaka, a o čemu će se izvješće sačiniti u siječnju svake godine za prethodnu godinu. Provodit će se na kraju godine, kada će se evaluirati realizacija unaprijed postavljenih aktivnosti u okviru. Primjer praćenja rezultata dan je u sljedećoj tablici.

Aktivnost	Opis aktivnosti	Budžet i vremenski period	Rezultati
Naziv aktivnosti (npr. Konferencija za novinare)	Detalji i opis aktivnosti (npr. ako se radi o slanju priopćenja za medije – koliko ih je poslano, na koliko adresa, tema priopćenja te tko je na njemu radio)	Budžet utrošen u aktivnost te datum kada se odvija	Koliko je priopćenja objavljeno, koliko promotivnih materijala izrađeno...
Naziv aktivnosti	Detalji i opis aktivnosti (npr. ako se radi o slanju priopćenja za medije – koliko ih je poslano, na koliko adresa, tema priopćenja te tko je na njemu radio)	Budžet utrošen u aktivnost te datum kada se odvija	Koliko je priopćenja objavljeno, koliko promotivnih materijala izrađeno...
Naziv aktivnosti	Detalji i opis aktivnosti (npr. ako se radi o slanju priopćenja za medije – koliko ih je poslano, na koliko adresa, tema priopćenja te tko je na njemu radio)	Budžet utrošen u aktivnost te datum kada se odvija	Koliko je priopćenja objavljeno, koliko promotivnih materijala izrađeno...

Za potrebe procjene uspješnosti provedbe Komunikacijske strategije pratit će se:

1. Broj sudionika na organiziranim radionicama – ciljana vrijednost – minimalno 30 godišnje;
2. Broj objava o strateškom planiranju / provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine u medijima – minimalno 3 godišnje;
3. Broj izrađenih promotivnih materijala – minimalno 2 vrste promo materijala godišnje.

DODATAK – AKCIJSKI PLAN

2016. godina	Aktivnosti i nositelji	Ciljna skupina	Predviđena sredstva
Siječanj	Konferencija za novinare – organizator Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija d.o.o.	Mediji, sudionici izrade ŽRS, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Aktivnosti na društvenim mrežama i web stranici Zagorske razvojne agencije d.o.o. i Krapinsko-zagorske županije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
Veljača	Slanje priopćenja za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
Ožujak	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Slanje priopćenja za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
Travanj	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Konferencija za novinare – organizator Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija d.o.o.	Mediji, sudionici izrade ŽRS, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
Svibanj	Slanje priopćenja za medije	Mediji, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
Lipanj	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža - – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
Srpanj	Slanje priopćenja za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Distribucija promotivnih materijala: letci i brošure – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	5.000,00 kuna za pripremu letaka i brošura, oblikovanje i tisak
Kolovoz	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Konferencija za novinare - organizator Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija d.o.o.	Mediji, sudionici izrade ŽRS, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
Rujan	Distribucija promotivnih materijala: letci i brošure – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada

<i>Listopad</i>	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Slanje priopćenja za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, sudionici izrade ŽRS, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Distribucija promotivnih materijala: letci i brošure – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
<i>Studeni</i>	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
<i>Prosinac</i>	Konferencija za novinare - organizator Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija d.o.o.	Mediji, sudionici izrade ŽRS, javnost	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Slanje priopćenja za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada
	Ažuriranje web stranice i društvenih mreža – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kn, u okviru redovnog rada

2017. – 2020. godina	Aktivnosti i nositelji	Ciljna skupina	Predviđena sredstva
Siječanj - travanj	Konferencija za novinare organizator Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija d.o.o.	Mediji, sudionici izrade ŽRS, javnost	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
	Aktivnosti na društvenim mrežama i web stranici Zagorske razvojne agencije d.o.o. i Krapinsko-zagorske županije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
	Slanje priopćenja za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
	Organizacija specijalizirane radionice za strateško planiranje – nositelj Zagorska razvojna agencija	Članovi tematskih radnih skupina i nosioci politike regionalnog razvoja	5.000,00 kuna – vanjski troškovi predavača, najam prostora
Travanj - lipanj	Priopćenja za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
	Priprema podataka za izvješće o provedbi Strategije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Članovi tematskih radnih skupina i nosioci politike regionalnog razvoja	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
	Prezentacija izvješća provedbi strategije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
Lipanj - rujan	Komunikacija putem društvenih mreža i Internet stranica partnera – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
	Objave za medije – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
Rujan - prosinac	Objava poziva za Bazu projekata – nositelj Zagorska razvojna agencija	Mediji, javnost, sudionici izrade ŽRS, jedinice lokalne samouprave	0,00 kuna – u okviru redovnog rada
	Specijalizirana radionica o regionalnom razvoju – nositelj Zagorska razvojna agencija	Članovi tematskih radnih skupina i nosioci politike regionalnog razvoja	5.000,00 kuna – vanjski troškovi predavača, najam prostora

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO – ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

KLASA: 302-02/16-01/03

URBROJ: 2140/01-01-16-05

Krapina, 27. rujna 2016.

Na temelju članka 13. Zakona o regionalnom razvoju („Narodne novine“, broj 147/14) i članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13 i 26/13-pročišćeni tekst), **Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije** na 21. sjednici održanoj dana 27. rujna 2016. godine donijela je

ODLUKU
o donošenju Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

I.

Donosi se Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine.

II.

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine čini sastavni dio ove Odluke.

III.

Ova Odluka objaviti će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije.“

Dostaviti:

1. Zagorska razvojna agencija d.o.o.,
2. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove,
3. „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, za objavu,
4. Za zbirku isprava,
5. Za prilog zapisniku,
6. Pismohrana.

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO – ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

KLASA: 302-02/16-01/03
URBROJ: 2140/01-01-16-05
Krapina, 27. rujna 2016.

Na temelju članka 68. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13 i 78/15) i članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13 i 26/13-pročišćeni tekst), **Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije** na 21. sjednici održanoj dana 27. rujna 2016. godine donijela je

ODLUKU

o usvajanju Strateške studije utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine

I.

Usvaja se Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine.

II.

Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine čini sastavni dio ove Odluke.

III.

Ova Odluka objaviti će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije.“

Dostaviti:

1. Zagorska razvojna agencija d.o.o.,
2. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove,
3. „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, za objavu,
4. Za zbirku isprava,
5. Za prilog zapisniku,
6. Pismohrana.